Iste liber est datus per magistrum laurencium de skaltbibor[...] pro libra magistrorum [...] in quo continetur armachanus anglicus de questionibus armenorum seu ruthenorum

Reuerendis in Christo patribus Nersi archiepiscopo Manasgardensi ac fratri Iohanni electo Clatensi, maioris Armenie incolis, Ricardus Radulphi archiepiscopus Armacanus Hibernie primas deuotam animam agere in gaudio de fontibus saluatoris. ¶ Ex oblacione vestre fraternitatis de nouo [illegible] accepi ob defectum cognicionis in sacris scripturis antiquas quasdam hereses a sanctis patribus reprobatas et non nullas contra sacram scripturam nouellas assertiones circa articulos in diuersis partibus [illegible] inoleuisse apud [illegible] quas per doctores latinos ex sacris libris conuincitas eo quod eorum [patriarcha] auctoritatem Romane ecclesie non admittunt [illegible] tes eius auctoritatem ex sacris libris probari non posse ad romanam curiam et eius dominum [illegible] et [illegible] caritas non [illegible] cum uos [illegible] [illegible] nobiscum ibidem aliquociens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] nostris [illegible] nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] non audebam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adeo ac [illegible] officium negligenti in sacris et [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ardenter desiderantes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debent [illegible] [illegible] maiores ex [illegible] melius poterunt [illegible] potius neglexerunt et ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suffragio [illegible] [illegible] subtili [illegible] scripture difficilia penetrare [illegible] maiorum [illegible] [illegible] [illegible] sed affectu ¶ [illegible] opus [illegible] [illegible] [illegible] de quibus armenorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in libros [illegible] [illegible] libris [illegible] [illegible] [illegible] capitula [illegible] approbacioni et reprobacioni [illegible] patris clementis sexti [illegible] [illegible] ecclesie summi pontificis toto [illegible] [illegible] ¶ In [illegible] primus liber illa [illegible] quod armenorum [illegible] ¶ [illegible] [illegible] in se [illegible] duas [illegible] naturas [illegible] [illegible] et humanam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominus Ihesus Christus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uerus deus et uerus homo ¶ [illegible] [illegible] [illegible] hereses [illegible] in [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sit [illegible] sacre scripture [illegible] ex scriptura noui testamenti [illegible] primus ostendit Christum quem colunt deum esse. ¶ 2us liber quod iudeos [illegible] ex ueteri testamento [illegible] primus probat Christum [illegible] messiam in sacra scriptura promissum deum esse debere. ¶ 3us liber ex eadem ueteri scriptura ostendit Christum [illegible] quem colunt esse [illegible] fuisse illum qui erat [illegible] in sacra scriptura promissus. ¶ In 4o libro tractantur obiecta iudeorum contra [illegible] [illegible] et dantur ad probandum in [illegible] regule [illegible] istos obiectus et omnes alios obiectus iudeorum dissoluendos. ¶ In 5o libro contra heresim Arrii et Apollinaris affirmantem quod in Christo anima humana non fuit sed quod deitas loco anime in Christo erat. Et contra heresim Manichei dicentis Christum non uerum corpus humanum sed corpus fantasticum habuisse scripture sacre testimonia adducuntur. Et contra heresim ponentem corpus humanum in Christo fuisse dumtaxat uelud indumentum aut uestem sicut in [illegible] angeli [illegible] corpora humana assumunt. Et contra hereses [illegible] affirmantes naturam humanam in Christo in diuinam fuisse conuersam ex multis scripture testimonia proferuntur. ¶ 6us liber ex scriptura [illegible] testi[moniis] ostendit spiritum sanctum a filio sicut a patre procedere quod a Grecis et ab Armenis pluribus negatur. ¶ 7us liber probat ex scriptura sacra romanam ecclesiam [illegible] caput totius ecclesie [illegible]. ¶ 8us liber de sacramento baptismi et eius forma plures questiones armenorum absoluit. ¶ 9us liber de sacramento corporis Christi et sanguinis [illegible] [illegible] plures questiones [illegible] [illegible]. ¶ 10us liber de matrimoniis illicitis [illegible] et [illegible] et de [illegible] dona dei [illegible] [illegible] esse contra questiones [illegible]. ¶ 11us liber de potestate absoluendi simplicis sacerdotis et de penitentia [illegible] [illegible] hominum [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ 12us liber questiones [illegible] [illegible] dissoluit [illegible] de beatitudine [illegible] armenorum [illegible] [illegible] quosdam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] liber [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] athanasium [illegible] qui negat [illegible] [illegible] [illegible] articulos de [illegible] [illegible] [illegible] in uita [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] liber [illegible] [illegible] [illegible] armenorum de uisione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plenius [illegible]. ¶ [illegible] liber [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquibus legem humanis [illegible] lege [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] christiane scripture capitula in [illegible] sufficienti [illegible] esse nolens [illegible] [illegible] patefaciat. ¶ [illegible] liber [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scripture [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cui[illegible] nouelli erroris asserens omnia futura
necessario fore et euitabiliter euenire ponens
nouo [illegible] moribus [illegible] asperitate illius ostendit
libertatem electionis in voluntate humana tam
ex scripturis philosophorum quam diuinis et multiplici
ratione et contingentiam futurorum. ¶ Lib. 16 de
fractis obiectionibus acceptis de infalli
bilitate scientie diuine et diuina prouidentia immuta
bili et a diuina omnipotentia inuincibili et
efficacia et soluit eosdem ex quibus
principiis euidenter ostendens contingentiam
futurorum et liberalitatem electionis voluntatis
diuine humane ¶ Lib. 17 residuas sex pro
ponit obiectiones de dei cooperatione speciali
cum voluntate hominis operante de subtracta
vel minuta ab omnipotente diuina potentia
de diuina cooperatione generali cum omni agente
causata et in mensura de necessitate euentus
actuum exteriorum [illegible] de affirmatione scientie
diuine super euentu omnium futurorum et de
diuina prouidentia hominum notabiliter et optime
disponente omnia et illos obiectus post
affirmans suorum ¶ Lib. 18 aliquos ponit
obiectus ad infirmandum auctoritatem sacre scripture
et tollit eosdem ostendens auctoritatem legis
antique et noue. et quod probat [illegible]
ex lege saracenorum auctoritatis vigore
probare et cum hominum intelligenti ratione affirmat
legem [illegible] editam in suis maioribus
[illegible] non fuisse aut esse corruptam
¶ Lib. 19 comparat legem nostram quo ad sacramenta
et cerimonias legi iudeorum non sufficienter
fundata ex ueteri testamento ostendens nostram
legem euangelicam et apostolicam comparabilem
firmiorem ac iudeos omnes dampnandos
et suppositum illud precedentis libri et huius
libri de miraculis apostolorum [illegible] probat
et legem nostram robur amplius hic
ostendit quod habeat .v. naturalis causa impugnans
aliqua secta gentilium ¶ In hoc toto
opus consummatum ¶ [illegible] uero per interrogatio
nem et responsionem modo procedendi [illegible]
facilior licet sit aliquantulum prolixior. [illegible]
de meis in presentem discipulum qui mecum
disputantem accepi ita ut [illegible] mee
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] doctus [illegible] potius [illegible]
igitur reuerendi patres opus accipite
peteremus [illegible] si placet mecum
in [illegible] ¶ Hoc opus [illegible]
[illegible] quia ex [illegible]
[illegible] ¶ In primo [illegible]
[illegible] sacre scripture et [illegible]
ex nouo testamento [illegible]
[illegible] deus et [illegible] septem
capitula ¶ Primum capitulum [illegible]

scripture in [illegible] ¶ 2m capitulum obicit quod [illegible]
auctor sacre scripture et soluit obiectus
¶ 3m capitulum obiciat specialius de auctoritate scripture
[illegible] capitulum et dissoluit
¶ 4m capitulum obiciat [illegible] de duplici auctore
duplici [illegible] scripture
¶ 5m capitulum soluit obiectus [illegible]
de duplici auctore et [illegible] scripture
¶ 6m capitulum enumerat multa dicta in sacra scriptura
[illegible] sufficiant [illegible]
[illegible] fuisse [illegible] alios id
non facere [illegible]
¶ 7m capitulum probat [illegible] nostrum [illegible]
fuisse ex testimoniis [illegible] euangelio
de euangelio et prima sua epistola
¶ 8m capitulum continet testimonia iohannis
de capitulis [illegible] euangelii
¶ 9m capitulum est de [illegible] euangelii
¶ 10 capitulum habet testimonia scripture [illegible]
de capitulo 12. 16 et 20 de apocalipsi
¶ 11m capitulum continet 3a testimonia de euangelio
[illegible] et ultimo
¶ 12 capitulum continet testimonia eiusdem apostoli de
epistolis ad galatas ad philippenses ad colossenses et
[illegible]
¶ 13m capitulum continet probationes de capitulo
[illegible] euangelii [illegible]
[illegible] et [illegible]
¶ 14 capitulum
¶ 15m capitulum continet probationes [illegible]
de epistola ad hebreos
¶ 16m capitulum continet testimonia de actibus
apostolorum et de epistola iacobi
¶ 17m capitulum continet testimonia [illegible] epistolis [illegible]
Iohannes [illegible] ex [illegible]
sacre [illegible] in hoc opere [illegible]
[illegible] proposuit [illegible]
in primo [illegible] sacre scripture [illegible]
debent [illegible] qui [illegible]
[illegible] loquendi [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] suam
[illegible] ab [illegible]
modum loquendi [illegible]
[illegible]
erubescere [illegible]
[illegible] quod [illegible]
non esse [illegible] loquendi [illegible]
sit actiuus [illegible]
in [illegible] ab [illegible]
est in [illegible] clamabit [illegible]
[illegible] loquendi [illegible]
non habet [illegible] in [illegible]

affirmat et que modo usu loquendi et vulgare
sunt magis, verum non dicitur in illo sensu
litteralis dicendus. Sed qui est vulgaris sed
aut diverso quod sensus litteralis est ille quem hic
assertor intelligit dicat in quod significatio
est ex sensu vocum et significatio vocum est ex
usu hominum non hominum peritorum et componentium
[illegible] scripturas sed plurium simul vulgi et sic
consequitur quod litteralis sensus proprie dici debeat
ille quem voces litteraliter et scripture sumpte sic sonant
apud vulgum quam sensus non semper est ille quem scripture
assertor intelligit. Videndum non tamen
quomodo sensus proprie dici debeat litteralis aliquis
scripture dum tamen sciatur intentionem auctoris
ideo in hoc opere semper accipio litteralem sensum
illum quem scripture editor sive auctor non
dico scriptor intelligit quia forte auctor
ipse non scripsit sed alius ab ipso instructus
qui forte non omnia sit intellexit ut
auctor sive editor. Sic hebreorum 2° quod
baruc scripsit ex ore ieremie omnes
sermones domini iste enim sensus litteralis non semper
est vulgaris sicut patet in hiis que tamen supra
obiecisti et multis aliis. Sed sensus litteralis
illud dico sicut accipimus in parte est sensus
auctoris quam alii non figurative verba que sunt.
per verba scripture qui exponunt.

Capitulum 2m

Iohannes placet sic sensum litteralem
appellare. Sed non video semper quod vocet
scripture editorem sive auctorem
vel quis sit auctor principalis libri genesis moysen
affirmas auctorem quia tenemus quod ipse editor
erat illius libri et ceterorum librorum se-
quentium inciam moysen esse auctorem me-
dacium et fraudis. Ecce enim [illegible] 2°. expresse
mendacium a parte domini eue. Nequaquam moriemini
et genesis 27. ysaac interroganti a
iacob filio suo tu es filius meus
esau respondit ego sum. Ecce aliud mendacium
vnius filii in multa filii. Si autem diverso
aliud a moyse vel alios a parte et
iacob esse auctores horum dictorum et scriptorum
quod et hoc dicere de partibus librorum
singulorum nisi diversi referuntur diversa
dixisse dixisse vel fecisse diversos esse auctores
quod aperte dicta non videntur. Si vero in predictis
et eius similibus non editor libri est auctor
nec illi qui referuntur talia dixisse
neminus talia dicendo auctorem esse
quod non videtur dicendum de aliqua parte sacre
scripture. Ricardus pater difficultatem

in hoc verbo auctor quam modo usu loquendi
frequentem tripliciter intelligi potest quod auctor
aliquis scripture vel quia est ipsius assertor vel
quia est ipsius editor sive compilator aut
simul utroque modo et sic apte accipitur in hiis que
dicas mendacia moyses non est assertor sed
editor sive compilator. In aliis enim loquentes
ea que moyses refert dicta fuisse sunt modo
assertores dicuntur. Et illorum mendaciorum auc-
tores sunt tamen dicantur vera mendacia quia aliquando
domini iacob excusat laborant in ceteris
que asseruit a moyse. Moyses non est editor
sed assertor et sic utroque modo est auctor et
hoc modo sola scriptura habet auctores omnibus modis
est editor et assertor et iste modus est primus
alii vero duo modi tamen sunt qui veniunt tamen
frequentius in usu loquendi et ideo quia illa que
ad duo dicta dicuntur vero et ab aliis concebuntur
ad vero gesta per illum non dicuntur per sunt mo-
dum auctorem sic quod in omni membro videtur
sunt auctores. Sic quod moyses est auctor modo
concluditur secundum quod moyses est auctor mendaciorum
non sed assertor quod iste modus est ipsius
[illegible] quod in similibus dicas et gestis que dicuntur
gesta vel dicta per alios in scriptura sacre sunt
dicuntur sed auctores sed assertores sic in supra
in 2° membro. Vere concludis quod mendacia
que editores sacre scripture referunt alios
dixisse non sunt auctores ipse deum scilicet quod
sit eorum conscriptor vel assertor sic intelligere
quod in omni particula scripture sacre per editorem
vero scripture asserta debet esse in tales [illegible]
id de genesi est tertium. Dixit serpens ad mu-
lierem nequaquam moriemini est vero est
quod iacob respondit ego sum quod moyses asserit
non autem id dictum a iacob ego sum non quod
dictum a serpente nequaquam moriemini sunt [illegible]
colligere quod auctor scripture sive editor
[illegible] non potest de veritate vel errore non
quod ad illa que asserit non de hiis que refert aliud
dixisse vel eum ad eum sunt talia dicta vera
sunt sed tamen non sit eos iste dixisse quos ista dixisse ipse affirmat.

Capitulum 3m

Iohannes sic sit appellamus
scripture auctorem non est vera auctor
[illegible] qui textuit quia in principio
libri sui dixit audite celi et auribus
percipite terra quoniam os domini locutum est
ex quo videtur referre dominum illa que protulit et
scripsit dixisse non est ipse auctor illorum
nec [illegible] potius si sint falsa quod

no bn accepio sic de ysaia. concludit
ser vide de ieremia q in pn° sibi sim p
mittit & fem e vbu dni ad me d. eo
mo ozee ppha pmittit vbu dni q fem
e ad ozee dicens. & sic plures alij ppha
l vnd quq vr q & si f pmncient n
sut redarguendi de mendac n sut
auctores suor dcor. Ricardus uero
concludis s q inulli ppha 3° mo pdicto
e. qie auctor dici dz sue scripture ppheti
ce q ipe no asserit sed tm affirmat
dni eam dice. Oz illius scripture deus
e auctor. qr illa de9 asserit & qpon ad
ppha no sit n di no9 in concedendo
sic supi9 dixi q baruc fuit scriba jeremie
no9 ius jeremie vbu q inferis s q si
f sit ea q pferunt no sut pphe
redarguendi de mendacio vm est. Si no
appeat ex scr ie constanj b q ppha adv
illa dicta asserit & affirmat vbu in vr.
q no pt redargui vsa de mendacio mi°
dco vgi ezechi. c. 26 ca° & ysaie 38
dispone domui tue qr morieris & no
uiues sicq fm qt imetc pmittit h dicit
dns sicut n° ionas redargui pt de m
dacio in illo ubo ad huc 40 dies & m
niue subuertetur sicq fm sut qua
pmittit. ibi. surge & uade i niniue
ciuitatem magnam & pdica in ea pdi
catione q ego loquor ad te io. 3°n
aliquis ppha qnd in vr in tali casu
e. cu dicit dnm alia dic si i pbat
a pelam3 a sebat s d' scripit de
mendacio pot argui ex illo capite a de
ueritate ou ex dino pcepto h° dicat
ut scba si unusqsq fidelis n hom9 la
borabit qlie i dictid a ppha tcs a di
notaio qtineat q de pdcis & aliis
fict p nos. si deus noluit suos loos
Iohannes iam uideo qs sit
dicendus sensus litalis sacre
scripture. s. qnd ille q auctor. s. aff
tor illius hut de ipa scp ia ex quo
seq vi scripte. eadem scpe pncipalem dicte
hre auctorem s. deu & editore scpe
. & i duplicem sensum litalem. qr ita deus q
scptor eandem pncipalem scpe scpe asserit
& affirmat ut vr ad sensum diuersa & h°
sequit vide pcipue de scripturis aptis
qr oib ppha scripture sacre vi a deo asserta
vnd c. epla pet. n n uolunt hu ana
alata e alij pphia s. s. s. inspirati
locuti sut sci di hoies hoes q n inspirant

a spu sco no dn qn ab ipo assit
& multa pphita ab ipis pphis sut
asserta vnd moyses in pncipio sacre
scripture. asserit pphando q in pn° cat
deus celu & terram & alia q sequu
& iacob patriarcha gen 49. pphat &
asserit multa de filiis suis singlis
sic ceti pphe scripserunt suas assent
pphias ite ad diuisa spm videnti
scripte dca sacre scptre a deo accipi
& ab ipo ppha sic d° iohis. 11 q a
caypha pncipe sacerdotu fuat aff
matu vos nescitis qcq n cogitatis
qr expedit nobis ut vn9 moriatur
ho p pplo & no tota gens pereat. se n.
ibidem h° aut a se in ipo no dixit
s ou ceet pontifex anni illius pphauit
qr deus erat moritur9 p gente & no
tm p gente s ut filios di q erant
dispsi congregaret in vnu. ecce iohes
expo° sensum di s. redemptione huam
quis sp no q cayphas i ista aio hunt
n vr fuisse pdicta qr tunc pphe cete
cognouisset dn fuisse redemptorem
& fuiss quisus ad eu & no crudeli
consensu pbuiss vnd vr q sps° cayphe
fuit ut ihe occidere ne tota gens
eius doctrina sequtio ob obedia romanos
recedet & sic qui p romanos uenientes
illuc pir gens illa sic ipi intellexerunt
quibus consulendo respondit pcedit
enim tal imetc collegerunt p° pncipes
& pharisei consiliu & dicebat quid facim9
qn h homo multa signa facit si dimi
tim9 eu sic oes credent in eu &
uenient romani & tollent locum nrm &
gente Vnus aut ex ipis cayphas
noie ou cet pontifex anni illius dixit
eis vos nescitis rc ecce quibus cay
phas credit & ad q sensum Ch° i° c lib
regum ao s dcu ad d° cui opleti fu
int dies tui & dormieris cu pribus
tuis suscitabo semen tuum pt te qd egdietur
de utero tuo & firmabo regnum tuum ipe edi
ficabit domu noi meo & stabiliam
thronum regni eius usq in sempitnum
ego ero ei in patrem & ipe erit m in
filium. pm sensum scpe nb fuiunt e dcu de saloe
filio dd sic ipe salom legitur dixisse 3
regum c. a. Sic nunc requie dedit dns
deus m p circuitu & no e sathan nq
occursus malus qr ab rem cogito

hedificare templu noi dni dei mei
sic locutus e dns pri meo dd dices
filius tuus q dabo p te sr soliu tuu
ipe edificabit noi meo domu
Item h sequit i me tc qui si inq aliq
gessit argua eu in virga viror 2
i plagis filior hom q dem x° quei
te no pt se salbi g° 2 pcedens ego
ero illi in pitrem 2 ipe et m i filiu
e filii dem de saloe ad litam q ad
ssm aut tcms no dictu ego ero ic
aplus paulus ad hebr. j°o t dom ee
de x° in psoa di pris h° mo sed3
ad dextam maiestatis in excelsis tanto
melior aglis effectus quto differtias
pi ill nom heditat/ cui eni dixit aliq
angelor filius ms es tu. e° hodie ge
nui te 2 i-ur su ego ero illi in
pitrem 2 ipe e' m in filiu duplicat
ig° e ss9 hui9 scpre Item i° de nio
io aphan de gente tua 2 de frib3
tuis sic me suscitabit 2 dns deus
tuus ipm audies ut petisti a dno
deo tuo i oreb qn tuo ogregat est
atq dixisti ult no audia vocem dni
dei mi 2 igne hui maxi no videbo
ne moiar 2 ait m dns bn oia
sit locuti aphan susa bo eis de me° sim
suor silicem tui 2 ponam uba mea in
ore eius loqt q ad oms eos oia
q pcpio ei q at uba mea il eius que
loq m noie mo audire nolut ego
ultor- h° mai° ad ssm moysi de
iosue samuele 2 alij aphetis q m
gubnare q debebant sibi succedere
2 hoc patebat iple ut hic dr-atq dixi
ti ult no audia vocem dni s tui
peticiom anuit dns-s° h° p3 ad bn
oia sut locuti 2 tm aplo petrus act.
ut d° dem fuisse de c° dn oseq
q h° dem hre duplice ssm litale/ ite
ad exo 12 n° os illius ofringetis/ mi
9. 2 os eius n ofrigent no du qn ad
ssm aut s moysi e dictu de agno
paschali 2 de ipo agno a p° osuatu
s. q omedendo agnu paschale os aliqd
ex eo ofringe no debebant 2 tn evan
iohes ca° 19 pau eunia geln dc sic
ihm aut quenissent ut viderunt eu ia
mortuu n fregerunt ei crura s; un
scta n sut h° ut scriptura i plerentur
os n ominues ex eo q° diat/ h° ee

dictu ex q° ad litam sut ad ssm di 2
sic ut d° h° dictu p° duplice ssm litale
Item de nu. 24. no figalis os bonis
cantici n du qn litalis acci de bone
caritate 2 tn aplus g° ad cor q° p ill
dd q bat q ipe a bnabas pdic fuerint
sumed victu ab eis quibz pdicabat ng
de bob cura e deo an ppt nos hoc dicit
na ppt nos intas scpta sut h° q dem
ht duplice ssm litalem Ite ad gala. q°
dt aplus s° dicite m q sub lege vultis ee
lege no legistis. scptu e eni qm abrah
duos filios hut. unu de ancilla 2 unu
de libera q de ancilla 2m carne natus e
q aut de libera p rpmissione q sut p alle
goria dicta h° eni sut duo testamta
Ex° vi dicit q illa scpta de filiis abrha
sut dcta p allegoria 2 ita allegoricus
ss° e ss9 litalis illor dcor. ille eni
ss9 litalis eo ui ad q ssm aliq tenat
dem 2 no du qn illa dca sut dca ad
ssm litale de filijs abrahe carnalib; g°
q illa scpta 2 dca hnt duplice ssm
litale Ite p° ad cor 10. d° aplus cor
thijs suadendo n3 teptem9 xpm sic
qda cor teptauint 2 a spentibus pie
riut n3 murmuretis sic quida cor murmura
uert 2 pierunt. ab exterminatore h° eni oia
in figura otingebant scpta sut h° ad
correptione nram in quos fines secu
lor deuenerut ss9 aut litalis dci d'
pst. figurat. n aliud ee re res designata
figualit designata. Constat at frat i°
de quibz loqt ad aliud ssm litale antiqs
otigisse 2 ad aliud fusu. s. ss m istoriad
scpta fuisse non vi velle q ide dem
2 sem hs ples sensus litales dndi
d° bibebat aut de spuali ognite eos
petr. petra aut erat xps ostat q de illa
petra moyses p° aqua pduxit iux
diuinu pceptu sic legit nu. 20. 2 exo.
17. eni dt petr. litale duo signf
Ite ad ephe. v. id gen 2° ppt hoc reliqt
homo patrem duo in carne una d°
aplus sacramtu ee mag m de xpo 2
matrem 2 adherebit uxori sue 2 erunt
duo in carne una dicit aplus sacramtu
ee mag m de xpo 2 ecclia certe hoc q
sumpsi posuisti s. q ei aut q ss9 litalis
sacre scpture est ille sensus q eius
auctor sive assertor hnt de ipa scptura
seq ut eiusd scpture duplice ee auctore

et duplicem sensum litteralem quod si concessimus sequeretur absurditas. Et quod sensus litteralis alicuius scripture [illegible] ex ipsa scriptura non [illegible] omnia. Ex hiis non [illegible] omnes bonis [illegible] [illegible] apparet sensus ille quod affirmat apostolus [illegible] sensus illi quos ipse et alii apostoli in suis [illegible] habuerunt ex illis dictis [illegible] non video quod litteralis [illegible] posset esse ipsius scripture.

Capitulum 4m

Rursus [illegible] conclusis de duplici [illegible] sacre scripture [illegible] tenemus [illegible] scripturam [illegible] [illegible] esse [illegible] et a spiritu sancto inspiratam et sic [illegible] debes attendere quod non vocamus [illegible] sensum litteralem [illegible] [illegible] quam actor eius [illegible] intellexerit sed aliud secundum appellamus sensum litteralem [illegible] historicum sacre scripture quod autem eius [illegible] de [illegible] sic [illegible] paulus apostolus ad ro. [illegible] distinguit [illegible] litteralem a sensu spirituali [illegible] ut [illegible] in [illegible] spiritus non in vetustate [illegible] et ibi et ad corinthios [illegible] [illegible] spiritus autem vivificat [illegible] [illegible] aut [illegible] vel editor sacre scripture aliquid per ipsam scripturam intelligit [illegible] et [illegible] aliud per eandem scripturam [illegible] sensum [illegible] sive editoris litteralem [illegible] notamus quod [illegible] est auctor [illegible] aliud sensum spiritualem sive allegoricum appellamus.

Cum non [illegible] ipse vel editor scripture [illegible] forsitan [illegible] duos sensus [illegible] in [illegible] de ipsa scriptura [illegible] forte [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et de [illegible] [illegible] nullis [illegible] de [illegible] non [illegible] sit manifestum quod duo sensus [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] ponere [illegible] alius [illegible] ex hoc [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] aliud ex ea non posse probari [illegible] ex auctoritate alicuius [illegible] loco sacre scripture [illegible] posset [illegible] sensus esse ipsius [illegible] sensus litteralis dicendus est [illegible] ex ipsa [illegible] scripture [illegible] ex [illegible] clarius potest apparere [illegible] allegoricus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] potest duplicem sensum [illegible] Ille sensus litteralis accipiendus est [illegible] [illegible] scripture

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] allegoricus [illegible] [illegible] sensum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ipsa [illegible] [illegible] ex alio loco scripture [illegible] litteralis [illegible] non [illegible] est de agno paschali [illegible] [illegible] de [illegible] non [illegible] intelligi ex [illegible] dicto [illegible] [illegible] probari non potest [illegible] auctoritate iohannis [illegible] [illegible] ille sensus esse illius scripture et [illegible] [illegible] spiritualem sive allegoricum appellandus [illegible] sensus litteralis [illegible] [illegible] est de salomone et allegoricus sive spiritualis sensus est de [illegible] [illegible] autem pauli apostoli [illegible] esse sensus illius scripture non [illegible] ex [illegible] ipsius loci [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] de salomone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expresse [illegible] paralipomenon capitulo [illegible] [illegible] sic [illegible] prima [illegible] [illegible] ad salomonem fili mi voluntatis mee fuit ut edificarem domum nominis domini dei mei sed factus est sermo domini ad me dicens multum sanguinem effudisti plurima bella bellasti non poteris edificare domum nomini meo tanto effuso sanguine coram me filius qui nascetur tibi erit vir quietissimus faciam enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum et ob hanc causam pacificus vocabitur pacem et otium dabo in israel omnibus diebus eius ipse edificabit domum nomini meo ipse erit mihi in filium et ego ero ei in patrem firmabo quod solium regni eius super israel in eternum nunc ergo fili mi sit dominus tecum et prospare et edifica domum domino deo tuo sicut locutus est de te [illegible] clarissime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipse erit mihi in filium et ego ero ei in patrem confirmat [illegible] [illegible] salomonem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut edificaret domum domino deo suo sic [illegible] [illegible] [illegible] capitulo [illegible] clarissime [illegible] [illegible] sic scribitur et de filiis meis multos enim filios dedit mihi dominus elegit salomonem filium meum ut sederet in throno regni domini super israel dixitque mihi salomon filius tuus edificabit domum meam et atria mea ipsum enim elegi mihi in filium et ego ero ei in patrem et firmabo regnum eius in eternum si perseveraverit facere precepta mea et iudicia [illegible] est hodie quod clarius dici potest quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de salomone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominus sibi dedit sic sensus litteralis [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] est de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et allegoricus est de [illegible] [illegible] auctoritate pauli apostoli [illegible] esse sensus illius scripture [illegible] [illegible] debes de illo de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Capitulum [illegible]

[illegible] apli de aliis pbis [illegible] gestis q scripti
a patribus et a pphis sic in allegatis supra
i ad cor 10 et ad galath. 4 et ad ephes
5 qz hunc sensum allegoricum de eccia [illegible]
[illegible] alium sensum pter pmarium q
litalem apostolus de scriptura ueteris testi
omo n acceperit qz nullus aliis ex
ueti scriptura pter litalem pbari possit
sz aliqui possit aliis sensus aliis ex nouo
testo pbari. Iohes sz solus sensus litalis
pbat pt ex illa sic ex illo solo sensu
pt assitiua pbaio n petrus nc paulus
sufficienter pbaret quorum vnus accepit
donum ex xpo iohanni de quo tua re
et alter de ipo donum accepit eo ero illi
in pcm [illegible] et illorum [illegible] [illegible] litalis
de ipo ut dicat [illegible] intelligi [illegible] seqz
de iohe et de quibuscumque [illegible] auctoritatis
aliis sup dictis de xpo [illegible] nullus con
pbant ut pbabit. Consequens non
satis [illegible] inferio quorum assertio q
illa intelligenda sunt spiritualiter [illegible]
fuit [illegible] sufficienter pbamus [illegible]
pbatur ad legatam xpm eis dixisse pa
cli[illegible] q mittet pater in noie meo ille
uos docebit omnia io 14 et 16 capitulis
Cum autem uenerit ille spus ueritatis docebit
uos omnem ueritatem sz apud eos tamen
q eos no extimat inspiratos fuisse
[illegible] pbaio ualida n fuisset. Sed pbo
[illegible] aput omnes e nulla scriptura e ualida
[illegible] n ex sensu litali [illegible] sz ex [illegible] sensu ppe
auctoritate allegatis scriptura ad sensum pn
[illegible] ap fidem de inspiratione eius
[illegible] pbaio sic satis efficax. Si quis
no dicit uelit duplicem sensum litalem
[illegible] scripture ppe duplicem tale modum
pbandi [illegible] assinetur [illegible]
et in sensum hystoricum n appellatur n illi ipsi
[illegible] ipte dicta posse n [illegible] nc [illegible]
[illegible] spualis sensus nota litalis magis
possit ut pt assimari pbaio ex ipo ee
ualidi q si no nota litalis [illegible]
ad [illegible] ex illa pbari no possit [illegible]
[illegible] ppe auctoritate illi q [illegible] allegat

Caplm [illegible]

Iohannes [illegible] q sensus litalis
[illegible] hystoricus sacre scripture intelligi
[illegible] ipse [illegible] auctor [illegible] assitit
[illegible] scriptura assimat [illegible]
[illegible] ad [illegible] articulum et unde plano
[illegible] ex [illegible] noua scriptura [illegible] litalis
sensum [illegible] q colum[illegible] [illegible] fuisse [illegible]
nolo aut [illegible] expositiones [illegible] opere no
[illegible] testamentum [illegible] scriptura canonica noui
et ueteris testamenti [illegible] testio [illegible]
[illegible] et [illegible] de rebus gestis
[illegible] facit [illegible]
[illegible] in [illegible] canone [illegible]
sensum n illorum [illegible]
q colum[illegible] et [illegible] ee [illegible]
[illegible] sensum litalem no
[illegible] sufficienter [illegible] ea una sancte
[illegible] ut ea [illegible] oportent
[illegible]. Iohes [illegible] legis [illegible] 5 q
[illegible] baptizabit in spu sco q [illegible]
pbat sz aliqui [illegible] satis magnum [illegible]
rigore continet q bonus [illegible] omnes
sacerdotes [illegible] baptizant in spu sco. Item
q dr ee filius dei no [illegible] pbat [illegible]
qui credunt in noie eius dedit potestatem
filios dei fieri [illegible] io. 1. Item q dominus sic
peccata hominibus sic ipse de se [illegible] 9 et
mar 2o q ipe dixit no soli petro sed
omnibus suis aplis mt 18. quecumque solueritis
sup terram erunt soluta et in celis. [illegible] io
20 quorum remiseritis peccata remittuntur eis mt 6o
[illegible] qui es in celis [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] et [illegible] obedientem
ei sic [illegible] mar [illegible] et luc [illegible] q [illegible]
[illegible] discipuli cum gaudio [illegible]
[illegible] demonia subiciuntur nobis et ipe
[illegible] discipulis io. 14 amen
amen dico uobis qui credit in me opera q ego facio
ipe faciet et maiora horum faciet [illegible]
[illegible] sicut et [illegible] sic [illegible]
mar [illegible] q [illegible] [illegible] persona q
uicerit dabo ei sedere mecum in throno meo
sicut et ego uici et sedi cum patre meo in throno eius
[illegible] de [illegible] testio [illegible]
q regnauerunt cum xpo mille annis et dan [illegible]
[illegible] suscipient regnum [illegible] altissimi
et obtinebunt regnum usque in seculum et in seculum
seculorum. Et [illegible] regnabimus. Item [illegible] q deus
omnipotens [illegible] ponet sub
se et totum mundum sub ipo sic aliquis [illegible]
[illegible] motore celi supremi ee [illegible] sub
quo tamen gubernat et regit totum mundum [illegible]
[illegible]. sic ioseph [illegible]
[illegible] terra egipti gen. 41 q [illegible]
se [illegible] terra egipti et
pharaone rege egipti [illegible] filiem
[illegible] omnia premissa posse
intelligi [illegible] pbant [illegible]
[illegible] fuisse. Item [illegible]

ad discipulos suos ianuis clausis sic le
io. 20 et q ambulant 9 mare ut ibi se
e agri tabor et mali e in corporibz pnt
mir clamauos integros Ite q uenturus e
iudicandum uiuos e mortuos e gloria patris
sui e in maiestate sic le' mt 16 g ad e
h' gloria sui maiestas corpalis intelligenda e
quod d' q uidebit eum uenire in gloria e ma
iestate e le' luc g e quod fuat transfiguratus
in monte sic euuangelistes uideri e mages
eius quam ostat q tal gloria sui maiestas
q oculis uidere potuit eum dm ee no pbat
Ite q ipse e in pre e pr in eo sic di io.
14 e 14 et ipse dixit ioh 14 discipulis suis
manete in me e ego in nobis e io 14 i io
die uos cognoscetis qz ego sum i pre meo e
uos in me e ego i uos Ite q pr e ipse unum
sunt sic ipse d' io 10 e 14 et ipse orat
ut patrem p suis e sit unum i ipsis sic ipse
e pr unum sunt Ite q dedit sapientiam aplis suis
quam om aduersarii resiste no poterunt sic
ipse pmisit se futurum luc 21 et q agli
dant sapientiam hoibz eos instruendo e agli
aliq actos instruunt sic di sathan e q d
q zacha audiuit angelum dicentem alti aglo
curre e loquere ad puerum istum dicens abs muro
habitabi ierlm Ite q dix io 8 e no sum
de ho mundo et ipse dixit disciplis suis io
uos de mundo n estis Ite q ipse uocat
ipsum dnm sic dauid dixit dns dno meo
ps 109 e elisabeth luc 2 d' unde m h' q
ueniat mr dni mei ad me no uideo q
pbz sufficient eum dnm ee eum possit intelligi
dns medius int dm e hoies mod do e ma
hoibz sic maria uniuersa dnam uocant appellat
Ite q sit saluator mundi sic d' io z
ut saluet mundum p ipsz ut n' du' q p mundu
h'ia gesta acti et q saluator luc 6 e alijs
locis pluribz eum possit intelligi ut di salute
posse si h'uanam qualis p catura q p me
do id attestatur Item q d' io 8 uos de
deorsum estis e de sursum sum et q d' ibi ps
e a do pcessi e ueni n' a meipso ueni
s; ille me misit Ite q d' ee dns saluat
luc 6 de supmo aglo celli mouere
supponi uid dici posse Ite q dicit m' ultio
cete e uobis sum oibz diebz usq ad osumatore
sedi intelligi posse e eius eomcia in facio
altaris e de anglo h' posse dispensari q
pe ipso pano ista ee dni no pbat
eum dni ee Ite q aplus d' 2 ad cor
in facie an crepuit quenis eius q lo' i me
xpo no pbat eum dnm ee tn zacha dicit 2o
ca sui lib' e e p q aglo loquebat i co p

unissa at sabet plura cor e multa sibi q
h' no posui int sa exponit de xo aff
mantes eum dm ee ex eo q m di dio sun
posse magore exposs sbus e io p ebos
clara e plena testa ponas dumtaxat a
si a q p unissos posuis ibi existimatas
ad scie ita ofirmes ut in gnem sole
pbacons optinear ex ipsa unica subamice
se aliis sumi ipos nos in scite sufficiet
pbare q dixi

Ricardus

uis nominatum premissar
pona de sig cors addixio
Rnimeis nubz faciat q h' ultio posui
caplo 2o in capud a iohis testionis qd
dnite xo ut audium alas oculis aplis
e sanitatus Ecce io 1 sebi in pn q
erat ubum e ubum erat apud dm e deus
erat ubum e f u ubum caro factum e e h'ne
i q eius qui di ap p q e mitat iohes
pbibz de ipso testimonium e clamat dicens
h' e quem dixi qui post me uenturus e q
an me factus e q prior me erat e de plenitu ne
eius omnes accepimus gratiam p gratia quia
lex p moysen data e gra e ueritas p ihm
xpm facta e Ecce h' hec expsse si fonete
sic attendas q ubum in pn ap' dm e deus
fuit e caro factum e de quo gratis hec
q de plenitudine illius oms accepimus gratiam
p gra et gra e ueritas facta e p ihm xpm
q o ostat q h' q fuit pn in pn ubum apud
dm e deus q ipse iohes p' sua epla
in pn ut h' dicit exposs sic q fuit
ab inicio q audiuimus e uidimus oculis nris
q e pspeximus e manus nre cotrectauerunt de ubo
uite e uita manifesta e e uidimus e testamur
e annunciamus nobis uitam eternam q erat apud
patrem e apparuit nobis q uidimus e audiuimus
annunciamus nobis e ut nos societatem habeatis nobiscum
e societas nra sit cum patre e filio eius
ihu xo Ecce q ipse iohes e alij discipli
x ubum uite q fuit ab inicio audiuerunt
e uiderunt oculis suis pspexerunt e manibz
cotrectauerunt e q uita eterna q erat apud patrem
eis apparuit Costat aut q ubum uite q
fuit ab inicio e deus e e q uita eterna q
fuit apud patrem e deus qd ubum e
q uita xo uiderunt e cotrectauerunt s' ihm
xpm filium di uiuis si qd subiungit
e societas nra sit cum patre e filio eius
ihu xo ne aut no dubites eum log de
filio illo e 1o d' omnis eum e mendax nisi
qui negat quia ihs no xpus e h' e antixpus
qui negat patrem e filium omnis qui negat
filium nec patrem habet qui aut ofitetur filium
patrem habet Ecce ex h' q qui negat ihm ipse

q negat patrem quia qui negat filium. quis est
ut neget filium quis est ut neget patrem
q nullo modo conced[it] de filio ad oppositio
sed de solo filio [illegible] 7 ingenito 7 si enim
negetur filius ad oppositum per gratiam a[doptatus] filius
illius non [illegible] non [illegible] negat patrem
q [illegible] filius aliquis [illegible]
[illegible] 7 replicat [illegible] iohannes quarto capitulo [illegible] magis
apertus apparuit caritas dei in nobis quoniam filium
suum unigenitum misit deus in hunc mundum
ut uiuamus per eum. Unde dicit sic in suo
euangelio capitulo tertio. sic deus dilexit mundum ut
filium suum unigenitum daret ut omnis qui
credit in ipsum non pereat sed habeat uitam eternam
[illegible] et christus de se in parabola mar[ci] 12 [illegible]
q habens unicum misit ultimum filium carissimum
ad cultores qui apprehendentes occiderunt
Unde luce 10 [illegible] ad [illegible] est dei filius
cum fratres habet multos non est unigenitus non
unigenitus filius dei christus [illegible] unigenitus dei

Capitulum 8m

Item [illegible] 3o [illegible] filium
[illegible] caritatem dei quoniam ille pro nobis animam
suam posuit. Ecce quod ille qui animam
suam posuit pro nobis deus fuit 7 [illegible]
[illegible] est qui testificatur quoniam ihesus est ueritas [illegible]
[illegible] est ueritas non est deus qui est deus 7 [illegible]
[illegible] plenissime [illegible] scimus quod filius
dei uenit 7 deus dedit nobis sensum ut cognoscamus
[illegible] uerum 7 simus in uero filio eius ihesu christo
hic est uerus deus 7 uita eterna [illegible]
[illegible] quod [illegible] sit uerus filius dei 7 uerus
deus 7 uita eterna. Item iohannis 5 [illegible]
[illegible] apud [illegible] magis
querebant eum iudei interficere quia non solum
soluebat sabbatum sed 7 patrem suum dicebat
deum equalem se faciens deo. hic [illegible]
[illegible] quod ihesus dixit patrem suum esse deum 7
se [illegible] esse equalem deo [illegible]
[illegible] est deo [illegible]
[illegible] dicit quod ipse deus fuit [illegible]
dei [illegible] in [illegible]
[illegible] se fecisse equalem deo [illegible] dixit
[illegible] quod ipse [illegible] sua [illegible]
[illegible] ihesus 7 dixit eis amen
amen dico uobis non potest filius a se facere quod
[illegible] uidet patrem facientem [illegible] ille
[illegible] 7 filius similiter facit. pater enim diligit
filium 7 omnia demonstrat ei que ipse facit
Ecce quod filius facit omnia que facit pater
[illegible] deus est ut pater ut [illegible] deductione
[illegible] maiora patris opera [illegible]
ipse filius facit ut [illegible] a multo maior
[illegible] de omnibus [illegible] sic pater [illegible]
[illegible] mortuos 7 uiuificat sic 7 filius quos
uult uiuificat. Ecce [illegible] opis de
maioribus [illegible] opus [illegible] asscribit [illegible]

amen amen dico uobis quia uenit hora 7 nunc est quando
mortui audient uocem filii dei 7 qui audierint
uiuent [illegible] ei pater iudicat quemquam sed
omne iudicium dedit filio ut omnes honorifi-
cent filium sicut honorificant patrem 7 [illegible]
[illegible] potestatem dedit ei iudicium facere quia filius
hominis est [illegible]
[illegible] filium [illegible]
[illegible] ut possit a patre habet potestatem iudicandi
[illegible] accipere [illegible] non [illegible]
[illegible] habet potestatem de nouo [illegible]
dicit quia filius hominis est ut intelligatur
pater dedisse filio potestatem [illegible] iudicium in
natura humana [illegible]
[illegible] 7 [illegible] iudicandi [illegible]
[illegible] 14 [illegible] quod
pater non iudicabit [illegible] sed sic omne iudicium
dedit filio [illegible] potestatem iudicandi
[illegible] iudicabit [illegible]
[illegible] omne iudicium dedit filio 7 omnes hono-
rificent filium sicut honorificant patrem
[illegible] filius [illegible] ut pater [illegible] potestatem
iudicium [illegible] quod pater dedit filio [illegible] potestatem
iudicandi [illegible] ut filius [illegible] quod pater non [illegible]
potestatem dedit ei [illegible] ipse [illegible] duo
opera patris [illegible] iudicium 7 uiuificare mor-
tuos [illegible] de maioribus operibus patris 7 [illegible]
uiuificare mortuos [illegible] de maioribus operibus
patris 7 [illegible] uiuificare mortuos [illegible]
[illegible] magis opus [illegible] celum 7
terram [illegible] omnipotentiam
7 [illegible] iustifica[illegible]
mortuum [illegible]
[illegible] opera patris [illegible] filio [illegible]
[illegible] ex operibus se [illegible] esse deum
[illegible]. Item [illegible] non ex solo iudicio
[illegible] ex sola sua iudicandi [illegible]
esse deum [illegible] sic [illegible]
[illegible] filii [illegible] honorandus sic pater
[illegible] posset [illegible]
[illegible] sic iudicare potest non deus [illegible] sua
[illegible] 7 sua iudicandi potestate [illegible] iudices
[illegible] assistentes [illegible]
[illegible] debebunt ut pater

Item io[hannis] 8 [illegible] dicebant [illegible] tu quis
es dixit [illegible] principium qui 7
loquor uobis [illegible] paulus
ad hebreos [illegible] 1 [illegible]
7 modis [illegible] deus [illegible] patribus in prophetis
nouissime [illegible] diebus istis locutus est nobis in filio
quem constituit heredem uniuersorum per quem fecit 7
secula. Ecce quod ipse est [illegible] deus [illegible]
secula [illegible]. Item io[hannis] [illegible] dicit de se [illegible] pono
animam [illegible] 7 iterum sumam eam nemo tollit
eam a me [illegible] pono eam [illegible] potestatem

Capitulum 9m

nec ponendi eam et potestatem nec resumendi
eam. Constat autem quod nullus nisi deus habet potestatem
a se ipso ponendi animam suam et iterum
aliquis nisi deus habet potestatem resumendi
animam suam. nec ergo non sit deus patet. Item ipse
resuscitavit a mortuis quia fuit suscitator
suscitatus et per quem suscitatus est corpus personaliter a
modo per suppositum suum contrarium ipsorum ex
quo se suscitare debet quod in corpore est
[illegible]
se esse deum affirmat sic dicens oves mee
vocem meam audiunt et ego cognosco eas
oves et sequuntur me et ego vitam eternam do eis
et non peribunt in eternum et non rapiet eas quisquam
de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maius
omnibus est et nemo potest rapere de manu patris
mei. Ego et pater unum sumus. Item ipse
dat vitam eternam. Non dico eam nullus posset
dare nisi quod summum est et nullum creatum habet autem
hoc potest vitam eternam aliquis tamen sumit in
potestate sua [illegible] vita eterna scilicet vera
[illegible] beatitudo sit cum deus [illegible] obiectum scilicet
dei et per quod a nullo creato capi potest aut
dari. Attende et quod probat nullus posse oves
suas rapere de manu sua per hoc quod illud
quod pater suus sibi dedit maius est omnibus quod
aut sit id quod ostendit cum dicat ego et pater
unum sumus id est cum patre deitas est ei et hoc est
maius omnibus et ideo quia nullus potest rapere de
manu patris eius sequitur scilicet quod nec de manu
sua quisquam potest rapere oves suas. Ex quibus
constat quod deus est ut patet eius quod iudei
ipsum dixisse affirmaverunt sic sequitur statim
scilicet respondit eis Ihesus multa bona
opera ostendi vobis ex patre meo propter quod horum
opus me lapidatis. Responderunt ei
iudei dicentes de bono opere non lapi-
damus te sed de blasphemia et quia homo
cum sis facis te ipsum deum.

Ca. 17

Item Io. 17. Christus de se dicit ego
sum una veritas et vita hominum quia
vita que est eadem est quod promittit se
habere promittit dilectori suo qui diligit eum
et manifestabit ei se ipsum volens innuere
quod in manifestatione sui consistit beatitudinem
quod expressius dicitur cap. 17. hec autem est vita eterna
ut cognoscant te solum verum deum et quem
misisti Ihesum Christum quod habet duplicem intellectum possit
aut ut sit sensus hoc est autem vita eterna
ut cognoscant te solum qui verus deus
es et cognoscant Ihesum Christum quem misisti
sic scilicet quod Ihesus Christus sit deus quod eius cognitio
beatificat [illegible] ut sit sensus hec est autem vita
eterna ut cognoscant te et Ihesum Christum quem
misisti solum verum deum id est te et ipsum esse solum

verum deum ex verbis sequitur scilicet Ihesum Christum esse verum
deum ex quo eum cognoscere est vita eterna
sicut cognoscere patrem. Item scilicet 17 et
nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate
quam habui priusquam mundus esset apud te. Constat
autem solum verum deum habuisse claritatem apud patrem
priusquam mundus esset ergo Christus deus erat priusquam
mundus esset et nulla creatura erat antequam
mundus esset. Item cap. 16 Christus dicit cum
autem venerit ille spiritus veritatis docebit
vos omnem veritatem non enim loquetur a se
metipso sed quecumque audiet loquetur et que ventura
sunt annuntiabit vobis omnia quecumque habet pater mea
sunt propterea dixi quia de meo accipiet alia
littera de me accipiet et annuntiabit
vobis. Constat autem spiritum sanctum de nulla creatura quidquam
accipere sed de solo deo ergo Christus est deus. Item
de Christo accepit verum primo modo apostolis mittitur
et alia litteram de meo accipiet et annun-
tiabit vobis id est scilicet quod spiritus sanctus non accepit ab alio
scientiam eam per apostolis mittitur cum sit in
apostolis invisibilis nullus accepit in corpore quod
non accepit doctrina sive sapientiam non eterna
quod non est a [illegible] divina essentia omnis enim scientia
eterna est deus. Item divina essentia quam pater hanc
littera spiritus sanctus accepit scientiam eternam scilicet
divinam essentiam que est divina scientia quod Christus erat
verum consequitur quod Christus deus erat cum divina essentia
nullus sit nisi dei nec creatura aliqua nec
sancte dicere possum omnia que habet pater mea sunt
non enim creature [illegible] convenit affirmare mea
omnipotentia quia mea est in finita sapientia mea
est bonitas infinita et ita de ceteris attributis
omnibus creature scilicet suo modo iudei non habent.
Item Io. 20 hec autem scripta sunt ut credatis
quod Ihesus est filius dei et ut credentes vitam
habeatis in nomine eius. De filio nihil loquitur constat
quod pro eo modicum tamen laborasset Iohannes
cum hec omnia scripsisset ut crederent quod Ihesus
esset filius adoptivus dei hoc non sunt [illegible] supra
crediderunt. Item Apoc. 1. et 2. dicit ego
sum primus et novissimus et vivus et fui
mortuus et ecce sum vivens in secula seculorum
et habeo claves mortis et inferni. Nec est primus
et novissimus nisi deus. Nec deus pater est
mortuus vel aut spiritus sanctus ergo deus
filius fuit mortuus verum quod 2º cap. dicit
[illegible] hoc dicit filius dei qui habet oculos tamquam
flammam ignis. Item ibidem dicit esto fidelis
usque ad mortem et dabo tibi coronam vite
de ipso [illegible] dicit cap. 3. hec dicit amen testis fidelis
et verus qui est principium creature dei quis potest dare
coronam vite nisi deus aut quis est principium
creature dei nisi deus. Constat filium hominis

l pmi

q ioh̄es se audisse in spū describit i
p° ca° ec̄e q̄ in dni ihc ca° 4° dignus es
dne deus m̄ accipe l̄rm 2 apue sigilla
eius qm occisus es 2 redemisti nos
deo in sanguine tuo ecce expsse q deus
occisus e et ō q̄stat xpm occisu de q°
[illegible] fuisse

Item p° m̄t d̄r cu esset desponsata eo
mat maria ioseph an̄q̄ ꝯuenirt
inuenta e in ut̄o h̄ns de spū
sco vir ei° cu eet iust̄ 2 nollz
eam tradūce ꝑtm̄ uoluit occlte dimitte
h' at eo cogit̄e ecce angls dm̄ appuit
ei in sopnis dicens joseph fili dauid
noli time accipe maria ꝯiuge tua qd
i ea natū e de spū sco e pariet aut
filiu 2 uocabis nom̄ eius ihm ipe
em saluū faciet ppl'm suu a pccis
eor h' at tom̄ fcm̄ e ut impleret qd
dcm̄ e a dno p ppham dicente ecce
virgo ꝯcipit 2 pariet fcm̄ i ut̄o h̄bit
2 pariet filiu 2 uocabit nom̄ ei° e
manuel qd e int̄ptatū nobisc̄ deus
ecce h° h̄es q fi' v'gis ihs no fcm̄
saluū feciet ppm a pccis ℞ q 2 nom̄
ei° e emanuel i nobisc̄ deus ei° aut
no' e deo° ipse e de' qm deus aut
nobisc̄ deus ille da[illegible] e n'. Item
q° ca° 2 [illegible] sub ub's filiis d' oia
m̄ [illegible] sit a pre meo 2 nemo no' filiu
n pr̄ nc pr̄em quis nouit n filius e
cui uoluit filius reuelare ecce h' noiat
se filo d' p[illegible] n ꝯfitcor t
dne pr̄ celi 2 tre 2 excludit notice
pris a quoq p̄t se 2 cui ipe reuelare
uoluit q cu ne no possit ē eet filius
ad optimus nl ad optimu solo qr tue
mag' pus eo h'uisent notciem pris

Item q° 23. ipe iudeis in sua psona
clarissime dicit ecce ideo mitto ad vos
pphas 2 sapientes 2 scribas 2 ex ill'
occides 2 crucifigetis 2 ex ill' flagellabis
i sinagog' uris 2 psequim de ciuitate i ciuitate
ut ueniat sr̄ uos omis sanguis iustus
q effus° e sr̄ tram a sanguine abel
iusti usq ad sanguinem zacharie filii
barachie q̄ occidistis int' templu 2 altare h'
h'es q ip° misit pphas ab origie mudi
2 sapientes 2 scribas. Et cetera similiter luce
xi. c° mag' explanat se appellans
d' sapiam precantem d' sapia dicens
mittam ad illos pphas 2 aplos 2 ex
ill' occident 2c q ipe fuit d' sapia ante
ꝯceptu eius de maria q ee no potuit nisi
deus fuisset

Item luc ultio c° vnica pmisso
pris mei i uos ꝯstat aut mullus
e spm sctm mitte q de' e misso
um aplis n' 2 sca in ecca erant ueniat
2 mittat spus scs sup hoies ungs in
mitte eu pnt mittens eu sp h3 aut
respcu missu nc mg q maior e ut mittat
de [illegible]

Item q° 26. 2 mar 14 2 princeps
sacerdotu ait illi adiuro te p dm viuu
ut dicas nob si tu es xpc filius dei

Dixit illi ihs tu dixisti v'u[illegible] dico
uob amo uidebitis filiu hois sedete
a dextris d' uirtut' 2 uenientem in nubi
bus celi 2 princeps sacerdotu scindit
uestimenta sua d. blasphemauit quid
ad huc egemus testib' ecce nc audistis
blasphemia h' se affirmat filiu d' de
sr° ita intelligens sic e intellexit
princeps sacerdotu q ab eo qrebat in q
filius d' esset n e pit ea qre q iudeis
intellexisset n e ad ppom dice q blasphe
mauit n n blasphemet q se dicit filiu
d' ad optimus nc ipe uell' i n dixisset ad
inte[illegible] qrens nisi intellexisset de fi°
nali filius at d' ultis e filio e pn 2 d'

Item q° ultio d' data e m
omis ptas in celo 2 in tra cu filc d'
in ps. 8. Omia subiecisti sub pedibus
eius ex quo aplis paul' p° ad cor 15. 2
ad heb' 2. euident' affirmat eu dm fuisse
[illegible] mag' ego possum

Item considerem° q paulus affirmat
[illegible] maria cete ad eo q ait de
iudeis fr̄ib' suis quor sit pres
2 ex q'bus xpc scdm carne q e sr̄ oma deus
benedict' i scla amen n oport' i° exponere
quia planus dici posset q ipe e deus
q e sr̄ oia benedict' in scla. Item ro° 14°
om̄s n' stabim' an tribunal xpi scptu
e n. uiuo ego dicit dns q m flectet
ome genu 2 om̄s lingua ꝯfitebit' deo ecce
h° exponit stacione an tribunal xpi p
dcm illud pphte in psona d' ex quo
affirmat xpm dm ee. Item p° ad cor
i nos pdicam° xpm crucifixu iudeis q
scandalu gentibus stulticiam ipis at uocatis
iudeis at grecis xpm d' uirtute 2 d' sapiam
ꝯstat aut q uirtus d' 2 sapia d' e deus
et si dixis q cetes ibi subiungit' uos
estis in xpo ihu qui factus e nobis sapia a
deo 2 iusticia 2 sanctificacio 2 redeptio ut q'ad
modu scptu e q gliat' in dno glietur

Ca^m 12

Ca^m 13

Ubi dicit ipsum Christum factum esse nobis a deo sapientiam et iustitiam et cetera. Unde illud precedens sic potest accipi et ita non dicitur ex hoc quod sit deus et si sit virtus dei et sapientia dei sed quia ad nos vel nobis ex hoc in dicta iustitiam nostram quia nos efficit sapientes et iustos ex quo non sequitur hoc vel quod sit deus.

Item attendit quod subiungitur in fine ut quemadmodum scriptum est qui gloriatur in domino glorietur nolens ostendere esse gloriandum in Christo Ihesu nisi in domino quod factus est nobis sapientia et iustitia et redemptio et sanctificatio.

Item quomodo esset Ihesus Christus nobis sapientia et redemptio nisi esset deus cum nec angelus nec alia creatura sufficere posset ad animam liberare a peccato redimere sed ille solus qui

tantum potest illabi potest satisfacere et ille solus potest redimere a peccato infinito et a morte liberare cum debetur iuste pena infinita et eterna quam a se [illegible] impossibile quod nullus [illegible] nisi solus deus omnipotens.

Item Ihesus Christus capitulo [illegible] scilicet Christum dicit ipsum esse

Item quod apostolus loquitur de ipso sapientia dei sed dicit capitulo 2: sapientiam loquimur inter perfectos sapientiam non huius seculi neque principum huius seculi qui destruuntur sed loquimur sapientiam dei in misterio que abscondita est quam predestinavit deus ante secula in gloriam nostram quam nemo principum huius seculi cognovit. Si enim cognovissent numquam dominum glorie crucifixissent. Ecce ista hec opposita hanc sapientiam quae est Christus Ihesus dominum esse glorie cum tamen nullum constet esse dominum glorie nisi deum.

Item dicit capitulo 3: secundum gratiam quae data est mihi ut sapiens architectus fundamentum posui alius autem superedificat unusquisque autem videat quomodo superedificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere preter illud quod positum est quod est Christus Ihesus. Ecce quod in edificatione nostre fidei ponitur Christum ipsum fundamentum constat autem totam institutionem fidei nostre fundari in deo et deum solum posse esse fundamentum unde ad Hebreos 11: videbat apostolus valens ostendere primam principalem fidei christiane ait accedentem ad deum credere oportet quia est et inquirentibus se remunerator sit. Ergo si Christus Ihesus sit fundamentum preter quod aliud non potest poni sequitur quod sit deus.

Item expresse ait capitulo 8: nam et si sunt multi dii qui dicuntur dii sive in celo sive in terra siquidem sunt dii multi et domini multi nobis tamen unus deus pater ex quo omnia et nos in illo et unus dominus Ihesus Christus per quem omnia et nos per ipsum. Ecce quod sicut est unus deus pater [illegible] Christus [illegible] nos sumus [illegible] et sicut [illegible] ipsum sumus omnia et ita deus est [illegible] et ad eum in fine dicit [illegible]

eius quae loquitur in me Christus qui in nobis non infirmatur sed potens est in nobis. Nam et si crucifixus est ex infirmitate nostra sed vivit ex virtute dei. Ecce quod Christus vivit ex virtute dei qui fuit crucifixus unde dicitur quod non infirmatur [illegible] tempore crucifixionis quia [illegible] non erat infirmus deus sed [illegible] ex crucifixione ex quo patet quod [illegible] non potens est in nobis.

Item ad Galatas 4: sed ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii dei misit deus spiritum filii sui in corda vestra clamantem abba pater. Hec ille. Quod deus misit filium suum factum ex muliere et ad hoc misit eum ut redimeret eos qui sub lege erant. Solus non deus potest a peccato et morte liberare sic supra probatum et hec scilicet quod misit in plenitudine temporis quod dicit est plenitudo temporis [illegible] in sexta mundi etate vel in sexto millenario quia [illegible] etas [illegible] plenitudo temporis quia hec etas in homine est [illegible] et [illegible] deficit [illegible] per quod misit deus filium [illegible] missione non fuit filius [illegible] quia mittit filium suum [illegible] missus est [illegible] fuit filius naturalis et sic erat deus.

Item ad Philippenses 2 capitulo apostolus ait: hoc sentite in vobis quod et in Christo Ihesu qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens [illegible] propter quod et deus exaltavit illum et donavit illi nomen quod est super omne nomen ut in nomine Ihesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus Ihesus Christus in gloria est dei patris. Ecce expressum testimonium quod Christus est deus quia fuit in forma dei [illegible] non rapinam arbitratus est se esse equalem deo quia est in gloria dei patris quod nomen habet super omne nomen et quia in eius nomine omne genu flectitur celestium terrestrium et infernorum. Hec autem nulli debentur nisi soli deo quam

Item ad Colossenses 1 capitulo ait: gratias agentes deo patri qui eripuit nos de potestate tenebrarum et transtulit in regnum filii dilectionis sue in quo habemus redemptionem [illegible] remissionem peccatorum qui est ymago dei invisibilis primogenitus omnis creature quia in ipso condita sunt universa in celis et in terra visibilia et invisibilia sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates omnia per ipsum

et in ipso creata sunt et ipse est ante omnes et omnia in ipso constant et ipse est caput corporis ecclesie qui est principium primogenitus ex mortuis ut sit ipse in omnibus primatum tenens quia in ipso complacuit plenitudinem divinitatis habitare corporaliter. Ecce vero ipse dicit quod est primogenitus omnis creature scilicet filius dei ante omnem creaturam quia in ipso condita sunt universa in celis et in terra tam visibilia quam invisibilia et quia ipse est ante omnia et quia omnia in ipso constant hec autem soli deo convenire possunt.

Ca^m 14

Item ad titulum capituli 3° dicit: Apparuit enim gratia salvatoris nostri dei omnibus hominibus erudiens nos ut abnegantes impietatem et secularia desideria sobrie et iuste et pie vivamus in hoc seculo expectantes beatam spem et adventum glorie magni dei et salvatoris nostri ihesu christi. Ecce hic non solum dicit christum esse deum sed magnum deum [illegible] credat deum esse de patre sicut in eodem capitulo [illegible]: Cum autem benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri dei non ex operibus iustitie que fecimus nos sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis spiritus sancti quem effudit in nos habunde per ihesum christum salvatorem nostrum. Hic non [illegible] appellat deum de patre quem effudit spiritum sanctum in nos per ihesum christum. Item salutat quod apostolus hic dicit expectantes beatam spem et adventum glorie magni dei nostri [illegible] dicit patrem [illegible] per [illegible] hic deum [illegible] in secundo capitulo sic deum de patre [illegible] salvatorem deum appellat ut intelligamus quod ambo unus deus unus salvator quia venire salvare potest non nisi per deitatem que in utroque est una.

Ca^m 16

Item ut finaliter de dictis ipsius apostoli concludam ecce in epistola ad hebreos in principio primo [illegible] Multifariam multisque modis olim deus loquens patribus in prophetis novissime diebus istis locutus est nobis in filio quem constituit heredem universorum per quem fecit et secula qui cum sit splendor glorie et figura substantie eius portansque omnia verbo virtutis sue purgationem peccatorum faciens sedet ad dexteram maiestatis in excelsis tanto melior angelis effectus quanto differentius pre illis nomen hereditavit. Ecce apostolus [illegible] in epistola [illegible] convenienter [illegible] plano [illegible] dicit quod deus per christum fecit secula quod est splendor patris [illegible] non creatum [illegible]

est splendor et figura eius substantie quod portat omnia verbo virtutis sue id est [illegible] patris et virtus [illegible] ut modo loquitur. Item ad colossenses 1: [illegible] conciliavit in corpore carnis eius per mortem ipsius in corpore [illegible] quod est caro ut carneum. Item quod est melior angelis et quod hereditavit nomen patris et [illegible] ut filius naturalis dei patris possedit quod omnia [illegible] ostendit christum esse deum. Item hoc omnia per sacram scripturam veteris testamenti ostendit. Primo quod est filius per illud psalmi 2: Filius meus es tu ego hodie genui te. Et per illud 2 Regum 7: Ego ero illi in patrem et ipse erit mihi in filium. Quod non sic dictum sit de Salomone ad litteram ut homines intelligunt sed de illo qui dicit ecce plus quam Salomon hic. 2° quod sit splendor paterne glorie et figura substantie eius scilicet naturalis eius filius et [illegible] substantie eius per hoc quod de eo dictum est et adorabunt eum omnes angeli dei. 3° ostendit quod sedet ad dexteram dei patris id est in potentia [illegible] hoc enim est ad eius dexteram sedere per hoc quod de eo dictum est [illegible] deus in solium seculi et per illud dixit dominus domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Et illud [illegible] et per hoc quod cum eo deus fecit secula et portat omnia sua virtute et probat per illud virga equitatis virga regni tui et per illud Initio tu domine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt celi. Et 2° capitulo probat per hoc quod omnia subiecisti sub pedibus eius.

Item nichil dimisit non subiectum ei cum constituit heredem universorum et quod per totam epistolam tractat de eius sacerdotio quod ipse est sacerdos [illegible] fecit purgationem peccatorum. Et in 3° capitulo probat eum maiorem moyse per hoc quod est filius et moyses famulus loquens de filio [illegible]

Item alias moyses filius fuit [illegible] ipse

Item ex hoc quod fabricavit domum suam deus qui omnia creavit cuius domus nos sumus sed [illegible] ubi dicit moyses [illegible] in ea famulus fuit non creator eius. Et in quinto capitulo dicit quod cum esset filius dei didicit ex hiis que passus est obedientiam et [illegible] dicit quod deus locutus est filio filius meus es tu ego hodie genui te. Hodie ecce hebreos quod non solum iste apostolus [illegible] deum probat.

Ca^m 14^m

Item actuum 4° dicit Petrus ihesum esse [illegible] principes [illegible] et seniores [illegible] sit notum omnibus vobis et omni plebi israel quia in nomine ihesu christi nazareni quem vos crucifixistis quem deus suscitavit a mortuis in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis qui reprobatus a vobis edificantibus qui factus est in caput anguli et non est in aliquo alio salus

nec enim est aliud sub celo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Constat autem quod non est auctor vite nisi deus. nec nomen in quo constat quod in nomine dei est salus. et in ps. 19. ihesus est deus quia in nullo alio est salus nisi sit deus non salutis quod non est. Item actuum 20 dicit paulus attendite uobis et uniuerso gregi in quo posuit uos spiritus sanctus episcopos regere ecclesiam dei quam acquisiuit sanguine suo. Ecce hic dicit quod deus acquisiuit ecclesiam sanguine suo de proprie loquens non de [illegible] ergo deus erat qui suo sanguine ecclesiam acquisiuit. Item iacobus apostolus in sua canonica ca. 2. dicit fratres mei nolite in personarum acceptione fidem habere domini nostri ihesu christi glorie. Ecce dicit ihesum christum dominum glorie sicut in ps. 23 dicit propheta quis est iste rex glorie. quis magnus est iste rex glorie dominus fortis et potens dominus potens in prelio. dominus autem deus est dominus glorie non dubium. Item petrus in epistola sua canonica prima dicit non corruptibilibus auro uel argento redempti estis de uana uestra conuersatione paterne tradicionis sed precioso sanguine quasi agni incontaminati et immaculati christi manifestati autem nouissimis temporibus propter nos. et ideo propter simplicia ex corde inuicem diligite attentius renati non ex semine corruptibili sed incorruptibili per uerbum dei uiui et permanentis quia omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos agri. exaruit fenum et decidit flos eius. uerbum autem domini manet in eternum. hoc est uerbum quod euangelizatum est in nos. Ecce hic describit nos esse redemptos precioso sanguine agni scilicet christi et quod sub aliis uerbis dicit nos esse redemptos per uerbum dei uiui quod permanet in eternum et est id quod ipsi euangelizabant hominibus. [illegible] constat christum uerbum dei uiuum quod manet in eternum et quod petrus ipse et alii apostoli euangelizabant hominibus. Item ca. 4 dicit ut in omnibus honorificetur deus per ihesum christum dominum nostrum cui est honor et gloria et imperium in secula seculorum. et 2a epistola in principio sic enim habundanter ministrabit nobis introitus in eternum regnum domini nostri et saluatoris ihesu christi. [illegible] dicit 10 apoc. 1. de christo ipsi gloria et imperium in secula seculorum. [illegible] non dei soli est eternum imperium. unde paulus ad hebr. 2o dicit non enim angelis subiecit deus orbem terre futurum [illegible] non alii [illegible] saluatori [illegible] christo sic tu in principio [illegible] ... nullus [illegible] dicitur est rex celi et imperator nec [illegible] est quod dei et ideo non satis [illegible] negasti [illegible] posse [illegible] esse [illegible] quod [illegible] est eius regnum et celum. Item 2o petri primo dicit petrus scienti sunt fide in iusticia dei

nostri et saluatoris ihesu christi. Item iudas canonice epistole dicit subintroierunt enim quidam homines impii qui olim prescripti sunt in hoc iudicium dei nostri gratiam transferentes in luxuriam et solum dominatorem et dominum nostrum ihesum christum negantes. hic dicit quosdam homines impios et prescriptos in iudicium et qui negant ihesum christum solum dominatorem et dominum nostrum. constat eum dominum esse et solum ipse sit dominator et dominus

Explicit liber primus

Capitula 2i libri in quo precipue de veteri testamento probatur quod christus promissus secundum messias debet esse deus

Primum capitulum continet modum loquendi de deo

2m capitulum ostendit messiam secundum christum dominum esse debere ex sensu literali ps. 2.

3m capitulum ostendit ex ps. 6. et 7. et 44. et ysaie messias est deus

4m capitulum ostendit idem ex ps. 109

5m capitulum ostendit ex capitulis 45. et 66. ysaie

6m capitulum ostendit idem ex ps. [illegible] [illegible] ysaie

7m capitulum ostendit idem ex ps. 90. [illegible]

8m capitulum ostendit idem ex ps. 18 celi enarrant

9m capitulum ostendit idem ex ps. 2. dominus est [illegible]

10m capitulum ostendit idem ex ps. [illegible] confirmo

11m capitulum ostendit idem ex libro [illegible] de [illegible]

12m capitulum ostendit idem ex [illegible] capitulis libri ysaie

13m capitulum ostendit idem ex capitulis 11. et 66 ysaie

14m capitulum ostendit idem de dictis ysaie [illegible] sui libri

15m capitulum est ad probandum idem ex dictis baruch 3o capitulo sui libri

16m capitulum est ad probandum idem de dictis abacuc 3o capitulo sui libri

17m capitulum probat idem de dictis michee [illegible] sui libri

18m capitulum probat idem ex dictis sophonie capitulo 3o sui libri

19m capitulum probat idem ex dictis zacharie [illegible] et 12 capitulis sui libri

20m capitulum probat idem ex dictis malachie 3o capitulo sui libri

21m capitulum continet 6 obiectiones [illegible] contra

22m capitulum continet responsionem [illegible] obiectionum [illegible] [illegible]

23m capitulum continet [illegible] obiectiones [illegible] continet solutionem eius

24m capitulum continet [illegible] obiectionis de [illegible] et [illegible] [illegible]

25m capitulum [illegible] solutionem [illegible] obiectionum

26m capitulum continet obiectionem [illegible] ex [illegible] christo et suis discipulis

27m capitulum illa obiectione dissoluit

Iohannes [illegible] de [illegible] nouo testamento ad probandum christum quod [illegible] dominum [illegible] et esse

lib. 2o
Cap. [illegible]

nec aliud faciamus exordium Et si potest
vnde ex scriptura veteris testamenti impossibile spiritualiter
ipsum quod vnum scilicet aliud spiritualiter non est inconveniens quod
xpus in veteri testamento promissus debebat esse deus
intelligo non ut aliquid in scriptura hoc est deo accep
tum aut sacerdotes in lege aut demones aut
angeli boni dii dicebantur vnde in ps. Ego dixi
dii estis et filii excelsi omnes quod intelligitur loquendo
a ihesus post appellat io. 10 quod non ne scriptum
est in lege vestra quia dixi dii estis et alibi
ps deus deorum locutus est et exo 22 diis non
detrahes et ibi ad deos veniet uterque causa perierit
et si illi iudicaverint duplum restituet proximo
suo et exo 4 dicit dominus ad moysen Ecce
ego constitui te deum pharaonis et 2 ad cor
4 deus huius seculi excecavit mentes infidelium
scilicet qui debebat esse deus eternaliter et ipse scilicet
deus omnipotens secundum dictum de veteri scilicet dominus deus
tuus deus est etc. exo 22 qui immolat diis oc
cidetur preter domino soli et exo 14 iste est deus
meus et glorificabo eum deus patris mei et ex
altabo eum dominus quasi vir pugnator omnipotens nomen
eius Et sic apostolus dicit 1 ad cor 8 nam
et deus non vnus deus et scito hodie quod
est deus non vnus deus et scito hodie quod
cogita in corde tuo quod dominus ipse sit deus
in celo sursum et in terra deorsum et non sit
alius. Sed non videtur non esse aut salem nassut
vnde quod quod spiritus veteris testamenti quod xpus
promissus verus deus esse debebat

Ca^m 2^m

RICARDUS post loquens de xpo aut con
fiteri et 2 p. meditati sunt inania astiterunt
reges terre et principes convene
runt in vnum adversus dominum et adversus
xpm eius quod dicit est petrus et alii apostoli in
actibus apostolorum c 4 et de ipso xpo dicit affir
mat adversus quem herodes et pilatus cum
gentibus et populis in ierusalem convenerunt
at hoc dicit esse de xpo probemus et non de dauid
certe sed xpm nominat adversus xpm eius

Item illud quod sequitur postula a me et dabo
tibi gentes hereditatem et possessionem tuam terminos terre hic non
convenit quia gentes magis in hereditatem
accepit sed salomonem nec magis quod terminos
terre possedit sed quod scilicet et reges eorum
vsque ferre et tempus iuxta sibi quia eos dominus
regnum non competit qui erat pessimus in regimine
regali ymmo nec magis gentes rexit de
xpo quod sunt messia omnia ista sunt dicta
quod de xpo sunt in persona xpi et ecce hic dicit dominus
dixit ad me filius meus es tu ego hodie
genui te quod deo mittitur apostolus ad hebreos

post causa ad probandum quod hoc loco probat inter alia
in quo dicit sed per hoc existimare accipiamus
constat xpm esse eternum genitum. sed quo eius
humana non dicitur debuit esse in tempore et alia
generatione habuit eternam quia in eternum fiebat de
quo iste propheta et vsque sunt locuti sic satis manifeste
patebit illud aut cum quo est eterna non dicitur
est eternum et sic constet ex hoc dicto quod xpus est
eternus et cum non potest deus sit eternus constet quod
xpus sit deus si non quis dicat hoc est
dicit temporale nomine hic modo impellitur quia tunc
aut dies competens et vero in vno mensis eius
intelligendus esset at dies aliquis sequens illum
non potest aliquis sequens dies intelligi quod sit
ferrum esset ego hodie genui te cum autem genuit esset
non forte aliquis dixit generatione per gratiam sed
ad optionem debet intelligi et nichilominus
ideo sed quod ex hoc eternitas erat satisfi
tatur in vno mense suo. neque probabilit dici
potest quod in xpo acceptione fit satisfactus per
gratiam xpo hoc ipsa exprimere. 24 sunt lib 8
dicit rorate celi desuper et nubes pluant
iustum aperiatur terra et germinet salvatorem et iustitia sit
oriatur. Ubi constat ut plenius ostendetur
infra quod xpus iustus esse debuit in generatione sua
competens in ortu suo quod non dies intelligi potest
temporalis non dicit sed competens quod intelligi
non potest quod non diceret deo suo in vno mense
non dicens sed loquendo huius postula a me
et dabit quod 2 etc. ei quam ad huius loquendum
potest quod sic hec verba propheta aptari sunt
sed ut pateat considerantibus in omnibus quod
xpus de quo promissum debuit esse deus

Ca^m 3^m

ITEM post hec de eo sic loquitur veritas
de terra orta est et iustitia de celo prospexit et non dicit
deus benignitatem et terra nostra dabit fructum suum
iustitia ante eum ambulabit et ponet in via gressus suos
quod sanam sub scilicet verbis dicit fere
ysa c 45 sunt lib sic rorate celi desuper
et nubes pluant iustum aperiatur terra et germinet salvatorem et iustitia
oriatur simul ego dominus creavi eum quod duo
dicta propheta vnius sunt si consideretur et
tollerent apparebit quod salvator scilicet xpus sic
promissus debet de celo venire et nichilominus
nos de terra ortus hic et constat quod non est
non erat angelus sed deus ipse de quo dicit
quod venire de celo et de terra ortus
hic Et ita quod clare ysa dicit rorate celi
desuper et nubes pluant iustum carnalibus carnaliter
loquens nolens iniustitia ut de celo descen
deret ille quod cupit et aliter propheta quam

dic[it] s[ed]et iusti[ci]a de celo prospexit q[uia] d[omi]n[u]s dabit
benignitatem .i. benigne de celo mittet illum
q[uem] exoptamus quib[us] aut[em] et q[uomod]o sit ille iust[us]
plane d[icit] alius unitas. Veritas de t[er]ra orta
est alius u[er]o d[icit] q[uod] est saluator et iust[us]
saluans m[agis] iustu[m] q[uam] et salua[tor] quo ad
ortum ip[s]ius de t[er]ra unus d[icit] ueritas de t[er]ra
orta est et q[uia] t[er]ra n[ost]ra dabit fructum
suum. alius uero eundem exponit s[ecundu]m magna[m]
t[er]ra .i. q[uod] sal. ut fructum de q[uo] p[ri]m[us] p[are]ns
loq[ui]t[ur]. salua[torem] ut fructum accipiam[us] a
pomo p[er] q[uod] uenit eum in mu[n]de a p[e]cc[at]o orig[inali]
q[uod] h[oc] q[uod] benign[us] d[icit] iusti[ci]a aut[em] cu[m] ambulabit
h[ic] e[st] a p[ri]mo suo ortu erat iust[us] et i[n]-
nocens et ponit .i. u[er]o g[ressus] i[n] via gressus suos
.i. o[mn]ia op[er]a eius ut m[agis] actuali deli[ct]o
q[ui]d unde ip[s]e de eo ip[s]o p[er] io[hannem] dixit. o[mn]ia q[ue]cu[m]q[ue]
faciet p[ro]sp[er]abu[n]t[ur] alius d[icit] iusticia o[mn]ia
sit q[uod] e[cce] d[omi]n[u]s eam cu[m] iusti[ci]a n[on] ortu[m]
sit ad a[l]to puro. ho[mi]ne aliis aut[em] mundi de
n[on] indigeret sic[ut] iob dicit quis p[otes]t facere
mundum de i[m]mundo conceptu[m] semine tu q[ui] solus
es. iob. xiiij. de q[uo] ... in octauo libro ... stabi[li]
s[ed] q[uod] ip[s]e creauit ~~mundum~~ p[ri]mu[m] p[ri]m[u]m ...
et p[er] carnalib[us] p[ro]genitu[m] ... sunt ... sunt
... p[e]cc[at]o et ob h[oc] iust[us] ab ortu unde
... dicat iusti[ci]a o[mn]ia simul q[uod] e[st] d. ore
eu[m] mag[is] .n. aliu[d] sit c[re]auit n[on] p[ost]o[s] parentes
s[ed] n[on] genitu[m] et ... ip[s]os iustos et ino-
centes creauit. [C]uius q[uo]n[iam] h[oc] capl[m]... uidea[mus]
s[ecund]e u[er]sa eu paru[m] ... s[us]citaui
eu[m] ad iusticiam et o[mne]s uias ei[us] diriga[m]
ip[s]e hedificauit ciuitatem meam et captiuitatem
meam dimittet no[n] in p[re]cio n[eque] i[n] muneribus
dic[it] d[omi]n[u]s deus exercituum h[ec] d[icit] d[omi]n[u]s labor
egipti et negotiacio ethyopie et sabaim
uiri sublimes ad te transibunt et tui erunt
post te ambulabunt uincti manicis p[er]gent et
te adorabunt teq[ue] deprecabuntur tantum in
te est deus n[on] est absq[ue] te ... uere tu es deus
absconditus deus saluator isr[ae]l h[e]c ait
q[uia] dicit eo[s] suscitaui ad iusticiam et c[etera] usq[ue]
h[oc] dicit d[omi]n[u]s n[on] d[icit] q[uod] de messia
dixit de quo aut[em] dixit nubes plu-
ant h[oc] aut[em] q[uod] s[equitu]r in p[er]sona dei loquentis
h[ec] d[icit] d[omi]n[u]s labor egyp[ti] et nego[tiacio] ethy[opie]
et sabaim sub[limes] ad te tra[n]sib[unt] et tui erunt
post te amb[ulabunt] uincti man[icis] p[er]g[ent] et te ado-
rabunt teq[ue] deprecabuntur a[u]t[em] oportet accipe[re]
a uerbo deum ad ip[su]m ... q[uod] dicano p[ot]est
q[uod] illi n[on] querit q[uod] in me te[cum] s[un]t ... te
e[st] deus et n[on] e[st] absq[ue] te deus q[uod] constat

ex serie l[itte]re q[uod] to[tu]m ad eu[n]d[em] e[st] d[ic]tum a p[ro]ph[et]a
ubi ait n[on] p[ote]st dici n[on] e[st] absq[ue] te deus uere
tu es deus absconditus isr[ae]l saluator
a[u]t[em] op[or]t[et] h[oc] d[ic]tum accipe[re] in p[er]sona dei loq[ue]ntis
ad messiam illum ait ad q[uem] lo[quitur] deus
mal[um] te[ne]t d[ic]tum p[ro]p[ter] q[uod] n[on] e[st] deus et dicit
eu[m] uere d[ic]tum absconditum q[uia] p[ro]p[ter] d[i]cta d[ic]i
p[ro]p[ter] latencia[m] d[eita]tem t[ame]n in sua h[uman]itate
sic abatur d[icit] ... ubi e[st] fortitudo eius
unde negat n[on] p[ote]st q[uin] messias sit deus
unde elegant[er] d[icit] ad eu[m] deus t[antu]m in te
e[st] deus s[ecundu]m unione[m] ypostatica[m] s[ecundu]m p[er]sona[m] ...
et addit uere tu es deus absconditus
s[ecundu]m h[uman]itate[m] deus isr[ae]l saluator messia[s]
... saluatorem scriptura nominat

[I]tem p[ro]bo n[unc] quo ip[s]e ap[osto]l[u]s utitur
p[ri]mo c[apitulo] ad heb[reos] ad p[ro]positum m[eu]m
p[ro]bandum d[icit] dixit d[omi]n[u]s d[omi]no m[eo]
s[ede] a d[extris] m[eis] do[nec] po[nam] i[nimicos] t[uos] s[cabellum] p[edum] t[uorum]
uirga[m] uirtutis tue emittet d[omi]n[u]s ex syon
dominare in medio inimicorum tuorum. tecum
p[rincipiu]m in die uirtutis tue in splendorib[us]
s[an]c[t]or[um] ex utero ante luciferum genui te. iu-
rauit d[omi]n[u]s et n[on] penitebit e[um] t[u] e[s] s[acerdos] i[n] e[ternum] s[ecundum]
or[dinem] mel[chisedech] d[omi]n[u]s a dext[ris] t[uis] c[onfregit] i[n] d[ie] i[re] s[ue]
reges iudicabit in nac[i]o[n]ib[us] i[m]plebit ruinas cona[ssabit]
c[apita] i[n] t[erra] multorum de torrente in uia bib[et] p[ro]pt[er]ea
exaltabit caput q[uia] si co[n]siderit[ur] de d[omi]no
q[uod] de ho[mi]ne n[on] p[otes]t accipi d[icit] d[eu]s n[on]
n[on] p[otes]t intelligi q[uod] sibi ip[s]i deus co[n]
n[on] potuit. cu[m] dicat dixit d[omi]n[u]s d[omi]no
meo n[unc] erat sacerdos melchisedech qui
... n[on] pane et uinum s[ecundu]m ordine[m] melchise-
dech ... officio n[on] soli d[eo] conuenit
te[cum] p[rincipiu]m q[ua]si solus e[st] u[er]e p[rincipiu]m addit a[u]t[em]
in die uirtutis tue ut intelligatur dies
et[er]nitatis dies n[on] t[em]p[or]alis sunt d[icit] et
p[er] iudeos dies ... messie quod i[n]
tali die moleccu... d[ic]tum dies uirtutis
eius e[st] dies et[er]nitatis ... magis explica-
uit cu[m] dicit ex utero an[te] luciferum genui
te et s[i] ... dicitur intelligi
p[er] ... ubi dicat ex utero nullius
... sunt ex utero an[te] luciferum genitus aut
p[re]destinatus p[ote]st s[ecundu]m d[ic]tum q[uod] ex d[e]o p[at]re s[ub]st[anti]a
q[uia] s[ub]stancia u[er]o uirtus erat p[er] ad signandum
sic uere genit[us] an[te] luciferum s[ecundu]m lucif[er] a[utem]
accipiat de quo ysa. ie. quo cecidisti
lucifer s[ecundu]m accipit[ur] stella matutina de q[ua]
iob. d[icit] nu[m]q[ui]d p[ro]duces luciferum i[n] t[em]p[o]re s[uo] iob
xxxviij. constat ergo q[uod] dauid lo[quitur] de d[omi]no sal[uatore]
cu[m] d[icit] d[omi]n[u]s s[ecundu]m deus dixit sede a dextris
meis d[omi]n[u]s q[uod] e[st] sede a dextris dei n[on] p[ate]t
nisi ... d[omi]n[u]s dicatur q[uod] nullus ipsi

deus sit verum opus hoc tertium accipe de messia
promissa abrahe et semini eius quod a deo
est genitus ante luciferum scilicet in eternum et quod est dies
virtutis eius et in omnibus qui decor in manibus sp

Capitulum quartum

[C]um sile dicit ysa 43 cº quale c.

[C]um liber primo describens eius passionem
complemissime non erigens ei speciem neque
decorem et postea ut languores nostros ipse tulit
et dolores nostros ipse portavit et nos putavimus
eum quasi leprosum et percussum a deo
et humiliatum ipse autem vulneratus est propter iniquitates
nostras attritus est propter scelera nostra scelera disci-
plina pacis nostre super eum et eius livore sanati
sumus. postea sic omnis ad occisionem ducitur et
[C] agnus coram tondente se obmutescet et
non aperiet os suum de angustia et de iudicio
sublatus est et tunc secundum eorum translationem
subiungit generationem eius quis enarrabit
hoc quia abscissus est de terra viventium hoc
est ante luciferum genitum sive generationem quam
enarrari non potest eo quod de terra viventium sit ab-
scissus scilicet de celo non de terra morientium sit ab-
scissus scilicet de patre suo spirituali genitus
vel dicitur lapis abscissus de
monte sine manibus scilicet de potentissimo
suo patre sine actione nova productus sicut
philosophus autem actum ... allegat sic generationem
eius quis enarrabit quoniam tollitur de terra
vita eius quod licet non ita clare sonat promissa
firmiter tamen quod ... subiungit hoc
ultimum non accipiat sic quod de terra viventium
tollitur vel ... precedens vita eius
non est ... illius precedentis generationem eius quis
enarrabit. Et non ... dixit quod illi
precedenti inprimens et ... illius por-
mente precedentis in humilitate iudicium eius
sublatum est secundum ... Stephani facto-
rum sit posse intelligi secundum probabilius dicta
ad immediata debet inferre de ista generatione
ipse ... ysa c. ... in libro dicit angelus p...
... peperit angelus venit partus eius
peperit masculum quis audivit unquam tale
et quis vidit huic simile et secundum ... cº
qui ante partum ... dicit
dominus si ... generationem ceteris ... filiis
... dominus deus tuus quod ... de
... a matre possit intelligi ... ad primum

[C]... quod ... de ...
et generatione a patre ... potius sic in-
telligi ut sit ... quod deus dicit
se non ... secundum ...
dolore ... passione parientis mor-

pariet masculum ut iuncto sit ille masculus
abscissus de terra viventium non de terra morientium
nec in tempore sed in eternum verum psalmus 2 dicit eo
hodie genui te scilicet uno eternitatis die
eterno et hoc in psalmo ex utero ante luciferum ge-
nui te et michee 4º capitulo de eo dicitur et
egressus eius a diebus eternitatis eius ... quod sibi
scriptum est generdant de eterna generatione istius
messie qui est dominus deus et sacerdos in eternum
secundum ordinem melchisedech pro nobis oblatus
et passus secundum ysaiam et post passionem gloria
et honore coronatus verum secundum ysaya dicit
pro eo quod laboravit anima eius videbit
et saturabitur quod idem est cum hoc dicto de tor-
rente in via bibet propterea exaltabit caput
et sub aliis verbis dicit ysaias ideo dispertiam
ei plurimos et fortium dividet spolia
pro eo quod tradidit in morte animam suam
Si non ... dixit ... heat ... illam
hebraycam ... in die virtutis tue
in splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum
genui te secundum istam ... principes
in die virtutis tue et decore sanctorum de matre
tecum ros adolescentie tue ... dicit
eterna ... nulla sit mutatio
secundum ... de eius generatione temporali a matre
que est in canticis appellata aurora et de
die assensionis sue et resurrectionis sue
qua die sui discipuli facti sunt principes
... decore sanctorum sed in aliis ... suos
... de die assensionis sedet sede
a dextris meis donec ponam ...
quod de christi sessione ... accipitur et ...
... virtutis sue ...
... quod de doctrina sua quam per apostolos in
eius assensione de syon ... moab ...
fuit ... accipitur et ... quod ... tecum
principium in die virtutis tue de principio ... omnibus
populis spiritualiter ... et de die virtutis
eius ... quo fuit exaltatus accipitur
... sit omne ... mortis secundum
apostolum et de genitura eius ex utero
sue matris virginis matris sue quam sole ...
duxit mistice et ... hoc utero ... nota
aurora ... intelligi sic sonat ...
... est in ... quod ...
quod hunc ... omne ... luciferum
genui te ... eius adolescentie ... exivit
fuit in tempore et translationes ... quod
... in ...
illa clausula de matre aurore ...

adolescencie tue p mo^m ee ancitit ptis
tibus wn tiflatio secom de ulna gner
ubi ros adolesce e tue q clausula si
intelligat de uto virgis 2 roe spe sa
n bn ee cu sufficiens illis q precedit
s q apli xpi erant pncipes in die
uirtut ipius i decore sco^m de iemna
2 rohoe bm e q de matre olebu ei
ros adolescencie sue s gra spo sco
quos tn pncipes n erant discipli
sup oem tram sic xpi discipli s si
geordant ad alia trasla^oe in tra in anioe
i de gnatia pa^a dr pnis que e sup
cena nob n oia resplendes et ro
maiora appellara onebatur xpo ros
adolescencia i uiuis sui status pulcrim
sic adolescencia est status pulcritudinis
2 uigoris in hoie sic mysa eo ca^o
scpa loqr audite me uigr domus
iacob 2 omne residuum domus isrl q portatur
a meo utero 2 gestatur a mea uulua 2 bn
reddit ptanto illis q precedit s q ad xpo
e pucam om int sue pu^m psicionis suos
disciplos in pncipes i die uirtutis q e
dies uirtutis eius i xo q e in gla om
bror q ad xpo gemi e ado pne io
ad eo e pn^m 2 ipe e pn^m tc bz sm
hec clausule sic accipiat sm alios de
die ascensionis sui de die dacionis spc
sci ceca q sequt i ps i^a de sacerdocio
eius 2 de exaltatione eius post morte
sat undut xpm dnm debet ee

Cam 6m

Item ps q clarissie dnm ee ondit
dicens de9 iudi^m tuu regidet 2 iut
sti regis h xpm regem uocat 2 filiu
regis n bn loqr de saloe h noulus ps
sit in salocm q oz acipe sm int ptacez
nois s in xpm q e pacificus sm i tbu
to s cum salon interpt q gnt subingi
de eo iudicabit paupes ppli 2 saluos
faciet filios paupm 2 humiliabit calup
ma^m 2 pmanebit cu sole 2 an luna
2 gnoes gnium descendit sic pluuia
in uellus 2 sic stillicidia sr tra salon
no rex n man in ppui nc pmasit
i gnones gnonm Itl salon n descedit
sic sic pluuia uellus h^o n dem e roe
sic ystia gedeonis iudicu S n le q
h^o sigm saluis isrl gedeon recepit a dno
q uolle lane exposito i area ros sui
pluuia i solo uell n sit 2 siccitas i ol
circustante eo qd scdm pulcrime figa
bat eccplioe xpi in uto uigis cu
plenitudine gre 2 uirtutis q u scdut
gms huam ad sput in amaltudine
ptu i maisit scdm nc salon nc alii
sit xpm pnt aptari Orietr in diebus
eius iustia 2 habudancia pacis donc
auferatr luna 2 dnabit amari usq
ad mare 2 a flumie usq ad tmos orbis
trarl cora illo pacident ethiopes 2
imnica ei9 tra ligent reges tarsis 2 insu
in off 2 a 2 sa dona adducent 2 ado
rabut eu oms reges tre o g pmc
qm pax sm iustia orta tpr salomis
cito fuit s tpr roboam fily sm sub
quo tata fuit tba^o q regm iudeor fuit
in duo regs diuisu sic lr 3 req. a 2 n
dmauit dnc auferet luna Itec nuqs
iucatr q ethiopes obedierunt salom
salon insup n dnauit usq ad tmos
orbis tras nc nuqs fuerunt oms
gentes salom n lnqs oms reges eu
adorauerunt Ite de eo gntr adduit
q libauit paupem 2 potete 2 paupes
cui n erat adiutor pcz paupi 2 inopi
2 aias paupm saluas faciet ex usuris
2 iniquitate redimz aias eorz 2 sit
de ceol sit nom ei9 bndictu in scla an
solem pmant nn ei9 2 bndicetur in ipo
oms tribi tre oms gentes magnificabunt
eu nuqs salam rex aut aliqs al pt
dm redimit aias ex usuris 2 iniquitate
dre n s xps redemit aiam mathei
theolonary ex usuris 2 aias aliquorz
aplorz 2 pphars 2 ceteros electoris ex
iniquitate sic int oudit p zach zacha
2 alias pphas s q xps in sanguine
suo emisit uictos suos de lacu in
quo n e aqua de quo i solo 2 inquo
uisficatr pmissio abrhe 2 ysaac 2 iacob
scdm gen 18 2 20 2 26 2 pphie i pcuta
In ipo bndice oms tribus tre oms
gentes magnificabat eu gstell in illa
bndictione n in saloe s p xpo debe iplei
de ipo at affirmat q nc eu pmaet an
solem q de n^o hoie pt ee dm n ipe sit
deus s q sic gnitus 2 scus ho p^o sole
2 pmanens n hom9 an sole h e n illd
q m a^o ps dr an luafim eu fuisse a do
gnita 2 h pis dr sub alys ubis q pmacbt
cu sole 2 an luna Itec ex h^o affirmatr
deus q redemit aias ex usuris 2 iniquitate
q ille salus fecit pt q a se lz peudz
nstatu gse g^o q ille sit dm ii ignorunt

Cam 7m

Item ps qd de eo loqr quid augels
sims iudeant de ee ut gsto te i om

Capitulum 9m

sol[is] posuit tabernaculum suum in eis et ipse
q[uasi] sponsus etc. satis apparet quod angeli non alium
[illegible] a xpo h[oc] querentes ps. po. iii. f. i eis f.
i apostolus de quibus i medio procedit ad milites
eorum sol vocem et f. [illegible] illi [illegible]
q[uia] [illegible] tabernaculum in tempore [illegible]
[illegible] agnoscunt quasi [illegible] in [illegible]
et habitabit in nobis [illegible] discipulos
suos nobis felices [illegible] teste [illegible]
[illegible] apostolus [illegible] quasi [illegible]
apostolorum [illegible] eam

Responsio eius [illegible] et eius [illegible]
[illegible] sic loquitur rex glorie quis est iste
rex glorie dominus fortis et potens
dominus fortis in prelio attollite portas principes
vestras et elevamini porte eternales
et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie
dominus virtutum ipse est rex glorie [illegible]
ad querentem quod sit dominus fortis et potens dominus
potens in prelio et dominus virtutum non [illegible] aperto
portarum celestium ab angelis et [illegible]
angelorum de [illegible] et portas et [illegible]
[illegible] ostendit quod ille homo sunt de quo locutum

Et quia deus [illegible] erat [illegible] in celo [illegible]
divina admiratione nova [illegible] angeli
nunc per eius [illegible] aliqui porte [illegible]
[illegible] spirituales aperiri debebant [illegible]
homine [illegible] xpo [illegible] erant [illegible] dicta [illegible]
[illegible] supponere [illegible] quis
est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra
iste formosus in stola sua gradiens
in multitudine virtutis sue. [illegible] loquitur iustitiam
et propugnator sum ad salvandum. Quare ergo rubrum
est indumentum tuum et vestimenta tua sicut calcantium
in torculari. Torcular calcavi solus et de gentibus
non est vir mecum. Ecce quod [illegible] alii
propheta [illegible] loquitur [illegible] dicit de ea rex dominus
virtutum dominus fortis et potens in prelio [illegible]
[illegible] iste dicit de eo formosus
in gloria sua [illegible] [illegible]
[illegible] singule stole [illegible] apocalipsis 6. gradiens
in multitudine virtutis sue [illegible] propugnator ad
salvandum. Item quo ad eius humanitatem
sic [illegible] admiratione angelorum de
[illegible] hominis [illegible] exaltatione [illegible]
[illegible] quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus
de bosra [illegible] angeli assistentes
[illegible] plures [illegible]
[illegible] incarnationis et passionis [illegible] ignorabant
usque ad eius ascensionem sic ista
duo [illegible] exprimere [illegible] angeli

[illegible] ministrantes et nobis [illegible] mediatores [illegible]
[illegible] noverint [illegible] propheta [illegible] in persona
alios [illegible] dicens ego qui loquor
iustitiam etc. sic [illegible] propheta ut [illegible] in persona
[illegible] angelorum [illegible] sic [illegible]
[illegible] de celeste [illegible]
in persona [illegible] virtutum celestium [illegible]
[illegible] dominus fortis et potens
[illegible] quod [illegible] loquitur

Item [illegible] allegatur in ps. 44 sic
eructavit cor meum verbum bonum dico
ego opera mea regi. Lingua mea calamus scribe velociter
scribentis. Ecce [illegible] sic loquitur ad
regem [illegible] in [illegible] persona allegans [illegible]
de scribe sic speciosus forma pre filiis hominum
[illegible] gratia in labiis tuis propterea benedixit
te deus in eternum. Accingere gladio tuo super femur
tuum potentissime. Specie tua et pulchritudine tua
intende prospere procede et regna propter veritatem et
mansuetudinem et iustitiam et deducet te
mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute populi
sub te cadent in corda inimicorum regis. Sedes tua in seculum
seculi virga directionis virga regni tui. Dilexisti
iustitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te deus
[illegible] oleo letitie pre consortibus tuis. Quod testo
[illegible] apostolus ad hebreos [illegible] ad probandum [illegible]
[illegible] non [illegible] de [illegible] de xpo intelligitur
quod [illegible] dicit speciosus forma pre filiis hominum
alia translatione dicit [illegible] decore pulcher
es filiis hominum effusa est gratia in labiis
tuis et per translationem caldeicam [illegible] apud [illegible]
[illegible] autentica [illegible] pulchritudo tua [illegible]
maior quam filiorum hominis [illegible] intelligitur [illegible]
eius [illegible] humanitate ostendens et [illegible]
dicit [illegible] expresse sedes [illegible]
in seculum seculi alia littera [illegible] nominis tui [illegible]
in seculum et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] dominus [illegible] addit dilexisti me et odisti
iniquitatem [illegible] oleo letitie [illegible] consortibus
tuis [illegible] principibus tuis [illegible] in [illegible]
[illegible] alius [illegible] et [illegible]
[illegible] principibus [illegible] ostendit [illegible]
[illegible] dicit unxit te deus
sic [illegible] sedes tua deus in [illegible]
dominum appellans [illegible]
explanat [illegible] eius regina [illegible]
astitit [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] tua et obliviscere populum tuum et domum patris tui et
concupiscet rex decorem tuum quia ipse est
dominus deus tuus et adora eum. Ecce quod
plane [illegible] quod locutus est [illegible]

Item numeri 24 legitur sic [illegible] dominum
[illegible] balaam [illegible] audivit [illegible]

Capitulum 10m

Capitulum 11m

q nouit doctrina altissimi et visiones omnipotentis videt qui cadens apertos habet oculos videbo eum sed non modo intuebor sed non prope orietur stella ex iacob et consurget virga ex israel alia littera exurget homo ex israel et percutiet duces moab vastabitque omnes filios seth et erit ydumea possessio eius hereditas seyr cedet inimicis suis israel vero fortiter aget de iacob erit qui dominetur et perdat reliquias civitatis hec prophetia de christo constat quod inmittit eum videbo eum sed non modo intuebor illum sed non prope quod quidem sit de christo eius adventu ad finale iudicium faciendum et tunc tempus sui adventus primi describit dicens stella ex iacob et consurget virga ex israel constat in stella tamquam magi ex regione de persia certam fuisse christi ortum hoc dicit orta ex iacob quia ab eo sumpsit ortum qui de iacob sunt tamen ne fuit vel [illegible] modo media quia orta ex iacob quia in populo iacob fuit cum ortus eius magis autem placet primum primum accipi scilicet quod quod sit de hoc sequitur non promittit de de primo accipi quod de secundo [illegible] quod de eo dicitur quod vastabit omnes filios seth constat autem totum genus humanum a tempore diluvii de quo omnes de stirpe eorum sunt deleti descendisse a seth non aliquis alius a deo eorum omnes fuerunt vastatum vel sed accipiamus vastationem in pravis moribus corde sed ipsorum punitione eterna sed quantum vastationem istius intelligamus quod sed modo alia littera accipiamus dicam et perdabit omnes filios seth erit [illegible] quod ipse omnes filios seth qui prima aperte [illegible] de capite fuerat abreptum [illegible] dixit in altum captivam duxisti captivitatem quod nullus alius nisi deus facere potuit nec [illegible] quod dicit omnes filios seth quod mos loquendi scripture est ut illi pro singularibus sed particularibus ut sit sensus de omni natione sed lingua filiorum seth vastabit [illegible] modo predicto sicut ysa et micheas dicit quod ad eum fluent omnes gentes [illegible] de uno [illegible] deus dicit sed propheta in persona sua videte quod ego sum solus et non sit alius deus preter me ego occidam et ego vivere faciam percutiam et ego sanabo hanc litteram passionis in persona dei hic bonorum tota legis moysi sicut quod [illegible] gratia mundi scripsit sic dicunt doctores qui ea viderunt hic libri [illegible] heant ego occidam et ego

et ego percutiam quam hanc litteram hebraice corrupit post passionem christi [illegible] constat quod deus debuit mori et resurgere quod non [illegible] in persona messie dicitur et hoc [illegible] ex illo constat quod messias debuit esse deus quod [illegible] debuit esse passus dixit in [illegible] doctor ebreorum [illegible] hic [illegible] bonorum [illegible] deus [illegible] in domo [illegible] [illegible] ysa [illegible] de eo evangelista sic

Ca^m [illegible]

Item ecce virgo concipiet pariet filium et vocabit nomen eius emanuel quod interpretatur nobiscum deus quod ille deus [illegible] quod virgo peperit quod [illegible] ipse propheta dicat expressius [illegible] parvulus enim natus est nobis et filius datus est nobis et factus est principatus super humerum eius et vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis pater futuri seculi princeps pacis [illegible] [illegible] dicit [illegible] natus et datus [illegible] [illegible] [illegible] appellat aliquid in singularitate [illegible] [illegible] dicitur tamen deus [illegible] aliquid [illegible] moyses dictus [illegible] deus pharaonis exodi [illegible] dictus est deus ab apostolo deus huius seculi [illegible] est deus ab helya [illegible] baal vocatus est deus ab helya [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] angelum [illegible] quod sit a deo [illegible] in angelo [illegible] angelum [illegible] [illegible] et angelus auctore dei [illegible] agat [illegible] appellat [illegible] angelum aliquid [illegible] tabule legis scripte erant scripta exodi [illegible] quod tabule legis [illegible] digito dei et [illegible] prophete [illegible] legem acceperunt in dispositione angelorum [illegible] [illegible] de angelis quod angelus est deus [illegible] de angelis quod apparuerunt abrahe genesis [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] zacharie alloquitur dominum in angelo et [illegible] alloquitur angelum qui auctore dei [illegible] [illegible] et [illegible] secundum apparicionibus pluribus angelorum in quarum [illegible] nullus angelus [illegible] deus vocatur nec [illegible] alibi [illegible] in [illegible] scriptura [illegible] paulus vocatus est deus a barbaris in insula [illegible] sicut [illegible] [illegible] et [illegible] est scriptum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod hec prophetia ysaie messiam deum [illegible] appellat [illegible] verus deus [illegible] fuit [illegible]

Ca^m [illegible]

sep[tuaginta] sim[iliter] aliq[ua] creatura d[omi]n[u]m appellet p[ro]p[ter] q[uo]d
debe[t] [illegible] uocari angel[u]s dei q[uia] messias s[ecundu]m
ipse enim homo esse debe[t] et nich[ilominu]s minor est
angelis sic p[ro]p[he]ta d[icit] s[ecundu]m minuisti eum etc. ¶ Item
s[ecundu]m ad Ro[manos] 9 [illegible] no[m]en d[omi]n[u]m uocatur nob[is]cum deus
nob[is] s[ecundu]m emanuel et p[ro]ptere[a] sunt s[ecundu]m h[oc] cum
d[icitu]r [illegible] ita q[uod] n[on] conueniunt nisi [illegible] uero quia
nulla creatura p[otes]t esse [illegible] sunt scilicet cum n[on]
possit [illegible] facere aut ordinare [illegible] esse aliq[uo]
mo[do] p[ro]ducere deo et h[oc] multiplicabit eius
imperium et pacis eius n[on] erit finis s[ecundu]m [illegible]
d[aui]d et super regnum eius sedebit ut confirmet
[illegible] et corroboret in iudicio et iustitia amodo et
usq[ue] in eternum ¶ Nullus homo n[on] fuit deus [illegible]
regnum d[aui]d sedebit in eternum n[on] dubium n[on]
illud corroborare p[otes]t aut potuit in sepulchro
eo q[uod] [illegible] fuerat mortuus et ipse et messias
a iudeis fuerat occidendus sic in[?] [illegible] patet
q[uod] ille p[ri]ncipaliter p[ro]missus erat deus

¶ Item ca[pitulo] 8 q[uo]d dicit d[omi]n[u]s p[er] p[ro]ph[et]am de rege
assiriorum q[uod] affirmat se aduenturum sup[er] t[er]ram
[illegible] Et erit extensio alarum eius implens
latitudinem t[er]re tue emanuel sicut ostendit
se loq[ui] ad d[omi]n[u]m n[on] ad [illegible] ysa[ias] [illegible]
ut uideri [illegible] quo[rum] n[on] fuit d[omi]n[u]s t[er]re
[illegible] sic h[oc] d[omi]n[u]s emanuel fuisse

Item ysa[ias] 48 d[icit] audite me iacob
et isr[ae]l q[ue]m ego uoco ego ipse ego primus
et ego nouissimus manus q[uo]q[ue] mea fu[n]
dauit t[er]ram et dext[er]a mea mensa est celos
ego uocabo et stabunt sim[ul] congregamini om[ne]s
uos et audite me quis de eis annunciauit
hic d[omi]n[u]s dilexit eu[m] faciet uoluntatem suam
in babilone et brachium suum in caldeis ego
locutus sum et uocaui eum et adduxi eu[m]
et directa est uia eius accedite ad me et
audite h[oc] non a p[r]incipio in abscondito locutus
sum a t[em]p[o]re anteq[uam] fieret ibi eram et nu[n]c d[omi]n[u]s
deus misit me et sp[iritu]s eius dicit h[ec] d[omi]n[u]s
deus tuus docens te utilia et gubernans te
in uia qua ambulas h[ec] uerba n[on] sunt a
p[ro]ph[et]a in sua p[er]sona q[uia] ei n[on] conuenit facere
uoluntatem s[ua]m in babilone et brachium suum in
caldeis ubi ysa[ias] numq[uam] [illegible] ¶ Item [illegible] a
p[ro]ph[et]a h[ec] d[icit] d[omi]n[u]s deus tuus [illegible] te utilia
sicut ostendit q[uod] precedentia in p[er]sona dei ostendit
sunt dicta n[on] et h[ec] uerba sunt in p[er]sona alterius
q[uam] illius q[ui] missus a deo erat [illegible] erit eu[m]
dicat Et nunc misit me etc. et q[uod] deus [illegible]
eo alii n[on] possit conuenire ex [illegible] anteq[uam]
fierent ibi erat q[uod] ille q[ui] mittendus est
xp[istu]s qui dicat et nunc misit me d[omi]n[u]s deus
et sp[iritu]s eius [illegible] [illegible] [illegible] futu[rus]
erat apud d[omi]n[u]m anteq[uam] h[ec] fierent [illegible]

s[er]mo[n]e procedit [illegible] celi et t[er]ra [illegible]
dicat ei [illegible] dissipes celos et descen
des [illegible] ille [illegible]
[illegible] sermonem [illegible]
ut d[omi]n[u]m alloquitur manifeste dicens des
cenderes et a facie tua montes defluxerunt
a s[e]c[u]lo n[on] audierunt [illegible] p[er]ceperunt
oculus n[on] uidit deus absq[ue] te q[ue] p[re]parasti
expectantibus te Ecce h[ec] eu[m] qui [illegible]
[illegible] de celo descendere d[omi]n[u]m ipse appellat

Item ysa[ias] 49 [illegible] d[icit] h[ec] d[icit] d[omi]n[u]s quis
est iste lib[er] repudij matris u[est]re quo dimisi
eam aut quis est creditor meus cui
uendidi uos ecce in iniquitatibus u[est]ris
uenditi estis et in sceleribus u[est]ris dimisi
matrem u[est]ram q[ui]a ueni et n[on] erat uir
uocaui et n[on] erat qui audiret numq[ui]d abbreuiata
et paruula facta est manus mea ut n[on] possit
redimere aut n[on] est in me uirtus ad liberandu[m]
¶ Ecce in increpatione mea desertu[m] faciam mare
ponam flumina siccitati et computrescent
pisces sine aqua morientes in siti Induam
celos tenebris et saccum ponam operimentu[m]
eorum d[omi]n[u]s dedit m[ihi] linguam eruditam
ut sciam sustentare eu[m] q[ui] lapsus est uerbo erigit
mane mane erigit m[ihi] aurem ut audiam
ego aut[em] n[on] [illegible] retrorsum non abij corpus
meum dedi p[er]cutientibus et genas uellentib[us]
faciem meam n[on] auerti ab increpantibus
et conspuentibus in me Ecce ille q[ui] se dicit
posse redimere et facere faciem [illegible] desertum
et flumina in siccitatem et induere celos tenebris
seu nubibus q[uod] solius dei opera sunt [illegible]
a p[ro]ph[et]a aperte d[omi]n[u]m [illegible]
d[omi]n[u]s dicat se recepisse linguam eru
ditam et aurem aptam et q[uod] ipse dedit
corpus p[er]cutientibus et genas suas uelle[ntibus]
et [illegible] faciem et plenius de eius passione
dicit [illegible] 53 [illegible] possum ille
q[ui] [illegible] passurus fuerat deus esse debuit
de quo et [illegible] in eius p[er]sona d[omi]n[u]s
deus auxiliator meus et ideo n[on] sum confusus
ideo posui faciem meam ut lapidem petram
durissimam et scio quia n[on] confundar iuxta
est qui iustificat me quis [illegible] dicit
quis est aduersarius accedat ad me ecce
d[omi]n[u]s deus auxiliator meus quis est qui
condempnet me ecce om[ne]s q[uasi] uestimentum
conterentur et tinea comedet eos quis ex
uobis timens d[omi]n[u]m audiens uocem
s[er]ui eius qui ambulauit in tenebris
et n[on] est lumen ei speret in no[m]i[n]e d[omi]ni et innitat[ur]
sup[er] d[eu]m suum ecce om[ne]s uos accendentes

circa flammis ambulare in lumine ignis vestri et in flammis quas succendistis vobis de manu mea factum est vobis. Ubi clare quod ille deus in persona Christi [illegible] posui faciem meam ut petram durissimam et dominus auxiliator meus et corpus meum dedi percutientibus et genas meas vellentibus quod [illegible] affirmat de manu mea factum est hoc vobis scilicet de his solis quod deus solus fecit percutientibus et quod omnes quasi vestimentum conterentur et quod tinea comedet eos et quod accendentes ignem et quod accincti sunt flammis et quod ambulant in lumine ignis et in flammis quas succenderunt intelligens [illegible] peccatis Isaias quod deus in [illegible] peccantibus.

Item Baruch Ieremie discipulus capitulo 3° sui libri dicit sic: hic est deus noster et non estimabitur alius adversus eum. Hic adinvenit omnem viam disciplinae et dedit illam Iacob puero suo et Israel dilecto suo. Post hec in terra visus est et cum hominibus conversatus est. Ecce quod plane dicit deum visum fuisse in terra et cum hominibus conversatum modo [illegible] post [illegible] nisi [illegible] fuit in terra [illegible] non potest in terra nisi cum hominibus conversari [illegible] in humana quod ille deus fuit qui sic conversatus est in humanitate cum aliis hominibus [illegible] promissus.

Item Abacuc capitulo 3° sui libri dicit: sic deus ab austro veniet et sanctus de monte Pharan. Operuit celos gloria eius et laudis eius plena est terra. Splendor eius ut lux erit, cornua in manibus eius, ibi abscondita est fortitudo eius. Ante faciem eius ibit mors.

Et [illegible] sunt [illegible] hoc de primo adventu sive de 2° adventu [illegible] dicit hic cornua in manibus eius et quod ibi est abscondita plenitudo eius scilicet in humanitate quam crucifixione habuit clavos in manibus et velut cornua vel salutem suam per eum [illegible] dominus ego autem gaudebo in domino et exultabo in deo Ihesu meo Ihesus idem fit quod salvator.

Item Michee 4° capitulo de eo loquitur: et tu Bethleem Effrata parvulus es in milibus Iuda ex te enim egredietur qui sit dominator in Israel et egressus eius a diebus eternitatis [illegible] ab eterno [illegible] principes sacerdotum et scribe [illegible]

2° [illegible] plane describit quod dominator in Israel messias fuisse [illegible] ex Bethleem [illegible] nativitate temporali ut [illegible] dicitur quod egressus eius scilicet eius nativitas sive productio fuit ab eterno a diebus eternitatis qualis [illegible] sive egressus [illegible] ab eterno soli deo convenit qui est solus eternus.

Item Sophonie capitulo 3° sui libri de eo dicit: sic expecta me dicit dominus in die resurrectionis mee in futurum quia iudicium meum est ut congregem gentem et colligam regna [illegible] ut [illegible] quod deus quod vocat [illegible] erat [illegible] et sic constat quod homo aliquis debeat esse deus [illegible] nullus nisi messias.

Item Zacharias 2 de isto promisso [illegible] mittendo dicit angelus: hec dicit dominus deus exercituum post gloriam misit me ad gentes que spoliaverunt vos; qui enim tetigerit vos tangit pupillam oculi mei. Quia ecce levo manum meam super eos et erunt preda his qui serviebant sibi et cognoscetis quod dominus exercituum misit me. Lauda et letare filia Syon quia ecce ego venio et habitabo in medio tui ait dominus et applicabuntur gentes multe ad dominum in die illa et erunt mihi in populum et habitabo in medio tui et scies quod dominus exercituum misit me ad te. In quo [illegible] manifeste [illegible] quod dominus exercituum missus est hic inquid dominus exercituum dicit post gloriam misit me ad gentes. Si dominus exercituum dicit se mitti [illegible] dominus exercituum missus est dominus [illegible] exercituum misit me et ad hoc ut habitet in medio tui et sic constat quod ille mittendus deus esse debuit quod dominus exercituum esse debuit.

Et hoc applicabuntur multe gentes ad dominum in die illa et erunt mihi in populum manifeste ostendens quod ipse qui mittendus erat dominus fuit [illegible] gentes [illegible] dominum [illegible] esse [illegible] in populum.

Item 9° exulta satis filia Syon iubila filia Ierusalem ecce rex tuus venit tibi iustus et salvator et ipse pauper et ascendens super asinam et pullum filium asine et disperdam quadrigam ex Effraim et equum de Ierusalem et dissipabitur arcus belli et loquetur pacem gentibus et potestas eius a mari usque ad mare et a fluminibus usque ad fines terre. Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non erat aqua.

Considerans ista diligenter inveniemus [illegible]

[illegible] parum super asinam salvator [illegible]
[illegible] libidine [illegible] qui [illegible] rex [illegible]
[illegible] debebat [illegible] deus [illegible] quo debuit esse
salvator. ¶ Item [illegible] sic loquitur pater gentibus
[illegible] eius usque ad fines terre [illegible] milli
[illegible] [illegible] [illegible] sequitur tu
quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos
tuos de lacu in quo non erat aqua [illegible]
[illegible] [illegible] qui ad liberationem
[illegible] ab inferno intellexit [illegible]
[illegible] quod solus deus facere potest. ¶ Quod
propheta osee capitulo 13 [illegible] sic dicit de
manu mortis liberabo eos de morte
redimam eos ero mors tua o mors
morsus tuus inferne [illegible] in persona dei [illegible]
[illegible] [illegible] ad faciem eius ibit
mors [illegible] super [illegible] Et ipse est dedi
te in fedus populi [illegible] et educeres de conclusione
vinctum de domo carceris sedentes in tenebris
[illegible] spiritus domini super me [illegible] ut predicare
captivis indulgentiam et clausis apertionem
¶ Item [illegible] testamentum [illegible] satis ostendit eum deum
esse de quo loquitur [illegible] testamentum [illegible] pactum [illegible]
dei [illegible] [illegible] in persona dei
disposui [illegible] testamentum electis meis
[illegible] testem meum fidelem [illegible]
[illegible] dicatur [illegible] testem esse [illegible] dominum [illegible] esse
debebat. ¶ Item zacharia [illegible] sic dicit Et dixi ad
eos si bonum est in oculis vestris afferte mercedem
meam et si non quiescite et appenderunt mercedem
meam 30 argenteis Et dominus dixit ad me
proice eos ad statuarium decorum pretium
quo appreciatus sum [illegible] et tuli 30 argenteos et proieci
eos in domum domini ad statuarium [illegible]
[illegible] [illegible] dominus dixit [illegible] eos [illegible]
[illegible] appreciatus 30 argenteis [illegible] messias
esse debuit. ¶ Item zacharia [illegible] [illegible] [illegible]
in die illa protegit dominus habitatores ierusalem
et erit qui offenderit in die illa ex eis quasi
[illegible] [illegible] [illegible] sicut angelus dei in
conspectu eius [illegible] in die illa [illegible]
omnes gentes que veniunt contra ierusalem et effundam
[illegible] super domum david [illegible] gratie et precum et a[s]-
picient ad me quem confixerunt et plangent eum
planctu [illegible] unigenitum et dolebunt super
eum sicut doleri solet in morte primogeniti
Ecce quod plane [illegible] in persona dei [illegible]
effusio [illegible] gratie et [illegible] qui [illegible] solius est
dei et aspicient ad me quem confixerunt [illegible]
et eundem ostendens quod est deus [illegible]
[illegible] et qui est [illegible] a iudeis

Item malachie 3° sic dicit Ecce ego
mitto angelum meum et preparabit viam
ante faciem meam et statim veniet ad templum
[illegible] suum dominator quem vos queritis et
angelus testamenti quem vos vultis [illegible] malachia
angelus testamenti [illegible] alium angelum [illegible]
[illegible] angelum [illegible] angelum suum [illegible]
legimus angelum mittere angelum suum [illegible]
mittit angelum suum solus deus est [illegible]
Ecce mitto angelum meum deus est [illegible]
[illegible] angelus ut sic dicit deus ad [illegible]
[illegible] ante faciem eius [illegible] dei [illegible]
statim veniat ad statum suum dominus quem [illegible]
vos queritis et [illegible] quem vos vultis [illegible]
[illegible] [illegible] angelus testamenti [illegible]
messias aut [illegible] dominator esse debet

Iohannes ut puto satis contra [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuisse et esse
[illegible] [illegible] hec dissolve-
re [illegible] moneor vehementer si deus fuit
qualiter scriptura [illegible] asserebat [illegible] videre [illegible]
[illegible] posse sicut [illegible] dicere finalis iudicii igno-
rabat [illegible] confessus [illegible] marci 13 sub
[illegible] verbis de die autem illa nemo scit neque
angeli in celo neque filius nisi pater [illegible]
[illegible] sic [illegible] debere intelligi ut aliquid [illegible]
intelligunt quod filius nesciat de die et hora
[illegible] ostendit [illegible] diem [illegible] hora [illegible]
sic intelligi debere affirmant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alias [illegible]
[illegible] aliud [illegible] nemo scit neque angeli
[illegible] quo [illegible] affirmat de patre [illegible] negat de
filio [illegible] de [illegible] negat
[illegible] affirmat et [illegible]
acceptionis [illegible] [illegible]
[illegible] non approbo. ¶ Item glose [illegible]
[illegible] luce [illegible] ihesus proficiebat
sapientia et etate et gratia apud deum et homines
[illegible] proficeret sapientia [illegible] aliquid
ignorabat [illegible] nesciunt et [illegible] proficiat
[illegible] plenitudinem gratie non habebat
[illegible] [illegible] debere intelligi
[illegible] sapientiam etatem et gratiam
proficiebat sicut [illegible] doctor sapiens
et [illegible] proficere [illegible] alii
proficiant [illegible] proficere sapientia [illegible]
[illegible] sapientia [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] homines [illegible]
[illegible] homines [illegible] aliud
[illegible] [illegible] domino [illegible]
[illegible] sapientie eius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] debe-

intelligi et hunc

intelligi per hunc modum scilicet de suo profectu in corpore quia videlicet in corpore proficeret etate et dicitur quod simul proficeret etate et sapientia et gratia quia pari modo proficeret in omnibus. Item Ysaias de isto eodem profectu loquens c. 7 sic loquitur Butyrum et mel comedet ut sciat reprobare malum et eligere bonum. Hoc autem non potest intelligi de eius profectu apud alios ut solum de paulatina patefactione sue scientie quia scilicet immediate quam cum puer sciat reprobare malum et eligere derelinquetur terra quam tu detestaris a facie regum duorum suorum quod ubi clare ostendit quod ille puer de quo loquitur erat [illegible] nativitate de quibus ibi prius [illegible] Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius Emmanuel ad hunc nesciat autem reprobare malum et eligere bonum. Et post c. 8 de ipso loquens sic ait Vocabitur nomen eius accelera spolia detrahe festina predari quia antequam sciat puer vocare patrem suum et matrem suam auferetur fortitudo Damasci vel expolietur. Innuit quod ille pueritie principio suo aliquo tempore nesciret vocare patrem et matrem suam et ita habuit nescientiam vel et sic per etatem in sapientia et gratia ut videtur profecit. Item Iohannis 3 c. dicit sic loquens de illo oportet crescere me autem minui.

Item de centurione legitur Matthei 8 et Luce 7 dixit Iesus amen dico vobis non inveni tantam fidem in Israel et in principio audiens autem hec Iesus miratus est et Marci 6 scribitur de eo et mirabatur propter incredulitatem eorum. Constat autem quod miratio non potest esse nisi de re recenti seu noviter cognita et ante incognita vel videtur sequi quod aliquid nesciebat aliquando quod [illegible] habebat. Et si dicis hoc non debet accipi de vera admiratione sed quod se habuit et similavit per modum admirantis non video tunc quo probare possis quod erat tristis tunc quando dixit tristis est anima mea usque ad mortem de quo dicitur in Luca et Marco. At quod comedit et bibit sicut legitur de eo per evangelistas. Aut quod dormivit sicut legitur Matthei 8. et ut hunc concludam non video qualiter aliquid veri dicitur fuisse in eo probare possis ex scriptura si id sic accipiendum sit ad [illegible] scilicet sic accipi per similitudinem et similationem gestus et per modum similitudinarium non realiter et vere. Item legitur de eo sicut Matthei 26 procidit in faciem suam orans et dicens

Pater mi si possibile est transeat a me calix iste. Sicut Marci 14 et ab aliis evangelistis [illegible] quod sciunt quod [illegible] erat de eo quod potuit fieri et tunc scilicet quod non solum fuisset orasset ponderans se non impetraturum quod petivit [illegible] quod [illegible] instantiam postulavit illud precium [illegible] quod cum [illegible] non fuisset tanquam ignotum vel si orasset faciens ad eius contrariam voluntatem in parte aliqua non sciunt quod prius fuisset futurum sicut illud quod ipse oravit et constat ipsum nescivisse.

Item ad Hebreos 5 dicit apostolus quod cum esset filius dei didicit ex hiis que passus est obedientiam. Qui autem addiscit illud aut nesciebat.

Bernardus fateor nescio si me intelligo movere et inter duo fluctuabar [illegible] istis quoniam ea sane et sine impugnatione possum accipere ex quo tamen expressum est [illegible] cum [illegible] fuisse et esse [illegible] debemus firma fide tenere et si [illegible] alia [illegible] que ad [illegible] expositionem in scriptura sacra sunt posita solvere nescimus cum tamen temeritate et sub correctione [illegible] dicam quod mihi videtur. Ex quo [illegible] deus et dominus [illegible] in [illegible] incarnatione sua et redemptione factus est homo conveniebat ad hoc quod homines amplius ipsum diligerent et ut de ipso et in ipso spem firmiorem haberent quod ipse in omnibus passionibus et actibus humanis [illegible] que sine [illegible] poterat [illegible] similaretur hominibus unde Paulus apostolus ad Hebreos c. 2 nusquam [illegible] angelos apprehendit deus sed semen Abrahe apprehendit unde debuit per omnia fratribus similari ut misericors fieret et fidelis pontifex ad deum ut repropitiaret delicta populi. Ex hoc scilicet quod Christus assumpsit [illegible] hominis ut posset sic [illegible] hominum [illegible] scientiam [illegible] tamen speculativam demonstrativam sed et experimentalem que apte appellari potest scientia [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] derogatione scientie quam habebat ut deus [illegible] scilicet [illegible] scientia sua et divina scientia et [illegible] que anima eius habebat ex visione [illegible] verbo divino que scientia [illegible] in eo fuit beatifica sicut angeli bonum et anime beate habent scientiam beatificam ex eorum [illegible] ad divino verbo [illegible] [illegible] copulatio anime Christi ad verbum fuit [illegible] mirabilior et magis [illegible] quam aliorum [illegible] et ideo ex tali visione maiorem scientiam et

& gratiam ipsa habebit quod aliqua alia creata
vnde de eo dicitur Io. c. 1. secundum euuangelium quod erat
plenus sapientia sic insuper quoque accepit
illud Io. primo c. secundum euuangelium de plenitudine
eius nos omnes accepimus & c. 3o. idem
dicit non enim ad mensuram dat ei deus spiritum
intelligo non ad mensuram ceterorum propter istam
scientiam in duo dicta ihesu christo soluuntur euuangelii
& aliarum scripture plurime questiones quod non
ponantur in iudeo ut supra tetigisti quoquomodo
contra ab eisdem sic autem intelligitur ipse
habuisse scientiam explicite vnam eternam quod deus est
aliam in verbo creatam sicut est creata ista scientia
in verbo quam habent angeli beati & anime beate & hec
potest vocari scientia comprehensorum siue beati & 3a
acquisita in tempore quam precedenti dicitur scientia maioris sic
est intelligendum quod ipse habuit explicite voluntatem
s. diuinam eternam in eo quod deus voluntatem
creatam beatificam ex unione in verbo quo erat
beatus & fruens deo quod dicitur comprehensoris & 3a
liberam libertate contradictionis conformem sue scientie
acquisite aut saltem ex alia scientia procedente
quod dicitur maioris & hec sine preiudicio aliam dicam
propter istud 3m genus scientie in christo de die & hora
iudicii filius nesciuit. filius in isto genere
christus proficiebat & ante profectum habuit nescien-
tiam scientie oppositam non absolutam nescientiam
quia habuit 1am vel aliud genus scientie vnum
aut duplex propter istud genus scientie sine
experientie acquisite [illegible] est de re
aut agnita sibi per hunc modum [illegible]
acquisite per hoc genus scientie nesciebat quod pu-
s in eo quod petiuit sunt forte & ideo orauit
secunda gratia scientie [illegible] sciuit voluntatem
patris quorum preiudicio potuit habere scientie confor-
miter postulare non [illegible] sed in [illegible]
[illegible] orandi & [illegible] iusticia [illegible]
quia iusticia sunt & [illegible] ut maior-
[illegible] conformiter scientie maioris [illegible] alii
de sunt comprehensori & non [illegible] sic orauit
secundum gratiam patri suo hoc erat ex quo fecit
quod sibi conueniebat vnde in eius persona
dicitur ps. 21. deus meus clamaui per diem
& non exaudies & nocte & non ad in-
sipientiam michi ostendens eum non [illegible] sed
sapienter clamasse & orasse quod non fuit
exauditus secundum id genus scientie didicit ex
hiis que passus est obedienciam sicut dicit apostolus
ad heb. 4o. 5. quantum laboris & [illegible]
vna obediencia habet & sic intelligi potest
quod proficiebat gratia. s. proficiendo glorie sed uita

[illegible] sic testatur apostolus ad phil. 2.
humiliauit semetipsum factus obediens usque
ad mortem mortem autem crucis propter quod & deus
exaltauit illum & dedit illi nomen quod est super omne nomen
Et dicitur de ipso ut ps. [illegible] de torrente
in uia bibet propterea exaltabit caput & apostolus
ad heb. 2 uidemus ihesum propter passionem gloria
& honore coronatum Et ysa. de isto euuan-
gelizans ait 53 c. secundum librum pro eo quod
laborauit anima eius uidebit & saturabitur
& statim post [illegible] dispertiam ei plurimos & fortium
diuidet spolia eo quod tradidit in mortem
animam suam & cum sceleratis reputatus
est ipse & Io. 10 dicit propterea pater me diligit
quod ego pono animam meam ut iterum sumam
eam & ad heb. 4o. de ipso dicit apostolus qui
in diebus carnis sue preces supplicationesque
ad eum qui posset illum saluum facere a
morte cum clamore valido & lacrimis offe-
rens exauditus est pro sua reuerentia vnde
constat eum plura merita [illegible] habuisse
[illegible] de die iudicii scientiam [illegible]
aut & angeli [illegible] dicitur [illegible] puto
[illegible] de angelis & potest dici
quod ipsum diem ignorabant sicut est per scientiam acqui-
sitam secundum maioris angeli [illegible] cognicione
[illegible] ut [illegible] istam illam
ad maiorem angelorum [illegible]
iste qui dicit de eorum [illegible]
de [illegible] in persona angelorum
admirantium christi ascensionem in celum vnde
apostolus dicit quod sacramentum incarnationis fuit
absconditum a seculis in deo & postea innotuit
principibus & potestatibus in celestibus per
ecclesiam multiformis sapientia dei ad ephe. 3.
Et [illegible] describit 1o c. secundum librum
vnum angelum alium instruxisse & in apoc.
hoc idem legitur c. 4o & 14 [illegible] insuper quod
quod christus voluntatem humanam dupliciter
habuit sicut alii maiores [illegible] sine
[illegible] per omnia [illegible] vnam [illegible] confor-
& aliam [illegible] per voluntatem suam amorem
[illegible] nature corporalis [illegible] refugiebat mortem
suam [illegible] sic dicitur mt. 26 Et
[illegible] euangelistis & [illegible] per voluntatem
[illegible] illam passionem affectauit
vnde sic [illegible] sic ego volo [illegible]
voluntatem meam sed sicut tu [illegible]
[illegible] patri suo [illegible] voluit [illegible] hanc
voluntatem [illegible] ut [illegible] homines
maiores [illegible] sunt [illegible] ad mortem sit

Luc. m. 26 et in aliis euangelistis et per eius hanc
voluntatem non impleuit secundum hanc in im-
pletione dixit se derelictum a deo mar-
14 deus meus deus meus ut quid dereliquisti
me licet hoc ipse separacionis anime a corpore
possit intelligi sicut dicto magistri dicetur
in solucione dubitacionis sextis

Ca. 3m

Ista autem non plene intelligo
qualiter aliquis videri potest variari
dere ab eo plene cognita sicut tu
hic mitis affirmare quod sibi contra
videntur in eadem anima adinvicem aliqui et in
perfecte cognoscere quod hoc ordine scire sunt
insinuant et c. primum ordo et vicardus super
hic patent si bene advertas quod de duplici
voluntate et duplici sciencia eius dicta sunt
sicut enim fuit prudencia voluntatis rationis
ad eius inmunitatem quia voluit mortem
subsistere fuit in eius anima voluntas
in fuga mortis et potuit sua prudencia
scire omnis quod esse nescia alterius quis
vel scire et quod alius scire noua acquisicione
scire alia in potest cognitione esse admiratio
Item in anima eius fuit turbacio et tra-
sicut etiam dicitur et commotus fuit in ea
tranquillitas rationis et turbacionis que
in nobis esse non possunt ipse enim dicit anima
mea turbata est io. 12. ostendit quod in eius
anima fuit dolor non contraria fuit motus
mortis sicut in nobis et neque a nobis
dicere quod in anima eius fuit beatitudinis
integritas et rationis tranquillitas constat
ergo quod talia que in nobis de anima fuerint contraria
fuit sibi contraria fuit repugnancia sicut
in eius sciencia et anima fuerit perfecte
disposita non erat difficile Si vero
aliorum placet omnino novum perfectum in
ipso negare dicere potest sicut sed puer et magis
augustinus sensisse videtur s. quod proficeret expe-
rimentaliter in sciencia et in gracia sicut quod ea
que speculando ante cognoverat primo modo est
expertus sicut illud videtur intelligi dicitur
apostolus quod passus est obediam ad hebr. 4o et
ad autem paruere vero durum est et sciam obedire
cognitionem habuit per quod modo scire scilicet
experimentalis et infancia nesciunt vocare
patrem et matrem sicut ysaias primo dixit si
vero cuiquam alio hic placet volo impugnare eum
tamen ostendat quo filius nesciunt dicere et.

Postea videamus ex quo cognito quod admiratus est et quo
de experiencia aperte possit intelligi quod
butyrum et mel comedet ut sciat reprobare
malum et eligere bonum Ysaias.

Ca. 10m

Item satisfecisti michi de ista parte ad
aliam dissoluenda que proprium precedit
dominum non esse Esse enim multa dicit
quod ipsum inferiorem patre et spiritu sancto
pretendunt et videntur invicem ipsum omnino
dominum non esse sicut m. 12. dicitur quicumque dixerit verbum
contra filium hominis remittetur ei qui autem contra
spiritum sanctum non remittetur ei in hoc seculo neque
in futuro Si autem filius hominis de quo s.
quod ipse dicat esset equalis spiritui sancto non
video quomodo intelligere dicit quod cum verbum sit contra
spiritum sanctum et ita equaliter irremissibile intelligere
et mar. 10 dicit de se ipso vocatus est bonus
quid me dicis bonum nemo bonus nisi unus
deus et luc. 18. quid me dicis bonum nemo
bonus nisi solus deus Ecce hic expresse dicitur
enim notare se bonum eo quod solus deus est bonus
s. ipse deus non erat Item io. 14. vado
ad patrem quia pater maior me est quod ipse
erat minor patre Item m. 20 dixit filiis
zebedei calicem quidem bibetis sedere autem ad
dexteram meam vel sinistram non est meum dare
vobis sed quibus paratum est a patre meo quod ista facere
non potuit deus non fuit Item mar. 6. dicitur etiam
de eo et non poterat ibi virtutes multas facere
nisi paucos infirmos impositis manibus
curauit quod si fuit deus si virtutes non
potuit facere multas Item si deus fuisset
solo verbo curasset quos voluit ut videtur ad m.
scilicet quod aliqui adduxerunt ei surdum et mutum
et misit digitos in auriculam eius et curauit
eum de quo mar. 8 et conspuens tetigit linguam
eius sicut scilicet et aliud curauit tangens
oculos eius de quo mar. 8 Item
mar. 20 dicitur Et circumspiciens eos cum ira contri-
status est super cecitate cordis eorum ira autem
in persona dei secundum sentenciam cadere non videtur
ut sit passio irascibilis et tu sic ut
ibi scilicet de eo dixerunt quod in furorem versus
est quod non dixissent ut videtur nisi ira commotum
in eo vidissent quod fit ut videtur a conpluribus
Item mar. 14 deus meus deus meus ut
quid dereliquisti me deus autem a deo derelinqui
non potest non potuit ut sicut Item ioh. 12. scilicet
hic locutus est deus ihesus et abiit et abscondit
se ab eis si deus fuit cur se abscondit

potuit enim apposuisse ita ut neque haberet prelationem in eum. Item utrum inde moveri quia ipse dicit Iohannis 17 loquens de suis discipulis non pro eis rogo tantum sed pro eis qui credituri sunt per verba eorum in me ut omnes unum sint sicut tu pater in me et ego in te ut et ipsi in nobis unum sint ut mundus cognoscat quia tu me misisti et ego claritatem quam dedisti michi dedi eis ut sint unum sicut et nos unum sumus. Consideratur quod sicut sunt unum sicut ipse et pater sunt unum et dicit quod claritatem quam dedit ei pater ipse dedit eis. Constat autem quod non poterunt quod essent unum in substantia cum ipso nec etiam quod esset quod hoc sed non potuit nec ipse hoc voluit nec claritatem eandem divinitatis sed eis dare potuit ergo nec ipse sic erat unum cum patre nec talem claritatem pater dedit ei dedisse et ita deus non fuisse videtur. Item Apocalypsis 2 et in persona virtutis qui vicerit et custodierit usque in finem opera mea dabo illi potestatem super gentes et reget illas in virga ferrea et tamquam vas figuli confringentur sicut et ego accepi a patre meo et capitulo 3 qui vicerit dabo ei sedere in throno meo mecum sicut ego vici et sedi cum patre meo in throno eius. Hic videtur quod eam potestatem quam habuit a patre dedit suis electis et quod eis datum sunt in throno sicut ipse sessurus erat in throno patris sui. Item si deus fuit cum presepio potuit quomodo ergo ingemuit sicut legitur Marci 8 et 9 quam generatio ista non sit ei concupiscentia displicenter et complacentur inveniatur quorum meritum omnipotentis queritur. Item Luce 12 videtur quidam sic homo quis me constituit iudicem et divisorem super vos. Constat autem si deus fuit quod et iudex et divisor fuit super quoscumque et Paulus prima ad Corinthios 3 omnia enim vestra sunt vos autem Christi Christus autem dei et 11 capitulo dicit quod caput Christi est deus. Ubi Christum ipsius rem ostendit sicut ipse quibus loquebatur fuerunt inferiores ipso et sicut corpus inferius est capite. Item ad Timotheum 1 dicitur unus enim est deus unus et mediator dei et hominum medius inter duo neutrum ipsorum est. Item Actuum 10 dicitur Petrus de Christo benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo quoniam deus erat cum illo. Deus autem non videtur posse dici esse cum deo sed cum eo qui deus non est. Item Iohannis prima epistola capitulo 4 dicitur deum nemo vidit umquam quod et Iohannes dicit primo capitulo suum evangelii. Igitur Christus quem ipsi

viderant videtur deus non esse

Ca[pitulu]m 20

Respondeo Christus deus secundum humanitatem et hoc humanitatis inferior est patre suo et seipso secundum divinitatem. Sive hoc dictum unum propheta dicat de eo minuisti eum paulo minus ab angelis. Hoc enim de Christo dicit ut apostolus ad Corinthios 15 et ad Hebreos 2 quod intelligendum est secundum humanitatem et hoc humanitatis quam est inferior natura angelica et sic intellige omnia que eum minorem faciunt quam patrem et dominum sed non verum est quod Christus non erat bonus non erat summe bonus et in humanitate et sic pater maior eo erat. Sic non potuit hoc humanitas sua virtute illius dare filiis Zebedei sedere ad dexteram et sinistram ut ipsorum mater petebat sed sic secundum humanitatem et secundum animam rationalem natus est ingemuit et contristatus est et conturbatus hoc est habuit passiones animae vera sed imitatione ab commotione rationis quia ut dicas de furore non est dominus contra sed dicit contra quod sui exierunt eum tenere dicebant enim quoniam in furorem versus est. Non enim discipuli eius erant sui plures scilicet eo ... turbe credebant et id videntes eum ... et nature ut eis apparebant putabant quod esset in furorem versus ... non erat in eo nisi ... sibilis sed nunc est ... sibilis ita de quia propheta dicit ... et noluit petitione ... enim ita ... alia ratione ... aliquorum et utroque modo ... non extendebat in hoc est ratio ... sibilis sed secundum humanitatem quam mortalis fuit destitutus a deo sed diversimode alius ab alio miraculo ... que eum a periculo non eripuit. Sed secundum humanitatem non fuit constitutus a deo iudex et divisor sed iudex est rerum mundanarum et corporum divisor sicut potestates terrene iudices constituunt sicut in 2o libro infra plenius ostendetur sed ipse prius fuit dei sed sub deo secundum humanam naturam in eo et caput eius fuit deus et est sic secundum humanitatem deus erat cum illo non secundum quam deus erat ... deus erat quia in hoc humanitas non potuit quae divina erat personaliter erat personaliter divinitati unita

poterit quod deus videbatur secundum formam suam divinitatis
nemo vidit unquam. O oculo corporali quod puto
iohannem intellexisse per hunc modum ut primum
esset dicere verbum quod spiritum id est humanitatis
quod quantum ipsum aut spiritum sanctum id est divinitatis
et si patrem esset equale in utraque illorum id est
divinitatis verum illud prius hec a te potest esse
modestis spiritum sanctum non probat quoniam illud
deum alium spiritum sanctum facit alio loco quam non Ex
non mirari dicitur tibi supra posuisti quod non poterit
mentis invenies tibi facere esse secundum in propria sua
deitate et non propter eius impotentiam sed maliciam
et incredulitatem gentis illius sicut secundum me te
Et mirum nabit propter incredulitatem eorum
et ante premisit non est propheta sine honore nisi
in patria sua et in cognacione sua et in domo
sua ostendens maliciam gentis sue unde
instancia cogitare paucos ibi curavit et hoc
non poterat id est dignum non erat sicut enim dicit
expressius secundum et non fecit ibi virtutes multas
propter incredulitatem eorum eorum sicut non angelus
dixit ad loth genesis 19 non possum facere quicquam
donec ingrediaris illuc non quod angelo tunc
defuit potencia subvertendi civitates illas
de quibus ignis fiebat eadem tunc potestate
tunc fuit quod prius quod omnes illas subvertit
sed instancia exegit ut loth cum suis prius
salvaretur ideo dixit non possum facere quicquam etc
quod dominus in aliis propter alios curavit
non solo verbo aut iussu in absenti non propter
in eo aliqua impotencia quia hoc potuit
contingisset propter disposicionem curatorum quando non
sufficeret propinquum erat disposicio sed propter
longanimitatem quibus admiratione loci aptis
potuerunt et sic qui plenius perfectius
disposicio curabantur sicut visibile est in illis
duobus de quibus supra tetigi marci 8

Item credendum et dicunt tales homines curasse
propter aliquam significationem spiritualem generaliter
curacionem cecorum quod nos voluit intelligere
forsitan quod anima curatur melius cum homo secreta
petit quod in hominum frequencia ubi apparencia
vel sunt deceptiones plurime unde alibi dixit
intrate cum oraveris in cubiculum tuum et
clauso hostio ora patrem tuum in abscondito
mathei 6 capitulo et ob hoc etiam exemplum nobis relinquendo
illum surdum et mutum duxit seorsum a turba ut
ille loquelam acciperet et auditum in secreto
ducit curavit frequencius curacione anime a peccato
et patre a peccato infidelitatis et ignorancie
quod cecitatem reddit animam debet ipse paulatim
per operacione spiritualem ut sic anima
paulatim videat veritatem unde ex tali modo

eius curandi non potest arguere aliquam impotenciam propter potencia

Sapiencia et benivolencia ad nos informandum
unde apparet credendum est quod ipse alium se absondit
ut nobis exemplum daret discedendi a malo quando
eis perficere non possemus sicut ipse dixit cum
persequentur nos in civitate ista fugite in aliam
mathei 10 non propter impotenciam aliquam in eo unde
posset arguere divinum non esse cum legamus alias
quod in medio illorum transiens qui ipsum querebant
ipsum occidere

Item adverte debes quod deus
pater et christus deus et homo verum templum dicitur
patris vel quia ipse est unius nature divine vel quia
christus est pater dicitur per caritatem et hic secundum naturam
humanam quo dicit apostolus 1 ad corinthios 6 qui
adheret deo unus spiritus est

Tercio modo medio
modis istos duos quibus videndum est inter primo
excellencior secundo modo quod christus est domus secundum
suam humanitatem divinitatis propriis ut in humana
hypostasi deus est dicitur et ista unio est per gratiam
id per naturam et est summa gracia per summum donum
gratie unquam alicui collatum de hoc dono pater intelligi
illud io. 10 pater meus quod dedit mihi maius
omnibus est et magis quo quippe alio cuiquam dato
unde qui vere dicit de hac unione eum patre intelligi
ego et pater unum sumus vel de primo modo
sed periculo quod exceptis in modo gracie quod sit deus

Christus quoque id est templum domus in necio intellectum
2° et sic id est dupliciter dicitur esse unum cum patre primum
humanitate intelligo in humanitate et per eam sed
sum electi gracie secundum 2° modo esse cum patre quod
modus secundus quanto fuit magis perfectis ita
tanta est primo quam 2 et 3° superior et generaliter
unde constat quod insufficienter glorificavit ex hoc quod sum
sunt unum cum patre sed ipse est unum cum patre
unde negavimus sed quod ipse non alio modo sit
unum cum patre quod ipsi cum fidelibus sicut ex
suo modo significandi non possit designare eius
bonitate sed potius similitudinem cum dicitur adunari
sicut nos unde ipse in nostra prius dixit estote
ergo perfecti sicut pater vester celestis est mathei
non illis suadens equalitatem perfectionis cum
patre celesti quam non potuerunt attingere sed
similitudinem et imitationem secundum modum eis congruum
dicit matthei 10 dicitur sufficit discipulo ut sit sicut
magister eius et servus sicut dominus eius dicitur
io. 14 dicitur hoc est preceptum meum ut diligatis
invicem sicut dilexi vos tibi sic designare
non plenam equalitatem propter intelligere de clari
quod deus pater dedit filio et cuique nunc duo
faciet quod non est aliud quam ipsa divinitas quoniam genuit
filium vel equalem filio dedit quod quod in humanitate
eam vniendo hypostatice divinitati in persona

sibi dedit filio s. q illam dedit fius mo in
s congruo qo ea capere poterant cu quo su buy
stat qrpe illa claritatem excellentis quam
q ipi hebant Consistem mom accipies ia
pte supius adducta de apoc s. q filius
di xps de quo io ubi laq dedit 2 dabit
electis suis ptate sup gentes 2 sedem
in throno suo 2 spec dignitate equalem
sic pr dedit sibi. no tn equalit s sic
eis pnt conde cu sunt coheredes xpi s.
dt aplus ad ro 8. Vn ipe in eua luc
pmittit suo fideli qr q constituet eu sup
omnia bona sua n tn intelligit q ei sit
equales ds sic filius eius naliis s xps
e sibi equalis. Colligitur iio de pma epla
ad tymo 2o mo q xps e mediator di
2 hom n inqt q ipe ds n sit q me-
diator e in huanitate 2 s ca qtens venea
e dim 2o mo p dcta sic em no e deus
p huanitate nc homo p diuintate s e int
extremo scilz diuinitatis 2 puris hoibus conci
ens s ad 2 ab utrisq p ad differens sine
distinctio deus n om uere exus et homo

Iohannes Ad huc vnu volo te
dissoluere qr ex opibus q fecit n vi
posse sum q deus sunt cu ipe dicat
Io 14 Am am dico vob Qui credit i
me opa q ego facio 2 ipe faciet 2 maio
hoc faciet. si g alij credentes in eu
fecerit opa maiora q fecit aut ex ea
q face potuerant n vi amplius sum
posse p illa opa q ipe sunt deus q ipi
dicat Et tn vehement turbor q ipe
dicat Io 14 Si n venisse 2 locutus eu
n fuissem pctm n herent nc aut ex
cusacoem n hnt de pcco suo q me odit
2 prem meu odit si opa no fecissem
in eis q nco alius fecit pctm n herent
nc au 2 uiderit 2 oderit me 2 prem
meu luc co go cu pharisaeis dicentibus
nunq 2 nos ceci sumus Rndit si ceci essetis
pctm n heretis nc vo dicitis q videmus
pctm vrm manet Vn ex opibus q fecit
dicat iudeos ee exoisables de pcco suo
tn vm n eet ut vi n ex opibus facere
possent ipm ee dim 2 Io 10 dicat excusa
blasphie s impoite a iudeis vos dicitis
q blasphemas q dixi filius di sum si em
no facio opa pris mei nolite crede m
Si aut facio 2 si m n vultis crede opibus
credite ut cognoscatis 2 credatis q m me

e pr 2 ego in pre. Vn em vi tunc q
ex opibus posset cognosci q deus eet
Rnsio Respondeo fallit te ut vides mot
operandi sui faciendi dilstrahs
hem p se ac ppa po opa sua fec
Ego inqt pono aiam mea 2 iter suma
eu nemo tollit eam a me sed ego
pona eu a meml ipso ptatem heo ponendi
eam 2 itu sumndi eam Io 10 Et Io 1o
loqns de pre suo dicit qcuq em ille
fecit h 2 silr filius fac q lib no alius
ptate di opa di fac Vn ipe eis hnc mo
descibit eu hmgit 1d q tu sup h posuisti
Io 14 Et maiora inqt hor h faciet
qr vado ad prem 2 qcq pecieritis prez
in noie mo h faciam ut glificet pr in
filio s si q pecieritis me in noie mo h
faciam ecce q ipi opa illa erant facti
petedo prem suu at ipz 2 nomis dicit
q tnc ipe faciet 2c o qd petelit ita
q ipi tanq ministri orando xpm aut prem
opa eent facti. s. miracla ipe no p
se ipm sua po ea faceret qmus em tuc
orando prem suu aliq opa legit fecisse
sic cu sanauit surdu 2 mutu de quo
mr 7o 2 cu suscitauit lazaru de mo
numto Io 11 2 silibus volens ondi
huanitate in se sbiectam diuinitati 2 p
ea se tua exoce no posse diuini alia opa
fecit sine orone pmissa ad prem de qbus
apps in scpta fue parte pscripta opa asse
bens sic cu sanauit filiu reguli de quo
Io 4o 2 alibi ut scit aut mg qui filius
hois hit ptatem i tra dimittedi pcta
dic paliato surge 2 tolle lctm tuu 2
uade in domu tua. Silr de pro a q
eiecit demoniu mt 14 Silr cu eiecit
demoes de hoibus 2 pcepit eis ire
in grege porcoru de quo fco mt 8.
Et cu sanauit mulierem hntem spm
in infmitat anis 18. de qua luc 13 2
in silibus sibz eius iniuis i eua n
scibit qa fecit oratione pillis pmissa
sz alij fecit opa affirmans se ad ea
facienda ptatem hre Ex quibz opibz
2m modu quo fiebant poterant iudei
2 alij sufficientem hre fidem
q ipe deus et 2 xps eis in scptura
pmissus qr nc de helya nc de heliseo
qui mortuos suscitauit orando nc
de aliq alio an cu aut pt eu qui
opa miraculosa q n sue uirtuti ascpsit

iudei potuerunt suspicari. Et inde est quod
ipse dicit quod excusationem de peccato non
habent. Quoniam enim apostoli et prophete et sancti alii
et Johannes baptista se ipsum et deum esse ne-
garunt et ea que faciebant divina potestate non
sua virtute se facere asserebant. Sed
expresse negabant sicut actuum 3o declaratur
in claudo sanato. Petrus dicit cum sa-
natus in Christi nomine non sua virtute actuum
14 sue collegit sic Paulus et Bar-
nabas declarant per eos sanato in nomine
Jhesu Christi volentibus eis sacrificare ut
diis. Inde vir ut nos sumus morta-
les similes vobis homines actuum 14 unde
quando aperte et inde non possit cognosci
quod ipse Christus erat deus cum ex operibus
et dictis eius et modo operandi de hoc
fides sufficiens haberi potuit unde
impugnantes ei de suo peccato et ex-
cusationes reddere non ... et io. sic in suprascriptis
ultimis posuisti non dicit ut sanatis tamen
sed dicit ut cognoscatis et credatis
quia pater in me est et ego in patre. Item
ex alia parte in incredulitate sufficiente
haberi poterant ex eius operibus
et sermonibus quod ipse deus erat quia ex
operibus sufficienter fidem habere poterant
quod sanctus et iustus erat et ita per quem peccator
non erat aut saltem blasphemus et ita
cum diceret se esse equalem deo patri ac deo
unde hoc manifeste sequebatur si blasphemus
non erat verum dixit in hoc. Item ex
operibus habere potuerunt quod opera eius suf-
ficienter iustum et sanctum affirmabant. Hinc est quod
iudei quendam libellum intitulatum de generatione
Jhesu Nazareni in quo affirmatur ipsum
Jhesum mortuum suscitasse leprosum mun-
dasse claudum sanasse et alia fecisse
miracula unde ex isto capite solum convin-
cuntur iudei sanctum ipsum fuisse messiam
confitentem quod attestantibus eorum talibus
magis et minus sanctis per eum primum apostolos
et alios posteriores nomine suo cum pro-
fitentur iustum et sanctum factum ex quo sequitur
quod iudaicus non fuit nisi blasphemus sed
veritatem cum se dixit messiam et deum
vero quod amplius est in sic dicendo sicut hoc
super posuit dimisit peccata et homines sanavit
medicina eius saepius cum illos dicit quod
apostoli et sancti tot miracula fecerunt
in nomine blasphemi.

Lib 3us incipit

Explicit liber secundus

Incipit capitulum 3 libri in quo 21 in-
sequentibus veteris testamenti Christum in-
esse messiam promissum in eodem
veteri testamento

Primum capitulum tractat de benedictione omnium gentium
danda in persona messye
2m capitulum probat hanc benedictionem esse spiritualem
salutem non excellentiam aliquam temporalem et consequenter
quod sit data per Christum
3m capitulum continet obiectionem iudeorum quod gentes peccatis
cum eorum solutione illius [capitulo 2o et 3o sui libri]
4m capitulum probat idem quod 2m et 3o ex prophetia Danielis
5m capitulum habet obiectionem quod eius dissolutione sequitur
6m capitulum probat benedictionem esse datam per Christum in
ex prophetia Ysaye 64 capitulo sui libri
7m capitulum probat idem ex psalmo 18 et ex
testimoniis Ysaye et Jeremie
8m capitulum probat ex reprobatione sacrificiorum
legalium Christum verum esse messiam per prophetas
David et Osee Malachie

9m capitulum probat idem ex tempore adventus messye
prophetiam Jacob Genesis 49
10 capitulum probat idem ex loco ortus messie et
ex conditione matris eius per prophetiam Ysaie capitulo 7o
et 9o sui libri et ex loco nativitatis Michee
4o et ex descriptione seu planctu Ysaie 53o
11m capitulum continet obiectionem iudeorum contra precedens 10m
cum dissolutione eiusdem [et Danielis 9o capitulo sui libri]
12m capitulum probat idem ex testimonio Balaam Numeri 24
13m capitulum continet obiectionem contra precedens capitulum cum solutione eius
14m capitulum probat quod principale ex prophetia Osee
capitulo 6o et 7o sui libri [et 12 sui libri]
15m capitulum probat idem ex prophetia Zacharie capitulo 9o et 7o
16m capitulum probat idem ex tempore adventus messie
per prophetas Aggei capitulo 2o et Malachie primo
17m capitulum probat idem per prophetas David et Ysaiam de
ascensione eius et passione eius et missione
spiritus sancti et gentium conversione ad ipsum
18m capitulum reprobat omnia supradicta et
ea confingit et alia rationes probantes Christum
verum esse messiam
19m capitulum continet duas rationes ultimas dicta
20m capitulum continet secundum obiectionem de modo predicationis
et solutionem ipsius
21m capitulum continet obiectionem contra probationes predictas
et solutionem ipsius obiectus

Ihões istam rōm qr iudeos liberet ex-
ceptio sed si placet nūc condictum ipsi
mine pfer in medium aliqua testimonia
doctoris testium quod xpus in gentium
& adoratus sit iste qui est passus pro nobis
quod ex causa scriptura debet esse diu ostendit
hoc enim erit in re in mei presentibus utile
et forte pro hoc deo volente aliqua corr
resipiscendi valebit affici iudeis. Nam enim
dubito quod si ad hoc dicat act. 19. de apollo
quod vehementer iudeos revincebat publice ostendens
per scripturas esse ihm xpm. Scriptura ad hoc
sufficit unum dicit **Ricardus** quod in maxima
a promissionibus factis abrahe ysaac et iacob de
xpo mittendo et effectum eius fructum sui ad-
ventus constantia et persone in prius ac
loci et signa multa frequenter invenimus nostras ipsas
promissiones et nostras premunitiones prophetarum
de ipsis implendis ut ex effectu constantie
et signis ia patris appareat nostrum contra
testimonium prophetarum nostrum xpm esse messiam
patribus predictis sufficit quod si dicas tamen
ostendimus deum esse debere aut vi in nostro testimonio
scripturarum quod multiplex est effectus sue missionis
sive sui adventus et ipsius multa
sunt signa uel et constantia ipsius persone
loci et a tempore sui adventus discernimus pro sua
nobilia que occurrunt. Certe meo iudicio
principal ac primus effectus sive fructus
sui adventus est benedictio omnium gentium
de isto effectu dicitur in promissione facta abrahe
sic gen. 18. Cum celasset porro abraham que gestu-
rus sit cum futurus sit in gentem magnam
et robustissimam et benedicende sunt in eo omnes
nationes terre et c. 22. expresse sic sibi
benedicentur in semine tuo omnes gentes terre
quia obedisti voci mee. **C**Item gen. 26. illud
plenius exponitur ad ysaac dicit enim et semini
tuo dabo universas regiones has complens
iuramentum quod spopondi abraham patri tuo
et multiplicabo semen tuum sicut stellas
celi dabo quoque posteris tuis universas regio-
nes has et benedicentur in semine tuo omnes
gentes eo quod obedivit uel obedivit abraham
voci mee. **C**Sic insuper c. 28. hec promissio
repetitur ad iacob sic dilataberis ad ori-
entem et occidentem septentrionem et meridiem
et benedicentur in te et in semine tuo omnes tribus
terre. Et apte promittitur ista benedictio omnibus
tribubus id est gentibus non omnibus hominibus
quia de omnibus gentibus plures fuerant

ca ... in omnes homines quod scriptura
sepissime loquitur. Certe quod benedictio facta
abrahe exponitur forte expectanda
in semine ysaac et in semine iacob
tandem omnibus gentibus terre que benedictio
describitur in benedictionibus supra dictis esse
fructus sive effectus huius sui seminis scilicet
messie. ysaias tho. 6. angelus raphael dicit
thobie iunior ut in semine abrahe benedic-
tione in filiis congregatis quod abrahe
erat tempore suo futura et adventura ipse
est quod dicit in semine tuo non in seminibus pluribus
sed in uno de quo dixit iacob est quiescet.
Et ipse erit expectatio gentium et in ps. 72.
quod messia est ut supra patuit dicit quod
dabis eum in benedictionem in seculum seculi de
quo etiam et ps. 71. **C**Et in ipso benedi-
centur omnes tribus terre omnes gentes
magnificabunt eum quod probatum est supra
esse deum de messia de quo dicit ysaias
xi. c. sui libri sic in prima dicit In illa die
erit radix iesse qui stat in signum populorum
ipsum gentes deprecabuntur de quo et dicit
aggeus propheta c. 2. sui libri. Et veniet
desideratus cunctis gentibus. Nec iudei hoc
negare nec negare possunt ex hiis constat
in persona messie istam benedictionem
omnibus dandam esse

BEquiramus quod que est ista benedictio
promissa cunctis gentibus nostris propriis
temporalis aut salus spiritualis constat
quod non intelligit prosperitas temporalis cum de
in ps. 83. dicat de ista benedictione et
eo benedictiones dabit legislator ibunt de virtute
in virtutem videbitur deus deorum in syon. maxime
ostendens istam benedictionem consistere et integre
ex donis virtutum que in patria reddunt hominem
iustum et deo acceptum et ex visione dei deorum
post hanc vitam quod in ex vita virtuosa
in patria consequitur eius merces sive premium
visio dei que est vita vera beata. ideo sic legitur de
scriptura benedictione hanc in vita virtuosa
sua in patria consistere sic ps. 14. quis dicit domine
quis habitat in tabernaculo tuo aut quis requiescet
in monte sancto tuo tabernaculum dei in monte sancto dei
paradisum celestem appellans et quomodo respondet
quod magis dei sine macula et operatur iustitiam
ac ostendens premia eximiis consequenter debere in-
gredi vel vitam intelligatur sic alio expresso
unde ps. 66. deus misereatur nostri
et benedicat nos. illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri

ut conscia mente in toto salutari te respice. te patre meo consilium te patre meo ostendens hanc benedictionem esse in illuminatione mentis et commissione viarum dei et salutaris eius scilicet messie propter quod fiat plebs salvatorum et in confessione viis dei divini agnitionis quando omnia integrant salutem spiritualem in hac vita que inspiratio in patria vita per gratiam ad quam consequitur inspiratio in vita futura. Item Balaam dicit de messia sic supra in hoc 2o totum oritur fuit stella ex Iacob et consurget virga de Israel et percutiet duces Moab vastabit seu depredabit secundum aliam literam omnes filios Seth sicut vicit devastando et ut virga hic vicit et dividit gentes corporaliter sic potius spiritualiter. Unde apte vocatur stella claritate et illuminatione spirituali sic dicit Daniel 12o Qui ad iusticiam erudiunt multos fulgebunt quasi stelle in perpetuas eternitates. Sic igitur per stellam intelligimus messiam ut patet accipimus. Item Malachias promisso de eius adventu statim veniet ad templum suum sanctum dominator quem vos queritis et angelus testamenti quem vos vultis. Sedebit conflans et emundans quasi argentum et purgabit filios Levi et colabit eos quasi aurum et quasi argentum et erunt domino offerentes sacrificia in iusticia. Unde aperte ostendit esse suum adventum scilicet benedictionem dandam propter eum esse in purgatione a peccatis et operacionem in iusticia. Item Ysaias 49o dicit pater Et ut sis mihi servus ad suscitandas tribus Iacob et feces Iacob convertendas dedi te in lucem gentium ut sis salus mea usque ad extremum terre quod de ipsa intelligi non potest propter quod non est salus data gentibus sed oportet de messia intelligi. Et 42o capitulo de messia dicit Ecce servus meus suscipiam eum electus meus complacuit in illo anima mea dedi spiritum meum super eum iudicium gentibus proferet et infra Ego dominus vocavi te in iusticia et apprehendi manum tuam et servavi te et dedi te in fedus populi in lucem gentium ut aperires oculos cecorum et educeres de conclusione vinctum de domo carceris sedentes in tenebris. Ubi dicit messiam datum esse in preceptorem et ductorem ut in spirituali prosperitate consistit quod hanc benedictionem promissam patribus esse salute spirituali gentibus sed communem quod constat ut patuit in persona messie debere compleri ut nunc constat in persona

ihesu christi quod constat descendisse de predictis patribus secundum carnem eam esse impletam ad omnes naciones per diffusionem fidei christiane fuit unde quamvis ad literam vero sit sermo dei magis salus spiritualis consistat quod consequitur ab alio non potest sacra scriptura ihesum vero fuisse messiam. Item Daniel 4o describit quod hic antiquus dierum qui iudex omnium describitur et ob hoc intelligitur deus ipse dedit potestatem filio hominis et quod dicit omnes populi tribus et lingue ipsi servient ex quo quod istam secundum textum quod esse non certam sermonem dei per omnes linguas mundi in christo modo videmus impletam sicut credentes affirmare possumus ipsum iam venisse prophetavit autem Daniel scilicet messiam promissum quando eum dicit Sophonias c. 3o secundum librum [illegible] exspecta me dicit dominus in die resurrectionis mee in futurum quod iudicium meum ut congregem omnes gentes et colligam regna et effundam super eos indignacionem meam omnem iram furoris mei. In igne enim zeli mei devorabitur omnis terra quia tunc reddam populis labium electum ut invocent omnes nomen meum et serviant ei humero suo. Ecce servus omnium gencium de quo loquitur esse super dominum quod iam constat in christo modo esse impletam et quod in alio non fuerit includere ipsum esse de quo fiebat ista prophetia et promissio nunc movet quod sic dicit effundam indignacionem etc. quod intelligitur per mundi per peccatis et flagella cum fidelis suos clamat per suis criminibus flagellat nunc omnem filium quem recipit ut corripit. Item de isto sicut patet dicit Zacharias 2o capitulo sic Lauda et letare filia Syon quia ecce venio et habitabo in medio tui dicit dominus et applicabuntur gentes multe ad dominum in die illa et erunt mihi in populum et habitabo in medio tui et scies quia dominus exercituum misit me ad te. Constat autem istam applicacionem non esse nisi veram dei culturam in quo bonum spirituale consistit quod applicatione gencium dei mundi videat et videmus a tempore christi modo et non ante quod constat eum fuisse et esse messiam. Item de ista benedictione que consistit in vera cultura summi dei autem eius adoracione sive salute spirituali gencium patet dicit David psalmista psalmo 21 descripta sua passione messie in fossione manuum et pedum et divisione vestimentorum eius propter quod sic loquitur ad deum in persona messie. Apud te laus mea in ecclesia magna vota mea reddam in conspectu timencium eum. Edent pauperes et saturabuntur et laudabunt dominum qui requirunt eum vivent corda eorum in seculum seculi.

Reminisceris ut conuertentur ad dominum universi fi-
nes terre & adorabunt in conspectu eius universe familie gentium
quoniam domini est regnum & ipse dominabitur gentium
unde dicitur laudem suam fore in ecclesia magna
scilicet in congregatione omnium gentium sicut gentes ex-
ponit convertendas ad dominum & in psalmo
ecclesia unde dicitur unde an sit laus in omnium
gentium satis exprimit satis ex conversione
universarum gentium ad dominum in qua salus
eorum consistit que est ecclesia vel dicitur sed sequitur
eius sic ipse gentes exprimit sic dicitur anima
mea illi vivet & semen meum serviet
ipsi &cetera quia & qualis est benedictio data
gentibus & iudeis per messiam propter quod multo
est laudandus in ecclesia quia magna appel-
latur sic in psalmo omnium nostrum nomen lau-
dabit per orbem unde constat hec dicta de ipso
Patet inde in die hanc be-

[I]tem nedictionem spiritualem adhuc futuram & datam
per messiam quem expectant sed filius data fuit
gentibus & iudeis per christum nostrum ideo et plurime
nationes que hanc benedictionem receperunt
a christo in religione recesserunt ita ut
pauce regiones in christianos per christianos
& plurime per paganos tartaros sarra-
cenos & alios infideles unde est possibile iterum
istam benedictionem esse & regionibus unde aut
sunt collocata & habita & sic nos concedimus christum
nostrum esse messiam ex hoc quod per ipsum talis be-
nedictio est collata ex quo patet esse ut adhuc
filios sit futura. Constat &
iudei non inveniunt scriptura sua de primis pro-
missionibus unam solam benedictionem huius generalem
comunem dirivat in eorum semine esse datam
unam autem generalem & tamen nos ondimus
& ipsi vident per christum nostrum quod descendit de
ipsis secundum carnem illam vocat fictam indiciet
ipso si quod sapiant an sit veritatis hanc vel
in fictam an sua non fictam sed fictam
affirmari debet in finis sacris libris prophe-
tam Item tamen benedictio iurandi gentium
iudeorum & toti humano generi sic est per istam be-
nedictio per christum nostrum collata non debuit in
scriptura huius gentis sed permanenter fuisse
maiore ex quo hoc benedictio ex iudeis
ortum habuit & propter eos prestatur sunt a deo
ad benedictionem incapabiles minora que deo erat
omnes data eis permanens fuerunt ut in scriptura
a genesis ... que tales duas benedictiones in fine ...

prima in scripturis inveniatur ex quo ... patet quod
per hanc nostram in prophetas scripturis permi-
nata affirmant unde fuisse & ambo
permaneantur ex scripturis. Item non tantum
intelligis hanc benedictionem generalem esse
irrevocabilem & aliqua una permanenter stabit
tantum sic si una regnum aliud applicentur
& alii minuatur non dicitur esse regnum aliud sed
uno sic & ista benedictio benedictio aliqua in
aliquo regno deficiat & alias in ipso
remaneat non sed hoc ista sunt eodem in illo
regno eodem in aliquibus maneat in aliis
in regnis ceteris visibile est cum quod non sit
natio christi septuaginta duarum linguarum
que nationes ut est sepe in scripturis omnia
regna terre vocantur quoniam usque in fine seculi
aliqua illius nationis benedictionis istius finem
perficient & sic in regnis omnibus perseve-
rat non tollitur sed a tempore sue collationis
manet tantum sic Daniel propheta permanet
ut inferius statim patebit

[I]tem in prophetia Danielis de sompno
nabugodonosor regis Daniel 2 capitulo & est in ea
prophetia angelica visionis sue posite
7 capitulo ostendit eum venisse & hanc
benedictionem per ipsum esse collatam unde
concluditur christum nostrum fuisse messiam quamvis
sed contra ipsum iudei aliqui protervo negent omnino
fuisse messiam &cetera. Et describit 2 capitulo
& 7 capitulo quatuor regna tunc futura quorum primum dicit
esse regnum regis nabuchodonosor scilicet regnum assyriorum
quod imperavit ut dicitur universo orbi

[S]ecundum vero dicitur fuit regnum persarum unius isto
post ut dicitur quod aut illud fuit regnum persarum
& medorum ... propheta sicut clare describit
7 capitulo quod videt se vidisse arietem ven-
tilantem cornibus contra occidentem contra aquilonem &
contra meridiem & omnes bestie non poterant
resistere ei nec liberari de manibus eius
quod aries postea eodem capitulo a gabriele exponi-
tur esse rex medorum & persarum. [T]ertium magnum
dicit esse regnum grecorum quod incepit ab
alexandro qui universo imperavit orbi unde dicitur
7 capitulo quod hircus percussit arietem & com-
minuit duo cornua eius & non poterat
resistere ei. [Q]uod ad litteram impleta constat
tempore alexandri qui percussit regem persarum & medorum
& prevaluit sicut patet 1 machabeorum 1 capitulo unde
ibidem 7 capitulo quod dicitur exponitur esse rex
grecorum. [Q]uartum autem regnum magnum quod

describitur per regnum grecorum. secundum nemo
dubitat fuisse regnum de quo dicitur capitulo
2o. Et regnum quartum erit velud ferrum quo-
modo ferrum comminuit et domat omnia sic
comminuit omnia hec et conteret. Quod quartum
regnum [illegible] impletum est de romano
imperio quod amplius comminuit et domuit
universas gentes terre quam aliquod aliud imperium
omnes gentes robusta tenuit subiuga-
¶ tas. Hec quatuor regna magnus descripsit
per statuam quam rex nabuchodonosor vidit cuius
caput erat aureum et designabat primum
regnum magnum [illegible] et tamen daniel de-
scripsit et pectus erat argenteum et bra-
chia similiter quod designabat regnum persarum
et medorum. Venter et femur de ere
quod designabat regnum tertium ut scilicet regnum
grecorum et tibie erant ferree et pedum quedam
pars ferrea et quedam fictilis quod designabat quartum
regnum scilicet romanorum quod describit divisum
fore. subiungit propheta daniel. prophetando
et exponendo sompnium predictum. In
diebus autem regnorum illorum suscitabit
deus celi regnum quod in eternum non dissipabitur
et regnum eius alteri non tradetur comminuet
et consumet omnia regna hec et ipsum
stabit in eternum secundum quod vidisti de monte
abscissum esse lapidem sine manibus et comminuet
testam et ferrum et es et argentum et aurum.
rex magnus deus ostendit tibi que ventura
sunt postea hec etc. ¶ Constat quod licet
regnum romanorum et alia regna comminuta
ita ut nullum eorum habeat [illegible] preter
¶ terram. tamen constat regnum dei celi iam per orbem
terre diffusum et firmum in omnibus partibus
et in orbi gentibus non potest negari quin istud
regnum dei [illegible] ex [illegible]
¶ Concludamus fideliter ex quo ipse Christus
est lapis precisus de monte de lapide dicit
propheta David ad literam lapidem quem reprobaverunt
edificantes hic factus est in caput anguli
a domino factum est istud et est mirabile in
oculis nostris. Cum concordat Ysaia capitulo 28
[illegible] ecce ego mittam in fundamentis
syon lapidem angularem preciosum probatum
in fundamento [illegible] exponens dicit et
in ipso Christo angularem lapidem [illegible]
fuerant [illegible] gentes in unam fidem
[illegible] eorum quod angelis in
[illegible] dicit Zacharias dicit exponens tertio

sic super lapidem unum septem oculi sunt et ecce ego
celabo sculpturam eius ait dominus exercituum
auferet iniquitatem terre illius in die illa
septima hos septem oculos super istum lapidem
puto ad literam septem dona spiritus sancti que Ysaias xi
describit super Christum requiescere et requiescat
super eum spiritus sapientie etc. ¶ Item ex quo
constat ista regna iam comminuta et hec dicit
quod in diebus regnorum illorum suscitabit deus
regnum quod in eternum non dissipabitur quod
regnum a nobis et [illegible] sit confitendum et tamen
fuisse suscitandum tempore messie [illegible] fuerat
vindicande omnes gentes terre necesse est quod istud
regnum dei per messiam fuit suscitatum
ante istam dissipacionem romani imperii [illegible]
non fuisset suscitatum in diebus horum regnorum
ut hic fuerat prophetatum. ¶ Concludamus indubi-
tanter illud regnum romanorum [illegible] dissi-
pandum ut hic dicitur. Et ut iste propheta expres-
sius describit capitulo 7o loquens de filio hominis
quem in visione [illegible] videbat sic dedit ei
potestatem et honorem et regnum et omnes populi tribus
et lingue servient ei potestas eius potestas eterna que non
auferetur et regnum eius quod non corrumpetur et
fine caret. Regnum et potestas et magnitudo regni
que est super omne celum detur populo sanctorum altissimi
cuius regnum sempiternum est et omnes reges
servient ei et obedient. [illegible] describit
4am visionem eiusdem prophete quo predicta [illegible]
viderat quatuor bestias. gabriel angelus quem
sic exponit. Hee quatuor bestie magne
quatuor regna sunt que consurgent de terra. Sus-
cipient autem regnum dei sancti altissimi
et optinebunt regnum usque in seculum et seculum
seculorum. et sequitur post [illegible] de
ista bestia quarta et sic ait bestia quarta quartum
regnum erit in terra quod maius erit omnibus
regnis et devorabit universam terram
et conculcabit et comminuet eam. de ista
quarta bestia dicit [illegible] quod erat fortis
nimis et dentes ferreos habebat et ungues
ferreas sicut in 2a visione dixit hoc regnum
designari per ferrum quod ferrum comminuit et do-
mat omnia [illegible] per hanc
quartam bestiam regnum romanorum accipere
eius tempore regnum dei deberent sancti accipere
quod regnum durature dixit in seculum et
in seculum seculorum sicut in 2a visione dixit
alii populo non tradetur etc.

Videmus quod in ista
visione 4a capitulo per quartam bestiam [illegible]

accepit regnum romanorum quia de eo dicitur sic distinctio
aut erat decem bestiis quas videram ante eam
et habebat cornua x. considerabam cornua et ecce
cornu aliud parvulum ortum est de medio eorum et tria
de cornibus primis evulsa sunt a facie eius
et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu
isto et os loquens ingentia. ¶ Et in hoc Gabriel
angelus hoc exponens sic dicit porro
decem cornua eius ipsius regni reges
erunt et alius consurget post eos et ipse po-
tentior erit prioribus et tres reges humiliabit
et sermones quasi excelsum loquetur et sanctos
altissimi conteret et putabit quod possit mutare
tempora et leges et tradentur in manu eius usque ad
tempus et tempora et dimidium temporis et iudicium sedebit
ut auferatur potentia et conteratur et dispereat usque
in finem etc. sic Porphyrius ¶ Item secundo de illo
parvulo cornu dicit: aspiciebam et ecce
cornu illud faciebat bellum adversus sanctos
et prevalebat eis donec venit antiquus dierum
et iudicium dedit sanctis excelsi et tempus ad-
venit et regnum obtinuerunt sancti. Ex quibus
videtur quod iste ultimus rex erit antichristus et quod deprimet
sanctos per annum et duos annos et dimidium per
tempus annum intelligendo sic supra c° 4° dicitur
et septem tempora mutabuntur super te id est per
septem tempora annorum [illegible] intelliguntur et quod ipse
tunc occidetur et fiet finale iudicium et tota
series textus huic spiritualiter videtur pertinere et si
sic accipiamus illud cornu invenimus
quartum reges romanos quorum tres ipse evellet
ad [illegible] [illegible] [illegible] habeat [illegible] parvulam par-
ticulam occidentis Europe et sic videtur quod per
bestiam quartam non significetur romanum imperium
sed ad finem ad hunc usque
in [illegible] ergo salvo romanum regnum per bestiam quartam
intelligi et adverte si hoc parte adducta et per
Augustinum [illegible] de monarchiis regum [illegible]
intelligas [illegible] quod iste rex [illegible] post eos
mortuum [illegible] [illegible] [illegible] post ultimum et sic
tres non evellet de illis quatuor cornibus sed
de quatuor monarchiis [illegible] [illegible] plebeiam
monarchie [illegible] regum sic ee [illegible] [illegible]
aut in visione dicitur quod cornu illud parvulum
quod ortum est de medio eorum ortum est antequam
ceciderunt tria cornua que ee debent evelli
[illegible] et per quos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
debent evelli [illegible] illud cornu evelli debeant
[illegible] [illegible] manibus [illegible] [illegible] visionis si
[illegible] cornua ante [illegible] cornua evulsa a facie
illius cornu deciderunt [illegible] sit [illegible]
[illegible] esset [illegible] [illegible] sunt evulsa a facie

illius quod [illegible] [illegible] [illegible] cornu illud parvulum
[illegible] illa et [illegible] [illegible] [illegible] tempus occidat
quod certa [illegible] que evulsa sunt a facie illius
cornu [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible]
quod stantibus illis quatuor cornibus illud cornu
parvulum [illegible] et per quos per quatuor reges reges
[illegible] plagis mundi [illegible] romanum imperium
[illegible] consurget aut [illegible] [illegible]
quod [illegible] et in medio [illegible] quatuor [illegible] [illegible] medium
locum mundi [illegible] illud cornu parvulum
quod ego [illegible] intelligo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plagas
[illegible] [illegible] romanum [illegible] [illegible] [illegible] romanum
[illegible] nunc [illegible] ¶ Ex premissis plane constat
istud regnum dei [illegible] [illegible] ecclesie per messiam
[illegible] benedicte erunt omnes gentes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regnum dei [illegible] [illegible]
sicut supius est ostensum
Item benedictio [illegible] collata per
adventum [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] mundi [illegible] nominis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] suos suos vocabit nomine meo
[illegible] benedictus est super terram benedicet
[illegible] de isto nomine [illegible] intellexisse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de messia [illegible] [illegible] [illegible]
et videbunt gentes iustum tuum et vocabitur
tibi nomen novum quod os domini nominavit [illegible]
aut quod hoc [illegible] [illegible] sit nomen de quo propheta
hic dicit [illegible] [illegible] hunc [illegible] [illegible]
[illegible] propter hoc dicit dominus deus ecce servi
mei comedent et vos esurietis ecce servi
mei bibent et vos sitietis ecce servi
mei letabuntur et vos confundemini ecce
servi mei laudabunt pre exultatione
cordis et vos clamabitis pre dolore cordis
et pre contritione spiritus ululabitis et dimittetis
nomen vestrum in iuramentum electis meis et
interficiet vos dominus deus et servos meos
vocabit nomine alio etc. Super quo omnia videmus
in iudeis impleta tempore enim [illegible]
Iudei ita [illegible] [illegible] quod non semel in
de mense [illegible] [illegible] ad saturitatem comedunt
aut bibunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex
[illegible] [illegible] abstinent [illegible] [illegible]
[illegible] in ecclesiis [illegible] laudant [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et laudant deum in solemnitatibus
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ob hoc [illegible]
[illegible] [illegible] et debent ¶ [illegible] constat
quia iam non [illegible] ita est [illegible] quod [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex
[illegible] detestantur [illegible] enim si sit

ergo quod sic deus in dedit ut uidetur unde constat
hanc benedictionem promissam patribus
per xpm gentibus aduenisse cum
ista nominis nouitate ut ad xpianos
Item ad istam benedictionem significandum
prime ... nomine legis per quam
ista salus fieri debuit sic supra dictum
de ps 89 et ei benedictionem dabis legis.
ps 18 dicit de xpo Et occursus eius
usque ad summum eius nec est qui se abscon-
dat a calore eius lex domini immaculata con-
uertens animas. Item ps 39 in sua persona dicit
sacrificium et oblationem noluisti aures autem
perfecisti mihi tunc dixi ecce venio in capite libri
scriptum est de me ut facerem uoluntatem tuam deus
meus uolui et legem tuam in medio cordis mei
quo testimonio utitur apostolus in epistola ad
hebreos c. 10 et ysa 33 dicit dominus enim iudex
noster dominus legifer noster dominus rex noster ipse
ueniet et saluabit nos. Et ysa 2 et
micheas 4 ... in nouissimis ... quia de syon
exibit lex et uerbum domini de ierusalem quod
de messia promittitur ut sequitur docebit enim
nos uias suas et ambulabimus in semitis
eius et ysa 42 loquens de persona messie sic
super patrem dicit non erit tristis nec turbulentus
donec ponat in terra iudicium et legem
eius insule expectabunt. Item ysa 51
attendite ad me populus meus et tribus mee
audite me quia lex a me exiet et iudicium
meum in lucem populorum requiescet et sic prope
est iustus meus egressus est saluator meus
ostendit hanc legem fore futuram dandam
per ipsum saluatorem messiam ... de syon et
... item dominus
per ieremiam 31 dicit de temporibus xpi
seu messie ecce dies ueniunt dicit dominus
et feriam domui israel et domui iuda fedus
nouum non secundum pactum quod pepigi cum patribus
in die qua apprehendi manum eorum et
educerem eos de terra egypti ... sed hoc est
pactum quod feriam cum domo israel post dies
illos dicit dominus dabo legem meam
in uisceribus eorum et in corde eorum super-
scribam et ero eis in deum et ipsi erunt
mihi in populum et non docebit unusquisque
proximum suum et unusquisque fratrem suum dicens
cognosce dominum. omnes enim cognoscent
me a minimo usque ad maximum ait dominus quia pro-
pitiabor iniquitati eorum et peccati eorum non

ero memor amplius. hoc testimonio utitur apostolus ad
hebreos 8 ... dicta sunt in persona messie ...
homines omnes cognoscent me a minimo usque
ad maximum ... et per quod dominus est hanc legem
nouam daturus de qua loquitur. ¶ Ex huius dari
datione noue legis gentibus et iudeis per
messiam debere fieri per quam legem promissa bene-
dictio et salus spiritualis debuit in populo
propagari et est quod exibit de ierusalem et constat
eam per xpm ... data esse et in ierusalem
de ierusalem exisse unde luce 24 ultimo scribitur
aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas et
dixit eis quoniam sic scriptum est et sic oportebat
xpm pati et resurgere a mortuis tertia die
et predicari in nomine eius remissionem peccatorum et
omnes gentes incipientes ab ierosolima unde constare
non negari potest xpm ... esse messiam
promissum si forte iudei dicant adhuc a...
legem dandam in futurum per messiam de de-
ierusalem exibit quod nusquam ex sua scriptura ua-
lebunt asserere cum omnia sint impleta per
hanc legem ... future per legem
messie supra de scriptura ... que est immaculata con-
uertens animas que requiescet in lucem populorum et insule
sic dicit ysa quod per eum homines erunt de iustitie
... sic de lege
messie ... ipsius ...

Item unus effectus sui aduentus de-
buit esse ... sacrificiorum antique legis
... cessasse sicut dicit ps 49 ...
super ... quo testimonio utitur apostolus
ad ... ad hebreos 10 et ps 49 ...
... accipiam de domo tua uitulos
... hircos quoniam omnes mee sunt
fere silue iumenta in montibus boues cognoui
omnia uolatilia celi et pulcritudo agri mecum
est si esuriero non dicam tibi meus est enim orbis terre
et plenitudo eius numquid manducabo carnes
taurorum aut sanguinem hircorum potabo
immola deo sacrificium laudis et redde altissimo
uota tua ... expulsionem
antiquorum sacrificiorum ... quale nouum
sacrificium ... sacrificium laudis ...
in ps ... sacrificium laudis honorificabit
me et illic iter quo ostendam illi salutare meum

¶ Item osee 6 ... promissum ... supra positum
uiuificabit nos post duos dies in die tertio
suscitabit nos ... et uiuemus in conspectu eius
... quia misericordiam uolui et non sacrificium
et scientiam dei plus quam holocausta ... plane dicit
se nolle sacrificia ...

vn xpc ipse h° dem offerre adducit q° phari-
seos mt 9° c° 2 luc 12 Jt/ no pss di-
quia aut dns 2 n penitebit · c · in eo
sac' ī etm p ordie melch optat aut q°
melch n optulit nisi pane 2 vinu
vn offerre messiam nollent ni in suo sacrdo
sacrificia antiqua sed illa de quibz melch
... sus ē h° testis ... apls ad hebr
2 placa osuit v q ... melch · r · c°
sui libri · d · n ē m ... in vob dicit
dns 2 munus n suscipia de manu vra
2 post 2 in oī loco offertur oblacio munda
... ipbas 2 ... pulsio ... quo
2 ... obligacionis unde p ordie mel
ch ... 2 ... Item dan 2° c° sui lib ex
presse describens ... 2 eius ...
sionem dicit q° in dimidio ebdomadis ...
de ... ebdomadibus ... ad xpm deficiet
hostia 2 ... sacrificium ¶ Hic aut ...
... sacrificia ia viderunt iudei p 1300
annos 2 ... qui sup ... de daniele
... ē usq ad fine sclī vn osce
am istam ... veisse messiam
¶ Item quo ad ipsum sunt devenus

[N]o[n] aufer(et)ur sceptrum
de iuda 2 dux de femore eius he
... h' de ... pedes eius donec veniat
q mittendus 2 ipse erit expectacio gentium
ligans ad vinea pullum suum 2 ad
vite o fili asina sua lavabit ... lava
bit in vino stola sua 2 in sanguine
uve palliu suu pulcriores sunt oculi eius
... vino 2 dentes eius lacte can
didiores ... ad herodem ...
... princeps sub quo xps natus ē
... fuit alliga ...
... herodes ... regnabat
... qui fuit expectacio gentium
... dicit ... aut ...
... donec veniat silo silo aut ...
... saul ... erat 2 roboa
... fuit ... tibi
... exponunt n ...
... unde ...
fuit ... saul ... sunt in silo
... ad roboam ... regnum ...
... quo ... ita ...
monarchia unde ... sed ...
... ho ... donec veniat

silo · i · donec veniat ille ... in q° silo
... missus ...
... donec veniat mittendus
q° q mittendus est ¶ ... ipse ē
expectacio gentium q° ... exponunt 2
ipse iudeis in ... ab ...
... expectau ut ...
n ... sic ...
... celebrant ...
... appellari ... de ...
dicitur gens ... gens ...
aut ...
... donec ... dicit ...
... quibus ...
... ipse ...
... silo ...
... ma saulum ...
illud ... sit eiusdem ...
... silo 2 ...
... ¶ Item ...
... donec veniat ...
... silo ...
... Item ... a iudeis ...
... messiam appellant 2 ...
... patriarcham ... appellabat
... sonat q° missus ...
causam ... a iacob pa-
triarcha dei 2 describit ...
... ut silo ...
gentes n' zach c° 6° sui lib' ...
translacio dicit ...
... translacionem caldaica dicit ...
messias ... messia
... zach ... iudei messiam
expectabant ...
appellantes messiam ¶ ...
... futura ... diebus novissimis ...
... dem ... solebat ... ultima
... saul ...
... ¶ Item
...
... suos ... eius se
... futura diebus novissimis ...
... dicit ... filio suo ...
... eius ... pulcriores vino 2c
... dicit ...
... spiritualem ...
... ut ...
...
alliga ... in ...

Ligans ad vineam pullum suum et ad vitem o fili mi asinam suam. Rabbi Moyses vocat gentem iudaicam vitem. Deinde passionem describit prophetice sub figura: Lavabit in vino stolam suam et in sanguine uve pallium suum. Cui simile dicit Ysaias capitulo 63: Quare rubrum est indumentum tuum etc., ut supra dixi in primo huius. Et quantum suorum apostolorum pulchritudo spiritualis describitur: Pulchriores sunt oculi eius vino et dentes eius lacte candidiores, quia et oculi divini conspectus propter perspicacitatem utriusque ante spiritum propheticum quod habebant, et dentes propter mordicationem gentium in unitatem fidei appellant. Nec obstat quod Machabei non leguntur de tribu Iuda, qui duces Iudeorum tempore suo erant, quia erant de tribu sacerdotali, sicut patet primo Machabeorum, quia illa tribus mixta erat tribui regali, et sic dictum est quod etiam erat de Iuda. Hostem [illegible] satis clarum quod tempore Herodis ascalonite, qui primus alienigena fuit, est tempus ablatum fuit sceptrum, id est regia potestas a Iuda et dux primus ex eius a Iudei non erat, hic autem pulsus cuncta, post mortem Iohanna, propter titulum Iudeis quia prius erant dormivit tribus diebus et spoliato inferno propter hoc quod dicitur eum ascendisse ad predam et eius nature contra hoc quod dicit quis suscitabit eum.

Item quod Ysaias dicit capitulo 7o: Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius Emanuel. In nativitate Christi viri fideli Ioseph sponso ipsius attestante constat esse impletum. Item de loco originis messie dicit Ysaias secundum literam hebraycam capitulo 11o: Nazareus vocabitur, ubi nos habemus: Flos de radice eius ascendet. De loco nativitatis dicitur Michee 4o capitulo secundum librum: Et tu Bethleem Effrata parvula es in milibus Iuda, ex te enim egredietur qui sit dominator in Israel. Et constat Christum virum in Nazareth conceptum et natum in Bethlehem. Item quod dicit Ysaias capitulo 11o: In die illa radix Iesse qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur et erit sepulcrum eius gloriosum, quod non dubium est. Demum de Christo promisso iam est impletum et nunquam erat sepulcrum tam gloriosum ut Christi, ad quod solebant ab omni plaga mundi confluere. Et constat quod omnes gentes in orbe deprecabuntur eum et eius adventum tamquam salvatoris.

Item hic pars attende. Ecce enim describto messia capitulo 2o egredietur virga de radice Iesse etc. usque et fides cinctorium renum eius, sequitur in mete. Item quantum ad qualitates eius adventus habitabit lupus cum agno et pardus cum edo accubabit, vitulus et ovis et leo simul morabuntur et puer parvulus minabit eos. Vitulus et ursus pascentur simul et requiescent catuli eorum et leo quasi bos comedet paleas et delectabitur infans ab ubere super foramine aspidis et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet. Non nocebunt et non occident in universo monte sancto meo quia repleta est terra sciencia Dei sicut aque maris operientes. Simile capitulo 65o. Hec autem nondum videntur aliquando fuisse impleta, unde dicunt Iudei aut dicere possunt non venisse hunc qui hic describitur a propheta etc.

Advertendum hic quod respondendum pro omnium hominum doctorum, scilicet quod repleta est terra sciencia Dei sicut aque maris operientes. Si enim per vitulum, per ovem, per agnum, per leonem, per pardum, per lupum, per ursum, per aspidem, per regulum, tales bestias accipiamus, cum hee bestie sint sue vel capaces non sunt in parte ista, nec erit pro causa omnium hominum doctorum de hiis bestiis, quia repleta est terra sciencia Dei, unde ex quo illud pro causa omnium doctorum stringitur, constat intelligendum esse pro similitudinem et figuram ita ut homines potentes, feroces, voraces, crudeles, venenosos per bestias intelligamus et humiles et simplices et mites per intelligendum mansueta alia accipiamus. Sic frequenter in scriptura reprobos homines vocat bestiarum nominibus propter proprietates congruas, nuncupatos, sic Pharao vocatur draco magnus Ezech. 29 et leo 32 capitulo.

Item Advertendum quod iste idem propheta capitulo 34 de messia prophetans et signa conveniencia eius adventus describens, silicet mors morum, locupleti figuralem terre sic dicite pusillanimes: Confortamini, nolite timere. Ecce Deus vester ultionem adducet retributionis, Deus ipse veniet et salvabit nos. Tunc aperientur oculi cecorum et aures surdorum patebunt, tunc saliet sicut cervus claudus et aperta erit lingua mutorum, quia scisse sunt aque in deserto et torrentes in solitudine, et que erat arida in stagnum et siciens in fontes aquarum. In cubilibus in quibus dracones prius habitabant orietur viror calami et iunci et erit ibi semita et via sancta vocabitur, non transibit per eam pollutus etc. Ecce post [illegible]

cu necius 2° sig^r ponit q gstat ipe xpi
iam ipleta s. tuc aperientur oculi cecor
et aures surdorum patebunt etc. et hec
scriptura pro xpo dicta fo dixisse sic le
m^t p^o Euuntes renunciate Jo q audistis et
vidistis ceci vident claudi ambulat
lepsi mundantur surdi audiunt mortui
resurgunt etc. Ut Jo^es intelligeret ex hiis
effectibus illum esse messiam quem scriptura
esse predixit ista futura et tunc credit a
sig^r obsignata et effu^{des} gre spuales
sup oculos suos qui an audierant
et steiles ut desertum et in via ut dicit
ysaias ysaie sut aq in deserto etc. sicut ista
ysaia c^o 44 d^t noli timere famule meus
iacob et rectissime quem elegi effundam eum
aq sup sicientem et fluenta sup aridam
effundam spm meum sup semen tuum et bu
dicom meam sup stirpe tuam et^a sic videtur
exponit effu^{dez} aq p effu^{s} spe sm
sic et exposuit ip^m ezech dicat effundam
sup vos aquam mundam et mundabimini ab omibus
inquinamentis vestris c^o 36 sm lib^r h^o aut
impletum e qui xpus effudit spm scm sup
discipulos suos et loquebat linguis omnium
nacionum omi sup a^{os} fideles sic le^r act
2° et 8° ca^{is} Item aliud signum est et sub
figura i cubilibus in quibus dracones habitabat
etc. q intelligi puto de expulsione demo^m
ab hoibus in quibus habitabat quod sig^m
gstat esse impletum t^e xpi in q^m xpus
et eius discipuli ubique predicabant ab
hoibus demones expellebat Q aut
oz illa alia accipe q ad spm intellige
pz quia si sit dimittitur n est vim
illud ulterius quod p via illa n transibit
pollutus p omnes vias credens est q via
n sit timidus et pollutus sic ipollutus
et mundus unde gstat hanc via in deserto
esse spualem et scam unde h' i me te sc
Et h' erit nobis directa via ita ut stulti
n errent p eam n erit i leo nec mala bestia
ascendet p eam nec invenientur i q omnia
s^m est ut si de una conch i renaualdi
quere in q n du^m qui stulti possunt errare
et male bestie alipiociones (?) vpm si i
ms sicut i ceteris xpianis de xpo debet tota
serie h^c exponere si forte consta^u alicui
gplat ad a^m spm q^m ad l^m q vlgale

Italis votum. alia i accipe et ut in p
testatu pacunt ille spus sp e liahe
q auctor seu expositor intellexerit hec

Item nu 24° sic sup textum
dicit Balaam orietur stella ex
iacob et gnt multa gphat et sc' hen
quibus vincturus e q' ista pracedent
venient in trihus ytalie et supabunt
assirios vastabunt hebros et ad ex^m
et ipsi peribunt esse desiguus 3^s spue
gphie de xpo dicat q mdeos ytalia vas
tabunt q p titum et vespasianum gstat
ec actum et q ista vestacio xtatis et xpi
q' occi^{onem} messie sit facta is plane d^t
q ipe h' future erat. Ut de iacob nasct est
qui ducetur et pdicat religias xtiani
Unum sig^m e huius gphiam esse impletam
Item dan 9° c^o pnunciat et describit plane
t n p^m adventus xpi sed eciam omnes
et signa sequencia eius adventum et i ponit
q ia gstant ee pdicta dr enim ibi sic
Ecce vir gabriel q viderat i visione i pn^o cito
volans tetig me i tpe sacrificij vespertini et docuit
me et locutus e m dixit q dan. nunc egressus
sum ut docerem te et intelligeres ab exordio
precum t egressus e smo ego aut veni ut indi
carem t q vir desideriorum es tu g aude
sermone et intellige visionem. ar. ebdomades
abreviate sunt sup ppm tuum et sup urbem
scam s tuam ut gsumat pvaricacio et finem acci
piat pctm et deleatur iniquitas et ad
ducatur iusticia sempiterna et ipleatur visio et
gphia et ungatur scus scorum. Scito ergo
a divce ab exitu smonis ut ite edificet
ihrlm usque ad xpm ducem ebdomades
septem et ebdomades 62 erunt et rursum
et murus edificabitur platea et muri
i angustia tpm et p^s ebdomades sexa
ginta duas occidetur xpus et n erit eius ppls q eum ne
gaturus e et ciuitatem et scuarium dissi
pabit ppls cum duce venturo et finis
eius vastitas et p^s finem belli statuta
desolacio gfirmabit aut pactum multis eb
domada una et in dimidio ebdomadis de
ficiet hostia et sacrificium et in templo
erit abhominacio desolacionis et usque in
fine et gsumacionem pseverabit desolacio. Et
ibi. Ubi dicit exitu q ab exitu s
monis ut iterum edificetur ihrlm usque
ad xpm ducem erunt ebdomade ar. 8 68.

lxx ob[...] dictos annorum et post lxii ad iii
obdomadas annorum occidetur christus et quod
post eius negatum est quod computando annorum
concordat quod tempore christi nativitatis quod colitur quod tempore
quo arthasarses rex persarum 20
anno regni sui precepit reedificare ierusalem
sicut legitur neemie 2° capitulo tempore enim cum
david fiebat una edificatio que prius de-
structa erat sicut patet nee 1° 22 usque
ad passionem christi fluxerunt 70 obdo-
madas annorum lunarium scilicet septies 70
annorum lunares sicut computant hystoriographi
et ei obdomades annorum a annis sicut legitur levi-
tici 25 c° et genesis 29° dicit laban de iacob
imple obdomadam dierum huius copule
nocturne obdomadam dierum annos septem
quibus quando iacob servivit ei pro rachel hic
non loquitur de annis lunaribus quos obdomadas
[illegible] vocat eo quod sunt [illegible] solari-
bus et sic in medio 70 obdomadis christus
completo 30 annorum et predicare baptismum accepit
legales hostie et sacrificia antiqua desierunt
paulatim in ierusalem et christo passo ac per eius
passionem populo suo a peccatis redempto confirmatum est
pactum quod ipse abrahe ysaac iacob et david
promisit de benedictione omnium gentium et semine
suo in christo unde hic dicitur loquens de 70 obdoma-
dis confirmavit autem pactum multis obdomada
una item sic impleta est visio prophetalis
et prophetia quia ex tunc non habebat prophetas ut an-
tea [illegible] quod sunt [illegible] messias venit
et ut hic dicit sic est deleta est iniquitas
seu prevaricatio eorum quia ad christum pertinebit et
peccatum accepit finem scilicet originale peccatum itaque
[illegible] baptizat est et tunc mortes
in gratia descendit ad inferos sicut ante ut
per prevaricationes et peccatum accepit iustitia per mortem
[illegible] et [illegible] esse gemine pena mortis
imposite quod dicitur deleta et finem accepisse
quo ad penam eternam [illegible] dampni quod
ex tunc non descendens in gratia huius penam
eternam debuit sustinere et sic in clausis ex
tunc morientibus adducta est iustitia sempi-
terna scilicet visio beatifica quam non aut hic potuit
si omnes descenderunt ad inferos. Circa
autem post passionem christi per titum et vespasianum
dissipatio est templum in ierusalem et non
in consilio et romanorum locum usque ad prius
dissipatus ubi erat templum et statim post
dissipationem statim per predictos imperatores in
ierusalem habitabant cultores ydolorum ab-

hominabilium quod ydola a propheta hic unitur appellatur
ab hora desolationis et hic est desolatio usque
usque in prius permanere et sic usque hic dicta
a daniele manebit usque in finem seculi scilicet
donec ueniant prophetam malachiam et helyas propheta
veniet circa tempora antichristi et sic omnia signa que
hic propheta posuit sunt preterita unde est quod fatuitas
aliud christum expectare ex quo tota ista prophetia
in christo nostro ita plene completa invenitur
Sed forte iudei dicere possent quod
exitus sermonis de quo hic propheta dicit
debet accipi de hora qua angelus gabriel hic
apparuit danieli et de exitu illius
predicationis et sic constat quod ex tunc usque ad
christi passionem fluxerunt anni sexcenti et quinque
secundum multos hystoricos aut saltem quingenti et 90
secundum africanum qui 14 annos pauciores ceteris
ponit et ita ultra 70 obdomades que faciunt annos
490 et quod fluxerunt 100 anni et 14 aut saltem
ad minus 100 anni et ita non est illud intelligi
posse de adventu christi nativitate sed licet illud solum
quod non dicat ab exitu sermonis ut edificetur ierusalem
sed sic dicat Scito et animadverte ab exitu
sermonis ut iterum edificetur ierusalem usque ad
christum ducem obdomades 7 et 62 erunt et rursum
edificabitur platea et muri in angustia temporum
ita quod expositores exponunt de 2ª edificatione tunc
futura ut iterum edificare ierusalem quod sic debuit
in angustia temporum ut sic exponunt legentes librum
neemie 3m 4m capitulum quod tanta angustia edi-
ficabant quod una manu faciebant opus
edificantes et altera tenebant gladium [illegible] angustia
talis non erat in prima edificatione sub [illegible] et sub
zorobabel unde constat exitum sermonis [illegible]
ad exitum sermonis artaxarsis regis in 20 anno
regni quo precepit ierusalem iterum edificari sed
quomodocumque iudei istas 70 obdomadas accipiant
[illegible] non [illegible] sit tempore christi [illegible]
2° omnino [illegible] quod christus [illegible] venit et quod [illegible]
est [illegible] et [illegible] constat insuper quod iam imple-
ta est apud eos et fuit tempore christi [illegible] prophetat
et prophetie ita quod ex tunc non habebant prophetas ut
ante Et si intelligant impletionem visionis
et prophetie [illegible] sicut et nos intendimus
scilicet ut res prophetata sit prius quam [illegible]
ipse christus sicut mt xi et luc 16 dicens lex
et prophete usque ad io. ex quo regnum dei evangelizatur
tanto magis per nos [illegible] quod
christus iam venit [illegible] 70 obdomades sint lapse

et hostia defecit et ipsum desolatum est et tunc in
a tempore christi mortis incepit in Jerusalem deficere hostia
et sacrificium solitum et ex toto defecit ibi post
destructionem factam per predictos imperatores et
ex tunc fuit desolatio usque [illegible] in
Jerusalem fuit ex tunc civitas ydolorum que est ab-
hominationis desolationibus usque Ex quibus necessario
sequitur non solum secundum hanc prophetiam quod christus dux iam venit
et in orationibus est christus et quod populus negavit eum
et quod secundum sensum sequitur messias promissus est
Iudeis [illegible] quod cum christus iam venerit et tempus
ista venerit quod esset ipsum messiam occideret et
negaret unde iudeus prophetiam quod nec ipsi nec
alii negat aut quod in christo modo ita fateantur
impleta quod ipsi negaverunt coram pilato
et postea occiderunt modo [illegible] ubi undique
Judeis [illegible] minus stupendum est [illegible] ita sunt
orti ut istam prophetiam ad hunc in a christo ex-
sapientes impletam [illegible] christus in [illegible]
erat dominus quod omnes gentes ipsum sunt secute
et quod [illegible] ipsi occiderunt ut hic dicitur et [illegible] ex
quo manifeste videntur [illegible] ebdomadarum
annorum mille 200 annos [illegible] esse [illegible]
quod [illegible] sunt hic prophetias eius [illegible] verbis
clarissimis non obscuris

Item quod est osee 6° capitulo ita de eo dicit
vivificabit nos post duos dies in
die tertia suscitabit nos et vivemus in
conspectu eius sciemus sequimurque ut cog-
noscamus dominum quasi diluculum preparatus est egressus
eius et veniet nobis quasi imber temporaneus
et serotinus terre ad [illegible] aliud [illegible]
christus [illegible] ad mortem [illegible]
tertia die [illegible] illos antiquos et omnes iustos
et suscitavit a morte dampnationis
in limbo ne amplius iusti illuc descenderent
et illuc [illegible] [illegible] et iustos omnes
spirituali gratia irrigaret sicut imber [illegible]
Item quod [illegible] xi dicit Ex egipto vocavi
filium meum constat in isto esse impletum cum
angelus mandaret marie et ioseph in egipto
cum puero christo existentibus ut reducerent quod si
iudei dicant esse dictum de populo [illegible] ex
egipto per moysen obstat [illegible]
israel [illegible] sicut mane pertransiit [illegible] israel
quia puer israel et dilexi eum et ex egipto
vocavi filium meum [illegible]
[illegible] Item quod dicit zacharias in libro 9°
exulta satis filia syon iubila filia
jerusalem ecce rex tuus venit iustus
et salvator ipse pauper et sedens super
asinam et super pullum filium asine. Iam constat
eum fuisse pauperem christum [illegible] in spiri-
tualibus quo ad usum cum in asine insedens
[illegible] [illegible] occidebat et ut salvatorem
adorabat et infantes eum laudabant
sicut [illegible] de eo dixerat Ex ore infantium
et lactentium perfecisti laudem in [illegible]
[illegible] de ipso [illegible] christus exponit mathei
21° calumpniantibus phariseis et scribis
eo quod pueri clamabant Osanna filio david
et dixit eis numquam legistis Ex ore infantium
et lactentium perfecisti laudem. Nec pharisei [illegible]
[illegible] de messia esse negaverunt sed potius
[illegible] allegando non impugnabant sicut [illegible]
[illegible] [illegible] apostolus ad hebreos
[illegible] christum [illegible] fuisse maiorem
[illegible] in ipso constat esse impletum quod zacharias
xi° capitulo dicit et appenderunt mercedem
meam 30 argenteos et dixit dominus ad me
proice eos ad statuarium [illegible] quo
appreciatus sum ab eis et tuli 30 et proieci eos
in domo domini ad statuarium [illegible]
iudas eum vendidit et [illegible] denarios
argenteos 30 iudas reddidit ex quo
emerunt agrum figuli [illegible]
[illegible] et acceperunt 30 argenteos [illegible]
[illegible] quem appreciaverunt filii israel et dederunt
eos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus
[illegible] constat hanc prophetiam in christo clare
et plene impletam. Item quod zacharias dicit 12°
et aspicient ad me quem confixerunt et plangent
eum planctu quasi super unigenitum [illegible]
[illegible] de 2° adventu messie ad iudicium
sicut sequentia verba [illegible] de planctu
singularum [illegible] et dolebunt super eum
sicut dolere solet in morte primogeniti In die
illa magnus erit planctus in Jerusalem sicut
planctus adadremmon in campo mageddon
et planget terra familie familie domus david
seorsum et mulieres eorum seorsum familie
domus nathan seorsum et mulieres eorum seorsum
familie domus levi seorsum et mulieres
eorum seorsum familie semei seorsum et mulieres
seorsum omnes familie reliquie seorsum et mulieres
eorum seorsum [illegible] quod [illegible] familie [illegible]
[illegible] eum plangent quando [illegible]
aspicient magis ad me quem confixerunt et

plangetur etc. autem quod ipse [illegible] quod consummant
est messias autem antiqui messiam exspectantes
ad consurgendum quantum potest persecutionem tamen
sue futuri negare confiteri quod in ipso affir-
mat eius adventum futurum esse ad eos
regendum temporaliter et ad restituendum eos plene
in locum suum in terra promissionis unde constat quod
talem regem sive futurum nunquam consigent fore
ergo quod hoc dicitur quod crucifixerunt non exspecta-
mus hoc fiat

Item quo ad tempus messie adventus dicit
Aggeus propheta c. 2o sic liber movebo
omnes gentes et veniet desideratus cunctis
gentibus et implebo domum istam
gloria dicit dominus exercituum et post magna erit
gloria domus istius novissime plus quam prime
Constat autem quod minor est gloria illius secunde
domus quam prime quantum ad divitias apparatus
propter paupertatem populi et et totius regni maxime
[illegible] et quo ad modum structure unde vide-
tes senes domum quam prius viderant priorem
flebant sicut legitur primo Esdre 3o unde constat
quod illa gloria debuit esse maior propter presentiam
messie in ipsa ex quo in omnibus aliis
prior domus erat maioris glorie nunc autem
non durat quia 2a domus iam destructa est
et templum in loco eius futurum est ergo
messias quidem venit. Et sic hoc preceduntur
verba precedentia predixit enim adhuc modicum
est et ego movebo celum et terram et mare et
aridam et movebo omnes gentes et veniet
desideratus cunctis gentibus. Si autem iam non
venisset messias sed esset futurus non fuisset
tunc modicum usque ad eius adventum ut
ex propinquitate eius adventus hortatur apostolus
ad edificationem templi Zorobabel ducem et Iesum
sacerdotem et omnes populi tamen hoc ad hoc principaliter
illa fiebat sicut patet in littera precedente Item
quod veniet desideratus cunctis gentibus constat
esse in nullo alio impletum quam in Christo in quo
gentes adoraverunt eum post eius ascen-
sionem et desideraverunt ac ut dominum dilexerunt
Et non solum dixit ipse propheta adhuc
esse implendum quod premittitur adhuc mo-
dicum ad hoc semel hoc dicit translatio sicut
allegat apostolus ad Heb. 12 et c. movebo
celum et terram mare et aridam et movebo
omnes gentes [illegible] non videtur facta adhuc
sed facienda in [illegible] finale [illegible] attendat

ad primum [illegible] super hoc potest intelligi ut fiet mu-
tatio regni temporalis mobilium et per signa mirabi-
lia de celo et statuetur regnum spirituale
messie eternum sicut supra dixit Daniel. Unde
ante adventum Christi parum fuit translatum sub Iuda
regnum Persarum per Alexandrum et eius regnum
sub Grecorum quod subversum est per Romanum imperium
legitur 1o et 2o Machabeorum .4. et .xi. capitulo et alia
signa de celo fuerunt facta tempore Machabeorum de ipsa
adoratione per gentes ut dicit insuper Malachias
1. c. sic: Non est mihi voluntas in vobis
dicit dominus exercituum et munus non suscipiam de manu
vestra. Ab ortu solis usque ad occasum magnum
est nomen meum in gentibus et in omni loco sacri-
ficatur et offertur nomini meo oblatio munda quia magnum
est nomen meum in gentibus. Videtur enim quia iam sit
esse [illegible] et sic repulsos et gentes mundi
deum adorare et agnoscere id impletum veniet
desideratus cunctis gentibus Et attendunt ab
sacerdotes [illegible] vobis [illegible] panis et vini nec
vitulorum aut vitulorum indigere [illegible] auctor
et fateantur nomini oblationem mundam deo esse
acceptam et suam [illegible]

Item quod David in psalmo 21 qui totum
scriptus est de Christo ubi dicit foderunt
manus meas et pedes meos dinumeraverunt omnia ossa
mea. Ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me. Diviserunt
vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem et constat
historice in Christo nostro impletum. Et totum est
impletum per eum post eius ascensionem quod hoc dicit
quod dicit in eius persona narrabo no-
men tuum fratribus meis in medio ecclesie laudabo
te et consequenter Apud te laus mea in ecclesia magna
vota mea reddam in conspectu timentium eum. Edent
pauperes et saturabuntur et laudabunt dominum qui requirunt
eum vivent corda eorum in seculum seculi. Reminiscentur et conver-
tentur ad dominum universi fines terre etc. usque in finem. Similiter
dicit David psalmo 17 in persona messie Eri-
pies me de contradictionibus populi et constitues me in
caput gentium. Populus quem non cognovi servivit
mihi in auditu auris obedivit mihi. Iam enim videtur
quod omnia regna mundi hoc totum impletum
sit. Hoc posuit Malachias dixisse et attende
quod plane hoc [illegible] describit [illegible]
[illegible] de messia deo eius [illegible]
non [illegible] in auditu auris obedivit mihi primum
[illegible] per [illegible] et [illegible]
[illegible] pugna [illegible] me [illegible]
filii alieni mentiti sunt mihi filii alieni

in nectaras [illegible] cum a semitis tuis Judeos fratres
alienos appellans super eos innectatos (et) clau
dicantes [illegible] eum non venisse affirmans a
semitis dei Jam eum messie [illegible] affirma
tes eum non venisse inventi [illegible] filiis suis
(et) aliis quorum doctorum prophetiis suorum prophete
intelliguntur scripturas [illegible] de ipso
messia (et) sic sunt claudicantes a semitis
dei non in gentiles in gentilitate positos
dicit [illegible] debe [illegible] verum [illegible] ipso
in gentilitate [illegible] sunt in [illegible] in
semitis [illegible] ab eis claudicantium Istud
quod de eo dicat ps. 17. [illegible]
corporis impletum [illegible] sive de quo dicit
sapiens c. 3 [illegible] lib. [illegible] expectamus
dies in die [illegible] in futurum Item
impletum constat de ps. 18. non sunt loquele
neque sermones quorum non audiantur voces eorum In omnem terram exivit sonus eorum
(et) in fines orbis terre verba eorum In apostolis dicat
quod loquebantur linguis omnium gentium (et) per omnia
regna [illegible] salute sua [illegible] divulgabatur
per omnia regna mundi Istud constat impletum
de [illegible] In psalmo [illegible] Jude sui discipuli [illegible] ps. 40
Etenim homo pacis mee in quo sperabam qui
edebat panes meos magnificavit me
supplantationem [illegible] cum Judas prodidit eum
hoc autem [illegible] constat [illegible] de [illegible] Christus
qui [illegible] eum Tu autem domine miserere mei
(et) resuscita me (et) retribuam eis [illegible] cognovi
quoniam voluisti me quoniam non gaudebit inimicus
meus super me Me autem propter innocentiam
suscepisti me (et) confirmasti me in conspectu
tuo in eternum David autem non resuscitatus
est usque in presens mortuus [illegible] erat
innocens [illegible] commisit [illegible] confir
matus fuit in conspectu dei [illegible] in presenti
[illegible] autem [illegible] supplantacionis
describit iste propheta [illegible] ps. 108 dicens
Constitue super eum peccatorem (et) dyabolus stet a
dextris eius cum judicatur exeat condemp
natus (et) oratio eius fiat in peccatum fiant dies
eius pauci (et) episcopatum eius accipiat alter
constat enim quod cum judicatus a senioribus
iudeis [illegible] reportat 30 argenteos
[illegible] suum supplantaverat (et) dixit
peccavi tradens sanguinem iustum [illegible] ad nos
tu videris abiit (et) laqueo se suspendit (et) in
episcopatum eius successit mathias hoc testatur
[illegible] petrus apostolus act 1. [illegible]
ps. [illegible] reges tharsis (et) insule munera offe

rent arabum (et) saba dona adducent [illegible]
sunt [illegible] constat impletum quando ad
reges tres qui de tharsis venientes ei
munera obtulerunt Item de ascensione [illegible]
[illegible] ps. 67 Regna terre cantate
deo psallite domino psallite deo qui ascendit
super celum celi ad orientem quia [illegible]
completum videntibus suis discipulis
Istud similiter de ascensione eius in [illegible] de
missione spiritus sancti in suos discipulos
sicut promisit ascendisti in altum cepisti
captivitatem dedisti dona hominibus
que [illegible] impleta fuerunt
primo cum ascendit discipulis suis vi
dentibus (et) [illegible] die [illegible] misit in eos
spiritum sanctum (et) loquebantur linguis [illegible] missio
spiritus sancti Johel predixit c. 2 [illegible]
promissa [illegible] de revocatione [illegible] a cap
tivitate babilonica [illegible] post
effundam spiritum meum super omnem carnem
(et) prophetabunt filii vestri (et) filie vestre senes vestri
sompnia sompniabunt iuvenes vestri visio
nes videbunt sed (et) super servos meos
(et) ancillas meas in diebus illis effundam
spiritum meum [illegible] constat
esse impletum Istud de linguis [illegible] dicit
apostolus [illegible] In lingua enim labii (et) lingua
alia loquar [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (et) illaqueant (et) [illegible]
[illegible] apostolus [illegible] Item [illegible]
[illegible] dominus qui ascendit
[illegible]
[illegible]
tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti
vinctos tuos de lacu in quo non est aqua
zacharias 9 c. de qua ascensione [illegible]
ps. [illegible] dixit dominus domino meo sede a dextris
meis donec ponam inimicos tuos [illegible]
[illegible] cum ascendet [illegible]
[illegible]
testis [illegible] petrus apostolus act 2 (et) ps. [illegible]
dicit de ista ascensione [illegible]
[illegible]
[illegible]
ps. [illegible] iuravit dominus (et) non penitebit eum tu
es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech
[illegible] constat impletum [illegible] quod christo

m. fuit sacerdos secundum ordinem melchisedech offerens panem et vinum. Dubitarat quod fuat per pretis oblaciones ante legem sicut melchisedech obtulisse de quo genesis 14. Unde concluditur quod ritus huius sacerdotii stabit in fine seculi . . . Apostolus ad hebreos 7. Non ergo affirmemus fidem sacerdotem nostrum advenisse ex quo sine sacerdotio . . . tam diu ante prophetatum ita communius . . . et vidimus per annos mille . . . [illegible]

Iudicia supra posita sufficiunt ostendere quod Christus non fuit messias promissus multa tamen posita in aliis personis contingere . . . prenunciata sicut fuerit in eius persona sicut quod debuit vendi pro 30 denariis, quod debuit crucifigi et quod sortes essent mittenda super vestes ipsius et iuxta psalmum . . . et cum iniquis reputatus, cum latronibus . . . et forsan contingerit . . . tunc . . . sufficiet intelligi quod Christus non fuerit . . . promissus. Agere igitur ut . . . testatur . . . apponeat sufficiet et solide . . . in unum maiorem . . . [illegible]

Si . . . [illegible] . . . in persona messie fuit data . . . fuit in persona . . . concluditur quod Christus non fuit messias promissus hoc ratione minore et maiore hec probatur in principio huius tractatus usque ad . . .

Lex nova spiritualis scriptura seu evangelica sacerdotium . . . legis moysayce persona et non per . . . ad ista . . . fuit hec lex per Christum nostrum. Unde concluditur Christum non fuisse messiam hoc ratione maiore et minore hec probatur . . . libelli.

Item . . . prenotatum a prophetis . . . quod fuit promissus messias futurus ante mille . . . annos et lapsum. Unde concluditur quod messias venit non autem dicat aut dicetur quod . . . alius . . . apud iudeos . . . Christum nostrum sicut messias . . . Christum nostrum esse messiam hoc ratione maiore hec clare probata . . . et 12 hoc . . . per prophetias . . . balaam . . . daniel et aggei.

Item . . . persone ipsius messie . . . de virgine . . . quo ad . . . et eius

doctrinam quo ad . . . ad mortem passionem sepulture et . . . iudeorum . . . eius occasione . . . et passionis . . . eius in . . . ad . . . et offertis . . . eius . . . et sequitur quod a prophetis . . . in . . . persona messie impleri . . . autem impleta . . . nostri Christi persona. Unde concluditur ipsum esse messiam promissum, maiore hoc ratione et minore hec probatur . . . et 13. . . . Iudeos . . . nostri . . . equalis . . . esse messie . . . aut . . . per historicos et . . . et alios . . . dignos . . . in eius nativitate stella regibus venientibus de tharsis . . . ducatum . . . cum pastoribus . . . salvatorem eum . . . eius baptismo audita est vox de celo hic est filius meus dilectus in quo michi bene complacuit ipsum audite. Visa est columba celitus descendens super eum . . . transfiguratus est coram discipulis suis . . . ut . . . sol . . . videbant . . . loquentes moyses et helias . . . a mortuis . . . ascendit in celum . . . discipulos . . . clausis . . . ei angeli ministrabant . . . fecit videre surdos audire mutos loqui leprosos mundavit . . . sanavit demones effugavit et mortuos suscitavit . . . ma[ior]a opera et . . . nobilitatem ex scriptura sua debent convenire messie . . . non potuerunt aut . . . Christum nostrum minore esse messiam . . . esse messiam . . . esse . . . regnum . . . in regno iudeorum . . . ponunt . . . in suo futuro messia . . . in sua scriptura . . . messiam . . . maiore esse . . . non dicat . . . spiritualem salutem quod Christus . . . fecit . . . in sua . . . in scriptura . . . messiam . . . maiore . . . plane . . . negari potest Christum nostrum esse messiam promissum.

Item . . . posita in fine . . . sola . . . sufficiet . . . in . . . apostolis et . . . fecit . . . idem . . . Iohannes baptista . . . apostoli et discipuli Christi . . . successores eorum

concomitantia

in secta nostra quae secundum Romanos tamen semper multi-
ces xpianum in messiam et deum esse non solum cre-
diderunt sed dixerunt et eum ut deum coluerunt
et pro assertione huius fidei contra tyrannos plures cum
morte pertulerunt dicentes quod ipse fuit messias
et deus ante omnes, item quod eum coluerunt sicut
unt peccatores iudei dicentes idolatre et blasphe-
mi si iudei dicunt obviat eis planissime
quod deus ad invocationem eorum et invocationem xpi
nostri per eos fecit miracula mirabilia et innumerabilia
qualia non fecisset ad orationem et invocationem ipsorum
si tanti peccatores fuissent quoniam scriptura veteris
testamenti plena est quod deus non exaudit peccatores
petentes et invocantes sed amicos audit prout
a° 2 21. [illegible] 12° et 25. 12 michee 3° et
aliis locis innumeris. Isti igitur iusti erant et dicebant
et sic consequenter quod xpus erat messias et deus
[illegible] in vita et in morte eos asserue-
runt constanter. Item quando iudei tempore captivitatis
ipsorum facta per titum et vespasianum est ita dura
quod iam durant per mille et tot annos et
venerunt a daniele et amos quod est quod vendi-
derunt iustum et crediderunt xpianum deum sicut hic
super [illegible]. amos in c. 2° sui libri
dicit sic super tribus sceleribus israel et
super quatuor non convertam eum pro eo quod vendiderunt
iustum pro argento. Constat autem iudeos ante cap-
tivitatem babilonicam prophetas scilicet ysaiam et zachariam et
alios occidisse et idola coluisse. Unde post
70 annos fuerunt captivi, modo vero sunt captivi
per annos mille et tot. Igitur commiserunt scelus
[illegible] incomparabiliter criminis aliis prioribus. Ideo
dicit hic amos super quatuor non convertam, intelligo
usque ad finem seculi in adventu helye dicente
eum [illegible] 24 c. [illegible]
[illegible] plagarum modus [illegible] quod fuit
[illegible] tam grande quod meruerunt tanta pena
et [illegible] a daniele et amos ut dixi vendere
iustum et occidere ipsum quo nomine prophete solent xpm
sive messiam nominare. Ex quo istud scelus
fateantur culpa sua ipsum messie commissa
scelus quia eum vendiderunt et occiderunt.

Judas eius discipulus
eum vendidit non [illegible]. R4
Sed moyses iudeorum iudam [illegible]
[illegible] et [illegible] ei de [illegible] statue-
runt non de suo dantes et [illegible]
eum vendiderunt per ipsum pecunia et ipsi eum
emerunt ut eum occiderent [illegible] et vendentes
et emerentes [illegible] zach dicit quod appenderunt
mercedem meam 30 argenteos. Item iudas
de iudeis erat ut multi quod ipse de maiori
sacerdotum [illegible] fecit iudei fecisse dicunt.

Ad hunc [illegible] ut testis
[I]udeas [illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] impleta [illegible]
[illegible] de messia [illegible]
[illegible] deus [illegible] iudei [illegible]
[illegible] nostra et [illegible] petebam ut [illegible]
scriptura [illegible] sic quod [illegible]
quod petebam [illegible] scriptura [illegible] et ita [illegible]
[illegible] quod posuisti [illegible] iudeos quod
[illegible] sit messias [illegible]
[illegible] de novo testo [illegible]
[illegible] fuisse messiam [illegible] multa de ipso
et per ipsum ac suos gesta [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] apostolorum et aliorum [illegible]
[illegible] fide dignorum [illegible]
non [illegible] posuimus [illegible] fuit [illegible] apud
iudeos et [illegible] per fide dignos
[illegible] testimonia fuerunt et sic fidem
in dubiam [illegible] ad iudeos et nos
et [illegible] in [illegible] quod pro nobis [illegible]
sit ille [illegible] appellatus et quod [illegible]
secta nostra [illegible]
quod ad [illegible] venit [illegible] super asinam
et [illegible] hebreorum [illegible]
quod iudas [illegible] discipulus eum [illegible]
didit per 30 denarios quod [illegible] ipse laqueo se
suspendit quod iudei [illegible] crucifixerunt
ut vestimenta eius diviserunt et [illegible] eum
crucifigentes [illegible] sorte super eius
vestem et [illegible] de eius [illegible]
et [illegible] de eius resurrectione et morte
de eius [illegible] ascensione et [illegible]
[illegible] et [illegible] et suos et [illegible] gestis
[illegible] omnia apud omnia [illegible] per scripturas
[illegible] iudeorum et gentilium sic
[illegible] non [illegible]
[illegible] iudeos ad ipsorum scriptura quod [illegible]
[illegible] erat messias [illegible]
[illegible] per scripturam
[illegible] eius apud
iudeos [illegible] usque ad finem
[illegible] non [illegible]
[illegible] iudeos [illegible]
[illegible] alia [illegible]

Incipit liber quartus

sortiamus opinionem sic in exceptione ex-
planationis de qua dictum dixi quod a tempore primo
Christi non iustus descendit ad inferos sed
iusti exeuntes in limbo per Christum manducabant
sicut salutare cum sanctis, quorum iustorum nominibus appel-
lat scriptura quod Zacharias predixit futurum et
esse esse filium sicut est in superioribus dictum
addenda predicto quod messias de ecce dicit.

Et si primum historiarum posuisse de in-
scripta irreprehensibile hoc fecisse quod de
rebus gestis quarum aliquorum fides extat
ad habenda certius et posse si in illarum rerum
gestarum affirmare usque in fine dierum
permaneat ad non sit visibile quod aliquis
sit immemor sue salutis quod usque in
fine vite imitatum sicut voluit et
nostri voluntate in tali et tanto pro
mediante est per messiam suum notaminum
est aliquis in nostra lege vero in lege non est
pertinet per grande sive iudeis sarracenis
tartaris et ceteris nationis hominibus pos-
sumus in sue legis iustitia argumenta ex tunc rerum
gestarum asserere vel eius non asserere eis
et aliis ab eorum si invenerint nos tamen
fidem in dubium invito adhibemus quorum
scriptura historia verorum apostolorum in lege
nostra sacra scriptura et moysi de rebus gestis
eorum per totum tempus allegamus aut tales scriptura
dicit ab omnibus approbatur aut nulli historie
adhibenda est fides quod est nimis absurdum
quod quasi fere impossibile est actum.

Explicit liber tertius. Incipit quartus.

In primo capitulo ostendit quod articulus hic precedentis usque ad 12 capitulum quem absolvit in quarto 34 capitulo.

2m capitulum obiicit ex reprehensione in qua dicitur ex persona messie et prophetia ysaie et ieremie.

3m capitulum obiicit per ieremiam ezechielem osee prophe-
tiam quo ad eius regem promissum.

4m capitulum continuat obiectionem per ysaiam de gloria et opu-
lentia civitatis ierusalem et eius stabilitate.

5m capitulum continuat obiectionem per ysaiam de acceptatione
iudeorum et per stabilitate temporibus suis.

6m capitulum continuat obiectionem per ysaiam de gloria opulentie
et bonorum ac stabilitate civitatis et gentis.

7m capitulum obiicit per ysaiam ieremiam et malachiam
de restitutione sacerdotii levitici et sacrificiorum
in adventu messie.

8m capitulum continuat obiectionem per ieremiam de reedificatione
civitatis ierusalem ultra in perpetuum.

9m capitulum obiicit per zachariam et reedificationem civitatis
templi faciendam per messiam.

10m capitulum continuat obiectionem per ysaiam per micheam et zachariam
de restitutione pacis perpetue in adventu messie.

11m capitulum continuat obiectionem per ysaiam capitulo 60 de immunitate
sive peccati civitatis ierusalem et eius consolatione.

12m capitulum continuat obiectionem per david per ysaiam per danielem
zachariam de messie regia potestate.

13m capitulum ponit primum fundamentum positum per solutione
obiectionum, scilicet quod regnum messie spirituale debet intelligi.

14m capitulum ponit 2m fundamentum pro eorum scilicet quorum
Christum et ponit de congregatione multorum.

15m capitulum ponit 3m fundamentum de eodem scilicet quod promissa
veteris testamenti habent conditionem implicatam.

16m capitulum continuat obiectionem quod 3m fundamentum est solutionem.

17m capitulum obiicit quod precedens et solvit an ipsi
quod uni in uno possunt fuisse decem reges.

18m capitulum continuat obiectionem quod 2m fundamentum in dissolutione
et in dissolutione eius ostendens messiam esse
regem iudeorum | solutione ipsius.

19m capitulum continuat obiectionem quod 4m fundamentum et dis-
20m capitulum dissolvit obiectiones in 1, 2, 3 et 4, 5, 7,
8, 9, 10 et 11 capitulo et hoc in genere et specialiter
solvit obiectionem per ieremiam in 2o capitulo.

21 capitulum dissolvit obiectiones 4o et 8o capitulo aliis et re-
zacharia et ysaia | et exponit diem novum.

22 capitulum solvit obiectionem 2i capitulo de ezechiele et osee.

23m capitulum dissolvit capitulum quod ponitur de ysaia | bibliis.

24 capitulum et 30 et exponit in iudeis usque nunc.

25m capitulum exponit obiectionem de ysaia in 3o capitulo scilicet
de 33o et 34 capitulo.

26m capitulum solvit obiectionem de 40o capitulo ysaie positam
in 6o capitulo huius.

27 capitulum dissolvit obiectiones 11 capituli quod sumitur
de 60 et 61 capitulo ysaie.

28m capitulum dissolvit obiectionem in 1o capitulo 62 de ysaia.

29m capitulum dissolvit obiectionem positam in 5o capitulo quod
sumitur de ieremia ysaia et malachia.

30m capitulum dissolvit obiectiones 9 et 10 capituli quod sumitur
de ysaia micheie et zacharia.

31m capitulum obiicit per danielem ieremiam 29o de perpetuitate
sacerdotii et solvit obiectionem | eius 2a allegata.

32 capitulum explicat per multas auctoritates quod ad sacrificia

33m capitulum probat translationem sacerdotii levitici et
legalium et temporis eius specialiter.

34m capitulum ostendit idem per multa dicta pauli apostoli
et predicatio apostolorum et fratrum.

35m capitulum solvit obiectionem 29 capituli | sabbati dissolvit.

36m capitulum explicit de eodem et obiicit de observatione.

sabbata et dissolvit

Iu. c[apitul]o obiicit de factis pauli quo ad obs[erva]ntia[m] legis antique et quo reprehendit petrum et dissolvit aliqua obiectiones legitimas reprehensionis petri a paulo

I

Ergo ondisti p[ri]mum ... colim[us] esse messia[m] prius promissum a prophetis predictum rogo te ut ea dissolvas ... nobis obiciunt ... ea que ex scriptura ... testi ... eum futurum ... fuit ... eo ... eius adventum ... expressa ... in preterito evenisse ... possit fore futurum quorum saltem difficiliores dissolvas ... intelligendis ceteris ...

Propone in medio que te movent

Unum ... adventus messie ... restaurabo regnum israel ... de hac ... mutamur ... messie sub ... omnibus ... salvum david et super regnum eius sedebit ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iustitia amodo et usque in sempiternum ... dominum exercituum faciet hoc ... messie sub ... Propter syon non tacebo et propter ierusalem non quiescam donec egrediatur ut splendor iustus eius et salvator eius ut lampas accendatur et videbunt gentes iustum tuum et cuncti reges inclitum tuum et vocabitur tibi nomen novum quod os domini nominavit et eris corona glorie in manu domini et diadema regni in manu dei tui non vocaberis ultra derelicta et terra tua non vocabitur amplius desolata sed vocaberis voluntas mea in ea et terra tua inhabitabitur ... iuravit dominus in dextera sua et in brachio fortitudinis sue si dedero triticum tuum ultra cibum inimicis tuis et si biberint filii alieni vinum tuum in quo laborasti ... ex adventu messie ... restauratio regie dignitatis et eius dyadema regni ... et eius stabilitas ... non vocaberis ultra ... si dedero triticum ultra ... cum tamen in adventu ... et ex tunc fuerint sub rege alieno ... usque in ... messias ... futurus ... est

... ultimo capitulo ... de ... sic ... dicens omnes mei ... captivus est in peccatis meis ... in omnibus viis tuis ... inventa est iniquitas tua ... adhuc ... ut ... non fuit in ... in ... adventum messie esse futurum ut ... fiat ut ...

Item ... adventu messie sub ... in diebus illis et in tempore illo germinabo ... faciam ... iustitiam et faciet iudicium et iustitiam in terra. In diebus illis salvabitur iuda et israel habitabit confidenter et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster ... quia hec dicit dominus Non interibit ... qui sedeat super thronum domus israel et de sacerdotibus et levitis non interibit vir a facie mea qui offerat holocausta et incendat sacrificium et cedat victimas cunctis diebus ... hec dicit dominus si irritum fieri potest pactum meum cum die et nocte ut non sit dies et nox in tempore suo et pactum meum irritum esse potest cum david servo meo ut non sit ex eo filius qui regnet in throno eius et levites et sacerdotes ministri mei ... in ... adventus messie ... regnum ... in ... adventu ... regnavit ... restitues ... ascendebat ...

I

Item ... de ... restitutione ... messie ... in die illa ... dominus exercituum conteram iugum eius de collo tuo et vincula eius dirumpam et non dominabuntur ei amplius alieni ... servient domino deo suo ... suo ... impletum ... babilonica ... plures ... reges ... usque ... messias ... sub ... dicit ... super eos pastorem ... ego autem dominus ero eis in deum et servus meus david in medio eorum ...

sc[ilicet] p[ri]us de stabilitate hui[us] regni. Ego d[omi]n[u]s locutus sum, et faciam cum eis pactum pacis, et cessare faciam bestias pessimas de terra, et qui habitant in deserto securi dormient in saltibus, et ponam eos in circuitu collis mei benedictionem, et adducam ymbrem in tempore suo, et pluvie benedictionis erunt. Et dabit lignum agri fructum suum, et terra dabit germen suum, et erunt in terra sua absque timore, et non erunt in rapinam gentibus, neque bestie terre devorabunt eos, sed habitabunt confidenter absque ullo terrore. Et suscitabo eis germen nominatum, et non erunt ultra imminuti fame in terra, nec portabunt amplius obprobria gentium. Ubi per David messiam accipe. Ex quo quod dicit: Et suscitabo eis germen nominatum loquitur de duobus: de messia et stabilitate eorum in terra sua, sicut ut dicit: propter David princeps eorum, et fiet ut cessent bella vel propter [illegible] germinis nominati, scilicet messie, quod germen sic nominat germen iustum ut supra patuit. Hic quoque nominat David messiam, ut videtur hoc autem quod promittit nominatum esse. Sequitur: Et non erunt ultra imminuti fame in terra, nec portabunt amplius obprobrium gentium, ad significandum obprobria sustineant in captivitate. Quia hec sunt sperantia futuris temporibus ideo hoc videtur dicere clarius Ezechielis 37: Sic dicit dominus deus: Ecce ego assumam filios Israel de medio nationum ad quas abierunt, et congregabo eos undique, et adducam eos ad humum suam, et faciam eam in gentem unam in terra in montibus Israel, et rex erit unus omnibus imperans, et non erunt ultra due gentes nec dividentur amplius in duo regna, neque polluentur ultra in idolis suis et abhominationibus suis, et salvos eos faciam de universis sedibus suis in quibus peccaverunt, et emundabo eos, et erit mihi in populum, et ego ero illis in deum, et servus meus rex David super eos, et pastor unus erit omnium eorum; in iudiciis meis ambulabunt, et mandata mea custodient et facient, et habitabunt super terram ipsi et filii eorum et filii filiorum usque in sempiternum, et servus meus David princeps eorum in perpetuum. Et percutiam illis fedus pacis, pactum sempiternum erit eis, et fundabo et multiplicabo et dabo sanctificationem meam in medio eorum in perpetuum, et erit tabernaculum meum in eis, et ero eis deus, et ipsi

erunt mihi populus, et scient quod ego dominus sanctificator Israel cum fuerit sanctificatio mea in medio eorum in perpetuum. Hic ubi David messias vocatur quia non alius quam fuit apud eos a tempore huius prophetie nec quam est futurus apud eos rex preter illum promissum eius regnum imperpetuum, sicut hic dicit: Et servus meus David princeps eorum imperpetuum, et quia de eorum regno a tempore illius in quo David etiam quidem [illegible] et habitatio illius eorum usque super terram imperpetuum, consequens videtur quod messiam adhuc esse hic venturum quia non videtur completa. Unde de isto regno David [illegible] loquitur offerre et secundo [illegible] libri sic: Dies multos sedebunt filii Israel sine rege, sine principe, et sine sacrificio, et sine altari, et sine ephot, et sine teraphim; et post hec revertentur filii Israel et querent dominum deum suum et David regem suum, et pavebunt ad dominum et ad bonum eius in novissimo dierum. Quod non videtur impletum per aliquem regem nomine David, et ita per messiam expectatur implendum. Unde facit ad hoc multum quod dicit hic futurum in novissimo dierum, quod idem videtur dicere in fine seculi.

Item ad ipsum spectans [illegible] esse in adventu messie. Tertio respectum regni quod erit tempore messie [illegible] opulentia, gloria, potestas, stabilitas perpetua civitatis Ierusalem et Syon quam in adventu messie indicat et prophetavit de hiis Ysaia 33, dicens: Respice Syon civitatem solempnitatis nostre; oculi tui videbunt Ierusalem habitationem opulentam, tabernaculum quod nequaquam transferri poterit, nec auferentur clavi eius in sempiternum, et omnes funiculi eius rumpentur etc. Et sequitur parum post de adventu messie: Dominus enim iudex noster, dominus legifer noster, dominus rex noster, ipse veniet et salvabit nos. Ecce de eius opulentia et stabilitate.

Isaie 34 pronunciatur de adventu messie sic: Ait deus ipse veniet et salvabit nos; tunc aperientur oculi cecorum et aures surdorum patebunt; tunc saliet sicut cervus claudus, et aperta erit lingua mutorum etc. Sic super[ius] ponitur in eodem capitulo: Et ibi erit [illegible] et ambulabunt qui liberati fuerint, et redempti a domino convertentur, et venient in Syon cum laude, et leticia sempiterna super capita eorum. Ecce hic dicit quod eo tunc apparebunt sempiterna leticia. Item Isaie 49 pronunciatur: Sub hiis verbis dedi te in lucem gentium ut sis salus mea usque ad extremum terre, et post dedi te in fedus populi et suscitares terram et possideres hereditates dissipatas etc. Post modum: Et dixit Syon: Dereliquit me dominus et dominus

oblitus est mei. Numquid oblivisci potest mulier infantem
suum ut non misereatur filio uteri sui? Et si
illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar
tui. Ecce in manibus meis descripsi te, muri tui
et coram oculis meis semper. Venerunt structores tui;
destruentes te et dissipantes a te exibunt.
Leva in circuitu oculos tuos et vide: omnes isti con-
gregati sunt, venerunt tibi. Vivo ego, dicit Dominus,
quia omnibus his velut ornamento vestieris,
et circumdabis eos tibi quasi sponsa. Quia deserta tua
et solitudines et terra ruinae tuae nunc angusta
erunt prae habitatoribus, et longe effugabuntur qui ab-
sorbebant te. Adhuc dicent in auribus tuis
filii sterilitatis tuae: Angustus est mihi locus; fac
spatium mihi ut habitem. Et dices in corde tuo:
Quis genuit mihi istos? Ego sterilis et non
pariens, transmigrata et captiva; et istos quis enutri-
vit? Ego destituta et sola, et isti ubi erant? Haec dicit
Dominus Deus: Ecce levabo ad gentes manum meam,
et ad populos exaltabo signum meum; et afferent filios
tuos in ulnis, et filias tuas super humeros portabunt.
Et erunt reges nutricii tui, et reginae nutrices
tuae; vultu in terram demisso adorabunt te, et
pulverem pedum tuorum lingent; et scies quia
ego Dominus, super quo non confundentur qui exspectant
eum. Ecce praedicat opulentiam civitatis in adventu
messiae et multitudinem populi eius et potentiam et gloriam ut
videtur in [illegible] et adorationem regum et reginarum
quae nondum sunt perfecta ut videtur.

Item ysa 51 [illegible]: Propterea audi hoc, paupercula
et ebria non a vino. Haec dicit dominator tuus
Dominus Deus tuus, qui pugnabit pro populo:
Ecce tuli de manu tua calicem soporis, fundum
calicis indignationis meae; non adicies ut bibas illum
ultra. [illegible] [illegible] tenebras [illegible] tuae [illegible]
[illegible] quod non adiciet ultra ut irascatur pro te [illegible]
et [illegible] et aliis [illegible] de hoc [illegible]
de adventu messiae [illegible] hoc faciet propter nomen meum
meum in die illa, quia ego qui loquebar, assum.
Quam pulchri super montes pedes annuntiantis et praedicantis
pacem etc. et infra: paravit Dominus brachium sanctum suum
in oculis omnium gentium, et videbunt omnes fines terrae
salutare Dei nostri. Ecce hic pronuntiatur de Syon
et Ierusalem in adventum salutaris quod omnes fines
terrae videbunt, auferet ab eis fundum calicis
indignationis suae ita ut eam amplius non bibat,
et quod post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] futuris
temporibus exspectandum. Hic de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ita plane sicut civitatem [illegible] quae ea
describit sicut supra positum in 2° libro c° 4°
et 49 continens sermonem ad [illegible] [illegible] Lauda

sterilis quae non paris; decanta laudem et hinni,
quae non pariebas, quia multi filii desertae magis
quam eius quae habebat virum, dicit Dominus. Dilata
locum tentorii tui, et pelles tabernaculorum
tuorum extende, ne parcas; longos fac
funiculos tuos, et clavos tuos consolida. Ad
dexteram enim et ad laevam penetrabis, et semen tuum
gentes hereditabit, et civitates desertas in-
habitabit. Noli timere, quia non confunderis, neque eru-
besces; non enim te pudebit, quia confusionis adolescen-
tiae tuae oblivisceris, et opprobrii viduitatis
tuae non recordaberis amplius. Quia dominabitur
tui qui te fecit, Dominus exercituum nomen eius,
et redemptor tuus Sanctus Israel, Deus omnis terrae
vocabitur. Quia ut mulierem derelictam et maerentem
spiritu vocavit te Dominus, et uxorem ab adoles-
centia abiectam, dicit Dominus Deus tuus. Ad punctum
in modico dereliqui te, et in miserationibus magnis
congregabo te. In momento indignationis abscondi
faciem meam parumper a te, et in misericordia sempiterna
misertus sum tui, dixit redemptor tuus Dominus. Sicut
in diebus Noe istud mihi est, cui iuravi ne
inducerem aquas diluvii ultra super terram;
sic iuravi ut non irascar tibi et non increpem te.
Montes enim commovebuntur et colles contremi-
scent; misericordia autem mea non recedet a te, et foedus
pacis meae non movebitur, dixit miserator
tuus Dominus. Paupercula tempestate convulsa, absque
ulla consolatione, ecce ego sternam per ordinem lapides tuos
et fundabo te in sapphiris, et ponam
iaspidem propugnacula tua, et portas tuas in lapi-
des sculptos, et omnes terminos tuos in lapides
desiderabiles. Universos filios tuos doctos a
Domino, et multitudinem pacis filiis tuis; et in iustitia fun-
daberis. Recede procul a calumnia, quia non timebis,
et a pavore, quia non appropinquabit tibi. Ecce accola
veniet qui non erat mecum; advena quondam tuus
adiungetur tibi. Ecce hic dicit de adventu
messiae et redemptionem [illegible] per eum
quod Israel penetrabit ad dexteram et sinistram et
quod semen eius hereditabit gentes et habitabit
civitates desertas, et quod amplius non erubescet
neque confundetur, quia Dominus miserebitur eius in misericordia sempiterna,
et quod Dominus iuravit quod amplius non irascetur ei sicut
iuravit quod non induceret amplius aquas diluvii,
et quod extunc misericordia eius non recedet ab illo nec foedus
pacis eius movebitur, et quod sternentur per ordinem lapides
eius et fundarentur in sapphiris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] opulentiam et gloriam populi
et perhennem stabilitatem hoc ipsius et civitatis Ierusalem
per adventum messiae, quae quia non [illegible] adhuc messias

fundu[illegible]

Item ysa. lix in fine predicatio de ad-
uentu messie sic. Et uerebuntur qui ab occi-
dente nomen domini et qui ab ortu solis gloriam eius cum
uenerit quasi fluuius violentus quem spiritus domini cogit.
Et uenerit syon redemptor et eis qui redeunt ab
iniquitate in iacob dicit dominus. Deus hoc est fedus
meum cum eis dicit dominus. Spiritus meus qui in te
est et uerba mea que posui in ore tuo non recedent
de ore tuo et de ore seminis tui dicit
dominus amodo et usque in sempiternum. Sequitur in c. lx.
Surge illuminare iherusalem quia uenit lux tua et gloria domini
super te orta est. Quia ecce tenebre operient terram
et caligo populos. Super te autem orietur dominus et gloria eius in te
uidebitur. Et ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in splendore
ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos et uide. Omnes isti
congregati sunt, uenerunt tibi. Filii tui de longe uenient
et filie tue de latere surgent. Tunc uidebis et afflues
et mirabitur et dilatabitur cor tuum quando conuersa
fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentium
uenerit tibi. Inundatio camelorum operiet te, dro-
medarii madian et effa. Omnes de saba
uenient aurum et thus deferentes et laudem do-
mino annunciantes. Omne pecus cedar congregabitur tibi, arietes
nabaioth ministrabunt tibi. Offerentur super placabili
altari meo et domum maiestatis mee glorificabo.
Qui sunt isti qui ut nubes uolant et quasi columbe
ad fenestras suas. Me enim insule expectant
et naues maris in principio ut adducam filios tuos de
longe, argentum eorum et aurum eorum cum eis, nomini
domini dei tui et sancto israel quia glorificauit te.
Et edificabunt filii peregrinorum muros
tuos et reges eorum ministrabunt tibi. In indignatione
enim mea percussi te et in reconciliatione mea misertus
sum tui. Et aperientur porte tue iugiter die
ac nocte non claudentur ut afferatur ad te
fortitudo gentium et reges earum adducantur. Gens
enim et regnum quod non seruierit tibi peribit et gentes
solitudine uastabuntur. Gloria libani ad te ueniet,
abies et buxus et pinus simul ad ornandum locum
sanctificationis mee et locum pedum meorum glorificabo. Et
uenient ad te curui filii eorum qui humiliauerunt
te et adorabunt pedes tuos omnes qui
detrahebant tibi et uocabunt te ciuitatem domini syon
sancti israel. Pro eo quod fuisti derelicta et odio habita
et non erat qui per te transiret, ponam te in superbiam
seculorum, gaudium in generationem et generationem. Et
suges lac gentium et mamilla regum
lactaberis et scies quia ego dominus saluans te
et redemptor tuus fortis iacob. Pro ere
afferam aurum et pro ferro afferam argentum
et pro lignis es et pro lapidibus ferrum et ponam
uisitationem tuam pacem et prepositos tuos iusticiam. Non
audietur ultra iniquitas in terra tua, uastitas et
contritio in terminis tuis. Et occupabit salus

muros tuos et portas tuas laudatio. Hec est
predicatio glorie et opulentie ciuitatis iherusalem in aduentu
messie et ex aduentu eius. Ipsa enim hic quia reges
ministrabunt ei et uenient ad eam ut ibi adorent
et quia gentes et regnum quod ei non seruierit peribit et quia
filii eorum uenient ad eam curui qui eam humiliauerunt
et quia ponetur in superbiam seculorum et quia suget
lac gentium et lactabitur mamilla regum et quia
eius aurum et argentum et es multiplicabuntur.
Item eius stabilitas perpetua in omnibus hiis bonis
[illegible] predicatur [illegible]
[illegible] in terra [illegible]
[illegible] Item [illegible] predicatio de aduentu
messie ex hiis uerbis: Spiritus domini super me eo
quod unxerit me dominus ad annunciandum mansuetis
misit me. Hec est effectus sui aduentus in me[illegible]
[illegible] sic ut mederer contritis corde et predicarem cap-
tiuis indulgentiam et clausis apertionem et predicarem annum
placabilem domino et diem ultionis deo nostro ut
consolarer omnes lugentes ut ponerem fortitudinem
lugentibus syon et darem eis coronam
pro cinere, oleum gaudii pro luctu et pallium
laudis pro spiritu meroris et uocabuntur in ea
fortes iusticie, plantatio domini ad glorificandum.
Et edificabunt deserta a seculo et ruinas antiquas
erigent et instaurabunt ciuitates desertas
et dissipatas in generationem et generationem et stabunt alieni
et pascent pecora uestra et filii peregrinorum agri-
cole et uinitores uestri erunt. Vos autem sacerdotes
uocabimini, ministri dei nostri dicetur uobis. Fortitudinem
gentium comedetis et in gloria earum superbietis.
Pro confusione uestra duplici et rubore laudabunt
partem suam. Propter hoc in terra sua duplicia possidebunt.
Leticia sempiterna erit eis quia ego dominus
diligens iudicium et odio habens rapinam in holocausto
et dabo opus eorum in ueritate et fedus perpetuum
feriam eis et scient in gentibus semen eorum et germen
eorum in medio populorum. Omnes qui uiderint eos cognos-
cent illos quia isti sunt semen cui benedixit dominus.
Gaudens gaudebo in domino et exaltabit ani-
ma mea in deo meo quia induit me uestimentis salutis
et indumento iusticie circumdedit me quasi sponsum
decoratum corona et quasi sponsam ornatam
monilibus suis. Sicut enim terra profert germen
suum et sicut ortus semen suum germinat sic
dominus deus germinabit iusticiam et laudem coram
gentibus. ¶ Ecce hic filiis syon in aduentu
messie predicatur edificatio ciuitatum suarum
diruta[illegible] opulentia [illegible] et [illegible]
[illegible] super gentes illas sempiterna
leticia et fedus perpetuum cum ipsis et eis benedictio. Si-
cut [illegible] quod non uenerit [illegible] eis messias
[illegible] et eis ista dantur.
Item alius effectus messie aduentus est [illegible]

comparando et apostolico sacerdotium levitarum et sacrificiorum legis antique. Unde dicit in auctoritate superposita quod hic de Jeremia c. 33. Item Ysaia ultimo in fine pronunciato adventu messie et conversione gentium per apostolos, sicut multi modernorum sanctorum doctorum intelligunt, sub his verbis: Ecce venio ut congregem cum omnibus gentibus et linguis et venient et videbunt gloriam meam et ponam in eis signum et mittam ex eis qui salvati fuerint ad gentes in mare in Affricam et Libiam tendentes sagittam in Ytaliam et Greciam ad insulas longe ad eos qui non audierunt de me et non viderunt gloriam meam et annunciabunt gloriam meam in gentibus et adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus donum domino in equis et quadrigis et lecticis et in mulis et carrucis ad montem sanctum meum Jerusalem, dicit dominus, quomodo si inferant filii Israel munus in vase mundo in domum domini [illegible] et assumam ex eis in sacerdotes et levitas, dicit dominus, quia sicut celi novi et terra nova que ego facio stare coram me, dicit dominus, sic stabit semen vestrum. Ecce quod per messie adventum fiet ista assumptio in sacerdotes et levitas [illegible] de fratribus nostris ad quos primo fit prophetiam [illegible] ad hoc futuris.

Item Malachie 3° pronunciato adventu messie sub his verbis: Ecce ego mitto angelum meum et preparabit viam ante faciem meam et statim veniet ad templum sanctum suum dominator quem vos queritis et angelus testamenti quem vos vultis. Ecce venit, dicit dominus exercituum, et quis poterit cogitare diem adventus eius et quis stabit ad videndum eum [illegible] ipse enim quasi ignis conflans et quasi herba fullonum, et sedebit conflans et emundans quasi argentum et purgabit filios Levi et colabit eos quasi aurum et argentum et erunt domino offerentes sacrificia in iusticia et placebit domino sacrificium Iuda et Jerusalem sicut dies seculi et sicut anni antiqui. Ubi patet quod in adventu messie filii Levi purgabuntur a peccato et quod tunc offerent sacrificia [illegible] et quod tunc sacrificium Iude et Jerusalem placebit domino [illegible] et destructum [illegible] defecit sicut tunc [illegible]. Item in fine pronunciato de adventu Helye prophete in fine seculi sub his verbis: Ecce ego mitto vobis Heliam prophetam antequam veniat dies domini magnus et horribilis, et convertet cor patrum ad filios et cor filiorum ad patres eorum. Premittit: memento legis Moysi servi mei quam mandavi ei in Oreb ad omnem Israel precepta et iudicia. Et sic [illegible] Ecce ego mittam [illegible] quod in adventu Helye [illegible] legem Moysi debeat observare [illegible].

Item alias [illegible] legis [illegible] adventus messie [illegible]

edificabitur civitas Jerusalem velut norma antiqua sicut dicit Jeremias c° 31° secundum literam. Verumtamen ad veritatem messie pronunciato sub his verbis: Ecce dies veniunt, dicit dominus, et feriam domui Israel et domui Iuda fedus novum etc. Et sequitur post: Ecce dies veniunt, dicit dominus, et edificabitur civitas domino a turre Ananeel usque ad portam anguli et exibit ultra norma mensure in conspectu eius super collem Gareb et circuibit Goatha et omnem vallem cadaverum et cineris et universam regionem mortis usque ad torrentem Cedron usque ad angulum porte equorum orientalis sanctum domini non evelletur et non destruetur ultra in perpetuum. Ecce reedificatio [illegible]

Item Zacharie c. 6° [illegible] pronunciato messia edificabit templum sub his verbis: Ecce vir oriens nomen eius et subter eum orietur et edificabit templum domino [illegible] in templo [illegible] quod hic [illegible] sit de messia [illegible] Ecce vir [illegible]. Item dicit Ysaias c° 45 [illegible] de messia: Rorate celi desuper et nubes pluant iustum [illegible] edificabit civitatem meam [illegible]

Item alias [illegible] adventus [illegible] pacis [illegible] et alia domestica [illegible] Ecce [illegible] Ysaia 9° pronunciato adventu messie sub his verbis: Parvulus enim natus est nobis [illegible] super humerum eius [illegible] pacis non erit finis [illegible]. Ysaia pronunciato adventu messie sub his verbis dicit: Egredietur virga de radice Iesse et flos de radice eius ascendet et requiescet super eum spiritus domini, spiritus sapientie et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientie et pietatis et replebit eum spiritus timoris domini. Non secundum visionem oculorum iudicabit neque secundum auditum aurium arguet, sed iudicabit in iusticia pauperes et arguet in equitate pro mansuetis terre et percutiet terram virga oris sui et spiritu labiorum suorum interficiet impium et erit iusticia cingulum lumborum eius et fides cinctorium renum eius [illegible] habitabit lupus cum agno et pardus cum hedo accubabit etc. Sicut supra obiectum [illegible] dicit [illegible] lupus et agnus pascentur simul et leo et bos comedent paleas et [illegible] pullus [illegible] non nocebunt neque occident in omni monte sancto meo.

Item Ysaia 2° et Malachie [illegible] pronunciato adventu messie: Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus domini in vertice montium et elevabitur super colles et fluent ad eum omnes gentes et ibunt gentes et arguet populos multos [illegible] et conflabunt gladios suos in vomeres et lanceas suas

in falces et non levabit gens contra gentem gladium
nec exercebuntur ultra ad bellum. Ad primum et omnes dicitur
predicanda sunt multa. ¶ Primo quia hic dicitur erit
in novissimis diebus et tamen non adhuc fuit tempus
quod non sit novissimi et tamen dies novissimi ultimi
dicuntur. ¶ Secundo attendendum est quod dicitur quod mons
domus domini elevabitur super colles quod elevacio
montis domus domini et montis syon quod solum modo apparet
secundum vos est facta. ¶ Tertio quia dicitur quod fluent ad eum
omnes gentes quod insuper vos expectatis impleri
in messia vestro. Item dicitur quod non levabit gens
contra gentem gladium nec exercebuntur ultra
ad prelium quod non dum impletum est. Quod nos
credimus ita prophetiam impletam secundum vos implendam. Item
zacharias qui prenunciavit adventum suum hijs
verbis dicit sic: Exulta satis filia syon
iubila filia ierusalem. Ecce rex tuus venit tibi
iustus et salvator pauper sedens super asinam
et super pullum asine. Sequitur in textu: et disperdet
quadrigam ex effraym et equum de ierusalem et
dissipabitur arcus belli et loquetur pacem gentibus.
¶ Item ysaias ex quo dicitur ierusalem consolamini consolamini
populus meus dicit deus vester. Loquimini ad
cor ierusalem et advocate eam quoniam completa
est malicia eius dimissa est iniquitas eius. Suscepit
de manu domini duplicia pro omnibus
peccatis suis. Sequitur in textu: probato sine
declaratione huius missionis sua primicia
vox clamantis in deserto parate viam
domini rectas facite in solitudine semitas
dei nostri. Omnis vallis exaltabitur et omnis
mons et colles humiliabuntur et erunt prava in
directa et aspera in vias planas et revelabitur
gloria domini et videbit omnis caro quod os domini
locutum est. Quod messias est pro quo constat
quod debere gentes et ut patet illis catholicis
sit omnino dissimile et quod specialiter quia ex tunc debuit
consolari et relinqui sicut fecit post mortem
destructionem per titum et messia clamando quod quando
est factum ut videtur quod sic messias est futurus
¶ Item dicit quod messias [et ita facit]
erit messias quod messias rex
esse describitur a prophetis et ipsius dominium
in domum ierusalem, et usque ad fines sic
ideo ex parte in eius persona sicut tu super
posuisti in primo libro 2° Ego autem constitutus
sum rex ab eo super syon montem sanctum eius et post eo
et postea eodem dicit dominus ut erunt tua hereditas tua
rex decorus tuus et postea quia magna igitur et super ...
videtur tuus et post ...
ferunt asserit ... que sunt ... ex ...

dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque
ad terminos orbis terrarum sicut dicitur ysaia c° 9° quod erit
princeps pacis quod eius imperium multiplicabitur et
quod sedebit super solium david et c° 33 de
quo dicit dominus eum videbit in decore suo. Et
daniel dicit eum fore regem c° 2° et 7° et libri zacharia
c° 9° et tercio propheta sicut tu et tu posuisti hec
ad comprobandum eum debere esse regem et ut et ut
pauperum constituisse ipse ut volebant eum capere
ut facerent eum regem fugit ab eis solum in
montem. Jo 6° c° non est ergo ipse mundum finisse messias
prius prophetias quia posuerunt et quod promissa alia
que c° non ponimus nobis non obstante quod communiter messias
venisse non dum in sacra scriptura ... posuisti
in c° hic ipsa quam c° hic posuimus ad aliquem spiritualem sensum
quasi posse exponi quod ad spiritualem sensum ad quem
sunt admoneri sicut quando omnes sancti doctores
latini et greci eam exponunt secundum sic eam de fide
non ... omnino videtur preter exposicionem moralis
sunt allegorica sunt quod ... spiritualem sensum scripture
ut videtur in omnino preter quod nemo potest exponere
sicut preter aliquem spiritualem esse scripturam sicut ex hic ...
de alia exposicione quam videtur in processu hic tractatum
libelli quia est exposicio esset spiritualis non ...
ex quo ex ipsa littera patet significacionem. ¶ Item
sicut videtur eam tu per nos et quod ipsos supius
admonuisti exponere ... suo processu aliquid quod fecisti
ut tu quando ad spiritualem sensum quod tu posuisti penitus
terminari in ... sensum quod ponent exponenter
scriptura pertinent tu quod probabis aliquem spiritualem
esse in hijs que ... et in duobus sillabis
que posuerunt quia in vero difficile ad ...
omnino non potest effici saltem. Unde quia sunt
sensum quod ponimus esse spiritualem non tamen quod
videtur pro nobis puto sufficere et ... quod
verabiliter sensus spiritualis alius dicta posse

¶ Re postulas nunc difficile
Respondes de quo loquimur in assistat ut in
primis ad ipsum faciendum ... stabilitate
fundamentum ¶ Primum fundamentum est
regnum messie seu ipsius quod propheta intendit
sui eius ... aut ... ad eternum
seu ... moment sunt regnis spirituale ...
... sui regnum ... quod ad salutem eternam
attinentia non temporalem sed spiritualem esse
sicut iudei intelligunt cum iudeus messias
promissus ... titulo rex scriptus sunt propheta
ipsius per zacharia c° 9° sicut super posuimus de
quo dicitur Exulta satis filia syon iubila filia ierusalem
ecce rex tuus venit tibi iustus et salvator ipse

paup sedens sr pu. si. asi. & se' p̃s p̃tas eius a mari usq ad mare & a flumi usq ad t̃i or. t̃ si em futurus eet rex i tp̃alibus gubnãdis & tali eet usurus i tp̃alibus ptate quo mo paup foret aut q̃ hoie vel asina equitaz certe n̄ hoies foret eius aducet ad ierlm i tali apparatu ab isto/ si sit rex foret cor̃ i tp̃alibus cu dolois & luctus fuisset & p̃p̃o n̄ cũ exul tacõnib & iubilacõnib sic dicit zacha p̃tas q̃o eius a mari usq ad mare & a flu. usq ad t̃ or. t̃ias ispualibus itelligenda sic q̃o ad d̃ccm ex quo in tp̃ali & tẽp̃li dignitate n̄ pt intelligi q̃ p̃pha elegãt p̃s 2o expsse dicit eni i ep̃. Ego aut̃ q̃stitut sũ rex ãb eo. ha. si. sy. mo scm ut ondet q̃ spuale eius regnũ eet adiug̃ p̃dicãs p̃ceptũ eius [illegible] h obiecisti p̃nũciãto de messia p̃ut̃ natus ẽ nob &c. ad mp̃it vbi. no. eius admi. dos [illegible] p̃i. p̃ac. mlti. eius ipiũ & pa. eius n̄ erit fis &c. q̃ sup̃ius po m̄ fsi i quo dos clãe ondit q̃ eius ipiũ erit i spualib' n̄ i disp̃coib' tp̃alibus ut tu p̃ssu' q̃s [illegible] lo' enim de pace q̃ fine n̄ hẽt oĩs eni pax tẽlis & tp̃alis ipius fine hẽt n̄ dicim q̃o n̄ lo' h' dei a de pace spuali q̃ fine no hẽt q̃ homo ex uĩtate dẽi q̃stẽ datur & ãia eius q̃stiat & ocm hoiem di ligit & n̄m odit h' pax p̃ims ad buccos danda [illegible] p̃ messia sic di. ait d' sup log̃ pace [illegible] de q̃ pace di. p̃s ai. Oiet in diebus eius iusticia & habũdãtia pacis donec aufera' luna q̃ de pace tẽli ualitate n̄ hz/ sic q̃ q̃stat q̃ h' lo' de pace spuali n̄ tẽli uel p̃p̃ q̃formitate sic q̃st' q̃ lo' de ipso spuali n̄ tẽli & de sili regno dauid & solio q̃ p̃mitit q̃ no talis. fi. futi seli p̃ncips pacis [illegible] q̃stat q̃ qualis ẽ pax ia tẽis ẽ p̃ua pax q̃ ipi p̃phãtũ dñi vocat ipiũ solium dauid & regnũ eius. ẽ p̃ iustũ de nacõis [illegible] iustũ aut melius iusti in q̃ubus ita ut ille [illegible] regnũ dd p̃acãt [illegible] sedebit [illegible] [illegible] q̃ dedit usq in sempit̃nũ. q̃ sine sic eni sempit̃nũ hic accipit. Sicut aut̃ ex p̃missis uideri accipem sempiternũ in hoc [illegible] usq in fine seli sic accipit [illegible] ad h' sic n̄ pt intelligi de tẽli regno

messie aũ ysa ix. c' in lib' p̃mittit plano sermone ipm ee ocadendũ & q̃ ob hoc dñs dispgat eis p̃lures. s. multipli cabit eius impiũ ut h' dicit & i' q̃ntu i mete in c' ac. p̃nuciãs dilatacõm regni eius lauda sterile q̃ n̄ pariebat & c' ut s' addiuxisti & dan mpi eciã p̃nũciat ocadendũ/ regnũ q̃o q̃ tẽle usq in fine seli colit ut ipi intelligũt ipe messias quare n̄ poterat an fine seli inciti q̃ quo eni mo mortuus regnaret onde ipi ipiũ/ spuale q̃o n̄ tẽle intelligendũ ẽ regnũ messie quo ad regnũ a p̃p̃his descriptũ Jsaias p̃p̃ha dan c' a' in lib' in visione expssa describit sic ad dicit sup'ius in h' 2o c' q̃o [illegible] aspicieba q̃ i visione noctis & ecce i nubibus celi q̃ueniebat & usq ad antiquũ dierũ puenit & i q̃spectu eius obtulerũt eũ & dedit ei p̃tatẽ hoirẽ & regnũ & oẽs p̃p̃li & tribus & lingue ipi seruient & ptas eius p̃tas et̃na q̃ n̄ aufe' & regnũ eius q̃ n̄ destrue' du corrupcõe Constat aut̃ q̃ regnũ tp̃ale & tẽle cap̃ [illegible] & auffendũ & sit. ocm p̃tate q̃' tẽlem sit tp̃alem [illegible] sup p̃p̃los tribus & linguas q̃st' q̃o q̃ p̃p̃ha [illegible] lo' de eode regno dicit [illegible] diebus aut regnor illor suscitabit dñs celi regnũ q̃o i et̃nũ n̄ dissipabit & regnũ eius p̃p̃lo alio no trade' no aut [illegible] q̃ oẽ regnũ tp̃ale tẽle & tp̃ale dissipa bit saltẽ an finale iudiciũ q̃o idem p̃p̃ha i mete p' claie ondit q̃ q̃minuet aut & q̃sumet vniũsa regna h' & ipm stabit i et̃nũ sic dicit in c' ad i fine s' Et iudiciũ sedebit ut aufera' p̃o & q̃tra & dispeat usq in fine regnũ aut & ptas & magnitudo regni q̃' ẽ sup oẽ regnũ dt' p̃p̃o scor altissimi eius regnũ sempit̃nũ ẽ ecce q̃ plane dicit q̃ vniũsa reg. h' q̃sume' p̃ regnũ lapidis sciss de monte sin manibus. s. p̃o q̃mis & q̃ p̃o illuz regnor q̃ste' p̃ regnũ scor altissimi q̃ p' hoc eius regnũ filii hois q̃ veniat usq ad antiquũ dierũ Jt istud puenimus clãe p' s' admicõ' at & no ce' dea de ipsa ad dãd s' sup̃ius de dd' ysa de zacha [illegible] no eni [illegible] q̃uit. ego sũ [illegible] & n̄ hẽo obp̃io. hõ

a abit' ple od du me den me lo sa ma
2 me ca 2 di b' locsta ma 2 si nesta
meu mijst forte mug' nidi dicent sc
aude face h sno regi treno Itm q' ottas
e spi. pem p' 2 q' n cidt ei spes n decan
b sy' lep sus peussus a do 2 dit od
scelerati sic dicat ysa 2 q' occidet a suo
pp° sic dicit dan q' uede p 30 arse
teis p uidos sic d' zacha 2 a sup'
expssa de eo q' n° indi n° aly ung' suo
regi fecer' ut s' treo aut fac audet
sat assuit q' regnu suu quo diug'
tremu n foret Itm si pm suu usq
ad fines tre tremu t adi sibi ee debet
quo foret desidati dictis gentibus sic
abatur ppha 2 n poas odiosus q' eas
fuac subiugatum q' suo impio od ho q'
mos fue rigid foret mo ps 2 sic
2 reges eos i b fer 2 tq' bas fi q'fi
eos 2 balaam in bga pnuciat Oriet
stella ex iacob consurget q' uirga de
isrl no eni solz tus rex i tempalib
desiderari a pp'is Item si messias rex
debebat ee in tpalibus gubnandis
q° ee 2d uim dey salo z 2s 3° c° ecce
fea t smoes t. 2 dedi t. cor sapiens
2 intelligns i tm ut n° an te silis en
fuit n° p9 te surrecturus sic 2 pilip
i. c° di ita ut n° in regibz n° an te
n° p9 te fuit tui silis eic h. n. n° rex
fuit p9 salor expapi 2 tn n du' qu
messias debuit ee saloe sacioi sr
q' dicat ysa q' requiescat sps sapie 2 in
telligns ysa pi° q° e regnu i tpa
libz q' ppche messie asebit s pe
messias roc olgis q p' mb r gnd bre
S ecdo sundamu d ut i si ionde
q' h° noia iesu syon 2 isrl
idab' in sac scptura accipi pnt
p congregati° iustoz s' hoim expm
i uia salutis ee n° q' congregati nos
ecdaz uocamq du tn cgstat scptue
ad a' sst' n appellat h° pt sic no q'eaz
idna i istu qperat ou qneit pp'9 eo
sapiuus hois nomi queit ecce sue
congregati iustoz q' 2c minor du' n ht
2 ps maior pp'9 h nois syon e specula
seu speda seu scud eo pp'b h noie iste
e mes uidons dm su picepb do suo

su forts dned di sm q pp'6 n so' queint
congregati iustoz s pricipalis illi qunt
q' alion aly qud lyn od tre ac otan ipsi
queue n pnt neo ambigz n° pp° n° bno
ipro i iquo oms qunt i q° n e ubi psto
n° pax n° dnco n° e seme di aut specl
n° eni dica dz specl n ieb mnda 2 pma
qlis n e qsp nq9 bud pcca omia ei pcca
in scptia immidiae appellant Clama me
tq° dnud ab iniqtatibz mis 2 a pcco m qui
tuali congregati iustoz queint s pncipali
2 mag pps ei qunt h tre exem loco hoiz
a pp° ipso 2 in isto cmoi e ubz pp'b uidey q'
ipi iudei negac n pnt cxq° pcepta 2 iudi
legi p moyse eis data n suant q° ad pcepta
2 a sacsia i lege in qua ubiz dant pccnaz
ad usuram 2 recipiunt sz humdum 2 n° ibs
ascendet b in uia ascend' i mote dm b
in celu quo iusti ascedent sic descbit ps
ie dne quis habitat in tabnaculo tuo Itm
ezech 18 c° dr uir si fuit iustus 2 fecit iusti
2 iudi' i mote n comedit 2 oculos suos n
leuabit ad ydola 2c et mlt' op' ueit legi to
2 ad usuram n acomodauit 2 amplius
n accepit 2c h' iust9 e 2 uita uiuet ait
dns q' si genuit fi'm latroe 2 effudete
in sanguine 2 fecit unu de istis 2 hic ord
qd' n facient s in motibus comedente
2 uxore pmi polluete 2 egenu 2 paupez
contristante rapiente 2 rapinas pigri no
reddente 2 ad ydola n leuate oculos s
abhoia° facientem ad usura dantem 2
accipientem nuq uiuet no uiuet ecce q'
omis dans ad usura a sathmdum' capies
morte 2 n uiuet 2 ex. c° uiuet usura
intpca ppe h sucat captiuitati uel cpat
b° q' si uideris i ta dant q' h° e 2 m sola
noia n eff'm p m pn sua eos ei sup 2 ei
sic de congregacoe iustoz q' noe nominatur
a pedim congregat b° iustoz h nois pp'a
noia 2 p m pm ipoz nomi be queint
bu q' ec q' pricipali h noia congregati
su esse iustoz queint bu pp q' i sac
scpta si ipa cgstat scptie n obuit ido
potest accipi p ead congregacone iustoz bu
T ecia fundament e q' seunda p eora
toes queedoz tpialiu su ec nou sic
pp° nedoz p ppha ac a ng eos q' qmoda bu
bo de' ciat eis danus ppe ipoz unira tue
sua hne conditoes i pliacoim hanc si i ust
p seuerarent aut alia siliem bn dualete

Ho p[ro]p[ter] deut[eronomi]o 18. c. [et] filiis simil[ia] c. 11. c. 28.
[et] 29. ubi ponu[n]t[ur] b[e]n[e]dictiones [et] maledictiones
p[ro]nu[n]ciate h[ic] p[rim]o [et] d[icitu]r sic si aut[em] audi-
eris voce[m] d[omi]ni dei tui ut facias atq[ue] custodias
om[n]ia ma[n]data q[ue] ego p[re]cipio t[ibi] hodie faciet
te d[omi]n[u]s deus tuus excelsiore[m] cu[n]ctis gentib[us]
q[ue] v[er]sa[n]t[ur] in t[er]ra venie[n]t q[ue] t[ibi] ~~b[e]n[e]d~~ b[e]n[e]dictio-
nes iste [et] p[ost]q[uam] i[n] p[ri]mis b[e]n[e]dictionibus i[n] h[ab]u[n]da[n]ti-
a p[ro]mi[ttit] aliu[d] q[uod] p[er]tinet ad gl[ori]a[m] sp[irit]uali[s]
[i]mitat[ionis] s[e]c[un]d[u]m de b[e]n[e]dictione sp[irit]uali [et] sic suscita-
bit te d[omi]n[u]s te s[ibi] i[n] p[opulu]m s[an]c[tu]m sic iura-
vit e[t] i[n]f[ra] q[uod] si nolueris audire voce[m] d[omi]-
ni dei tui venie[n]t s[upe]r te maledictiones iste
[et] app[re]he[n]dent te maledict[us] eris i[n] civitate maledi[ctus] i[n] ag-
ro maledict[um] h[orr]eum tuum [et]
maledicte reliquie tue maledict[us] fructus
ventris tui [et]c[etera] Ead[em] similia d[icitu]r deut[eronomi]o 26
c[apitulo] sic d[icitu]r ysa[ie] p[rim]o c[apitul]o Si volueritis [et] audi-
eritis me bona t[er]re comedetis q[uod] si nolueritis
[et] me ad iracundiam p[ro]vocaveritis gladius
devorabit vos q[uia] os d[omi]ni locutum est
Jt[em] r[egum] 2 c[apitulo] 7 dicit d[omi]n[u]s p[er] p[ro]ph[et]am na-
than ad d[avi]d suscitabo semen tuum p[ost] te
q[uo]d egredietur de ute[r]o tuo [et] firmabo
regnum e[ius] ip[s]e edificabit domu[m] no[m]i[n]i meo
[et] stabiliam t[ro]nu[m] eius usq[ue] i[n] sempit[er]num
ego ero ei i[n] p[at]rem [et] ip[s]e erit m[ihi] i[n] f[iliu]m q[ui] si
iniq[ue] g[e]sserit arguam eu[m] in v[ir]ga viror[um]
[et] i[n] plagis filior[um] ho[m]i[num] m[isericordi]am aut[em] meam
n[on] aufferam ab eo sic abstuli a saule
q[ue]m amovi a facie mea [et] fidelis erit domus
tua [et] reg[num] tuum usq[ue] i[n] sempit[er]num an[te] facie[m]
mea[m] [et] t[ro]nus tuus erit firmus iugit[er]
Eq[ui]dem q[uod] h[ic] p[ro]nu[n]ciat[ur] d[e] successione p[ro]lis
i[n] regia dignitate b[e]n[e] usq[ue] i[n] fine[m] s[e]c[u]li si filii
davidi n[on] ex[er]ce[n]t alie[n]a q[ua]d[am] [et] c[etera]
r[egum] 3 c[apitulo] 2 c[apitulo] david i[n] morte h[ab]uit p[ro]missione[m]
repetens salo[moni] dicit eam s[ecundu]m fr[a]t[er] suo
q[ua]dam sic si custodierint filii tui
vias meas [et] ambulaverint cora[m] me i[n]
v[er]itate i[n] o[mn]i corde suo [et] i[n] o[mn]i a[nim]a sua
n[on] auffere[tur] t[ibi] vir de t[ro]no isr[ae]l. Jt[em] p[ar]alip[omenon]
1 8 c. v[bi] fiat sit s[er]mo de ead[em] m[ateri]a sic
scrib[itur] s[e]d [et] de filiis meis filios eni[m] multos
dedit m[ihi] d[omi]n[u]s elegit salo[monem] f[iliu]m me[u]m ut
sederet i[n] regno regni d[omi]ni dix[it]q[ue] m[ihi] salo[mon]
fil[ius] tuus edificabit domu[m] meam [et] altaria
mea ip[su]m eni[m] elegi m[ihi] i[n] f[iliu]m [et] ego ero ei i[n]
p[at]rem [et] firmabo regnu[m] e[ius] usq[ue] i[n] et[er]nu[m] si p[er]se-
veraverit facere p[re]cepta mea [et] iudi[ci]a sic
[et] h[ic] e[st] [et]c[etera] ex[pre]ssa p[ro]m[issi]o q[ua]d[am] [et] p[ar]alip[omenon] 6.

c[apitulo] salo[mon] sic orasse leg[itur] n[on] q[ui]d d[omi]ne deus isr[ae]l
i[m]ple s[er]vo tuo p[at]ri meo david q[ue]cu[m]q[ue] locut[us] es
ei dice[n]s n[on] deficiet vir ex te cora[m] me
q[ui] sedeat ex te sup[er] t[ro]nu[m] isr[ae]l ita tam[en] si
custodierint filii tui vias meas [et] ambula-
verint i[n] lege mea sic [et] tu ambulasti cora[m]
me v[bi] i[n] ex[pre]ssi[o]ne q[ua]d[am] ide[m] 1 4 c[apitulo]
ex[pre]sse d[icitu]r Jt[em] ps[almus] 131 v[bi] l[egitur] de ead[em] m[ateri]a
dicit sic iuravit d[omi]n[u]s david [et] n[on] p[ro]missio[n]e[m] h[ic]
in[ver]itat[em] d[omi]n[u]s david [et] n[on] frustrabit[ur] eu[m] de
fructu ventris tui pona[m] sup[er] sedem tuam
Si custodierint filii tui te[stamentum] me[um] [et] testi-
m[onia] mea q[ue] docebo eos [et] filii eor[um] usq[ue] i[n] s[eculum] s[eculi] se-
debunt s[upe]r se[dem] t[uam] v[bi] ista p[ro]missionis exprimit
co[n]dicio[n]e q[uia] ut 2 r[egum] 1 p[ar]alip[omenon] q[uod] i[n] ex[pre]ssit
Jt[em] Je[remie] 17 Si audieritis me dicit d[omi]n[u]s ut
n[on] i[n]feratis on[er]a i[n]gredientium p[er] portas civitat[is]
h[uius] i[n]g[re]ctos [et] p[ri]ncipes sedentes s[upe]r soliu[m]
david [et] asce[n]dentes i[n] curribus [et] eq[ui]s ip[s]i
[et] p[ri]ncipes eor[um] viri iuda [et] h[ab]itatores ier[usa]l[e]m
[et] h[ab]itabit[ur] civitas h[ec] h[ic] i[n] sempit[er]num [et]c[etera] Si n[on]
audieritis me ut sa[n]ctificetis die[m] sab[b]ati [et]c[etera] succ[en]-
dam igne[m] i[n] portis e[ius] [et] devorabit
domos Jer[usa]l[e]m [et] n[on] extinguet[ur] ecce h[ec] c[on]di-
c[i]o[n]ibus q[ue] de h[ab]itatoribus civitat[is] p[re]cedit e[st]
ex[pre]ssa ita q[ua]d[am] p[ro]m[issi]o Jt[em] id[em] dicit p[ro]ph[et]a
c[apitulo] 7 sic si b[e]n[e] direxeritis vias v[est]ras [et] stu-
dia v[est]ra si feceritis iudi[ciu]m i[n]t[er] vir[um] [et] p[ro]xi[mu]m ei[us]
advene [et] pupillo [et] vidue [et] n[on] fecerit[is]
calu[m]pniam n[ec] sanguine[m] i[n]nocente[m] effuderit[is]
in loco [et] p[ost] deos alienos n[on] ambulaveritis
i[n] malu[m] vob[is] met ip[s]is h[ab]itabo vobisc[um] i[n] loco
isto in t[er]ra q[uam] dedi p[at]ribus v[est]ris a s[e]c[u]lo
[et] usq[ue] in s[eculu]m [et] i[n]f[ra] [et] n[on]c q[ui]a fecistis
o[mn]ia op[er]a h[ec] dicit d[omi]n[u]s [et] locut[us] sum ad vos
mane co[n]surge[n]s [et] loq[ue]ns [et] n[on] audistis
[et] vocavi [et] n[on] respo[n]distis faciam domui huic
in q[ua] i[n]vocatu[m] e[st] no[m]en meu[m] i[n] q[ua] vos h[ab]etis
fiducia[m] [et] loco q[ue]m dedi vob[is] [et] p[at]rib[us] v[est]ris
sic feci silo [et] p[ro]iciam vos a facie mea sic[ut]
p[ro]ieci o[mn]es f[rat]res v[est]ros [et]c[etera] [et] h[ic] s[ecundu]m eff[ect]u[m]
ce[r]te p[ro]missa c[on]dicio. Jt[em] d[omi]n[u]s p[er] Jer[emiam] 18.
sup[er] lib[ro] i[d est] ad affirm[andum] v[bi] sic d[icitu]r rep[en]te loq[ua]r
adv[er]sus gente[m] [et] adv[er]sus regnu[m] ut eradice[m]
[et] destrua[m] [et] disp[er]da[m] i[d est] si p[e]n[itenti]am eg[er]it
gens illa a malo suo q[uo]d locut[us] sum adv[er]sus
ea[m] agam [et] ego p[e]n[itenti]am sup[er] malo q[uo]d cogita-
vi ut facere[m] ei [et] subito loq[ua]r de gente [et]
de regno ut edificem [et] plantem i[d est] si fecerit
malu[m] i[n] oc[u]lis meis ut n[on] audiat voce[m]
mea[m] p[e]n[itenti]am agam sup[er] bo[no] [et] locut[us] sum
ut facerem ei. Ecce h[ic] plane intelligi p[ro]miss[io]

omnibus sunt primum ac omnibus quomodocumque [illegible]
[illegible] quod dico b. si permansissent in iustitia [illegible]
nullatenus expugnata. Item Ier. c° 22° dicit si
facientes verbum istud et iustitiam etc. dicit enim: facientes
[illegible] istud ingredientur per portas
domus huius sedentes de genere david super
thronum eius et ascendentes currus et equos ipsi
et servi ipsorum et populus eorum quod si non audieritis verba haec
in memetipso iuravi dicit dominus quod in
solitudinem erit domus haec. Ecce conditio et tamen ad
litteram fiebat hoc tempore sedechie qui fuit
ultimus rex in ierusalem ante captivitatem babilonicam
ita quod si stetisset ipse et populus in via iustitie
captivitas non fuisset [illegible]
in proximo. Item ysa. 58 dicit sic si abstuleris
de medio tui cathenam et desieris [illegible] ex
tendere digitum et loqui quod non prodest cum effuderis
esurienti animam tuam et animam afflictam
repleveris orietur in tenebris lux tua et tenebre
tue erunt ut meridies et requiem dabit
tibi dominus deus tuus et implebit splendoribus
animam tuam et ossa tua liberabit etc. Ecce
hic expressa conditio stabilitatis ierusalem et
[illegible] eius [illegible]. Item primo reg. c° 2° legitur
quod vir dei venit ad helyam sacerdotem et dixit
sic: [illegible] ait dominus deus israel loquens locutus
sum ut domus tua et domus patris tui ministraret
in conspectu meo usque in sempiternum. Nunc autem dicit
dominus absit hoc a me sed quicumque honorificaverit
me glorificabo eum qui autem contempserit me
erunt ignobiles. Ecce [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vides [illegible]
[illegible] ad stabilitatem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] messie [illegible] spiritualis
[illegible] temporale quo ad [illegible] regnum
actuale [illegible] spiritualem
et spiritualem [illegible] aut
syon [illegible] possessionem [illegible]
[illegible]
[illegible] sub moysen [illegible]
[illegible] spiritualis
[illegible] spirituali [illegible]

[illegible] quo [illegible] desunt et de regno
dei spirituali a possessionibus [illegible] spiritu
ali [illegible] omnino [illegible]
[illegible] possessa eis reddi non debent sic
[illegible] ita [illegible]
[illegible] fundamento ultimo
[illegible] deducta. Ne [illegible] sit suus [illegible]

[illegible] figuras [illegible] fundamenta
[illegible] ea figuras [illegible]
[illegible] messias
[illegible] omnia regna mundi [illegible]
[illegible] regem [illegible]
[illegible] Item [illegible] officium sacerdotis [illegible]
[illegible] spiritualibus [illegible]
[illegible] messias sit rex
[illegible] regnum spirituale [illegible]
[illegible] rex [illegible] appellandus
sicut nec moyses aut samuel reges [illegible]
[illegible] non dixit [illegible]
messias regnum [illegible] regnum
[illegible] spirituale [illegible]
[illegible] spiritualibus [illegible]
[illegible] ita ut ipse esset [illegible]
[illegible] salutem [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] reges
[illegible]
[illegible] leges [illegible]
[illegible] rex
[illegible]
[illegible]
[illegible] regnum temporale [illegible]
regnum temporale [illegible]
[illegible] spirituali rex [illegible]
[illegible] aut [illegible] rex [illegible]
[illegible] aut principes aut regnum [illegible]
[illegible] amplius
[illegible] causa
rex dici posset [illegible]
[illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] rex. Ex [illegible]
[illegible] rex [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] regno spirituali [illegible]
potuit messias rex [illegible] appellari aut
[illegible] regno temporali [illegible]
[illegible] reges [illegible]
herodes et pilatus reges [illegible]
[illegible] dominus tu [illegible]
[illegible]
[illegible]
me [illegible] reges [illegible]

adu. dnm adu. xpi eius Convenerunt in unum

ita adversus sanctum puerum tuum ihm quem unxisti

ista herodes et pontius pylatus cum gentibus et

populis israel facere que manus tua et consilium tuum de

crevit fieri. quod autem quod rex erat celestis sed regnum

[illegible] dicit Jo. 18. Regnum

meum non est de hoc mundo [illegible] dominus erat

soli celi et terre [illegible]

rege appellat sic hest. 13. [illegible] in [illegible]

[illegible] rex [illegible] dominus [illegible] aut

qui ex lege nec a lege data rex [illegible]

tamen [illegible] esse debeat [illegible] passim

accipe [illegible] quod ipse dicit Jo. 18. pilato [illegible]

te quod rex es tu dicis quod rex sum ego

in hoc mundo natus sum [illegible] ut [illegible] plures

[illegible] messias rex

[illegible] potuit [illegible] appellari

[illegible] regnum temporale

[illegible] de [illegible] testo

[illegible] fundamento [illegible] vitas eius

[illegible] temporale

et [illegible] regnum temporale [illegible]

[illegible] fecit et docuit

[illegible] civitatem et cum voluerunt eum

capere [illegible] fugit in monte solus sic le.

Jo. 6. [illegible] magister dic fratri

meo ut dividat mecum hereditatem [illegible]

o homo quis me constituit iudicem [illegible]

[illegible] fuisse constitutum iudicem aut divisore

[illegible] temporalium sic [illegible] regibus [illegible]

possessores et terras et [illegible]

se loquens [illegible] filius hominis non habet ubi caput

suum reclinet [illegible]

querebat [illegible] rex [illegible] regnum

temporale [illegible] sic fuit [illegible] quod rex erat

celestis aut quod rex erat celi et terre [illegible]

aliquibus [illegible] de suo regno et suo

[illegible] alia [illegible]

[illegible] rege israel

sic michee 5o. et tu bethleem [illegible] ex te

exiet dux qui regat populum meum israel [illegible] Jo.

12. benedictus qui venit in nomine domini rex israel aut

[illegible] rege [illegible] illud zach. 9.

exulta filia syon jubila filia ihrlm ecce

rex tuus venit [illegible] a rege super montem syon

sicut dicitur 2o ps. Ego autem constitutus sum rex ab eo

super syon [illegible] aut [illegible] solium david [illegible]

regnum eius et angelus dixit [illegible] dabit

illi dominus sedem david patris eius [illegible]

[illegible] messias [illegible]

[illegible] dux [illegible] israel [illegible] syon [illegible] solium

david et regnum [illegible] rex [illegible]

qm ex [illegible] causis [illegible] dicitur rex egypti

rex arabie aut indie aut rex super solium

[illegible] imperator romanus et rex

[illegible] jonis [illegible]

[illegible] principatus de eo [illegible]

dicat [illegible] principatum de eo ex [illegible]

[illegible] predicta [illegible] quod ipse [illegible]

hoc quod rex esse debet celi et terre [illegible]

debent singuli [illegible] spirituali [illegible]

[illegible] regnum [illegible]

[illegible] missus [illegible]

[illegible] ita quod [illegible]

accipiat de ipso [illegible] ex [illegible]

[illegible] quod [illegible] rex celestis erat

[illegible] Ego autem

constitutus sum rex ab eo [illegible]

non esse constitutus [illegible] rex super montem syon

[illegible] regnum [illegible] constitutionis

[illegible] rege [illegible]

[illegible] rex [illegible]

[illegible]

dictus ad predicandum preceptum [illegible]

[illegible] rex [illegible]

[illegible] ut [illegible] deus iudicium

tuum [illegible] iustitiam [illegible] iudicare

[illegible] de [illegible]

[illegible] de rege spirituali [illegible]

[illegible] prudentem [illegible]

a nobis posse intelligi [illegible]

fuisse regi celesti [illegible] a iudeis [illegible]

[illegible] negat [illegible] esse aut [illegible]

[illegible] iudicium [illegible]

celesti [illegible] rex celestis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] filius

hominis [illegible] Jo. [illegible]

descendit sic pluvia in vellus descendens

[illegible] de novo [illegible]

[illegible]

[illegible] carnalem originem [illegible]

[illegible] dabit illi dominus sedem

david patris eius [illegible] regem esse [illegible]

[illegible] david [illegible] eius rex erat [illegible]

[illegible] suo david succedere [illegible]

ut sit rex [illegible] celeste

aut mundi totius aut [illegible] spirituale

[illegible] ab angelo [illegible]

[illegible] et regnabit in domo Jacob [illegible]

[illegible] clamabant coram pilato [illegible]

[illegible] nisi cesarem [illegible]

[illegible] Jo. 19.

no dubium non de rege mundi totius aut ex-
cellenter sed de rege ... illius quod [illegible]
... a xpo in eo rex mundi ... filii mo[illegible] et
ex filii causa non [illegible] accepit unde [illegible]
aut xpo ... admirare [illegible]
suprema sapientia non [illegible]
[illegible] pilati [illegible] erat regum
[illegible] illius [illegible] actu ac [illegible]
[illegible] aliud regnum [illegible] sic de pilato ex-
[illegible] verbo regnum meum non est de hoc mundo
[illegible]
[illegible] ipse rex veniet et salvabit nos non
[illegible] posse [illegible]
[illegible] ad salvandum eos [illegible]
[illegible] rex [illegible] celi ac mundi [illegible]
[illegible] sic dicit [illegible]
[illegible] legiferi [illegible] in [illegible]
[illegible] ad salvandum eos [illegible]
legem et eos [illegible]
[illegible]
ad salvandum eos [illegible] rex
[illegible] regnum spirituale [illegible]
[illegible] legiferi [illegible] spiritualis
[illegible]
[illegible]
rex [illegible]

[illegible] magi querebant
[illegible] natus est rex [illegible] stella
eius in oriente et venimus adorare eum [illegible]
[illegible] rex [illegible]
[illegible] rex [illegible]
[illegible] temporale [illegible] spirituale [illegible]
[illegible]
[illegible] rex [illegible]
[illegible] pilato [illegible] rex
[illegible] rex [illegible]
[illegible] ego in hoc natus sum ut [illegible]
[illegible] esse [illegible]
ob hoc [illegible]
[illegible] recepit
[illegible] ego dilexi eum et ex egipto
vocavi filium meum [illegible]
sic de ipso dicit [illegible] testante
evangelista [illegible]
obitum herodis ut impleretur quod dictum est
a domino per prophetam dicentem ex egipto vocavi
filium meum [illegible] in oriente [illegible]
[illegible] rex [illegible] regnum
[illegible] temporale aut spirituale [illegible]
[illegible] ad regnum [illegible]
[illegible] posse intelligi [illegible] spirituale aut
[illegible] mundi aut eius regnum celeste aut

per duas [illegible] ex [illegible]
[illegible] publius [illegible]
[illegible] ad regnum [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] aliud [illegible] intellexisse [illegible]
[illegible] didragma accipiebat ad petrum et
dixerunt ei [illegible] solvit didragma et
[illegible] domum [illegible] dicens quod
[illegible] reges terre [illegible] accipiunt censum
a filiis suis et ab alienis ac ille dixit ab
alienis [illegible] liberi [illegible]
[illegible] eos [illegible] ad mare [illegible]
hamum et eum piscem qui primus ascenderit tolle et aperto
ore eius invenies staterem [illegible]
[illegible] non [illegible] poterant [illegible]
[illegible] petendum [illegible] solvendum [illegible]
a pet [illegible] solvit [illegible]
didragma [illegible] xpo se liberum [illegible] volens [illegible]
[illegible] tributum [illegible]
accipiendum [illegible] volebat
[illegible]
ad optimum [illegible] intellexisset
[illegible] plures [illegible] ut
tota lege [illegible]
cesari [illegible] reddendi [illegible] ab hoc [illegible]
[illegible]
tale tributum solvere non debat [illegible] loco [illegible]
[illegible] intelligi [illegible] loco posse
[illegible] intelligi

[illegible] xpo rex mundi fuisse [illegible]
de domo david [illegible] dubium [illegible] alia [illegible]
ipse non [illegible] carnem filius david [illegible]
fuisset [illegible] eius [illegible]
[illegible] successione hereditaria fuit
devoluta [illegible] legem [illegible] ultimo
[illegible] de filiabus salphath sub hac forma
homo cum mortuus fuit absque filio ad filiam
eius transibit hereditas [illegible] habuit heredes
successores fratres [illegible] fratres [illegible]
[illegible] hereditatem fratribus patris eius [illegible]
patruos [illegible] hereditas [illegible]

[illegible] karolus [illegible]
[illegible] eius rex mundi [illegible] potuit
[illegible] ipse [illegible] temporalia [illegible] noluit
[illegible] ordinavit sic eum dicit
[illegible] barba [illegible]
ab [illegible] spiritualia [illegible]
[illegible] corporum [illegible]
[illegible] hereditate [illegible] in qua hereditate
[illegible] succedere [illegible]
[illegible]
[illegible] natura [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] rex ad [illegible] fuit

non tamen postulatus sed datus. Sic enim legitur i° Regum 8°
Et rex erit super nos et erimus nos quoque sicut
omnes gentes et iudicabit nos rex noster et egredietur
ante nos et pugnabit bella nostra pro nobis. Et 10° quod
revelavit autem dominus auriculam Samuelis
ante unam diem quam veniret Saul dicens hac
ipsa quae nunc est hora mittam ad te virum
de Beniamin et unges eum ducem super populum
meum Israel et salvabit populum meum Israel de
manu Philisteorum quia respexi populum meum, venit
enim clamor eorum ad me. Ecce officium regis
quod debebat iudicare populum et pugnare bella populi
in sua assumptione et unctione unde [illegible] quod mulier
hoc exercere non potuit [illegible] in regno nunc antiquo
posset succedere et deinde 14 dicitur non potius aliquem
generaliter hominem virum facere [illegible] sic semper unus
post unum [illegible] disposata homini alterius generis
tamen habere debet hereditas regni illius si
mulier potest in hereditate regni succedere

Ricardus

lex data pro filiabus Salphath
[illegible] data fuit secundum omnibus tribubus Israel
sicut patet supra allegans quod ita debuit observari
in tribu Iuda sicut in tribubus aliis regia et in domo
David sicut et in aliis [illegible] ex lege
ad unitatem potuit nos regni iudeorum transferre
nunc tamen ex hoc stat [illegible] quod mulier actu regia
quando lex [illegible] sic est impleta quod mulieres ad quas
[illegible] hereditas inveniunt hominibus suae tribus
et quod caput mulieris est vir [illegible]
regnans eam posset iudicare populum et agere bella
pro eis [illegible] rex [illegible]
[illegible] supplens pro sua [illegible]
[illegible] aetate sicut [illegible] ex hoc capitulo
infra [illegible] rex non [illegible]
potuit quod [illegible] obiit [illegible] Salomon
[illegible] fuit quod mulieres [illegible] hominibus
suae tribus inveniunt et quod [illegible] dicat [illegible]
facit [illegible] negans [illegible] quod possit fieri. Item ex
[illegible] particula legis [illegible] supra allegatae po-
tuit [illegible] quod [illegible] rex iudeorum esse de-
bebat [illegible] ex [illegible] particula [illegible] aut [illegible] patrius
[illegible] dabitur hereditas [illegible]
[illegible] ad filiam aut sororem [illegible] regnum non transi-
ret et sic [illegible] transisset ad unitatem [illegible] tamen
si [illegible] maior [illegible] filius
[illegible] ad regnum aut [illegible] rex
fuisset et ille [illegible] fratres [illegible] patre mortuus
extitisset ad [illegible] maior [illegible] populum
in sanguine illius defuncti debebat [illegible] regnum
transire ex quo lex dicit quod dabitur hereditas
his qui ei propinquiores sunt. Quamvis [illegible]

cognatos et fratres patris et a [illegible] in sanguine
propinquiores [illegible] quod filius filiae aut filius
sororis propinquior est [illegible] filius [illegible] ex
eadem [illegible] particula potuit [illegible]
[illegible] aut [illegible]
aut patris [illegible] maior aut alius [illegible]
[illegible] tamen regia successio debebat
mortuus est [illegible] sanguine
masculinum sic [illegible]
[illegible] debebat hereditas [illegible]
[illegible] posse [illegible] in
regno iudaico [illegible] regni [illegible]
[illegible] oportebat pro quo
[illegible] narrationis [illegible] describens
quando ex quo [illegible] evangelista [illegible]
[illegible] usque ad Zoro-
babel ducem [illegible] reges [illegible]
et principes seu duces [illegible]
illi [illegible] successerunt quod clare
[illegible] ex libro Paralipomenon [illegible] et ex libro [illegible]
[illegible] et ex propheta Aggei et Zachariae [illegible]
[illegible] ita erat de certis [illegible]
[illegible] erant reges [illegible]
[illegible] regno Iudeorum [illegible] hereditario succede-
[illegible] ut [illegible] Ioseph [illegible]
[illegible] debebatur [illegible]
[illegible] saltem ad [illegible] gubernationem [illegible]
regis illius [illegible] de hoc [illegible]
[illegible] alias [illegible] donavit [illegible]
[illegible]
[illegible] intellexi ut [illegible]
[illegible] dignitate [illegible]
non de [illegible] solo ad regnum secundum legem [illegible]
non [illegible] legem [illegible] prior [illegible]
in [illegible] propagatione [illegible] temporali et [illegible]
hereditate succedat [illegible]
[illegible] regem ibi [illegible] natus est rex
iudeorum et ibi [illegible] Pilato [illegible] rex
iudeorum [illegible]
hoc [illegible] ab [illegible]
et dabit illi dominus sedem David patris eius [illegible]
[illegible] Item [illegible] super solium David
et super regnum eius sedebit [illegible]
[illegible] regnabit rex
et sapiens erit et illud [illegible] rex
rex [illegible] in nomine domini rex Israel et [illegible]
[illegible] rex [illegible] dux qui regnat
populum meum Israel et [illegible] filia [illegible]
[illegible] possumus [illegible] successio-
[illegible] rex iudeorum [illegible] esse debebat [illegible]
[illegible] temporalibus [illegible]

-alibus solis exeant/

quo ad 2m fundam[m]
Isti[?] in q fit satis solutio de ierlm
et de syon q ierlm tpe abrahe sale
vocabatur cui melchisedech rex erat
sicut dr gn 14e qui tpe dionis the-
amacneor pro hebos iebus vocabat
sicut apz ge 10 et 2 re 2 vocabi ierlm
sicut ibi dr ex q9 et mt ita noia ierls
syon et noia gntis illius s. idest hebos
ysrl iacob iuda et filia noia n e qucie
quo ad spm carnalem ita ut ita noia
ierlm syon sind spm ab a illorum accipet
ur osequii q hec noia spm et oigme ec
sent a gredientibus spe vocabo e ab ipsorum
ortumb 9 2e ita ceci gie pt alii spe sic
illi du tu spe ricd itorum nom obsinet t
illo de ysrl no vm ita eiz q qm q9
ad spm sm spes a te supp expositos sit
pos alii spe gre ut itt tu dr recipime
spes ce carnalis e roc pnus carlis q
ysrl fuac appllaci sicut hi ps fuept
filii ysrl appllar ab ysrl pre sal carli
et sic dr q hec sit pncipalis nois his
et spes sm oigo nup q spm vn dr q
possit esse duc sm ogreacom iustorum

attende q p9 m. mp9
et ap9 p et oms eius discipli q erant
ad ipos et plum p xm et aplos eius ad
com gnsi t predicacomis ipius et suor
ap9 in tra illa q tram pressionis vrom
fuerat q carnis oigme et iudeis vnd ac
20 paulo ueienti ierlm fr pres dixerat
vides fr q milia sut iudeis q credide
runt iudei et oes emulatores sut legis 2e
ostat q erat p9 ogregata ex oibus gn
tibus pn sut fide de iudeis p deinde
quorum plurimi s. petrus iacobus et alii a
som spuali inspinc si et carli propagacoe
isrl cum auxerat cui primitias p erant
ut ex hac rone et si a ad cesz to erat
v aut ut logi iudeis oforme tota ogreg
iustorum noia carlia sic et hec noia syon
et ierlm rone pt sue pncipalior a pte
et roe ~~gnacois~~ gnacoms illius prus p
successione carnalem ronat et pont
nerenne ut ecciappe et ognue dica
ysrl iacob iuda et syon et ierlm cui hec
noia accepiunt p pto vrum ne pmissio
fidenitiu ex a pte invitet h noib ysrl

pma oigme cgnuntur esse oi gn 48 31 q
quamqu inventus et fit dr de iacob transduct
q oibus q ad se ptinebant remansit solus
et ecce vir luctabatur cum eo mane q cu vi
deret q eu supare no pos tetigit nrum
femoris eius et statim emarcuit dixitque ad eu
dimitte me iam eni ascendit aurora qui r
no dimittam te n benedixeris m. ait q qd no
e tibi nomen ait ille iacob nequaqm inqt iacob
vocabr nom tuum s ysrl qm si ot dm fort
fuisti qnto mag qt hoiem pualebis ut pua
lebis et p9 uocauit nom l loci phanuel d.
vidi dnm facie ad faciem et salua fcta e aia
mea gn 24e et segr sic appuit aut iterum
dns iacob p q rcuisus e de mesoptha
syrie benedixit q ei dicens no uocabis ultra
iacob s ysrl vocabis nomen tuum et appllauit
eu ysrl dixitque ei ego dns ops cresce
et multiplicare gntes et pl nacionu erunt ex
te reges de lubis tuis egredientur Et sic
no hec oigme s. q ex spu nois no a ipsis
no nom est accepit s ex imposicoe sicc
in noibus mis et noia q nob ad significa
impenuntur spm et signu accepunt. Et vides
q noiat p bndcone gstim bndix q ei
dicens no uocaberis ultra iacob s ysrl uoca
bis nom tuum q no est rone nude nois sed
roc spus ipius vnd et c 18o cu h fiebat pmissio
dr benedicent in te et seie tuo oms tribus
tre q addit s. in te nc ipmissione
ab he nc ysaac e mo ho sen ob aliud n e
n q bndicede i semine s. m ro erat ei
nom factum et spm ipius Et ut vides q
ho nom ipm e ute vi gnu rone ei ipom
e ois quus eu ho nom rone ipois eius
ipi iacob p angem s iposituu q silr et
appate designiant cum p sona tu significato
sm q sm ppa pre ~~facit~~ pspior erat ipsi nois
q erat ad cois pbita ho pectens q ois
e eius spes pncipal esse gmat Et ex q9
dac gmat q rone educcois carnal ut q9
pt ho n opete successonibus n educcio
carlis facit spm nois opete successori
q a vi sit a tpe pcti p pntis nom ei he
sind spm nulli opetit n roe spes ipius sic
vides i oibus Et nc ei de nono dr inst
n heat uirtute iustitie nc duces n heat dim
caus nc homo n heat aiam racionalem et
corpus sic nullus dr dicit ysrl n sunt ap
dm duces vnd ysa 48 dr audite h domus
iacob q uocamini noie ysrl et de aqs iuda

cepisse et apte affirmat eos filios iacob et dicit eos filios iude non autem filios eos appellat quia mali erant sicut gentiles et deserebant et idolum nomen sibi usurpaverat et dicit eis quod vocantur nomine israel si autem iudei aut gentiles alii nobis dixerint quod israel factum propter eum fiebat ipsi iacob et ideo nomen proprie magis expressius illud quam iudeorum videtur et non proprie primus ingenitor per agnationis carnalis mansit descendit in filium magis cum filius iosue thoccos vocatur non filius gentili proprium gentilis per patriarcha originem non nomen et ita proprie impone ut proprie israel quia proprie petere et ideo nullatenus poterunt iudei aut alii proprie appellari veri filii israel ob hoc rationabiliter dici possent

Videtur quod fundamentum per propositam probatam veritate sicut de hoc nomine israel quod de hiis nominibus iherusalem syon quibus nos non ita clare sicut de hoc nomine israel per originem primo videtur quod iudei non essent ipsi et dicti sunt ab hoc nomine israel pomarii aliorum et sicut per supra dictum etc. ab aliis nominibus iherusalem et syon que non competunt proprie nisi ecclesie militanti aut triumphanti sive celesti aut in celestibus earum mysteriis supra dictam dignitatem satis solida ratio quia ipsorum proprie proprie alta omnino non conveniunt

tertium et fundamentum non satis solidum videtur non quia licet sequantur corpori promissiones et prenunciationes sancte de messia habeat licet applicata conditionaliter et variam sibi quod ea quam tunc ad predictum eius venisse supra premisi absoluta conveniunt aut intelligentie sed conditionata et. supra premissi permanet quam conditionem constat in proprio non fuisse sed sicut tu vidistis ante / et vide / et ob hoc non evenerunt eis dicta prius promissa

vel non stant satis solide ratio ipsa super primum fundamentum non enim id pono non de quomodo est de bonis promissis primo aut temporalibus quod deus erat daturus eis propter quod quorumdam misterior sive de hiis vero quod deus erat facturus non propter eorum merita sed peccata que merita ipsorum et tamen sua mera gratia sicut de missione propter promissi et hiis que contingebant eius adventum non dico quod conditiones intelligi supra dictam et quod et quod merita eorum mera ratione venit in pace per apostolas gentes salvandas sicut per promissionis quod dicitur ei in semine tuo benedicentur omnes gentes terre alibi omnes tribus terre genesis 26 et 28. Et ideo supra primum fundamentum non venit messie adventum tunc quod tantum in prius locis eorum

Et ideo dicitur quod ad promissiones sunt promisse absolute et quod ad conditionata deus erat

ero satis intentus propter

In quo tendis que prima ea fundamenta quod negabis non prius propria plane omni quod supra positus postulasti Ex primo eorum 2o fundamento ipse quod hec non fuit messias promissus sed ob hoc ut promissa bona de regno de david rege ac pastore posito de genere de sacerdotum de missa pacis in eius adventum de reedificatione civitatis et templi et eius adventu de habitacione perpetua et de ecclesia quod tu in auctoribus nunquam in ipsius adventu fuerint iudeis collata ad constet quod tunc non tenuerint sibi nunc ipsi nunc constat ex effectu. et quod tunc herodes ascalonita qui alienigena erat super eos regnabat et ita a semine david regnum deficiebat quod promissiones ei facte si perpetuum in ipso permanserit sicut per me supra et contra

Et quod ex isto vero sed non quod supra quod tunc per litterali in superioribus auctoribus posuisti esse talem eadem vero dicitur quod sunt completum aliud est supra talem est quo hoc sub conditione ipsis per adventum ante adventum messie ut in reductione captivitatis babilonie de sub tunc et etiam quod ipsorum negatio et carnis durata magis in peccatum sed vero quod lapsum est ipsos quo venire debebant sicut hoc sacre scripture clare apparebit . et in reditione captivitatis babilonie que incepit a primo anno cirii persarum sicut per tempus fine passio et propter olim esse et finem fuit in vasta civitatis iherusalem et captivitate iudeorum facta per titum et vespasianum imperatores romanos scilicet per 42 annos post mortem christi et ideo fuerunt in hac reversione inter aut hec duas captivitates generales annorum plures quod scepterum constat aut illas promissiones quod de hoc hoc potuisse fuisse facte in diebus per hoc tempus si sunt libri processu inspexeris Ieremie in capitulo 29. sunt dicit dominus per ieremiam post captivitatem Ieconiam in per sedis ioachim inimicis eius et sue familie regnante in iherusalem sedechia misit epistolas ad eos captivos in babilone hortans et edificarent et plantarent vineas et orarent in pace regis babilonis quod per 70 annos in fuerat illa tempora et completis 70 annis fuerat magis reducendi in iudeam et in domo

dm̄ i dargnit semonia nec lamitē q rg
sedechie 2 ꝑplomda ꝑploravit ꝑpuli abit
q̄ ia captiuitas erat celesti sim chida rg ē
3o q̄m ꝓnūciat ia reductio captiuitatis illius
2 ꝯfirmatis [illegible] q̄ debuit tanto t̄ dimic
2 mit uba ꝓnūciacōis illius reductionis
dr̄ q ui in 2o ē supius posuisti de io
ꝓpha in die ia rē dom ꝯstat tamen id debē
intelligi ꝑ io tp̄e agi illius reductionis
captiuitatis babilonice ego aut̄ n̄ ē de messia
dom ꝯtēto sꝫ de dauid rege futo supple
impi̅ n̄ manifestis ꝯclusione s. q nostras
an ciat ꝯpletū quid inde multos reges
hebant 2 ductor an aut salte ꝑ ꝓpha
math de quo nulla fit mentio tamen sed
si aut ꝯpletum n̄ fuit sinistre exposit tamen
adimplendus sic ꝯ de ꝓpheta indis eod t
2 i cad' serie 2 n̄ dubitabunt aplī alia
ꝯstat nunq̄ fuisse ꝯpletum a' ꝯplendum
cū ꝯstet n̄ fuisse ꝓnūciatum ꝑ tp̄e
reductionis [illegible] cum tunc fuisse ꝯpletum
n̄ dubitabit ei cump alia i ꝓuti [illegible]
intulite n̄ ecenit fe sic ad octm omnis
eos ee ꝯmus hic 2 ad ꝓpha 2 alii iona
[illegible] intelligi sic inferius patebit
Item de tp̄e reductionis ꝓdicte cap
tiuitatis babilonice loq̄r q̄m [illegible] ꝓpha c
[illegible] sic negari n̄ pot inspicienti ltam
[illegible] de messia sic [illegible] dns
nomen sup tram mea [illegible]
[illegible] de [illegible] legi nunc sic sup [illegible]
2 [illegible] ipe illius [illegible] ipē uenit
[illegible] a mundi etate 2 io [illegible]
ꝓpha eius [illegible] quod ipi ꝓnūciat de
[illegible] captiuitatis illius babilonice 2 tunc [illegible]
ꝓnūciant edificacōni ciuitatis iectim ult
norma 2 edificabitur ciuitas dno 2 [illegible]
q diat aliqui ad ltam subnecemia ē
impletum q ūo sic 2 n̄ euelletur [illegible] ꝯstat
nunq̄ fuisse ꝯpletum [illegible] de ia ciuitate nunq̄
ē implendum q destructa erat ꝑ titum
2 uespasianum 2 [illegible] q n̄ mansit
[illegible] in [illegible] nos [illegible]
[illegible] de futo messie aduentu [illegible]
sic de reedificacōe ciuitatis [illegible] norma
[illegible] ad ltam accipiamus ad hoc futurum
[illegible] q apoc [illegible] de enoch 2
helya sicut nos intelligimus de duobus
testibus quos mittet in fine ad ꝓphandum
2 [illegible] q cor [illegible] iacebunt in plateis
ciuitatis magne quocumque spualiter sodoma
2 egiptus [illegible] dns [illegible] crucifixus

[illegible] portam sic dicit aplūs ad hebreos [illegible]
[illegible] q ciuitas illa q̄ ē i futura magna [illegible]
[illegible] norma [illegible] antiquam ex
quo platee eius erunt [illegible] o [illegible]
ē ut [illegible] attendant [illegible] q n̄ ꝓnūciat
hoc ciuitas edificanda [illegible] aduentum messie
[illegible] ꝓnūciat hic ciuitas edifico [illegible]
n̄ ꝓnūciat edificanda iudicio n̄ 2 audiis
[illegible] dno [illegible] nos 2 illud
[illegible] n̄ euelletur [illegible] usq i sempiternum [illegible]
audis q a nob intelligendum ē aut usq
in fine seculi aut n̄ [illegible] 2 [illegible]
[illegible] fas [illegible] intelligi de ciuitate
eterna sꝫ de spūali q addit n̄ euelletur 2
n̄ destruet ultra in sempiternum [illegible]
[illegible] ad ltam [illegible] de [illegible] ciuitate eterna ut
[illegible] sempiternum
[illegible] finis sit aut ē fine seculi erit
2 ita [illegible] tp̄e stabit hec ciuitas [illegible]
[illegible] septima n̄ euelletur 2 n̄ destru
etur usq in sempiternum q tunc forte destru
[illegible] ut [illegible] sempiternum [illegible]
sempiternum q tunc forte destruenda [illegible] ut eis
[illegible] q [illegible] ppomm pt [illegible]
[illegible] in [illegible] q [illegible] n̄ illo
[illegible] ltalem [illegible] aut de zach [illegible] fuisse
nob [illegible] quid [illegible] ad ltam
[illegible] suos aplos 2 dis [illegible] templum
[illegible] edificauit [illegible] templum [illegible] ad
[illegible] ut puto spūalem possit intelligi
sic etiam eius [illegible] fidelium [illegible]
[illegible] ē in [illegible] Caput te
[illegible] mea [illegible] magna sic 2 in templo [illegible]
[illegible] dns in templo sco suo
dns in celo sedes eius 2 ibi [illegible]
templo eius omnis dicent gloriam sic [illegible]
ē qui [illegible] de ciuitate edificanda spūali s.
de oibus [illegible] dicat Ego suscitaui
eum ad iusticiam 2 oēs uias eius dirigam ipē
edificauit ciuitatem meam 2 captiuitatem meam
dimittet n̄ in precio [illegible] diat
dns exercituum sic [illegible] ouduit se [illegible]
[illegible] hic diat dns labor egipti 2
negociacio ethyopie 2 sabaym uiri sub
limes ad te transibunt 2 tui erunt post te
ambulabunt [illegible] edificata ciuitas
[illegible] messia [illegible] ē [illegible] egiptus [illegible]
[illegible] 2 [illegible] sabaym sublimes [illegible] eum am
bulabunt 2 ad eum [illegible] 2 sui erunt [illegible]
2 [illegible] ꝓpha [illegible] edificabit
templum [illegible] edificabit ciuitatem [illegible]
reductionis babilonice captiuitatis [illegible]

osn. mado primas q3 s dns precepit prophete
ut emeret agrum a patruo suo in villa sua scilicet
in anathoth ut prophete credens prophetiam sub significa-
tionis captivitatis quam emerat in reductione fiducialiter
expectans et prophetat in reductione diffuse in p° c°
2 et 33° et addit quod tu supius obiecisti prius de Je-
remia secundum verba cum emerit istud et in rebus dur-
are quod obtinuit quod per illo tempore reductionis constat
perpetuum et non est impletum ergo sub hac scriptura quomodo
intelligi et sic fruitur expectatur implendum

Nunc autem vale ut diligenter attendas quod
in omnibus duobus similibus prophetiis ut in supra
testimonium scilicet quod prius per hunius prima
tionis quod genuit mencia quam dicis non
initio prophetie secundum pa... est prima et eius dominium sic
dicit ezech. 20 non propter nos facio domus israel
sed propter nomen sanctum meum quod polluistis in gentibus
quod polluistis in medio eorum Intelligendum est absolute
quod quod aut ... pronuncia... gentes istud et pro se
necia ... in via iusticie acciperet et sub quodam
precepto et si sic attende considerans in duas similes
pauperes patienter angustias sic intellige
in preterito auctore quod de eze supius obiecisti scilicet quod
illud quod genuit messiam absolute implendum
et fuit impletum tempore reductionis captivitatis babi-
lonice in qua ista prophetia prophetabat quod aut in mente
sue ut non est ... in lapinam quod genuit prophe-
tia ... in bono sub ista condicione intelligere ergo
... fundamentum ... super predictum patet tamen accipi
... rationabili sicut patebit in sequenti c° Ego
aut predicto non ... in aliis a te supra posit
messiam puto intelligi secundum semen david in quo
sibi succedens non tamen assumendo ex auctore 34°
et eze quod bona in prenunciata propheto iudeis fuit
eis prophetata futura per prophetam david pastorem
eorum et principem aut per predicta quoniam novum
hic non in ... sed hic ... pronunciat de
principibus et ducibus sui quoniam sub messie
sic et a ... pronunciatum eis futura quod similiter
quod modo supra positum 2m fundamentum non obviat
... de prelato adventu messie ... in
1° quod de 2a c° addunxisti sicut quod sponsum
meum sui scriptura vocet david messiam sed
secundum semen eius sibi succedens ut dixi quod
sicut non alius rex sic non messias quod ...
fuit otiosum ut patuit fuit contra
... non receptum ut tu intelligere videbaris sed
hec omnia ... fundamentum ... fuisse
implenda in reductione captivitatis babilonice
de qua constat quod ... per ea ... precedentes
prophetia plagis ita quod regnum iudeorum cepit
... fine sedi ... si ...
... in bono modo videlicet quod constat ... sunt

expectata impleta illud aut quod de 2° et
ozee posuisti in ... ad messiam
non tamen hic probasti ... quam nos
quod videas ... pro nobis patet aut intelligi
de captivitate babilonica et ... ab illa et
... intelligere ergo ... de fine seculi quod
prenunciat quod in visione quaerent eum quod
si non sit impletum tunc ... hoc ...
... expectatur implendum. Nec

obstat ... in novissimis diebus quod dies novissimi
... etas mundi ... sic petrus allegat
act. 2° patet tamen intelligi de liberatione iudeorum
absolute ... et ... in quibus fuit ...
... per heliam prophetam fiet in fine seculi sicut
eis promittitur malach. 4° in fine ut supra
posuisti ... et Johel 3° in principio dicit
quod in diebus illis et in tempore illo cum convertero captivi-
tatem iuda et ierusalem congregabo omnes gentes
et deducam eas in valle Josaphat et disce-
ptabo ibi cum eis etc. ... tunc ... sic dicit apostolus
paulus omnis israel salvus fiet ad romanos xi
et allegat scripturam ysa. ad hoc quam ... in
c° 49 in fine quod tu supius posuisti
et eze 38 c° ... de istorum iudeorum
tunc futura loquitur ut de ... gog
et magog ... israel ...
ut dicit salvator ... helyas autem
veniet et restituet omnia ... sic nos
... fuit ut sit hora ...
... per prophetam ioel 2 et
in novissimis diebus dicit dominus effundam de spiritu
meo super omnem carnem et prophetabunt filii
vestri etc. ... apostolorum appellat dies
novissimos scilicet etate mundi novissima
... septima ... futura ...
appellat dies novissimos sic ...
... ut ...
... in diebus novissimis ...
...
et ... sic ...
impleta non sit quod nos ... sed tunc
sunt ... nomine david ...
... eis per messie adventum

Iterum hic fundamentum ... c°
... non obviat nobis quod hoc
quod promittitur nobis ...
... constat absolute
...
captivitatis appellat et ...
dissipationis ...
a captivitate. Certa non ...
...

si intelligatur spiritualiter tamen in quo ideo non
adiacebit littera illud glossa non est verum
mortem passionis aut passionis sed post
per mortem aut populi illud insuper
quod sequitur non addiciet glossa ut transeat per
te ego et immundus et ad sita quam tu supra
obiecisti non importat perpetuitatem sed
ratione ut intelligi sicut ut alii ille pene
apud uiuos captiuos desinat non ut nunquam
postea reperiretur in eis sicut solemus de
homine liberando de carcere dicere non eris amplius
in carcere nec glossa eris sub custode illius
quamuis forte post liberacionem ipsius pro nouo
futuro delicto in carcere adductus fuit iterato sicut
dicitur zach. xi° in prima ultra super habitatores terram
dicit dominus quod uerum est pro tempore non pro semper eo
quod ita misericordie egit dominus cum habitatoribus
terram quod fecit post hoc uerum pro de quo
6° ca° glossa in ueniet latrones sine
tunc ipsi quod non sunt ultra ut ad tempus sic
sic intelliguntur ideo de textu quem supra
exposui 30 c° et exposui illud 19°
et illud ezechielis 30° c° quod exposui tuo c° quod
et supra id ysa 10 c° in ezechielis glossa id
et de c° 4° libri michi quod c° quod posuisti
ita quod tria uerum michi patet per eas ut de
preteribus meis inferius illud quod de ea
quod de tronis posuisti illud fundamentum
non arguit aduentum messie futurum
quod uidetur sequi in interpretatione in parte est quam concordat
prescripta glossa de eorum quarta iusti quod esset
ipse ostendit et ipsum factum et illud ysaie
dedit rediit quam 2° et de syon non de
lingua me dominus et c° ad litteram est completa de
reductione captiuitatis babilonie quod sub esdra
et neemia constat muros syon esse constructos
sicut patet neemie 6° et 4° in aduentu autem
in prius mortem illi sunt opulenti et habundantia
et tempore natiuitatis sed ueniunt de oriente in tres
reges magorum et post passionem ad eadem
dominum redemptum eam ualde quasi ad primum et mundos
et gentibus quam pro uidens notam in reges et
gentes innumerabiles ad accesserunt post quod dominus
signum suum ad ipsos exaltauit ut in de-
signum autem fecit per suos apostolos predicans
et quodam in gentibus sicut quod totum ad litteram
est impletum ideo quod de c° eius dedit ecclesie
ementi et c° et in syon delinquens me dominus
et c° **Solutio** per 3m fundamentum primam erit
in tempore reductionis captiuitatis babilonie quod
dicit c° precedente egredimini de babilone
fugite a caldeis et quam in tempore multis
de messia subdit hic quod posuisti quod

reductione non fuerat ad impleta sicut exposui

Sicut in 3m fundamentum est implenda
promissa intelligi sicut in 2m fundamentum
ad predicta debes accipe illud quod de 9° c°
ysaie in 6 discussum in declaratione primi fundamenti quod
posui id autem c° 33 a te positum respicit syon
et c° intelligere debes in fundamentum suppositum
quam non est uerum de ciuitate terrena quod terrene ciuitatis
non queritur quod nequaquam transferri poterit eam possit deleri
et eius fundi non in perpetuum quod ciuitas terre-
na non durat in finali iudicio sed non aut destruetur

¶ Ut experientia terrene si forte taceret ille non
operet quod esset locus fluminum sed stans in sicco hic
aut sequitur de ea in me locus fluminum riui latissimi
et patentes quod de riuulis gratie spiritualis oportet accipe
eam ad celestibus amorem non est congruat quod exposui
sic ad spiritualem uidelicet non in plenum sed
tamen ipsum ut uidebis exposui elegantem aut
accipi de congregatione iustorum spirituali
regna messie uidelicet per eam patrum sequitur dominus
enim iudex noster dominus legifer noster dominus rex noster
ipse ueniet et saluabit nos hic regnum messie
sunt hic ciuitas regnum messie differentibus his
enim alia de ea ueri et transferri potest tota
est semper permanens in loco et a loco immobilis et
uirtutes eius sunt plane sequitur quod sunt ei clauium
et fundi non rumpentur nec auferentur quod salus de
ea regit iudicat et ei dat legem quod sequitur constat
quod hic ciuitas est uerum opulenta bonis spiritua-
libus sicut autem hoc uerum intelligatur pro tempore quo hoc
ciuitas messie sunt pro tempore gratie eius non
quo de primis negociis ex quo constat quod spi-
ritualis hodie carnalis esse non potest sed ex
constantia sicut spiritualis esse quam autem uolo tamen quod
contra tria uerum prophetarum aduentus quod in eadem
sane alii sicut primo de hac ciuitate regni
spirituali pro tempore sue militie super terram et
misericordie a c° de eius statu in gloria post finale
iudicium autem in finali iudicio sicut in primis partibus
quod ratione sicut patet ex quo omnia eadem et c°
a sibi inuicem in ipsa succedunt sicut alii prophetie
sicut primo de aduentu uirginis primis sed messie
et misericordie alia de 2° eius aduentu ad finale
iudicium **¶ Caute** sequitur ex christianis eorum ita
distingue sicut illud quod posuisti de 34° c°
ysaie deus ipse ueniet et c° uerum esse dicitur de
primo eius aduentu et quod statim tu sub inuicem
et ambulabit quod liberati fuerunt et c° congrue accipi
implendum in 2° eius aduentu ita ut primo ex primo aduentu
oriretur ecclesie iusticia quod ad sua membra et sua

redemptio et quantum ad glorificationem spiritualis ipsius
potest etiam intelligi pro tempore gratie satis convenienter melius
tamen primo modo. Nullo autem modo potest intelligi civitas
de syon terrena sicut tu intelligis. Videbaris enim quod
in ea leticia sempiterna esse non potest nec potest stare
cum labore et gemitu saltem pro timore [illegible]
ipsi sicut dicitur de verbo ad verbum [illegible] et nunc quod
redemptus sit adhuc etc. quod cum non intelligis debes
[illegible] ipsa [illegible] [illegible]

Instat tamen scilicet de terra que erat dilatanda
et augenda ex gentibus sicut hic dicitur dilata autem
locum tentorii tui etc. ad dexteram et ad levam
penetrabis et semen tuum gentes hereditabit. Quod
autem non loquatur propheta de civitate terrena patet sicut
constat quod civitati terrene non competit fundabo te in
saphiris et ponam iaspidem propugnacula tua. ¶ Et
in fine capituli declaratur ad quid totus sermo dirigitur
videlicet hec est hereditas servorum domini et iusticia eorum
apud me dicit dominus. Unde patet quod oratio dirigitur
ad congregationem servorum domini non de aliqua civitate
terrena vel de gente iudeorum [illegible] et constat
ex hoc quod appellat eam [illegible] uxorem ab adolescentia
abiectam quod non convenit synagoge quod tempore
adolescentie scilicet floruit sed magis convenit ecclesie
gentium [illegible] ecclesie [illegible] gentium [illegible] erat
abiecta quando floruit in iudeis et tunc pauca fide-
les sibi iusti erant in gentibus. ¶ Et idem patet laudata
filiis quos pariet [illegible] et [illegible]
querebas quod multi filii deserte magis quam eius que habebat
virum synagoge iudeorum convenire non potuit
quia ipsa [illegible] in [illegible] virum habebat
sicut [illegible] dominus [illegible] hic [illegible] virum et sponsum
[illegible] Convertimini [illegible] filii [illegible] dicit
dominus et ego vir vester [illegible] et desponsabo te
mihi in [illegible] sempiternum [illegible] ipsa synagoga
intelligitur per [illegible] et [illegible] non invenimus quod
[illegible] habuisse virum [illegible] nulla
aliam [illegible] fidelem [illegible] [illegible]
[illegible] de qua in [illegible] [illegible] intelligendo
et [illegible] de ecclesia [illegible] autem sic
apostolus [illegible] ad galathas [illegible] de ecclesia [illegible]
scilicet ierusalem [illegible] autem [illegible] de illa ecclesia
[illegible] [illegible] convertendarum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] clamat propheta. Omnes sitientes
venite ad aquas et qui non habetis argentum [illegible]
[illegible] et comedite [illegible] de messia [illegible]
[illegible] [illegible] dedi eum ducem et preceptorem
gentibus et [illegible] ad eam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] gentes [illegible]
[illegible] vocabis et gentes que non noverunt te ad
te current [illegible] [illegible] de [illegible] que

[illegible] erat angusta et [illegible] ex gentibus
Sed [illegible] [illegible] quod [illegible] messiam
[illegible] surge et illuminare ierusalem quia
[illegible] istud fundamentum [illegible] non
[illegible] potest [illegible] de civitate ierusalem [illegible]
et [illegible] quod [illegible] non possit non erit
tibi amplius sol ad lucendum per diem nec splendor
lune illuminabit te sed erit tibi dominus in lucem sem-
piternam et deus tuus in gloriam tuam non occidet
ultra sol tuus et luna tua non minuetur quia dominus
erit tibi in lucem sempiternam [illegible] [illegible]
tam [illegible] ut dicant tam preclara civitate
lumine solis per diem et lumine lune per noctem
[illegible] [illegible] quod tempore glorie fuit luna [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] a sole
[illegible] quod tunc sol [illegible] non occidet [illegible]
[illegible] [illegible] non occidet sol tuus et non erit tibi sol
amplius ad lucendum per diem [illegible] dices
si sol non occidet [illegible] autem clare videas [illegible]
[illegible] fundamentum illud [illegible] intelligi [illegible]
[illegible] quod in [illegible] [illegible] autem tuus omnes iusti in perpetuum
hereditabunt terram germen plantationis mee
opus manuum mearum ad glorificandum. ¶ De
[illegible] quod ierusalem [illegible] [illegible] omnes iusti non
[illegible] [illegible] [illegible] oportet quod [illegible]
fine [illegible] sicut [illegible] minimus erit in mille
et parvulus in gentem fortissimam [illegible] tempore
eius subito faciam istud [illegible] paulus [illegible]
[illegible] [illegible] fuit et [illegible] [illegible] appellat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliorum [illegible] omnes
apostoli [illegible] et [illegible] gente [illegible]
[illegible] [illegible] ad fidem [illegible]
[illegible] de eis [illegible] qui sunt isti qui
ut nubes volant et [illegible] quasi columbe
ad fenestras suas [illegible] gentes [illegible]
[illegible] et [illegible] simplicitate columbe [illegible]
[illegible] et [illegible] magis stupenda
et fidei [illegible] [illegible] quod subito [illegible] tempore
[illegible] [illegible] [illegible] messia [illegible]
[illegible] dicit in tempore eius subito faciam
istud et [illegible] [illegible] se [illegible] quod [illegible]
[illegible] de [illegible] spiritus domini super me etc.
describens [illegible] adventum [illegible] ad [illegible]
[illegible] corde et ad predicandum captivis indulgentiam
et clausis apertionem etc. [illegible] ad consolationem [illegible]
[illegible] et liberationem ab inferno [illegible]
[illegible] [illegible] et tunc adiungit [illegible]
[illegible] Et vocabuntur in ea scilicet in syon [illegible] ierusalem
[illegible] fortes iusticie plantatio domini ad glo-
rificandum scilicet apostoli et alii [illegible] [illegible]
in hoc ierusalem plantati ad glorificandum eum
[illegible] sicut iusti [illegible] in fine [illegible]

Quantum ad ea que de 9° c° subiecisti de
continuatione pacis debes attendere quod illud 3m
de 9° c° visa intelligitur de pace spirituali
sicut fuit predictum 12° c° Illud autem de pri° c°
predictum est et aliter debet intelligi in ex pri° c° 44. h°
vt illud quod per te fuit obiectum id est quod de 2° c°
visa et 9° c° inimici pacificias quod 2 c°. g. ponit
ponitur non ita monet sic pretendis nec ei
ponderas est intellectus quod dicit ¶ Erit in nouissimis
diebus ita ut utrosque omnino accipias quoniam ipsi
nulli hoc negant quod ei per messiam hoc fiet
pax tamen non a quo corroborientur regnum
per eum usque in sempiternum si omnia in utroque diebus
nouissimos accipiens etatem mundi
nouissima scilicet 6a etatis autem c° in monte
a tempore prophetie illius sic super expositum et 9 similiter
c° h° 20 ¶ Item non recte per montem domini accipis
cum in monte syon si debes messiam accipe-
re ad cum sit apertus in sentencia sic non est de messia
est domum missum si enim sit accipis quod est verum
quod visa ipse dicit c° 90. in adventu messie
sic tu expositus c° superiori omnes valles in plebe-
bi et omnes montes et colles humiliabuntur ¶ Si ei
omnes montes et collis tunc humiliabit non tamen
elevabit super colles montem syon verum sic
h° per montes potentes homines debemus accipe-
re et per valles homines humiles sic in per montem domini
hominem xpm scilicet messiam debemus accipe sic dn
inde accepit 2° c° fuit liber cum dico lapis
autem qui percussit statuam est mons magnus ad
quod fluxerit omnes gentes sapientes interpretati desim-
ilis gentes verum visa in dicit in hic propheta con-
fluent ad eum omnes gentes et ibunt populi multi
unum dicit fluent ad eum populi multi et sperabunt
gentes multe quod duo dicta constat per contra accipi
a prophetis ex quo verum prophetia firmiter non
misit monere de quo dicit non erit ultra
ad plurimum non levabit gens contra gentem gladium
¶ Quod hic per tempore messie adventus est dominus in tempore
ante et post eius confluere sic super expositum c° 21°
in quibus non ultra ut idcirco perpetuitate
importet et sic verum quoniam tota pax tunc erat
et tamen ante et post per eo annos fuerunt discessiones
ciuitatis iherusalem per titum et vespasianum quod nunquam
in mundo erat autem maior pax quod in ipso capite
totius orbis inimici fuerint et tamen quod arguunt
unum modo lo° pace inimicabile et multum in isto loco
3° non tamen legimus nos ab olim mundi fuisse
verum quantum est eo ysto esset pro signo adventus
messie facientes possimus assumere primum
esse messiam propter pacis secunda qua quod
fuit in ortu ipsius ut prophecie predixerant sicut
attemperant eos de confusi pace tua percussisse
quam tamen post ad dicit de eo Osee in iudicio
eius seminatum pacis domini auferat sua quod
de pace confusi intrare non sit et si dicas
messias adhuc est futurus quod non stat quod post
eius aduentum in fine seculi erunt prelia gog et
magog in terra israel sicut per ezech 28 et 29
angelus sua auferat hic in consuetudine est plena
12° c° istius in fundamento 3m fundamentum quod posuit
verum ezech 28. et 39. postquam de gog et magog
quod in nouissimis annorum venient ad terram israel
quod vulgare gaudio et quod in cadent et agmina
sua in terra in multa quod etiam annis succendes
eorum arma filii israel non portabunt ligna
de regionibus quod arma eius per ignem succendent
Item dominus a. n. 12 principia adventus antichristi
et eius post in multa tempora et ille occidet per
dominum 12 c° quod tamen veniet tempus quale nunquam fuit
ab eo quod homines esse ceperint usque ad tempus
verum constat tunc bella fore sicut prius ita quod
quomodo non accipimus pacem de pace spiritualis
ut super 12 c° huius exposuimus ¶ Sit in de 9°
c° visa consolamini 40° quoniam completa est malicia
eius deleta est iniquitas illius quod sicut
verificatum est in reductione captiuitatis babilonice
quod per terram c° propheta expressit ad percipit
quod non recte arguimus quod nunquam post mortem primam
debuit scilicet iniquitas per quid erat captiuitas
completa fuit quoniam post mortem in aliis visitare ma-
gnificet Jnimo primum fundamentum tollitur
omnia quod de eius regali seu temporali dignitate
superius posuisti quod regnum suum est in regne
spirituali duraturum ut superius est ostensum sic
quod hic tamen fundamenta omnia per te superius quod
nobis adducta in solutione ita puto quod eo
fundata 3a que per iudeos et quod nobis est dictum in

Ista liber accipiens fingens

Jn pro scilicet montem quoniam sicut dicitur domum 3° 24°
c° de stabilitate sacerdotum ac sacerdotum
leuitarum quibus quod cunctis diebus offerre
deberent holocausta incendere sacrificia
et cedere victimas ut in dicit intelligamus
preceptum 3m fundamentum scilicet ad continuationem
confusi verum sicut post ministri usque in fine
seculi in vita instrui per stetissent in vita
sacerdotum huius creatus fuisset et sic vir-
ius de helya et alius facere nunquam iste
tamen fuisset eius necessarius ad salutem autem sibi
obseruari fuisset quod non credimus quod ita fuit
sicut sequitur et dicit iste et non veniet et similiter

debent [illegible] de figura tn̄sire.

pt' i° de sacerdotib' et leuitis intelligi
mi° scdm fundamentum uia q̄ officiū hebat [illegible]
[illegible] sacrificiū et fede' [illegible] uictas ha'
intelli [illegible] de [illegible] ꝑam sacerdoꝝ sc̄d
[illegible] leui sacerdō et sic [illegible] i° quo
ad sacr' et leuitas [illegible] in pnti q̄
[illegible] offerunt [illegible] et cedunt [illegible]
[illegible] q° in amplius placz [illegible] spalis
data hoib' tpalem intellige [illegible] no ē
ex lege nec [illegible] ex cita [illegible] p [illegible] tpe et [illegible]
[illegible] a d' aut hoie ad regimē [illegible] pmlgatū
et si pmlge [illegible] obsuanda [illegible]
quo ad ea ppetuitate sub modificac [illegible]
[illegible] auctori legis ea mutandū aut collē
[illegible] [illegible] n' no dico [illegible]
lege statuens aliam pro gubnare si [illegible]
aut morte [illegible] alia [illegible] ea sine mag
[illegible] aut [illegible] legis [illegible] mutac
aut [illegible] exigit n' eam mutare [illegible]
melio aut [illegible] desit n' [illegible]
[illegible] pmlgauit [illegible] obsuandam quo
ex i° pmlgac [illegible] obsuacois [illegible]
obsuanc a [illegible] [illegible] pudicio ponet
legis latoris q̄ sibi licet ea p suo [illegible]
mutare [illegible] aut [illegible] mag
hanc modificac intelligis i legibus
tpalibus a [illegible] hoib' et [illegible]
et [illegible] plene cognoscat et [illegible]
[illegible] casus [illegible] ablacō sū mutac
[illegible] [illegible] ad [illegible] salute
[illegible] et apte intelligi [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] eas [illegible] ei aut
eas dissolue licuisse [illegible] ad [illegible] auctor
[illegible] [illegible] quod [illegible]

[illegible] [illegible] ad te i caligine nubis ut
audiat [illegible] me loquēte ad te et credat
[illegible] [illegible] [illegible] assume fibula
et [illegible] [illegible] ea in [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
bis aut [illegible] fibula et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible]

[illegible] hanc modificac [illegible]
ad ea q̄ de ppetua obsuac oblacōnū
legalium [illegible] et no [illegible] ppetui
tate eas sed ppetuitate [illegible] salute [illegible]
[illegible] [illegible] legislator [illegible] eas muta
das decreuit aut tollendas [illegible] aut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p eas
[illegible] [illegible] eas i aduentu messie
[illegible] [illegible] voluisse [illegible] sufficit
i pnti [illegible] [illegible] [illegible] sū oblac
[illegible] et si [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] magnū [illegible] libertate [illegible]
ex oblacōne legalium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obsuac debē legalia [illegible]
[illegible] [illegible] denouo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n' nos portare
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos
saluari [illegible] et ill' [illegible] [illegible] mag
[illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] libertate
donari

[illegible] fine [illegible] [illegible]
[illegible] usq' in fine [illegible] no fuisset i
[illegible] ut [illegible] [illegible] sacerdoꝝ aaron [illegible]
i fine [illegible] obsuac fuisset et [illegible]
sacerdoꝝ [illegible] ita ut figura et [illegible] figurata
[illegible] fuissent a fidelibus uolentib' obsuac
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
legales [illegible] [illegible] obsuabit [illegible]
no [illegible] [illegible] ad eos [illegible]
[illegible] [illegible] potiant figura [illegible]
[illegible] spuali [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] supra [illegible]

ista liber' attendo [illegible]
[illegible] no [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i aduentu messie sacrificia et sacer
[illegible] legis noluisse [illegible] [illegible] de oblac
[illegible] data in lege de [illegible] et i [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] mādauit in lege
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fuciat [illegible] [illegible] obsuada [illegible]
[illegible] [illegible] ad salute [illegible] possit illa
i ee [illegible] p diu legislatore [illegible]
posse [illegible] de lege [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] di [illegible]
[illegible] pactū meū [illegible] me et te et semen tuum
[illegible] te i generacōnibus suis fede' sempiterno et [illegible]
de [illegible] pacto [illegible] [illegible] pactū [illegible]
obsuabit [illegible] me et nos et semen tuum [illegible]
[illegible] i nob' ee masculinū [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] signum federis int' me
et nos [illegible] [illegible] [illegible]
masculinū in generacōib' [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] no fuit [illegible]
[illegible] pactū meū i carne [illegible]
[illegible] masculus [illegible] [illegible] [illegible]
fuit delebi illa aia [illegible] de [illegible]
meū [illegible] [illegible] [illegible]
pactū [illegible] debē ee [illegible]
[illegible] sempiternū [illegible] no [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] no fuit delebi aia
sua de [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible]
masculis [illegible] [illegible] fuit [illegible] ad salute

Item de observatione sabbati festorum et primiciarum pasche et azimorum de ieiuniis de immolatione agni paschalis de vino sacrificiorum de lucernis lucentibus in templo de panibus propositionis de iure primiciarum et iure sacerdotum et decimarum de decime decimarum de victima vacce rufe pro peccato de cotidiano sacrificio et de sacrificio in [illegible] mensium et ceteris cerimoniis preceptorum iudeis in lege sicut patet de hiis est vobis legitimum sempiternum aut pactum sempiternum aut signum perpetuum et similia sicut patet exo. 24. in fine 28. 29. 30. 31. de sabbato levitici 16. et 23. de festis et ieiunio et aliis pluribus. Item de lucernis et panibus propositionis levi. 24. de iure primiciarum numeri 18. de iure sacerdotum et decimarum de victima vacce rufe pro peccato numeri 20 de sacrificiis cotidianis et kalendarum numeri 29 de lege profugorum numeri 36. unde videtur consequens hec esse adhuc iudeis necessaria ad salutem. Item nusquam in novo testamento scilicet in aliquo evangeliorum aut epistolarum aut actibus apostolorum aut evangelistarum [illegible] prohibita esse iudeis aut celebratio sabbati aut alia quevis cerimonialium preceptorum in lege veteri nec apostoli sunt contra istam [illegible] apostolorum ad [illegible] ex gentibus [illegible] dicerent in lege moysi sed unde hanc observantiam prohibere [illegible] sed non [illegible] ex gentibus ad hanc observantiam legalium non tenentur actuum 15 et 21 et actuum 21. sicut [illegible] lege antiqua de nazareis numeri 6. [illegible] de consilio [illegible] paulus impleverit. Item ipse paulus apostolus ad ro. 2. dicit circumcisio quidem prodest si legem observes si autem prevaricator legis sis circumcisio tua preputium facta est et sequitur c. 3. quid amplius est iudeo aut que utilitas circumcisionis multum per omnem modum [illegible] iudeis et sicut videtur affirmare [illegible] debere observari a iudeis et magnam eius esse utilitatem. Item non solum videtur quod ista sunt iudeis utilia et necessaria ad salutem sed etiam [illegible] non esse illicita [illegible] necessaria ad salutem [illegible] apoc. 2o. [illegible] pergami [illegible] [illegible] balaam qui docebat balac mittere scandalum coram filiis israel edere ydolatria et fornicari [illegible] [illegible] ecclesie [illegible] iezabel que se dicit prophetam docere et seducere servos meos fornicari et manducare de ydolatriis [illegible] seductionem servorum [illegible] manducare de

ydolatria. sed de hiis que sunt ydolis immolata [illegible] non licent sed sunt prius premonstrata et per quas debet observari mandatum legis antique quod prohibet manducare de immolatis ydolis [illegible] Item paulus circumcidit thimotheum sicut legitur actuum 16 et [illegible] quod non egisset si fuisset illicitum [illegible] sicut [illegible] Item ipse paulus de consilio iacobi apostoli et fratrum observabat legem nazareorum ut sciant omnes iudei quod ipse ambulans custodiens legem sicut legitur actuum 21o. Item christus [illegible] servabat legem purgationis et oblationis [illegible] Item in sua persona servabat legem de agno paschali [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] quod nemo [illegible] audebat [illegible] Item [illegible] leproso quem mundavit precepit ut ostenderet se sacerdoti et offerret pro emundatione quod precepit moyses ut [illegible] quod noluit legem de leproso mundando [illegible] observari. Item quando [illegible] doctores [illegible] de solutione legis moysi reprehendebat [illegible] ipse legitime se excusavit ostendendo quod legem in suis operibus et sermonibus non volebat solvebat sicut [illegible] dixit se filium dei et ipsum [illegible] [illegible] eum blasphemum allegavit scripturam [illegible] quod non [illegible] legem sicut patet io. [illegible] hominem sanavit in sabbato ipse [illegible] excusavit se ut patet io. [illegible] [illegible] de hoc quod eius discipuli solvebant sabbatum quia evellebant spicas et manducabant ipse se et ipsos [illegible] a solutione sabbati sicut patet matthei 12 et sicut de multis aliis [illegible] et sermonibus [illegible] quod nullo modo [illegible] volebat legem [illegible] quod ipse [illegible] expressisse affirmavit [illegible] nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas non enim veni solvere legem sed adimplere amen quippe dico vobis donec transeat celum et terra iota unum aut apex unus non preteribit a lege donec omnia fiant matthei 5. Item ipse dominus [illegible] sicut legitur matthei 24 [illegible] [illegible] mandata [illegible] luce 18 et luce 16 facilius est celum et terram preterire vel [illegible] de lege unum apicem cadere. [illegible] quo [illegible] dedit totam legem antiquam in manu moysi et eam [illegible] [illegible] [illegible] illius solvere donec celum et terra transiret [illegible] observari

dicat non solum a iudeis set et ab hominibus primis
et quod eis obseruan[da] est omnibus necessaria ad salute[m]
Omnibus quos non necessaria
Reshme ergo nunc inter duas tamen ne
demes non mei apostoli pauli
audi ad hebreos scribentem et primum quod pos
tulas esse enim c° ad probat esse translatos
sacerdocii leui a christo dei quem [illegible] iurauit
dominus et non penitebit eum in eternum sacerdos secundum or
dinem melchisedech et dicat translato autem sacerdotio
necesse est ut legis translacio fiat et secundo quia
quidem fit mandati propter infirmitatem eius
et inutilitatem nemine enim ad perfectionem adduxit
lex et sequitur apostolus multum firmo[illegible]
quod si consumacio per sacerdotium fiebat propter obseruanciam
legis non fuit necesse ut alter diceret
sacerdos legis prius quam sacerdos secundum ordinem aaron
ordine dominica propter peccatorum consummasset quod
debuit ut diceret quod [illegible] in eternum consumm
aliud ut diceret debet iurauit
dominus etc. omnis asserit quod perfectio vite non
fiebat ex obseruacione legis atque [illegible]
lex fuit infirma necesse ad perfectionem adducit
ut adducens et obseruacio consummans secundum ordinem
melchisedech debuit ut diceret et per perfecti
firmitate debuit ut hic fuisset infirma
et [illegible] ad illius hominibus Sicut c° 8 ex
illa propheta ieremie 31 c° Ecce dies venient
dicit dominus et consummabo super domum israel
et super domum iuda testamentum novum non secundum testamentum
quod dedi patribus eorum in die qua apprehendi
manum eorum ut educerem eos de terra egypti
et concludit sic [illegible] aut novum veterauit
quod aut antiquatur et senescat prope interitum est
non tamen afferit reprobacionem sacrificiorum sed
legis sicut mandati aut testamenti aut pacti secundum
translacionem nostram quod dedit patribus quando
eduxit de egypto constat aut quod tunc tota
lege moysi dedit quod tota lex tunc data
reprobata est et sequitur in capitulo apostolus est per legem
nouam sed hic intelligendum est quo ad sensum
litteralem quod spiritualem sensum nos dicimus
per omnia et non dicimus quod spiritualis sensus sit
[illegible] quod talis sensus litteralis eius fit fructus
[illegible] et fides et ipse litteralis fit figura
de quo sensus ut [illegible] salua[illegible]
non veni legem soluere sed adimplere
et vnum iota aut apex vnus non preteribit
a lege donec omnia fiant sed donec omnia
fiat ad sensum spiritualem seu allegoricum Ex
his constat quod [illegible] sublebaci [illegible]
aut aliud tenentur obseruare legalia et sic

constat quod non fit [illegible] necessaria ad salutem Vnde
in 3° capitulo ad galathas eos reprehendit quia non
lebant legem obseruare expectantes se non solum
ad [illegible] sed se per legis [illegible] iustifi[cari]
dicat eis c° 2° Ego enim per legem legi mor
tuus sum ut christo legi et mortuus non recon
sumite [illegible] legem non dicimus Et c° 3° dicat
itaque lex pedagogus noster fuit in christo ut ex
fide iustificemur at ubi venit fides iam non
sumus sub pedagogo Ecce quod ut [illegible] hebreus
esse sicut ipse dicit ad ro. xi° et act. xx et
xxii ut alii fuerunt sub lege ad galathas c° 5°
Ecce ego paulus dico vobis quoniam si circumcidamini
christus nihil vobis proderit testificor autem rursum
omni homini circumcidenti se quoniam debitor est vniuerse legis
faciende euacuati estis a christo qui in lege iusti
ficamini a gratia excidistis nos enim spiritu ex fide
iusticie spem expectamus nam in christo ihesu neque circum
cisio aliquid valet neque preputium sed fides que per dilectionem opera
tur Item quod si spiritu ducimini non estis sub lege
Vnde constat quod christus non [illegible] [illegible] [illegible]
sicut [illegible] [illegible] et quod non [illegible] ad
salutem et quod nullus ad ea tenetur [illegible]
[illegible] apostolus ex isto [illegible] pauli quod si obseruat
legalia ponens spem iustificacionis in eis
euacuatur a gratia et a christo [illegible] spiritualiter
[illegible] ad legalia obseruanda Vnde plane
[illegible] ea esse [illegible] sic enim ad col. scribens
c° 2° dicat nemo quod vos iudicet in cibo aut
potu aut in parte diei festi aut neomenie aut
sabbatorum que sunt umbra futurorum [illegible] aut [illegible]
dicere quod nemo [illegible] aliud reprehendere obseruacionem quod non
obseruat mandata legis de cibo aut potu et
festis quia non fuerit [illegible] umbra [illegible]
[illegible] esse et ro [illegible] [illegible] nemo est reprehensibilis
quod umbra non sed [illegible] sed ad ro. 3° dicat
arbitramur iustificari hominem per fidem sine operibus
legis si aut fuerint [illegible] opera legis aut
ut ad hunc rigore mandati sic [illegible]
antiquitus non dicimus quod [illegible] salus [illegible]
[illegible] esse non possit scribit aut iudeis et grecis
qui rome fuerint sic c° 1° et 2° Vnde constat
quod intendit affirmare salutem iudeis [illegible] iustificari
esse sine legis operibus Vnde asserit c° 6° dicat
eis non enim sub lege estis sed sub gratia [illegible]
quod peccabimus quia non sumus sub lege sed sub
gratia absit et c° 7° nunc aut soluti sumus
a lege mortis in qua detinebamur ita ut seruiamus
in nouitate spiritus et non in vetustate littere Vbi plane
afferit se non teneri seruare litteram legalium sed solum
sensum spiritualem [illegible] quod ut ipse ut illi sunt sub lege

Item c° x° reprehendit eos qui iudicant a[...]os
iudaizantes alios in lege phariseos qu[...]
[...]m gratia sic affirmans sicut cum [...] sub
[...]m dono ihesu qui non [...] in ei qui
[...]estimat quod [...] est illi [...]
[...]m marcello [...] iudaizare [...]
[...]tes [...] gratiam domini [...] plenitudinem
[...]signis nos vocat [...] fidelium [...]
[...]omne quod nos apostoli iudaizare [...]
[...]tes [...] gratiam si quis autem [...]
[...] nolite iudaizare [...] qui iudicant
[...] gratiam. gratias autem dico [...]
Eandem [...] dicit [...] de [...] legis
[...] quo ad alios [...] ad thimo[theum] [...]
[...] autem manifeste dicit quia in novissimis temporibus
descendent quidam a fide attendentes spiritibus
erroris et doctrinis demoniorum in ypocrisi loquentium
mendacium et cauteriatam habentium suam conscientiam prohi-
bentium nubere abstinere a cibis quos deus
creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus
et his qui cognoverunt veritatem quia omnis creatura dei
bona est et nichil reiciendum quod cum gratiarum actione
percipitur [...] dei et oratione [...]
ad [...] de eodem lege dicit Omnia
[...] mundis [...] sal[...] [...] inquit [...]
precepit [...] quos [...]
[...] et susceperunt nos iudaizare
[...] apponit nos [...] desuper [...]
[...] dedit [...] qui [...]
lege antiqua [...] data [...]
[...] multi [...] observare [...]
[...] observare [...] paulus [...]
ad gal[athas] [...] autem [...]
debitor est universe legis faciende [...]
se [...] tenere ad [...]
[...] ad [...] dicit Ecce
[...] vobis quia [...]
[...] sub lege [...] sub lege [...]
[...] non [...] sub lege [...] non sunt
obligati [...] legum [...]
[...] ut [...] per [...]
[...] ad [...] sufficientiam [...]
[...] quinimo ydoneos ministros
fecit novi testamenti non littera sed spiritu littera enim
occidit spiritus autem vivificat quod si ministratio
mortis litteris deformata in lapidibus fuit in
gloria ita ut non possent intendere filii
israel in faciem moysi propter gloriam vultus eius que eva-
cuatur quomodo non magis ministratio spiritus erit in glo-
ria si enim ministratio dampnationis in gloria est multo magis

habundat ministerium iustitie in gloria Hec vocatur
scriptura antiqua legis ministratio legis mortis
et ministratio dampnationis et ministerium novi testamenti
ministerium iustitie et spiritus [...] Et evacuatur
[...] plane [...] sicut [...] evacuata
[...] multo magis quod manet in gloria est
[...] potuit [...] plane quod [...] ministratio
legis date in lapidibus evacuata est
in [...] occidit Constat autem de mi-
nisterio legis data [...] evacuata
est Ex quo [...] occidit [...]
legis [...] dicit quod vobis est [...]
[...] fecit [...] matre
solvens omnia [...] in [...] lege [...]
in lege [...] intelligendum [...]
[...] legem et apliciendo [...] Cum [...]
intelligi [...] et [...] de [...] et figu-
ralibus non de mandatis moralibus exceptis
in [...] aliis [...] ad [...] pertinet pie-
tate [...] custodire [...] laborat
[...] solvat [...]
[...] sic in [...]
[...] ad salutem [...]
sic [...] dicit audistis quia [...]
antiquis non occides qui enim occiderit [...] est
iudicio Ego autem dico vobis quia qui irascitur
fratri suo reus erit iudicio ego autem dico vobis
[...] fratri suo et [...] audistis quia
dictum est antiquis non periurabis [...]
autem domino [...] Ego autem dico vobis
non iurare omnino et [...] audistis quia dictum est
antiquis diliges proximum tuum et odio habebis
inimicum tuum Ego autem dico vobis diligite
inimicos [...] in [...] complicita [...]
mandatorum [...] in tabulis [...]
[...] antiquis [...] sunt
[...] Ideo [...]
[...] et [...]
[...] pharisaeos allegando [...] non [...]
[...] salute [...] precepit [...] lege
[...] non [...] sic
[...] Cum [...]
[...] tunc [...] sunt [...] sic [...]
[...] de [...] dicebant [...]
[...] nisi circumcidamini secundum morem moysi non potestis
salvi fieri facta [...] non minima a paulo
et barnaba [...] statuerunt ut ascenderent
paulus et barnabas et [...] ex aliis [...]
apostolos et presbiteros in ierusalem super hac questione
Cum autem venissent ierosolimam suscepti ab eccle[sia]
et ab apostolis et senioribus [...] quanta [...]

deus fecit cum illis sumendum autem quod de heresi phariseorum qui crediderant dicentes quod oportet circumcidi eos precipere quoque servare legem moysi. Convenerunt apostoli et seniores videre de verbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret surgens petrus dixit ad eos viri fratres vos scitis quoniam ab antiquis diebus deus in nobis elegit per os meum audire gentes verbum evangelii et credere et qui novit corda deus testimonium perhibuit dans illis spiritum sanctum sicut et nobis et nichil discrevit inter nos et illos fide purificans corda eorum. Nunc ergo quid temptatis deum imponere iugum super cervices discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus sed per gratiam domini nostri ihesu christi credimus salvari quemadmodum et illi. Tacuit autem omnis multitudo et postquam tacuerunt respondit iacobus dicens viri fratres audite me. Symon narravit quemadmodum primum deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo et huic concordant verba prophetarum sicut scriptum est post hec revertar et reedificabo tabernaculum david quod decidit et diruta eius reedificabo et erigam illud ut requirant ceteri hominum dominum et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum dicit dominus faciens hec. Notum a seculo est domino opus suum. Propter quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad deum sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum et fornicatione et suffocatis et sanguine. Videtur quod tunc dissoluta a petro et iacobo questione de gentibus convertendis ex gentibus scilicet quod nec de legalibus eis debuit onus imponi. Cum [illegible] consensus omnis apostolorum et seniorum sicut et scriptum est et unanimiter miserunt per silam et iudam cum paulo et barnaba ad fideles antiochie.

Et ulterius dicunt fideles antique legis hinc ex lege antiqua servare que data erat solis iudeis non prohibetur. Hec autem lex moysi data solis iudeis et eorum subditis data erat in memoriam eductionis eorum ab egipto per dominum ut in quolibet libro legis scilicet exodi levitici numeri et deuteronomii frequenter sic recitatur. Unde non videtur cur a gentibus observari deberet nisi quatenus per suam legem generaliter astringuntur.

Ista patet est sufficere pro responsione eidem. Instancie omnium mandatorum legalium non moralium et hoc quo ad spiritualem litteralem et non constat quod ista nulli sint necessaria ad salutem sicut intelligebant sed unde licet fuerint precepta hebreis similiter et preceptis observanda quod non sit [illegible] preceptum ceremoniale legis quorum

hic implicatum sed neque legislator eas mutavit aut auxit sed decrevit quod cessant aut ex predictis dominum eas abstulisse. Quod autem obiecit mensura in evangelio aut scriptura apostolica continetur circumcisionem aut aliam legem antiquam esse prohibitam verum est quod non in necessitate licet et paulus non fuerat. Super dicat ad galatas quarto si circumcidimini christus vobis non prodest nichil. Et tamen quando dicat evacuati estis a christo qui in lege iustificamini. Ideo illud precedens sic accipiendum est si in hoc iustificationis ponitis in circumcisione aut in alio opere legali christus vobis non prodest. Non vero quod non pro publico [illegible] eius utilitas propter illud quod in primo apostolus dicit et nolite iterum iugo servitutis contineri. Loquitur de iugo legis antique accipiendus sic non ut non precipiat servare legem sed ut existimet se obligatos ad legem servandam non sperent se iustificari ex legis operibus. Sicut in tertio dicit eos insensatos et fascinatos. Et circa secundo quoniam existiment se iustificari ex legis operibus. Unde dicit scientes quod ex operibus legis non iustificatur omnis caro. Et infra hoc solum volo a vobis discere ex operibus legis spiritum accepistis an ex auditu fidei. Sic stulti estis ut cum spiritu ceperitis nunc carne consummemini. Tanta passi estis sine causa si tamen sine causa. Qui ergo tribuit vobis spiritum et operatur virtutes in vobis ex operibus legis an ex auditu fidei. Sicut scriptum est abraham credidit deo et reputatum est ei ad iustitiam. Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt hi sunt filii abrahe. Sed certe non quod filii abrahe sunt illi qui benedictionem habent abrahe sicut ipse qui exponit. Sed filii sunt per fidem et non per opera legis. Hic non intendit asserere per totam epistulam et ideo verum dicta superiora ad intentionem debent referri ita quod non in quantum legalia observata necessaria in novo testamento esse expressit. Ut autem superius appareat ex hiis que tu superius posuisti paulum et alios discipulos et apostolos fecisse legalia observasse quod nullo modo fecissent nec fecisse consuluissent si fuissent eis prohibita. Sed constat ex premissis ea esse necessaria ad salutem et ad ea nullum esse teneri. Sic intellige omnia legis antique ceremonia prohibita scilicet quod nullum obligant sicut antiquitus obligabat nec sunt necessaria ad salutem. Et ut plenius dicam in isto quod sunt in verbis quod non tenentur ad ea legis mandata omnino neque ad ea compellat. Quod in nova lege scilicet in scriptura evangelica aut apostolica aut predicatione certe apostolorum.

Quod non obiecit paulum dixisse ad romanos quod contra precepta legis non dixisse et apprehendere contra consuetudinem fecerit si apprehendere eam persecutum in aliquo et quibus contra id fiebat quod ille ab eis dicere tunc erant personaliter ideo ipse dixit quod contra [illegible] ex eis volentes dicere quod circumciso

quando iuste susceperunt eos prodesset si legem serva-
rent legis mandata servaret alioquin circumcisio illa fieret
inutilis ad salutem ¶ Qualiter autem erat
utilis circumcisio nunquam secundum hoc quod apostolus invenit
sed quod circumcisio et non alius secundum ista fuit circumcisa
... cum circumcisionem adhibuit quod oportet legem patrum
et quod non est locus in presenti inquirere sed de hoc
... tractabitur capitulo non quod de apocalypsi. ubi
autem non conveniret quod hoc preceptum legis non liceat
cum mandatum de immolatis sed quibus ex
gentibus hic sunt prohibita ne ydola tenerent
sicut ante faciebat unde apostoli decreverunt actuum xv
et xxi. sic visum enim est spiritui sancto et nobis
ultra imponere omnis quod hec necessaria ut abstineatis
vos non ab immolatis simulacrorum et sanguine
et suffocato et fornicatione hoc enim erat preceptum
gentibus ex gentibus qui autem ydolatre fuerunt
fuerant ne occasionem assumerent contra legem
et sola cum occasione apparet aut sermonem impo-
nere mandatum aut proprio suo in quo tamen erat
cavendum alias sicut patet supra per dominum
pauli ad corinthios non tamen sunt sufficiens
prohibitionis sed per apostolos gentibus ex
gentibus et tamen hoc non prohibuerit adhuc
vel de consilio sed scilicet ut littera dicat unde constat
eos non prohibuisse prohibuisse hoc per legem quod
tunc erat eis quia legalia prohibuit prohibuisset
quod vero non paulus concedit sunt in ea

Q

uoniam multi sunt ne iudei alii ad fidem
conversi scandalizarentur et offenderentur
quod omnes iudei conversi in principio et nascente
iudei erant pene totam legem observabant
ad litteram sicut autem non intelligentes eorum causa
unde actuum xxi. dicit lucas de paulo et sic
et aliis et cum venissemus iherosolimam libenter ex-
ceperunt nos fratres sequenti die introibat nobiscum
paulus ad iacobum omnesque collecti sunt seniores
quos cum salutasset narrabat per singula
que fecisset in gentibus per ministerium ipsius at
illi cum audissent magnificabant dominum dixeruntque
ei vides frater quot milia sunt in iudeis qui cre-
diderunt et omnes emulatores sunt legis. au-
dierunt autem de te quod discessionem doceas a
moyse eorum qui per gentes sunt iudeorum dicens
non debere eos circumcidere filios suos neque in consue-
tudine ingredi quid ergo est utique oportet convenire multitudinem audient
enim te supervenisse hoc ergo fac quod tibi dicimus sunt in
nobis viri quatuor votum habentes super se hiis assumptis
sanctifica cum illis et impende in illis ut radant capita et
sciant omnes quod de te audierunt falsa sunt sed ambulas
ipse custodiens legem ¶ Ecce hic constat quod fideles
iudei in primitiva ecclesia apostoli legem servabant unde ipse

paulus fecit quod consuluerunt et sine causa scandali
conversi offenderent et ob hoc a religione christiana
inchoata recederent non apponens legalia quoad
ad actus salutaris spiritualis ipsorum sed ostendens
ipsa non esse prohibita quod tunc non ipse apostolus eorum
complesset nisi sal[va] apostolis et seniores illud sibi
fieri suasissent nisi movere deberet quod dicens mo-
dum circumcisus quod baptizatus ab eo si non
fuit in spiritu quo ministerio per baptismum susceptum
in sua persona fuit circumcisio evacuata et circumcisio
quod si quid salutis conferret ponitur autem esse
collatum per baptismum ... ...
circumcisio fuit superflua et per quam omnis inutilis
de eius oblatione in templo et viribus pro eo
immolatis intelligere quod consimiliter amplius quod
constitit prima oblatio et loco eius ut puto succedit
... non ... observantia in ... qui in lege
fuit precepta sed quod ... per ... forte
assumpta sit a iudeis ... eius observantia
sic dicitur in lege precepta ...
quod precepta legis illius quod ex causa ...
per fideles fuit introducta ¶ De immola-
tione agni paschalis per evangelium fuit
in immolatione agni ... sed ...
et non ... lege ... ...
dicit unde apostolus prima ad corinthios v° est enim pascha
nostrum immolatus est christus unde ... in sua persona
legem implevit ad litteram ut eam ...
... sic instituit nova sacramenta per se et
suos sic paulatim evacuabit utique ¶ Congrua
in omnibus et ... ...
in moralibus non ... in legalibus ...
quod ipse paulatim per ... ...
suorum discipulorum evacuavit dispensavit eis sicut
... oblationes ... ...
... ut obiceretis sed ... ...
... ...
quod ... ...
... ...
... ...
... ... a lege ...
... non ... mandatum de
... sabbati ... ...
salus ... ...
ad ... ...
quod ... mandatum figurativum sunt ...
... quod ... apostolus ad hebreos ... sabbatum ...
... ... sabbatismum ... ...
... ...
... ...
... sabbatum ... ... sabbatum spirituale
non sabbatum litterale unde ad col[ossenses] ...

vos induceret i cibo et in potu a[ut] i pte diei
festi a[ut] neomenie a[ut] sabbatorum q[ue] s[unt] umbra
futurorum corpus autem xpi. Ecce q[uod] sabbatum sunt figura
fu[tu]rorum umbra[rum] q[uod] non q[uod] mandata tabularum spiritualiter
[illegible] q[uod] erat ne moliciem
Cum ergo precepit deus i[n] [illegible] ut i[n] mandatis
cum aliis observaret [illegible] excepit ß omnia
de mandata [illegible] q[uod] [illegible] non
sinn[illegible] nec i[d] sabbatum spirituale pate
fecit et io usq[ue] ad eius [illegible] litterale
sabbatum debuit abservari

[I]n paulus apostolus i[n] [illegible]
de [con]silio apostolorum legem servavit et
et i servari fecit i p[ro]fessionis suorum dis
cipulorum et i[n] reprehensibilis ut sup[er] dictum est
[illegible] reprehendit petrum quia hic fecit
cum non potuit petrus legem servare ut
paulus [illegible] non solum eum reprehendit sed
dicit eum fuisse et non ambulasse ad v[er]itatem
evangelii. [C]Scribit eum de se ad gal. ii. c[apitulo]
sic. Cum venisset cephas antiochiam
i[n] facie ei restiti q[uia] reprehensibilis erat. prius
enim q[uam] venirent quidam a iacobo cum gentibus
edebat cum autem venisset subtrahebat et seg
regabat se timens eos qui ex circumcisione erant
et simulationi eius consenserunt ceteri iudei ita ut
barnabas duceretur ab eis in illam simulationem. Sed cum vidissem
q[uod] non recte ambularent ad veritatem evangelii
dixi cephe coram omnibus si tu cum iudeus sis
gentiliter et non iudaice vivis quomodo gentes
cogis iudaizare. Ecce q[uomodo] reprehendit petrum q[uia]
subtrahebat se a [con]mestione cum gentibus
[con]formans se iudeis quos s[ecundu]m servant paulus legem
servare [illegible] Distingue
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] q[uod] q[uod] paulus
legem servavit [illegible] [illegible] fideles [illegible]
[illegible] legem ne scandalizaret et se a [illegible]
cultu [illegible] [illegible] ne aliis [illegible] ex
gentibus i[n] hoc nocuit s[ed] [illegible] eis
[illegible] iudaizandi quod de [con]silio [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quorum [illegible] erant ex gentibus et [illegible] thimotheum
[illegible] ut [illegible] de [illegible] [illegible] fidelium ex
gentibus [illegible] [con]silio et ie q[uia] iudeis p[ro]fuit
[illegible] scandalizavit ab eis subtrahens et gentibus
[illegible] non nocuit io irreprehensibiliter legem
i[n] casibus illis servavit. petrus non eq[ue] et paulus
asserit i p[re]dicto c[apitulo] ad gal. gentes iudaizare
cogit io reprehensibiliter egit Sed paulus licet
eum reprehendit q[uod] aut petrus erravit [illegible] ex
[illegible] per alias [illegible] i[n] eum [illegible] de cor
nelio centurione et [illegible] [illegible] [illegible] et bibit

et cum eis de precepto suo sed [illegible] [illegible] ad
[illegible] a deo et [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] se legittime excusavit et se non fecisse
[illegible] legem [illegible] ex quo illi cum quibus [illegible]
[illegible] fuerant sic p[atet] act. xi. c[apitulo] [illegible] sic le[gitur]
[C]Cum ascendisset petrus ierusalem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] erat ex circumcisione dicentes quia
introisti ad viros prepucium habentes et manducasti
cum illis. Incipiens autem petrus exponebat
illis [illegible] [illegible] eram i[n] civitate ioppe
orans et vidi in excessu mentis visionem des
cendens vas quoddam velut lintheum
magnum quatuor initiis submitti de celo et ve
nit usq[ue] ad me i[n] quod intuens considerabam
et vidi quadrupedia terre et bestias et reptilia
et volatilia celi. Audivi autem vocem dicentem
michi surge petre occide et manduca.
Dixi autem nequaquam domine q[uia] [illegible] aut immundum numquam
introivit i[n] os meum. Respondit autem vox secundo de
celo. Que deus mundavit tu ne commune dixeris. Hoc autem
factum est per ter et recepta sunt rursus omnia i[n] celum
et ecce confestim tres viri astiterunt in domo
i[n] qua eram missi a cesarea ad me. Dixit autem
spiritus [illegible] [illegible] ut irem cum illis nichil hesitans.
Venerunt autem mecum et sex fratres isti et ingressi sumus
i[n] domum viri. Narravit autem nobis quomodo
vidisset angelum in domo sua stantem et dicentem
[illegible] mitte in ioppen et accersi symonem qui cognominatur petrus
qui loquetur tibi verba in quibus salvus eris tu
et universa domus tua. Cum autem cepissem loqui
cecidit spiritus sanctus super eos sicut et in nos in initio. Recor
datus autem sum verbi domini sicut dicebat iohannes quidem
baptizavit aqua vos autem baptizabimini spiritu sancto. Si
ergo eandem gratiam dedit illis deus sicut et nobis
qui credidimus in dominum ihesum xpistum ego quis
eram qui possem prohibere deum [illegible] spiritum
[illegible] in se credentibus in nomine ihesu xpisti
[illegible] auditis tacuerunt et glorificaverunt
deum dicentes ergo et gentibus deus penitentiam ad
vitam dedit. Sic hic petrus egit ita debuit
[illegible] eum egisse et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] fuisse [illegible]
Sed paulus eum legittime reprehendit q[uia] cogebat
gentes iudaizare et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] legalia et credendi [illegible] debere [illegible]
[illegible] servabantur [illegible] [illegible] [illegible] fuit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuisse i[n] [illegible] [illegible] paulus
legalia observavit Sed paulus [illegible]
egit et petrus [illegible] sua [illegible] [illegible] sic paulus
de eo asserit [illegible] petrus [illegible] legem [illegible] [illegible]
non precepit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] illi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
legem observavit [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]

Hec [con]pleta i[n] lo a p[ri]n[cipi]o usq[ue] ad 18m c[apitulu]m 2o

Incipit q[ua]rtus lib[er] in q[u]o [con]tinentur plures [conclusiones?] c[ontr]a [illegible] q[uod] deus h[abu]it [illegible] a[n]i[m]am racionalem et corpus humanu[m] 2 q[uod] h[umana] n[atur]a no[n] erit ei nudi[us] i[n]dividu[u]s sed p[er]sonalit[er] s[er]vita 2 q[uod] i[n] eius assu[m]p[ci]o[n]e no[n] fuit i[n] di[vi]na n[atur]a[m] [con]v[er]sa. Incipiu[n]t k[apitu]l[a] eiusdem

Primu[m] c[apitulu]m po[n]it testi[moni]u[m] ewan[geli]i q[uod] [christu]s h[abu]it a[n]i[m]am [ra]c[i]onalem

Secu[n]d[u]m c[apitulu]m sil[ogismo?] [con]tinet s[ecundu]m h[ec] ewa[n]g[eli]i testi[moni]a

Tertiu[m] c[apitulu]m po[n]it testi[moni]a s[u]b[ie]cta ep[isto]li [illegible] p[aul]o

Quartu[m] c[apitulu]m [con]ti[ne]t testi[moni]u[m] ysa[ie] c[apitulo] 2o s[e]c[un]d[u]m libri

Qui[n]tu[m] c[apitulu]m h[ab]et id[em] 2 testi[moni]a ewan[geli]i 2 de ep[istol]a 2a [illegible] iohis

Sextu[m] c[apitulu]m [con]ti[ne]t obi[ectiones] s[cri]p[tu]re q[uod] [christu]s [illegible] [christu]s n[on] h[abu]it

Septimu[m] c[apitulu]m [illegible] p[er] testi[moni]u[m] g[e]n[esis] q[uod] [christu]s h[abu]it [illegible] cor[pus]

[illegible] [con]ti[ne]t obi[ectionem] de Joseph q[ui] [illegible] p[ate]r [christ]i [illegible]

Octavu[m] c[apitulu]m [con]ti[ne]t testi[moni]a ewa[n]g[eli]i q[uod] [christu]s h[abu]it [illegible] [con]solac[i]o[n]e corp[or]is. Nonu[m] c[apitulu]m e[st] de eode[m]

Decimu[m] c[apitulu]m [con]ti[ne]t r[aci]o[n]es i[n] [christo] passionibus

Undecimu[m] c[apitulu]m [con]ti[ne]t testi[moni]a ep[istol]e ad ro[manos] p[er] cor[inthios] [illegible]

12m c[apitulu]m obiciat q[ui]a [christu]s f[ac]t[u]s est i[n]ter [illegible] viuor[um] 2 mortuor[um] p[er] passione[m] 2 solvit obi[ectionem]

13m c[apitulu]m [con]ti[ne]t testi[moni]a ep[isto]lar[um] a[post]ol[orum] pauli 2 de actibus ap[osto]lor[um] 2 de ewan[geli]o

14m c[apitulu]m solvit obi[ectionem] s[ecundu]m [illegible]

14m c[apitulu]m de soluc[i]o[n]e obiectionu[m] 2e

16m c[apitulu]m obic[it] p[er] s[cri]p[tur]a[m] [quod] h[uman]a n[atur]a i[n] [christ]o [illegible] sibi [illegible] solu[m]

17m c[apitulu]m solvendo o[s]tendit ex assu[m]p[ci]o[n]e cor[poris] ab angelis 2 ex passibilibus [christ]o [con]ti[ne]t

18m c[apitulu]m obic[it] [illegible]

19m c[apitulu]m solvendo o[s]t[endit] [illegible] assu[m]p[ci]o[n]e cor[poris] [illegible] 2 angelis [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] eo [illegible] suppositu[m]

20m c[apitulu]m [illegible] p[re]cede[n]s obiciat 2 dissolvit

21m c[apitulu]m obiciat q[uod] [illegible] 2 ang[e]l[i] [illegible] [illegible] [christu]s h[ab]uerit cor[pus] [illegible] [illegible] vita

22m c[apitulu]m solvendo o[s]tendit ex [illegible] s[ecundu]m passionibus a[n]i[m]a[m] [illegible] assu[m]p[ci]o i[n] [illegible] p[er]sone

23m c[apitulu]m [o]ndit p[er] [illegible] [con]carnac[i]o[n]e filii [illegible] [illegible] aut s[ecundu]m [illegible] [illegible] [illegible]

24m c[apitulu]m obiciat q[uod] [illegible] s[ecundu]m p[re]sente 2 solvit obi[ectionem] [illegible] 1a fidei q[uod] [illegible] [illegible] 2 i[n] [illegible]

25m c[apitulu]m po[n]it [illegible] [illegible] [christu]m [illegible] fuisse

26m c[apitulu]m [illegible] ex [illegible] 2 ep[istol]a [illegible]

27m c[apitulu]m [illegible] [illegible] ps[almo] 19 20 2 [illegible]

28m c[apitulu]m [illegible] [illegible] ps[almo] 21 29 2 41 ysa[ie]

29 [illegible] [illegible] o[s]tendens q[uod] n[atur]a humana i[n] [christ]o no[n] erat i[n] di[vi]na mutata

31m c[apitulu]m [illegible] o[s]tendit p[er] [illegible] r[aci]o[n]es

32m c[apitulu]m idem o[s]tendit

Iam si placet aliud Iustiam [illegible] 2 q[uod] [illegible] [illegible] 2 a[d] h[er]etic[or]um affirmatio i[n] [christ]o a[n]i[m]am racionalem no[n] fuisse sed [illegible] fuisse p[ro] a[n]i[m]a [illegible] si potes ex s[cri]p[tu]ra [illegible] 2 [illegible] testi[moni]u[m] [illegible] ip[s]e [illegible] sic legi[tur] de se ip[s]o in ewan[geli]o m[athe]i 26 2 i[n] aliis ewa[n]geliis tristis e[st] a[n]i[m]a mea usq[ue] ad morte[m] 2 jo 12 n[un]c a[n]i[m]a mea turbata e[st] 2 q[uid] dica[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ei [illegible] in facie[m] [illegible] 2 dicens p[ate]r mi si possibile est tra[n]seat a me calix iste v[er]umpt[amen] no[n] sic [ut] ego volo s[ed] sic tu. Si a[n]i[m]am no[n] h[abu]it [illegible] [illegible] volu[n]tas [illegible] morte i[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut dic[er]e [illegible] q[uod] di[vi]na n[atur]a i[n] ip[s]o volu[n]tates duas h[ab]ebat s[cilicet] volu[n]tate[m] p[er] qua[m] [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] 2 volu[n]tate[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad morte[m] sed mag[is] sic [illegible] [illegible] jo 6o dicat [illegible] descendi de celo no[n] ut facia[m] volu[n]tate[m] mea[m] s[ed] volu[n]tate[m] ei[us] q[ui] misit me no[n] [illegible] potuit deus [illegible] [illegible] [illegible] volu[n]tate[m] [illegible] alia[m] q[ua]m [illegible] h[ab]ebat 2 i[de]o [illegible] h[ab]as duas [illegible] aut [illegible] saltem [illegible] alteram [illegible] n[on] [illegible]. It[em] [illegible] 24o dicat [ih]e[su]s aut[em] voce mag[na] clamans emisit sp[iritu]m. Et jo [illegible] [illegible] sp[iritu]m. [illegible] aut[em] sit sp[iritu]s [illegible] [illegible] [illegible] spiraculu[m] [illegible] inspiravit [illegible] in facie[m] eius spiraculu[m] vite 2 f[a]c[tu]s e[st] homo i[n] a[n]i[m]a[m] viventem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voce mag[na] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sp[iritu]m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapie[n]ciam [illegible] sp[iritu]m no[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sp[iritu]m [illegible] [illegible] [illegible] defendet 2 custodiu[n]t no[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ne [illegible] a[n]i[m]a[m] cu[m] a[n]i[m]e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] a[n]i[m]a[m] [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] no[n] [illegible] sp[iritu]m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] ewan[geli]o jo[hannis]

Propterea me p[ate]r diligit [illegible] [illegible] pono a[n]i[m]am mea[m] 2 it[er]u[m] su[mo] ea[m] [illegible] tollet ea[m] a me s[ed] ego pono ea[m] a me ip[s]o p[otes]tate[m] h[ab]eo ponendi ea[m] 2 p[otes]tate[m] h[ab]eo it[er]u[m] sumendi ea[m]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonu[m] [illegible] [illegible] a[n]i[m]am sua[m] posuit p[ro] ovibus suis [illegible]

negat eum animam habuisse intellectivam, eo quod non ponebat oves quas pro anima sua pro eis poneret [illegible]. Item Io. 11 de eo dicit ad ventum Lazari suscitandi. Ihesus ergo ut vidit eam plorantem et iudeos qui venerant cum ea plorantes fremuit spiritu et turbavit semetipsum et secundum lacrimatus est Ihesus. Et Io. 12 dicit cum hoc dixisset Ihesus turbatus est spiritu. fremitus non primus nisi ad animam nisi ei divina fremere non potuit nec turbari ipsum; ipsum potuit spiritus et rationalis quod turbari secundum alios libros et sibi notius, et sic ex turbatione sua et lacrimis ostenditur quod nam animam rationalem habuisse quam hic non dicimus quod ut per virtutem anime efficitur ut ad patrem [illegible] gratias deo patri agere [illegible] sed quia et ipse de se dicit [illegible] gratias agere quod aliud [illegible] nec dicimus [illegible] conveniebat per actum gratiarum quia non de gratia patris [illegible] exaudita sed humana [illegible] supponi ipsum [illegible] humane fuit de gratia exaudita ostenditur per animam rationalem gratias suo patri agebat ex quo tempore non erat ad patrem [illegible] gratias agere sine gratiarum actione competebat.

Item angelus dixit Ioseph sicut legitur Mt. 2 defuncti sunt qui querebant animam pueri [illegible] ad suis fratribus accipitur sic qui querebant animam eius separare a corpore [illegible] et ipse Christus dicit Mt. 20 de se filius hominis non venit ministrari sed ministrare et dare animam suam pro multis.

Item Ys. 53 de captivitate ysaias de eo loquitur dicit si posuerit pro peccato animam suam videbit semen longevum et voluntas domini in manu eius dirigetur pro eo quod laboravit anima eius videbit et saturabitur et sequitur ideo dispertiam ei plurimos et fortium dividet spolia pro eo quod tradidit in mortem animam suam et cum sceleratis reputatus est et ipse peccatum multorum tulit et pro transgressoribus oravit. Constat autem quod totum est [illegible] de eo esse dictum ex testimonio [illegible] ad ethiopem eunuchum candacis regine de quo dicit Act. 8 Philippus illud capitulum totum de Christo exposuit.

Item Ps. 15 de eo sic loquitur propheta [illegible] letatum est cor meum et exultavit lingua mea insuper et caro mea requiescet in spe quoniam non derelinques animam meam in inferno nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Petrus Act. 2 de Christo esse dictum asserit [illegible] ipsum quam animam habuisse que ad inferos descendebat et in Ps. 21 [illegible] ex persona eius [illegible] dixerunt vestimenta et [illegible] in misericordia [illegible]

Ps. 40 sicut ecclesia [illegible] ex persona dei assumerent et secundum eius invocatio ad patrem tamen [illegible] ne elongaveris auxilium tuum a me ad defensionem meam aspice. Erue a framea deus animam meam et de manu canis unicam meam. quod supra posuisti [illegible] Ps. 39 ex persona dicit. Corpus non aptasti mihi et secundum holocaustum pro peccato quod non postulasti tunc dixi ecce venio. In capite libri scriptum est de me ut facerem voluntatem tuam. Deus meus volui et legem tuam in medio cordis mei. Quod est in medio cordis mei nisi anima sicut alibi scribitur ecclesia in me cor meum et testa tua in [illegible] rationalis anima in [illegible] testa [illegible] ipse in evangelio Mt. 15 dixit de corde exeunt cogitationes male contrat ergo legem dei in sola rationali anima existit. Deus animam ergo rationalem habuit quod legem dei habuit [illegible] voluit in medio cordis sui. Item Ps. 19 de eo sic dicit propheta. Exaudiat te dominus in die tribulationis protegat te nomen dei Iacob. Mittat tibi auxilium de sancto et de syon tueatur te. Memor sit omnis sacrificii tui et holocaustum tuum pingue fiat. Tribuat tibi secundum cor tuum et omne consilium tuum confirmet. Letabimur in salutari tuo et in nomine dei nostri magnificabimur. Impleat dominus omnes petitiones tuas nunc cognovi quoniam salvum fecit dominus christum suum [illegible] cor habuisse in quo modo [illegible] loquitur ut supra [illegible] animam intellectivam et eius [illegible] oblationes et tam grande sacrificium suum cordis et magne fidelium ex inde secutura [illegible] clamat pro ipso ad deum exaudiat te dominus in die tribulationis.

Item cum [illegible] fiebant assurgens eum dicat [illegible] quoniam salvum fecit dominus christum suum.

Item Ps. 29 [illegible] Exaltabo te domine quoniam suscepisti me nec delectasti inimicos meos super me. Domine deus meus clamavi ad te et sanasti me quod [illegible] apostolus ad Hebr. dicit sub [illegible] in diebus carnis sue preces supplicationesque ad eum qui possit eum a morte salvum facere cum clamore valido et lacrimis offerens exaudi [illegible] pro sua reverentia et sic quod [illegible] domine eduxisti ab inferno animam meam salvasti me a descendentibus in lacum [illegible] dicit animam [illegible] ab inferno.

Item Ysa. 11 de eo legitur ecce egredietur virga de radice Iesse et flos de radice eius ascendet et requiescet super eum spiritus domini spiritus sapientie et intellectus spiritus consilii et fortitudinis spiritus scientie et pietatis et replebit eum spiritus timoris domini.

Item 20 [illegible] spiritus sanctus [illegible] gratia sic de eo dicit [illegible] de plenitudine eius accepimus [illegible] animam habuit rationalem constat [illegible] hoc [illegible] in [illegible] mens [illegible] ut nec [illegible] ut non sit susceptiva [illegible] ipse [illegible] appellatur [illegible] persona [illegible] super me eo quod unxit me [illegible] de Christo dicit [illegible] apostolus de eo [illegible] unxit te deus tuus oleo letitie.

Item de Christo dicit apostolus [illegible]

hebetes assimilatur nec ad ista decepit ut dicitur [illegible]
[illegible] contrarium esse in spiritu irrationali aut in carne
[illegible] in quorum venimus potest esse sancta aut sapientia aut
spiritus [illegible] aut ad domum gratie septiformis
constat autem hominem in rationali anima [illegible] fuisse

Item esse [illegible] in sancta [illegible] humano de quo supra
tertium libro [illegible] satis ostendit quod rationale
[illegible] habuit. Item panes [illegible] esse
[illegible] non in anima [illegible] non fuit anima [illegible] dolor [illegible]
admiratione [illegible] esuries et sitis [illegible]
[illegible] et confortabatur et fletus [illegible] de quo luce
19o. Videns Ihesus civitatem flevit super eam. satis
affirmatur eum animam habuisse. Item quod confortabatur
per evangelistam sicut dicitur luce 22o [illegible] eum animam
rationalem habuisse [illegible] confortatio [illegible] deitatem
in ipso sed non potuit nisi [illegible] animam rationalem
quod verba evangeliste [illegible] confortatio fiebat [illegible]
ut per verba angeli [illegible]. Apparuit illi angelus
angelus de celo confortans eum [illegible] per quod fiebat ei
[illegible] habebat [illegible] confortationis [illegible] aut
[illegible] potuit. Item quod [illegible] est [illegible] quod ipse dicit
luce 22o. desiderio desideravi hoc pascha manducare
vobiscum antequam patiar. Constat autem quod desi-
derium [illegible] non fuit [illegible] deitate [illegible] non
potuit esse [illegible] fames aut sitis eum desiderium
[illegible] sicut fames nec desiderium [illegible]
[illegible] potuit
esse in eo [illegible]
desiderium fuit in [illegible] rationali [illegible]
deitate [illegible] habuit [illegible] animam
rationalem. Item [illegible] sua epistola [illegible] dicit
In hoc cognovimus caritatem dei quoniam ille pro nobis
animam suam posuit et nos debemus pro fratribus
[illegible] animas ponere [illegible] assimilatur [illegible]
animam habuisse [illegible] animam suam
[illegible] aut [illegible] dicit accipe non de
[illegible] aut [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] habuit animam irrationalem sed rationalem
anima hoc puto [illegible] sufficere ad ostendendum
quod anima rationalis fuit in Christo

Si placet ostende quomodo matheus

Item [illegible] matheus [illegible]
Ihesus [illegible] habuit [illegible]
[illegible] et non [illegible] assidentes cum
solo corpore [illegible] habuisse [illegible] apostolorum
[illegible] Paulus de eo
dicit ad Ro. 8. deus filium suum mittens in similitudine
carnis peccati [illegible] carnis peccati [illegible] caro
[illegible] caro peccati [illegible]
Item ad Philippenses 2o dicit de ipso in similitudinem hominis
factus [illegible] super mare ambulare non potuit

ut dicit [illegible] de ipso [illegible] 19o [illegible]
[illegible] noctis venit ad eos ambulans
super mare [illegible] potuit ad suos
discipulos ianuis clausis [illegible] corpus [illegible]
humanum [illegible] de eo [illegible] 10 20 venit Ihesus ianuis
clausis et stetit in medio eorum. Item [illegible] 10
[illegible] dicat [illegible] ad eum [illegible]
non habuit et dicit ei Ihesus [illegible]
[illegible] eum [illegible] hora [illegible] se negare
[illegible] ab ipso [illegible] eum dicat [illegible]
[illegible] se [illegible] esse eum dicat
[illegible] hora [illegible]. Item dicit Io [illegible]
non [illegible] de hoc mundo [illegible] corpus
habuisset humanum de hoc mundo fuisset
Item ad [illegible] dicit apostolus ipsum dedit caput
super omnem ecclesiam que est corpus ipsius [illegible] dicit
ecclesiam esse corpus [illegible] non est [illegible]
corpus [illegible] intelligere posse [illegible]
corpus [illegible] de [illegible] hominis [illegible] non [illegible]
Item ipse [illegible] iudeos [illegible]
[illegible] nobis [illegible] de [illegible] filius est
dicit ei [illegible] 2 luce 20 [illegible]
Item Io 1o [illegible] caro factum est [illegible]
[illegible] non potuit aut [illegible]
[illegible] sit [illegible]
de [illegible] ipso [illegible]

Bacc[illegible] abrahe [illegible]
[illegible] in ipso omnes nationes [illegible]
[illegible] ad [illegible] in semine tuo benedicentur
omnes gentes [illegible] sicut dicit apostolus ad Gal.
3o [illegible] abrahe dicte sunt promissiones et semini
eius non dicit in seminibus [illegible]
[illegible] et semini tuo qui est Christus [illegible]
[illegible] ei ex semine David [illegible]
[illegible] corpus non habuit quod semine abrahe fuit
Item [illegible] filius abrahe fuit et filius David
[illegible] evangelista [illegible] liber generationis
filii David filii abrahe [illegible]
[illegible] fiebat [illegible]
ostendens [illegible] nativitatem [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] non habuit
Sic potest [illegible] fuit [illegible] filius
ioseph [illegible] 2o [illegible]
[illegible] dicebatur
de illo [illegible] et ibant parentes eius per omnes annos
in [illegible] in die sollempni pasche

Iste [illegible] evangelista [illegible] 2o [illegible]
[illegible] Ihesus erat annorum [illegible]
ut putabatur filius ioseph [illegible]
putabatur filius ioseph [illegible]
[illegible] putabatur

ee filius eius sed respondens verba angeli gabriel c° p° sm evangelium [illegible] dicat ecce
dapiet in utero et pariet filium et vocabit nomen eius ihesum
[illegible] ioseph et qui nascetur ex te sanctum vocabi-

Sic attendant manichei et dioscorus filium dei
quomodo ergo pendebat sive castitate
spoliata ancilla videbat ecce fiet istud
quoniam virum non cognosco et quod angelus eam certificavit
quod ipsa pariet ope spiritus sancti sicut ad ioseph
dixit angelus quod enim in ea natum est de spiritu sancto est
pariet autem filium et vocabis nomen eius ihesum ipse enim salvum
faciet populum a peccatis eorum Et videat assertione quod hec
omnia christi fantastica sunt corpus fantasticum contradicit
et ex hoc aliud sequitur quod fan
tastice nos redemit quoniam in cruce scilicet corpore et
natura fantastica non vere sit mortuus
Unde sequitur quod hic assertus solum fantastice est
redemptus cum totum novum testamentum contineat quod
per eius mortem sumus redempti si sit tamen fan
tastica et non vera fantastice non vere sumus redempti
Sed quod est maior dementia quam istud asserere unde
petrus sathanas est vocatus quod dixit
absit a te domine hoc asserere quod apparuit eum
mori et resurgere sicut dicitur mt 16° Item quod ipse
dicit io 12 Cum exaltatus fuero a terra omnia
ad meipsum quod exaltacionis evangelista exposuit
dicit hoc autem dicebat significans qua morte esset
moriturus et io 3° ipse dicit sicut moyses
exaltavit serpentem in deserto ita exaltari oportet filium hominis
ut omnis qui credit in illum non pereat sed habeat
vitam eternam Item de morte eius ipse dicit mt 20
filius hominis non venit ministrari sed ministrare et dare animam
suam redempcionem pro multis Et aliud est dare animam
suam redempcionem pro multis nisi morte pro eis
recipere qua morte anima datur et ad
corpus sequitur quod omnia clare perierunt quorum
corpus habuit in quo ista sustinuit Item quod est
verum quod dicit in cena discipulis suis sicut evangeliste
describunt hoc est corpus meum et hic est sanguis
meus sine carne habebat nec sanguinem Aut
quid est verum quod dicit nisi manducaveritis carnem
filii hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis
Io 6° si veram non habebat id quod dicit Caro
mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus
qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum in me manet
et ego in eo Cum non negaverint christum veram carnem
non habuisse ecce destruunt sacramentum altaris
ex quo verum sumitur corpus ipsius et eius sanguis
quod si non sunt vera et nec non est sacramentum sed
valde illusio magis quod paulus corinthiis
volebat esse illusos quibus scripsit prima epistola
c° 11° Ego enim accepi a domino quod et tradidi
vobis quoniam dominus ihesus in qua nocte tradebatur
accepit panem et gratias agens fregit et dixit

accipite et manducate hoc est corpus meum hoc facite
in meam commemorationem Similiter et calicem postquam cenavit
dicens hic calix novum testamentum est in sanguine meo hoc facite
quociens cumque bibetis in meam commemorationem est corpus
et sanguis domini Aut nunquid dominus ipse prius discipulos
volebat illudere quibus dixit eis sicut lucas 24 scribit

Palpate et videte quoniam spiritus carnem et ossa
non habet sicut me videtis habere et cum hoc dixisset
ostendit eis manus et pedes Sicut ista non fuerunt
sed fantastica tamen carnem et vera ossa ipse habere
potuit et bonus et malus et ita deus non tamen dix-
isset mendacium sed vel de ipso simul fidem discipulorum
indicare possit sed ampliter eis illusit Cum dixit eis
quid turbati estis et cogitaciones ascendunt in cordibus
vestris videte manus meas et pedes meos quia ego ipse
sum et tunc scilicet quod sui possent adhuc autem illis
non credentibus et mirantibus pre gaudio dixit eis
non habetis aliquid quod manducetur at illi obtulerunt
ei partem piscis assi et favum mellis cum autem
manducasset coram eis sumens reliquias dedit
eis et dixit ad eos hec sunt verba que locutus sum
ad vos cum adhuc essem vobiscum quoniam necesse est
adimpleri omnia que scripta sunt in lege moysi et
prophetis et psalmis de me tunc aperuit eis sensum ut
intelligerent scripturas et dixit eis quoniam sic
scriptum est et sic oportebat christum pati et resurgere
a mortuis tercia die et predicari in nomine eius remissionem
peccatorum in omnibus gentibus incipientibus a ierusalem
vos autem testes estis horum Ecce ipse dominus in
predictorum medio dicentium significat in fallibile nec in omnibus
est quod resurgens comedit cum eis comedit et
dixit eis quod in scriptura oportuit christum pati et
resurgere et in nomine eius predicari remissionem peccatorum
et quod ipsi super hiis fierent testes quod si quos dicat
ficte fecit fuisse non vere fictam poterit per fidem
fidei sane quo ad remissionem peccatorum et fundat
sed illusionibus totam predicationem apostolorum et eos sic
[illegible] dicat actus apostolorum testes asserunt

Unde petrus per fundamento sue predicacionis
constituit ihesum a iudeis esse interfectum et a
deo resuscitatum sicut quod caro eius non vidit corrupcionem
actuum 2° et 3° et paulus ad hebreos 2° c° affirmans
de christo deum communisse cum paulo minus ab angelis
dicit eum quod modicum quam angeli minoratus est
videmus ihesum christum propter passionem mortis gloria et
honore coronatum ut gratia dei pro omnibus
gustaret mortem Et expressissime testimonium
de eius carne et sanguine statim subiungit
quod non confundit fratres eos vocare
dicens nunciabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesie
laudabo te Et iterum ego ero fidens in eum Et
iterum Ecce ego et pueri mei quos dedit michi deus

Quia pueri communicaverunt carni et sanguini et ipse similiter participavit eisdem ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id est dyabolum et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam erant obnoxii servituti. Nusquam enim angelos apprehendit deus sed semen abrahe apprehendit. Unde debuit per omnia fratribus assimilari. Ecce planissime quod debuit fratribus per omnia assimilari et quod deus semen abrahe apprehendit et quod per mortem suam destruxit dyabolum et quod communicavit carni et sanguini sicut fratres eius. Unde capitulo 9o dicit quod christus assistens pontifex futurorum bonorum etc. per proprium sanguinem introivit in sancta et infra. Si enim sanguis hircorum et taurorum et cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis quanto magis sanguis christi qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum deo et emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis. Quomodo emundabit sanguis christi conscientiam hominum a peccatis si verus sanguis non fuit quia sic scilicet non erit vera mundatio conscientie a peccatis per ipsum. Item capitulo 4o dicit de christo qui in diebus carnis sue preces supplicationesque ad eum qui possit eum a morte salvum facere cum clamore valido et lacrimis offerens exauditus est pro sua reverentia. Ecce hic dicit eum carnem habuisse et cum clamore et lacrimis exauditus est petendo liberari a morte quod pro nobis sustinuit. Et capitulo 10 dicit de hac voluntate per in qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis christi. Si enim verum corpus non fuit nec vera sanctificatio fuit facta per id et infra.

Irritam quis faciens legem moysi sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui filium dei conculcaverit et sanguinem testamenti pollutum duxerit in quo sanctificatus est. Cum deteriora supplicia videatur esse sustinere conculcatus sanguis christi quam irritans legem moysi et sanguis eius non esset et infra capitulo 12o. Accessistis ad syon etc. et testamenti novi mediatorem ihesum sanguinis sanguinisque aspersionis melius loquentem quam abel. Qui ergo verum sanguinem esse negat timeat quod se videre non vult loquentem etc. Item capitulo ultimo ait propter quod et ihesus ut sanctificaret per suum sanguinem populum extra portam passus est et infra. Deus autem pacis qui eduxit de mortuis pastorem ovium magnum in sanguine testamenti eterni dominum nostrum ihesum christum aptet nos in omni bono. Longe erat ab intentione apostoli a hoc qui sanguinem christi negat in quo apostolus hec adduxit de sanguine christi quod in ea preter tractat apostolus de nostra redemptione facta per oblationem carnis et sanguinis ihesu christi a summo sacerdote.

Item si christus verum corpus non habuit perfectione non potuit nec confortari nec crescere [illegible] quod dicit luce 2o de eo puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia et infra. Et ihesus proficiebat sapientia et etate et gratia confitetur ei quod in corpore fantastico non potuit crescere et confortari nec etas ei congrue perfectus ascribi.

Item sine vero corpore fatigatus fuit ex itinere sicut legitur iohannis 4o capitulo ihesus autem fatigatus ex itinere sedebat super fontem. Aut quomodo sine vero corpore dormire potuit sicut de eo dicitur luce 8o navigantibus autem illis obdormivit. Sapimus enim est contra passionalis. Iohannes dicit in principio sui evangelii pro incarnatione verbum caro factum est et ipse magis explanat eodem in epistola sua prima capitulo [illegible] occurrens et dicens quod fuit ab initio quod audivimus quod vidimus oculis nostris quod perspeximus et manus nostre contrectaverunt de verbo vite et vita manifestata est.

Fantasticum enim corpus et si forte videri aut audiri posset eum manibus contrectari non posset quia non habet solidas compagines tangibiles sed fallaces et vanas etc.

Item ad romanos 3o iustificati magis gratis per gratiam ipsius per redemptionem que est in ihesu christo quem proposuit deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius. Ecce hic dicit christum fuisse propitiatorem per fidem et sanguinem ipsius que fides est falsa si sanguinem verum non habuit.

Et capitulo 5o qui si ad peccatores cum essemus christus pro nobis mortuus est multo magis nunc iustificati in sanguine ipsius salvi erimus per ipsum et hic dicit quod christus pro nobis mortuus et nos per sanguinem eius iustificati sumus. Si autem verum sanguinem non habuit nec vere pro quibus est mortuus sed fantastice et iustificatio nostra fantastica est et salus nostra similiter quia per ipsam facta sed ut baptizati in baptismo ipsius eius est qui in veritate sui mortuus mortis eius accipimus sicut ipse dicit 6o capitulo. An ignoratis quia quicumque baptizati sumus in christo ihesu in morte baptizati sumus. Consepulti sumus enim per baptismum in quo surrexit christus a mortuis per gloriam patris ita et nos in novitate vite ambulemus scientes quod christus resurgens a mortuis iam non moritur et infra capitulo 8o christus ihesus qui mortuus est immo qui et resurrexit. Ecce habes quod nos sumus baptizati per mortem eius que si vera mors non fuit nec baptismus noster est efficax quod nullus audet dicere christianus. Ecce habes etiam quod vere mortuus et vere surrexit quod sine vero corpore esse non potuit.

Unde capitulo 9o de eius carne dicit optabam enim ego ipse anathema esse a christo pro fratribus meis qui sunt cognati mei secundum carnem qui sunt israhelite quorum adoptio est filiorum et gloria et testamentum et legislatio et obsequium et promissa quorum patres et ex quibus est christus secundum carnem. Dicitur ita est glosa videlicet secundum israhelitas per apostolum quod ex eis est christus et secundum carnem habuit. Unde capitulo 14o in hoc enim christus mortuus est et resurrexit

ut vivorum et mortuorum dominetur. quod ad phil. 2o
expresse c. 2o humiliavit semetipsum factus obe-
diens usque ad mortem mortem autem crucis propter quod
deus exaltavit illum et dedit illi nomen quod est super omne
nomen ut in nomine ihesu omne genu flectatur
celestium et infernorum et ad hebr. 2o videmus ihesum
propter passionem mortis gloria et honore coronatum
Si autem verum corpus non habuit nec vere mortuus
fuit quoniam sicut nec mori sine corpore sic nec
vere mori sine vero corpore potuit et si non est vere
mortuus non est vere exaltatus propter obitum mortis
nec vere dominus vivorum et mortuorum nec et gloria et honore
coronatus propter passionem mortis ita ut ei tamquam vero
domino omne genu flectatur. Ex quo dicit expresse
[illegible] apte habuisse propter mortis obitum
Credimus quod ante passionem

[I]n sua et apud eo quod homo fuit ipse fuit dominus
vivorum et mortuorum hic ei de se [illegible]
dixit ante mortem omnia igitur [illegible] premium
[illegible] mea tua sunt Jo. 14 et Jo. 16 omnia quecumque
habet pater mea sunt et Jo. 13o de eo dicit sic
sciens quia omnia dedit ei pater in manus
et multa dicuntur [illegible] expresse invenientur eum
fuisse dominum omnium ante mortem. Quod si
arguens hic si vere non fuisset mortuus nec
non fuisset dominus vivorum et mortuorum
[D]istingue tempora et concordabit
scriptura verum est quod ante mortem eius
ipse ut homo erat dominus omnium sicut
sic [illegible] ante passionem [illegible] et multa
[illegible] post mortem eius non fuit ipse ut
homo [illegible] omnium nisi quod post per meritum mortis
vere fuit [illegible] et in potestate et dominatione
que habuit in natura humana supposita ante mortem
post mortem et propter mortis meritum sic dicit
apostolus in duabus auctoritatibus a me supra positis
Secundo recepit quod potestate et dominationem in natura humana
supposita in [illegible] mortis non habuit et ideo
[illegible] est super quod si vere mortuus non fuit
nec vere exaltatus fuit post mortem nec [illegible]
[illegible] in humano supposito quod expresse ille
fuisse apostolum non me [illegible]
Audi apostolum [illegible] ad [illegible]

[R]ecorp. 14o arguitur sic [illegible] mortuos
non est [illegible] nec [illegible] resurrexit si autem
[illegible] non resurrexit inanis est predicatio nostra in-
anis est fides nostra invenimur autem et falsi
testes dei quoniam testimonium diximus adversus
deum quod suscitavit christum quem non suscitavit
si mortui non resurgunt nec christus
resurrexit vana est fides vestra adhuc

[illegible] est in peccatis vestris ergo et qui dormierunt
in christo perierunt. Ecce quomodo [illegible] si christus verum corpus
non habuit non vere est mortuus non vere resurrexit
[illegible] dicit apostolus insipiens tu quod seminas non
vivificatur nisi prius moriatur et si christus non vere
surrexit remanemus in peccatis et mortui in christo
perierunt et inanis est fides nostra hec sunt que docet apostolus
non mee [illegible] quo christus ad dives esset pro nobis
egenus factus est sicut dicit apostolus 2 ad cor. 8o
si verum corpus non habuit propter assumptionem eius corporis factus
non est factus egenus aut quo a[illegible] est ex-
[illegible] sic dicit ad galatas [C]aut quis
exinanivit semetipsum formam servi accipiens sic
dicit ad phil. 2o si ne formam veram non suscepit
quo [illegible] nobis in corpore carnis sed per mortem
ipsius sic dicit ad colos. 3o si corpus non habebat verum
nec carnem nec vere per ipsius mortem suscitavit
Aut quomodo factus fuit ex muliere factus sub lege
ut dicit ad gal. si verum corpus non habuit videas quomodo
totum novum testamentum destruitur qui christum negat verum
corpus habuisse et totum vetus testamentum et quod pasce
propter eius adventum datum est vide petrus act. 3o
affirmato quod christus vere mortuus est et resurrexit
dicit quod prophete non sunt prosequuti [illegible]
et occiderunt eos qui prenunciaverunt de eo
adventu iusti et ipse dicit luc. ultimo quod necesse
est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi
et prophetis et psalmis de me et [illegible] ad ipse dicit
O stulti et tardi corde ad credendum in omnibus
que locuti sunt prophete nonne hec oportuit pati christum
et sic intrare in gloriam suam. Et incipiens a moyse
et omnibus prophetis interpretabatur eis in omnibus que de
ipso erant [C]et 10o c. o dicit ad iudeos scru-
tamini scripturas quia putatis vos in ipsis vitam
eternam habere et ille que testimonium perhibent de me et in
[illegible] cum addicit moysi credetis for-
sitan et mihi de me enim ille scripsit videlicet
veteris testamenti [illegible] propter ipsum

[I]nc illa dissolue que a premissa
[illegible] ar[illegible] ipsius [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] filius fuit
[illegible] in similitudinem carnis peccati non mirum quod
[illegible] quod filius dei [illegible] in carne peccati
non in carne falsa [illegible] caro christi non fuit
[illegible] caro peccati [illegible] tamen caro fuit sicut [illegible]
que [illegible] caro peccati quod si [illegible] consuscitavit
christum [illegible] a mortuis [illegible] si enim suscitatus
fuit a mortuis [illegible] carnem habuit non solum
similitudinem carnis nec et [illegible] ex quibus est
christus secundum carnem [illegible] filius dei [illegible]
carnem non [illegible] [illegible] ex [illegible] quod carnem
[illegible] non habuit eandem [illegible] similiter [illegible]

nec q caro fantastica unquam paulus et barnabas
dei homines non erant quando dixerunt et nos mortales
sumus similes vobis homines actuum 14 qui predixit
quod similes erant sed homines et omnes voluerunt
sic apostolus ad philippenses 2 quod tu supra adduxisti
[illegible] habitu inventus ut homo semetipsum exina
nivit formam servi accipiens quod quia accepit de
[illegible] non fuisset si solam carnis similitudinem fan
tasticam assumpsisset et non veram carnem et ideo
deo subiungit humiliavit semetipsum factus obe
diens usque ad mortem mortem autem crucis [illegible] quod et deus
exaltavit illum etc. Ex hiis inanitus ostendit quod verum
corpus habuit non corpus fantasticum nec te moveat
quod super mare ambulavit super aquas ut ioannes 6
et quod intravit ad discipulos ianuis clausis ioannis 20
[illegible] ut asseras corpus eius non verum si quidem quod
verum corpus eius dedit discipulis [illegible] 2 quod an
[illegible] tenuit manibus hoc non dicit non
corpus [illegible] mirabiliter constat [illegible] sic non dominus
quod verum [illegible] conservavit integritate sua
quod eius corpus glorificatio non obviat non debes de
non corpore [illegible] per omnipotentiam ipsius sed posse negare

Illud non quod ipse dicit ioannis [illegible] in [illegible] est [illegible]
non fuit ad tuum propositum quod volebat ipse ostendere
quod non est [illegible] suscepit de virgine
corporis [illegible] quod non voluit [illegible]
[illegible] qui [illegible] postulabat vel postu
labat [illegible] ad hoc faciendum et ideo dixit quod
[illegible] hora mea ac si aperte dixisset
[illegible] mea [illegible] eorum
[illegible] de vino faciendo non autem [illegible]
[illegible] humanitatem [illegible] in medium adhiben
[illegible] hoc eis de divinitate [illegible]
[illegible] non venit hora mea [illegible]
[illegible] divinitate
te sua dixit Ego non sum de hoc mundo [illegible]
[illegible] corpus de terra
[illegible] de celesti [illegible] accipias [illegible]
[illegible] sic dicit de discipulis ioannis 17 de mundo
non estis [illegible] celesti illud autem quod
adducis quod [illegible] corpus eius quod intelligendum est
non [illegible] ut [illegible] non potest quod corpus
quod ipse gessit [illegible] persona fit eius corporis et dicit
[illegible] dicat eum verum corpus habuisse illud
et quod adducis quod ipse redarguit iudeos [illegible]
qui dicebant quod filius david fuit non recte
intelligis eos dicunt [illegible] filium david et
ipse dominus [illegible] iuravit dominus [illegible] et non penitebit
eum de [illegible]
[illegible] accepit de [illegible]
non [illegible] ob hoc quod
intelligeret eum in suo [illegible] esse hominem et non [illegible]
[illegible] testimonio
[illegible] david [illegible] dixit dominus domino meo

sede a dextris meis. Non ad probandum quod hic non fuit aut
quod corpus de semine david non habuit sed paulus quod
[illegible] actuum 13 [illegible] de david [illegible]
[illegible] iesse [illegible] per cor meum quod faciet [illegible]
[illegible] ex semine [illegible] salvatorem [illegible]
[illegible] aut [illegible] de [illegible]
[illegible] caro [illegible] est [illegible] est generis
quia [illegible]

Illud eciam quod sit aliud ut [illegible]
[illegible] sic [illegible] et sic [illegible]
[illegible] sic [illegible] caro per [illegible]
non potest [illegible] intelligi [illegible] quod per [illegible]
ita ut per [illegible] hic accipiatur [illegible]
[illegible] caro [illegible] sua super [illegible]
[illegible] caro salutem [illegible] ut sit
[illegible] est homo quod puto sit [illegible]

Iam si placet videamus dicta

In quo fingit valeat quod [illegible] humana fuit
[illegible] indumentum divinitatis [illegible] aut
[illegible] seu [illegible] sicut [illegible] aliquos
[illegible] ad [illegible] quod [illegible]
[illegible] ut homo per quod [illegible] bos et [illegible]
[illegible] humana assumit [illegible] hominibus [illegible]
[illegible] **I**sta [illegible] de colonia
dicat [illegible] de [illegible]
de [illegible] formosus in scola sua et [illegible]
[illegible] indumentum [illegible] et [illegible]
sic [illegible] humana
indumentum et vestimentum eius **I**tem [illegible]
illud [illegible] de eo [illegible]
aliquos et [illegible] erat [illegible]
et [illegible] ab eo [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] vocat taberna
[illegible] in sole posuit tabernaculum suum
sic [illegible] super [illegible] tabernaculum [illegible]
[illegible] ad [illegible] personali [illegible] aut in
[illegible] hoc autem declarare [illegible] humana
na fuit divinitati [illegible] sit [illegible]
quod [illegible] et [illegible] homo [illegible] posset [illegible]
[illegible] adhibebo

[illegible]

Bon [illegible] corpus [illegible]
[illegible] et [illegible] eum affirmant
passum et mortuum fuisse et [illegible]
[illegible] sic sua morte nos redemisse [illegible]
[illegible] veste aut indumentum si non potuerunt
[illegible] [illegible] nonne [illegible]
[illegible] et [illegible] plena sunt [illegible] quod
passus est pro nobis et mortuus et [illegible]
sua morte a peccatis redemit [illegible] puto quod
ita desipias ut non videas [illegible] per vestem [illegible]
non passum [illegible] et si vestis sola aut indumentum
[illegible] aut ab eo depositum et [illegible]

[illegible] ab eo non ob hoc resurgit quia [illegible]
intelligere potest in angelis bonis et malis
cum corpus humana vera ac grossa et corpulenta
[illegible] assumunt sicut fit in demoniacis
in quibus dyabolus [illegible] hominem [illegible]
[illegible] eum movet [illegible] membra [illegible]
maleficia operatur [illegible] et sic sunt angeli
qui luctabantur cum Iacob de quo [illegible]
angelos quos pavit abraham et loth [illegible]
[illegible] hospicio et lavit pedes eorum de quibus
[illegible] angelus raphael qui [illegible]
[illegible] duxit et reduxit ad patrem suum
tobyam de quo tobie [illegible]
ministeriis angeli corpora humana corpulenta
et grossa habebant aut eum assumunt cor-
pora [illegible] et humana [illegible]
sicut in multis aliis [illegible] apparicionibus
angelorum in omnibus [illegible] assumpcionibus
[illegible] angelus bonus aut malus
[illegible] corpus assumptum [illegible]
[illegible]

[illegible] posset et mori et iterum resurgere sicut scripsisse [illegible]

I[illegible] ne [illegible] testamen-
[illegible] per [illegible] perfecti [illegible]
[illegible] angel
[illegible] non moritur nec resurgit cum corpus assumptum
[illegible] deponit aut depositum resumit
[illegible] angel [illegible]
[illegible] ex angelo et corpore assumpto
fiet una persona sicut ex anima humana et corpore
[illegible] non moritur angelus [illegible] corpus
sicut nec anima racionalis moritur cum humanum corpus
deponit per mortem [illegible] angelus resurgit
corpore [illegible] sicut nec anima lazari re-
surrexit [illegible] lazarus [illegible]
[illegible] ex isto capite [illegible]
[illegible]

R[illegible]
[illegible]

C[illegible]
[illegible]

C[illegible]
[illegible]

C[illegible]
[illegible]

sit per aliquem hominem aut unus angelus per aliquem
angelum quin persona illa sit ypostasis ut [illegible]
sic non esset una persona sed plures quia [illegible] persone
deus posset esse non potest. Item si deus suppositasset sic
naturam humanam quod fuisset per se persona sicut ypostasis
opposita ex deo et humana natura tunc non vere homo
fuisset et humana ypostasis [illegible] per se eius sicut in qua
quod persona anima rationalis non est homo nec aliquis angelus
est aliquid rationale compositum ex spiritu angelico et cum
nos vere dicamus quod deus est homo quia hec omnis ypostasis
sua persona quam deus non est creatura vel quod deus
est per se unus pro quo deus non esset vel persona esset creatura
et sic deus esset per creaturam quod esse non potest. Item
si deus esset per unum per se illa persona sicut certa nulla
[illegible] aliquid cum non possit esse [illegible] nisi esset for-
tius non autem sit una persona sine ypostasis eo for-
ti nisi [illegible] sit unita nulli [illegible]
nec nulli unio esse potest infinita cum natura finita quia
autem illa natura esset humana sine persona nullius quod
deus nulli suppositi sua persona fortius esse potest. Item
si deus esset per unum persone illa persona sic certa nulla
haberet actionem operationem nullam illa operatio autem esset finita
et infinita non finita quod esset post infinite. Constat autem
quod actio nullius potest infinite esse infinita nisi esset
operatio infinita quod pendet a posse per finita sed tamen
nec autem infinitum potest a finito pendere. Unde [illegible]
ex quo talis persona non haberet nec habere posset
ullam actionem quod talis persona esse omnino non potest
videtur quod verbum dei in humana specie non potest
esse sicut anima humana et sicut angelus potest esse per
unius ypostasis et deus angelum alium continet ypostasiata
[illegible] sed ipsum verbum sic humanam naturam
sic assumpsit ut homo diceretur et humana
ypostasis que modo unionis unita in anima et
in anima et in alia creata finita perfectus esse non potest
[illegible] creatura ex unione ypostatica
cum alia fieret per unionem quam continet [illegible] ipso
et ideo est quod deus dicitur vere mortuus fuisse
et resurrexisse in humana natura ab eo assumpta
nec mori posset nec resurgere ut putes tamen
quod ideo dicitur deus mortuus esse quod humana natura
sibi vita deposuit nec ideo resurrexisse
quod iterum naturam resumpsit sed ideo dicitur mortuus
vere quod eius anima corpus deposuit et ideo vere
resurrexit quod eius anima est ypostatice coniuncta eius [illegible]
[illegible] ergo quod satis solide super conclusi et
tu potes concludere ex quo verbum in humana natura vere
fuit mortuus et vere resurrexit quod verbum non erat
velut in [illegible] indumento et veste sed quod vere erat
[illegible] ita quod ipse homo esset et humana ypostasis

Nescio quo me ducis [illegible]

Idem dicit [illegible] formam humanam ypostasim in su-
na scilicet unus singularis est hominem in specie humana
quem modo appellamus ihesum [illegible] ab anima humana
[illegible] quod deus sit dicas non est
[illegible] ypostasis sed est tota ypostasis
[illegible] homo. De quibus in plane [illegible]
[illegible] partes ad aliam partem in humana
[illegible] quod habeat alius homo cum nulla parte [illegible]
[illegible] ergo dicas partes eius [illegible]
[illegible] non sit ihesus duas naturas scilicet divinam
et humanam in sua ypostasi sic tamen humana
quod errore [illegible] cavere debes [illegible]
tota ista disputatio sit certa.

Hic non bene concludis nomine super [illegible] ihesum
esse deum et christum [illegible] sancti compellerent
quod sit homo ergo necesse est quod in sua ypostasi
continet duas naturas scilicet divinam et humanam non
dico ut partes quia nec divina nec est pars eius
ut [illegible] sed est ipse ihesus nec humana nec est pars
eius tota intelligo quod non habet partem aliam
ut dixi nec partes ipsius humane nature et ideo [illegible]
ipsa humana natura in ipso non est pars eius sed quam
in essentiali corporali et [illegible]
[illegible] sicut natura divina et humana in ipso [illegible]
continentur et sic quod ipse est divina natura et deus et
non humana nec [illegible]
est vere sicut alius homo humana ypostasis et
unus homo singularis sic certe [illegible]
non videtur nisi intelligere quod [illegible] humanam a deo
assumptam [illegible]
[illegible] vestem aut [illegible]
aut deus sit cum super [illegible]
[illegible]
[illegible] potest quod [illegible] dubitare [illegible]
ea quam super posui non sit [illegible]
[illegible] dissolvere [illegible]
[illegible]

Si quis deus an [illegible] assumpsit corpus [illegible]
[illegible] gloriosa nec angeli boni nec mali [illegible]
illa assumptio aut per [illegible] humana [illegible]
[illegible] Ratio quod sit quia
legimus de deo et de angelis bonis et malis
quod apparuerunt hominibus ambulabant cum eis
loquebantur cum eis et comedebant cum eis et alia
similia opera humana fecerunt in humana [illegible] sicut
homines [illegible] legimus genesis 3o quod adam
et eva [illegible] audierunt vocem domini dei
deambulantis in paradiso ad auram post meridiem
quam eos loquebantur [illegible] de [illegible]
et puniunt. Legitur in genesis 18 et 19 quod angeli apparuerunt
abrahe et comederunt cum eo et cum loth
et sic legitur [illegible] apostolus ad hebreos [illegible] placuerunt
quidam deo angelis hospicio receptis
quod luctabatur angelus cum iacob quod est
est [illegible] in forma humana de quo [illegible]

sic angelus raphael [illegible] tobie [illegible]
tobia cum eo bibens [illegible]
[illegible] de quo [illegible]
observavit balaam [illegible]
[illegible] angel[illegible]
[illegible] sub specie [illegible]
[illegible]
[illegible] ostendit eum [illegible]
[illegible] apparuit [illegible]
[illegible] faciebant [illegible]
[illegible] vocabant [illegible]
[illegible] ostendit [illegible] apparuisse
[illegible] angeli apparuit [illegible]
apparens cum [illegible] comedens [illegible]
[illegible] in specie humana [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] angelum [illegible]
[illegible] apostolos [illegible]
[illegible] viri galilei
[illegible] humana effigie [illegible] angelos
[illegible] hominibus [illegible] loquebantur
[illegible] apparuisse [illegible]
[illegible] abrahe
loth [illegible] ambulasse [illegible]
humana [illegible]
[illegible] potuerant [illegible] loquntur
[illegible] suppositaliter [illegible]
in humana [illegible]
[illegible] angelis [illegible] supposita [illegible]
[illegible] humana [illegible]
[illegible]
[illegible] humanam [illegible]
[illegible]
[illegible] humana [illegible]
[illegible] solidum fundamentum
Attende [illegible]

B[illegible] ambulare aut comestionem [illegible]
[illegible] humane [illegible]
[illegible] comestionem
[illegible] amor
[illegible]

ad [illegible] ex [illegible] acceptum in
[illegible] angelus bonus sive malus [illegible]
acceptum [illegible] homo [illegible]
[illegible] suppositari [illegible] persona in humana natura
[illegible] possibilitas [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] suppositationem
humanam [illegible]
[illegible] filiacionem [illegible] ex [illegible]
ex [illegible] ex [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] angelum [illegible] passionibus [illegible]
[illegible] comedendo [illegible]
discipulis suis [illegible] morte [illegible]
[illegible]
[illegible] humana [illegible] hominibus
[illegible] de sompno [illegible]
[illegible] legitur de angelis [illegible]
[illegible] angelos [illegible]
[illegible] in humana [illegible]
humano [illegible]
[illegible] in hominibus [illegible]
[illegible] loquebantur [illegible] in hominibus [illegible]
[illegible] passivum
[illegible] depulare [illegible]
attende quod angelus bonus aut malus [illegible]
[illegible] assumendo corpus humanum [illegible]
[illegible] apparitionibus angelorum [illegible] persona
aut [illegible] motus localis [illegible]
[illegible] corpus media [illegible] operationes [illegible]
[illegible] ad motum localem [illegible]
[illegible] motum localem [illegible]
[illegible] ambulare [illegible] comedere
[illegible]
[illegible] comedere [illegible]
angelus raphael [illegible]
[illegible] ego [illegible]
ab hominibus [illegible] in hoc [illegible]
[illegible] comedisse [illegible]
[illegible] sonos formare [illegible]
[illegible] ab hominibus voces [illegible]
[illegible]
[illegible] sonos [illegible]
[illegible] voces [illegible]
[illegible] in humana [illegible] angelos voces
[illegible] angeli [illegible]
[illegible] voces [illegible]
voces [illegible] mediante humana [illegible]
[illegible] corpore [illegible] corpus [illegible]

divini. Contra unus deus ergo si hii tres sunt una essentia
una substantia una natura una bonitas et de omnibus
que absolute de deo dicuntur. Et propter hoc non est admit-
tendum in fide [illegible] aliqua dicere in tali predicatione
ergo si hii tres non sunt tres dii nec tres
bonitates nec tres sapientie nec tres potentie nec alia talia
dicta de deo absolute [illegible] possunt [illegible] in istis
[illegible] diversitas seu distinctio aut [illegible] essentie in
eisdem. Ex hiis ratio [illegible] quod filio in tantum
sit assumere naturam humanam in [illegible] unitate
[illegible] assumptionis esset hoc non propter hoc pater est incarnatus
in natura eadem assumpta [illegible] unitate ut [illegible]
assumptionis pater sit homo quam filius homo [illegible] esset [illegible]
quod deus pater esset unus homo [illegible] quod filius ex
qua esset ex eisdem humanis partibus [illegible] compositus
et ita deus pater est deus filius [illegible] non [illegible]
[illegible] sed unus homo [illegible] unus [illegible] aliter
esset aut si [illegible] pater [illegible] est alia persona
a filio si eandem naturam humanam induceret suppo-
sitaliter alius homo esset a filio et tamen pater
ex eisdem partibus [illegible] intellectum nimis difficile.
Consequentia autem [illegible] non propter unitatem
essentie [illegible] uno supposito [illegible] consequentia
alterius suppositatio in eadem [illegible] ex quo essentie unitas
non infert suppositorum unitatem [illegible]
[illegible] ut inferat suppositationem [illegible]
facere si propter incarnationem filii unitas eius essentie
[illegible] infert incarnationem patris in eadem natura
[illegible] sit tamen quod esset alius homo a filio [illegible]
ipse hoc quod est filius sic [illegible] in hiis [illegible]
patre et filio [illegible] si premissa consequentia
bona [illegible] non constat quod sequitur de [illegible]
si ponere bona esset consequentia filius dei est homo
[illegible] ergo ista conclusio sive indistincte [illegible]
persona. Consequentia bona quod [illegible] assumptionis [illegible]
vestis [illegible] non sic quod pater sit filius propter hoc [illegible]
eiusdem [illegible] indumento a veste quam [illegible]
assumptionis vestis [illegible] indumenta [illegible] pater a filio
suppositum [illegible] sunt [illegible] in specie columbe [illegible] in una
columba velud in veste apparuit apostolis in specie ignis
Act 2° [illegible] qui ambulabat in paradiso [illegible]
[illegible] post meridiem sic legitur Genesis 3° Et [illegible]
fuisset qui in nocte apparuit [illegible]
[illegible] Luc. [illegible] sic [illegible]
[illegible] mali homines [illegible] quod nam
homines assumunt [illegible] veste [illegible] constat [illegible]
[illegible] placet in quo [illegible]

[I]nter hec in tua [illegible] tua firma [illegible]
tradidisti fidei quo [illegible] ea quod pater et
filius [illegible] sed [illegible] essentie unitatem divine
[illegible] et [illegible] ita [illegible] de eis
et sine [illegible] confusione [illegible] plura si placet.
Si natura assumpta a filio
dei fuit sibi solum indumentum ad vestis [illegible]

fuit suppositata seu personata in persona hoc homo
ita ut ex partibus [illegible] anima et corpore fieret
unus solum homo quem nos vocamus Christum a quo
a quo [illegible] dicimur [illegible] ergo quod iste homo [illegible]
[illegible] non fuit sed [illegible] ut [illegible] hominis
assumpta tamen ut indumentum a filio dei et sic [illegible]
[illegible] quod in [illegible] [illegible] edificaturus 2° [illegible]
[illegible] est [illegible] testes messiam [illegible] esse debere
[illegible] messias in lege [illegible] dicat
Philippus ad Nathanael Io. 1° quem scripsit Moyses
in lege et prophete invenimus Ihesum filium Ioseph naza-
reth [illegible] quod dixit quod ex anima et corpore
non fiebat [illegible] unus homo et ergo [illegible] ego
non accepit hominem aut [illegible] suppositum
[illegible] constat autem quod [illegible] aut [illegible]
[illegible] sic [illegible] Luc. 2° [illegible]
non est deus nec homo [illegible] humana natura non [illegible]
[illegible] sit [illegible] ergo quod [illegible] non
fuit deus nec homo hoc autem est ita [illegible] ut
[illegible] non [illegible] hoc de [illegible] suo [illegible]
[illegible] evangelium [illegible] non [illegible] opera [illegible]
[illegible] non fuit in suppositorum non [illegible] esse
[illegible] sit [illegible] suppositi [illegible] suppositi singula-
[illegible] individuum sit [illegible] [illegible]
[illegible] anima [illegible] fuit [illegible] corpore [illegible] ergo quod [illegible]
ex eis fuit [illegible] homo ut [illegible] hominis aut non
fuit [illegible] corpore et ergo quod [illegible] unum [illegible] ex
eis fiebat sicut nec ex anima angelo et corpore [illegible]
eo assumpto [illegible] unum in [illegible] [illegible]
[illegible] non solum [illegible] negare [illegible]
[illegible] esse [illegible] aut hominem [illegible] esse [illegible] unum [illegible]
[illegible] negare et [illegible] [illegible] impersonem
[illegible] appellat assumere [illegible] autem [illegible]
[illegible] constat autem quod ex anima [illegible] et corpore
fiebat [illegible] quod [illegible] vocamus
[illegible] manifestum est quod in humana in ipso non fuit
[illegible] divinitatis ex quo ipse deus fuit [illegible]
[I]tem Moyses de ipso [illegible] dicit deus
[illegible] sic testatur Petrus apostolus Act. 3° prophetam
[illegible] gente [illegible] de fratribus tuis sicut me
suscitabit deus [illegible] et infra suscitabo
prophetam eis similem tui de medio fratrum tuorum
[illegible] prophetam suscitavit de [illegible]
et de fratribus [illegible] similem [illegible] constat [illegible]
hominem esse debere [illegible] hoc negat [illegible]
[illegible] verba eius que loquetur in nomine meo audire noluerit
[illegible] [illegible] Petrus autem dicit
[illegible] anima quo audierit prophetam illum exterminabitur
de plebe sua [illegible] de eo dicit [illegible]
[illegible] negat intelligi [C]reavit dominus novum
[illegible] femina circumdabit virum [illegible]
[illegible] fuit [illegible] in [illegible]
[illegible] homine [illegible] et [illegible]
intelligeret [illegible] non est hoc novum quod dixit propheta

sed e antiquu a mundi principio aut si dn a
apha vocat e qp dn de cor sibi velut in
divinis vita nc h tnc i novum erat cu deus
et angeli a pmo mundi cor velut indumenta
huerunt sic patet h c 21 i cu m deo
nes i mulieribus habitabat an qua ie sic i
phicoisse q samuele leg suscitasse vidya
agentem effigie samuelis no cur dubiu
qui cadyau habitabat put de certis de qbus di
1 29 18 nephicones q sulat i leui 20 dy ub
mlt i quibus phicori al divinacois spes fuit
morte mulatur bu gl deo e ic pissus ap
homo psed dici debuit i ubo unius sue

21 Item ps p9 ad lradn de ao negt nulla
qnd de no ao e bin omnia qqz fact gsta
butum se q aut i ipo ps di ad quisda
e9 in lege dni fuit vos e9 in lege e9 medi
di ac nocte Indig qmdto valde cet de
xo si ds cet i no homo s q in sua gsta
lege meditat die ac nocte bt gl gmda
dig sit i apta qsz h ce dom p humanitate
ipsi9 meditati nr vo in lege dni p sese so
sibi gre no posset sic nc qlo aut i ds pui
ac spud sco gl gse q nacet homo fuit Itm
ps 3o dic q mlti sut q tribulant me ce depo
acapi no de dd q nuq sunt upit a morte ho
aut dicat co aut dormivi i soporat9 su
i exsurrexi qui dns suscepit logs de
dormicoe i sopore morti qui indigni cet
ipo dino ipie q ipe dormivit i soporat9
fuit ut qui si solet ab hoie misi ipa ho
exsurrexio ab hu supno hac eni no fuit q
dns suscepit eu q sic exsurgit sm la peccores
quas de9 no suscepit eu h ps sic dico de
xo q indumentaliter tribulari no poterat nc dor
mire nc soporari nt a sopno exsurge gse
ipm dni hoiem exsuscitasse qui hic passus e
Ost q gsit id q dicit se anim hsisse multa
mgt dicit me mee no e salus ipi in deo e9
o sina dea fuit audecis xo molette i ece
cosider in do libet eu ut si uult m la Itm
ps 8o de eo sic loqtur Qp e homo q memor
es eius aut si ho qm mem visitasti eu
pau ab angel glo i ho coro eu i gsti s
eu sr o ma t omnia subiecisti sub pedibus
e9 o i bo dni ips i pe capi qd testio m
apls ad heb scribens c 1o i nsa ad eos
no adduc ad pnda eu esse dni dni i nat9
eu dni hoiem assit eu hoiem appellans i
filiu hois i ab hominibus ec ab angel
eu dicat si aut nam huana ps hm aut
vestimentu tm suscepisset no ab ho minoratus
fuisset ab angelis eu illi aut q hoibus
appntes fuciat eu hoibus q9 gnsati no
fuerit minuti a certis apte item assumpos
corpus p mom indut ut hiu Itm ps 19 ogt

pudebam dum in gspu mo sp qui decepts
e in pe gmoueat pur ho letatu e cor meu
i exult lingua mea insr i caro m i gmesc
in spe qm no delit a m i infno nc dab
scm tuu vide corrupco nos fecisti michi
vias vite ad implen m letica cu vultu tuo
qp dam petri ait 2o pt dam ee de xo nc
de david i est pbao clara q caro david
corrupta e i exanimata fuit i in sepulc apud
iudeos Itm de do no e bin q ipe pudit
dum sp in gspectu suo sp eu gstet tu qui
i plics deliquisse i gmotu fuisse q nemo
ora io ozi acape si aut huana nam hunt
ut som indumentu n i ia notas fecisset si
duo vias vite nc i ia ipsesset xo m letica ut
h dicat qm p som vestem nc amplis fcit
nc gaudet obis gsq i ia fiet nc p divinitate
24 ita q meruit gl naciat homo fuit
Item apha i ps 19 xo m p hunc mo in
colloquitur Exaudiat te dns i die tribu
latic nom dr Jacob mittat e auxilm de sco
i de syon tu te meor sit ois sacrifici
tui i holo i pingue fiat tribu t s cor
i oe gsiliu t gfirmet leta i salu tuo i i
no dei mi magi ipleat dns petico t nc
gg qm salvu fc dns xo m suu h gstat
dictu no de se dixisse s leta si in salu
tuo oi ipe salvare no posset i gmi a se
mat te allo i dando in saluti tuo Eng gstat
h dea ce de xo salvatore i ige de quo gui
dicit q dns sal fc xo m suu de qo aut qr
et in noie di mi magnificabunt bna e
eu i quo dicat se eu alis leti i mag
ficari de que ds dicat q i holocaustes hest
q offert sacrificum i holocaustu cu dicat dm
at ipm i ge in xo m exaudiat ut eu p trega
tucat i s auxilm mittat i ut tribuat e
s cor t i e9 gsiliu gfirmet q omnia
gnude fcor fuissent si xo homo no
fuisset sed de9 tm huius nam huanam
velut indumentu q sic nc tribulari poterit
nc auxilio indigt aut i tuicoe aut protecto
nc s gqruet ang sacrificu aut holocausti
offic nc gfirmari pos e9 gsiliu cu e9 gsiliu
gsiliu dnm cet nc posset alico caie qd
vellet sic nc ds alico a se desiderato caie
ut apha pos gqruic i apte orac ut de
sm cor suu illud sibi tribuet Constat qs
qo ho ps xo m dni hoiem ec dic ut ita
s q possint de eod sc in ps dne
in virtute tua letabit rex i sup salu t
exult vehe de sidem aie eius tribu ea
volu la e9 no fradu eu qm puenisti eu
bndcoibus dul po i capi e9 cano de lapide
pcioso vitam peciit a te i tribu ei longi
dies in sc i in scm sci magna est

glia eius in salu t. e. p mag. de eo ipo. sup eu qm dabis eu in bndicom in seclm scli leti eu vultu tuo qnd rex s. t d. z in mia altissi no comonebit. Hoc dauid no dicit de se sed in psona messie i q cadit bnd issa abrahe z ysaac qm dabis eu magt in bndicoibus in se scli de dauid z no e bn cbmsacu longitudine dier in se scli eu r[illegible] hic no fuit sufatus Et loq ma te eu dicit pyci eu in bndcoibus dul qm eu e d q in ps. eo dicit de xo vnxit te deus deus tuus oleo letic p osor. tuis Qm ho codiat mag e glia eius in salu t. e. z mag de eo in ps. ipo. sup eu. Et de glia p apud gentes miu accipi. saluacom carl p ipm q cam h9 glie dicit ee qnd de dabit in bndcoibus eo supnoibus ms e tatu qstat p xpm ee ipletu z p messia debuisse impleri Sic aut nis homo no fuit sed deus qonis huana naiam no hnit velut indumentu solu sibi vita h z d q h dicat t n tes queritz no eui de in ditate bn dcoibus poz puenir q ab eterno fuit suime bte nc glam a de in se poz accipe q au hnit sic dicit. Et glaz z mag de eo ipones sr eu. Et tu vitam petet a de sic nc sps. q in se fuat vita vita nc longitudo dier sibi tbui de nouo a q qr poz q in se fuit vba et mtas h eu nc dicda icone sm nc ditati x qsi som indumentu aut veste qre pnt ds ql homo ee debuit cu pmissa qre debant

Item ps 21 dicit de xo ds ms i spice in me qre dereliq. me lon a sa. mia vba de lon. mea. Et in quo ps expstan tes psalmus x ipe apsa q ewange ta descibit sic ea in morte clamabat ds ds ms ut q dereliquisti me sic ipe h pnuncit manus eius z pedes z qlr diuiserut sibi vestes ues tunica sua mittentes sup vesse veste sor z qh. Gustantes eu dispert eu mouetes capita sua sic ewan te descibit q si qsidere pu talu ma mai te accipit q ipe ds ho fuit z naim huanam hnit sibi suppartatiua aut psonatiua aut ypo ta vnoe no som veluti indumentu nc dnc. Si eni deus fuit no homo quo dereliq a ds potuit eu nc an bonus aliquis fuit longe delicti a ds Aut quo potuerit pena suor fact q ipe longe a salute eet v t ipe salm. s. p eis amiteet sic ysa de eo sat clare descibit c q pm liber vere magt languores nros ipe tulit z dolores nros ipe portauit ipe aut vulnatus e ppt iniqtates nras attritus e ppt scelra nra z inf. ppi scelra ppi in pcussi eu. Tant qlie dicunt

Eg testa Vtis e aut qlr e fcm cor eius tam cera liquescens in me o eius si homo no fuit nisi vt d dina acceste no potuit aut p dolore liqsce instar cere sic ipe dicit de aia sua ca more solito in spm cor s. appellans Aut si deus tm erat eius nebat amp in absurdum eu clamauit in aut dne ne elonga auxi tu a me ad defe me qspice aut quo potuit salus ab ore leonis si homo no fuit s tm ds salua me magt ex ore leonis z acor vnicor humilitate me d quali potuit ille q tm ds fuit huanitate hnt Vnu legie eo ho ps qstat eu vm hoiem extitisse z qm huana psonal vnoe hnisse v vitam Jt ps 39. de ipo sic loqr sic exponit apls ad heb 10 sacrm z obla nolu. au aut pfcisti m h aut apls hec corp aut aptasti m holocaustu z p pcco m no postulasti tuc dixi ecce venio in capite libri scriptu e de me ut facim uo t. deus Ex quo apls qcludit sic aufert pm ut scds statuat Si eu no homo fuit sed corp hnit veluti indumentu v taxat n p id mea potuit vnu sibi aptari ad collendu antiqum sacrm dicit ecce venio z corpus aptam m ut facia vot tua ds Conse go venio ex quo venit i eu nc qnia deus voluit sacrficiu antiqum fieri z ad ho qm aptauit v corpus ut patet eius vote q in corre z p corp moriut z dm placat q oio no poz nisi corp ad q indumentu sibi vitu fuisset angli ei in corre assupto fu q corp assuptu oio mien no pt vm q aplica z ewan sep plena e testionus affirmantibus vm hoiem extitisse io h m pnti t suffi

fiat ut vis z ja si crant

Placuit ipi diostori tota sinam q affir bat in xo vna sola com sic vna pm s. dina naim dntaxat z ipi naim huana i dina fuisse qusa is Ex istis vbus vltus ar ia tetat eius dam sat apte eliat. Si eu xo vam naim hnit ipe qusa cois s. ad suis apps vm z corp z vba fuit ac psolus su yprosta vma tas huane nc eu vba dino su fr o di ulla z no ds unpz et papos eius manifeste sc q nc aia fuit vita su qusa in ditate nc corp nc n ex eis qpaua [illegible] eu e aliud e mutatu aut qusu p mutaos su qusone no manet s. eni vali. manz icopco oio aut i ppe dr ee in aliud qusu su mutatu i quo nos hns inge m valent puto potit hesitate nulla q haz in i xo fuit in ditate mutata ex quo qsta q p9 qcop oz ne z vali i in q e mort sine passions s. in ipo fuerit si dr mestz q sba humane nc

fuit unio in divina persona verbi quod per verba consecrationis
sub specie panis continetur in corpore christi ita scilicet quod deitas
quam manserunt sub speciebus sub specie defuncte ea
et hoc per divinam potentiam consistere contra modum nisi miraculose
quod sic scilicet ut prius quod in statu cordis et sanguinis
non manet panis species aut vinum sicut nunc in
christo mansit post unionem corporis aut anime quod tres
effectus accidentales continuis enim contingit esset et est
possibile apud deum quod ita fuisset scilicet quod verbum dei
filius dei sub accidentibus humane nature fuisset
et sic homo apparuisset ita quod ipsa accidentia humane
nature per divinam potentiam fuissent acta et passa
sicut in ipsis sub esset natura humana sicut est in
accidentibus panis et vini post quam corpus sub specie per verba
sanctificationis et unionis universa est in sacrum corporis
et sanguinis christi hoc enim non est negandum scilicet posse per
divinam potentiam tamen ex quo constat plene ex pre-
missis aliter quod christus verum corpus aut verum animam
habuit usque ad tempus passionis ipsius non tamen accidentia
humane nature consequenter quod hec humana natura in divina
unita non fuit ante eius passionem

Item quia solum ab eo quod fiebat in quo
[illegible] fiebat postquam christus fuit incarnatus
et hoc sicut si ei per [illegible] fuit homo ipse eius
natura humana fuit in divina persona tamen eius
nobilis desiit esse postquam fuit quod valde
remotum a summo bono scilicet quod stat contra rationale
[illegible]
[illegible]
sic facere. Item constat quod non potest anima sicut esse
[illegible] vita divino [illegible]
[illegible] aliquis
angelus [illegible] quod ipsa per ipsos
fuit beata et per quos erat iusta non enim de
ut esset iniusta et beata et ita iuste possidebat
et possidebat [illegible] et quod fiebat [illegible]
quod [illegible] iniuste [illegible]
sua culpa [illegible] ab ea
subtraxit quod [illegible]
ita ut omnino non esset non enim [illegible]
iniustie quod auferret ab alio [illegible] iuste possi-
debat et [illegible] iuste possidere [illegible] nisi forte
[illegible] culpa aut [illegible] eius [illegible]
[illegible] non est [illegible] a quo [illegible] subtraxit
[illegible] sibi subtraxit sine culpa. Item
[illegible]
aut [illegible] et alii non [illegible]
[illegible] fuit [illegible] sic non [illegible]
esse tam nobile [illegible] et tam beatam [illegible]

[illegible] non [illegible] hoc [illegible]
[illegible] in [illegible] sua [illegible]
et fuit [illegible] et decepta [illegible]
statu [illegible] remota fuit si aut [illegible]
[illegible] ignorans [illegible]
ea et eius [illegible] futurus erat [illegible]
erat sibi quod [illegible] non erat [illegible]
ignorans [illegible] ea [illegible] fuit [illegible]
est eius status [illegible] valde remotum
a tanta excellentia [illegible] constat [illegible] quod ista
unio non fiebat [illegible] christus fuit incarnatus
[illegible] homo [illegible] unio
fiebat [illegible] fuit [illegible] quod sic [illegible]
[illegible] fuisset [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible]
sua fuit item non [illegible] quod [illegible]
esse homo [illegible] momento [illegible]
[illegible] fiebat [illegible] unio [illegible]
momento ipso non fuit [illegible] unio [illegible]
[illegible] momento [illegible] humana non fuit
[illegible] unionem non esse accepit [illegible]
[illegible] humana [illegible] fuit [illegible]
[illegible] in illo momento [illegible] quo [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] post unionem [illegible] momentum [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] fuit [illegible] humana unita
sine unione [illegible] humana
[illegible] habuit

Similem unionem [illegible] nature
humane [illegible]
[illegible] carnis et sangui-
[illegible] sanguine [illegible] fuit [illegible]
humana figura [illegible]
humana [illegible] fuit [illegible] in momento [illegible]
[illegible] ad [illegible] sic [illegible]
ut post [illegible] non [illegible] humana
[illegible] sine [illegible]
[illegible] sic intelligi [illegible] de divina
[illegible] fingi posse [illegible] esse possibile [illegible]
[illegible] fingi [illegible] sic [illegible]
[illegible] nec [illegible] aut [illegible]
aut [illegible] nec [illegible] nec pati potuit [illegible]
[illegible] in eo [illegible] mansit nisi divinitas [illegible] passi-
[illegible] ex isto quod [illegible] scilicet [illegible]
[illegible] nature humane in [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] humana in [illegible]
[illegible] ut intelligatur sic [illegible]
quod [illegible] iniuste
[illegible] ita quod [illegible]
iniuste [illegible] humana quod [illegible] nec

Incipit liber sextus

amittit manet tamen in mixto et confusione lignis et nobilior per unionem divinitatis quod si unum non fuisset in se confunderet et amitteret sic multi dicunt quod manet modica aqua mixta multo vino licet vigore aqua amittat istud ad propositum in rebus artificialibus stare non potest quod est proprium et perfectum humanitas vigore vere passione et actiones et passiones naturales sibi sunt in Christo anima humana et corporis sui unio et caro et sanguis et aqua ut fuit lancea et post mortem emisit spiritum scilicet animam rationalem corporis eius non non ... in cruce pendente ex quo exivit sanguis et aqua ut fuit lancea perforatio sicut legitur Johannis 19° unde ... in n° ... ita assertio stare potest

Incipit capitulum 6 libri in quo tractatur quid grecorum et latinorum de processione spiritus sancti et habet 13 capitula

Primum capitulum est de regula fidei quo ad veritatem trium personarum et centum veritatem

Secundum capitulum ondit quod spiritum sanctum repugnat generare quod filio non repugnat spondere et sic deinceps

Tertium capitulum ondit ... de filio per virginem electa et actus eius et hominis ... Quintum capitulum ondit

... spiritum sanctum procedere a filio et ... quod est spiritus filii

Quartum capitulum ondit ... quod spiritus sanctus est spiritus dei

Sextum capitulum ondit quod spiritus sanctus spiratur a patre ... et spiritus patris quia pater ... quam filio

Septimum capitulum ondit quod spiritus sanctus procedit a filio quod mittitur et datur ab eo ... divina cum dubitantibus ... et solutionibus

Octavum capitulum per sacra testimonia scripture ... ondit scilicet per illud quod scilicet de meo accipiet et per missus flatus et per id quod mittit pater in nomine meo

Nonum capitulum ondit contrarias rationes ab expugnatione latina in confusione primitus et ab aliis

Decimum capitulum ponit motiva grecorum accepta a sancto Basilio ad dissolutionem eorum

Undecimum capitulum ponit motiva accepta a Johanne Damasceno

Duodecimum capitulum ponit motiva abbatis Barlaham

Tertium decimum capitulum ... ad eius motiva

Johannes ... spiritum sanctum procedere spiritum sanctum ex a filio ... ex filio sicut a patre aut ex patre ... tamen greci et armeni aliqui ... non ... assertionem sic assentit sicut nos scilicet spiritum ...

et procedere et esse ... a patre et esse spiritum patris et spiritum dei et ... mitti a deo et dari et a patre et esse spiritum ... filii ... et a filio mitti et dari nobis ... Johannes Damascenus libro sentencie ... scilicet ... capitulo ... a ... placet exponit ... ut in casu ... quod greci et armeni nobis ... plana et clara deductione ondes sicut dicit doctor grecus Barlaham ... quod scilicet spiritus sanctus ... et ... procedit ... a filio sicut est ... spiritus a patre. Omnes enim ... subtiles et ... hoc ... quam tamen ... grecorum doctori ... et ... in ... insipiens ... illud ... per ... amore deposito

Richardus. ... spiritus ... quibus ... in ... sapiam et ... de altissimis ... et ... ut ... doctorem ... de sede magis ... ut ... et in ... me doceat in meo quod ... labor ... quod flagitas ... in nocte libens aggredior. Supposito ... fidei quod greci et armeni negare non possunt quod quicquid ... sunt attributa ... quam ... et distinctis ... per ... simplicem essentiam personarum ... personalis alicui persone repugnet et ... quicquid ... aut attributum alicui persone vive aut duabus ... tribus ... et ... tribuitur quam una ... persona ... et omnes ac due persone sunt deus ... clarius elucesat ... In principio creavit deus celum et terram ... ~~in principio creavit celum et terram~~ fidem affirmamus quod pater in principio creavit celum et terram et ... ~~in principio creavit celum et terram~~ quod pater et filius ... principio fuerit creator celi et terre quod pater et spiritus sanctus fuerunt in principio creator celi et terre quod filius et spiritus sanctus fuerit in principio creator celi et terre sic de ... creatoris accipimus ita de sapientia de bonitate et de ... de veritate quod ... nemo bonus nisi unus solus deus aut quod sapientie eius non est numerus aut quod omnipotens est aut quod deus unus est aut de aliis attributis ... primissio ... sunt personis duabus et ... affirmamus ... ex ... quod ... personalis alicui persone ... personis ... sicut ... de patre legitur Johannis ... ut ...

[illegible]

in me manens facit opa. Et m^t 16 caro et sanguis no revela[vit] t[ibi] s[ed] pr meus qui e in celis aut filie/[illegible] ut illud v[er]o assumimus de f[ili]o Jo 8° [illegible] [illegible] logi[illegible] nob[is] et c^o [illegible] veritas et vita [illegible] filie/eadem ora[cione] s[cilicet] ee p[ri]n[cipiu]m ee fonte sapie[ntie] et ee via et veritate et vita de p[at]re et sp[irit]u s[an]c[t]o et de duabus q[ui]busq[ue] p[er]sonis [illegible] et affirmamus. Ite[m] ex eo q[uod] legimus de sp[irit]u s[an]c[t]o Jo 14 paraclitus aut[em] s[piritus] s[anctus] q[uem] mittet p[ate]r in noie meo i[lle] vos docebit omnia et Jo 2° [illegible] [illegible] filie [illegible] [illegible] ora[cione] [illegible] de p[at]re et f[ili]o affirmamus et de duabus p[er]sonis q[ui]busq[ue] [illegible] p[ate]r meus usq[ue] modo operatur et e[g]o operor. Jo 17 h[ec] e vita eterna ut cognoscant te solum verum deum et q[uem] misisti Ihesum [Christum] et [illegible] eadem s[piritus] s[anctus] affirmamus [illegible] et [illegible] p[er]sonis [illegible]/sic in locucionibus exceptivis [illegible] [illegible] p[er]sona [illegible] [illegible] accipimus [illegible] sic ex eo q[uod] le[gitur] Jo 6° nemo venit ad me n[isi] p[ate]r qui misit me traxerit [illegible] intelligimus f[ili]o excepto et s[piritu] s[an]c[t]o ut p[at]re [illegible] sic [illegible] ut p[at]re sic eciam de f[ili]o legimus Jo 14 Nemo venit ad me n[isi] p[er] me/p[at]rem et s[piritu]m [illegible] intelligimus sic [illegible] p[er] quem [illegible] venitur ad filium et ex eo q[uod] legi[tur] 1^a ad cor[inthios] 2 [illegible] [illegible] nemo novit n[isi] sp[iritu]s dei/quo [illegible] [illegible] noticia p[at]rem assumimus exceptum et f[ili]um sic sp[iritu]m dei sic [illegible] due p[er]sone [illegible] 3^am p[er]sona intelligimus excepta sic et legitur m^t 11 nemo novit f[ili]um n[isi] p[ate]r neq[ue] p[at]rem q[ui]s novit n[isi] filius et cui voluit filius revelare [illegible] noticia [illegible] [illegible] sic p[at]rem aut f[ili]um/sp[iritu]s [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] noticia p[at]ris et filii ee [illegible] n[on] [illegible] excipit eum ab eo[dem]. Sic g[itu]r e [illegible] exemplis [illegible] sic [illegible] [illegible] ee q[uod] [illegible] alian p[er]sone [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] [illegible] p[er]sone alian [illegible] [illegible] p[er]sone repugnet/

Ex hac [illegible] catholice fidei [illegible] [illegible] [illegible] factum [illegible] q[uod] s[piritus] s[anctus] procedit a f[ili]o et q[uod] ex f[ili]o q[uod] s[piritus] s[anctus] e a p[at]re et e [illegible] [illegible] [illegible] Jo 14 sp[iritu]m veritatis q[ui] a p[at]re procedit et 1^a ad cor[inthios] 2° nos no[n] sp[iritu]m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sp[iritu]m q[ui] ex deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] et a p[at]re [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jo 8 Ego a deo processi et 10. 6° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a p[at]re et [illegible] Ego ex ore altissimi [illegible] [illegible] aut[em]

p[er]sone s[cilicet] s[piritus] aut filii [illegible] repugnet. Johes

[illegible] quo tendis [illegible] Richardus

Videamus g[itu]r p[er] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repugnet [illegible] [illegible] [illegible] gignere [illegible] [illegible] repugnit p[er]sone filii [illegible] de sp[irit]u s[an]c[t]o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repugnat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ee et posse et p[er] [illegible] [illegible] [illegible] posse sine repugnare/et s[i] gignere [illegible] [illegible] competat gignere [illegible] [illegible] repugnit [illegible] sibi [illegible] competat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] s[piritus] s[anctus] gigneret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sustinet q[uod] [illegible] alius [illegible] gignat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filii dicit eni[m] ap[osto]l[u]s ad ro[manos] 8° [illegible] aut[em] sp[iritu]m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] misit deus sp[iritu]m filii sui in corda [illegible] Et ad philip[enses] 1° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et no[n] [illegible] eos [illegible] [illegible] Et petrus [illegible] sua [illegible] c^o 1° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sp[iritu]m s[an]c[tu]m [illegible] [illegible] [illegible] angel[is] [illegible] [illegible] salvabit eos [illegible] [illegible] s[piritus] s[anctus] [illegible] subiungit et [illegible] s[cilicet] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veritatis [illegible] [illegible] appella[tur] 10. 14 [illegible] filius [illegible] [illegible] [illegible] Ego su[m] via veritas et vita [illegible] [illegible] q[uod] s[piritus] s[anctus] e [illegible] filii [illegible]

[illegible] sibi repugnat gignere filium. [illegible] doctrina [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] et q[uod] filius [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] damasce[nus] [illegible] [illegible] [illegible] repugnat sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gignat [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] affirmavit/et [illegible] [illegible] [illegible] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] f[ili]o [illegible] [illegible] no[n] repugnat [illegible] [illegible] aut[em] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negat de f[ili]o [illegible] [illegible] [illegible] negacio[nem] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] doctor[um] [illegible] [illegible] negacio[nem] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] doctores [illegible] [illegible] [illegible] sp[iritu]m s[an]c[tu]m [illegible] [illegible] ee a f[ili]o sic [illegible] damasce[nus] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in fine [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] no[n] [illegible] processione[m] s[piritus] s[ancti] a filio sic [illegible] [illegible] [illegible] no[n] aut[em] e [illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] p[er] eos aut p[er] nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de divinis p[er]sonis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[er] sua [illegible] [illegible]

et sp[irit]u s[an]c[t]o/et de duabus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de filio

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

a sp[irit]u s[an]c[t]o/et [illegible] et [illegible] [illegible] a sp[irit]u s[an]c[t]o quia filius procedit

vide contra hic et no[ta] [illegible] errore

[illegible] non repugnat [illegible] spiritus; item [illegible] ab ipsis [illegible] aut [illegible] repugnare ut [illegible] evangelista illud [illegible] non [illegible] a patre procedit [illegible] spiritus [illegible] scriptura [illegible] spiritus sanctus est spiritus dei [illegible] spiritus patris et spiritus filii [illegible] quod spiritus [illegible] non possit [illegible] debeant [illegible] quod non [illegible] conveniens [illegible] quod [illegible] cogent [illegible] quod [illegible] repugnet [illegible] apostolo [illegible] non [illegible] quod spiritus a patre procedit [illegible]

Ricardus. Item non [illegible] mens humana [illegible] verbum [illegible] non [illegible] apostolus [illegible] spiritus [illegible] [illegible]

[illegible] non [illegible] amor non procedit [illegible] non est [illegible] verbum [illegible] spiritum [illegible] amorem [illegible] caritatem [illegible] non [illegible] spiritus [illegible] dicitur [illegible] amorem [illegible] [illegible] deus [illegible] diligit [illegible] amore [illegible] spiritus [illegible] caritatem [illegible] apostolo [illegible] caritas [illegible] deus [illegible]

manet in nobis / Johis q si aliqs dixit
q amor no e acts mel aut precedens a mte
aut ab spie q ptr i mte s ca i mte ab obo
sui ipm / Richar q hoc attendat q obo
afecte absente b obo conte rar c mte
hs acts amoris in mete efficit nc effect al
pt si mig si isimil sit e in me ca ca efficacs
q requirit ado et efficacs ab obo ad pduce
[illegible]

[illegible]

[illegible] creatione de qua loquitur auctoritas spiritus Dei [illegible]
sit missus ut per spiritum domini [illegible] fiet
[illegible] non per creationem sunt spiritus domini [illegible]
[illegible] spiritus domini creationem processit quibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut dicat scriptura
[illegible] [illegible] misisti spiritum [illegible]
[illegible]. Sicut autem hoc dixit et sit [illegible]
dicitur autem emitte spiritum tuum et creabuntur [illegible] possit
spiritus [illegible] [illegible] domini [illegible] spiritus [illegible]
[illegible] in me [illegible] de [illegible] possit
intelligi non de prima creatione [illegible] sit [illegible]
spiritus scriptura de se ipso [illegible] [illegible]
[illegible] creationem [illegible] spiritus Dei aut domini et spiritus
domini ferebatur super aquas et [illegible] spiritus Dei
et spiritus ornavit celos et sic [illegible] spiritum
firmata [illegible] omnis virtus celorum et [illegible]
eius scilicet Dei patris aut filii [illegible]
quibus voluit accipere [illegible] per [illegible] accepit
[illegible] spiritus domini replevit orbem terrarum et [illegible]
[illegible] spiritus domini et [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] a sapiente [illegible] sic scriptura
dicit [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] scilicet spiritus sanctus Dei aut spiritus domini [illegible] spiritus patris
[illegible] [illegible] processionem [illegible] ab eo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicitur spiritus patris et spiritus
[illegible] [illegible] eadem [illegible] [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] [illegible] sic apostolus [illegible]
[illegible] aut nos aut in carne non estis [illegible]
si tamen spiritus Dei habitat in nobis siquis autem spiritum
[illegible] non habet hic non est eius si autem [illegible] in nobis
est [illegible] [illegible] mortuum est propter peccatum spiritus vero
vivit propter [illegible] quod si spiritus eius qui suscitavit
Ihesum Christum a mortuis [illegible] et mortua
corpora vestra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt in [illegible] scilicet spirituales filii Dei [illegible]
[illegible] et dicat [illegible] quod spiritus Dei habitet
in eis [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per [illegible]. Siquis autem spiritum [illegible] non
habet hic non est eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] spiritus Dei habitat in nobis [illegible] [illegible]
spiritum [illegible] non habet et [illegible] [illegible] [illegible]
non est eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortalis [illegible]
[illegible] [illegible] si non spiritus eius qui suscita-
vit Ihesum Christum a mortuis scilicet sanctus habitat
in vobis qui suscitavit Ihesum Christum a mortuis
[illegible] et mortalia corpora vestra propter inhabitantem
spiritum sanctum in nobis [illegible] accipies spiritum eius

qui suscitavit Ihesum Christum a mortuis spiritum sanctum
patris [illegible] inhabitantem in eis [illegible] [illegible] accepit
sanctum spiritum Dei et [illegible] spiritum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accepit et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] accepit scilicet sanctum Dei spiritum [illegible]
et spiritum eius qui suscitavit Christum Ihesum a mortuis
scilicet spiritum Dei patris [illegible] sic spiritum Dei accepit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] dicat spiritum
eius qui suscitavit Ihesum Christum a mortuis [illegible]
[illegible] quod sic accepit spiritum sic [illegible] [illegible] spiritum
[illegible] [illegible] ab eo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] appellationibus ab eo spiritus [illegible]
[illegible] forte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
accepit spiritum sic dicitur [illegible] missione [illegible]
aut [illegible] temporalem talis enim [illegible] [illegible]
spiritus [illegible] temporalis [illegible] dicitur [illegible]
spiritus sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aliquis [illegible] [illegible] ex quo [illegible] [illegible]
[illegible] quod in aliis locis scripture [illegible] spiritus appella-
tur [illegible] eius [illegible] [illegible] aut alibi
in scriptura [illegible] [illegible] acceptionem [illegible]
aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nos [illegible] arguat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] scilicet sanctum a filio procedere [illegible]
[illegible] maioribus doctoribus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patebit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] scriptura nos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicitur spiritus Dei aut spiritus domini [illegible] spiritus patris
[illegible] [illegible] processionem [illegible] et [illegible] processionem
eius temporalem [illegible] scriptura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut dicunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de spiritu sancto quod sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] importat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in sacra scriptura sub huius nominibus [illegible] [illegible]
[illegible] importat. Et si aliquid scilicet spiritus [illegible] [illegible]
eius temporalem a patre appellari dicat spiritus patris [illegible]
filii [illegible] Dei [illegible] non [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] temporaliter a patre sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
scilicet sapientia sit domini sapientie [illegible] [illegible] [illegible]
se [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] principali [illegible] dicit [illegible]
[illegible] in nobis est corpus [illegible] mortuum est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Si autem negat [illegible]
appellari spiritum patris in sacra scriptura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] temporaliter ut enim

sanctificet omnia. Hec audent asserere de spiritu sancto quod
ex patre genitus eciam sit equalis et una constat quod
quod verbum non spiritus dei aut domini aut patris aut
filii nominatur propter spiracionem eius eternam eciam
est appellari sicut in generali dicendo quamvis ut
in eo loco scripture sacre non spiritus dei esse spiritus
aut spiritus domini aut spiritus patris aut spiritus filii
aut spiritus christi aut ihesu aut ihesu christi et attribuitur ei
aliquis actus proprie quod exprimi posset aut
dici sit/ constat quod iste actus sub hoc nomine spiritus
sibi debetur ut hic. Si enim spiritus dei habitat
in nobis et si spiritus eius qui suscitavit ihesum christum
a mortuis habitat in nobis. Et spiritus domini ferebatur
super aquas. Et alium paraclitum dabit vobis
spiritum veritatis. Et quem ego mittam vobis a patre
spiritum veritatis. Et multis aliis similibus dictis et sic
necessario requiritur spiritus esse spiritus ante actum quod
sit et sub hoc nomine actus sibi ascribitur et ideo
per se actum non de nomine talis sit eo dato enim
equum meus equus efficiatur ex datore et ideo dicitur
non potest quod das michi equum meum sed prius equum
tuum das michi verum constat quod patre spiritus dei spiritus
veritatis angelus dei et ubi mittitur et spiritus dei angelus
in habitet et sic in similibus dictis et sic constat
quod in omnibus talibus dictis proprie spiritus sanctus dicitur
esse spiritus dei domini ihesu christi patris et sic de equi-
valentibus per eius processionem eternam ab ipso
eius spiritus appellatur non propter tales dictos aliquam temporalem

ista sibi convenit accipio

Item si concedimus scriptura

Racio eius invenimus quod causa et non pla-
cet quibus videri potest dicimus aut saltem
quod quidem posse quod spiritus sanctus procedit a patre
quomodo quod liber probat eciam de filio aut de patre
vero dubitabat exposito quod est insufficiens de
se ad hoc probandum de patre. Cum autem quod ex sacra
scriptura spiritus eius a patre procedit non potest
quod et greci negant et respondent in religio-
nem aut sic potest eius spiritus quod non esse
a patre sit quamvis potest esse ex filio ut autem ita
applicant per ducimus scriptura in mente legitur
quod spiritus sanctus missus est a deo aut datus a
deo aut aliud equivalens. Act. viii. petrus et iohannes
evangelizabat de spiritu sancto misso de celo i. petri i.
Et act. v. quem per spiritum sanctum quem dedit nobis et i. ad
thessalonicenses quarto non hominem spernit sed deum qui dedit
spiritum sanctum. Ex ipso non eo eius argumentum spiritus esse
ex filio sic ex patre ex quo eciam ipse est deus
ut patet est deus non quod propter missionem aut dacionem
aut aliud tale equivalens magis arguitur. f. s.

Et ex deo patre quod ex deo filio. Cum enim dicitur quod
spiritus mittitur et datur a patre aut aliud equivalens
Ioh. xiiii mittet pater in nomine meo et luc. xi
quanto magis pater meus de celo dabit spiritum bonum
petentibus se. Ex quo conceditur sic ab quod spiritus
a filio eciam sit scriptum Io. xv quem ego mittam
vobis a patre. Et ad titum iii quem effudit
in nos habunde per ihesum christum. Sicut eciam dicitur quod spiritus
est spiritus dei aut spiritus domini aut spiritus o-
mnium aut similis equivalens spiritus in quo
ferebatur super aquas genesis i et spiritus domini
[illegible] gedeone. Et ysa. lxi spiritus domini super
me et in psalmo spiritu oris eius omnis virtus eorum
[illegible] de deo [illegible] sunt
ex quo concluditur spiritus sanctus
argumentum esse a filio ut ex patre ex quo filio
eciam est deus et dominus et deus dominus sic propter se
enim [illegible] scriptura eciam iiº filius ex ore
altissimi prodivi. Ceterum filius [illegible] sancta
magis attencius [illegible] laborem suorum
[illegible] sicut legitur quod spiritus sanctus est
patris non enim vos estis qui loquimini sed spiritus
patris vestri qui loquitur in vobis mt. x. Ex quo eciam
aut fortius sequitur quod a filio sicut a patre
cum sit scriptum [illegible] sit spiritus filii [illegible]
spiritus ihesu spiritus ihesu christi spiritus veritatis ut supra
patuit [illegible] quod est spiritus faciei dei
[illegible] quod spiritus sanctus procedit a
patre Io. xv spiritum veritatis qui a patre procedit
equale [illegible] sub hac forma de filio
scriptura non dicitur [illegible] accipi possit
accipi possit. Virtus de illo exibat
et sanabat omnes luc. vi. [illegible] a
a christo exiens omnes sanabat [illegible] illud
[illegible] insufficiens [illegible]
sufficit [illegible] a patre in [illegible]
illud tamen accipi possit [illegible] constanciam
scripture de processione sive missione
temporali de qua in [illegible] quem ego mittam vobis
a patre [illegible] quem mittam vobis a patre
spiritum veritatis qui a patre procedit [illegible]
[illegible] ut a me procedit talis enim missio
sive dacio [illegible] processio
[illegible] spiritus [illegible] spirat et non
eius [illegible] unde venit aut quo vadat
[illegible] unde veniat aut quo vadat
quod unde procedit aut quo [illegible]
[illegible] talis missio sive donacio [illegible] f. s.

precessio [illegible]

processio q[uam] ins[eru]it multa doctor[um] latino[rum] s[an]c[t]or[um] s[cilicet] aug[ustinus] beda ans[elmus] et mag[iste]r s[ente]n[tiar]um p[rimo] li[bro] d[istinctione] 11 q[uan]do ex b[ea]to ipo processionis a p[at]re conspicit ill[u]d calis mag[is] sufficie[n]s argum[entum] v[idetur] celebs processio in voce mete sic in eo q[uo]mo deducit d[ici]t ex b[ea]to missiona[li]s[?] ... aliis alior[um] ca[us]is cum isto aut omn[ibus] s[ed] in aliquibus cor[um] sic id q[uo]n[iam] p[ate]r et p[at]er eq[ua]liter d[e] filio ul de p[at]re sic ia patuit aut no[n] e[st] ad i[llu]d s[ecundu]m d[ic]o id sufficit q[uia] p[ate]r q[ui] a illo caelo d[ic]t[u]m e[st] ... [illegible] q[uod] sp[iritu]s s[an]c[tu]s p[ro]cedit a f[ilio] sic a p[at]re no[n] t[ame]n h[oc] dico d[icen]t q[uod] a p[at]re p[ro]cedit de sp[irit]u c[on]c[ord]ia no[n] accipi sed fateor q[uod] s[an]c[t]i p[at]res sic illud acceperunt et ego sic illud accipio s[ed] dico q[uod] ite[m] s[ecundu]m ex h[oc] ... gestantur p[er] alia q[uae]rata ca[us]a c[on]mabilia s[ed] no[n] p[ate]r sed c[on]c[ord]ia ... forcius a[utem] ex aliis ... aut omnio c[on]mabili ex s[ecundu]m ... no[n] p[otes]t ... ad absurdu[m]

sic d[icitu]r ...

R[espondeo] ... ite[ru]m de filio q[uod] mittat sp[iritu]m s[an]c[tu]m et q[uod] dat eu[m] de missio[n]e Jo[hannis] 14[o] q[ue]m ego mittam vob[is] a p[at]re et Jo[hannis] 16[o] si aut[em] ab iero mittam eu[m] ad nos et Luc[ae] ult[im]o ego mitta[m] p[ro]missu[m] p[at]ris i[n] nos. De datione d[icitu]r ad Titu[m] 3[o] p[er] lavac[ru]m regn[er]ationis et renova[ti]onis s[piritus] s[ancti] q[ue]m effudit in nos habunde p[er] Ih[esu]m [Christu]m et act[uum] 2[o] p[ro]missione s[piritus] s[an]c[t]i accepta a p[at]re effudit hunc q[ue]m videtis et ...s s[piritus] s[anctus] effudit et dedit co[n]stat aut[em] hanc datio[n]em et missio[n]em s[piritus] s[an]c[t]i f[a]c[t]as fuisse in n[atur]a divina et s[ecundu]m eam eu[m] s[cilicet] s[piritu]m s[an]c[tu]m a d[e]o ... na[tura]m nunq[uam] assu[m]psit n[ec] aut[em] aut mitte[re] aut dare aliq[uem] alia ... p[otes]t n[on] h[ab]eat aut[em] ... eu[m] aut superiore[m] ad eo h[ab]eat equalens n[on] eni[m] e[st] ... alium mittere aut dare possit p[otes]t ... s[ecundu]m ... e[st] eni[m] q[uod] p[ate]r no[n] d[icitu]r missus a f[ili]o et a s[piritu] s[an]c[t]o q[ua]m vox p[at]ris audita e[st] s[upe]r fil[iu]m bap[tizatu]m tu es filius m[eu]s dil[ectu]s aut datus q[uia] p[ate]r p[er] sua[m] p[rese]ncia[m] ... sufficiat et ei sp[irit]uali ... si sola p[otes]tas ... i[n] mittente no[n] aucto[ritas] ... eu[m] d[ice]re p[at]re[m] aut datu[m] fuisse nob[is] aut missu[m] a f[ili]o suo ... a sp[irit]u s[an]c[t]o arguere ... no[vi]tat[is] assertor q[uod] doct[ri]na g[rae]cor[um] ... sic p[at]ebit c[apitulo] 16 et 17[o] ... ite[m] ... filius ut superiora o[sten]dunt s[piritu]m s[an]c[tu]m mittat et det ... co[n]stat ... s[piritu]s s[anctus] aut[em] ... aut ... equalens ... possit dare et mitte[re] ...

possit mitte[re] eu[m] no[n] ... aut ... f[ili]o p[ate]r ... ab eo ... q[uod] ... omnibus sunt sic ... in p[at]re ... filii ... p[ate]r ... nisi sola processio ... eu[m] p[ate]r mitte[re] possit co[n]stat ... ex h[oc] q[uod] f[iliu]s dat et mittit s[piritu]m s[an]c[tu]m in n[atur]a divina q[uod] sp[iritu]s s[an]c[tu]s ... a f[ili]o et p[ro]cedit ... in ... 1[o] corinth[ios] ... ip[s]e filius de seipso Jo[hannis] 8 ... deus p[ate]r ... diligeretis me utiq[ue] ego e[ni]m a d[e]o p[ro]cessi et veni neq[ue] e[ni]m a me ipso veni s[ed] ille me misit ... ille ... q[uod] no[n] venit a se s[ed] deus p[ate]r eu[m] misit arguit q[uod] a d[e]o p[ro]cessit et venit ... missio in natura divina ... p[ro]cessione missi a mittente ... q[uod] in n[atur]a divina ... legit[ur] q[uod] s[piritus] s[anctus] misit filium ... et nu[n]c misit me d[omi]n[u]s et sp[iritu]s eius q[uod] in n[atur]a h[um]ana d[ebe]m[us] intelligo sic legimus q[uod] s[piritus] s[an]c[tu]s ... obtulit ... s[piritu]m s[an]c[tu]m semetip[su]m obtulit ... ad hebr[aeos] 9[o] et sic in n[atur]a h[um]ana ... nob[is] datus intelligi[tur] ... a tota trinitate ... filius datus e[st] nob[is] ... intelligu[n]tur de eius missione et datione in h[um]ana n[atur]a ... in n[atur]a h[um]ana i[n] divina ... missione illam exponit ... sp[iritu]s d[omi]ni sup[er] me ut mederer co[n]tritis corde et p[rae]dicare captivis indulgentia[m] et clausis apertione[m] et p[rae]dicare a[n]num placabilem d[omi]no et die[m] ultionis deo n[ost]ro salvator aut sic lo[quitu]r ... lecta in synagoga ...

...d[ici]t Hodie impleta e[st] h[aec] sc[ri]ptura in auribus v[est]ris ... in q[ua] n[on] fuit missus ... s[cilicet] i[n] illa in q[ua] fuit ... sp[iritu]s ... acciper[e] in h[um]ana n[atur]a q[uod] in divina n[on] fuit ... eu[m] s[piritu]s s[an]c[tu]s n[on] in eo fuit ... auct[oritas] in mittente ex verbis p[re]missis ... s[cilicet] ... me et ... p[re]misso ... q[uod] ... me d[omi]n[u]s ad annu[n]tia[n]du[m] mansuet[is] misit me ostendens missione[m] ... eius superioritate[m] s[e]u auctoritate[m] ... in mittente sup[er] me ... moneor ... q[uod] filius no[n] fuit missus i[n] h[um]ana n[atur]a a s[piritu] s[an]c[t]o s[ed] a solo p[at]re q[uia] h[aec] missio i[n] n[atur]am h[um]ana[m] no[n] aliud a q[uo] ... accipi nisi ipsa ... filii q[uia] ... filii ita f[a]c[t]a s[piritu]s s[an]c[tu]s ... ip[s]e filius ... sit p[ate]r q[uia] sunt indivisa opa trinitatis ex q[u]o ... indivisibil[ia] e[st] una ... et sic v[idetu]r ... p[at]re e[st] missus a p[at]re in carne ex q[u]o ... missio[n]e ...

Contra ... ut p[ate]r ... sed ... q[uod] p[ate]r egit ... q[uod] n[on] filius egit n[on] sp[iritu]s s[an]c[tu]s ... fil[iu]m i[n] carne q[uod] n[on] f[iliu]s ... egit ... firmissime tene q[uod] nulla p[er]sona ...

unumquodque egit aliud quam ipsa una quaeque persona tamen per se
egit et quod tota trinitas egit etsi est una simul
persona per se. Ex quo non sequitur quod spiritus sanctus et filius habet opus
incarnationis. Misit filium in carne [illegible]
mitte ut praedixi per se autem [illegible] quotatur et mittere
et missio notat esse nuntium mittentis et legatum
unde si pater fuisset incarnatus [illegible] fuisset
missus in carne quod non [illegible] legatus et nuntius [illegible]
ex quo non procedit. Autem [illegible] fuisset [illegible] communis
incarnationem cuius tota trinitas et una quaeque
persona fecisset. [illegible] licet incarnationem filii
ipse filius fecit et spiritus sanctus sed quod eo filius
incarnatus non [illegible] nec spiritus sanctus [illegible] solius
patris [illegible] autem habebat [illegible] divina [illegible] nec
filius se misit nec spiritus sanctus eum misit in carne
[illegible] illorum [illegible] fecit [illegible] missio
filii fuit unde [illegible] quod non solum pater misit
filium et filius non misit [illegible] nec [illegible]
pater egit [illegible] nec egit [illegible] nec [illegible]
[illegible] autem [illegible] in patre [illegible] filii [illegible]
quotatur [illegible] et hoc [illegible] misit [illegible] omnibus
[illegible] non [illegible] aliud
egit [illegible] non habebat / de [illegible] dationis
non eodem modo [illegible] intelligo unde [illegible] quod
datus per sone [illegible] naturae [illegible] autem [illegible]
in dante [illegible] data seu donati sit missio
[illegible] seu in una persona aliud non quod [illegible] ex-
igit sit [illegible] fiat missio in eum [illegible]
[illegible] salvo iudicio meliori quod aliquis [illegible]
[illegible] quod suum [illegible] esse [illegible] de [illegible]
[illegible] nullus [illegible] mittere [illegible] et eadem
et persona mittitur et mittat quod non [illegible]
[illegible] esse potest ut legatus [illegible] vices gerit sic
missus [illegible] vices gerit mittentis et ab ipso mittente
[illegible] legatur [illegible] ex hoc quod filius mittatur [illegible]
in ipsa divina [illegible] et dat [illegible] spiritus sanctus sed
ab eo [illegible] sit [illegible] a patre

Ista ratione
Item filius | habet accipere

Breviter dicit de spiritu sancto Io. 16. Cum autem
venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem
veritatem. Non enim loquetur a semetipso
sed quaecumque audiet loquetur. Et quae ventura sunt
annuntiabit vobis. Omnia quaecumque habet pater mea sunt.
Propterea dixi quod de meo accipiet et annuntiabit
vobis [illegible] ostendit quod spiritus sanctus scientiam ab [illegible]
habet et per quem accepit ab eo essentiam [illegible]
[illegible] ut dicat sapientiam [illegible] suam scientiam
cuius distinguitur a sua essentia [illegible] ostendit

a quo suam scientiam et per omnes essentiam suam accepit
cum dicat de meo accipiet [illegible] dixit
sic posse intelligi. De meo accipiet scilicet a
patre [illegible] in patre [illegible] habet pater mea sunt
[illegible] obviat sibi [illegible]
clarissime [illegible] hoc
[illegible] esse translatio [illegible] non habet [illegible]
[illegible] plane [illegible] de me accipiet et
annuntiabit vobis [illegible] non pati
[illegible] quod scientiam accepit de filio et per quem accepit
ab eo essentiam et [illegible] salvo iudicio meliori
[illegible] multo [illegible] argu-
[illegible] esse a filio [illegible] processionis [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] esse [illegible] spiritus ab eo
sit a patre [illegible] et aliud potest intelligi [illegible]
[illegible] filii de quo legitur Io. 20 [illegible] insufflavit
[illegible] et dixit eis accipite spiritum
sanctum [illegible]
[illegible] per insufflationem [illegible]
[illegible] per hoc [illegible] opus [illegible]
quod spiritus sanctus a sua [illegible] aut a se [illegible]
[illegible] processit [illegible] ille spiritus [illegible]
flatus a [illegible] hominis procedebat ut per hoc [illegible]
[illegible] ostenderet [illegible] esse quod de eo [illegible]
procedere [illegible] enim fuit per [illegible]
aliquorum [illegible] de eius [illegible] dubitabat
sic de Thoma [illegible] ostendit [illegible]
[illegible] ut [illegible] dominus dixit noli esse
incredulus sed fidelis [illegible]
dixit [illegible] Thomas vidit [illegible]
frustra fidem de hoc [illegible] suadet [illegible]
[illegible] sibi [illegible] hominem
hominem [illegible] quod [illegible] non fecit [illegible]
[illegible] et [illegible]
de hoc [illegible] dubitabat [illegible]
quod de [illegible] Magdalena [illegible] dubitationem [illegible]
[illegible] sit [illegible] descripsit [illegible]
dixit noli me tangere nondum enim ascendi
ad patrem meum [illegible] a [illegible] tactu [illegible]
[illegible] eo quod [illegible] hominem [illegible]
non suo patri [illegible] enim accepit
[illegible] salvatoris nondum enim [illegible]
nondum ascendi in corde tuo ad patrem
mei [illegible] et non [illegible]
tactu [illegible] ut [illegible] enim
[illegible] filius ipse [illegible] Io. 14 [illegible]
quod mittet pater in nomine meo [illegible]
loquendi [illegible] et aliud mittere [illegible]
[illegible] cuius a [illegible] alterius [illegible]
in nomine alicuius [illegible] mittere [illegible]

filius ipse possit mittere spiritum primo quam pater auctor

mittere non potest ille mittere eius vice sit missio
nulli dubium ergo pater auctoritate tunc mittit cum que
eius auctoritate efficiat ipse filius. Quod autem pater
mittit spiritum sanctum aut dat eum in nomine filii s.
auctoritate aut vice filii scilicet quia pater auctoritate tunc
mittit quod tamen facere non potest pater auctoritate
nisi ab eo procedat sit a patre procedens quod eius
spiritus sanctus potest filium mittere. Nam dicit intelligendum
sicut autem tenetur illud verbum exponere
quod mittet in nomine meo. Sicut illud actuum
10 baptizetur unusquisque vestrum in nomine domini
nostri ihesu christi. Et illud actuum 10 iussit
eos in nomine ihesu christi baptizari. Et actuum 19.
hiis auditis baptizati sunt in nomine domini ihesu christi
et enim dicendum est sicut ut baptizans in
invocatione christi sub suo nomine baptizet.

Cum dicit patrem misisse spiritum sanctum
discipulis in nomine nomini ihesu christi quod
nimis operatur absque dubio grece illud verbum hic
dicamus eandem auctoritatem competere filio quam erat
in patre ratione spiritus sancti mittendi seu dandi. Unde eandem
formam replicando subiungit post pauca
in eodem sermone io. 14 et dixit quem ego mittam
vobis a patre. Et eandem auctoritatem quam ipse mittebat
ostendens patrem in mittendo hic sicut supra
et econtrario ostendebat eum dicere quod mittet pater
in nomine meo nec pertinet absque dubio patrem mittere
spiritum sanctum vice et auctoritate filii et eum ipsum
mittendo in nomine unius eiusdem similis sit auctoritatis
in utroque quod non est nisi quia pro spiratia
aliud est enim ut hic sit auctoritate in spiritu
sancto magis quod eiusmodi nunc te moveat unde auctoritas
in eis ratione spiritus sancti ut ego hoc totiens dixi.
Uno quoque eorum more quod sit ministerium in
pluribus dicendum capitulo 13 auctoritas sicut ordo seu
causalitas aut aut similis aliquid attributo
ratione alicuius non in nominatam in illo alii quod
illo ratione eius dicitur esse eorum summe et maxime magnitudo
sicut centrum quod supponendo et ministra
in qualitate personarum proprio ad tantum quam in ipsa sic ego
occurrit tamen hic appello patrem et filium
et spiritum sanctum et patrem ratione filii non aliud
intelligimus quod personarum originalis sicut dicit
sic locus 10 de trinitate capitulo 9 primo libro et in aliis doc
toribus magis probat ut vocat personam quibus
de insibilibus loquimur de ineffabilia et in
visibilia cum de eis loqui oporteat transferentes.
Satisfacere tibi in quantum donata
dissolvere quam meminimus gratia

Rdiceret tua monita et spero quod dixerit quid
docet omnem veritatem per me aut potius
per se sit ipse a filio audit nos inde
docebit.
Obiciunt nobis greci quod in
concilio niceno sub papa silvestro et magno consta
tino imperatore celebrato circa annum domini 3
340 contra heresim arrianam quod posuit in equalitate
inter patrem et filium sit h... ... Camoce
gum in concilio secundo constantinopoli celebrato sub
damaso papa et theodosio seniore imperatore circa
annum domini 920 contra heresim macedonii confutanda
qui asserunt spiritum sanctum dominum non esse simbola
edita fuerint de qui assimilationes et construit
quibus simbolis assertum est spiritum sanctum a patre procede
re. preterea quo ad illam processionem expresse
de filio et in fine subinnectum erat. Quod aliud
docuit et adderit anathema sit et papa leo 39
in tabla argentea ob amorem fidei rome
scribi fecit simbolum ecclesie duorum conciliorum quod
simbolum usque in presens cantatur apud nos in
missis eum in constitutione in non parti filio
quod cum greci papa hic anathetis ligamina a
nobis alienum ostendere quod grecorum aliqui nos asserunt
incurrisse.
Sed preces ut videtur per ad
et alii non quod utique dictum aut dictum intelligunt
illud sermonem generalem contemporaneis constat adiu
sic sicut gratiam sit eum locum sed pro ita papa frequenter
ventum 10 ad the. rogatum te ut denunciares
quibusdam nec alii docuit. Et ad galatas primo
sicut quis vobis evangelizaverit preter illud quod
accepistis anathema sit. In quibus locis non
quod eius doctrina dictum prohibere voluit apostolus
sed adversam vero si intellexisset quod aliud contrarium
dictum ea scriptos esse ligatos negare non
possent. Eum in concilio constantino circa anni
domini ... sub constantino quod de eorum assertione
fuit diffinitum duas voluntates esse in christo
quod verum nec in simbolo ille est expressum. Et in concilio
calsidonensi sub papa leone primo et marcio impera
tore circa annum domini 480 contra euticem abbatem
constantinopolitanum et dioscorum alexandrinum episcopum contra eorum
assertionem fuit diffinitum in christo esse duas naturas
in una persona. Et in constantinopolitano concilio circa
annum domini 460 sub papa vigilio et imperatore
contra theodorum asserentem beatam virginem mariam
solum hominem genuisse dei contra eorum assertionem fuit
diffinitum quod ipsa genuit deum et hominem quorum
nullum in illis simbolis est expressum

quod hunc articulum predictum credimus et docemus. Quod si greci nos
inde arguunt, summa prefata ligantes per additionem
non generalis verbis diffinitis quod fecimus, non ipsi scriptores
per prefactas additiones et alias quam plures
factas in positionibus [illegible] de ipsorum [illegible] ex-
cusare non possunt, quod si scriptores possunt ad [illegible]
excusare legitime et nos debemus hinc pariter
excusatos, et eo potius quod circa diffinitionem huius
articuli per latinos in lateranensi concilio sub innocentio
3o et anno domini [illegible] per multorum annorum curricula
turba doctorum sanctorum unanimi [illegible] tam
latinorum quam grecorum, scilicet hylarius hylarius ambrosius ieronimus
augustinus gregorius anselmus athanasius grecus didimus
grecus cirillus grecus et johannes [illegible] grecus hunc articulum de
processione spiritus sancti a filio in suis libris plenarie maiorum
insinuarunt affirmantes et nullo doctorum [illegible] grecorum
et latinorum usque ad illa tempora in aliqua litterarum summarum
contrarium exprimente. Et ob hoc quod auctoritate successoris
principis apostolorum [illegible] est magis ad diffinienda
ea que fidem generant, auctoritate in fide sit [illegible]
proprio [illegible] in lugdunensi concilio patribus
et consencientibus germano patriarcha grecorum et aliis
prelatis coram diffinitio eius articuli sanctorum [illegible]
est, quod spiritus sanctus [illegible] spiratione ab uno principio
non tamen a duobus principiis procedit a patre et filio,
de consensu prelatorum grecorum assensu fuit diffinitum sicut
patet de summa trinitate libro sexto et fide catholica. Ut puto
per latinorum [illegible] et calumpniacionem grecorum [illegible]
[illegible] sufficiunt. Quicumque quod [illegible] istos grecos [illegible]
sapiunt sunt [illegible] quod magis desipiunt [illegible]
illi quod tot et tantorum doctorum sanctorum latinorum et grecorum
expressa dicta secuti in predicto articulo saltem per grecos
nusquam expresse impugnante scriptura [illegible] ut supra
est ostensum ipsa scriptura sacra ea ex quibus indissolubiliter
sequitur exprimente [illegible] auctoritate expressa sacre articulo
scripture aut aliquis sanctorum doctorum [illegible] impugnare
conatur. Et desistat animo tam
claram veritatem et catholicam impugnare. Si non ostendunt
[illegible] solebant per patres antiquos ad latinorum
concilium vocari debebant, fateor quod accelerationem diffi-
nitionis articuli ad presens via per omnes doctoribus et
difficultatibus forsitan tunc [illegible] in [illegible] non
[illegible] et ob hoc [illegible] oportunitas vocationis eorum se
obtulit vocati fuerint per 1o articulo et 2o [illegible]
ad concilium lugdunense
[illegible]

latinos ut extra [illegible]
dicitur alia

Beatus dionisius areopagita apostoli
pauli discipulus libro suo de divinis nominibus
[illegible] 1o aut solus aut fons supersubstantialis deitatis
est pater. Si autem spiritus sanctus emanat a filio, filius
fons est spiritus sancti. Contra [illegible] 1o [illegible]

est fontana deitas filius autem et spiritus sanctus digene
deitatis [illegible] ut ita dicam pullulationes divine
nature et sicut flores et supersubstantialia lumina a sacris
eloquiis accepimus. Quo autem hoc sit non dicere
neque cogitare est possibile. Et hic dicit patrem
esse fontanam deitatem et filium et spiritum sanctum esse pul-
lulationes et flores. Constat autem quod flos
non procedit a flore. Quia [illegible] si spiritus sanctus procedit
a filio, ex quo ambo sunt flores eiusdem
nature, ut dicit. Contra [illegible] 2o eo dicit quod
[illegible] non est audendum dicere aliquid nec cogitare
de supersubstantiali et occulta deitate preter ea que divinitus
nobis ex sacris scripturis sunt expressa. Sed
[illegible] 1o [illegible] 1o [illegible]
in sacro eloquio de processione spiritus sancti a filio
non sit expressum sed de processione eius a patre,
[illegible] non audebit aliquis dicere nec cogitare.
Intelligo affirmando et assendo [illegible]
Primum movet nos quod filium esse fontem [illegible]
non arguunt ipsa processio eius a filio, quod [illegible]
procedit a rivulo emanante de fonte [illegible]
ex hoc [illegible] scilicet quod fons rivulus dicitur
aut quod [illegible] nomen fontis accipiat quod [illegible]
[illegible] nature illi [illegible] [illegible] in
quo est pater origo nature illius. Ex verbo
florum frustra nititur [illegible]
[illegible] in [illegible] est illi [illegible] [illegible]
maior patre [illegible] [illegible] et non [illegible]
filius quod sit sanctus flos dicitur in [illegible]
ad patrem non tamen per hoc [illegible]
[illegible] quod eorum neuter alius flos [illegible]
sic in [illegible] devota et sancta [illegible] cogitationes quod [illegible]
amores et delectationes flores sapientie [illegible]
Ego [illegible] sapientia [illegible] fructificavi suavi-
tatem odoris et flores mei fructus honoris et
honestatis. Et cogitatio devota sancte amore
velut flos de flore procedit. [illegible]
[illegible] [illegible] attendentes [illegible] preter ea que divinitus
nobis in sacris eloquiis expressa [illegible] [illegible] sunt
omnia que [illegible] [illegible] sacris eloquiis
[illegible] [illegible] hunc articulum esse puto quod
[illegible] declaravit [illegible] si [illegible] eius [illegible]
[illegible] quod sub sua forma in scriptura [illegible]
[illegible] [illegible] statim [illegible] sub de
[illegible] [illegible] arguet eo quod [illegible] [illegible]
processione scripture dicit [illegible] [illegible]
flores et pullulationes super substantialia lumina
quod nusquam in scriptura [illegible] exprimit [illegible]
in 2a auctoritate [illegible] supra allegata dicit quod
[illegible] a sacris eloquiis accepimus [illegible] [illegible] sacris

[illegible] [illegible] eloquiis

eloquiis expressa invenimus)

Sed contra Jo. Dam. in sententiis suis

Item primo multum movet grecos nos spiritus [illegible] eius recepimus sic autem dicit. Et autem filii spiritum patrem non dicimus ex alio dicimus autem eum filii patrem (et filium autem non dicimus [illegible] i. sine ea esse nec patrem sed eum dicimus esse dicimus autem eum et ex patre et filii patris et s. s. et ex patre dicimus et spiritum patris nominamus ex filio autem spiritum non dicimus spiritum vero filii nominamus. Si quis enim spiritum Christi non habet ait divus apostolus et s. filii manifestari et tradi [illegible] confitemur, inspiravit enim et dixit discipulis suis accipite spiritum sanctum sicut ex sole quod radius et splendor. Ipse enim est fons radii et splendoris per radium splendor vero nobis traditur et ipse est qui illuminat nos et participatur a nobis. Filium autem nec spiritum sanctum dicimus nec ex spiritu. Hoc ipse dicit ex filio autem spiritum non dicimus.

Sed in hoc doctor sic assumpsit videtur negando tot et tantis doctoribus sanctis hylario jeronimo ambrosio augustino et gregorio et aliis affirmantibus contradicere et expresse quam et si non esset ab ecclesia diffinitus iste articulus, in eo magis quod alii doctores grecorum maioris nobilitatis articulum hunc affirmant sicut patet de athanasio in simbolo quod composuit et de didimo in libro de spiritu sancto et de cirillo in epistola ad nestorium et de Jo. Crisostomo in omelia de expositione simboli [illegible] enim processionem s. s. a filio sic dicit [illegible] de [illegible] qui libros eorum legerunt expresse affirmant [illegible] in [illegible] istius doctoris fuisse articulum istum omnino negare sed tamen negare [illegible] ipse suo autem [illegible] suorum [illegible] fuisse de articulis fidei ab ecclesia diffinitis autem et expresse traditis in sacra [illegible] de [illegible] enim agit [illegible] sic apostolus ex [illegible] illo consilium quo non [illegible] nisi in [illegible] tamen quod sunt fidei [illegible] dicit in [illegible] omnia igitur que tradita sunt nobis per legem prophetas et apostolos et evangelistas suscipimus et venerantur et cognoscimus nihil [illegible] [illegible] et [illegible] nos diligamus et [illegible] manentes et non transferentes terminos eternos [illegible] custodiant divina traditionem. Sic igitur [illegible] negat [illegible] modo [illegible] sed consilium ex filio spiritum esse sic consitere [illegible] sanctum eius manifestari et tradi per filium quod nisi et [illegible] ecclesia tunc fecit [illegible] quod tunc non fuit ab ecclesia diffinitus iste articulus. Quod autem dixit

causam eius exemplum de radio et splendore qui fortius procedunt per quorum alterum scilicet radium aliud scilicet splendor nobis traditur et nobis illuminat et a nobis participatur ut describit apparebit clare quod [illegible] spiritus sanctus procedit a filio non enim dicit quod splendor radiat sed [illegible] quod radius splendet quod dici non posset nisi splendor procederet a radio [illegible] per radium splendor nobis traditur et nobis illuminat et a nobis participatur quod [illegible] traditio causa et participatio sui illuminatio sit nova [illegible] splendoris sicut patet ad oculum sed quod per radium splendor [illegible] catur ad nobis et ita radius est eius causa principalis et eius effectivam. Item ut legitur [illegible] eius premissa ex quo innuit quod splendor a radio [illegible] est [illegible] si quis [illegible] ipsius splendoris [illegible] nisi radium quod non [illegible] ut ipse [illegible] catur a sole quod ultimo quod nobis traditur per radium sic et per eius exemplum patet quod spiritus sanctus procedit a filio.

Ad dictum istius doctoris super [illegible] ad quod non debuit ab ecclesia diffiniri quia tamen cum ex sacra scriptura et manifesta ratione consequatur et quia a tot et tantis doctoribus latinis et grecis in pluribus scriptis non solum doctorem quod dixit tamen contradicere fuit affirmatum non video quod tu sentis.

Contra hunc articulum pro premissa

[I]tem fidem catholice indubia et firma esse ab ecclesia diffinitus sit cum [illegible] non est impugnandum quod ad [illegible] quod [illegible] in eam [illegible] ut ea plano sermone dissolvas [illegible] ipsa [illegible] premittit [illegible] obviat doctor ille grecus abbas barlaam qui nos ponimus in deo [illegible] personarum [illegible] de quo sic dicit omnis actus una unio est alicuius [illegible] suppositi sive ypostasis unio autem cum actus esset una unio spiritus [illegible] actus una unio est alicuius [illegible] suppositi unio [illegible] non patris non filii nec spiritus sancti [illegible] est [illegible] ypostasis. Item ex eodem [illegible] quod omnis actus una unio est alicuius suppositi sive ypostasis [illegible] unio [illegible] ad hoc quod spiritus [illegible] est [illegible] patris et filii [illegible] quod a patre et filio sint una ypostasis [illegible] in deo non sunt nisi due ypostases. Item dicit secundo quod nos ponimus maiorem [illegible] patrem et filium [illegible] spiritum [illegible] simplicitate [illegible] [illegible] est [illegible] non est patris [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] ypostasim est [illegible] duo

[Margin:] 12

[Margin:] et est unitatem ad dualitatem personarum

[Margin:] vel alterius

et pater et filii et spiritus sancti licet duo supposita quanta est unitas

suppositum sit inter duas ypostases diuersas ali-
cui ex uno extremo [illegible] relationis essent plures
ypostases siue plura supposita quod ex alio extremo
et ideo non est similis unitas illius relationis [illegible]
unitas et simplicitas sit ab extremo [illegible]
spirator spirantis ad spiratum quam ad inuicem
referuntur sic unus similiter inter supposita diuina
siue diuinas ypostases sed quod ex neutro extremo
habeat pluralitatem suppositorum seu ypostasium. Cet-
[illegible] possumus obicere [illegible] aut sufficienter procedit
spiritus sanctus a patre et filio quod et si filius omnino
non esset spiraret a patre [illegible] posita tamen aliquibus
[illegible] aliis [illegible] per [illegible] ipsius [illegible]
nobis tradita ab apostolo [illegible] positionis [illegible]
tamen [illegible] non [illegible]
[illegible] nobis indicata [illegible] filius non
[illegible] non esset [illegible]
[illegible] posita [illegible] non [illegible] unitas
[illegible] esset non sufficienter spiratur a patre [illegible]
[illegible] sufficienter quod pater et filius sunt [illegible]
[illegible] non [illegible]
spiratorum et [illegible] sit sufficiens [illegible]
difficultas [illegible] fideli ac deuoto
[illegible] ecclesie. Cet-
[illegible] sufficienter spiritus sanctus a filio [illegible]
[illegible] a spirante filio non repugnat [illegible]
[illegible] sed spirante ab [illegible]
[illegible] non [illegible] principalem
[illegible] principales [illegible]
a solo patre spiratur [illegible] mouet me [illegible] processio
[illegible] a filio [illegible] et expresse ex sacra scriptura
aut non si non [illegible] euidenter expresse
[illegible] debuerunt fideles [illegible]
[illegible] si euidenter et expresse
[illegible] non possunt [illegible] et
expresse [illegible] ex scriptura [illegible]
[illegible] euidenter [illegible] doctores plurimi
non viderunt [illegible] papinit
non debes in articulo fidei [illegible]

Refluctuare [illegible] papis [illegible]
et si tibi difficiles [illegible] non videbis te
posse dissoluere [illegible] occurrant [illegible]
dissolere ab eo debes [illegible] postulare
qui dat omnibus affluenter [illegible]
et [illegible] difficiles obuius de [illegible] misterio
et de eucharistie [illegible] illos quos
[illegible] fundamento [illegible]
[illegible] quorum [illegible]

et [illegible] non potest [illegible] vnitum [illegible]
te [illegible] attende [illegible] Cet-
[illegible] non [illegible] unitas [illegible]
non est [illegible] pluralitate ypostasium [illegible]
[illegible] sit [illegible] tanta unitas [illegible]
ad se [illegible] sit [illegible] unitas [illegible]
suppositis [illegible] non est [illegible]
[illegible] una [illegible]
suppositi et non plurium suppositorum sit inter una
[illegible] una [illegible] sit [illegible]
ypostases [illegible] si [illegible] una [illegible]
[illegible] unitas [illegible]
[illegible] non arguit unitatem suppositorum a quibus
procedit [illegible] suppositorum [illegible] pluralitas
[illegible] minimum unitatem [illegible]
[illegible] pluralitas suppositorum in uno ex [illegible]
suppositum [illegible] non a pluribus [illegible]
[illegible] medium [illegible] aut [illegible] minimum
quod supposita in alio [illegible] sic esse
in [illegible] non [illegible] eiusdem
[illegible] caloris [illegible] non esset [illegible]
ex parte caloris [illegible] sit [illegible] suppositum
ex quo [illegible] non esse [illegible]
[illegible] redemptas [illegible]
[illegible] redemptionis [illegible]
[illegible] redemptitate non arguit [illegible]
[illegible] summa redemptitas [illegible] summa
redemptitas [illegible] duas
diuinas personas [illegible] redemptionem [illegible]
[illegible] sit [illegible] in processione
[illegible] in [illegible]
[illegible] maiore [illegible]
ad [illegible] arguere [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] Cet- [illegible] motio attende
quod pater [illegible] est ita sufficiens principium spirationis
sic sit pater et filius et [illegible] est ita
sufficiens principium spirationis sic filius et pater
[illegible] sufficiens ad spirandum [illegible]
ex [illegible] spiratiua quia una est et indiuisibilis [illegible]
[illegible] indiuisibilem unitatem [illegible] duobus
spiratiua [illegible] inseparabiliter sit quod
[illegible] non esset
[illegible] non esse [illegible] monetur
principium spirationis [illegible] in [illegible]
non posset quod sit [illegible] unitas [illegible] duobus
suppositis [illegible] regule logicales [illegible]
[illegible] Cet-
[illegible] quod si filius [illegible] filius
[illegible] sit de [illegible]
[illegible] spiratur ab omnibus et tamen

Incipit liber septimus

p^r contra suppo^ne q^d q^dtione includit ut ab a^o persona z^a sic separare q^d q^d eum non e ibi / i illud quadam includit sic sup p[re]mit e^a 2° q^r n^c immutabit immobili tere importat et 10 expo h^o p[er] sp[irit]um s[an]c[t]um spiritu a filius p[er]sonis si eeu^r 2 nec ad ... respicitur 2 10 sic q^d in p[re]d[ic]ti q^d s sed non sit declarativus principiativus ut sic logi sed ... 2 e nea^m p eeu^r e p illud q^d e principiativo sit procedit a p[at]re 2 filio sic q^d eeu^r sibi coniungitur et ut s[e]p[ar]ae sint procede sit principiati ab a^o. ultimo q^d temore solui exp[ri]m[er]e ex q[ui]bi[us] ... q^d h^c processio sic s[an]c[t]a expresse 2 evidente ac irrefragabili r[ati]one sc^z ex sc[ri]p[tur]a n^c puto ex toto sunt ... c[on]t[r]a in p[re]d[ic]ti late sz latueit suos ... modo magi[stri] s[an]c[t]a doctores et hinc cui ... exp[ri]medam sive c[om]p[re]henda exp[ri]mam e s[e]p[ar]e p[re]dicti diligenter laboraverunt ... aut in p[re]d[ic]ti huius arti^m g[rati]a se p[re]re ... predicit aut e p[re]dicat excedit a^c p[er]fecto ... cu q^d mi[hi] ... / ne gl[ori]am sapie q^d sup latios h[ab]ebant antiquit[u]s amitte ... aut h[ab]ere amisisse vel sp[irit]um amisisse sua iussi[on]e p[re]d[ic]ti ac nati amor dulcissime ... tardare 2 nolo

Incipit ca^a a^a libri in q^o ostenditur q^d romana eccl[esi]a sit cap^d totius p[ri]ncipatus 2 continet tot^r lib^r 3^e arti^os cu[m] multis obiectionibus 2 h[ab]et 26 capitula

Primum ca^m obiat q^d p[ri]matus petri apli 2 ex Io 10 2 ex 18 m^c 2 ex 22 luc

Secundum c^m obiat e p[ro]m 2 p[ro] c^m 2^m ad gal 2 p[ro] roes sup[er]tas de actibus apl[ic]orum 2 ex 18 c^m

Tertium c^m p^t pet^m tenuisse p[ri]matum it ap[ud] c^o 22 luc

Quartum c^m p^t id ex ultio c^o Io 2 ex ... di[ct]o[rum] 2 ex ali[is] 6 t[ex]tibus ca^a 16

Quintum c^m p^t id ex pet op[er]ibus

Sextum c^m ... i aplis duplicem p[otest]atem ...

Septimum c^m ad ap[er]tam ... p[re]cedentium c^a 2 solutio obiectionum

Octavum c^m dissolvit obiectiones p^a c^a de ... luc

Nonum c^m dissol^t a^os obiectiones — 2 obi^t 2^a ca^a

Decimum c^m obiat q^d p[ro]bationes ... 2 ... ca^a

Undecimum c^m dissolvit obiectiones p[re]cedentis ca^a successit

Duodecimum c^m tractat 2^m arti^lo c^a q^d ad pet ... p[ri]matum

Tredecimum c^m p[ro]bat ...

Quartumdecimum p[ro]bat id ... qualiter q^d p[ro] ...

Quintumdecimum c^m p^t 2^m arti^m s[cilicet] q^d romanus pontifex i[n] ...

pontifi^m b[ea]to pet^o successit ... ipsius

Sextumdecimum c^m q^d ... obi^m q^d p[re]cedens ca^m ad dissolutionem

Decimumseptimum c^m obiat q^d antiquiorum sit potestas 2 rom[ana]

Decimumoctavum c^m dissolvit obi^m p[re]cedentis ca^i 2 p^t antiquior

Decimumnonum c^m obiat de successione sui pontificis ... nova com[m]ixta predecessor c^a ut ... 2 solvit

Vicesimum c^m obiat de successione p[er] sorte 2 ea ... dissolvit obi^m

Vicesimumprimum c^m obiat de successione h[er]editaria sui pontificatus 2 solvit ... 2 dissolvit

22^m obiat de ... sui pontificatus cu[m] romano

23^m c^m obiat de ... capitu[m] eccl[esi]e rom[a]ne

24 c^m obiat ... q^d ... romane eccl[esi]e

25^m c^m dissolvit obi[ectiones] p[re]cedentis ca^i ... gr[a]ec[or]um

26^m c^m p^t ... qualem ad armenos ... pl[ur]es

... ca^a / lib

Unde ne q^d ... armeni

Iam ex sac[ra] sc[ri]p[tu]ra ac r[ati]one suffic[ienter] si potes an roma eccl[esi]a sit caput om[n]ium ... q^d non aut ... fac ... q^d lati doctores in h^o conscriunt aut q^d in romana eccl[esi]a de se sunt ... ex sac[ra] sc[ri]p[tu]ra 2 ex r[ati]one apta ...

3^e ... arti^os ad h^o ... ostendendum necessario declarandum p[ri]mo q^d petrus apl[u]s princeps fuit 2 p[ri]matum tenuit in ... apl[os]

2° q^d apli petri ... successores 2 h[ab]ebit usq[ue] in fine[m] s[ecu]li eiusdem pontificatus cu[m] petro

Et 3° q^d romanus pontifex q^d ... b[ea]to pet^o successit ex q[ui]bus appebit q^d romana eccl[esi]a sit caput totius ... tu q^d dic de p^o arti^lo q^d e ... scriptura evangelica 2 apl[ic]orum

Cum petrus p[ri]nceps dicatur non inde intelligo ita ut ceteri apli e[ius] ... tamq[ue] su[per]iori fuerit subditi ... p^o q^d ... apl[os] equalem p[otest]atem h[ab]uisse ... recepisse a x^o ... legi[tur] jo 20 ... accepit ... quos dimiseritis p[e]cc[at]a dimittuntur 2 quor[um] retinueritis p[e]cc[at]a retenta erunt 2 m^t 18 ... dico vobis q[uae]cu[m]q[ue] ligaveritis sup[er] t[er]ram e[run]t ... 2 in ce[lo] 2 q[uae]cu[m]q[ue] solveritis sup[er] t[er]ram e[run]t so[luta] 2 i[n] ce[lo] Si enim ... amplior[em] ... potestate h[ab]uit q^d alius ... potuit ille 2 ... v[er]o ... 2 non ... i ill ... p[otes]tas ... alliga... 2 q[uae]cu[m]q[ue] solut[a] ... q^d nullus apl[us] ... p[re]rogativam sup[er] ... sup[er] alios suscepit a x^o ... legi[tur] luc 22° de ipsis ... apl[is] ... c[on]tentio ... eos quis eor[um] ... maior ... aut eis reges gentium dominantur eor[um] 2 qui p[otes]tatem

habent super eos benefici vocantur vos autem non sic
sed qui maior est in vobis fiet sicut minor et
qui precessor est sicut sicut ministrator nam quis est maior
qui recumbit an qui ministrat nonne qui recumbit ego
autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat ubi
Christus hoc quod inter se de maioritate contendebant apostoli
et quemlibet inter se principem reputabant
¶ Ubi docet contemptum eorum ut dicit ita et voluit
ut sim[ul] se in more sint aliis reputaverunt quod
fieri non posset si unus super principatum illecti
se ipsum aliis minorem reputare non posset unde
quomodo illos nisi principatum aut primatum ob
rationem siquis maior fuit et primum tenuit
[P]rinceps ille potius princeps dici deberet quam
immediate successit in ecclesia Ierosolimitana
episcopatum tenuit et post sua passione
[illegible] Iacobus apostolus [illegible] dicitur
et eius successor et princeps ecclesie diceretur
quam Petrus unde apostolus Paulus ad Galatas 2° Iaco-
bum prefert Petro sic dicens et cum cognovis-
sent gratiam que data est mihi Iacobus et Cephas et
Iohannes qui videbantur columpne esse dextras dederunt
mihi et Barnabe societatis Petrum Cepham appel-
lans nomine Christi [illegible] Cephas ¶ Ubi
dicit beatus Paulus apostolus de aliis apostolis in eum
qui videbantur esse aliquid nihil contulerunt sed cum
vidissent quod creditum est mihi evangelium prepucii
sicut Petro circumcisionis operatus est et in me inter gentes
et tunc sequitur illud quod supra positum est cum cogno-
vissent et sic Paulus dicit se et Barnabam socios
Iacobi et Petri sive Cephe et Iohannis et quod dederunt
eis dexteras societatis primas vel principes
neque dicit esse socios sive subditos ¶ Ubi hoc asserit
suam potestatem inter gentes eiusdem potestatis Petri
[illegible] vobis [illegible] minime constringere apostolatum Petri
ad circumcisionem ¶ Operatus est mihi Petro in apostolatum circumcisionis
quod Petrus [illegible] potestatem habuit super ipsum ita ut
superior eius esset ¶ Ubi hoc dicit recepisse quod a nullo
apostolorum quid accepit vel magnis contulerunt
si autem Petrus princeps fuisset et prelatus Paulus
et omnes in terra potestate habentes eam a Petro habuisset
ut videtur ¶ Ubi si Petrus princeps Pauli fuit Paulus
sciens preceptum legis dicentis non detrahes et principi
populi tui non maledices Exodi 22 neque Petro male
dixisset sive impugnasset cum tamen constet eum reprehen-
disse Petrum publice dicit enim ad Galatas 2° sed cum
eum vidissem quod non recte ambularet ad veritatem
evangelii dixi Cephe coram omnibus si tu cum
Iudeus sis gentiliter et non iudaice vivis quomodo
gentes cogis iudaizare ¶ Ubi si Petrus accepit

primatum apostolatus ab electione in ministrorum cum aliis
vel ministeriis omnibus quare non deberet sed alios
instituere auctoritate [illegible] ut videtur cum tamen legatur
Actuum 1° quod omnes apostoli statuerunt Mathiam
et Barnabam et orantes dederunt sortes eis
et sic Mathias electus est ab omnibus sed super Petrum
et alios ¶ Ubi actuum sexto quod electo Stephano
et aliis sex viris ab eo in ministerium mense diaconorum
statuerunt eos ante apostolos et ipsi orantes manus
imposuerunt sed tamen Petrus quem primatum tenuit
sibi potestatem debebantur electi et non omnibus
apostolis et ad ipsum et non ad omnes apostolos
quorum super manus impositio debuit pertinere
quod secundum rationem est quod ministeriores mittant
superiores non est accedendo quod apostoli quod quam
egerunt secundum rationem ¶ Ubi actuum 8° legitur quod
cum audissent apostoli qui erant Ierosolimis quod recepit
Samaria verbum dei miserunt ad eos Petrum et Iohannem
non fuit quod Petrus maior quia mittitur
quod superior sive prima in ecclesia inter apostolos fuisset
nec etiam fuerit collegium apostolorum nisi aliqui
in ecclesia superiorem aut medium habuisset quam
illum inter eos unde dicitur ¶ Asperiores Christus in discipulos
suos dixit Simoni Petro si autem peccaverit in te
frater tuus vade et corripe eum inter te et ipsum solum
si te audierit lucratus es fratrem si autem te non audierit
adhibe tecum unum aut duos ut in ore
duorum vel trium stet omne verbum quod si non audierit eos
dic ecclesie si autem ecclesiam non audierit sit tibi sicut
ethnicus et publicanus Ecce quod Petrus debuit
tamen fratrem suum [illegible] ecclesie [illegible] quod ecclesia
superior ea fuit hic unum unde quod Petrus apostolus
inter apostolos principes aut primas non erat sed
Ad pauca secunde clausule
Rursum respiciens minimis libenter iudicasse
ad sacre scripture clare primatum Petri
primatum inter apostolos et in toto ecclesia tenuisse
esse eum Luce 22° sit sicut minus plene
super eius obiecta secundum aut et contendo inter eos
quis eorum videretur esse maior dixit autem eis
reges gentium dominantur eorum et qui potestatem habent
super eos benefici vocantur vos autem non sic sed
qui maior est in vobis fiat sicut minor et qui
precessor sit sicut ministrator nam quis maior est qui recumbit
an qui ministrat nonne qui recumbit ego autem in me-
dio vestrum sum sicut qui ministrat vos autem estis qui permansistis
mecum in temptationibus meis et ego dispono
vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum ut edatis
ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo
et sedeatis super thronos iudicantes 12 tribus Israel
ait autem dominus Symoni Petro Symon ecce Sathanas

ex fut in(?) sig no dixit ut ipe exponit / tue
igi intrount et ce(?)

copertunt nos 2 ebriat sic ema(?) c° aut rogam
p te ut no deficiat fides tua 2 tu alij quis
qfir fres tuos Simone li apps q̄ vinus int
cos cetis mior fuit 2 pcessor 2 pnceps
f q maior mq̄ e int nos fiat sic minor
2 q pcessor e sic qui ministrat fr quo int
ipos erat fco contencio quis ua eet vinquaj
ex hac parte rnsionis p no e solucti li
go eonfdem f pncipis vnius int eos ee
apparit et quo fit ad ceteos habe deat opa
la 8 q eis ministret sic dns ipe fecit
quis aut ic eent no apparint usq dn dix
symoi nolens alio patefacte ex pcessor
officio quo erat ceteos confirmare q ipe eet rego
qua disceptabant 2 symon ecce sathas ut
no, cin alt soluta e quo ins seriem
li k dicendo symon ecce sathanas expe
nos ut cba sic ema ego aut rogavi p te ut
no defi fides tua 2 tu alij quis qf. fr
t ut ex h° q defia aut fluctuacte fidei
cetis p9 morte x 2 ea eis orone n deficete
in peto sic eis pdixit apte intelligent
eo de ipis ee maiore 2 ex h° q pcept
pet° confi eis ut desta aut titubate fide
in eis ipe eos confirmet manifesta m(?)
gente eo fore pcessore ceore 2 pncipem
bo alios qm int cetos vn9 papnus ba
batum de se scibit Jo 20 q ad ipe 2 petr9
audito a bea magdalena q de monumento
sblatu erat corp9 x ad monumentu currerent
sz pet° Johes ipe pcurrit petru cij
sor int'uit 2 i° discipl9 qui uenerat
pri9 pmq ad monumentu 2 vidit ... credidit
no eni sciebat scriptura q oportet eu
a mortuis resurge 2 sic cessit petr9 consurrisse
ipo suo magistro i monimento Jo°em screm
suu in quo fides defidere videb q artim
istu li int discipls x ceratu 2 ab ipo dno
dissoluta x pet primatu cu int ios scdt
innando aptos ipe mathe 12 aut aplor
noia sut h° pm9 symo q dr petr9 2 an
dreas fr 2 ec evidens maie petrs
huisse pmatu aplice dignitatis qud de pior
tate vocacois no dicat hic cu fr eius
pri9 fuit secutus ihm q petrus sic legi
Jo i° q quo fiat q sibi singulari dixit
salvator sic le 16 2 ego dico tibi q tu
e es petr9 2 sr hac pe. edi eccam mam
2 po inferos no pva adu ea et tibi
dabo claves regni celor et q ligan(?) sr t(?)
erit ligati 2 i ce. 2 q(?) sol sr t eu
solutu 2 i cel/ uis hic scpta q alij
q pet° dns dedit claves regni celor sicut

sic legit Jo i° in qua voca dns sibi dixit
tu es symon bariona tu vocabis cephas
cephas aut no tm sigificat id q petr9 s
dnt pura linguar q sigt id q caput vn ex
illa nois ipone vr omo q x° ipm in caput
p fre intendebat ita ut eet aplor capitaneus
vn bts dyonisius li° 8° de dimi noibz c° 3°
uocat eu petr9 vatale i. capitalem sci capita
neu ibi li mo 12 q 2 ipe discipl9 inveal ca
ordinata ipi maci..ca de cete ad duo denori
discaplorum volens sacerdotalem p. ..m in therarchia
clerom religiose relinquit oncte dicens q eliga
2 a dma sorte diuit9 onsu ad sic duodecadis
ieravchie mnz suscepit vel illa e9 sca 2 mag
doctor qui pauli erat discipl9 pet no tm
ualitate apparint s ondit ipm ee uicale
2 h° q ipe petr9 elegit mathia onde inquit
q eliga 2 ex h° q ipe eliom sorte dina onsio
suscepit ad num aplicu qui eni eligat 2 suscipit
ipe alijs pnceps est

Item p9 resurrect x° s apptus pet° thome
nathanael 2 jacob 2 ihoi 2 alijs duos disc°
sic le Jo vltio 2 supta cibo eu ipis spali
commisit petro curam su pascend agnor. f. 2 ouium
s. s. soli petro pntibus cetis pasce agnos
meos pas. oues meas vn cstat q loco sui
curam om ouiu s. sibi comisit sic claves regni
celestis sibi dedit sui ex quo inquit s' dixit
pas. ag. m. pas. oues me. et curam n dedit
s. iohi 2 jacobo sr e9 comisit vn cstat p h°
q petr9 primatu loco sui sup gente s. sui
uoluit obtine v° si seue tempus inspiciamus
ecce plana r h° passionis octing ille cui
ex lege dei p x° debuit in gnali ouia succede
q x° plus cetis diligebat qui ipe no nos(?)
q curam gregem x° solit9 vigilaret qui ampl
ipm diliget vn li x° primu ut pendo symo
Jo diligis me plus his Et dom hic possit
dupli accipi aut ut sit sensus diligis me plus
his i. diligis me pl9 me q istos aut ut
sit sensus symo Jo diligis me pl9 his a.
plus q isti me diligunt qui tu pm9 sensus
inestiabilis ipi9 a petro q p. relinquit
vxorem 2 filios 2 omia sic ipe de se r
alijs dicit mt 19° ecce nos relinquim9 omia
2 secuti sum9 te fuisset in exitum qui dim
no hebat apud petr aut alium aplor
qui eni x° plus dilexit q vxore 2 filios
no dim qui ampl x° dilexit q suos aplos
io in su. ps sensus tened9 cstat aut qm
ipse x° nullatenus ab eo quesivisset vel dilecom
inioie e9 mag q allor ad x° in e9 corde

vidisset vim multo amplioris dilectionis ostenda
[illegible] omnium et 2 agnorum sm^t ipse accepit

Et sic beatus dionysius beati pauli discipulus 2 [illegible]
in morte scribit [illegible] de morte apostolorum
petri 2 pauli thimotheo beati pauli discipulo
quod paulus dixit petro cum separarentur ab
invicem ducti ad loca suppliciorum [illegible] pax tecum
fundamentum ecclesiarum 2 pastor omnium 2 agnorum
christi. Et petrus sic paulo vadit vade in
pace predicator bonorum [illegible] mediator 2
dux salutis iustorum. dionysius vero scribit [illegible]
illo audivisse ab eis [illegible] constat paulum
reputasse petrum fundamentum ecclesie 2 principem
inter apostolos [illegible] sali petrus [illegible] linteum
submissum de celo 2 [illegible] cum [illegible] submissum
[illegible] erant omnia [illegible] 2 [illegible] 2
volatilia sicut legitur actuum 10 2 11 2 [illegible] soli [illegible]
de omnibus istis animalibus surge petre 2 occide
2 manduca

Et [illegible] linteum [illegible] ambigit
[illegible] cum gentibus [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] qui occide 2 manduca [illegible]
aliud erat petro quam [illegible] morte [illegible]
2 eos in [illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] in [illegible] legitur [illegible]
[illegible] plenum magnis
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] petrus [illegible] non [illegible]
sicut legitur [illegible] non [illegible] petrus [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] successori [illegible] quam
[illegible] mitte hamum 2 piscem
qui primo ascendit tolle 2 aperto ore eius invenies
staterem 2 [illegible] da illis pro me 2 pro te [illegible]
[illegible] in illa hora
accesserunt ad ihesum discipuli dicentes quis putas
maior est in regno celorum [illegible]
[illegible] ob hoc quod petrus [illegible] est in [illegible] illo
maior [illegible] [illegible] hic [illegible]
[illegible] principatus petri
[illegible] doctrina quod [illegible] apostolis
[illegible] petrum in eis [illegible]
[illegible] sic scribit aspiciens [illegible] discipulos suos dixit
[illegible] symoni petro si peccaverit in te frater tuus vade 2
corripe eum inter te 2 ipsum solum [illegible]
principatus [illegible] de scribit in hoc [illegible]
[illegible] voluit de [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] sicut scribit [illegible]
[illegible] petrus [illegible] ad nos [illegible] hanc parabolam
an ad omnes [illegible] ipse solus super mare [illegible]
venire ad [illegible] orbem
mare designatum [illegible] tenet ipsi soli

ipse passionis est [illegible] symon dormis non po
tuisti una hora vigilare mecum quod [illegible]
[illegible] [illegible] officio [illegible]

I[illegible] officium primatus sive principatus
[illegible] [illegible] ab eis [illegible]
[illegible] in cenaculo [illegible] sicut legitur actuum 1
[illegible] exsurgens petrus in medio [illegible]
2 [illegible] quod scriptura veteris testamenti [illegible]
proditor esse debuit 2 [illegible] loco [illegible]
[illegible] succedere 2 [illegible] [illegible]

Et [illegible] ex [illegible] nobiscum [illegible]
[illegible] nobis fieri unum ex istis

Et [illegible]
[illegible] [illegible] sic [illegible] electus
mathias [illegible] effusio spiritus sancti [illegible]
[illegible] eos plenos musto [illegible] 2 actuum
quod petrus stans cum [illegible] apostolis elevavit vocem
suam 2 locutus est eis [illegible]
non ebrios [illegible] repletos [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] multa [illegible] 2 a petro
aliquis quid [illegible] petrus [illegible]
et unusquisque baptizetur [illegible] constat petrum primum
aliis [illegible] officium
primus sicut legitur actuum 3 cum petrus 2 iohannes
sanabant claudum qui sedebat cotidie ad
portam que dicitur speciosa. petrus [illegible]
[illegible] in nomine ihesu nazareni surge
2 ambula 2 [illegible] sicut legitur [illegible] petrus
[illegible] in [illegible] templi
[illegible] sicut legitur [illegible] 4 petrus [illegible]
[illegible] ananiam 2 saphiram mortis [illegible] 2 [illegible]

Et [illegible] in symone mago sicut actuum 8
sicut legitur actuum 15 cum fieret magna [illegible]
inter [illegible] ex [illegible]
[illegible] 2 [illegible] legem [illegible] convenerunt
apostoli 2 seniores videre de hoc verbo [illegible]
[illegible] petrus dixit ad eos [illegible] petrus
[illegible] sententiam quod non [illegible]
[illegible] ex gentibus [illegible] legem [illegible]
observare [illegible] petrus [illegible]
pro omnibus aliis 2 [illegible] officio
[illegible] [illegible] aliis [illegible]
[illegible] sicut cotidie
[illegible] omnibus 2 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] officio [illegible]

Et [illegible] eam que [illegible]
[illegible] intelligere [illegible] petro [illegible] apostolis
[illegible] potestatem 2 [illegible]
[illegible] dignitatem sive potestatem [illegible]
2 aliam dignitatem sive potestatem [illegible]

potestas ordinis. [illegible] ostendens potestatem [illegible]
ipsa potestas committit [illegible] quo ad penam [illegible]
[illegible] debita pro casu potestas [illegible] sic ordinare
et gubernare [illegible] ad doctrinam et rationem
[illegible] potestate salutis [illegible] salutem [illegible]
[illegible] quare [illegible] et potestas [illegible]
[illegible] et sacerdotibus [illegible] de [illegible]
ad eos apostolis et [illegible] quibus hec potestas
[illegible] suis successoribus ut in [illegible] articulo
[illegible] fuerunt de dignitate sive potestate
ordinis intelligo eandem potestatem datam a Christo cunctis
apostolis quamvis [illegible] in aliis [illegible]
[illegible] in [illegible] pertinent ratione
ordinis potestatem plus unus apostolus quam alius
sicut in libro vi° plenius ostendetur. Sed non erat
in omnibus [illegible] potestas [illegible] Petrus in hac
[illegible] et [illegible] quo [illegible]
ad [illegible] ligare et solvere potuit in omnibus aliis
[illegible] potestatem ita ut alii [illegible] potestate
[illegible] non [illegible] exercere nec in quasdam personas
nec [illegible] vellent aut [illegible] ex ordinis potestate sic
quod Petrum [illegible] convenissent sed Petro non
obedivissent [illegible] et [illegible] de salute [illegible]
[illegible] submisit [illegible]
[illegible] ut [illegible] ligare [illegible]
[illegible] ligatum [illegible] potestate [illegible]
nec [illegible] ligare
[illegible] ut [illegible] non [illegible] apostolis [illegible]
[illegible] potestatem ordinis Petri esse colla-
tam [illegible] potestatem [illegible] ambe [illegible] nomine
[illegible] clavium et [illegible] non
[illegible] potestatem [illegible] esse
collatam [illegible] potestatem et
ex hac [illegible] potestas ordinis
Petro collata [illegible]
[illegible] aliis et [illegible] ut [illegible]
quod Petrus [illegible] in ipso [illegible]
sic [illegible]
[illegible] in
[illegible] in
[illegible] in Petro [illegible]
ut supra [illegible] solvit [illegible]

[illegible] aliis [illegible] legitur [illegible]
Sic intelligendo [illegible] in Petro [illegible]
[illegible] potestas [illegible] eadem in [illegible]
apostolis fuit equalis potestas ordinis [illegible]
[illegible] potestas in [illegible] possit pro potestate
[illegible] in Petro et [illegible] quo ad [illegible] loca
[illegible] et [illegible] non [illegible] superioritas
in Petro et [illegible] in omnibus apostolis [illegible]
atque [illegible] sic [illegible]

qui non [illegible] non [illegible] ligare aut solvere [illegible] aut
[illegible] Petri [illegible] aut [illegible]
[illegible] honoris aliquis [illegible]. Unde Paulus
ad Romanos 14° capitulo ipse [illegible] sic. Sic autem
[illegible] evangelium [illegible] non [illegible] nominatus [illegible] super a-
lienum fundamentum edificarem. Et ad Galatas 2°
dicit: et cum cognovissent gratiam que data est mihi
Iacobus et Cephas et Iohannes qui videbantur columpne esse
dextras dederunt mihi et Barnabe societatis
ut nos inter gentes, ipsi autem in circumcisionem. Constat quod Paulus
[illegible] seu [illegible] de [illegible] Petri
[illegible] ad Iacobum [illegible] loco [illegible] non
[illegible] maiore Petro credebat ut [illegible]
intelligi videbatur [illegible] illius [illegible] spiritualis
[illegible] fuit et pastor [illegible] in Ierusalem [illegible]
ad illud tempus [illegible] ut Paulus [illegible]
a sua [illegible] ratione [illegible]
[illegible] et collationis [illegible]
cum [illegible] apostolis sicut ipse Paulus [illegible]
se dicit Ierusalem advenisset. Unde [illegible] Paulus
[illegible] fuisse [illegible] legitimus
[illegible] potuit et debuit
[illegible] de [illegible] in [illegible] sic
[illegible] fuit ut [illegible] sine [illegible]
[illegible] lege [illegible] legitime non
est maledictus [illegible]
[illegible] et [illegible] dominus [illegible]
intelligendo quod Paulus [illegible] Petri ita [illegible]
[illegible] ut [illegible] ad [illegible] extendi
quod Petrus in Anthiochia sedit et in Ierusalem
et [illegible] alibi ex gentibus sicut patet
actuum 10 de Cornelio et [illegible] Petri [illegible]
[illegible] gentibus [illegible] ex gentibus
[illegible] et Paulus sicut supra [illegible]
[illegible] apud Anthiochiam [illegible]
ad [illegible] ex gentibus et postea [illegible]
venissent Anthiochiam [illegible] a Iacobo
[illegible] sicut ipse Paulus [illegible] ad Galatas 2° capitulo
et actuum 9° [illegible] quod Petrus [illegible]
[illegible] usque ad [illegible] actuum capitulo 10 et 11° [illegible]
quod [illegible] Petri [illegible] in nationes effusa
est. Cum constat [illegible] Petrus [illegible]
apostolatum Rome [illegible] in partibus orientalibus [illegible]
sic [illegible] usque ad [illegible] annos
post mortem Christi et [illegible] Pauli et [illegible] sunt
[illegible] annos a sua conversione [illegible] ut supra
[illegible] sicut ipse dicit ad Galatas capitulo [illegible]
fuit post passionem Christi et post lapidationem Stephani
unde non [illegible] quod Paulus [illegible] credebat apostolatum
Petri esse ita [illegible] nec eundem Petrum se credebat

sed voluit/ ad gal. dicere quod officium apostolatus
fuit a christo sibi commissum ut illud a christo
inter gentes et gentiles s. incircumcisis [illegible]
omnibus generaliter exerceret et petrus ut illud inter
iudaeos s. in regionibus illorum [illegible]
et quod [illegible] hoc officium apostolatus accepisset a
[illegible] ex quibus patet secundum petrus [illegible]
non putas absolutam pauli ad petrum sed
solam putas in evangelio et hoc in christo dicitur
ubi paulus sonant dicitur cum vidissent
quod creditum est mihi evangelium praeputii sicut petro circumcisionis
et hoc putas pertinet ad petrum [illegible]
[illegible] in omnibus apostolis esse aequalem unde legitur
potuit dici esse [illegible] petri et fratres petrus
fuit eius primas et hic notatur [illegible]
[illegible] quibus erat in eis hoc officium
apostolatus paulus recepit a christo [illegible] non
petro et ideo paulus [illegible] quod non contulerit sibi
qui videbantur esse aliquid nec oportuit quod post
mortem christi hoc officium a petro reciperent
quoniam et barnabas a spiritu sancto est missus et factus apostolus
sicut legitur actuum xiii sicut dixit spiritus sanctus segregate mihi bar-
nabam et paulum in opus in quod assumpsi eos [illegible]
[illegible] petrus contulit quod non [illegible]
[illegible] paulus sufficiat

Illud non quod [illegible] obviam [illegible]
[illegible] minor esse
non obstat quin petrus maior esset et princeps
[illegible] ab eo [illegible]
petrus [illegible] institutus
[illegible] fuisset princeps sicut tamen erat [illegible]
[illegible] princeps [illegible]
[illegible] non [illegible] sed aut [illegible]
aut [illegible] apostoli sicut tamen supra
[illegible] fecerunt s. quod petrus
debuit [illegible] princeps [illegible] discep-
[illegible] discepta [illegible]
[illegible] officium [illegible]
s. quod [illegible] ut supra [illegible] ad
[illegible] petrus esse [illegible] quod ipse [illegible]
te maiorem et [illegible] eos ad [illegible]
[illegible] minor [illegible] sicut minor et [illegible]
sicut [illegible] non [illegible] quod tamen supra [illegible]
[illegible] ut [illegible] esse minores
[illegible] sicut minor et sicut [illegible]
[illegible] illud [illegible] quod ipse [illegible]
[illegible] et sicut [illegible] minor et sicut
[illegible] quod ipse se eis [illegible] minorem
quod esse non potuit [illegible] non est [illegible]
[illegible] ut tamen [illegible]
[illegible] ita ut [illegible] obsequium [illegible]

debant impedire et [illegible] procurare quod
principatum non [illegible] Cum non omnes quod
ille debuit dici princeps inter eos qui tunc
christo successit unde non est intelligendum de successione
temporali [illegible] ut sit petrus christo successerit
sicut supra [illegible] non iacobus alphaei apud
ierosolimis et [illegible] sanguine
christi erat [illegible] ad quod successionem [illegible]
[illegible] roma fuit [illegible] ut [illegible]
et [illegible] non [illegible] iacobum [illegible]
[illegible] successisse [illegible] petrum in christo [illegible]
ex quo in officium [illegible] potestas quod ad [illegible]
mathiae [illegible] ad [illegible]
[illegible] omnes [illegible] est [illegible]
[illegible] non [illegible] principatum petri [illegible]
[illegible] sumi [illegible] apostolus eligere
mathiam [illegible] fuit [illegible]
aut quod [illegible] et alii [illegible] putant
[illegible] petrus sit et alius et quod ipsi omnes
manus imponebant quod [illegible] sicut [illegible]
[illegible] principatus et [illegible] et in
[illegible] alios fuit penes petrum [illegible] non
[illegible] collegium totum [illegible] petrus ad [illegible]
fuit petrus s. [illegible] et [illegible] non
tatem suo superioritate [illegible] et [illegible] a toto colle-
gio [illegible] illa [illegible]
doctrina [illegible] quod [illegible]
[illegible] non in toto collegio
[illegible] capite sit superioritas a [illegible] capitis
non est [illegible]
esse in capite ad [illegible] quod non est in solo capite
sit principe [illegible] negari non potest [illegible] principe
[illegible] dici missus a toto collegio
unde non est [illegible] sicut [illegible] intelligere [illegible]
quod alii apostoli miserunt petrum s. quod omnes [illegible]
[illegible] miserit eum et iohannem [illegible]
[illegible] ad audissent [illegible] apostoli qui
erant ierosolimis quod recepisset samaria verbum dei miserunt ad eos
petrum et iohannem [illegible] audierunt ipsi miserunt
[illegible] apostoli [illegible] qui erant
ierosolimis [illegible] omnes duos miserunt

Item [illegible] quod salvator dixit petro ut
[illegible] esse statum [illegible] nolens
[illegible] adiecta non [illegible]
superioritate in [illegible] petrum sed aliam [illegible]
[illegible] et [illegible] doctrina illa [illegible]
et alius ut unusquisque index esset [illegible]
quod [illegible] quosque
quod [illegible] importante et [illegible]
in petro [illegible] in [illegible]

continet verba h[ec] [con]firmat[ur] cu[m] sic [ex]p[re]ss[um] ac[tu]s
ap[osto]los in d[ic]ta cl[ause] suos dixit p[ro]missioi pet[ro]
s[e]c[un]d[u]m aut[em] p[ro]bauit ipse s[e]c[un]d[u]m aucto[ritat]e[m] ec[clesi]e [et] s[e]c[un]d[u]m (h)ista
doctrina sic sit t[er]ti[us] sic eciam [et] publica [con]tinet
s[ecun]d[u]m d[i]c[tu]m dico vob[is] q[ui] alleg[at] s[upr]a ec[clesi]e [et]c[etera] v[er]b[um]
[con]stat q[uod] l[ex] o[mn]ib[us] ap[osto]lis. Ite[m] de p[ro]ce[ssu] i[n] [ip]sam
[per]sona[m] [et] [con]fesso [et] in Symone dix[it] [ad]
pet[rum] q[uod] ut[er] tu[m] s[ecundu]m p[ro]pri[us] doctrina s[cilicet] [pro] pet[rum]
voluit in cet[er]os d[omi]nac[ionem] ut ex h[oc] eius mo[n]stra[tur]
ei[us] [et] cet[er]os p[ri]ma[tu]s [illegible] p[ri]mo ex hac doctrina
sat[is] ondi[tur] q[uod] s[u]mm[us] pontifex delictu[m] ip[su]m
[illegible] [ex]pat [con]misit no[n] debet [pro] s[e]c[un]d[u]m [illegible]
s[e]c[un]d[u]m p[ost]q[uam] [con]tinet in h[oc] loco [de]scriptas s[e]c[un]d[u]m
[pro]cessum publ[ic]e ec[clesi]e in [con]dicio[n]e ec[clesi]e p[ri]ma
[illegible] [illegible] q[uod] [con]tinge[re] [illegible] [illegible]
sua auct[oritat]e punit[ur] ex h[oc] q[uod] n[on] p[otes]t a[liq]u[is]
[illegible] [illegible] [illegible] su[m]m[us] po[n]tif[ex] [illegible]
h[ec] d[i]c[t]a fuissent [pro] s[u]p[er]io[r]itate ec[clesi]e [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] d[omi]n[u]s [ame]n dico
vob[is] q[ui] alli s[upr]a [et]c[etera] ex quo doctrina illa
[illegible] [illegible] ondit [cer]tam [illegible] [illegible]
ip[s]os ap[osto]los [con]stat [illegible] q[uod] doctrina [illegible] ad
h[oc] q[uod] petr[us] [et] alii p[ost]q[uam] [com]mu[n]e[m] [illegible] ec[clesi]e
[illegible] sine [illegible] s[e]c[un]d[u]m [illegible] [illegible]
deberent [et] eos ta[n]q[uam] publica[n]os [et] ethnicos
eos quib[us] [illegible] [illegible] [illegible] no[n] debuit
sine sicut suo ligamento debant effic[er]e
ita ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [et] [illegible] [illegible] [illegible] p[ri]matum ex
[illegible] [illegible] [illegible] quo[rum]cu[n]q[ue] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alligan[tes] [illegible] ap[osto]lis fuisse col
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Tu[m] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible]
pet[ro] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[ri]matum
ligandi [illegible] [illegible] [et] claues regni celor[um]
[illegible] [illegible] p[ri]matu[m] [illegible] dedisse [illegible] no[n] p[otes]t
[illegible] o[mn]ibus [illegible] p[ri]matu[m] dedisse [illegible] [illegible] dixit
sic [illegible] [illegible] [ame]n d[ico] vob[is] q[ui] alli s[upr]a [et]c[etera]
liga[illegible] [illegible] q[uod] sol[illegible] [illegible] [et] solu[illegible] [et]c[etera]
Claues aut[em] regni n[on] aliud [illegible] n[isi] p[otes]tas
ligandi [et] sol[uendi]. Ite[m] si ex h[oc] q[uod] dicit pet[ro]
[illegible] [illegible] [illegible] tu es petrus [et] sup[er] hanc pe-
t[ram] [edificabo] ecclesia[m] mea[m] [illegible] [pro] petra p[otes]t [illegible]
[illegible] [illegible] q[uod] petrus [illegible] p[ri]matu[m] q[uod] sunt
fundamentu[m] ec[clesi]e [illegible] [illegible] ap[osto]l[u]s [illegible] [pro]bari p[otes]t
[illegible] [illegible] [illegible] dicit de [illegible] [illegible]
q[uod] no[n] [illegible] [illegible] ecclesia[m] q[uod] [illegible] [illegible]
fundamenta [illegible] [illegible] ip[s]is [illegible] no[m]i[n]a ap[osto]lor[um] [et] ag[ni]
[illegible] [con]stat [illegible] p[ri]mos ap[osto]los [illegible] [illegible] fu[n]
da[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no[n]
[illegible] [pro]babi[illegible] in h[oc] d[ic]to saluatoris [pro] petra
no[n] pet[rum] s[e]c[un]d[u]m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

no[n] pet[rum] aut[em] [illegible] [illegible] q[uod] pet[rus] s[e]c[un]d[u]m [illegible] petrus
d[ic]t[u]s e[st] petrus ut p[otes]t s[ecundu]m [illegible] tu es petrus
s[i]mp[li]c[ite]r d[ic]t[u]s [illegible] a [illegible] petra [et] sup[er] hanc pe[tram] edifi[cabo]
ec[clesiam] m[eam]. Ite[m] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] aliud ap[osto]l[u]s [illegible]
[illegible] [illegible] fundamentu[m] aliud n[em]o p[otes]t ponere p[reter]
illud q[uod] positu[m] e[st] q[uod] e[st] ih[esu]s [christu]s [illegible] [illegible]
n[ost]r[u]s [pro]bari p[otes]t [illegible] posse q[uod] petrus p[ri]nceps
erat int[er] ap[osto]los. Ite[m] n[on] ex h[oc] q[uod] saluator
sibi dixit Jo[hannis] vlt[imo] pasce agnos meos pasce
oues meas p[otes]t [illegible] [pro]bari [illegible] iste pastus sp[irit]ual[is]
intelligi debeat s[cilicet] doctrina [et] informac[i]o salutar[is]
[et] [christu]s dixit oi ap[osto]lis s[cilicet] in sua asce[n]c[i]o[n]e [illegible]
m[arci] vltimo Euntes [illegible] docete o[mn]es gentes [et] bap[tizantes]
eos i[n] no[mine] p[atris] [et] f[ilii] [et] s[piritus] s[ancti] [illegible] docentes eos s[er]uare
o[mn]ia q[ue]cu[m]q[ue] mandaui vob[is]. Ite[m] m[arci] vltimo legi[tur]
q[uod] dixit ill[is] oi euntes i[n] vniu[er]su[m] mu[n]d[um] p[re]dicate
eva[n]geliu[m] o[mn]i creature [illegible] [con]stat q[uod] [illegible] [illegible]
[illegible] pastus o[mn]ibus ap[osto]lis q[uod] i[n] illo d[ic]to s[ecun]d[u]m [illegible]
pet[rus] accepit q[uod] ibi locut[us] e[st] [illegible] de [illegible]
[illegible] [et] no[n] d[omi]ni [illegible] oues n[on] [illegible] [illegible] [illegible] Jo[hannis]
[illegible] oues mee voce[m] mea[m] audiu[n]t in [illegible] aut[em]
[illegible] [illegible] doctrina eva[n]gelica q[uod] pastus [illegible] o[mn]ib[us]
[illegible] [illegible] o[mn]ibus [illegible] quos no[m]i[n]e o[mn]i[um] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab ip[s]is ap[osto]lis

no[n] p[ri]mu[m] petru[m] [pro] mat[ri] fuisse

R[illegible] [illegible] h[oc] q[uod] [christu]s sibi dixit q[uo]dcu[m]q[ue] liga[ueris] sup[er] t[er]ra[m] [et]c[etera]
n[on] ex h[oc] q[uod] sibi dixit tu es pe[trus] [et] sup[er]
hanc pe[tram] edifi[cabo] ec[clesiam] m[eam] [illegible] ex h[oc] q[uod] [christu]s pet[ro]
singl[ari]t[er] ita dixit [et] p[ost]q[uam] [illegible] sibi [et] aliis dis[cipulis]
[illegible] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] volebam [illegible]
[illegible] in pet[ro] q[uod] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible]
aliud [illegible] sibi [illegible] p[ost]q[uam] dixisset [illegible] [et] [illegible]
aliis [illegible] [illegible] in[ter] [illegible] eva[n]g[e]l[ii] [illegible]
[illegible] q[uod] sibi dixit [illegible] [illegible] aliis [illegible] n[on] ut [illegible]
p[ri]m[u]m [illegible] [illegible] int[er] o[mn]es ondit [et] p[ost]q[uam] [illegible]
p[ri]ncip[ale] [illegible] ec[clesi]e fundamentu[m]. [illegible] [illegible] [illegible] q[uod]
[illegible] [illegible] s[cilicet] ec[clesi]e [illegible] [illegible] fundamenta [et]
in ip[s]is no[m]i[n]a xii ap[osto]lor[um] [et] ag[ni] ondit q[uod]
ap[osto]li [illegible] [illegible] [illegible] fundamentu[m] [illegible] int[er] eos [illegible]
no[m]i[n]e [illegible] p[ri]ncipale fundamentu[m] [illegible] [illegible] [et] [illegible]
[illegible] h[oc] [illegible] [illegible] i[n] agno [illegible] [illegible] in pet[ro] [illegible]
p[ri]ncipatu[m] / [illegible] [illegible] quo[n]da[m] intelligere [illegible]
petra[m] no[n] petru[m] s[e]c[un]d[u]m [christu]m n[on] sic intelli[gitur] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pet[ro] [illegible] [et] s[ecundu]m [con]fitente[m]
tu es [christu]s filius dei viui [christu]s volens [illegible] [illegible]
[con]fessio[n]e[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beat[us] es
Symon bar iona q[uia] caro [et] sanguis no[n] reuela[vit]
tibi s[ed] p[ate]r meus q[ui] e[st] in c[elis] [et] ego dico tibi q[uia]
tu es petrus [et] sup[er] hanc pe[tram] edifi[cabo] ec[clesiam] m[eam] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pet[rum] [illegible] ponere fundamentu[m]
sue ec[clesi]e q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ego dico t[ibi] q[uia] tu es petrus [et] [illegible] [et] sup[er] hanc

petram [illegible] edificabo ecclesiam meam. ¶ Item [illegible]
[illegible] ipso petro dimisisse qui ex iudicio acceptat ipsum
esse xpm filium dei vivi quem ex hoc sibi sufficienter
noluit quod ipse foret fundamentum sue ecclesie [illegible]
quam nomine quod esse inventor sive institutor secte
alicuius est secte illius fundamentum [illegible]
[illegible] petro predicte voluisse [illegible] petrum [illegible]
petra a xpo petrus [illegible] successores [illegible] nominatus fuit fuisse
vocatum [illegible] petrum vocari [illegible]
fundamentum ecclesie sit tamen ab apostolo allegatum. ¶ Et
quod obici non posse [illegible] ex ioh. ultimo. pasce oves
meas pasce agnos meos quod petrus loco xpi
successit tamquam caput apostolici collegii et princeps
ipsius. Et si [illegible] dicas [illegible] non insignes
quam addunt [illegible] non ex hoc solo [illegible] sit
[illegible] illud nomen [illegible] ex hiis que premissis
[illegible] quibus petrus [illegible] iohe [illegible]
et aliis dixit dicens. ¶ Symon iohannis diligis me
plus hiis et [illegible] si [illegible] diligis me. Et [illegible] si [illegible]
diligis me. et [illegible] de solido amore suo
[illegible] de petro [illegible] et non aliis
omnium [illegible] et agnorum [illegible] pastor dixit
[illegible] non [illegible] ex hoc officio
[illegible] et [illegible] quod obici
[illegible] apperebit [illegible] ut obici
dicitur [illegible] predicare evangelium [illegible]
omnibus hominibus generaliter de pastura [illegible]
non [illegible] quam pastus [illegible] ad salutem
[illegible] predicatur evangelium [illegible] apostolis [illegible]
[illegible] ergo non in [illegible]
[illegible] quod obici [illegible] in [illegible] amico
obici [illegible] pasce [illegible]
[illegible] illo dicto pasce oves meas pasce agnos
meos [illegible] per oves apostolos et per agnos illos
simpliciores et infirmiores amore [illegible] sive
fortiores [illegible] per oves et infirmiores intelligamus
per agnos aliud [illegible] petrus commisit [illegible]
[illegible] ac [illegible] commisit [illegible]
[illegible] in hoc dicto [illegible] commissionis [illegible] principes
erat [illegible] ceteris [illegible] et ceteris [illegible]
illa [illegible] ex hoc [illegible] dicto [illegible] de
[illegible] petrus fuisse a xpo [illegible]
[illegible] ex [illegible] sequitur [illegible]

¶ xiii

Item [illegible] informatum apostolico [illegible] petrus successit
[illegible] de [illegible] sue [illegible] apostolos non in
[illegible] exposito [illegible]
[illegible] successor [illegible] petri [illegible]
apostolos [illegible] accepit et sic
[illegible] in suo exordio ordo apostolicus defuisset
[illegible] et [illegible] sapientiam [illegible]
et quod aliorum dignitas atque [illegible] [illegible]
[illegible] debuit in [illegible] et non petro
[illegible] nulla est [illegible] ¶ Item non [illegible] non [illegible]

dilectus erat [illegible] tempus petro [illegible] ecclesie quam
sponsam appellat in canticis [illegible] apocalypsi [illegible]
et [illegible] virginem eam vocat [illegible] dicens
[illegible] virginem [illegible] xpo [illegible] petro apostolo
[illegible] ipse petrus ecclesiam suam gubernavit et
[illegible] providente [illegible] principe loco [illegible]
velut capite [illegible] petro apostolo [illegible]
et [illegible] petrum eam taliter gubernavit [illegible]
[illegible] petrus [illegible] et [illegible]
[illegible] tali gubernatione indiguit [illegible]
[illegible] et ceteris [illegible] apostolis [illegible]
[illegible] petrus et [illegible] apostolorum maior [illegible]
ecclesie [illegible] fuit [illegible] ipsis [illegible] et [illegible]
[illegible] fine seculi [illegible] iacobo petro
et andree dixit [illegible]
ex [illegible] legis voluit [illegible] summum [illegible]
[illegible] sacerdote toto tempore legis [illegible]
de [illegible] modo et [illegible]
[illegible] eam [illegible] summum tempore [illegible]
[illegible] summus [illegible] erat [illegible] non [illegible]
[illegible] ita [illegible] summum sacerdotem
legis nove lege [illegible] aut [illegible]
[illegible] sit [illegible] summum sacerdotem
[illegible] fuit. ¶ Item [illegible] dicit [illegible]
[illegible] apostolorum [illegible] regis [illegible]
sit [illegible] sit princeps [illegible] in toto [illegible]
non est [illegible] quod summa sapientia [illegible]
ecclesie [illegible] suam [illegible] quos [illegible]
sanguine acquisivit [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] petrum gubernavit [illegible] ita [illegible]
[illegible] seculi [illegible] gubernabit [illegible]
[illegible] legem
[illegible] morte [illegible]
[illegible] exposita [illegible] ipso domino [illegible]
[illegible] et luce [illegible] dicta [illegible]
[illegible] signa destructionis templi [illegible]
adventus [illegible] in fine seculi [illegible]
[illegible] petrus [illegible]
[illegible] et andreas [illegible] predicto [illegible]
[illegible] et tanto [illegible]
[illegible] et luce et stellis [illegible] ¶ Et ab arbore [illegible]
[illegible] de arbore [illegible]
[illegible] dicitur parabolam [illegible]
fuit et folia nata [illegible] quod [illegible]
[illegible] hoc [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] omnia fiant [illegible]
[illegible] et luce in quo [illegible]
[illegible] legem
pensat [illegible] possit intelligi
non [illegible] apostolica [illegible]
[illegible] in petro [illegible] locutus [illegible] apostolus [illegible]

fecit n. b. q ad tps modicu erat ad ipsis 2
suis psonis 2 qm ad suis successoribus
usq in fine scli 2 ita ex isto oste q petrus
sic ceti successores in sua dignitate usq
ad gsumatom scli fuit [illegible] Cum q dicit
docetes omnes gentes suade omia q ego mada
ui vobis satis ondit se i psone eor ptatem
eis collatam suis successoribus gtulisse ita
ut b. ut ipsi por sibi sue dignitati spuales
filios pcare sicut em docet alios alios
gsede doce baptizare q omia que eis madauit
xps ewangm n aliq docent [illegible] facienda ptate
accipent Ond gstat q illi quos apli [illegible]
ministra pfecerit ac 2 illi qui i suis g[illegible]ibus le
gitie successert ex eisde psonis sui ordinatoris
aut fm successionis line ptatem aplicam accepert
qm psona mathie claruit q stati cu p sorte
fuit elcs annatus e cu xi aplis sic le act i [illegible]
g petrus doce debuit 2 ita no dum qm docuit
suade omia q ds sibi madauit [illegible] oues
x pasce 2 p gnales claues eccle ad expedie
quoscuq aut solue aut ligare qm xps sibi
madauit q sicut ista doce debuit n aliqui [illegible]
pleie dignitatis sibi succedet gsez q [illegible]
q eos in plena ptate 2 dignitate pet pet success
sit gstat i ex pmiss q eos ap successores
suis [illegible] fuerint 2 q successores pet 2
apsos [illegible] ptatem hueriut 2 ht [illegible]

Jam [illegible] supotes qs i hac dignitate

17 [I] Bto pet succes[illegible] sit q[illegible] gstat successio/
[illegible] p clem[illegible] a p sorte a uite successiois
[illegible] sic [illegible] nec textos lege aut nec
institutoe [illegible] apte sse dimete sic legis
in Romes [illegible] q bto petr [illegible] sic dig[illegible]
clemete in [illegible] eccia Romana sustenuit ne gstituit
sic [illegible] i epla quad [illegible] iacobo
patriarche ierli no gstituit [illegible]

Si petrus aplus pmatu tenuit
ita ut eet singu[illegible] pmogativa pastor
gnalis omiu [illegible] agnois ut supiora
[illegible] no potuit in hac dignitate ipse ca
rente alq sbrogare qz tuc fuissent duo eles
i hac ptate suprima q no sum eet si plum
[illegible] sic nec [illegible] [illegible] i alium
[illegible] qz hic dignitas supme q petrus suscepit a
xpo gucire no posset ne alt eet sum tu alius
[illegible] no eet q i dignitas supme q supi onsa
e fuisse in pet [illegible] pugnat si aliquis [illegible] bto
pet in hac dignitate sit ptate successit pet
[illegible] aut [illegible] no uiuo pcedenti successit
Ond gstat [illegible] q petrus uiuus aut alius aplus
eccie ierli ne anthioche alexandrie [illegible]
pfecit sic i Romes [illegible] aut ala eccle [illegible]
pfecit in [illegible] dignitate ac ptate i pet sunt

2 sic nos ipos i pmatu aplico pet successit
aut i hac dignitate Romanus pontifex aut
omo no q no pmittit onsa supius de bto
pet [illegible] oste q romanus epus sibi in hac dignitate
successit gstat ex eo capite sicut sic
claruit bto petrus [illegible] plenius [illegible]
no dum i uoluit successore dimitte successor
pncas edifi[illegible] eccle post posset pfice q [illegible]
negauit neget qm pet de sue [illegible]
sufficiet instructio quo ad [illegible] ta [illegible]
ta glosis ta [illegible] ta grande q nullus
[illegible] spatus ut puto [illegible] neget pet
velle [illegible] fore q eee [illegible] [illegible] aut
apoz successor tam eccle [illegible] gfice [illegible]
sua pncas ut in [illegible] sic i urbe Romana q tunc
2 dum xps qz totus orbis dnm tenuit [illegible]
et regimq sic gruentissime q alt i orbe omo
no sicut/ab eod fonte spualibus causis ac
tpalibus [illegible] i orbe 2 [illegible] regis [illegible]
naret sic [illegible] regnu tpale por facile
se [illegible] declinaret spuali [illegible]
2 [illegible] si spuali regimi obsistet ipm por
[illegible] tpalis por roborari/ c [illegible]
[illegible] maioribus gsibus fidei p aplos
[illegible] [illegible] [illegible] accessus cu a late mudi [illegible]
[illegible] regna Romano impio [illegible]
fidem xpi susceperit quo sua Romana
fidem [illegible] recepisse ut sic eo [illegible]
[illegible] sic eis [illegible] no impi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fidei
[illegible] eo fidem [illegible] liberius 2 fortius [illegible]
quo forent [illegible] po [illegible] paula
ab [illegible] ad [illegible] sic le act [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible]
eo[illegible] morte [illegible] Ond gstat q ille
fuit 2 eee [illegible] [illegible] q [illegible]
[illegible] in orbe bto petrus sue dignitatis
ac pleitudie ptatis dimitteret successore
2 io tendu e pet [illegible] hec [illegible]
[illegible] [illegible] e q bto petrus aplus
[illegible] suis [illegible] sedibus 2 i eis [illegible]
[illegible] in urbe de pcepto [illegible] sic narrat
fideles hystorie martirio fuit coronatus
qz i [illegible] loco summo pmatu eccle [illegible]
[illegible] dno cu [illegible] voluit successore
q [illegible] accipet ptatem [illegible]
[illegible] e [illegible] in loco illo petrus [illegible]
[illegible] mudi [illegible] martirii [illegible]
effudi copiosius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] loca [illegible] excelle
[illegible] Cum [illegible] e 2 2 tened q [illegible]
p [illegible] aut p bm petrum successoribus;

ipi[us] p[re]fuit [et] in clara aliq[ua]n[do] no[n] p[ro]p[ter] eos qui a[?]as
inclinat se s[an]c[t]os pontifices ro[m]an[e] eccl[es]ie assump[tos]
[illegible] deus tanta miracula q[uod] ta[m] sede
dignos [illegible] sit [illegible] gest[is] [illegible] q[uod] no[n]
[illegible] q[uod] p[er] impios [et] [illegible] [et] ad eos
[illegible] d[e] miracula [illegible] Ex his v[er]bis
sat[is] liquet q[uod] [et] d[omi]ni pontifices p[o]st petru[m] i[n] p[ri]ma
in ac plenitudine ap[osto]lice dignitat[is] ip[s]e b[ea]to
petro ap[osto]lor[um] p[ri]ncipi successit [et] [illegible] sc[ilicet]
possumus asserere [illegible] q[uod] [illegible] q[uod] ro[man]a
eccl[es]ia o[mn]i[u]m [illegible] sit caput [et] [illegible]
p[er] su[os] pontifices ea[m] [illegible] gubernare [illegible]

Si tu[nc] ro[ma]nes [illegible]

Jit [illegible] b[ea]t[us] petrus
debuit successore[m] dimittere [illegible]
[illegible] q[uod] [in] ro[ma]no imp[er]io aut salte[m] ip[s]o
[illegible] in no[n] [illegible] imp[er]io magn[?]
[illegible] de [illegible] ip[s]o [illegible]
[illegible] ip[s]o [illegible] [et] imp[er]io barbaror[um]
[illegible]

accessus [illegible] Item ro[man]a de gl[ori]a urbis ro[man]e
[illegible] effusione sanguis ap[osto]lor[um] [et] marty[rum] [illegible]
[illegible] loca sic de [illegible]
[illegible] est iacob[us] [illegible]
[illegible] Jacob[us] [illegible] alphei ep[iscopu]s loci ibi occubuit
[illegible]
[illegible] Jacobo [illegible]
[illegible]
summo pontifice [illegible] in orbe
Richard[us] [illegible] summo p[on]
tifici sit [illegible]
[illegible] de quo nos [illegible]
[illegible]
[illegible] agit [et] disponit omnia
[illegible]
[illegible] de [illegible] [et] eius [illegible] imp[er]io [illegible]
de quo [illegible] luce 2[o] [illegible]
augusto ut [illegible] orbis [illegible]
[illegible]

[The remainder of both columns (approximately 45 further lines each) and the lower margin note "… in universu[m] mundu[m] et docete o[mn]es gentes Et … ultimo" are too heavily abbreviated to transcribe reliably.]

[illegible]

sumꝰ q ꝑꝰ oīne 1oane ee romu q̄ cessum
ut tunc romes ꝑtendunt romo pō [illegible] sicu
ggrueḃat ⁊ ob h° geluisse q io [illegible] unus
petꝰ successit q̄ ee summu dicetᵗ romo q̄
sibi ggrum sm gueleṅs ⁊ sic qm successit
petꝰ ad fuit romus hinc ꝓrogatiuā ut eet
sumus accepit / sic oīne ⁊ oīne 1ᵉ ꝑꝰ fuit
romꝰ q̄ sumꝰ ⁊ io sumꝰ q̄ romus ~~q̄ summus~~
~~⁊ ad summꝰ q̄ romꝰ~~ Qm inst ep aᵒ capite
appere ḃt qnd ꝑ electm ⁊ mcꝰ pōtifex ꝑ
petꝰ debuit petꝰ succede ⁊ successit ꝑ
ḃt q ꝑmo eligendi romu ⁊ ꝑs sumus electib;
[illegible] ius s' qnd no aliude [illegible] ꝑ cessit
oīne ⁊ oīne petrm eligend sumu [illegible]
eis [illegible] qualis aut ē ordo [illegible]
[illegible] duas ꝑtes eligendi romu ⁊
sumu [illegible] electib; [illegible] ordo ⁊ [illegible]
[illegible] acc [illegible] electo [illegible] capite
[illegible] romus ꝑꝰ [illegible] electm [illegible]
[illegible] rom pōtificatꝰ q̄ summi ēet sic [illegible]
ut dicit q successor qualis petꝰ [illegible] romus
pōtifex [illegible] fiebat sumꝰ [illegible] qualis [illegible]
eet q fuit romus ꝑ [illegible] sic possit
[illegible] q quisq; succedens petꝰ ⁊ [illegible]
[illegible] sic [illegible] suscepit sic petrus ea [illegible]
[illegible] petꝰ ꝑꝰ fuit [illegible] pōtificatꝰ q romus
[illegible] eligit [illegible] sedes [illegible]
fuit [illegible] sedit [illegible] romus
no erat [illegible] sic successor [illegible] quisq ꝑꝰ erat
sumꝰ q romus ⁊ io romus q summus sic
petrus [illegible] successor [illegible]
petꝰ sic [illegible] equale ad petꝰ
[illegible] petrm sic [illegible] petꝰ potuit rome [illegible]
[illegible] ꝑꝰ q rome sedit sic [illegible]
[illegible] sedit ⁊ [illegible] pticulare pōtif
[illegible] sic potuit [illegible] petꝰ successor [illegible]
rome [illegible] ⁊ [illegible] eet [illegible] ita ut
[illegible] romus no eet [illegible] ee summu
no [illegible] ee romu [illegible] cum sumꝰ pōti
fex alicu [illegible] eet [illegible] alligatꝰ [illegible]
[illegible] q dixisti [illegible] q romus petꝰ
successit [illegible] q fuit [illegible] eet ut
[illegible] q no [illegible] q sumꝰ
ē sic [illegible] alia eet [illegible]
fuit [illegible] eet ⁊ sic [illegible] romu
pōtificatu [illegible] ⁊ [illegible] successorib;
[illegible] q sumꝰ io sic sumꝰ
q romus [illegible] quisq sumꝰ pōtifex [illegible]
io ee romꝰ ⁊ [illegible] eet pōtificatꝰ [illegible]
[illegible] q [illegible] no [illegible]
[illegible] sic q [illegible] no [illegible]
[illegible] cū [illegible] sic ē [illegible]
[illegible] dissolucē [illegible] ē no [illegible]

[illegible] alligari debeat no vides [illegible] sumꝰ petꝰ ulli
[illegible] eē sicut

tēpꝰ dissoluit eos ꝑ [illegible] eos ne forte ⁊
[illegible] pugnare uideami Et [illegible] tota roma
a [illegible] discederet sic [illegible]
discessit no [illegible] q [illegible] pōtifex [illegible]
romanꝰ [illegible] romꝰ pōtifex [illegible]
posset [illegible] romor [illegible]
[illegible] paulꝰ ꝑꝰ [illegible]
[illegible] fuit [illegible] de hijs [illegible]
nos [illegible] eos [illegible] fuit [illegible]
quos aut pōtifex [illegible] spualibus
[illegible] no [illegible] quomo [illegible]
[illegible] sic pontifex [illegible]
[illegible] agnos [illegible]
sic ꝑꝰ io [illegible] aut sic [illegible] qui
[illegible] ⁊ [illegible] sic [illegible]
io [illegible] roma [illegible] causa [illegible]
[illegible] pōtꝰ romus eet ⁊ [illegible]
no [illegible] fuit eet sumꝰ pōtifex [illegible]
successor [illegible] hoc pōtificatꝰ
[illegible] pōtꝰ [illegible]
[illegible] ꝑsona [illegible] sic [illegible]
ꝑsona [illegible] pōtificatꝰ [illegible]
ee [illegible] petrꝰ [illegible] de [illegible]
pōtificatum [illegible] quo [illegible]
successor ⁊ [illegible] sic [illegible] q aut
eligi pōtifex romu aut eligi ⁊ [illegible]
⁊ sumꝰ aut sic eligi ⁊ [illegible] eligi ⁊ romu
[illegible] ⁊ ep [illegible] ee sumꝰ [illegible]
[illegible] no ꝑ se ad [illegible] electores [illegible]
[illegible] ad eligendū ꝑ se ꝑꝰ ⁊ electores
[illegible] eet electo sic petꝰ
[illegible] accipe [illegible] sic electꝰ [illegible]
[illegible] romu [illegible] expsitione
[illegible] de sumo q no eligi ⁊ sumu [illegible]
[illegible] q [illegible] electo no [illegible] romꝰ [illegible]
sic ut [illegible] petꝰ fuit romꝰ [illegible]
sic [illegible] ⁊ sumu si no eligi [illegible]
romu ⁊ sumu tunc [illegible] electōe eligi ⁊
nꝰ eet [illegible] pōtificatu petri successo
~~sic [illegible] electōe eligi ⁊ no eet [illegible]~~
~~petꝰ successor~~ sic [illegible] electōe [illegible]
[illegible] no ita sic [illegible] de clemēte
ad [illegible] clemēte [illegible]
[illegible] ordo [illegible] q ꝑꝰ [illegible]
[illegible] pōtificatu [illegible] successit

R [illegible] sic ista [illegible]
[illegible] hos duos pōtificatꝰ [illegible]
[illegible] fuisse [illegible] no dubito [illegible]
[illegible] ab [illegible]
ē [illegible] adhibenda [illegible]
ꝑ [illegible] roma [illegible]
[illegible] nos [illegible]

fugere in aliam civitatem romam volebat dimit-
tere occurrit ei xpistus ferens in porta civitatis crucem
cui petrus fugiens dixit domine quo vadis
cui xpistus venio iterum romam iterum crucifigi
ut et suam ab eadem civitate eius fugam reprehenderet. Tunc petrus
erubescens hoc intelligens se per alium ... si eius
similitudinem in eius ...ani ibi crucifigi deberet ... sed
... fine ... remansit quod ... successor fuisset
... vita sua finisset ... in salvo ...
meliori quod ex ordinatione divina ... duo pontificatus
sunt uniti sunt generalis quoque ... romanus scilicet ex
his quod deus ordinavit sive instituit aut per
spiritum sanctum ... si vinculatur ex ordinatione divina
... constat autem ex precedentibus ...
quod ex institutione ordinatione apostoli et principis ipsius
et ex eius divina ... ad sive sedi et ex ...
... ut est deductum quod romanus
pontifex debuit petro in primatu succedere
et eius successoribus et sic voluit eos ancti-
nos tamen sic in unum ... romana
... ecclesie valeant ... separari
... si summus pontifex de generali gallo ex
... tunc fore ... ut
ecclesiam romanam ... et peculiarius
... ecclesie ... quod possit tamen
... fuisse ... quod fuit
... ecclesie summum pontificem romane presidere
quod ... dum ... anteriores ...
... ut cessante ea cessaret aut
... ancquo ... ... debere
... quod deus ... homo non separet vel separare
non debet ... sic ... conjunctionis tamen ma-
nente ... conjunctionis ... cessante ... conjuncta
... per consequens romanus ... poterit
separari ... ... intelligi illud
non ... de ... pontificatum
... successore ... ... ut
summus sit quod ... ...
romanus ... ambiguum ... non dubitans
quod ... romanum non est ... ...
summum sit ... super obiecto ...
non est de ... summum quod sit romanus
aut alii ... ecclesie alligatus non ... necessarium est aut
aliquis pontifex sit romanus sicut est necessarium
ex presentia apostoli ... et summum pontificatus
apostolici usque ad consummationem seculi quod sit aliquis
summus non ... summus est in ...
aut ... ... petro sit ... est ...
... ... ecclesia romanali ...
... apostolica possit romanum pontificatum ...
... et ... romanum ... est contingens
sum... sic de ... ex ... ex hoc

† ... fuit opus dei ... super ... ordinet
... ...

quod voluntas dei apparuit ad hoc est ut in roma petrus
successorem haberet et quo ad hoc ergo fuit in petro
et in eius successoribus scilicet quod petrus primo et ipse et tamen
fuit summus quod fuit romanus et alii eius successores
... erat ... romanus quod ... illa tamen potestas non
est potestas ecclesie ... dispositionis ... quod debuit petro
succedere nunc puto quod sit dispositio nova ... dixi
... ordinata ... qua causa cessante tolleretur eius ...
ac ... alia romanali ... ut dixi illud non
quod obiit ... clemens ... non ...
legitur ... eligi ... in ... et ... summum
ex quo sunt ... dignitates ... anteposuerit
... eligitur ... et ... clerus ... fuit
de ordinatione eligendum ... suppositionem
anteriorum ... pontificatus ... et sic eligendo
... romanum ... anteriorem ... eligi-
... in summum et inequalem pontificem ...
... fieret ... scilicet ...
non ... sed ... tamen ut ...
... ad statum ... quod ...
... principem ... fuit

[19] P ... ... quod romanus pontifex ...
... quod ... titulo ... petrum
petro successit ac ... successerit
cui non ... ordinationis
... clemens petro ... ex
... iacobo ... petrus morte ...
... in collegio ... clementem
... manum ... clemente ... ordinis
... fuit et ... clemens petro
successio ...
clementi quod petrus ... petrum
... fecit aut ... eum ...
sui ... morte ...
... clemente ... ecclesie
ecclesie ... successoris ... deberet
... mathiam in apostolum ... ...
... de eo ... est quod ...
pontificem ... noluit ... aut
... ordinare ... accepisse
quod non ... apparuisse ut ...
... petrus ... scilicet ... a suo magistro audierat
multa ... surgent et seducent multos
et ... crescet caritas
multorum ... Tunc ... voluntati ... hominis
... summum pontificatus ... principatus ...
... ...
... sanguinem ... et ...
... pseudo ... ambigit ... multorum
... fuit ... ...
... prout ... ac
blandimentis ... aut ... quod ...
non est aliquatenus credendum quod petrus plenum ...

virtus largiter ita patens q̄ q̄ petrus tam paterni
tatem noluit quētie cōstat q̄ q̄ petrus sum
pōtificatum apostolicum integrum successoribus
noluit ordinari sed credendum non est petrum sic
p̄ te expresse sumptus ordinasse clementem sed
potius nouisse nō successoribus patefecerit q̄ ad cōsedas
p̄ eos sub rogandum q̄ ipse fuerit q̄ sic
sanciat spm̄ dei sic et ideo petro deinde sic
statuerunt loco suo clementem ipse nec clemens
de cōfirmari sum citeneum cletum et ut quidam affirmant
dum eum precedere fecit

20 vide q̄ bene debuit p̄ nouitate
Jordinacionum pōtif sibi alī in p̄matu apostolico
succedere n̄ vide eum nō p̄ forte eleccionem cōparatum inde
accept sic lc. act 2o c. non plene
exprimentionem successionis mathie sed ex textu
inspicias apparebit q̄ mathias sit eu barnaba p̄
act de cetera sunt elec̄ qui post petrus sic suo
officio agnicebat diffinimus vere dicit inde p̄ilom
succedere sic statuerit duos joseph q̄ notabat bar-
sabas q̄ cognoiat̄ e iusto et mathiam ecce hos duos
statuerunt nisi p̄ electionem vides q̄ mathiam
eum collega. salte electiones q̄ quibus 2us. oct dd
accepisset tamen ignorabat plenum sancte videtes
vero q̄ io ordine p̄missa sic eos sortes miserunt
petentes ut deus ondet q̄ ex duobus ipse elegit
Quomodo pōt deum oracionem p̄ferebat q̄ sortes
eis licuit v̄ sorte non expediat n̄ liceat talia
age sum tamen in p̄nti habitum in qb̄ non e tanta sortis
p̄suenda sic erat in ipsis apostolis q̄ nō sit sortes
successio in nobis et recepta in summo pontifice sicut
adultos si attendamus q̄ p̄ eam eq̄ pt quod et ymagi-
nabilis q̄ pōt sor. ronal. loca hic sit eet in eius
mathie est elec alteri personarum electionem neque
eligendi sorte fuerit sic q̄ sola sortes nunquam
21 eum posterior successionem aufferet
Jpōtifices sumus in noua lege non succedunt
iure hereditario sicut sic in antiqua lege fuit p̄
ceptum q̄ aaron erat sacerdos et filii eius p̄ eum
iure perpetuo exo. 28 et 29. et finees filio elea-
zari filii aaron et filii eius iure perpetuo et sic
~~fuit~~ nume. 25. cur non illud preceptum obseruari
debuit si fuit racionale et utile non video aut si
fuit magis sufficere datum a deo unde non constat
q̄ fuit ideo ita ideo et adhuc in obseruare a nobis
sit melius et rationabilius ut reges filiorum et prin-
cipes iure hereditario sibi succedant quam electione
aut narracione aut sorte aut non alio q̄ sic expo
q̄ sic in utilitatem ro dauid e ac. et de filiis eo
sic p̄ et ce ad lucis mala male et regum successio
constat autem deum statuisse modum successionis
magis rotulem et magis valere de regibus p̄ma
primus eum q̄ non decat ita de sacerdotibus nobis
et sp̄at quare iure non sit q̄ bona cuncta iure hereditario
ad filios debeant deuolui sed hinc 26 28 de
peticione filiarum salphat exposita moyses p̄ras
t. de eum posita possessio inter fratres et de s. p̄sb.
consulto nisi e a deo iusta esse postulacionem
filiarum salphat unde ad legem scripta non autem
data erat sic hoc quod filii eorum iure dicto
fuit q̄ erat iusta iusticia nisi n. h' u. dum
esse debere eo filius sit qui porro pius et sic
quodammodo pater manet et viuat in filio et ita q̄
q̄ sum erat in filio q̄ in ipso alio cognetur q̄
non ita quasi fit in alio et sic eo non ta q̄
q̄ manet eius quod post ceteras filia quod
q̄ p̄ quidem possessiones p̄incipue filio debere
quod sit e posse p̄manere h̄ua
vico gloriose virginis marie xpc sine tollitur
a virginitate fuisset deo dignitate et sic
xpc filius eius sit sic paulus apostolus in sic egit
et alius fuisset h. ad eos al. volens de
esse sic scriptum in dicat vn cognouit
sit quomodo ingit homines et q̄ non ingit melius
sit et p̄ statum sed dominicus vir castitati
lege viri sine tamen sit nubat in et duo dicat
aut ele sic sic p̄manserit p̄ consilium meum
aut q̄ et ego spm̄ dei habeam. vn apostolice
it ductoribus e eorum constat supremum statum
castitatis eo legis antiquo inclusit esse in
fuit ex tunc q̄ exposita statum sumum tenet
esse sumum pontificem p̄mum esse p̄latum
de sic et non esse visum ut cogitet p̄lacere
vn apostolus ad cor. volo autem vos omnes sine
sollicitudine esse qui sine uxore est sollicitus
ea q̄ dei sunt quomodo placeat deo q̄ autem cum uxore
e q̄ sunt mundi quomodo placeat uxori et diuisus
e vn dicat apostolus ad heb 7o translato sacerdocio
necesse e ut legis translacio fiat et ideo sequitur
s. introductionis noui sacerdocii p̄ ordinem melchisedech
translata e lex ita ut non iure hereditario
sed potius iure hereditario spirituali fiat sacerdotum
successio ita ut ille q̄ amplius imitatus
decet potius q̄ alii in sacerdocio succedere
et ideo p̄missa ab ore domini ipsi petro
filium in veritate fuerit beatus es symon bariona
q̄ caro et sanguis non reuelauit tibi sed pater
meus q̄ e in celis statim sic eum instituto apostolo
sum p̄nomine in eius successione et ideo dico tibi
q̄ tu es petrus et super hanc petram edificabo
ecclesiam meam et porte inferi non preualebunt et tibi dabo claues
regni celorum ecce p̄missa sunt sociati
ipsi petro sic symone iohannis nec p̄ter hominem
statim sic confessio cum dicto eius et
aut confessionis ante confessio sic
at in uite ex hoc apostolus q̄ non p̄ p̄latos
unitis dei et p̄ ut in sine de hac p̄sinc
vn constat etc. sancte de successione sacerdotii

Gerbus Borgers [illegible]

summorum et aliorum actum in regimine regni et spiritualium.
et in aliorum suppositorum quo ad possessionem spiritua-
lia quam non [illegible] legem ob hoc est in lege evangelica
observandum quo ad successionem sacerdotum nec
de sacrificiis ipsis sunt leges ille rationales et spi-
rituales quamvis sint rationales in temporalibus possi-
dendis et non agitur de pecunia aut [illegible]
et tamen finali et ideo leges ille continue sunt
legem nec mirum ut filius legitimus in temporalibus
carnali patri succedit in lege evangelica observatur
et quod filius aut alius propinquior iure hereditario
decedenti succedit non autem in iuribus spiritualibus
sic potius quod est propinquior in donis spiritualibus
et ideo in [illegible] [illegible] et ideo [illegible] dicitur constat
quod non convenit nec expedit quod summus sacerdos
[illegible] sacerdotium acquirat iure hereditario teneat
et iure successionis carnalis videtur quod non convenit
nec expedit successorem esse summorum pontificum per
ordinationem suam novam [illegible] neque [illegible]
[illegible] quod [illegible] hominum meorum sed de successori-
bus aut conveniunt sed si hereditario iure ne forte
[illegible] aliorum susciperet qui [illegible] [illegible]
nesciret [illegible] ex quo omnino conveniunt ut sit
plena sanctitate et donis spiritualibus [illegible]
debet esse [illegible] media [illegible] dona a parentibus
iure hereditario non habet [illegible] quod non iure parentele
debeat esse successor aut summum pontificatum
iure hereditario possidere [illegible] non [illegible] quod per [illegible]
[illegible] sed [illegible] potuit nisi per electionem et ideo [illegible]
[illegible] est sic statum fuisse

Cum pontificatus summus et pontificatus
[illegible] duplex assumitur [illegible] [illegible]
[illegible] in eum [illegible] [illegible] quod unus
pontificatus sit romanus et summus sit pontifex
romanus sit summus [illegible] non [illegible]
[illegible] cum una persona alia sit imperator et rex
Alamanie non per hoc statim [illegible] quod imperium sit
[illegible] potestas aut dignitas dici debet regia
dignitas sive potestas regalis nec dignitas
apostolica est aut sunt dicenda dignitas [illegible]
[illegible] machia [illegible] de [illegible] sit [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] est apostolus nec in [illegible] sunt [illegible]
[illegible] debes dicere quod [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una res [illegible] in [illegible]
[illegible] est magis [illegible] [illegible] [illegible] ut supra est
[illegible] [illegible] principatus apostolatus et pontificatus romanus
sic in una persona non dicendum quod sunt
unus pontificatus [illegible] sunt romanus [illegible] [illegible]
sunt res una [illegible] [illegible] quo in [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] quam nec in rege Alamanie
nec in machia [illegible] nec in [illegible] [illegible]
[illegible] apostolatus sive patriarchas quod [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] ab [illegible] [illegible] separari hic
aut potius romanus non potuit in primo successore
Petri a [illegible] separari [illegible] et sic [illegible] et [illegible].

Calor in igne a luce separari non potest
nec potest [illegible] nec lux a sole aut [illegible] calor a [illegible]
[illegible] non potest separari et [illegible] constat [illegible] [illegible]
a [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] aut summus
pontificatus possit a romano pontificatu separari
aut [illegible] [illegible] dixit [illegible] constat [illegible] [illegible] [illegible]
ordinatione [illegible] [illegible] [illegible] romana [illegible] [illegible]
sua [illegible] [illegible] ut [illegible] aut spirituali-
[illegible] a [illegible] non [illegible] summus pontificatus
apostolicus in [illegible] summo pontifice et [illegible] [illegible]
successorem [illegible] sed forte [illegible] esse posset quo
[illegible] esse posset alius [illegible] succederet [illegible]
[illegible] ille [illegible] in quibus ex [illegible] humane rationis
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eligendi
summum pontificem [illegible] [illegible] [illegible] eligendi
[illegible] ad totum collegium pontificum [illegible] [illegible]
aut ad totam congregationem fidelium sic fuisset et ab
[illegible] [illegible] ex ordinatione [illegible] [illegible] [illegible]
illa [illegible] debuisse in [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] Petrus apostolus ad hoc [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] morte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
collegio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] succederet non [illegible] [illegible] [illegible]
summum pontificem [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] collegio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
[illegible] electores non dubitabant [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] conclusit quod romana ecclesia sit caput
omnium [illegible] [illegible] romane ecclesie per [illegible] pontificem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Amor quod ecclesia [illegible] capita [illegible]

[illegible] [illegible] romana ecclesia et [illegible] ecclesie [illegible]
pontifice [illegible] [illegible] quod apostolus ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] est caput totius ecclesie [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] capita multa
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eo modo [illegible] [illegible] [illegible] quod in [illegible]
[illegible] [illegible] London caput regni Anglie et
Parisius caput Francie et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Paulus apostolus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
caput est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quorum [illegible] [illegible] [illegible] capita
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et forte [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] negans [illegible] [illegible] [illegible] per capite
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comite
[illegible] [illegible] [illegible] sub comite [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collegii [illegible] [illegible]
capitulum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sit

corpus unum sed solum ad placitum aliquorum. Unde corpus licet sit nomen neque argumentum videtur quod ad sensum habeat ordine convertere. Sic in uno corpore capita multa quando non ... partes cum monstruositate ac [illegible] similiter arguitur. Et quod illius ordo non esse sine lege suo modo intelligi sed solum esse caput ecclesie, quia non solum rector eius sed auctor successore petri dicitur caput ecclesie quod in personas monstruosas ipsi ecclesie est supremus gubernator et rector. Ecclesia etiam romana caput omnium parrochiarum quoniam appellas quod in ecclesias parrochias nunc sui principalis abiciat principalitatem etiam dico romanam non structura lapidum et lignorum sed congregationem totius quinque romane fidelium cum suo pastore.

Non video sic esse possent

Iassis ad ierosolimitana ecclesia ex consecratione et effusione sanguinis christi dignior videatur non fuisset ut in ... de ... famosi et sancta comitate asserit romana ecclesia propter eius consecrationem et effusionem sanguinis apostolorum petri et pauli esse preciosiorem et ... sic ... principatum ... ad ... prerogativa ierosolimitana eam excellit quoniam ... caritas ... humanas ... et ... ierosolimitana est antiquior ... antiochena ... apostolica ... secundum ... quibus ... beatus petrus possedit quod romane. Et ... totius ecclesie ita ... beatus petrus romam accessit ... annis quibus ... in partibus ... cathedram tenuisse ... capite suo sic non habet ... non habeat et tunc non habuit necessitate aut ... non video quod tunc romana ... fundatam aut saltem non ad hoc non habuit pontificem caput non erat et ... alia ... ecclesia corporis caput erat et tenuit principatum ... unde quod ... ecclesia ierosolimitana fuit sive antiochena aut ... principatum ... legimus quod ... pace imperatoris ... constantinopolitana ecclesia ... se ... aut alibi celebrari ... constantinopolitane ecclesie prerogativam ... ecclesie ecclesia appellamur ... constantinopolitana prerogativam habet ... et ... tamen prerogativam romana ecclesia assumit.

Et sic ... principatum ... totius ecclesie ... aliud ... et ... ecclesie cathedram ... gubernaret ... non esset romana ecclesia ... caput ecclesie ... ecclesia non est ... caput ... solum romane ... sic ... esse posset ... imperatoris ... amplius ... doctoribus ... romana ecclesia ... imperatori ... et ... imperator illud ... constituit ... legi ... posset ... dignitatis sue ... de imperatore ... habeat ... pontifices ... dignitatis ... subiecte ... imperatori ... catholicorum ... omnium ecclesiarum ... non ... non video ... ad suo ... in ... sic ... non solum in ... spiritualis ...

27 Rursus ... ecclesia ...
Respondetur quod ecclesia ierosolimitana dignior ... romana ... congregationem fidelium ... appellamus ... ierosolimitana ... ex effusione sanguinis christi ... ierosolimitana ex ... fidelibus ... temporibus ... non ... ex hoc dignior romana ... non ... locum ... elegit ... libro machabeorum ... non ... locum ... ex quibus ... ecclesia non ... video potest ... ut petrus non ierosolimitane dimittit successorem ... suo ... romanis ... apostoli ... antiochene ecclesie ... dignitatis non ... ecclesie ... aut ... tota ecclesia ... capite ... principale ...

Et ... caput ... petrus caput ecclesie et ... ecclesie ... prerogativam ... videtur quod postea ... antiochena ...

dignitate procedit et quod ecclesia romana ceteras
considerat non continuatione cetera sed petri et successorum
sedis huius dignitate unde precedit quod non
accepit sed christo in persona eius primacie summum
pontificatus et nulla scriptura specialis preeminentia
a qua se sedes appellatur et omnes presbiteri et
patres earum imperator fecit respexit unde dicta
supra quod sunt experientes in persona successoris
a laica potestate secuta ut promptum est quod suo
more contrarie consistere per temporale ex eo expediens
postea cessit. Quod non quamvis conatus astruere romanam
ecclesiam non ex ratione eius capitis esse sed romanam
ecclesiam congregationem omnium fidelium romanorum
intelligens capite consequenter non puto hic facere presenti
quia nimium prolixum sine sit sine secundum eorum
ipsa ecclesia ex principe eius et presbiteris constituta
sit caput nec hanc dignitatem ab alio
imperatore terreno ut presidentes obiicit accepit
accipere potuit sed a solo christo imperatore
celesti per eum patrem ut nec aliam a deo creatam
aut per solum hanc prerogativam sibi esse secundum vos
pace presumet ut ipsa romana posset per suum
pontificem officium petri liberius et securius exequi dicunt
decreta sanctorum huius imperatoris in institutoria fore confiteor
et eius apostolica emanant quod apostolice in nullo derogat
summo pontifici ad cetera dignitatis nec quod patrum
dubia ambigere quod romana ecclesia eius pontifex est petri
successor et ipsi vicarius sit caput gubernator
et doctor omnium christianorum nostro tempore sed per summum pontificem

Ista liber accipit infrascriptum

Item ergo ad ceteras questiones
in pluribus casibus quoniam sit tenendus ex hac
romana clave constat quod si ecclesia romana sit caput
omnium christianorum et eius pontifex sit primas totius
ecclesie christiane et petri successor aut petrus non
dubium quod in statutis et honestis sed aliis eius ecclesia
concessa decreta eius doctrina et eius consuetudines suorum
super in collatione sacramentorum et modo ministrandi omnibus eorum
intelligo in huius quibus eorum inmutanda esse ipsa
statuit aut decrevit unde paulus dicit videte
ab hebreis variis obedite prepositis vestris et subiacete
eis et ad romanos 13o omnis anima potestatibus sublimioribus
subdita sit non enim est potestas nisi a deo que autem
sunt a deo ordinata sunt itaque qui resistit potestati dei
ordinationi resistit qui autem resistunt sibi ipsis
damnationem acquirunt quod resistunt superiori potestati
quod si quisque debet accipiendo de potestate seculari
quanto magis est observandum ad potestatem spiritualem
unde 2o ad thessalonicenses 3o dicit siquis non obedierit
verbo nostro per epistolam hunc notate et ne commisceamini

ad 1o ut confundatur unde salvator ait luce 10 qui vos
spernit me spernit dicit et in lege antiqua erat
unde deuteronomii 17o qui autem superbierit nolens obedire
sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino deo tuo
et decreto iudicis morietur homo ille. 1e. 21 f. sequitur
sequitur similiter eorum non secularibus ad temporalem vel
sumptum et deuteronomii 24 observa diligenter ne incurras
plagam lepre sed facies quecumque docuerint te
sacerdotes levitici generis iuxta id quod precepi eis
eis et imple sollicite unde constat eos qui mandatis
huiusmodi et honestis non obediunt romano pontifici
primas totius ecclesie christiane dampnabiles esse et sic
quo ad formam conferendi ordines quo ad tempora
quo ad ordines ordinandos et indumenta et
sacerdotum in celebrando et quo ad etatem ordinandorum
quo ad ieiunia observanda et quo ad
separationem prius a clericis et clericis a sacerdote celebrante
in ecclesia quo ad formam missarum et diversos casus quo
ad studia theologie servanda et quo ad veritatem predica-
tionis sive et quo ad cetera similia de quibus armeni
multas fecerunt questiones de eis per nunc sufficiat quod
habeant decreta super hiis romane ecclesie et summi pastoris
quid de hiis aliqua pauca aut nulla exprimuntur in nono
parte textus

Incipit 8o liber in quo tractatur quod
armenorum de forma et effectu aliter neccessitate
sacramenti baptismi et continet eo capitula
Primum capitulum obiicit de multiplici forma baptismi et solutio ignorantie
ostendens quod una est forma ecclesie baptismi
2m capitulum quod 3m capitulum et forma baptismi et solutio ostendit
etiam formam esse in traditione baptismi et expositionem
quod est ad fidem in nomine aliorum
3m capitulum de contrariis sumptis quo ad formam baptismi apostolorum
tractat sententiam asserentem quod apostoli in baptismo non
nominabant christi sed eius humanitatem exprimunt et protulit
modum loquendi contra
4m capitulum tractat prius sententiam ponentem quod apostoli ex sola
dispensatione in christi nomine baptizabant
5m capitulum tractat 3as sententiam ponentem apostolos in expressione
nominis christi baptizasse absque dispensatione
et ponit eius motiva ad solutionem
6m capitulum obiicit multiplicibus quod apostoli baptizabant in nomine
christi aut in nomine ihesu non signabant formam a christo
traditam et solvit obiectiones ostendens et quod non licet
in presenti uti illo modo apostolico tradendi baptismum
7m capitulum tractat sententiam eorum sumens motivis ponentem
apostolos baptizasse in expressione trinitatis et in aliorum
nominibus christi sub humanitate ipsius et solutio contra ipsius

8m cm ostendit hic esse formam baptismi in nomine patris et filii et spiritus sancti. Ante primus nominatur quod intendo baptizare et expressio intentionis adhuc baptizandi exigitur.

9m cm obicit quod una forma consecrandi secundum diversa debet solvi ostendo pro omnibus et quos solvit obiectiones.

10 cm tractat de triplici effectu baptismi ostendens quod gratia salutaris in baptismo confertur et quod tollit obligationem ad dampnacionem eternam.

11m cm obicit et solvit ostendens quod in parvulis fieri ad [illegible] baptismus habet proprios effectus.

12m ostendit ex scriptura quod omnes filii propagati ab Adam habent in ortu peccatum et obligantur ad dampnacionem.

13m cm obicit contra quod ad peccatum [illegible] requiritur.

14m cm ostendit pluries ex scriptura quod omnes filii propagati ab Adam habent peccatum in ortu.

14m cm ostendit ex scriptura hoc idem.

16m cm obicit quod anima in ortu non possit esse iniusta et solvit ostendens ex libertate [illegible] secundum causam esse parentes sicut potuerint in ortu.

17m cm obicit quod creata potest esse in aliquo naturalis et solvit obiectiones; potest ut media naturalis esse.

18m cm ostendit obiectiones obiectionibus et solvendo quod non

19m cm [illegible] rationes naturales [illegible] a principiis [illegible] accidentalibus ostendens esse possibile ut anime ab origine sint iniuste; [illegible] generationis hominibus.

20m cm ostendit ex sacra scriptura quod iniusticia debet esse.

21m cm ostendit ex sacra scriptura concludens quod omnes homines ab ortu habent iniusticiam sive peccatum.

22m cm obicit contra precedentia et solvit ostendens quod [illegible] iniusta esse in hominibus ab origine sit iniusta et ad iniusticiam ordinata.

23m cm obicit quod non omnes attenduntur iniustitie; est iniusticia et [illegible] qua locus potest causari de in sua potentia causa esse iniusta.

20m [illegible] et esse causatum rationalium causatum [illegible] non le et liberum et ostendit consimiliter in pluralibus et qualibet duorum generatorum sive parentes.

24m cm ostendit animas humanas propter peccatos parentes naturaliter a deo produci ad hoc quod homo generatus ita sicut deus prius homines generavit sic et in animalibus ceteris species.

26m cm tractat nunquam illud sapientie 8o [illegible] cum pueris iam sortitus animam bonam etc. potest deum de peccato negatione ostendens.

27m cm obicit et solvit ostendens deum rationalibus posse gratia in creatione hominis instrumentum hominis generantis concludens quod omnes filii generantur nasci debeant ad ignoranciam et iniusticiam.

28m cm ostendit causam quare per carnale corpus

29m cm ostendit [illegible] ad Adam in generando post primam iniusticiam fuit forte et sanctus.

30 obicit quod concluditur a filii et parentes corporis [illegible]

31m cm reddit rationem quare alii parentes propinqui non transferunt sua vicia in filios nec primi parentes suos defectus in posteros transtulerunt.

32m cm ostendit quod per formam verbalem quod [illegible] peccatum actuale iniuste quod non quamvis sic peccatum actuale et iniusticia et [illegible]

33m cm solvit obiectiones quomodo deus iniustitiam sine peccatum non est accidens iniustitie.

34m cm obicit per [illegible] quod baptismus in quo non sit

35m cm ostendit duplicem modum necessitatis baptismi.

36m cm solvit obiectiones contra 30 et obicit de tempore [illegible] et solvit plures obiectiones.

37m cm obicit quod necessitate baptismi et solvit ostendens quod omni tempore sacramentum aliquod fuit necessarium ad salutem concludens quod non baptizati debent dampnari et hoc probat et tractat de innocentibus ab hora de [illegible]

38m cm solvit aliquas obiectiones contra.

39 cm obicit de ignorantia alicuius legis et solvit ostendens quod potuit et tamen excusat per ignoranciam de non observando preceptum alterius.

40m cm dissolvit ultimum obiectionem de necessitate sacramenti.

Aliud si placet faciamus

Recordamini et iam distinctum per scripturam nunc sit accidentia forme baptismi necessaria et consistentia effectum baptismi consecrandi non enim in verbis certa forma verborum ad hoc exigi in tempore apostolorum fideles baptizabant in nomine Jhesu Christi unde illud de actis 2o baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jhesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum et alibi in nomine domini Jhesu Christi unde illud actis 8o nondum enim in quemquam illorum venerat sed tantum baptizati erant in nomine domini Jhesu. Tunc imponebant manus super illos et actis 19 his auditis baptizati sunt in nomine domini Jhesu et alibi in nomine domini Jhesu Christi unde illud actis 10 iussit eos in nomine domini Jhesu Christi baptizari. Et salvator ipse in ultimo Mathei dicit discipulis euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Ecce diversa forma verborum ab omnibus instituta a quibus dicitur et discipuli ipsi sic figurata precedunt. Ex illa diversa forma sunt vel si non est quod alia diversa forma certa forma requisita ad effectum baptismi scilicet remissionem peccatorum et tamen in [illegible] quando unumquodque effectus certa habet tamen quod ad hoc efficacia sacramenti consistit quod omne sacramentum habet certam formam verborum sive certa verba quibus efficitur. Et ex quo salvator certam formam tradidit ad dicendum baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Prima verba necessario requisita et ille verba tunc esse quod nova introducit et committere quod ea non utimur. Excusat quod discipulos quod formam sibi traditam non servabant et alia introducebant vel certam formam Christo exigi ad illud sacramentum perficiendum et eius effectum

Incipit lib(er) octavus

ostendi. s. cum ss^m Gbor(um) sic in q^o li^o plenius
dicetur. in tractando de sacro altaris q^m p(ro)n^an
salutis p(ro) p^m nost(ra) b(ene) ab metro ponite s(ed) a
eo dictata et ita ab eo de ipius effecta multo
por. hoies fluctuare q(uod) absit. Iterum in Gbi q(uod)
dns ipse formam dedit sic tradidit sic in sup(er)ius
exp(re)ssit dicens euntes ergo docete oes gentes
bap. eos in no. p. et fi. et ss^e amen

Iohannes vir venabili. dicta passe q(uod)
hic salvator p(re)cepit bap^e in noie p(at)ris et
fi. et ss^a no ta(me)n in h^o tradidit formam bap^di
s(ed) tantum voluit mandat ap(osto)lis q(uod) in fide sive
virtute aut auc^e trinitatis bapi tradent sacram
sic ergo Gr paul(us) ap(osto)lus intellige ad ro. 6° cum
dicit an ignoratis fr(atr)es q(uia) q(ui)cu(m)q(ue) p(ro)p(ter) bapti^ti
sumus vbi dicitur intellige p(er) bap(tis)m(u)m in x^o i(d est) ihu
baptz. in eius fide susceptum aut eius virtute
n(on) in exp(re)ssione noie eius quam dicat oes i(n)
ip(s)o bap^tos ee bapti^tos in morte eius no intelli-
gens q(uod) fuerint bap^ti in fide ac virtute mortis
s(e)u sive passionis ipius vnde vbi ad philem(onem) ss^m
dicit eos fuisse in x^o ihu s(ed). in fide et virtute
ipius et sic pt intelligi id mandatum. s(cilicet) ut
ap(osto)li baptizarent in fide sive virtute aut
auc^te p(at)ris et fi. et ss^a n(on) exp(re)ssioe hor(um) no(m)i(num).

Ricardus no pt hic stare q(uod) dicas s(ed) fatere
op(ortet) q(uod) p(er) Gba p(re)dicta no so^m p(re)cepit
x^s q(uod) ap(osto)li baptizarent in fide sive virtute
aut auc^te p(at)ris et filij et ss^a s(ed) mandavit
et voluit q(uod) tres p(er)sonas in bapti^do aut
saltem auc^te exp(ri)merent quam al(ite)r no tenebat
q(ui)s in bap^do oes exp(ri)mere s(ed) in sola inte-
ntionis fidem hic ex quo fides sola sive
auc^tas cuius in dicta no exp(re)ssio p(er)

aut auc^tas nonq(uam) q(uod) p(re)cepta si taliter obs(er)-
vassent simul ab oibus exp(ri)mi fuissent
v^o insta q(uod) eum similis aut infamis fi(eri)
posset q(uod) q(uod) hoies velut multi alios ra(tio)
i(n)ngerent p(er) dio loq(ue)ntes gstat g(ra)l q(uod) t(antu)m
aut t(antu)m^ti auc^te voluit i(n) eos bapti^zare
exp(ri)mere ad p(re)cepit bap^tos eos i(n) no. p. et fi.
et ss^a Itaque hic clare appelut s(ed) ss^m Gbor(um)
declaratius sive tractemus Gbi. enim in q(uo) i(n)tu
a(li)q(ui)s fecit q(uo)d dic(itu)r sive p(re)cipit suo ministro
sim(i)l(ite)r sic fac h(oc) et sic fac h(oc) in noie meo
d(icen)dus enim p(ro)p(ter) p(re)cipiat sic dic. fac h(oc) vel
in Gbi p(re)cipit ut mi(ni)str(o) i(n) ope p(re)cepto de
dom(in)i auc^te fiat aut eo incom(mun)i s(ed) no gb(i)
2° m(od)o p(re)cipiat sic fac hic i(n) noie meo
no Gbis qui p(re)cipit op(eri)s ¶ C(apitu)l(u)m h^o exp(re)ssis
s(ed) auc^t sive q(uod) exp(re)ssio ut gstat est. s(ed)

omo no pt n(on) ipso d(omi)no noiato vbi enim h(oc) i(n) h(oc)
p(re)cepto melius et no so^m auc^te sua ministro
committet eum auc^te s(ed) d(omi)n(u)s gravat ministro sim(i)l(ite)r
p(re)cipi^do ut fiat ost(ende)t ut ost(ende)t Gbius ss^b ee
Gbi(n)s(que). Gb. fac h(oc) et fac h(oc) i(n) noie meo q(uod) neq(ue)
dubitat s(ed) m ee q(uod) cum x^s p(re)cepit ap(osto)lis sic
p(er) bap^tos eos i(n) noie p. et fi. et ss^a no so^m
op(er)ibus p(re)cepit s(ed) i(n) exp(re)ssione auc^t Iterum s(ed)
rex quis(que) velut rex anglie p(re)cipet suo
ministro homagium facere i(n) g(ene)r(e) sui ac noie ducis
aq(ui)tanie no dn^m quem ministr(um) ee transgressor(em)
si no facet homagium exp(re)ssato noie regis
angl(ie) omisso noie ducis aq(ui)tanie q(uo)niam Gbis
ad id ipse sit. Gb. rex anglie et dux aq(ui)tanie

Ergo in illo p(re)cepto fac homagium aut fac h(oc)
aut fac aliud noie ducis aq(ui)tanie no so^m
p(re)cipit op(er)ibus i(d est) s(ed) exp(re)ssio auctoris sub suo
noie q(uod) ipse exp(re)ssit aut sub noie equalente
s(ed). eand(em) auc^te exp(ri)mende n(on) ministr(i) mandatum
illud exple(re)t n(on) i(n) ope p(re)cepto ipm ducem aq(ui)-
tanie sub noie ducis exp(ri)mendum. Igitur a simili
oes Gbi. q(uod) cum x^s p(re)cepit bap(tis)m(u)m dari i(n) noie
p. et fi. et ss^a no explessent ap(osto)li h(oc) ma(n)-
datum n(isi) auc^te sub hys noibus aut equalentib(us)
i(n) bap(tis)o. s(ed) in eisd(em) p(re)cepto ope exp(re)ssissent
ost(ende)t g^o q(uod) x^s in 1° p(re)cepto forma baptizandi
aut tota aut eius p(ar)te exp(re)ssit v^o n(on) x^s
dimitte formam tunc tradidit q(uod) nec de sua
sapia dicet aut ecclesia qui solus dedit
et solum in h^o loco dimitte formam tradita a
x^o exp(re)ssit q(uod) ministri de tanto sacro nephas
e(sse)t gestare aut dicere merite. ost(ende)t q(uod) h(oc) exp(re)ssio
nun plena fori et integra p(er) bapti^di. h^o s(ed) q(uod)
d(icitu)r illa Gba s(ed) una ma(teri)a ordit q(uod) hic
amen dic in no. p. et fi. et ss^a amen
q(uo)d amen Gbum s(ed). amen no pt congruere talem
dem significationem in p(er)sona x^i quam tene
sign(ifica)t sic ita et sic ss^s ee illi^o dicta a x^o
significatione accipere in eius p(er)sona bap^tos
eos i(n) no. p. et fi. et ss^a sit ita q(uod) ita
recipte dictum ee sic si ipse p(re)cipet de ecclis
p(er)sonis ex g(rat)ia absolue eos i(n) noie d(omi)ni
sit ita aut de p(er)sonis initiandis ad missa
initiati eos i(n) noie meo sit ita sive amen
q(uo)d Gr^m sic dicta incepte Gbi ost(ende)t ad h^o
gss^o x^i sit actus in illo p(re)cepto ap(osto)lis si i(d)
Gb^m amen sit in canone q(uod) illud Gb^m in
p(er)sona x^i mandat^m ne significatione accipiat
et sicut p(er) quos ista Gba ex eadem rone in
no. p. et fi. et ss^a cum p(at)ri fuit exp(ri)mat
a x^o ut sit ss^o bap^tos eos in no. p. et fi.

et spiritus sancti amen. Ex quo manifeste apparet quod formam quam
eos uti in baptismo voluit prescripte tradebat ut videlicet
illud in nomine patris et filii et spiritus sancti cum intelligere
tradita a Christo apostolis per formam verborum qua in baptizando
eos exprimere voluit et mandavit vel precepit
quam formam et tenet et precepit ecclesia etiam
non solum auctoritate et fidem veritatis Christi eos
hanc in baptizando precepit cum dixit apostolis baptizantes
eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Amen sed hanc formam
tradidit baptizandi quam eos voluit. ¶ Item quod
voluit haberi observari ab omnibus in sua ecclesia per se
vel unde eis adiungit docentes eos servare
omnia quecumque mandavi vobis. Cum enim omnia que
mandavit eis debuerint docere servari ab omnibus
et hunc modum baptizandi eos mandavit hunc modum
ab omnibus eis docere et servari precepit. Cum autem
quidam dicunt illud verbum mandatum de baptismo non
debere intelligi in generali quod illud mandatum
tunc eis dedit et clausula ista habet de illis solum
que eis in precepto ante mandavit quod sic iacent
verba docentes eos servare omnia que eis mandavi
vobis non dicit quecumque mando vobis [illegible] sibi quod
[illegible] hec verba [illegible] inter [illegible] tamen pertinent
tamen ad [illegible] et afferunt [illegible] quod non dictum quod Christus
formam baptizandi discipulis [illegible] tradidit cum sit secundo
[illegible] ut quidam [illegible] Ihesus quia audierunt pharisei
quod Ihesus plures discipulos facit et baptizat quam
Iohannes quamquam Ihesus non baptizaret sed discipuli eius
[illegible] cum discipuli baptizabant ipso presente
de quo Christi baptismo Iohannes predixerat et fiet in spiritu sancto
[illegible] omnino sequitur quod a Christo formam baptizandi acce-
perant. ¶ Item [illegible] formam a premissa eis postquam
tradidit aut [illegible] quod [illegible] per ordinem
quod [illegible] et de quo [illegible] quod Iohannes [illegible]
baptizando [illegible] et postquam [illegible] omnino diversam in
sua [illegible] reddidisset quod aliud fuisset [illegible] facere
quod sua doctrina suspecta redderetur in via de [illegible]
[illegible] salutis quod omnino consequitur quod eandem formam
baptizandi eis [illegible] tradidit quod Iohannes Christum baptizando
et discipuli apostolis baptizando [illegible] facere et quod [illegible] modum
in sua [illegible] tradebat et sic sub mandato
illo generali dato eis in [illegible] sua docentes
eos servare omnia quecumque ego mandavi vobis.
¶ [illegible] formam baptizandi docere mandavit [illegible] qua
ipsi uti debebant [illegible] quod alios docere debebant
quam ad [illegible] ipsi doctrina sua reddidissent suspectos
[illegible] et [illegible] reddidissent sicut pharisei
[illegible] docere facere [illegible] non ad salutem et [illegible] ipsi
facere noluerint quod [illegible] docere [illegible] in [illegible]
[illegible] fieri [illegible] contemptores fuissent et
negligentes divini mandati. Ideo omnino consequitur quod hanc
formam docuerunt et habent [illegible] sunt.
Hec quod [illegible] firmatis [illegible]

[illegible] de [illegible] una [illegible] quas ponimus
per ordinem cum suis motivis. ¶ [illegible] quo ad eius
[illegible] apostolis [illegible]
[illegible] non Christi exprimentes sed in baptizando
[illegible] per quamplura [illegible] omnia [illegible]
¶ [illegible] ea [illegible] de actibus apostolorum supra [illegible]
[illegible] et [illegible] supra [illegible]
[illegible] supra [illegible] sit posse dissolvi
[illegible] ut [illegible] accipiatur non [illegible] ut apostoli
baptizabant aut baptizare mandabant in nomine
Christi id est in expressione nominis Christi aut huiusmodi nominis
aut nominis eius [illegible] eius [illegible] ut huiusmodi
quos [illegible] baptizari mandabant [illegible]
baptizabant fidem Christi [illegible] expresse [illegible]
baptizati ita ut [illegible] nominis Christi [illegible]
[illegible] ad baptizandos non ad baptizatos [illegible]
[illegible] de eunucho baptizato de quo [illegible]
et ait eunuchus ecce aqua quis me prohibet
baptizari. Dixit eis Philippus si credis ex toto
corde et respondens ait credo filium dei esse Ihesum Christum
et iussit stare currum et descenderunt [illegible] in aquam
Philippus et eunuchus et baptizavit eum [illegible]
[illegible] eunuchus baptizatus fuit in nomine Ihesu Christi
in fidei expressione. Idem potest ut videtur intelligi
in [illegible] quod supra posuisti de sancto Paulo qui [illegible]
Ephesum [illegible] a discipulis [illegible] recepit
credentes [illegible] quod eos baptizavit docuit eos
[illegible] in Christum [illegible] quod Iohannes dixit in baptizando ut
crederent in Ihesum et tunc [illegible] auditis baptizati
sunt in nomine domini Ihesu Christi quod non [illegible] sic posse
videtur intelligi [illegible] expresse dominum Ihesum filium
dei et hominem dominum. Item [illegible] supra [illegible]
quod baptizati erant in nomine domini Ihesu [illegible]
[illegible] videtur [illegible]
sic [illegible] Philippo evangeliste de
regno dei in nomine Ihesu Christi baptizabant in nomine [illegible]
[illegible] credentes Philippo evangelizanti de eius
nomine. [illegible] illud actuum [illegible] supra obiecisti
videtur posse intelligi [illegible] iussit eos baptizari in
nomine domini Ihesu [illegible] Petrus [illegible]
[illegible] de Christo [illegible] testimonium omnes prophete
perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen
eius in nomine eius accipere autem remissionem peccatorum
per nomen eius videtur impleri cum quis in eum credens
[illegible] expresse [illegible] Pauli actuum. ¶ [illegible]
[illegible] credit [illegible] non [illegible]
ut potest videri [illegible] expressionem nominis Christi [illegible]
[illegible] a baptizante [illegible] supra posuisti
[illegible] posse intelligi [illegible]
[illegible] sic [illegible]
baptizati sumus in Christo Ihesu in morte eius baptizati

sumus et in fide nominis eius. Unde sic puto
dicendum quod illos adultos antiquitus baptizare fidem depo-
scebant morte et expressione sancta fidei probatur
ut si homo sit mutus per signa. Unde non sequitur
quod causa quam tu supra obiecisti nobis ut dicimus quod
apostoli quandoque aliud a baptismo expressit aut exprime-
bant quam ad formam baptismi quod illud supra positum
quod Christus tradidit suis apostolis observandum.

Secunda sententia est quod multi dixerunt, quod
doctores antiqui et sancti, scilicet quod licet illa forma
fuerit tradita et expressa a domino, tamen dispensative
pro vinculacione fuit concessa et mandata apostolis
in primordio publicationis nominis Christi ut Christi non
aut alia propter eos in sola expressione huius nominis
baptizabant aut poterant baptizare. Sed qualiter
istud fieri posset non videtur quod eius non appareat
de ista dispensatione sive vinculatione in scriptura apostolica
gestum quod apostoli et evangeliste in narratione postea
dixerunt dantes formam baptismi suis discipulis
et eis ab eis in scriptis ex dictis quod vigore
primo modo non sequitur ut dicatur quod apostoli suis discipulis
preceperunt illa forma [illegible] quod non est nec scriptum [illegible]
Lucas Pauli discipulus et evangelista formam
scribit apostolos usos fuisse sic sequenda parte
adducta omni [illegible] modo istud [illegible] intelligendum
illa [illegible] de oblatione eius post [illegible] scribens
[illegible] sed si apostoli suis discipulis precepissent ad de hoc
non expressissent in scriptura quam legerunt sacerdotes
qui non ab hoc tolleretur error ab aliis postea
debuit sed [illegible] aut [illegible] expressam ab
apostolicis actibus errandi haberent. Item [illegible]
alia forma non fuit sufficiens quod primo modo non
[illegible] sufficiens [illegible] non est [illegible] et [illegible] omnino sic [illegible]
forma fuit sufficiens tempore apostolorum [illegible] et sic suffi-
ciens in [illegible]. Item actuum 14 et 15 dicitur quod Paulus et Bar-
nabas [illegible] per civitates tradebant eis custodire
dogmata que erant decreta ab apostolis et senioribus.
Constat autem quod [illegible] tamen sententia sicut modum baptizandi
decretum a Petro vice apostolorum [illegible] scribit actuum
10. Sicut hiis audiens conversi sunt [illegible] et dixe-
runt ad Petrum et ad reliquos apostolos quid
faciemus viri fratres. Petrus vero ait ad illos
penitentiam agite et baptizetur unusquisque vestrum
in nomine Ihesu Christi in remissionem peccatorum. Ergo
[illegible] quasi consilium a Petro sumebant
constat quod Petrus vice omnium dogma [illegible]
sed [illegible] doctrina Pauli illud debuit observari
ab omnibus quibus ipse et Barnabas predicabat.
Unde non videtur racionabiliter dici posse quod illud fuit
dispensative concessum solis apostolis ac dispen-
sative ecclesie sic quod vigore post eam apud
posteros habere non posset.

Tercia sententia est quod apostoli baptizabant et
baptizare docebant in nomine Ihesu Christi ante
in nomine domini Ihesu sic est quod baptizantes ad
nomen Christi propter humanitatem eius expressit nominibus patris
et spiritus sancti non expressis omnino quam sententiam multi sancti
patrum et doctores sententie sunt [illegible] [illegible] multa
operacionum verba primo quod [illegible] verba sermonis
illius actuum apostolorum quod Lucas scripsit sic promisit
supra. Item patet [illegible] 2o quod apostoli et omnes predica-
tores [illegible] [illegible] et [illegible] fide de Christo
tamquam de summo salvatore cuius sanctam vim Petrus
sic legitur actuum 4o dixit non in alio aliquo salus
nec enim nomen aliud est sub celo datum hominibus in quo
oportet nos salvos fieri et ab hoc Petrus in predica-
cione [illegible] sic legitur actuum 2o et 10 semper laborabat
per [illegible] testes unde quod [illegible] erat salvator
et quod per eum danda esset remissio peccatorum. Item 2o sic
et quod per eum [illegible] ipsi et
[illegible] dominum eum et Christum eum fecit deus hunc Ihesum quem
vos crucifixistis. Et 10 completo sermone sic [illegible]
hunc omnes prophete testimonium perhibent remissionem peccatorum
accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum. Et Paulus
hoc idem fecit sic legitur actuum 9o sic Paulus autem
multo magis convalescebat et confundebat Iudeos
qui habitabant Damasci affirmans quoniam hic est Christus.
Et actuum 13o post conversionem eius scriptum est quod Ihesum [illegible] fuit
promissus omnibus et quod resurrexit [illegible] sic notum
igitur sit vobis viri fratres quod per hunc Ihesum vobis remissio
peccatorum annunciatur. Et Stephanus sic legitur actuum 7o post
[illegible] in fine dixit ecce video celos
apertos et filium hominis stantem a dextris virtutis dei.
Et de Philippo legitur actuum 8o Philippus autem
[illegible] ab ista scriptura evangeli-
zabat illis Ihesum et statim [illegible] de eunucho
[illegible] Philippo [illegible] dicit ecce Ihesum [illegible]
baptizatus est. Ergo quod apostoli et omnes fideles
fidem de Christo [illegible] [illegible] intendebant [illegible]
de summo salvatore et domino ne videretur eorum opera
conformia [illegible] in cuius nomine sacra [illegible]
quod sacramenta [illegible] salutis fuerunt [illegible]
[illegible] omnes [illegible] in cuius nomine salutis
medicamenta conferent [illegible] quod singulariter salva-
toris publice et [illegible] assidue predicabat. Item [illegible]
quo sacra [illegible] [illegible] populo quod [illegible]
[illegible] [illegible] ita [illegible] debebant in nomine eius
[illegible] sicut et alia [illegible] cuius nomine dabantur
[illegible] de aliis autem donis et beneficiis legimus
sicut Luce 9o [illegible] sunt [illegible] cum gaudio dicentes
domine et demonia subiciuntur nobis in nomine tuo. Et actuum 3o
de Petro legitur quod dixit claudo in nomine Ihesu Christi
nazareni surge et ambula et protinus consolidate sunt
bases eius et plante. Et actuum 9o legitur quod Petrus
dixit sororibus [illegible] nomen sic nobis in eo

plebi isrl' quod in nomine domini nostri ihesu christi nazareni
a h' iste constat coram vobis sanus. Actus apostolorum. Legitur
actuum 16° dolens paulus et conversus spiritui dixit precipio
tibi in nomine ihesu christi exire ab ea et exiit eadem
hora. Ultimo marci legitur in textu evangelii dicit
discipulis suis euntes in universum mundum predicate
evangelium omni creature etc. Signa autem eos qui crediderint
hec sequentur in nomine meo demonia eicient linguis
loquentur novis serpentes tollent et si mortiferum
quid biberint non eis nocebit super egros manus
imponent et bene habebunt etc. Ubi plene apparet quod
voluit sanatores et demones in eum in nomine suo etiam
semper a quibus conferre hominibus et si per illud quod dicit super
egros manus imponent et bene habebunt intelligatur
unctionis sacramentum sicut quidam verba pretendunt et per
[illegible] particulam legis lo. novis sacramentum confirmationis
intelligatur sicut super forte ut intelligi dicere
omnino constat quod voluit hec duo sacramenta in nomine eius
conferri et per [illegible] hoc ex accedendo de aliis
sacramentis quod voluit quod omnia sacramenta in nomine eius
darentur. Et ipse in supradictis aliis fiat illud actuum
22 quod ananias legitur paulo dixisse exsurge
et baptizare et ablue seu ablue peccata tua invocato
nomine ipsius. Quemque enim per fateri videtur post
hoc dam fatetur per primum suam eo conciliare posset
quod paulus non dicitur ablue peccata invocato
nomine ihesu nazareni ab alio sed ipso nomine ab
ipso paulo invocato ita ut ipse invocans baptismum
illud non invocaret et sic sua peccata ablueret
tamen ex ordine verborum patet baptizare et ablue peccata tua
ut dicens ut sumamus cum sua peccata ablue post
susceptum baptismum per quod sua peccata abluebat
non dicitur ut ante omnia conferre quidem dicit et ablue
peccata tua non sit ut corpore ac declarationis esse
baptismi ut patet supra exsurge baptizare et ablue
etc. et sic ablue peccata tua per baptismum invocato
nomine ipsius requiritur ad baptizandum quod ad paulum
baptizandum tamen quod dicit virtutem primam patet ut
videtur conciliare apostolorum per hoc quod non formam a christo traditam
neglexerunt nec novam invenerunt quam ex
quo unica est pro personis et filius et spiritus sancti et operatio
inseparabilis et in divisa constat quod unica est operatio semper
in nomine unius cooperantur una est aliorum operatio et
et ita ea quod dixi descripte tradita a christo
apostolis non obviant ut videtur supra primam

Johannes. Dic tu quod videtur quo sit
[illegible] fiat cum quod super obviat precedentibus
[illegible] fiat in nomine alio quod sic fit ut in sacramentis
[illegible] aliorum exprimantur et in hoc nomine non exprimantur
aliorum personarum aut spiritus sancti quando multi homines
in nomine sit vocati quod autem hoc non habebat nisi in hoc
nomine christi aliorum personarum et spiritus sancti exprimuntur
quod nec divina autem eum post aliud non dixi tamen

quod venit et ab hoc multi post sunt vocati unde dicitur
nolite tangere christos meos. Et ob hoc insuper
rex david eum occidi precepit qui se regem
saul occiderat dicens timuisti quod extenderis
manum tuam ut occideres christum domini sicut dicitur et
tamen illo non sunt in istis nominibus exprimuntur divina
autem. Ricardus. Hoc nomen proprie post ut quod christus
quia deus est et homo ab apostolis in baptismo
et in docendo proprium singulariter erant accepta
et ab hoc sit accepta non autem generaliter accepta
ut rationabiliter ondisti autem divina sed enim
personarum importantur et exprimuntur item debes
attendere quod scriptura asserit nos hominis baptizandos
in nomine christi aut in nomine ihesu dicat ut possumus
actuum 19 et in nomine domini ihesu unde debet intelligi
visitare quod sub sua confessione fiebat aliis
verbis et adiecto domini aut eo quod estimandum est
ex quo manifeste intelligitur et exprimitur divina
autem. Johannes. Ad hoc moveor quod primum
primam quem si christus precepisset in sua ascensione
apostolis quod baptizassent in nomine patris et filii in nomine
ihesu christi sicut precepit quod baptizarent in nomine patris
et filii et spiritus sancti non videtur quod apostoli hoc mandatum
complessent si solum nomen filii pretermissis aut spiritus sancti
in baptizandis expressissent quod nec in nomine
patris nec in nomine spiritus sancti autem unicam personam
sive humanam personam exprimunt quamvis nec cetera
mandato de baptizando in nomine patris et spiritus sancti
nomen christi seu christus exprimitur. Ricardus. Non sic
venit ex hoc quod accepto nomine christi quoque ut
dixi sumitur pro sua persona quod erat deus et
homo et in nomine sic expresso autem eius
humana et divina exprimitur et sic personalitas
personarum autem in diversa sed eum ut bene dixisti
nomina patris et spiritus sancti nominantur autem [illegible]
eis humanitate exprimit et ob hoc non [illegible]
mandatum de baptizando in nomine patris [illegible]
nomine expressato sicut ego ut omnino fieret [illegible]
rationabiliter quod dicatur per quod expresso nomine christi
persone exprimitur una [illegible] sine dicta autem
[illegible] personarum non tamen persone nomine expressis
in baptizando forma a christo tradita. Sed sed quod
tradidit observanda. Johannes. Ad hoc videtur michi
exemplum de rege anglie supposito [illegible]
sine adversari quam hoc nomen rex anglie de
adamante nomina sit eius et tamen ut afferri
singula opere mandato ut fiet in nomine duo
adamante si fiet animo expresso solo nomine
regis anglie non observaretur mandato et tamen
exprimitur nomen eiusdem persone quanto magis
nec impletur hoc mandatum in eius forma de personis
[illegible] [illegible] expresse. Ricardus. Nonne

gl'iosis quam licet hic sint duae personae tamen cor-
pus una et inseparabiliter autem sub hiis nominibus
est separabile sicut in exemplo de rege angliae et duce
aquitaniae et ideo licet sic unitas personalis desit
tamen illius personae sub hiis nominibus est separata
et non mirum unde autem **johannes** au-
omissus est hic modus baptizandi in puncto quam est
verba si sit verum quod apostoli sic sunt usi iam eum
esse verum fore .i. quod christum credidisse supra ostendi
autem cum non licet in puncto hoc modo conferre baptismum sub
solo nomine christi exprimere ex quo apostoli sic fecerunt
et sic se expresse in libris et linguis **secundus**
quia fides de christo apostolis introducere et stabilire tam
nova suo tempore et assensui difficile est quia christus in-
ue sunt et est filius dei deus et homo genus in
redemptor et salvator ita est in personas
sic trinitas quod non est eam iam aut operibus aut s
nominibus suadere hominibus ideo est ille modus in-
personas obmissus qui introductus fuit ad hoc ut
quam introducerent hominibus fides quam multo tam cessa-
te cessat effectus in primo personam sic quia signa
in fieri sacra confirmationis tunc dabantur ad con-
mandam ex fidei praecipue fide confirmata iam in personas
omnes confirmationis sacra non dantur sic in sequen-
tibus totaliter alias tamen et cetera sed species est passa
in fidelibus liberaliter ad fidem eius plenius
suadendam de christo possent sacramenta in nomine
eius fieri et fecerunt in christi nomine miracula fieri
et postulari sic fiebat in temporibus nascentis
ecclesiae nunc in legibus licet ipso personam in puncto
hoc modo praecipue positione ratione ecclesiae et ratione
predicationem sed quod a primo non esset licuisse sic facere
nisi ex causa praedicta sed ut amplificaret fides
de christo et ideo iam ampliata in personas in-
non licet verum ulterius iam forma verborum ... ex quo modo
a christo traditus est magis autenticus nunc scriptura
apostolica exprimunt quod hic modo corporis eius utendum autem
vel dicere modus sic evangelium praecepit aliorum esset de
temeritate multo arguendi qui autem eum obmit-
teret et ideo dico sic in primo hoc in communi posuisset ver-
bum modo ita simul quod si quis illis verbis in baptizando utere-
tur effectum sacramenti plene conferret quia suum sufficienter
forme traditae a christo exprimeret

4^m

Quarta summa continet quod apostoli in primo pub-
licationis invocationis nominis ihesu christi ut fidem
de christo amplius publicaret et ut in virtute
sive nomine sacramentum baptismi et aliorum salutis sacra-
mentorum hic et ut ipsum ministrum auctorem esse salutis
ostenderent in collatione baptismi et aliorum sacramentorum
eius nomen expresserunt non tamen obmittentes
formam a christo eis traditam sed illi formae verbo
tamen declarationem quandam et expressionem utilem
nomini et ancipitem sive modo in nomine patris et filii ihesu christi
aut quod est ihesus christus et spiritus sancti amen sed autem quasi

dicere ista summam tunc intelligi posset omnia
de actibus apostolorum praedicta quod apostoli christi in nomine christi
baptizabant hoc modo quod non in expressione solius
nominis christi sed in eius expressione modo praedicto cum for-
ma tradidit christus apostoli baptizabant nunc apostoli in
baptizando recessissent a forma tradita ipsis a christo
quando forma sit et una danda de spiritus non est
divisus sicut in sequenti libro tractabitur et de sacro
altaris plenius ostendetur unius autem spiritus est in verbis
expressis a christo et in hiis verbis ad addendo
illa nomina christi quando christus filius est dei et ideo unius
est spiritus dei filius dei christus autem filius dei quod est christus

Cum non posita fuit supra quod per primam summam
prima non frangitur quam ista non probat quod ea quae
in supra abiecisti sic oportet accipere passive
sed de baptizatis non de baptizantibus sed secundum ostendit
ca... ...bilis accipi ita posse. quod autem ponitur
supra quod per 3^a summam per ista in operantur et ideo hoc
per primam operatur quod quod ponitur est in primo hoc quoniam
ad probandum formam statum hoc quod eam tamen ut iam dixi
forma apostolica magis verum sonat 3^a summam
minus quod praedicatis exemplo diversa et ideo ipsa suppo-
sita apparet ex premissis quod non fuerit tradita forma
tradita a christo quod forma quo ad spiritum eius ad effectum
baptismi ostendendo modo indicato sic corrigitur.

Johannes vero premissa autem dicta ver-
... forma sicut hoc forma spiritus corrigi ad effectum
... baptismi conferendum in nomine patris et filii et spiritus sancti
amen sed modo dixisti nunquam aliquis spiritus alius
... dico quod ... alexander 3us asserit ut primum
... ut baptizandus si sacerdos dixit
non esse baptizandum ut baptizandum
verba premissa et ad hoc primum in aqua impsit
nunc addidit ego baptizo autem baptizo te et
nisi dicta hoc asserit **Ricardus** non video
quod ex sacramento scriptura probari possit quod aliquid aliud
exigatur quam dixi ex parte formae sed spiritus verborum
specialia sicut exemplo hoc quod dicit doctor
omnes baptizatos eos in nomine patris et filii et spiritus sancti
minimum posset conferret sacramentum et eius effectum
necesse dicat baptizo te vel ego te baptizo autem
ad sensus sunt idem non video quod ex hoc quod dicit
sit sicut in mea commemoratione licet sacerdos
ad simplicitatem faciendam necesse hoc dicet ego hoc
facio in tua commemoratione autem ad sensus sunt idem
cum eum praeceptum docere baptizatos quod baptizate
illud sicut decet et praeceptum facere istud sicut
decet omnino non video nec puto posse probari ex
hiis verbis hoc facite in mea commemoratione et hoc
facite quotienscumque bibetis in meam commemorationem quod
sacerdos teneatur dicere ego hoc facio in tua commemoratione
cum non video quod sit verbis ... ego baptizo te

ex scriptura possit. Primum intelligo quantum ad formam
verborum sacramenti quod probatur recedendo formam institutam [illegible]
supra[illegible] tamen non expressit [illegible] tamen intencio
formam baptismi recedit cum [illegible] cum [illegible] precepto
baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti et non probat
[illegible] necessitate. Sic illud dictum Iacobi ultimo
Infirmatur aliquis ex vobis inducat presbiteros
ecclesie et orent super eum ungentes eum oleo in nomine
domini et oratio fidei salvabit infirmum non probat quod
ad conferendum unctionis effectum necessarium sit dicere
ego te ungo in nomine etc. necnon operans dicere ego super
te manum impono aut imponere [illegible] manum dat
spiritum sanctum sicut actuum octavo legitur fecisse apostolos. Igitur
quod sic dicit non videtur necessarium ex scriptura. Et hoc propter
formam verborum sacramentalium [illegible] ad [illegible] faciendum sit
statuit [illegible] ecclesia ex eo quod in [illegible] libro dicitur
de apostolis [illegible] ad consecrationem sanguinis
[illegible] quod modum [illegible] accepit a beatis Petro et
Paulo apostolis [illegible] auctoritatem super totam ecclesiam
[illegible] ut patuit supra in [illegible] qui
fuerunt successores [illegible] filii [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible] Tercius
autem premissa verba ego baptizo ex parte verborum
sacramentalium [illegible] non exiguntur puto tamen ad
baptismi effectum conferendi exigi [illegible] verba aut [illegible]
quod intencionem baptizandi exprimant baptizantis quod puto
[illegible] summum pontificem intellexisse in sua decretali
[illegible] puto [illegible] quod posse conferri [illegible] sacramentum
[illegible] ac ceterorum intencionem conferendi in [illegible]
[illegible] ipsius intencionis expressio vocalis exigitur quod
[illegible] ex [illegible] quod [illegible] in [illegible] partis precepit
[illegible] in me [illegible] quod noluit
eos et precepit in meo [illegible] non posset
[illegible] intencionem [illegible] et iacobus de
[illegible] sicut in proprio libro patebit orent
[illegible] ungentes eum oleo et oratio fidei salvabit [illegible]
[illegible] salvacionem infirmi [illegible]
[illegible] possent [illegible] ut salvaret infirmum
[illegible] salute [illegible] manus
legitur imposuisse [illegible] oblatus fuit ei puer ut
eius manus imponeret et oraret [illegible]
octavo de petro et Iohanne missis in samariam legimus
quod cum venissent oraverunt [illegible] ut acci-
perent [illegible] et de stephano in [illegible] collegi
[illegible] ut [illegible] diacones [illegible] statuerunt
ante conspectum [illegible] apostolorum et orantes
imposuerunt eis manus. Et mathias [illegible]
[illegible] apostolum ordinatus sit. Et orantes
dixerunt tu domine qui corda nosti ostende quem elegeris
ex hiis duobus unum accipere locum ministerii
[illegible] apostolatus. Et multa sunt alia in sacris [illegible]

quod [illegible] ostendunt intencionem conferendi sacramentum
[illegible] in eo qui confert aut conferret [illegible]
[illegible] et quod orando sacramentum [illegible] confert
[illegible] confert [illegible] orationem [illegible] confert quod
intencio baptizandi in baptismo [illegible] sicut
exigitur in conferente quodcumque aliud sacramentum
[illegible] verba [illegible] dicenti in nomine
patris et filii et spiritus sancti amen [illegible] de hominem in aquam
[illegible] in aquam [illegible] baptizare. Et [illegible]
fiet sacerdos sicut [illegible] accipe potestatem ligandi
atque solvendi [illegible] in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Et ita
de ceteris sacramentis. [illegible] sic sacerdos [illegible]
[illegible] verba [illegible] conficit sacramentum [illegible] in [illegible]
sacerdos [illegible] conficit sicut alii [illegible]
[illegible] dicet [illegible] opus [illegible] non
tamen sunt [illegible] ut premissa ostendit
[illegible] sacramenta [illegible] ut [illegible] premissa
ostendit intencionem exigi ad collacionem sacramentorum
[illegible] ostendunt [illegible]
exprimi [illegible] debet sicut ex [illegible] apostoli [illegible]
[illegible] oraverunt ut samaritani acciperent
spiritum sanctum et mathias apostolatum et stephanus diaconatum
[illegible] quod baptizans
intencionem suam exprimet non [illegible] baptizatus
[illegible] quod ipse sacramentum accipiet [illegible]
[illegible] et [illegible] esse et [illegible] ut
[illegible] non solum baptismo sed aliis [illegible] baptismo
et [illegible] intencio de baptismo verbis
exprimitur. [illegible] ex quo intencio est necessaria [illegible]
verborum [illegible] non videtur necessarium [illegible] verba
[illegible] quod videtur necessarium [illegible] exprime
[illegible] si [illegible] intencio [illegible] sufficit [illegible]
[illegible] forma [illegible] dicta et [illegible] non exprimi
ex quo sequitur [illegible] verbo expressio [illegible]
baptismi [illegible] sacramenta quod siquis vellet
[illegible] ex scriptura si posset quod [illegible]
quod [illegible] non [illegible]
[illegible] premissa de [illegible] de [illegible]
apostolorum [illegible] quod cum tali forma verborum [illegible]
[illegible] ut intencio exprimatur [illegible] ad forme baptismi
[illegible] expressio non sit [illegible] forme verborum
sacramentalium aut si homo [illegible] vellet dicere quod non
[illegible] verba [illegible] exprimere salvo non [illegible]
[illegible] et dicimus quod [illegible]
de intencione baptizandi sicut de forma baptismi
[illegible] quod [illegible]

Iohannes [illegible] hec sit forma baptismi [illegible]
[illegible] in nomine patris et filii et spiritus sancti amen [illegible]
in collacione aliorum sacramentorum sunt expressa hec
verba quibus [illegible] verba forme conferendi sacramenta
diversa ad [illegible] confert [illegible] verbis
accipe [illegible] et [illegible] in [illegible]
in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. [illegible] sacerdos

aliqui confirmat dicat in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Sicut eciam sacerdos absolvit aliquem a peccato committit sic dicens Ego te absolvo ab istis peccatis tuis et adiungit in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Sicut sacerdos facit cum iniungit infirmum et sicut dicit episcopus cum quis ordinat in episcopum aut in sacerdotem seu dyaconum et sic patet quod verba sint forma ut dixi concedendi omnia sacramenta quod non videtur quia ex quo sacramenta omnia sunt dona dei diversa et effectus diversi oportet quod habeant causas diversas cum hoc cum convenit ... phisice quod ab uno agente numquam procedit diversus effectus. Item quid exigitur in motionibus expressio si non sit per se forma quando forma tota videtur sufficiens sacramenti sine eo effectus et ponitur sufficiente aliquo effectus ponit ille effectus et sic aliqua non ponatur. **Ricardus** de forma sacramenti in 4 quod dixi 8 questione 1a 6a suo 1o ... apostoli ponitur in nomine patris et filii et spiritus sancti amen formam continetur quibus exiguntur alia verba et alius ... forma sit in sacramento eucharistie hoc verba hoc est corpus meum formam integram continet sacramenti sic in opposito ... remittitur verba a sacerdote ... quia tamen necesse exigi verba huius ... legitur ... sacramenta contulisse gratiam ... diversos loco et diverso spiritu ... ut hoc refert ad sacramentum effectum ... eius expressio est per se forma verborum sacramentalium ... sic eciam ... et sic de collacione omnium sacramentorum ... in 4 ... de qualitatibus ... forma verborum omnia concurrunt sicut ... sic tangit et collocat ... sacramentum ... qui conferunt ... sacramentum ... ipsum sacramentum ... sacramentum alterum quod ... confertur ... confertur ... conferendi ... per sacramenti in illo qui confert et in expressio vocalis ... supra allegata est ... sacramenti ... est causa sufficiens ut tu supra obicasti et ... et eius expressio in diversis sacramentis non dicimus est diversa ... verba in sacramentis diversorum collocate expressiva formam verborum sacramentalium continent non ... sacramenta diversa ... effectus diversi a causis diversis ... sicut artificia diversa ... ab eorum artifice ... uno solo instrumento ... sit secundum ... scripturam et ... in arte diversam ... dedit ... de eo ... et de eo ... est et est ... ... non libe libere ... fides ... deus in mente ... similes ... ... sacerdotis effectus dona sunt dei et mente

Ca^m 10

sunt a deo qui est potens in sicut primus ... ministris ... sicut ... in sacramentalibus ut et non ... ex deo ... adiunctis ... locus non ...

Iohannes sufficit in ... de forma verborum sacramenti per baptismum dicit nunc quis est huius sacramenti effectus quod supra ... per verba sacramentalia supra scripta. **Ricardus** ex in 4 baptismum ... baptismum effectus primus gracie spiritualis infusio per quam baptizatus ... effectus efficitur et sic per illam tollitur ... peccatum.

Secundus effectus est sublacio dampnacionis eterne sine obligacionis ad dampnacionem perpetuam ad quam omnes filii ade ... ab origine obligantur.

Tercius effectus est ... in hiis qui decedunt antequam nova peccata addiciant. Duos ultimos effectus non ... ergo ... sacramentum ... primum effectum de primo effectu scilicet infusione gracie habes Jo. baptismi 3o et luce 3o et mathei 1o de Jo. ... testimonium ego quidem baptizo vos in aqua in penitenciam qui autem post me venturus est forcior me est cuius non sum dignus calciamenta portare ipse vos baptizabit in spiritu sancto et Jo. 1o qui misit me baptizare in aqua ille mihi dixit super quem videris spiritum descendentem et manentem super eum hic est qui baptizat in spiritu sancto ex ... constat quod in baptismo datur spiritus sanctus ... sancti ... apostolus 1o ad corinthios ... in uno spiritu ... omnes in unum corpus baptizati sumus ostendit ... datur in baptismo et ad titum 2o salvos nos fecit per lavacrum regeneracionis spiritus sancti quem effudit in nos ... ostendit in lavacro suo ... in baptismo spiritus sanctus effundi et ad gratiam ... christi ...

Tercio dubitatur ... spiritualem accipiat ... baptismo descendisse super eum columba et mansisse ut sciremus per baptismum spiritum sanctum dari ... columba ... descendentem et manentem super eum ... columbam descendisse per ... infusionem spiritus sancti et gracie spiritualis ... peccata sicut dicit paulus ad romanos 6o ...

Quid ergo dicemus permanebimus in peccato ut gratia habundet absit qui enim mortui sumus peccato quomodo vivemus adhuc ... et ut expressius ostendat ... peccato adiungit an ignoratis fratres quia quicumque baptizati sumus in christo ihesu in morte ipsius baptizati sumus ... cum illo in mortem et consepulti sumus cum illo ut quomodo surrexit christus a mortuis per gloriam patris ita et nos in novitate vite ambulemus ... ostendit nos mori peccato ut ambulemus in novitate vite per baptismum in christo et adiungit qui enim mortuus est iustificatus est a peccato ...

de morte per baptismum sic lege [illegible]. si autem mortui
sumus cum Christo credimus quod simul vivemus cum ipso
unde constat quod quicumque baptizatus iustificatus accepit
a peccato et acceptus est. efficitur de [illegible] effectus
effectus sic dicit petrus apostolus in prima epistola c. 3o
sicut in diebus noe cum fabricaretur archa in
qua pauci i. octo anime salve facte sunt per aquam quod
et nos similis forme salvos facit per baptismum [illegible]
salus per baptismum in aqua et sic per baptismum [illegible]
dampnatio et omnis obligatio ad dampnationem. aut si
salutem intelligamus [illegible] magister robertus
[illegible] nec [illegible] ab eo tollatur
dampnatio nullo est salus non remissis peccatis et
in baptismo [illegible] sit. [illegible] remissio peccati per [illegible]
gratie et ablatio obligationis ad dampnationem. Item
ad salutem spiritualis [illegible] precepit
apostolus baptizare [illegible] in [illegible]
[illegible] Et apostoli [illegible] salus
[illegible] sic lege act. 2o [illegible] baptizati [illegible]
constat quod salus spiritualis [illegible] in baptismo non est
salus in [illegible] non [illegible] quod tunc iustificat
[illegible] a peccato per gratiam spiritualem [illegible]
dicit apostolus ad [illegible] dampnationis est [illegible]
sunt in Christo ihesu qui non secundum carnem ambulant ex
quo [illegible] constat quod per renascentiam baptismi in Christo [illegible]
dampnatio. Item [illegible] ad [illegible] sic [illegible]
[illegible] omnibus baptizatis [illegible]
[illegible] qui dicit ei non [illegible] quod dixi tibi oportet
vos nasci denuo spiritus ubi vult spirat et vocem
eius audis et nescis unde veniat aut quo vadat
sic est omnis qui natus est ex spiritu [illegible] nativitate
qua dixit nasci [illegible] aut [illegible]
ex aqua et spiritu sancto [illegible] sunt
ex aqua [illegible] parvulis [illegible] accipit
[illegible] et sic [illegible] et non [illegible]
[illegible] illud [illegible]
[illegible] salvatoris dicit apostolus
ad titum [illegible] apparuit benignitas et humanitas
salvatoris nostri dei non ex operibus iustitie que fecimus
nos sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum
regenerationis et renovationis spiritus sancti [illegible] heredes
simus secundum spem vite eterne [illegible] intelligit
per lavacrum regenerationis [illegible] ex aqua
[illegible] non [illegible] iustificatio a peccato [illegible]
[illegible] lavacrum regenerationis [illegible] dicit ut iustificati
gratia ipsius et liberationem a dampnatione [illegible] addidit
salvos nos fecit. Item [illegible] ostendit quod [illegible]
dicit oportet nos nasci denuo et [illegible] ex aqua
et spiritu sancto qui non est aliud nasci denuo [illegible]
[illegible] nisi nasci spiritualiter [illegible] nasci ex spiritu. Item
ad ephesios [illegible] dilexit ecclesiam et se tradidit semetipsum
pro ea ut illam sanctificaret mundans eam lavacro
in verbo [illegible] affirmat [illegible]

[illegible] agregationem [illegible] sanctificandam mundatam lavacro
aque et ut ostenderet quod est mundata a quibus [illegible]
addidit ut eam sanctificaret quod non est aliud quam [illegible]
[illegible] addidit in verbo vite ut ostenderet in
lavacro aque [illegible] spiritualem per [illegible] spiritus

Johannes

Johannes dicit [illegible] omnia [illegible]
[illegible] qui credunt in Christum non [illegible]
[illegible] fidem [illegible] non [illegible] talibus enim [illegible]
[illegible] sufficit [illegible] dixit illud quod [illegible]
[illegible] enim in Christo baptizati estis [illegible]
ad [illegible] non parvulis in illo [illegible]
de ipsa [illegible] qui nunc [illegible]
non [illegible] sanctus [illegible] quem [illegible]
[illegible] ad salutem [illegible]
[illegible] per baptismum [illegible]
[illegible] parvuli [illegible] non [illegible] salvator [illegible]
[illegible] parvulos [illegible] et [illegible]
baptizatus [illegible] et baptizatus fuerit
salvus erit. [illegible] non credit [illegible]
nunc expresse quod baptismus non salvat parvulos non
credentes sed salvos credentes [illegible]

Ricardus

Ricardus non est [illegible] quod
[illegible] iustificaverit parvulos a peccato [illegible]
legis [illegible] illud [illegible] ut [illegible]
signum [illegible] inter deum et [illegible] sic [illegible]
multo magis baptismus habet illud effectum tempore [illegible]
legis [illegible] in quo tempore [illegible] non [illegible]
[illegible] valet nisi [illegible] nova [illegible]
[illegible] absit enim quod aliquis dicat deum
dedisse tempore [illegible] sub lege [illegible] parvulis
[illegible] originale peccatum [illegible] dedisse tempore [illegible]
[illegible] parvuli [illegible] sacramentum [illegible] institutum
quod adulti per fidem [illegible] salvari possent
[illegible] sacramentum institutum non fuisset [illegible]
de [illegible] in [illegible] et [illegible] parvulos
ab originali peccato [illegible] duo [illegible] instituta [illegible]
[illegible] ille [illegible] parvuli [illegible] non [illegible]
[illegible] tribus [illegible] ab [illegible]
[illegible] habebant sic [illegible]
ad [illegible] omnibus [illegible] fidem [illegible]
baptismum [illegible] baptismum iustificaret credentes [illegible]
[illegible] ut parvulis [illegible] non [illegible]
[illegible] baptismus [illegible] aliud
[illegible] non [illegible] effectus [illegible]
quod dicit [illegible] baptismus [illegible] fructus
non est [illegible] super [illegible] quod apostoli solis
adultis sunt [illegible] sed [illegible] in genere omnibus
aut salutem [illegible] fidem [illegible]
aut parvuli in baptismo [illegible] fidem [illegible]
accipiunt sic iustificati [illegible] de [illegible] non effectu baptismi
[illegible] in [illegible] libro [illegible]
[illegible] quod baptizati parvuli [illegible] moriantur

[illegible] habuimus debemus de iusticia accipere

Johannes ostendit quod hoc quod in infantibus est peccatum et dampnacio sine culpa propria sunt obligati ad eternam carenciam visionis sive felicitatis eterne quod non videtur in isto ordine permitte quod deus sine propria culpa eternaliter in eterno dampnaret quem ut dicitur creat ad suam ymaginem ut possit alii beatitudine beate sed quia hic sunt assertivi si potes ostende **Ricardus** In hoc quod sunt sicut patuit per dicta eorum asseritur scripture et 2o debes ipsis scripture contra intellectum sic quod scriptura non credit non intelligentes ipsa ad intellectum literalem ad inspiciendam attende quod primo quod super hoc habeat sacra scriptura est de dampnacione omnium filiorum ade hebreorum in [illegible] ad iohannem [illegible] nam videmus quod ex uno in condempnacionem et sicut per quod sicut per unius hominis delictum in omnes homines in condempnacionem sic et per unius iusticiam in omnes homines iustificatur. vite in eam permittit sic per unum hominem et sicut mundum peccatum intrat et per peccatum mors pertransiit in quo omnes peccaverunt ut aut scias quod mortem hic dampnacionem appellat attende quod sed si cum in huius delicto mors regnavit per unum multo magis habundanciam gracie et donacionis et iusticie accipientes in vita regnabunt per unum ihesum christum quod sic per unius delictum et in sup[ra] positum non per eos hic in eam mortem condempnacionem et in quod graciam ostendit ut in condempnacionem nisi cum ea sic accipere quod illud quod sequitur ex illo ante de morte loquitur intendimus sed si cum rationes expressius non tamen ad ostendit se mortem dampnacionem appellare cum dicat nunc autem soluti sumus a morte legis in qua continebamur sed si mortem tollerem mortem vocaret non spiritus dampnacionem non diceret soluti sumus a morte legis cum a lege corporalis mortis non sit ostendo solutus cum dicit ad hebreos quod statutum est hominibus mori semel et post in fine dicit quod [illegible] agitur dicens sit morte mortem non dicitur dampnacionem appellans constat [illegible] quod ad iohannem ut dixi affirmat quod per unum hominem dampnacio intravit in mundum et in omnes homines pertransiit unde 2o ad corinthios c 3o volens apostolus ostendere ministerium suum esse gloriosum ministerio veteris testamenti sic dicit littera enim occidit spiritus autem vivificat quod si ministracio mortis litteris deformata et lapidibus fuit in gloria ita ut non possent intendere filii israel in faciem moysi propter gloriam vultus eius que evacuatur quomodo non magis ministerium spiritus erit in gloria nam si ministerio dampnacionis in gloria est multo magis habundat ministerium in gloria sed per eodem hic ministerio mortis et ministracionem dampnacionis ut ab aliud vocat ministerium moysi in condendo veteris testamenti et illud docendo ministros

mortis et dampnacionis non quod ipsa ministeriorum non obstante omnes qui ministrant [illegible] morte sine dampnacionem accipiant ihesus ex veteri et novo testamento patet clarissime quod omnes messie ferre sine [illegible] adventum et passionem eius seu mortem hominem quantumcumque iusti in morte ad inferos descenderunt et ibidem in [illegible] habito infimus [illegible] de [illegible] estabit ac [illegible] constat ex verbis scriptura quod dampnacionem sine morte ac captivitate [illegible] quo ad omnes pertulerunt donec liberarentur per christum zacharia 9o dicit de christo clarissime Tu quoque in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos de lacu in quo non est aqua sed in sanguine testamenti sui promissionis facte patribus de qua in zo [illegible] super terram dicit vinctos de lacu sed de inferno liberandos Et io [illegible] ex hac spe liberacionis futuri adiungit convertimini ad munitionem vincti spei hebreos vidiscens electos in inferno sunt in lacu

Et de captivitate eorum dicat psalmista ascendisti in altum cepisti captivitatem et ad ephesios 4o apostolus dicat sic propter quod dicit ascendens in altum captivam duxit captivitatem de captivitate scilicet in inferno hic apostolus affirmat dicens est quod autem ascendit quid est nisi quia descendit primum in inferiores partes terre qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes celos ut impleret omnia unde ad colossenses 2o de christo dicat expolians principatus et potestates traduxit confidenter palam triumphans eos in semetipso describens liberacionem captivitatis humane a dampnacione inferno in quo detinebantur quia obligacionem autem ad istam dampnacionem vocat apostolus cyrographum decreti sic et vos cum essetis mortui in delictis et in preputio carnis vestre convivificavit cum illo donans nobis omnia delicta delens quod adversus nos erat cyrographum decreti quod erat contrarium nobis et ipsum tulit de medio affigens illud cruci et propagavit per universo de christo voluntate tenuit dicens ego sustineam cum ad iusticiam et omnes vite est dignam ipse vivificabit civitatem meam non in precio neque in muneribus intelligens edificacionem civitatis celestis diruptam per casum angelorum fecundam per christum et hic per dispensationem sui liberacionem captivitatis ab inferno hominum electorum ipsius per quod ubi iob dixit dimitte me ut plangam paululum dolorem meum antequam vadam et non revertar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine terram miserie et tenebrarum ubi umbra mortis et sic iob in eo capitulo manifeste ostendit quod in terra tenebrosa morte debuit sustinere quod non dicitur dampnacionem appellat sic iusti veteris testamenti sine dampnacionem [illegible] sic non dicitur quantumcumque iusti in nova lege [illegible] in [illegible] sic et illi per christum ab ista dampnacione redempti de qua redempcione tamen scriptura est plena [illegible] ista redempcionem prima tamen scriptura est [illegible] ad hebreos 2o dicat de christo ut gratia dei pro omnibus gustaret mortem [illegible] ex [illegible] quod primo sacre scripture quod adhuc dampnacionem filiorum ade propter ipsius delictum quod autem omnes [illegible] propagati

ab adam habeant peccatum in ortu suo [illegible]
testi[monio] hec attestantur. Certe enim paulus ad
ro. 3o non solum hoc dicit sed probat homo [illegible]
in suum iudeos et grecos omnes sub peccato esse sicut
scriptum est quia non est iustus quisquam non est intelligens
non est requirens deum omnes declinaverunt simul inutiles
facti sunt non est qui faciat bonum non est usque
ad unum et infra non est distinctio. omnes enim
peccaverunt et egent gloria dei iustificati gratis
per gratiam ipsius per redemptionem que est in christo ihesu
hic comprehendit omnes affirmans esse sub peccato et omnes
[illegible] dei iustificari per gratiam ipsius. Et ro.
11o dicit conclusit deus omnia in incredulitate
ut omnium misereatur. Et ad gal 3o dicit scriptura
conclusit omnia sub peccato ut promissio
ex fide ihesu christi daretur credentibus. [illegible] autem
[illegible] omnes [illegible]
[illegible] per fidem ihesu christi [illegible] baptizati estis
[illegible] induistis. sequitur [illegible] hec verba apostoli intelligi
debent non de infantibus sed de adultis [illegible]
[illegible] infantes sunt iusti et sine peccato [illegible]
[illegible] liberi arbitrii [illegible] nec
peccare [illegible] omnes peccaverunt
aut omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt
[illegible] egerent gratia dei aut iustificatione
per gratiam [illegible] adulti omnia
conclusit in scriptura sub peccato aut conclusit
deus omnia in incredulitate [illegible] ut omnium
misereatur [illegible] ex quo ab aliquo tempore iusti
[illegible] propria et libera voluntate fient iniusti
et non egeret gratia dei iustificante per redemptionem
[illegible] ad ro. 4to dicit scripsisse [illegible]
homines in adam peccaverunt et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] homines

Johannes [illegible] hic peccatum in ortu
[illegible] hec omnia [illegible] damnationis
[illegible] peccato sic [illegible]
[illegible] ab aliis
[illegible] ut apostolus [illegible] dicant [illegible]
inutiles et declinantes a via iustitie [illegible]
[illegible] non habent sed damnationis [illegible]
[illegible] notat illa pena damni peccatum [illegible]
[illegible] appellari peccatum [illegible]
[illegible] sicut dicit apostolus [illegible]
[illegible] peccatum in [illegible] in carne [illegible]
[illegible] intelligendo aut [illegible]
[illegible] peccatum non [illegible] esse [illegible]
esse opus bonum [illegible] in sola [illegible]
[illegible] culpa est [illegible] iusti[illegible]
esse non [illegible] esse [illegible] iusti[illegible]
[illegible] sic [illegible] non [illegible]
non [illegible] et sic [illegible] non [illegible] infantes
[illegible] peccatum [illegible] nisi vocando peccatum penam damni

[illegible] et [illegible] damnationis [illegible] intelligi omnes
homines esse [illegible] natiuitate [illegible]
quibus [illegible] de [illegible]
[illegible] solus est [illegible] damnationis
[illegible] appellari [illegible]
hominem [illegible] solus [illegible]
[illegible] damnationis tollenda est [illegible]
iustificatus [illegible] damnationis morte
[illegible] possumus dicere apostolum appellasse [illegible]
[illegible] dicat in adam omnes moriuntur
et ad ro. 5o regnavit mors ab adam usque ad
moysen et in eos qui non peccaverunt [illegible]
[illegible] apostolus [illegible]
[illegible] dicat [illegible]
[illegible] damnationis [illegible] omnes filii ade [illegible]
filii [illegible] sicut dicit ad eph. 2o [illegible]
eramus natura filii ire sicut et ceteri [illegible] damnationis
[illegible] ex quo [illegible]

Ricardus [illegible] ego [illegible]
[illegible] de damnatione [illegible]
intelligi quod sit [illegible] apostolus [illegible]
damnatorum [illegible] morte appellat
[illegible] dicit regnavit mors ab adam [illegible]
[illegible] morte [illegible] mortis illius appellat
[illegible] sic [illegible] hominem [illegible]
[illegible] per peccatum et per peccatum mors et ita in omnes
homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt
[illegible] peccatum a morte [illegible]
[illegible] et per peccatum mors [illegible]
[illegible] explanat [illegible] dicit ubi autem [illegible]
delictum [illegible] et [illegible] sicut regnavit peccatum
in morte ita regnet et gratia per iustitiam in vitam
eternam [illegible] opposita distinguens peccatum et gratiam
et mortem et vitam eternam [illegible]
[illegible] delicta in omnes homines in iustificationem vite
ex quibus [illegible] constat quod peccatum appellat [illegible]
[illegible] gratie [illegible] iustitie et morte [illegible]
[illegible] vite eterne aut vite [illegible]
ut intelligamus adam peccando gratiam et iusti[tiam]
perdidisse pro se et pro tota sua progenie [illegible]
vitam eternam ut [illegible] suos [illegible]
[illegible] gratie [illegible] iustitie
et [illegible] gratie [illegible]
[illegible] iustitie [illegible] iustifica[tionis]
[illegible] et sic [illegible] iustitie
[illegible] filii ire et [illegible]
[illegible] dicuntur damnati seu mortui [illegible]
[illegible] ad eph. [illegible] dicit
eramus natura filii ire sicut et ceteri [illegible] in me
[illegible] se [illegible] dei aut [illegible]
est in una [illegible] caritate [illegible] dilexit
nos cum essemus mortui peccatis convivificavit

Co^m 13^m

nos in xpo et gra est salvati Unde dicit premissum
est tamen mortis ad cor. 4° Ubi dicit quod tu allegas
le apostolus de morte corporis ubi dicit quoniam sicut
omnes moriuntur quod tamen necesse permittit quod quando per
hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum
et sicut in adam omnes moriuntur etc. Ad aliud
obicitur de dampnatione iob accipi posse de pena dampni
ad quod affirmo quod penam habebant Et iusti
in inferno ante passionem nec tamen in inmundicia aliqua
habent sed erant lucidi et per gratiam mundi ut
mundatorie egebant et de pena talis in inmundicia
accipitur dicta in quod potest nec reddit hominem sordidum
demonium ut affirmatur unde inter abraham iustum et
suos et defunctos alios infra ipsos erat chaos
magnum firmatum est sed peccatum facit hominem sordidum
demonium Et ob hoc constat quod Job innuit cum dicit
immundo conceptum est semine hic inmundicia ex
peccato dicit autem semine hoc modo inmundo quia
in semine sit aliqua inmundicia sed quod in semine
est causa inmundiciae contrahit ab eo quod ex semine
generatur. Et ideo dicit psalmus ecce enim in iniquitatibus
conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea Unde dicit autem scias
quod de suis iniquitatibus et peccatis loquitur non de peccatis
matris sue in matrimonio conjugali carnaliter concepit
permittit hic misericordie mei deus secundum magnam
misericordiam tuam Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele
iniquitatem meam et a peccato meo munda me hic autem
non petit matrem pro peccatis occultis sed sicut in
psalmo alio clamat. ab occultis meis munda me
domine et ab alienis parce servo tuo sed petit mundari a
suis iniquitatibus quas agnovit unde in me
cognosco quoniam iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me
est semper tibi soli peccavi et malum coram te feci
ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris Ubi ostendit
se petiisse mundari a suis iniquitatibus quas
agnovit dicit ipsius suis peccatis et quod non a
corruptione originis volens ostendere esse eum
in iniquitatibus conceptum sunt et in peccatis concepit me mater
mea ostendens hic sua esse non inmunda
peccata a quibus mundari postulavit non potest vero
intelligi de sola dampnatione seu pena quomodo
inmunda [illegible] et de laudem indiget sed per
ipse postulat amplius lava me ab iniustitia mea
et a delicto meo munda me Unde constat quod a
parentibus contrahit peccatum et iniquitatem et forte
ex parentis peccata in conceptione sed quod contempserit reatum de
fuisse deleta et hic habuit fidem ipsius propheta
et ob hoc dicit quod appellant cum loquitur autem de peccatis
actualibus dictavat autem de penis peccatis
videtur cum fluctuare in fide sacra commendationis
si credit originalia sua peccata operibus humane
ipse remansisse sed hoc contrario intelligi ex

tenore ipsius Est in iunctis omnibus 1° in fine psalmo
dicit alia mundatione sicut verba cantica David ubi nescit
ad eum natham propheta quoniam intravit ad bersabee
Ex quo titulo constat quoniam hoc psalmo David petiit
veniam de peccato occisionis viri et de peccato adulterii
cum bersabee uxore eius unde in ystoriis 2° regum
12° c° Ubi constat eum habuisse peccata horrenda
mortalia Et quod eum quoque peccata mortalia reddit
peccatum originale eo quod non est non tamen gratie sue
iustitiae quod in origine aliqua sit de qua non sit
ad peccatum mortale unde affirmus se esse in gratie
sue peccatum quod ex immundo conceptione oriri similiter
ad habuit eum sed sed quod verba quoque hic dicta de
peccatis accipiuntur non de pena sola Et aperte
videtur originale peccatum peccata et iniquitates quod est privatio
iustitiae et carentia debite actionis et per impletionis
debite operationis secundum eum constat quod omnes homines
naturaliter propagatos ex sua origine non solum
dampnationis sed et peccatum sive iniquitatem contrahere Quod
peccatum quod ab origine originale vocamus non solum
sed et actuale peccatum quod unde illud habuit non opa et
ad illud et secundum ea dicit apostolus ut supra
obicisti quod mors regnavit ab adam usque
ad moysen et in eos qui non peccaverunt in similitudine
prevaricationis ade quoniam homines in sua origine
nec peccat in similitudine prevaricationis ade sed
non peccat actuali peccato quale peccatum prevari-
catio appellatur et tamen ipse peccatum quod contrahit in origine
mors regnavit in eis sive autem mors
sit sola dampnatio aut mors corporis utraque
enim regnavit usque ad moysen quoniam ante
ipsum in tempore moysi lege non data pauci salvati
fuerant in comparatione ad salvatos sub lege
et ob hoc potest intelligi illud quod mors ante legem
regnavit vel regnasse dicitur potest quod non impug-
nabat sive resistendo quoniam per legem fiebat cognitio
peccati sicut c° 7° et c° a° peccatum non agnovi
nisi per legem et quia ante legem peccatum esse in
incognitum non fuit autem regnasse non sed contra
resisteret quod quia mors corporis vero regnavit
tempore legis et post sicut ab adam usque ad moysen
et tamen amplius ad quoque unum hominum abiret
melius intelligitur hoc dictum apostoli de morte sive
sive de dampnatione quod non vero regnavit post legem
lege data per moysen sicut ante quod de morte corporis
quoniam amplius post regnavit constat quod homines non solum
dampnationem sed peccatum habent

Ecce in ipsa ubi loquitur propheta de peccato in toto
[illegible] ecclesia contra [illegible] autem vulneratus
est propter iniquitates nostras aut est propter scelera nostra

Capitulum 14m

disciplina pacis nostre super eum et livore eius sanati
sumus omnes nos quasi oves erravimus unusquisque in
viam suam declinavit et dominus posuit in eo iniquitatem
omnium nostrum. Quia sanat, unde dicit Petrus prima
sua epistola capitulo 2o sic: tradebat autem se iudicanti
iniuste qui peccata nostra pertulit in corpore suo
super lignum ut peccatis mortui iusticie vivamus
cuius livore sanati sumus. Eratis enim aliquando sicut oves
errantes sed conversi estis ad pastorem et episcopum anima-
rum vestrarum. Si non quisque dixit hoc dicta de adultis
non de parvulis ergo potest assumi quod pro [illegible] discretionis
horum non possunt intelligi quia Jeremias et Johannes Baptista san-
ctificati erant ante nativitatem eorum nec legimus
quod peccata commiserint actualia peccata exigentia [illegible]
pro morte Christi et de quo nostra intencio est quod
umquam peccatum commisit quod [illegible] pro passione [illegible]
exigeret quem non decuisset ut in summe
iusticie et summe mundicie [illegible] debuisset
sed non dicimus quod multa corpora erant in ipsius [illegible]
etatis sunt mortua et sic multi discretionem
attingentes in ipsa etate sunt mortui antequam
perpetraverint mortalia peccata [illegible] de adultis
pro tempore discretionis dominus posuit in eo iniquitatem
omnium nostrum. Et similiter illud omnes nos erravimus
unusquisque in viam suam declinavit constat quod
quia parvuli [illegible] ad [illegible] hoc dictum
[illegible] peccatum parvulorum non obstat omnes nos
erravimus unusquisque in viam suam declinavit
[illegible] non [illegible] parvulis quod [illegible] parvuli
[illegible] dici possunt errare [illegible] sunt [illegible] et ex
origine ignorantes et declinare sic dici possunt
in viam suam [illegible] dampnationis [illegible] eo quod in peccato
nascuntur quod ex isto dicto constat quod parvuli [illegible]
[illegible] habent iniquitatem et peccatum. Non forte quisque
dicat hoc sic esse dictum [illegible] omnis
in [illegible] iustificabuntur [illegible] omnes [illegible] et
et illud Jo. 12o Si exaltatus fuero a terra omnia
traham ad me ipsum et [illegible] de [illegible] salvandis
[illegible] sicut in [illegible] sic [illegible] illud
posse intelligi deus posuit in eo iniquitatem
omnium nostrum [illegible] sic [illegible] illud [illegible]
[illegible] iniquitatem [illegible] obviat illud
quod precedit [illegible] omnes enim nos erravimus
unusquisque in viam suam declinavit et [illegible]
ait dominus [illegible] super filios hominum ut videat
si est intelligens aut requirens deum. Omnes decli-
naverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat
bonum non est usque ad unum. [illegible] constat ex hoc
quod dicit non est usque ad unum quod [illegible]
[illegible] salus [illegible] quod omnes preter illum
unum [illegible] declinaverunt et facti sunt inutiles

intelligendum est ab originali quod non dictum [illegible]
modum fuerunt multa [illegible] constat quod [illegible]
ab originali habent peccatum [illegible] quod [illegible] errare
declinare et esse inutiles [illegible]
sit mundum est cor meum purus sum a peccato [illegible]
[illegible] potuisse hoc [illegible] dicere si in peccato
nullus conciperetur in ortu non dictum quod multi
antequam [illegible] dicere possent [illegible] quod
mundum est cor meum et quod purus sum a peccato
quia de mundicia [illegible] hoc [illegible]
[illegible] messia dicit [illegible] disrumperes
celos et descenderes et [illegible]
[illegible] dicit a seculo non audierunt
nec auribus perceperunt oculus non vidit deus
absque te que preparasti expectantibus te [illegible]
letanti et facienti iusticiam in viis tuis recor-
dabuntur [illegible] ecce tu iratus es et peccavimus [illegible]
fuimus et salvabimur et facti sumus ut immundi
omnes nos quasi pannus menstruate universe iusti-
cie et cecidimus quasi folium universi [illegible] constat
adventum Christi debuisse venire ut salvaret qui
erant in mundo et omnes iusticie erant quasi pannus
immundus mulieris menstruate unde constat quod [illegible]
erat absque peccato [illegible] quod peccatum non habet [illegible]
non indiget [illegible] spiritualiter nec renasci [illegible]
[illegible] generaliter dicit de omnibus quod nos nasci
denuo [illegible] quibus [illegible] sunt ex aqua
et spiritu sancto non potest intrare in regnum celorum Jo. 3o
et paulus dicit generaliter de iudeis et gentilibus
ad ephesios 2o cum essemus mortui peccatis convivi-
ficavit nos in Christo cuius gratia estis salvati et
conresuscitavit quod constat quod unusquisque habet peccatum
[illegible] quod spiritualiter per gratiam renascitur [illegible]
[illegible] renasci [illegible] posse [illegible]

Johannes [illegible] omnes renasci
[illegible] hic [illegible] de primo effectu
[illegible] baptismi hic [illegible] multa [illegible]
[illegible] impugnare [illegible] hic baptismi primo effectum
[illegible] ista [illegible] salvamur [illegible]
[illegible] et [illegible] in terra [illegible]
ab ortu sive in ortu non posse esse peccatum
quod in [illegible] peccatum esse privatio iusticie sicut [illegible]
est privatio visionis et surditas auditionis [illegible]
[illegible] generaliter privatio boni [illegible]
notum quod privatio [illegible] privatio alicuius [illegible]
potest esse [illegible] nec dicimus in lapide
aut planta [illegible] in [illegible] posse
esse cecitatem et surditatem aut alia [illegible]
quod in illis non potest esse [illegible] aliquis [illegible]
privationem [illegible] ex quo in infantibus [illegible]
[illegible] ipsorum in ortu non potest esse iusticia [illegible]
nec fides [illegible] iustus ex fide vivit ad Ro.
1o et galatas 3o infans autem non habet [illegible]
spiritualiter et sic nec [illegible] dici posse fidem habere

Ca^m 18^m

Ca^m 19^m

q in ortum pt p i ifantibus su i aiabs
cece pectum bn nec dicit catulos cecos
quam diu nono diem ab ortu vide no pnt
qui n ps pmittit ut infra illos dies vide
dicit ds nec in fantes di possent inmisti
quam dui nos pmittente iuste age qui ois
no pnt **Ricardus** dubitacio ista tua tenet
radicem qua fortassis iucta expedicio
negocium qo certamen puto q catuli
infra nove dies ab ortu no negamus visu
hre vo negare no potes qn catuli visu s poten
visiua hnt sicut qn ortum su hnt tactiva z au
ditiva z alios ssus qm nlli sortio z actio con
gregantur seu sunt quinto ipsis virtutibus
i ortu vn no possit constat aut e nc dubitas
... rom q de pnatie oppositis tu ipse singus
pssisti qm qinsenz hns visu quod hnt
visu ceccus dici posset si visu caret qm
visus z cecitas sunt pmatie opposita ce istum
qm virtus visue no visio z cecitas ut tu
mens affirmare aliogn homo cecus cet i
sompno n videat constat i q cecus visum e ab
origine s hns virtute visiua z qr ac cet ab
origine si ista virtus illius sic corrupta
fuisset ut in eius vo ia ab ortu figati z
ciada tortis z fuisset z sili pdus si ipsius in
sanis nalibus audicndi virtus auditiva ggetta
no fuisset z de ssibus z potenciis nlibus
alius **Johannes** fateor me errasse nec
possu negare qn cecus z homo z ceca a
ceca aut cecus . . . in cau posuit a sua
origine **Ricardus** hec tum ostenderis errore
si dic si generantes in catulis acca i summitate
meruissent p q in sompnis visu perdidissent
z in isto virtus visue ipse corrupta cent
in sua regiam pmina ita ut virtute visiua
i ortu s carent nove catuli in ortu
ac ceca cent **Johannes** negare no possu
qn ab origine cent ceca carentes virtute visiua
q nlli hre deberent **Ricardus** vt z pntes
s gdo si canes p i in pmia ca mundi a ds
cati aliquos alios catulos genuissent
mitate ... dixissent ut iuste virtute
illa perdidissent visiua z virtute visiua
visiua carentes fecisse filios seu catulos
genuissent nove catuli in sua origine ceca
cent **Johannes** vero ceca cent no dum virtute
visiua carentes q sui pntes in sua ca
acceperant ad pntate s filios genuit **Ricardus** prudentem rom assignans si dic
si vere morbus usque in fine gnaois s
in fine mundi p hoc i fimitate a pntibus contraxeram
in filios p transire ita ut simul pntes virtute
visiua carent in ortu filios catulos gignerent

nove oms pt pos a ds catos ab origine z ex
origine ceca cent **Johannes** nescio unde qn no video quo
h no deceret consequi nc video qr in pnti
fecerunt catuli ceca ce nllit dici q in ...
absordis in dic q e unde in **Ricardus**
q p morbum z nlli contra q contingit unique pt
a vo nc tn siue tu sit g natam z lege natam
primus insticuta z io omnis valeas videre affirmare
naam insit nasa corpus corruptela si ob ho
dinis nlem uolo transire dii tn no eius ca no
ces videat cecitate z visus deforn z prinaoz
... visue virtus tum potest decit dici
nalis in 2a psle q in prima aut in 2a ...
z ita de cecis oio no video n ppt multitudine
generatoy quillam hebant p multa tibi sala
voc multa nom uc no mutat aut g p
filios nllit ceca fuisse dicenda e a n segue
nllit z ceca dici debet primo no ut presidente
divisim nllit e ceca i ortu qr caret virtute
visiua q sui pntes i me p se i n nisi
tunc acceperant ad pntata s filios gnuerunt
vo si vere gsides prima a lis gnacois catulos
sui cum cet cecitas videt oio n cet nc dici
deberet qm nc cecitas iusta certata fuisset e
pmatie opposita virtuti visue ce eo omni z io
si oim a nllit visu caret illud omni cecum
oio ce no pt sic tu prudenter supra dedisti
ergo et io impossibile e omo aliquid nllit ce
cecum v i ipse ut hic dixi primum q g e pdoni
e vm quem in hoc cau ois lis gnacois catuli
sui cancs i nalite in sua origine ceca cent quam
qm ob in ortu virtutem visiua hnissent
n nam corrupta pt institucione ipsius a pntibus
recepisset z tn nullus eoy in ortu vide
potuisset z si n corp ... pedi fuissent
sic in pnti vide no pnt no q vere affirmare
tenaus homines in suo ortu nc iniustos ce
nc iustos qm in ortu iustificari debent no pnt
ad illo no absente n nung iusti aut iniusti
s hre virtute iustificacione z ca pnt dici valeant
si aliud no obstet sic in tuo cs de catulis
e ou sui q in ortu sed aut visum s hnt
visu z ceca z sili auditu aut surdi z sili tactum
aut stupidi z ita de ceteris sensibus z virtutibus
... eis debent ce ab ortu
Johannes ... de dic q nc nllit optat
... assumant hominem corporalem
... ... debe z cu qm a n e
... omo no esse **Ricardus**
no ... ab phis ce a na z ce n le
sunt nllit vn quinto dicunt aliquid ce posse cecum
a na intelligentes solum q ab origine na ceciate
sunt de facte e sibi no tn ab ho affirmat illum

nlis ee creata3 s3 potius dic voluit ipm in lib[er]
& actualit[er] ee creata **Johannes** salt[em] si filij
eius infect[i] nascant[ur] per ebriosam vitam sui parent[is]
tunc vr vituperal[e] s3 p[h]ilosophi fuissent & tunc impu-
tant vos persuissam vr creatis i[n] ipso vicium &
p[er] quos eis sit viciosa hoc ipsis vituperabile e[st]
sui c[on]sensu. **Ricardus** Moralis philosophi i[n] mor-
alibus sic loqu[untu]r volentes a talibus ab origine
viciosis vituperium morbi excludere s3 ph[ilosoph]i naturales
aut alia p[er]tractantes affirmant tales defectus &
peccata nature & vicia p[ro]p[ter] nam & ideo c[on]stat q[uod]
talis eius vituperabile e[st] a peccato parentis an non ex-
pressit vituperium corporis vnde ap[osto]l[u]s cum diceret
quis me liberabit a corpore mortis huius & scio
q[uod] non habitat in me id est in corpore meo non enim
operor illud s3 q[uod] habitat in me id est peccatum non
dixit q[uod] vituperium corporis sui fuit. Quando-
que affirmet logices physici metaphysici sacras literas
dubitare non debes q[uod] tales defectus sunt p[er]na
quod ex peccato p[ri]morum parentum i[n] omnes peccata dicat
& vicia quod non obest q[uod] fidem infantes habere
non possent in ortu quod scriptura dicat
q[uod] iustus ex fide vivit non i[n]de adducit quod
illud dicit p[ro]ph[et]a & ap[osto]l[u]s est dictum de iustis hominibus
non solum ex habitu s3 ex operibus iustis q[uia] opera
non dicuntur opera vite exeunt ex fide q[uia] opera sunt
mortua nisi fide h[ab]eant non impugnat quod
fides est virtus sui habitus vel credibilium et
fidei iustitia e[st] virtus sui habitus i[n]de operabilium
esse possit in infantibus a sua origine sic
sacras q[uod] sine fide & iusticia esse non p[otes]t i[n] homine
sunt in Jeremia & Jo[hanne] Bapt[ist]a quos nec iuste aut fide
libere aut scire agere potuerunt & sic in docenti-
bus quod eas exercere non p[otera]nt

Ca[pitulu]m 19[m]

Johannes Non videtur vr i[n]d[e] p[ro]bas sacras
sunt quod sic tales non p[otes]t dici ab origine
in q[ua] tenet virtutis divina ab ortu qua illi
habere deberet ita in vr infantes iusti aut
p[re]cator[es] dici non debent nec careant iusticia
q[uod] talia habere deberent cum aut iusticia nulli possit
esse naturalis omnino s3 de sola dei gratia de hominibus
mo[do] ap[osto]l[u]s ad titum 3[o] & 6[s] ...ficati
gratia ipsius q[uo]d sunt q[uod] infantes in ortu iusticia
omnino non habeant nec debent aut p[ro]p[ter]ea dici
iniusti. **Ricardus** non omnis p[er]na[tur]o est virtutis nobilis
sua[tur]o quam penuria opulen[ti]e est p[er]na[tur]o egestas
dicamus negligencias diligencie invidias benefit
in arca auri sapientie vigilie esuries saciae-
tatis & sic de multis huius glo[riosi] non esse p[otes]t hono-
ra[ti] & in quis habent p[er]natur inhonor p[otes]t inesse
p[ro]p[ter] que tamen q[uod] eius habens nos legem nec p[er]na
sed i[n]esse aut saltem in illo non necesse habere exeat
absensus non q[uod] potes nec asserere i[n] iusticia
infantibus non esse in ortu. Ex isto capitulo

quod iusticia eius naturalis esse non p[otes]t sed in multis hominibus
& rebus aliis nichil non naturale i[n]herent p[er]naciones
existant p[ro]p[ter] q[uod] iusticia non solum potuit s3 naturalis
eis esse deberet s3 de facto iam sic nec de ap[osto]lo
...sunt eis de gratia gratia
Johannes hic in omnibus si potes ostende
q[uod] iusticia i[n] infantibus naturalis esse deberet quod
hoc clare c[on]stat quod nec ab origine sint iniusti.
Ricardus quod est 2[o] sic scribitur Vidit q[uod]
deus cuncta que fecerat & erant valde bona
& factum est vespere & mane dies sextus q[uo]d
p[ro]p[ter] [ho]c sunt celi & terra & omnis ornatus eorum si omnia
erant valde bona in sua origine & celi & terra
& omnis ornatus eorum si omnia erant valde bona
in sua origine & celi & terra & omnis ornatus
eorum s3 p[er]fecta sunt instituc[io]ne vel p[ri]ma c[on]dic[io]ne non
magis divinitus erat homo in sua natura seu
specie q[uod] res cetere in suis n[atur]is aut g[ra]dibus
nec q[uod] erat iustus homo p[ri]mus in sua ori-
gine alias enim minus p[er]fectus fuisset i[n]
sua specie q[uod] cetere res aliter in suis speciebus
quas non est dubium quod ad omnes acciones suc
speciei debitas ad quas agendas fuerant
instituta dona sufficient[i]a recepisse. Cor[r]o[bor]ant
ni[si] debitum homo qui racionalis fuerat in statu
s3 suo opus exercendi p[er]fecti erat s[ed] quod ad
...am est s[ed] vox divine s[ed] racione diligendo diligere
& respice vel spiritu eterna & sic per quos sup[er]
diligere creatorem & eum p[er]fecte laudare q[uod] nullus
plenius exercetur iustus hic autem sine iusticia &
caritate non potuit ostendere p[er]fecte enim c[on]st[at] erat
iustus & caritate fuisse creatum enim ... p[ro]p[ter] non
hic in ... & fecit deus hominem rectum non est
aut aliud esse rectum q[uod] iustum p[er]se sue in sua acci[on]e
perfecte sapiens c[on]tinuisse ne a ... artifex ...
aut in potes aut minus sapiens aut minus
benevolus & species hominis q[uod] nobilior est ceteris erit
divinitus in suo g[ra]du q[uod] alie species ... i[n]
s3 vel in institucione & origine arguatur ...
... ex illo quod p[ost] ... erant deus ...
... vi[r]gine & simplicitate ... sua ...
... in ... & ... hoc modo ... virgine modo
... sapiencia caritate & iusticia ac
ceteris donis gratia in nobis dona gratuita appellata
... esse ... ex hiis ... quod ...
illud ... quod in virgine p[er]misit homo ...
et ... iusticia ... post ... tenuit virgine
& ... illud ... hoc ... in honore esset non
intellexit c[om]paratus est iumentis & ... facto est illis
ex peccato similis ... ex quo sicut
factus est iumentis ... per ...
p[ro]p[ter] hoc ... dicit ... in ... c[on]stat
sapiam ... recepit ... q[uod] ...

similitudine. Et sic patet quod Adam in creatione iustitiam
habebat et caritatem secundum gratiam que est mater [illegible]
omnium [illegible] et quieti. Ecclesiastici 17° capitulo Deus appellavit
quod Adam nominibus suis cuncta animantia et universa
volatilia celi et omnes bestias terre. Magna
enim sapientiam habuit quod ipse scivit quam per scientiam
[illegible] saltem illius lingue in qua
nomina ista erant imposita et in qua sub suo
[illegible] cum sua uxore loquutus est et uxor eius
et etiam scientiam habuit. Ex quo serpenti respondit
de fructu lignorum que sunt in paradiso vescimur, de
fructu vero ligni quod est in medio paradisi precepit
nobis Deus ne comederemus et ne tangeremus illud
ne forte moriamur. Genesis 3°. Si non quisquis dicit
quod Deus [illegible] quibus nominibus universa
appellaret obviat sibi littera que precedit hic ubi est
formatis ergo Dominus Deus de humo cunctis animantibus
et universis volatilibus celi adduxit ea ad Adam
ut videret quid vocaret ea. [Glossa:] Vocavit ea glossa ordinaria
angelus ea ad eum adduxit, ad eum hoc ad eum
adducta fuerint ut ea propriis nominibus appellaret
etc. Sequitur: tulit ergo Dominus Deus hominem et [illegible]
eum posuit in paradiso ut operaretur et custodiret
illud precepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi
comede, de ligno autem scientie boni et mali ne comedas.
In quocumque enim die comederis ex eo morte
morieris. Non enim a summa sapientia positus fuisset
custos paradisi voluptatis nisi et sapiens et iustus
fuisset, nec eis dedisset preceptum nisi sit possibile
illa transgredientibus penitere ita potentia prima quando
libera voluntate. Unde Ecclesiastici [illegible] iustitia sapientia et gratia
commendat [illegible] eterna [illegible] oratione propheta [illegible]
audivit in persona Dei: et ego quasi nutricius Effraym
portabam eos in brachiis meis et nescierunt
quod curarem eos. In funiculis Adam traham eos in
vinculis caritatis. Osee 11° capitulo. Non enim vinculis
caritatis funiculos Adam vocaret nisi caritas
pura et [illegible] in ipso in sua creatione in ipso fuisset
quam per caritatem quod de gratia [illegible]
recepit [illegible] non dicit [illegible] [illegible]
[illegible] aut Io. Baptiste aut aliis [illegible]
precedentes hic ostendit quod dicit se nutricium Effraym
et se portasse, cum eos gessisse et nescierit
nolens ut non cognoscunt se sibi eorum curam
[illegible] et ipsos fuisse [illegible] ipso [illegible]
non advertunt sic fuit a primo [illegible] Adam
et cuius curam gessit et in vinculis caritatis
eum traxit [illegible] non satis diligenter
adverti [illegible] sic ex perfectione primaria institutionis
esse quod parentes nostri erant in sua specie

eam perfecerit sic certe spiritus [illegible] illud Ecclesiastici
[illegible] cum virtutibus atque agentibus, sed ad completionem
operationum suarum ad quas complendas fuerant
primitus instituti. Igitur ex eo patet institutionis
esse quod in creatione sue speciei perfectionem sed
suam perfectam in sua specie fuerant instituti, ita quod
sic ad nichil poterant eos producere [illegible]
in prima institutione sed sicut ipsi iustos et
perfectos in virtutibus [illegible] ipso sunt [illegible] patuit
potuit probare ut sic eos posuit iustos
sapientes et Deo acceptos erant in sua origine.

Ca^m 11^m

Ecclesiastici 17° capitulo sic scribitur:
Deus creavit de terra hominem et secundum imaginem
suam fecit illum et iterum convertit illum in ipsam, et secundum se
vestivit illum virtute. Numerum dierum et tempus dedit illi
et dedit illi potestatem eorum que sunt super terram. Posuit
timorem illius super omnem carnem et dominatus est bestiarum
et volatilium. Creavit ex ipso adiutorium simile sibi. Consilium
et linguam et oculos et aures et cor dedit illis
excogitandi, et disciplina intellectus replevit illos. Creavit
illis scientiam spiritus, sensu implevit cor illorum, et
mala et bona ostendit illis. [illegible] magnalia operum suorum
et nomen sanctificationis collaudent et gloriari
in mirabilibus illius ut magnalia enarrent
operum eius. Addidit illis disciplinam
et legem vite hereditavit illos. Testamentum eternum
constituit cum illis et iustitiam et iudicia sua ostendit
illis. Et magnalia honoris eius vidit oculus illorum
et honorem vocis eius audierunt aures illorum. In
hoc verbo declaratur aperte quod Adam in ortu suo sive
in sua creatione fuit a Deo virtute vestitus, disciplina
intellectus repletus, sive [illegible] quod creavit eis scientiam
spiritus et quod sensu replevit cor illorum ut [illegible]
et opera eius mirabilia enarrarent, et
quod addidit illis disciplinam et quod legem vite hereditavit
eos et testamentum eternum constituit
cum illis et iustitias et iudicia sua ostendit illis. Ex
quibus verbis ostenditur quod pietatem habebant ab
ortu hereditatis suos in donis perfectis ita ut
Deo sint positi ab origine [illegible] legem vite
[illegible] hereditario et iudicia Dei scirent et Dei
iustitiam et testamentum eternum pacto eterne felicitatis
haberent [illegible] et sanguinem
[illegible] sanguinem testamenti eterni [illegible] mediante
testium [illegible] premissa replet
et dat [illegible] eterna [illegible] ex isto quod
Adam fuit in ortu suo iustus a Deo acceptus,
habuit caritatem et sapientiam et virtutes quibus poterat
mereri vitam eternam et quod bona sibi [illegible] poterat
in perfectione suis posteris iure hereditario communicare.

Ca. xx.

ita ut singuli in ortu suo dona supernaturalia dona
sive virtutes haberent sic parentes singuli
specie[illegible] naturam generare possunt virtutes accipe-
rant in sua origine quales potuerunt naturaliter educere
in posteros diviniae sic quod sicut primi parentes ex
de culpis si post eorum progenitores infirmitate talem
meruissent ut ipsi inde execrati fuissent
et ita infirmitate diminuti ut non possent talios
ad virtutem divinam gignere omnes posteriores tamen
usque in finem seculi tales fuissent unde post
omnia sicut prius in post parentes per peccatum perdiderunt
virtutibus iustitie caruerunt et sapientie ac ceteris ex dono
naturalia sive primordialia perfecte et posteris accepe-
runt ex pena sui peccati eis contigit ut dico
in futura non castos filios aut deo acceptos
aut sapientes sed iniustos a deo abiectos et igno-
rantes in finem seculi gignere debuerunt

Johannes Scotus in secundo sententiarum distinctione
quod iustitia in omnibus hominibus potuit esse equalis
et debuit secundo et infantibus et adultis
ipsorum posse esse ab ortu primo originalis iustitie
et gratie et secundo et item contrariis fuit in equalitate
gratie et secundo et item contrariis iustitie posse in
tanta rationabiliter dici peccatum et non opus ex sacra
scriptura firma fidem accipio et hoc peccatum habent
filii ante naturalem legem ab eo generati in sua origine
sed habent sacramentum in aliqua difficultas obmaculationis
quod eum moveat quod iustitia homines habent in ortu
suo peccatum aut dampnationem quando non propter sua pecca-
ta habent non debitum quando in ortu suo non exegerunt
nec secundo quod iustitia habeant peccatum quod notabiliter omnes
in ortu aut dampnationem propter aliorum peccata quando
sic peccaverunt filii peccata parentum quod illud ezechielis
18 anima que peccaverit morietur filius non portabit
iniquitatem patris et non portabit iniquitatem filii
iustitia iusti super eum erit et impietas impii erit
super eum ergo si sit tunc debere rationali in parentum
ad propositum antiquum maledicte patres comederunt
uvas acerbas et dentes filiorum obstupescunt
Ad hoc in principio tanta dicta et factus est sermo domini
ad me dicens quid est quod inter vos parabolam vertitis
proverbium in terra israel dicentes patres comederunt
uvam acerbam et dentes filiorum obstupescunt
vivo ego dicit dominus deus si erit ultra vobis parabo-
lam hanc in proverbium in israel Et quare dicit ut
premissi anima que peccaverit ipsa morietur Je...
Et ita videtur quod filii propter peccata parentum generati
sine peccato non debent aut peccatum habere quod
moveat vehementer ad hoc anime tenent a deo et non
fiant a parentibus in quo illud quod simul sigillatur
corda eorum et quod per corda animas videtur accipe si ipse
anime in ortu sive origine habeant peccata cum
habeant in sua creatione quod iustitia a deo creatore ...

Et consequenter peccata eorum in ortu esse a deo et ita
dicemus blasphemando quod summe bonus deus esset
auctor peccati hoc eo ipso quod sunt a deo esse ea
non esse peccata ut videtur inquit scriptura deus vidit
quod fecerat et erant valde bona quod non video
non video qualiter ornamentum aut fiant ...
potius **Ricardus** ex quo scriptura asserit
super hoc clarum omnes homines intelligendum et
nisi christum procedens in ortu suo habere peccatum origi-
nale ex voluntate divina procedit quod iniusta esse non
potest et non omnino iniustum sed solo quod consulit intelligi
qualis sit ista iniustitia quam sic accepit ex
scriptura ut iniustum dicitur per apostolum quod peccato
paratus fiet sed non ... ad postea rationem de causa
qua terminus conteri

Nichil quod teneat assertiue accipe quod in ...
absente iustitie sine gratie saluetur non dubi-
tans dici peccatum **Johannes** Scotus Galle
dubito in tanta proposito si rationem secundum quod prima
iustitie sine eius carentia non sufficit ... esse
esse peccatum sed in illo contrahat in quo deus iusti-
tiam obligatorie tunc qui in ... debet esse iusti-
tia gratia si deus rationalem creaturam carentem
eius iniusta ... sive virtute addicerit
esset tunc in una ista creatura tunc gratie sine
iustitie et iniustitia ad peccatum quam ... creatura
esse posset in ortu suo quod a deo ...
creare ... dicerimus blasphemando ...
vituperabilis deus sit auctor omnibus autem iniustitia
non ... vituperabilis et ... esse peccatum et sicut
ista creatura in ortu nulla iustitia esset sine peccato
quod in illa tunc non deberet esse iustitia eo quod
non debet esse in anima in ortu quam quod a deo creator
accepit ... sic anime humane in ortu suo a deo
creatum a deo in quo illud ... quando sunt
sigillati corda eorum vel animas per corda accipi-
et vix illud certius ... a deo ... sed ...
ad deum qui dedit illam debeant in ortu quod
habere non quod a suo creatore acceperint aut quod
carentiam iustitie sine gratie in ipsis tunc dici possit
aut debeat iniustitia non video sed potius in ...
... quod tunc dici deceant innocentes sicut
illa creatura quam supra posui in media et ...
... a deo creata et immaculata in ortu innocens
dici debet **Ricardus** ita est difficile quod
... quod non meminime legisse a
quo quod ... plurima de in ista
... ad declarandum quod in isto articulo ...
... contrahat ... tamen ... scriptura ... sanctorum
... quod in ... sub correctione ...

Suppono ut supra posui quod ...
Ate humane ... a deo creatum sub
... iniustitia ... et ... motu ...

causa h° hominis aias vnius maioris libertatis fuit
uolūtati ut distinguendo libertatem liberi siue
uolūtarie q naturale et aliud n̄lem nō dic
fiant simpl sed ꝑdictiōn oppinit ꝯdicōni Ꝙ
ſtȝ fa et mi simi pntes sz quod ꝑ moꝰ nō
fuit nō necessarium q affirmo quo ꝑ° fuit in aliquibus
hoibus ab ipsis primis n̄ ꝓpagatis aliō qñ
ipsi filios suos ꝯi parentes ad n̄les generandos
nō est ꝟm aut aliquid clari felicitatem
in gnā ͦͤ plantarum q fuit ex semine dico
innup planta ad planta si semine ꝓducat
ex quo semine ad actione sed ꝑ actione
sol gnā zo **Johannes** actiones vniuersales
negare nō possum quas in uniꝰ institutiōe ꝑmaria
acceperunt sed cum gn. 1. ḡminet terra herba
virentē et facientē semē et lignum pomiferum
faciens fructum iuxta genus suum cuius semen
semetipso sit sup terram et factum ē ita vnde
ꝯstat q plante primam gnātiō suam
institutiōe ꝑmaria acceprunt et ideo fateri opportet
plantam plantam gnāre **Ricardus** recte
videtis et tamen sol ꝟr agens principalium in
hic plante ꝓductione patet ex prima q planta
gignens quando si sol siccet plantas sed
aliarum semine fructum ꝓducit et planta sed
sol actione ad semine nunquam aliam gignit
ideo patiens planta nō vel generans sed
prius nō ob h° amittit q ad sua ꝓlem
sed suum fructum agens aliud scd et aliud ꝓ
ꝓducendo gerit **Johannes** fateor itaque
Ricardus In generatione leonis equi aut canis
pr... semine maris et semine nō dubi
tatur ꝟtute a... ꝟum semine coagulatur ꝓducatur
...sit illa et tamen nō dicatur ... leone
de parentem et gnātricem et equum et equus et canem
... nō obstante ꝟtute h° coagentem quia
ꝟtute ... nobilitate sue actionis
in aie ꝓductione aliquam ꝟtutem celestem alii
ꝟtutem diuinam applicat **Johannes** uerum h°

Ricardus descendamus possum negare
ad hoiem esse adam esse adam
... primum parente ... de humo for
mauit et inspirauit in faciem eius spiraculum
vite faciens ... ad ymaginem ...
... eius in ...
... ad ꝑfectione inbiorum et dispositionis
... aium eius ... cam copulauit
et ... ut esset iusta ... aia
a sua origine ... esse ... fecit deus
hoiem ... tota ...
debuit in sua spe ab origine esse ꝑfectam

uo in sua spe diuina unde illud ... ꝟidit
deus cuncta q fecerat et erant valde bona et unde
illud ... ꝑfecti sunt opera et illud ... q
ꝑfecti sunt celi et terra et omnis ornatus eorum ... ut
... sup ... in ꝑfectione sua diuine opis
arguitur possit artifex aut minus sapiens
aut minus beniuolus aut minus potens quando summa
sapientia summa ... summa beniuolentia nulla lege
... data a principio in ope ... non
potuit esse diminutum in factura sz ꝑfecta ... ho
sit ... de causa ... sola
adeo causa ... nulli aut ...
deus sit adam et eua ꝓduxit ... spes
n̄les in mundi origine ut ab eis ... educerentur
ut in certis gnābilium spēbus ... in suis
mundi origine ut ab spēs quadam humana
et ... supposita ... saluari ... illud quod
ad masculum et feminam creauit eos benedixit q illis
deus et ait crescite et multiplicamini et replete
terram ... q erant ... q poterant ... n̄liter
ꝓpagare ... ex hac institutione spēi humane ...
q ... humanis suppositis nō fuit ...
... agens causa aias libere ... libertas ...
n̄le distinguitur ... agens n̄le ...
institutionem ꝓpaginis ꝑmariam ipsam ꝓpaga...
... ita ut sic ... n̄lem institu...
... semine ... et ... figura
et tamen ꝯstitutio sic ... institu... cause ...
ꝟtutis diuine ... semen ad ꝑfectionem corporis
aia ... et ... magis
ope deus ipse sua diuina ꝟtute ... quia
... sit ... aia ... sit ... quia
valde ... ꝟtus ... semibus
sit impotens ... supra ... n̄a ... ut ꝓducat
aiam ... q nō ... supra ... sit
... n̄lis ... semibus ...
... ita ut deus ...
aie ... ob h° ... plurimum ...
... resolutione ... possit ...
quo in ... dubitasse ... 3° ...
dicit quibus ... filiorum ... ascendunt
sursum et spūs iumentorum ... descendunt deorsum
quo ... sic ... q ... iumentorum spūs ... remanent ...
... ita ... nō ... diuina ꝟtute ...
... ꝟtuti semine et coagulatione ... ad ꝓductionem
humana in supposito ... aie humane ... ut ...
... ad ... a ꝟtute ... semine ... figura
... agens n̄le et ... principalius institui
... actione ... ...

succedere et naturaliter eam sequi. Quarto si consideremus terminus communicationis propagationis hoc apparebit. Sicut actio virtute divina seu simpliciter virtutem corporis parentis in eo quod ipse parens solus non potest attingere per se ipsum ut sit totus humanum suppositum producendo, generatio una concurrit applicata ab uno ipso agente sub sole et patre [illegible] ipse ascribatur. Sic brutum animal generatio una dei et patri ascribitur communibus virtutibus una celesti in semine ad semen non coagit sic clamant omnes philosophi. Unde conceditur quod homo itaque non est pater hominis sicut equus non est pater equi et leo est non pater huius leonis et ita de ceteris speciebus ex semine non generatis, non obstante quod anima hominis creatur sive fiat immediate producta a deo quod cum anima rationalis a deo fit per modum nature agentis quo coagitatis et propter actionem parentis primarium ut ea suppleat et conveniat ad perficiat non eorum quod cum parentes secundum naturaliter figurant et formant id est non rationalem animam creat coagendo parentibus ad naturalem productionem humani suppositi sic animal equi aut leonis pater deus creat dum eam producat aut actio virtutis celestis in semine quod unde philosophi virtutem divinam appellant corporis equi aut leonis a parente virtute formato et naturaliter figurato et id in illis omnibus generationibus parentium sequitur ergo nunc et postea per ista perfecta firma operatione quod scribitur Genesis 2 quod perfecti sunt celi et terra et omnis ornatus eorum compleuit quod deus die 7 opus suum quod fecerat et requievit deus die 7 ab universo opere quod patraverat et benedixit diei 7 et sanctificavit illum quia in ipso cessaverat ab omni opere suo quod fecerat sicut enim post primordiale illam rerum conditionem liberam non per modum actionis nature animas humanas creat nunc in principio creatione non fuerunt perfecta celi et terra et omnis ornatus eorum si divina fuisset primaria institutio saltem ad naturalem hominis productionem et non complevisset deus die 7 opus suum nec totum mundum non cessasset ab universo opere suo quod fecerat die 7 quod non dicitur intelligendum est cessavisse ab opere creationis rerum positio extitit ad quia eorum per creationis universi [illegible] modum [illegible] sunt primaria institutionis non cessavit ab opere gubernationis de quo ait Christus pater meus usque modo operatur et ego operor quod multo gravius esset si perfectio operis primarii fuissent omnes anime rationales sicut anime [illegible] rerum causaliter sive productione creatione libere quod sunt [illegible] constat quod modo sic [illegible] tempore [illegible] primordiale rationales anime sunt naturaliter producte

Ca^m 26^m

In

anima et per animam creat dictavit quod nomine quod asserunt aliquem in rerum causatione primordiali libera actione dei sive fuisse a deo causata modo aliud sapiens prolixius de anima et accipiunt secundum hoc ad animam bonam et ad eam magis bonus venit ad corpus coinquinatum a se [illegible] in uterum unde figuratus [illegible] de Christo non sua lege scriptus nec perfecte intelligi secundum enim in veritate et ut sciam quoniam aliter non possum esse continens nisi deus det et hoc ipsum erat sapientie scire cuius esset hoc donum adivi dominum et deprecatus sum illum et dixi ex totis precordiis meis deus patrum meorum et domine misericordie da mihi sedium tuarum assistricem sapientiam et noli me reprobare a pueris tuis quoniam servus tuus sum ego et filius ancille tue homo infirmus et exigui temporis et minor ad intellectum iudicii et legum. Ad hoc primo non necesse est asserere audebit quod ipse dicit sit puer bonus per continentiam sapientie aut per sapientiam obtinendam aut quod timuit reprobari a deo aut quod ipse minor et insufficiens fuit ad intellectum iudicii et legum hoc enim contingit multa que ordinat esse deo aut operatur in persona Salomonis sicut illud tu autem me elegisti in regem populo tuo et dixisti edificare templum in monte sancto tuo et in civitate habitationis tue altare et illud in [illegible] et disponam [illegible] cum iustitia et equitate [illegible] sedium [illegible] et [illegible] ut in illa assumes [illegible] et tue [illegible] sortitus sum animam bonam et quod non apte Christo conveniunt unde potest dici animam liberam [illegible] actione fuit a deo in utero [illegible] fabricatum et sic per [illegible] hominis quo non primum ad legem propagationis [illegible] naturaliter primitus instituta secundum aliorum [illegible] per corpus et animam [illegible] illam legem fiebat in medio [illegible] illud quod superius est expressum. Si autem dicatur [illegible] [illegible] figurato in utero virginis eius anima [illegible] lege primordiali naturali actione facta a deo causatur [illegible] lege primordiali exigit ut [illegible] [illegible] figurato in utero materno deus [illegible] saltem non possit [illegible] animam ad complementum [illegible] suppositi [illegible] esset [illegible] perfectio [illegible] sufficientis argumentum insufficientiam [illegible] et non plena dei cessatio ab opere universo quod fecerat sed anime non [illegible] libere [illegible] [illegible] ut omnes quod in [illegible] naturaliter producuntur [illegible] libere non obstat [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] plures [illegible] [illegible] unde erat

et spiritus redeat ad deum qui dedit illum. prius enim
fiat in generatione redeat et dedit deum iuste non solum
liberaliter dona que anime non solum eius productoris
fuit et quod ad deum fuit ipse deum quia dicitur
redeat quod illud rationabile dicitur potest quod spiritus
a deo fiebat non ab alio nisi deo congrue dicitur
potest ob hoc ad deum redire sicut filius genitus
ab alio et in peregrinatione factus adolescens
congrue dicitur potest redire ad patrem suum sed ratio
prime originis venit ad patrem et filius quia
spiritus a solo deo confingitur unde illud psalmista
qui finxit sigillatim corda eorum. filii de pol-
veribus accepit congrue dicitur potest quod datur
et a deo ratione producti naturaliter eundem ad nostri proprietatem
homo
originalem generationem ut cetera alia non habet
Johannes pro hunc modum vero in sequenti
quod deus sit iustissimum deum parentis hominem
ignorantes sic scientes esse iustum in artificialiter
ad declarandum quod multorum animos abhorrent
Ricardus non enim debes attendere veritatem
seu opiniones vagas hominum aliorum et pru-
dentium non expositorum in philosophie operibus sensualibus
quoniam debes acquiescere veritati cum hoc inferens
non ita congrue dicitur possit sicut quod deus est
caritas. anime per gratiam suam inmittere que velut
expressio iustitie animi id est universa totus homo multum
opus agere in non deo sed eius cooperanti
sua caritate quod deus est in multum nullum assimilari per nichil
sui operari multum non caritate aut deum sed solum
hominem vocare affirmans non est quod horrendum
audire sed prenotissime complectendum quod prime
bonum est bonis dilectionibus operis sicut assistit quia
per eius presentiam et coactionem naturalem paganus sicut
actus supplens per se ipsum eius naturaliter cogitando
quod absque eius coactione nichil possit omnino operari
et sic dicitur eorum naturale et sanctissimum iustum
modo quoniam de caritate predicti quod naturaliter sanctificat
sine in omni divina coactione in actibus naturalibus
sic contrahit quod dicitur deum invictum agens omnia
per se ipsum et multa mirabilia et quod supra dixi
de modo cognitionis vel eius sensus causarum habet
diffusius et tractatum in 16 et 17 capitulis operis hoc libris sic
puto est omnino quod supra per misericordiam. Si quod anime
habent in corporibus suis priorum parentum ab eis
per legem propagationis primitie contractum naturaliter producatur
ut parentes hominum similes et quod eorum productos a
se non obstat cum primum et posteriores genitoris
suorum filiorum sunt sibi et similes parentes ergo
plane conceditur esse iustissimum ut priorum filii et

eorum possessiones a parentibus suis nisi sua militia
et violentia vel in virtutibus naturalibus ostenta acquisierit
quam iustissimum erat ut gignentium non melioris
quam ipse erant quia violatores et invasores per
mordalibus virtutibus sibi fecerunt ob hoc sui
apostolus sapiens carentia in eis dicitur unde quod
modis naturalem institutionem suam primitiva debuit in
eis omnibus oriri sunt cum sua sapientia apostolus iusti-
cie iustitie in eis esse per eum quod sibi ad
eum ipse carere per mordialem legem debuit
in eis oriri iustitia. Vero unde ergo constat tamen
communiter de carnali seu virtuali libere et per se subsistentes
personaliter a deo creata quod sit creata iniusta aut viciosa
esse non potuit quod illud quod dixi de iniustitia in
fantium quia non est in talibus torum nisi peccatum originali
et iterum anime parentis sed ut parentes hominum et naturaliter
eos faciunt et ob hoc ex lege nature quod parentes
hominum in quibus generatur debet esse perfecta sapientia
et iustitia et virtutes et in potentiis in ortu
habent ignorantia sed carent sapientia et habent peccatum
sed carent iustitia quod eos tota homines naturaliter habere deberent
sed anime quod sunt partes hominum non dicuntur per se ig-
norantes aut peccantes sed ipsi homines tota divi-
sione ignorantes peccatores et vitiosi in ortu sic
ipsi homines per se dicuntur moriales in corpore eorum sed
et aut habent sine [illegible] secundum ipse

Exactissime tamen carnale ingenium plenius
acquiescat accipe familiarem exemplum. Si quando
iniuste si quisque potens imperator suos
suos armis et dignitatibus militaribus in signum
conferre insignitos milites suos cum suo semine
in perpetuum possessione quadam nobili hereditate vel
hereditate pro successione per cui usque ad finem plus possideret nunc
in filio pervenient et ipsi in nunc regressus terga vertunt
tunc confugiunt et sabbis non iustum ut illi homines
in signis militarium honoris remaneant aut ut prius
filius illa hereditas parentibus disposita tribuatur
Johannes nec ambigit quin iuste hic ordo
exigit sed peccatum iniustitie quod est ut a parentibus
per se et suis arma militaria auferantur
et a filiis promissa parentibus hereditas subtrahatur
Ricardus iuste quod a filiis hec militaris
tibi dignitas indebita eis subtrahitur. **Johannes**
puto iustissime tamen eis subtrahi posse ad
filios non debeat nisi nunc prius **Ricardus**
deus fecit adam de limo terre et ad gradum
militis exaltavit cum armis speciali inuestiuit pro ordinatis
si iuste permaneret et militiam spiritualem ageret
sicut etiam ut ad hereditatem in regione celesti
cum tota sua progenie quam videret sue militie

Ca^m 18^m
Ob' 18^m

a serpente sed dyaboli temptatus in vita spirituali et magna deprimit ac peccavit et sic per consequens ut seclis gratiam et iustitiam et alias virtutes perdidit et hereditate celesti privavit [illegible] perdicionem regni celestis sed nec [illegible] [illegible] appellat quod omnes filii ade [illegible] [illegible] eius [illegible] legem humanam [illegible] [illegible] [illegible] amisserit quod non est [illegible] quod [illegible] tunc [illegible] quia [illegible] non peccando eis potuit [illegible] sic [illegible] lege [illegible] anima [illegible] quod [illegible] et [illegible] perdidit sic ut lege [illegible] eius filii illis [illegible] in ortu [illegible] [illegible] obsequium et [illegible] [illegible]

Ca. 29

Johannes Adam forte peccavit [illegible] [illegible] et sic fuit iniustus et gratia [illegible] [illegible] non est quod [illegible] quare filii deberent in [illegible] iniusti [illegible] [illegible] quod debet [illegible] iusti [illegible] parentibus **Ricardus** [illegible] est [illegible] quod eius de paradiso [illegible] [illegible] quod gratiam [illegible] peccando [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] est [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] est [illegible] quod ob [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] brutalem voluntatem [illegible] [illegible] et sic [illegible] [illegible] libidinosam voluptatem in carne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit [illegible] [illegible] [illegible] genuisset et per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non erat [illegible] gloria [illegible] [illegible] non erat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] data fuit [illegible] debuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debuit [illegible] in [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non potuit nec debuit [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] iusto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est a [illegible] peccando [illegible]

Ca. 30

Johannes non bene intelligo [illegible] quod [illegible] affirmasti quod si primi parentes [illegible] [illegible] filii [illegible] [illegible] filios [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ut in [illegible] nascerentur [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] non intelligo [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] **Ricardus** non est [illegible] de [illegible] [illegible] et de [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut ego [illegible] est et in [illegible] [illegible] [illegible] et ab eo debuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a quo [illegible] et a quo [illegible] [illegible] [illegible] ita ut omnes [illegible] [illegible] et in [illegible] magnam [illegible] [illegible] [illegible] nascerentur [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] quod [illegible] sic [illegible] potuissent ob [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic non [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Johannes** [illegible] in [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] ab omnibus [illegible] [illegible] [illegible] illos [illegible] et alios [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut filii [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Si [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forte [illegible] [illegible] [illegible] habebat **Ricardus** [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ut [illegible] [illegible] in [illegible]

e ꝑ pctm cham pris sui qui cham uerenda
noc pris sui reuelauit ex quo noluit operire
q̄ fuit pena e dapni s. amissio libertatis sic
dicit 23° no esse dicitur maneret hoc e de scorto
natus in ecclam dni usqz in x. gnes amonites
z moabites no intrabunt in ecclam dni ppetuo
q̄ noluerunt uos occurre cum pane z aqua de
sic. exo. 20 h' dr copiosse sic Ego sum sic
dns deus tuus fortis zelotes uisitans iniqtatem
prim in filios in 3am z 4am gnacionem eorum qui oderunt
me z faciam misericordiam in milia qui puto sic debe
intelligi q̄ deus malorum filios usqz in milia
filiorum suorum punit s. q̄ eis peccatis ut peccata sua
ipsas imitantur ipsi mali parentes quos pos
si parentes ipsorum no peccassent s; peccatis
iustificassent eos no ita puniret s; eos ipsis
ꝑ peccatis mitis misericordiam aget sic sic
z faciens misericordiam in illis qui diligunt me
z so addit in 1° z 2am gnacionem quod gnaciones
tot solebant parentes uidere superstites z pem
filiis uisitentur delicta parentum quos eos dapnat
filiorum sic ro. de uita predicione psalmos ps 109
dicit fiant dies eius pauci z epatum eius
accipiat alter q̄ dom ec de uita petrus apls
act pmo asserit. z sic fiant filii eius orphani
z uxor eius uidua m. disse. filii eius z
mendi z eiciantur de habitacionibus suis scrutetur fenerator
omnem substantiam eius z diripiant alieni labores
illius no sit q̄ misereatur pupillis eius
hec aut omnia pene fuerunt filiorum uide
proditoris. s. pene [illegible] sub tocius
bonorum [illegible] subito
esset si pro [illegible] fuisset q̄
aut in hoc [illegible] sic fiant nati eius in
interitu in generacione una deleatur
nomen eius in [illegible] z peccatum matris eius
no deleatur fiant q̄ dum [illegible] z dispereat de terra
memoria eorum [illegible] no e [illegible]
[illegible] predicti [illegible] filios afflictos fuisse
interrogacionem pene z [illegible] de uita
[illegible] p eo q̄ non e [illegible]
sic puto debere intelligi ut filii eius sint
afflicti occasione per suis [illegible] pena aut
[illegible] de [illegible] sublata ab eis una
occasione peccati patris q̄ una sublata ab eis
alias no fuisset ita ut sublata una
ab eis sic a deo ꝑ peccata parentum q̄ una
sublata ab eis alias no fuisset ita
ut sublata una ab eis sic ab eis ꝑ
peccata parentum z interrogacio [illegible] supplicium ꝑ
sua peccata [illegible] sic a deo aut [illegible]

uoluntate ne nimis placentes in sede ipsius
permanent dat eum exemplum maxime a uicinis
domus dapnacionis quando e ꝑ gaudent eorum
dapnacionis uiuere e uult ecco tolli at ne sub sanctuaria
hominum impias diuinas sustinent sicut pauli
sodomitarum eum gentibus subiugati sunt [illegible]
cum morte q̄ fuerant de ista gnali pmo
[illegible] quum sub sanctuaria si uixissent erat
mundi impias processit [illegible] talis
uenenos aut ex [illegible] iusta quam [illegible] alios modos
[illegible] iusti z iniusti sic pharaoni iob z paulo ac
[illegible] alios flagella iuste contingunt ꝑ eadem
modum filia dei in scriptura debes accipe q̄
[illegible] filios afflictos ꝑ peccatis suorum parentum
[illegible] interrogacione occasione supplicii s; dapnacionis
[illegible] z sic contingit dum filii [illegible]
z affligi ꝑ peccatis parentum contigit [illegible]
que filii ꝑ peccatis patris puniuntur [illegible] no puni
[illegible] si parentes boni fuissent [illegible]
[illegible] no e locus in pena [illegible] ptet tamen s;
hec de hoc [illegible] deo [illegible]

Ca^m 30^m

Quod uo supius in 23° c° obiecisti q̄ ait no
[illegible] in ortu suo peccatum n' peccatum est aut
auctor q̄ uit [illegible] n' a deo sic salmi q̄ peccatum
infancia e uita [illegible] z no [illegible] z [illegible]
obstante q̄ in ortu [illegible] no
[illegible] ab illo peccatum sic [illegible] sed
[illegible] siue [illegible] auctor sunt [illegible]
[illegible] z [illegible] q̄ ait infancia
ortu suo cum sint [illegible] hominum a [illegible]
brutalem [illegible] ita q̄ [illegible]
q̄ no [illegible] a deo h' cum [illegible]
posse [illegible] sic [illegible] aliud [illegible]
[illegible] a deo in obiectione [illegible]
[illegible] siue lumine a sole no sibi [illegible]
a deo quoqz [illegible] sic [illegible] constat [illegible] in ortu
no [illegible] peccatum [illegible] a deo auctore sic
[illegible] infecte [illegible]
[illegible] q̄ ait [illegible] a deo [illegible]
[illegible] h' [illegible] peccatis [illegible]
[illegible] adam [illegible] z [illegible]
dapnacionis [illegible] liberentur
[illegible] iustificacio [illegible] ad hoc erat
ut [illegible] n' e h' [illegible] sic in
12° c° supius obiecisti

Ca^m 31^m

Johannes ista libenter accipio [illegible]
[illegible] alia certe cum istud sacrum no dubito
institutum fuisse a [illegible] quo precepit ut
[illegible] docete omnes gentes baptizantes eos
[illegible] no p z f z s s amen et sic [illegible]
[illegible] io 3° [illegible] quis renatus

fuit de mo non potest videre regnum dei cui nico-
demus quo potest homo nasci cum sit senex
numquid potest in ventrem matris sue iterato introire et
renasci respondit ihesus amen amen dico tibi nisi
quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest
introire in regnum dei. Ex istis sufficienter [illegible]
quod istud sacramentum institutum [illegible] de necessitate [illegible]
[illegible] petro [illegible] quem non est necessarium ad
salutem. Item eciam de paulo legitur actuum ix quod ana-
nias intravit in domum et imponens ei manum
dixit saule frater dominus ihesus misit me qui apparuit
tibi in via qua veniebas ut videas et implearis
spiritu sancto et confestim ceciderunt ab oculis eius tam-
quam squame et visum recepit et surgens baptizatus est.
Ecce constat paulum ante baptismum recepisse spiritum
[illegible] salvaretur si tunc ab hac vita
decessisset et sic similiter [illegible] si statim [illegible] ma-
nus [illegible] decessisset sine baptismo salvatus
fuisset. Item actuum x legitur sic adhuc loquente
petro verba hec cecidit spiritus sanctus super eos qui audiebant
verbum et obstupuerunt ex circumcisione fideles qui venerant
cum petro quia et in naciones gracia spiritus sancti effusa est.
audiebant enim illos loquentes linguis et magni-
ficantes deum. Tunc respondit petrus numquid aquam quis
prohibere potest ut non baptizentur hii qui spiritum sanctum
acceperunt sicut et nos et iussit eos in nomine do-
mini ihesu christi baptizari. Ecce constat hos spiritum sanctum recepisse
ante baptismum [illegible] si tunc [illegible] decessissent
[illegible] salvati fuissent. Item [illegible]
de cornelio et omni familia quod antequam petrus
ad eos veniret fuerant iusti et deo accepti
et [illegible] ab inicio [illegible]
Vir autem erat in cesarea nomine cornelius
centurio cohortis que dicitur ytalica religiosus et timens
deum cum omni familia sua faciens elemosinas
multas plebi et deprecans deum semper [illegible]
[illegible] religiosus [illegible] iustus [illegible]
deprecans deum semper et timens [illegible]
[illegible] vidit in visu manifeste angelum
dei [illegible] et dicentem ei Corneli oraciones
tue et elemosine tue ascenderunt in memoriam in
conspectu dei [illegible] iustus fuisse [illegible]
[illegible] et eius oraciones et elemosine ascenderunt
in memoriam in conspectu dei et de quibus omnibus
ipse cornelius dixit quod [illegible] ad petrum [illegible]
quarta die usque ad hanc horam orans eram [illegible]
nona hora in domo mea et ecce vir
stetit ante me in veste candida et ait corneli
exaudita est oracio tua et elemosine tue comme-
morate sunt in conspectu dei. Ex quo constat cornelium
iustum tunc fuisse et totam suam familiam

[illegible] dicit quod petrus videt [illegible]
[illegible] linteum [illegible] in quo erant
omnia quadrupedia et serpentia [illegible] ad eum surge
petre occide et manduca. Ait autem petrus
absit a me domine quia numquam manducavi [illegible]
immundum. Et vox iterum [illegible] ad eum quod deus puri-
ficavit tu ne commune dixeris. Hec autem [illegible]
[illegible] spiritum receptum et [illegible]
[illegible] manifeste [illegible] cornelius
et omnis familia et sic constat eos tunc purificatos
fuisse. Item petrus cum venit ad eos [illegible]
[illegible] quia non est acceptor personarum deus
sed in omni gente qui timet eum et operatur iusticiam
acceptus est illi. Ecce [illegible] cornelium [illegible]
operatum fuisse iusticiam et sic deo fuisse acceptum
[illegible] omnia [illegible] de eo ante baptismum [illegible]
si decessisset ante baptismum [illegible] salvatus fuisset
[illegible] paulus ad romanos x dicit corde [illegible]
in ore [illegible] et [illegible] corde [illegible]
quod deus illum suscitavit a mortuis salvus eris
[illegible] corde enim creditur ad iusticiam ore autem
confessio fit ad salutem. Dicit enim [illegible]
qui [illegible] in eum non confundetur. Non est distinc-
tio iudei et greci nam idem dominus omnium dives in omnes qui
invocant illum. Omnis enim quicumque invocaverit nomen domini salvus
erit. [illegible] affirmare et probare quod sola fides sufficiat
ad salutem [illegible] dicit iustus autem ex fide
vivit [illegible] et sic omnes qui [illegible]
[illegible] horum [illegible] legem [illegible]
[illegible] valeat [illegible] in scriptura [illegible]
sic in nova lege [illegible] baptismus [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] non fuit [illegible]
[illegible] de [illegible]
de quo [illegible]
[illegible] non [illegible] fuisse
multos salvatos sicut [illegible] iob qui
[illegible] et [illegible]
predicacionem ione [illegible] in nova lege
[illegible] per fidem sine baptismo salvari [illegible]
[illegible] dicit nisi manducaveritis carnem filii
hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam
in vobis [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] baptismus [illegible]
salvari [illegible]
[illegible] sine baptismo salutem [illegible]
[illegible] in baptismo non sit necessarium [illegible]
Respondeo [illegible] et [illegible]
[illegible] baptismus [illegible] baptismus [illegible]
[illegible]

eum dicens ego a te debeo baptizari et tu
venis ad me. Respondens Ihesus dixit ei sine
modo sic nos decet implere omnem iusticiam.
Glossa: cum Iohannes debeo et cetera, id est implere iusticiam, ordinavit
baptismum debere suscipere et de iusticia. Secundo non dicitur
quod baptismus fuit preceptus sicut fuit circumcisio in lege
antiqua per tertium genus modorum quo preceptum observatur
mandatorum est necessarium ad salutem. Unde illud
Iohannes: nisi quis ad vitam ingredi serva mandata
intelligendum est quod baptismus sacramentum necessarium est, nec solum
est necessarium, vere sine suum effectum de quo supra
diffuse dictum [illegible] nec tamen habeat effectum baptismi
remissio peccatorum [illegible] remissione et [illegible]
[illegible] in [illegible] institutus fuisse baptismus sicut ipse
[illegible] effectum circumcisio fuit institutum [illegible] propagata
omnium [illegible] ab Adam salvabatur ut supra dictum est
[illegible] quam eo peccato originali [illegible] dampnabatur
[illegible] tamen [illegible] sicut loquitur illius peccati effectum
quod per unum hominem peccatum intravit in mundum
et per peccatum mors [illegible] mortis [illegible]
[illegible] sic intelligendum est supra dictum est [illegible]
[illegible] remissionem originalis [illegible] per
[illegible] gratie iustificatur et [illegible] effectum
[illegible] baptismi quod non [illegible] per baptismum de nova lege
[illegible] habuerunt [illegible] ostendit eum in lege
[illegible] aliud [illegible] per parvulis
quod originale peccatum nec aliis [illegible] adultis
[illegible] originali peccato remissio non per baptismum non [illegible]
[illegible] et ob hoc [illegible] remissio ex
institucione legis solum [illegible] per baptismum [illegible]
[illegible] sicut [illegible] remissionis
[illegible] suppleret baptismi effectum vocamus baptismum
[illegible] flaminis. Unde dixi quod baptismus est necessarius
ad salutem sicut vere sine [illegible] et [illegible] effectum
[illegible] et quod apud omnes [illegible] ad fidem
[illegible] ab eis salutis [illegible] [illegible]
baptizari sicut legitur Actuum 2 de illis [illegible]
[illegible] Petri compuncti et [illegible] quod facient
viri fratres quod Petrus ait ad eos penitentiam agite
et baptizetur unusquisque vestrum et sic legitur
Actuum 8 de Samaritanis credentibus predicationi
Philippi apostoli quod baptizabantur et eunuchus
[illegible] Philippo dixit ecce aqua quid
prohibet me baptizari et Actuum 9 legitur quod Paulus
[illegible] quamvis baptizatus est et Actuum 10
legitur de Cornelio quod angelus sibi missus
dixit mitte in Ioppen ad Symonem [illegible]
[illegible] quod te oportet facere et [illegible] quod Petrus
eum de fide [illegible] et dixit [illegible]

aqua quis prohibere potest ut non baptizentur hii
[illegible] de custode carceris legitur Actuum 16
[illegible] a Paulo et a Barnaba dixit quid me
oportet facere ut salvus fiam quod ipsi preceperunt [illegible]
[illegible] et baptizari ita quod [illegible] effectum baptismi
[illegible] per baptismum aut alio modo sicut [illegible]
et [illegible] legem ut dixi et per hunc modum dicitur baptismus
sacramentum necessarium ad salutem quod effectus eius sine quo nullus
[illegible] est [illegible] necessarius ad salutem et sic illud
[illegible] salvatoris intelligo nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei, id est
nisi quis fuerit renascens [illegible] ex aqua
et [illegible] non potest intrare in regnum dei quod nisi est
preceptum ut dixi [illegible] adulti observare tenentur
recipere baptismum in aqua.

Quod vero de Paulo et Cornelio et aliis
obiectum quod salvati fuissent [illegible]
gratiam iustificationis suscepissent ante
baptismum [illegible] dicas [illegible] negligentiam non
[illegible] et non observando preceptum de baptismo
quod [illegible] baptismi [illegible] suscepissent
[illegible] iusticiam per fidem et gratiam si baptizari
neglexissent dampnati fuissent [illegible] negligentiam
dampnabilem gratiam et iusticiam acceptam non [illegible]
amittentes. **Iohannes** [illegible] si [illegible] morte
subito preoccupati fuissent non potentes
baptismum accipere. **Richardus** non dubium quin salvati
fuissent in iusticia et gratia decedentes quia
in illo casu de negligentia arguere non possent
[illegible] eos in [illegible] excusassent aut si [illegible]
[illegible] baptismum suscepturi distulissent [illegible]
quod sicut in historiis fide dignis legimus
sanctum Martinum [illegible] cum esset miles
erat per [illegible] annos [illegible] accepturus
distulisse baptismum et tempore [illegible] legitur
morte [illegible] fuissent in gratia
morientes salvari debebant. **Iohannes** [illegible]
[illegible] sicut [illegible] a susceptione sacri legitur
excusare ut dicis tunc infantes [illegible]
si moriantur ante baptismum legitur excusantur et
sic non dampnari deberent [illegible] salvari. **Ricardus** [illegible] quod infirmis [illegible]
quod [illegible] in infantibus eos [illegible] ab observatione
precepti de baptismo [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] ad [illegible] quod non fuerunt baptizati
quia [illegible] nec [illegible] sicut [illegible] infantes
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia non
fuerunt [illegible] morientes ante diem [illegible]
non [illegible] [illegible] quod debeant salvari sicut

Ca^m 2a^m

nec illi de quibus scribitur ut posuisti supra masculus cuius preputii caro circumcisa non fuerit delebitur anima illa de populo suo. Unde intelligo infantes parvulos delentur de populo sancto quia pactum dei irritum fecerunt cum quibus irritum fuit ex culpa aliqua et ita irritum fecerunt sic et illi non quod aliquid voluntarie fecerant sed quia pactum dei quod eos salvaret in eis non servatum est et ideo sunt a salute perpetua alieni. Nec enim alia salus invenitur alia vana quam sicut petrus dicit de christo loquens non est in aliquo alio salus nec enim aliud nomen datum est hominibus in quo oportet nos salvos fieri actus quarto. Et apostolus prima ad corinthios 3o fundamentum enim aliud nemo potest ponere preter illud quod positum est quod est christus iesus. Ex hoc dictum quod omnis anima est aliena a christo que nec gratiam christi recipit per baptismum nec eius fidem habet ad mortem. Talis enim a christo denominari non potest et per consequens non potest salvari. **Johannes** Amice quomodo dicis quod impossibilitas indispositionis habitudinis hominis non excusat a susceptione baptismi quando omnis damp-natur cum in nullis sit maior impossibilitas.

Ricardus Dico quod in veritate impossibilitas excusat a culpa actuali propter preceptum de baptismo salutem tamen non conferat sed in non excusat a culpa originali contracta cum eos non committet. Sed adulti de quibus obicis salvantur ad homines xpo infantes non baptizati dampnantur quia aliter.

ab ipso **Johannes** magis est deus inclemens quam sit homo quod ita non ageret si sub ipsius potestate agat homo quis aut quod filio suo quod esset fornicans suum heredem si ecto die ad eum cuius invito afferret subtraheret a se suo hereditatem dispositam propter mentis negligentias aut eius malicia si ipsa non curaret aut malicose ommitteret puerum ad patrem suum per statuto deserere quos ne de filios et quos ad regnum suum eorum ad hereditate celesti et concludet et si parentes eorum qui sunt eorum ingratitudine aut negligant aut ex malivolentia eos omittant sic faciunt parentes infideles iudei et alii pueros ad baptismum deferre nolentes et sic videtur quod infantes iudeorum et aliorum infidelium et malorum parentum morientes sine baptismo salventur. **Ricardus** [illegible] de ira dei qua potest dictum omnino non habet quod deus sit magis inclemens quam alia causa quando deus non dicitur irasci indignatione capitur contragentes [illegible] quia unquam causa contra causam capiat. Ideo non vere inferes et alia et alia ex premissis quod magis deus rigidius cum suis quam faciat homo per suis aliquotiens de parvulis quo possunt hominibus [illegible] perirent quod de se et [illegible] vindictam ut ipse

punitur

retribuit magis finaliter considerans tamen sue clementie misericordiam quibus homo sic ageret in causa quam ponis non ob hoc omnino concedo quod deus de lege sua quam statuit talis sit ergo quoniam sua ira quantum sit summum maior quam hominis et in omni causa clementia est et iusta quoniam non est deus ut homo ut mentiatur nec ut filius hominis ut mutetur.

Iohannes Quod si parentes infantem baptizari laborant et puerum morte antequam ad fontem perveniant aut antequam aqua haberi valeant ut passi baptizari possint sed habere propositum possent in fide sufficit ad salutem sicut videtur parvulis suffecisse in lege nature quando sacramentum nondum habebant. Ideo si infantes non circumcisi et prescedenti occasione ut in nostris temporibus occiderunt salvati fuerunt cum non dubitatur eum ab eterna per maribus competentium multo magis fides parentum oblata deo pro infantibus presentis sufficit ad salutem quam in illis in presentibus circumcisio non et cum salutis tempore possent aut non certa tamen in causa postea proposito de infante moriente antequam ad sacramentum deferatur potest ad baptismum. **Ricardus** Non est in sacra scriptura expressum quod antiquis de parvulis ante legem quod sola fide parentum sine sacrificiis salvabantur quando et quia ab origine mundi fideles deo sacrificia offerebant ut placeret sicut legitur de primis filiis ade cayn et abel quando eos quod cayn offerebat de fructibus terre munera deo abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum Et de noe post diluvio legitur quod statim ingressus de archa edificavit altare domino et tollens de cunctis pecoribus et volucribus mundis obtulit holocausta super altare et ideo videtur quod certum quod pater offerebat pro se et filiis suis pro salute ad salutem suam ac filiorum in omnibus quam a deo propter petere recto esset ipsius et sic non dicitur quod propter fidem parentum et sacrificiorum oblationem ante legem illius temporis parvuli salvabantur et ita sacrificia non dicitur locum sacramenti tenebant sicut circumcisio tunc oblatio quod circumcisio et baptismus posterioribus temporibus habuerunt. Unde cum in tali infante puero morte antequam parentes eius volebant eum baptizare non sit completum ut quibus recitati fuerunt et ex aqua nec antequam aliquo modo ad salutem ducatur pertineat sic dixi superius non videtur quando dampnentur sicut in causa consimili sub lege. Sed si infans antequam circumcisus fuisset morte

preputio puisset unde illud [illegible] magistrale
Item si fides sola parentum aut aliorum sufficeret ad
iustificationem paruuli ab originali peccato [illegible]
[illegible] eandem fidem habeant [illegible]
[illegible] fides parentum [illegible]
[illegible] sufficeret [illegible] infantes
[illegible] ab [illegible] damnacionem
[illegible]
[illegible]
[illegible] fides [illegible]
[illegible] non obuiat [illegible]
si autem [illegible] tempore legis antique [illegible]
[illegible] morte [illegible]
saluati fuissent in fide parentum [illegible] masculi
[illegible] causa non fuit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] patrum meum [illegible]
[illegible] ad solos [illegible]
[illegible]
[illegible] parentum
[illegible]

[illegible]

paruulis instituta et [illegible] in [illegible]
[illegible] salte quo ad paruulos [illegible]
[illegible] fide parentum [illegible] baptismi
[illegible] baptismi [illegible]
[illegible]
[illegible] paruuli non iustificentur [illegible]
[illegible] morte subita [illegible]
[illegible] infantibus [illegible] ab herode
[illegible] saluos [illegible]
[illegible] saluati non [illegible]
[illegible] salui [illegible]
innocentes [illegible] saluti obuiat
illud [illegible] masculus [illegible]
[illegible] innocentes erant [illegible]
in [illegible] innocentum appellatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] baptismi infantes [illegible]
[illegible] possent [illegible]
[illegible] lege diuina [illegible]
[illegible]

Q[illegible]

[illegible]

Johannes dissolue ad obiecta. **Riccardus**
[illegible] legis [illegible] saluatos [illegible]
[illegible] abrahe [illegible]
[illegible]
[illegible] abraham [illegible]
[illegible]
[illegible] semini tuo [illegible]
[illegible] abraham [illegible]
[illegible] pactum meum [illegible]
[illegible] masculum [illegible]
[illegible] abrahe [illegible]
[illegible] omne masculum
[illegible]

Et sic illud preceptum de [illegible] gentes non pertinet ad eas antequam et [illegible] aliquem per [illegible] alia saluabantur. Sed non est sic de baptismo de quo christus apostolis precepit euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Et ante mittebantur euntes in uniuersum mundum predicate euangelium omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. [illegible] constat baptismum omnibus gentibus esse dandum et obligare omnes gentes [illegible] ea que supra [illegible] de necessitate baptismi adduxi de cornelio et sua familia de [illegible] per petrum de samaritanis et eunucho ethiopie de paulo et aliis gentibus saluandis.

Capitulum 24

Johannes [illegible] Dicta possent quo ad illos qui christianam legem acceperant [illegible] ipsos circa preceptum [illegible] ab eis sed quo pacto illos [illegible] sic obligat non [illegible] et populos [illegible] in ignorancia [illegible] exponat [illegible] affirmasti et salutem [illegible] non [illegible] et locutus eum non fuisse

Ricardus Nunc est possibile [illegible] non [illegible] paulo ad [illegible] inuocabunt in quem non crediderunt aut quomodo credent ei quem non audierunt [illegible] dico numquid non audierunt. Et quidem in omnem terram exiuit sonus eorum et in fines orbis terre verba eorum. Volens dicere ut [illegible] legis [illegible] in omnem terram [illegible] ad [illegible] inmobilis [illegible] in [illegible] euangelium [illegible] quod predicatum est in omni creatura que sub celo est. [illegible] dicere [illegible] paulo non fuit euangelium diuulgatum per omnes naciones [illegible] saluator dicit matthei 24 describens signa futuri temporis [illegible] predicabitur hoc euangelium regni in uniuerso orbe in testimonium omnibus gentibus et tunc veniet consummacio [illegible] quod [illegible] veniet consummacio quia [illegible] futura [illegible] predicatum fuit euangelium [illegible] in uniuerso orbe [illegible] omnes gentes euangelium audiuisse non [illegible] debet intelligi [illegible] euangelium in uniuerso orbe predicatum [illegible] ad [illegible] ut sit [illegible] et tunc veniet consummacio [illegible] veniet consummacio [illegible] fuit [illegible] de [illegible] paulo [illegible] non est [illegible] personarum acceptor apud deum [illegible] sine [illegible] sine lege peribunt [illegible] dampnacionis [illegible] ab ordine [illegible] apostolo [illegible] homines in dampnacionem [illegible] ignorantes et impotentes [illegible] preceptum non [illegible] lege [illegible] tene[illegible] ab [illegible] per ignoranciam excusantur

ut dicitur sic de infantibus qui [illegible] saluantur. Quam enim legem aliquis seruare tenetur [illegible] si eam non seruat [illegible] non [illegible] lex [illegible] ut dicitur [illegible] quod non intrabit in regnum celorum nisi fuerit baptizatus. [illegible] legem quam omnes [illegible] sufficienter debet [illegible] tenetur saluari [illegible] qui hanc legem non seruat [illegible] scriptum [illegible] homicida [illegible] et tunc [illegible] legem [illegible] iuste [illegible] legem [illegible] fuit [illegible] iuste [illegible] ex quo [illegible] et dampnacionis ab [illegible] [illegible] potest [illegible] per angustias [illegible] intelligas [illegible] dolor [illegible] post mortem [illegible] solam dampnacionis [illegible] eternorum felicitate [illegible] aliquem [illegible] non [illegible] pena [illegible] omnes [illegible] apud [illegible] manifestari oportet ante tribunal christi ut referat unusquisque [illegible] prout gessit siue bonum siue malum et [illegible] 16 [illegible] filius hominis venturus est in gloriam patris sui [illegible] reddet unicuique secundum opera sua [illegible] malis [illegible] in finali [illegible] operibus [illegible] et [illegible] opus non [illegible] post mortem [illegible] aliquid [illegible] non [illegible] preceptum de baptismo aut [illegible] preceptum [illegible] pena [illegible] afflictiua [illegible] ignorancia [illegible] habebant [illegible] intelligere [illegible] ut supra [illegible] non [illegible] et locutus [illegible] non fuissem peccatum non haberent [illegible] non haberent [illegible] dampnati [illegible] peccatum quod [illegible] non [illegible] ut [illegible] saluatorem [illegible] ignorancia [illegible] excusasset [illegible] ut [illegible] iohannis [illegible] opera [illegible] que nemo alius fecit [illegible] excusacionem ignorancie [illegible] habuit de [illegible]

Johannes Dissolue illud [illegible] necessitate [illegible] alterius

Ricardus Illud [illegible] sine [illegible] [illegible] sic in [illegible] [illegible] et [illegible] intelligendum est [illegible] obseruancia aliorum [illegible] sic [illegible] exponitur et [illegible] preceptum illa duo eukaristia et de baptismo [illegible] ut [illegible]

Incipit liber nonus

[illegible] illud [illegible] de [illegible] supponere [illegible] intelligi
[illegible] patuit supplicium quod est [illegible] necessitas baptismi
[illegible] aufertur originale peccatum [illegible] necessitas
non est in sacramento altaris et ideo non [illegible]
[illegible] sit in illo [illegible] necessitas ad salutem

Incipit capitula nonus liber qui [illegible] 20 in quo libro tractat contra errores armenorum de sacramento eukaristie confirmacionis unctionis et de [illegible] ceterorum errorum

[illegible]

2am cm tractat utrum sit aliquod peccatum irremissibile et ostendit [illegible] possibilem [illegible]
23m cm ostendit sacramentum unctionis quomodo [illegible] ad salutem
24m cm tractat de [illegible] sacramenti et [illegible] alterius
25 cm dissolvit contra errorem armenorum de [illegible] [illegible]

Johannes [illegible] ista armenorum [illegible] [illegible] [illegible] sacra [illegible] nunquam alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consecratione [illegible] et sanguinis [illegible] et que illa **Ricardus** non intelligo [illegible] formam verborum [illegible] appellat [illegible] appellat [illegible] lingue [illegible] et non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] una lingua [illegible] [illegible] [illegible] apostoli et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] linguis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lingue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] salutis [illegible] [illegible] [illegible] linguarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lingue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguinis [illegible] novi testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] remissionem peccatorum [illegible] lucas [illegible] [illegible] [illegible] novum testamentum est in meo sanguine qui pro vobis effundetur. luce 22. paulus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calix novum testamentum est in meo sanguine [illegible] [illegible] [illegible] in meam commemoracionem. Constat autem duos [illegible] [illegible] [illegible] a duobus aliis. scilicet lucas et paulus [illegible] verborum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lucas et paulus [illegible] [illegible]

[illegible] matheus et marcus discrepant in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formam debitam non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habent [illegible] sacramenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formam [illegible]

credidisse quam quasi forma per eum credita una [illegible]
et non sufficiens. Isti autem qui ipsi erant idolatrae
creaturam panis et vini colentes et qui primum sibi crediderunt
deceperunt et idolatriae fecerunt aut saltem
ignorantiae colore carere quia omnia sunt dependentia
a verbis [illegible] panis constat et quia omnes quattuor predicti
verbi formam consecrandi crediderunt non sit est
alia certa forma verborum sive certus ordo verborum de
verbis sive ad consecrationem sanguinis [illegible]
aut apponere etiam formam verborum totaliter verba
eorum singula [illegible] certum primum sic formatum
quamquam fuit ordo verborum ipsorum sic in verbis ad
consecrationem corporis Christi et sanguinis exigi certa forma
verborum sive certus ordo verborum. Unde Lucas evangelista
verba super quo ad consecrationem corporis sic dicit. Et accep-
to pane gratias egit et fregit et dedit eis
dicens hoc est corpus meum quod pro vobis traditur
hoc facite in meam commemorationem. Quod expressius ostendit
Paulus apostolus verba super de consecratione corporis et sanguinis
sic dicens Ego enim accepi a domino quod et tradidi
vobis quoniam dominus Ihesus in qua nocte tradebatur
accepit panem et gratias agens fregit et dixit
accipite et manducate hoc est corpus meum quod pro
vobis tradetur hoc facite in meam commemorationem. Similiter
et calicem postquam cenavit dicens hic est calix novi
testamenti. Paulus expresse tradens eis formam super primam
verborum consecrationis dicens se illam accepisse
a domino et quod dominus precepit sic fieri in sui
commemorationem. Et hoc apparet de ea consecratione corporis
et sanguinis non est quod dubium quin illa forma [illegible]
ex quo dominus ipse ipsam in consecrando certe precepit
[illegible] enim alia forma verborum [illegible] implet
hoc facite in meam commemorationem quod Lucas dicit
pugnat ac [illegible] quod Paulus dicit hoc facite
quotienscumque biberitis in meam commemorationem. De forma
consecrationis sanguinis [illegible] nec dubium [illegible] quin ita
sicut est observanda forma consecrationis corporis sicut
sanguinis [illegible] constat in consecratione [illegible] exigi certam
formam intelligo certam [illegible]

Johannes [illegible] in suo [illegible]
[illegible] in consecratione corporis et sanguinis [illegible]
forma [illegible] quam in consecratione corporis
[illegible] dicit hoc est enim corpus meum [illegible]
[illegible] dicit hoc est corpus meum quod pro vobis
traditur hoc facite in meam commemorationem [illegible]
Paulus concordat. Constat autem hoc [illegible]
[illegible] esse [illegible]
sic ille quod Lucas et Paulus ponunt et quod Paulus
dicit se accepisse a domino [illegible]
[illegible] quod alii duo [illegible]
[illegible] fecerunt [illegible] idolatriae sic [illegible]
et [illegible] induxerunt ad idolatriam aut saltem

ad [illegible] sic [illegible] **C**irca [illegible] evangelista posuit
Paulus et Lucas [illegible] dixisse [illegible] quod dominus [illegible]
[illegible] formam quam ipsi ponunt tradidit et de [illegible]
[illegible]
[illegible] discrepant [illegible]
[illegible] formam [illegible] quam ipse ponit [illegible]
[illegible] non dixit [illegible] quod ipse [illegible]
et quod alios [illegible] sic [illegible]
de aliis. **C**irca formam consecrationis sanguinis [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible]
si non sit nisi una certa forma quam omnes [illegible]
[illegible] et [illegible] ponunt [illegible] in [illegible]
consecrationis panis [illegible]
[illegible] in verbis [illegible] sic [illegible] hic est enim calix
sanguinis mei novi et eterni testamenti misterium fidei
qui pro vobis et pro multis effundetur
in remissionem peccatorum [illegible]
[illegible] forma una [illegible]
qua [illegible] dixisse hoc facite quotienscumque
biberitis in meam commemorationem [illegible]
formam non tenet [illegible]
et sic [illegible] et [illegible] et [illegible]
in errore [illegible] **Ricardus**
de consecratione panis [illegible] dubitari non [illegible]
quin forma [illegible] sit illa quam [illegible] hoc
est corpus meum quam omnes [illegible]
nec obstat [illegible]
[illegible] non valet [illegible]
[illegible] ego [illegible]
ego autem [illegible] ego autem [illegible] ego
[illegible] hoc autem [illegible] importat
sic [illegible] hoc est corpus meum [illegible] hoc est autem
corpus meum [illegible] hoc autem est corpus meum [illegible] hoc
est enim corpus meum quo ad [illegible]
[illegible] non [illegible]
sit [illegible] autem Lucas et Paulus [illegible]
pro vobis traditur hoc facite in meam commemorationem
ad [illegible] necessitatem non [illegible]
[illegible] erronee [illegible]
[illegible] consecrationem [illegible]
[illegible] non autem [illegible]
[illegible] formam [illegible] quod [illegible]
et Lucas [illegible] affirmando quod dominus
[illegible] quod ipsi ponunt [illegible]
nec [illegible] de [illegible]
illud [illegible] nec [illegible]
[illegible] quod ipsi ponunt [illegible] plura verba [illegible]
[illegible] forme [illegible] de [illegible]
consecrationis non sunt [illegible]
[illegible] non tollit nec auget [illegible]
[illegible] illam [illegible]
hoc facite [illegible] verba [illegible] consecrationis

v[er]o credit Johannes. Ergo quod hoc illud additum
hoc facite in meam commemoracionem signare quod illud tantum
pertineat ad formam consecrationis hic est enim calix meus
quod pro vobis tradetur non quod pro illis illam
formam proprie contineat. Ricardus Videtur michi
magis aliud de aspect quam minus non quod Matheus
et Marcus hoc tacent eo quod ad consecrationis veritatem
non pertinet quamvis alii eodem spiritu sunt locuti
et 1a non necessarium tamen item pertinens non
fecerunt hoc et ex alio capite potes audire
eo quod quando de consecr. calicis Paulus adiungit
hic calix novum testamentum est in meo sanguine
hoc facite quocienscumque bibitis in meam commemoracionem ob-
mittens illam mediam sententiam positam ab
aliis qui pro multis effundetur unde Matheus et Marcus
ipse Lucas qui pro vobis effundetur ex ipsa admissione
illius sentencie satis ostendens quod ipsa ad consecrationis
veritatem non pertinet. Ex quo conclusive
satis instruimur quod a simili quod tres sentencie
media quod pro vobis tradetur ad panis consecracionem
non pertinet et sic eciam hanc clausulam
hoc facite in meam commemoracionem significare quod prima pars
scilicet hoc est corpus meum tantum pro verba consecra-
toria consecratione debemus ita ut in figuram verbi
r[...] deat ad particulam formam. Johannes Nunc addo
Johannes Ergo verbis Ricardus
[...] experiens de aliquo qui sentenciam qua petit
quod ipse sic dixit experientis plene spiritum
qui dixit non tamen simul verba eadem sed forte similia
[...] indicavit quia non invenio dicente
[...] verba quibus spiritum illorum
[...] si quod non adhuc audisses loquentem
[...] et cui dicentem experientis in latino.
[...] dixisse dixit medium et pro
certe medium magne plus sanare sapit in lingua
latina non fuisse locutus non quod verum sit
aliquis doctorum quorum dixisse medium aut
errare dubitasse non dixit secundo eodem omnibus
illis accipiens panem etc. fregit et dixit
hoc est enim corpus meum quamvis illud enim
ut dicit Ch[risostomus] equalens dixit Dominus tamen verum sit
quod dixit spiritum horum verborum hoc est enim corpus
meum. De verbis autem consecrationis calicis ampliorem

Dubitacionem video quia in illis amplior diversitas quorundam qui scribunt de isto sacramento invenitur. Et diversitas verum tamen affirmare possumus constanter quod saltem est hoc verum hic est sanguis meus secundum spiritum horum verborum sic in consecracione quamvis hic sint verba nostra: hic est sanguis meus et cetera secundum spiritum horum verborum sic

~~in consecracione panis hic sint verba nostra~~ hoc est corpus meum
quod omnes concordant in isto spiritum concordant quod in ver-
bum eum puto intelligi pro hoc quod hic est sanguis
meus hic est calix novi sanguinis meus quod verba ista quorum
posuerunt hic autem verborum diversitas forte
fuit pro hoc quod apostoli in diversis linguis scripserunt
vel quod diversis linguis eorum dicta in lingua
linguam latinam translata sunt et ideo ipsius sicut
verbis non satis apte in eadem verba latina tran-
sferre potuit aut a sanctis illud est factum
ut sacramentum quod non eadem verba videntur sed
verbis ipsius sunt equalens aut propter aliud misterium
quod me latet quod forsitan alius me declar-
abit spiritum horum verborum exigi ad consecrationem
non dubito sed magis ad amplius verbum
nostrum sacramentum scriptura dic tu quod est. Johannes
Johannes Ex quo in consecracione panis non
exigitur nisi ipsius ut hoc est corpus meum videtur
quod in consecracione calicis non amplius exigitur nisi ut
ipsius hic est sanguis meus Videtur enim quod tanta
pars sit verba hec verba adiectiva verum quod
pars sit panis verba ad conversionem panis sicut
et utique conversio pertineat ad novum testamentum
et cetera ut videtur et non exigimus de novo
testamento in consecracione panis nec (quocienscumque) videtur exigi in consecracione
calicis. Ut si sic possit quod illa verba
novum testamentum aut eorum ipsius exigi non videtur
quod sicut sit quod hec verba exiguntur quod pro multis
effundetur et in Matheo et Marco ita verba adiciat
sic illa. Ricardus Nimis leviter indicasti
quod non ita sed debes in ista verum aut simi-
liter posita ante sic similiter in sacra scriptura
expressam videtur et omnes hii quorum de novo testamento
faciant mencionem sic ego sinceriter posui et pono
ponitur sic hic calix novum testamentum est in san-
guine meo quorum verborum medium hec verba novum
testamentum sed hec verba Matheus et Marcus ponunt
hic est enim sanguis meus novi testamenti nec verba
verba Luce et Pauli spiritum hic contestentur sine
aliis verbis mediis et sic illa verba diminuta
ad consecracionem. Et pro eo sic concordia
ab aliis quorum nobis tradita spiritum verborum intelligo
consecrationis signa in illa forma. Et tamen
ut temerarium si aliam formam exprimamus
quod illam non habeat nisi Paulus post hoc verba
hic calix novum testamentum est in sanguine meo tunc
adiungit hoc facite quocienscumque bibitis in mea
commemoracione quorum verbum premisit ego enim accepi
a Domino quod et tradidi vobis iste modus consecrationis

panis et calicis. Quamvis de singulis verbis consecrationis multos
illos esse necessarios non ex ipso loco scripture ostendi possit
aut vero probari amplius quam quod dicit sicut supra actum est
de consecratione panis. Verba tamen sunt quod hec verba Pauli
quod pro vobis tradetur non putantur esse de consecratione corporis
eo quod Matheus et Marcus verba illa non ponunt nec ipsum
illorum ut videtur movere de verbis posuit ad effectum
consecrationis non de necessitate attingunt. Quamvis talis
expressio verborum in aliquam [illegible] non sit
nisi fiat prolatio post [illegible] verborum sicut est in hoc sacro
sicut in verbo aut consimili [illegible] manifestum
et ipsum [illegible] in memoriam verum verba dicte
sunt et deus tunc sicut ipse instituit spirituale
effectum per se ipsum in memoria intellectus operatur. Verum
hec verba hoc est corpus meum non sunt consimilia [illegible]
immediatam sed universalem seu in specialem
dico quod post quod non est expressa verborum sed exempli
[illegible] non verum concludens ut si sibi sit
in hiis verbis pertinentibus ad calicem de post
[illegible] verborum esse forte concludens quod in prima
loco non sunt propter errans in hoc quod dicit
novum magis congruum [illegible] de novo testamento in
consecratione calicis quod panis dicit per verba consecratio
[illegible] ad novum testamentum pertineat quamvis hoc tamen
est in voluntate instituentis [illegible] esse non
potest [illegible] principaliter [illegible]
[illegible] hiis additis ad consecrationem calicis
in sanguine [illegible] ad consecrationem panis
[illegible] aliquid [illegible] in prima [illegible]
Zacharias [illegible] dixisse ad [illegible]
in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de
lacu in quo non est aqua. [illegible] de sacro
sanguine fit mentionem de testamento suo [illegible] quod
nos novum vocamus [illegible]
sacrament [illegible] fit mentio in veteri testamento et tamen
de isto testamento [illegible]
[illegible] sanguis ad [illegible] illam antiquitatis
prophetatam expressionem [illegible] voluit novi testamenti.

Quod vero propheta ad Zachariam prophetiam [illegible] licet
hoc non faciat in consecratione panis et corporis [illegible]
quo ad illud quod [illegible] debes attendere
quod Paulus dicens se tradere [illegible] formam
quam accepit a domino [illegible] est tradendo
ut illa verba ponit [illegible]
[illegible]
[illegible]
exprimant illa verba exiguntur [illegible]
[illegible] omnes [illegible] expressit

Johannes [illegible]
[illegible]

fa^m q^m

Ricardus tenet pro constanti quod nulla horum
verborum in tradendo formam consecrationis [illegible]
omnes verba ipsum habuerunt [illegible]
dicit hic est sanguis meus novi testamenti quod
dicit Matheus et hic est calix novum testamentum in
meo sanguine quod Paulus ponit [illegible]
significant eandem [illegible] apud hos [illegible]
[illegible] quod aliquis horum ponat aut verbum
ad consecrationis necessitatem non pertinet aut saltem
[illegible] de sacramenti [illegible]
sacramenti forma [illegible] non potest. Quamvis
non dubium quin sunt [illegible] posuerunt aliquam
particulam aut [illegible] dixisse
omnes qui eorum veritatem [illegible] habebant
quod nephas est aut affirmare aut credere.
[illegible] amplius exigi quam ille posuit quod
[illegible] hos [illegible] expressit [illegible]
exigi [illegible] ille [illegible] in quo [illegible]
verbis hic est sanguis meus novi testamenti [illegible]
audeat dicere quod Paulus [illegible]
[illegible] posuit quod expresse dicat [illegible]
accepisse verbum constat [illegible]
aut [illegible]
amplius posuit quod necessitas consecrationis exigit
non [illegible] hoc [illegible]
[illegible] illud amplius de necessitate [illegible]
[illegible] illud non [illegible]
[illegible] fidei [illegible] in sacramenti forma ponatur
[illegible] qui pro vobis [illegible] accipit [illegible]
[illegible] effundetur [illegible]
[illegible] hec quotiescumque feceritis in meam commemorationem
faciatis quod accepit a Paulo non [illegible]
[illegible] consistat [illegible] illas [illegible]
esse devotas et non tollere ipsum [illegible] consecratione
quod ponit quod ponit ipsum [illegible] ponit [illegible]
complectens in verbo ipsum illud [illegible]
subdivisis verbis dicit sic hic enim est
calix sanguinis mei novi testamenti et [illegible]
de ipsum quod aliquid istorum ponit [illegible]
cum Matheo concordans [illegible] calicem [illegible]
et Paulo concordans quam [illegible] domino nominans
sanguinis. Fit mentionem consecrationis [illegible]
[illegible] aut hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] doctrina [illegible] non
[illegible]
[illegible] expositione maiorem non [illegible] necessitate
[illegible] debet esse

9

p⁹ ip̄m h⁹ ubi testi est cum iste ip̄e testi nomen et tm̄. substancium cum ūm ap mellam procede debet sim adamni isp̄ h⁹ ū' nom addiciq declaracionem alt⁹ sine pon anceteus et io no ip̄t argui et e⁹ expressio concretum sit non ex quo e⁹ expre p̄ modum copulatōnis ad ponem pmas sub copulacione cum prima cu vo ocia addit et tm̄ ministerium fidei q sac̄ sacr̄ no possunt ut diceb⁹ crimen si quas t iudeo ut clari⁹ fidem mam exprimere nominum cum testm̄ conferat et expresse pmittit ctna et ob h⁹ dict̄ ē ps sacdos i etm̄ sic dicit aplus. ad. heb ao q⁰ q⁰ et obliao c⁰ appellat xpm pastorem magnum ouium in sanguine testi etm̄ no sic dicit⁹ testm̄ in pmissionibus leg⁹ antiq q decepta libus tn̄ erant io et tm̄ expressit ministerium fidei io addicit ut explanaret non p̄ ip̄m eorum q debe intelligi sc' posse sapere sacrm̄ et re sacri p̄ so' ipse

Johannes dic hic qso tolle a me mouent ecce tm̄ mathe et mar⁹ dic q ihc benedixit accepit panem et benedixit et fregit dedit q discipulis suis et ait accipite et comedite h⁹ ē corp⁹ meum ubi h' q benedico panis ab eo precessit fractionem q nos tenem⁹ q benedico cum ubi panis mat mutauit i corp⁹ suum sui ur panis cursus a v⁰ t ea corpus omnes aug⁹ pcuit illa uba hoc corp⁹ meum Ricardus v' mathe et mar dic benedixit lucas et paul⁹ dic gras egit sine gras agens fregit ubi accipim⁹ p̄ illud u'm benedicens q p̄ u'm gras agens et sic illa benedico prima fractio q no erat benedico panis p̄ benedico post prius sine dicta prius no fuit benedico cum prima tn̄ aug⁹ dicit xps h' ē calix nouum testm̄ et cetera sic ut precessit benedico cum prima panis aug⁹ dicit h⁹ ē corp⁹ meum prima fuit cum q paulus et lucas no faciant mencione de ista benedicōe prima illa qui corp⁹ separata dicat fuerint mo⁹ consecracionis no fuerint in ipso illud q paul⁹ dicit dicit ego enim accepi a dno q et tradidi uobis manifeste affirmans q eis tradidit formam consecracionis quam accepit a dno q⁰ nulla eorum fuerit consecracionis formam cum nulla

benedico sorte a euuangl⁹ sit expressa mis istam formam Johannes dicit ad no hoc intelligo q xps de illo q dedit discipulis manducare affirmauit q erat corp⁹ suum q ubi q aug⁹ dixit h⁹ ē corp⁹ meum illud q dedit fuit corp⁹ suum aliogn no ueridixisset dicens h⁹ ē corp⁹ meum q si prius pane demonstrauit p'm erat h⁹ ē corp⁹ meum si corp⁹ sit p⁹ prius cum sione dominauit q et fuisse nomen ad ueritatem sui dicta consec q aug⁹ illa uba dixit panis fuit cum sint et sic ut p⁹ dixisti i⁴ uba h⁹ ē corp⁹ meum no ee consecratoria omnino ubi Ricardus ni xps aut p̄la⁰ istor⁹ ubor⁹ h⁹ ē corp⁹ meum so⁴ uoluit corpo⁹ cum ut sic in p̄babili suasis sui illis ubis plat⁹ q pane erat no insit ad mm p̄om qi illa uba sunt consecratoria apud nos et consecracionis formam contineant in quo cum sit prim⁹ sit tn̄ cum sio a p⁰ fiebat ill ubis plene plat⁹ pane erat no insit ad mm p̄om tunc dic debes q corp⁹ suum dominauit ad cum sione panis i ipm que cum ad hoc no fuit i manu eius si et debuit ill ubis plans quo corp⁹ eius demonstrato ubi fuit h⁹ ē corp⁹ meum ueritas cum corp⁹ ut in ubi sui p̄ p̄ dicta p'm cum p̄babile ubi qi sunt lic ad cor. s. pauli et ex euuangelistis precedit ut xps de illo q dedit et fregit affirmasse ubi discipl⁹ q fuit corp⁹ suum et de calice marc⁹ sic dicit et accepto calice gras gras agens dedit eis et biberunt ex eo omnes et ait ill h' ē sanguis meus noui testi et cetera ubi uult post q uba q nos dicim⁹ consecratoria no petit aug⁹ ipi omnes de calice biberant ut mt dicit et accipiens calicem gras egit et dedit ill dicens bibite ex h⁹ omnes h' ē sanguis meus noui testi et ē ubi constat q dando eis p̄ erat u'a illa p̄ q nos consecram⁹ et sic dein m' intelligi d3 et ait ill q cum dedit eis calice no p⁹ biberunt ubi p̄ ex ubis mr q de illo q dedit eis affirmauit q fuit sanguis suus et pro ut q aug illa uba h' ē sanguis meus et cetera cum fide consecrato et cum sui in sanctis nc p⁹ h⁹ debes putare q nos consecrando facim⁹ illa u'a h⁹ ē corp⁹ meum et illa u'a h⁹ ē sanguis meus et cetera consecratoria ee uoluit sic p̄ paul' nobis expo exposuit dnc. ut

a calice post cenam dicens hic calix novum testamentum est in meo sanguine hoc facite quocienscumque bibetis in meam commemoracionem. hoc facite [illegible] et per hunc modum [illegible] sacramentum [illegible] corpus et sanguis sunt inmutabiles [illegible] et ob hoc [illegible] ne ac [illegible]

Capitulum 5m

Johannes | Dic michi [illegible] celebrare sacerdos in calice ligneo aut vitreo. Respondeo [illegible] sacramentum institutus [illegible] argenteo et aureo et [illegible] non [illegible] posse [illegible] sacramentum [illegible] institutus [illegible] metalli aut ligno [illegible] in alio calice [illegible] **Ricardus** [illegible] sacramentum [illegible] potest [illegible] sacramentum [illegible] possit [illegible] in [illegible] institutum illa [illegible] queritur [illegible] in cena [illegible] in cena [illegible] sacramentum [illegible] aliam [illegible] veritatem [illegible] sacramentum [illegible] non debes attendere [illegible] sacramentum aut [illegible] apostoli aut [illegible] predecessores [illegible] non in calice [illegible] sacramentum [illegible] debes attendere in sacramento [illegible] in alio sacramento [illegible] veritate [illegible] honestius [illegible] sacramentum in calice [illegible] metalli [illegible] nota [illegible] sacramentum [illegible] statu [illegible] Cum [illegible] racione [illegible] sacramenti [illegible] honestate [illegible] veritate [illegible]

Capitulum 6m

Johannes Dic nunc michi [illegible] quociens [illegible] sacramento corporis et sanguinis. **Ricardus** [illegible] sacramenti [illegible] quosque [illegible] sacramento paulus [illegible] apostolus [illegible] corinthi [illegible] de hoc sacramento loquens dicit [illegible] non [illegible] non laudans [illegible]

in melius sed in deterius convenitis [illegible] convenientibus vobis in ecclesia audio [illegible] vos [illegible] convenientibus [illegible] vos [illegible] dominicam cenam manducare [illegible] cenam suam [illegible] ad manducandum et alius [illegible] esurit alius autem ebrius est. numquid domos non habetis ad manducandum et bibendum aut ecclesiam dei contempnitis et confunditis eos qui non habent. quid dicam vobis laudo vos in hoc non laudo. ego enim accepi a domino et [illegible] vobis [illegible] quocienscumque manducabitis panem hunc et calicem bibetis mortem domini annunciabitis donec veniat. itaque quicumque manducaverit panem hunc et biberit calicem domini indigne reus erit corporis et sanguinis domini. probet autem se ipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. qui enim manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit non diiudicans corpus domini [illegible] fidelibus corinthi [illegible] eis [illegible] demoniis [illegible] non potestis calicem domini bibere et demoniorum non potestis mense domini participes esse et demoniorum [illegible] idolorum [illegible] calicem domini bibere et [illegible] participes [illegible] convenientibus [illegible] cena sua [illegible] manducantes [illegible] bibentes manducabitis hunc panem et calicem bibetis mortem domini annunciabitis donec veniat [illegible] seipsum [illegible] de pane [illegible] de calice [illegible]

[illegible] sacramentum [illegible] cena sua [illegible] sacramentum corporis et sanguinis [illegible] manducare [illegible] ebrii [illegible] calicem [illegible] sanguinis [illegible]

de ipso sacro quale preciu non est in misterio
corporis vero fidelibus datur et ideo ipso sacramentum
sanguinis non institutum wla quod hoc si posset habere
in se sacra scriptura

Q^m 8^m

Johannes dicit Jo 6° dicit Jo 6° dicit
Christus nisi manducaveritis carnem filii hominis
et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam
in vobis qui manducat meam carnem et bibit
meum sanguinem habet vitam eternam vel dicit
bibere sanguinem filii hominis id est sacramentum sanguinis est
necessarium ad vitam humanam quod est dicere certum
non esse sacramentum sanguinis ipso panis/ergo
cum ex hoc quod omnes illi non habent vitam spiritualem/
qui hoc nec habent habent vitam eternam/et quod illi omnes
sumentes aut manducantes dampnacionem sibi
digni cum aliorum salutem prohibeant non puto
illud donum salvatoris **Ricardus** non puto
de sacrali sanguinis sui percepcione intelligi
quod non dum quod fideles baptizati et confirmati
acceperunt spiritum sanctum sic exposite dicit actu 8°
de illis qui baptizati erant et samaritani in nomine
domini Jhesu quod nondum spiritus sanctus in nullo erat manifestus
et accepere spiritum sanctum dicit in precedenti libro
et sacros diffuse ostensum quod autem habet spiritum sanctum/non
dum habet vitam/vel sic Jo 6° salvator dicit
spiritus est qui vivificat caro non prodest quicquam
ex quo datur et aliud et in dictum quo constat
quod loquitur de manducacione et bibicione spirituali id est per
fidem quod consistit in hoc quod communicantes adulti
debent accedere dominum habere carnem et sanguinem
sic enim de bonitate eius manducat spiritualiter
eius carnem et sanguinem cum bibit et cum ex fidei
devocione anima eius sustentatur et reficitur et
roboratur vel sic anime prodest sic corpori et
corporis constat corporaliter sustentando/videamus tamen et sustentacionem
spiritualem sic enim per quod sequitur pers porta caro
enim mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus
qui manducat meam carnem et bibit meum
sanguinem in me manet et ego in illo/sicut
me misit pater vivens et ego vivo propter patrem
et qui manducat me ipse vivit propter me hic est
panis qui de celo descendit non sicut man-
ducaverunt patres vestri manna in deserto
et mortui sunt qui manducat hunc panem
vivet in eternum/hec dixit in synagoga docens
in capharnaum multi ergo audientes ex
discipulis eius dixerunt durus est sermo hic et quis potest eum
audire sciens autem Jhesus apud semetipsum
quod murmurabant autem de hoc discipuli eius/dixit
hoc vos scandalizat si ergo videritis filium

hominis ascendentem ubi erat prius spiritus est qui
vivificat caro non prodest quicquam verba que locutus sum
vobis spiritus et vita sunt sed sunt quidam ex vobis qui
non credunt sciebat enim Jhesus ab inicio qui
essent credentes in eum si spiritus vivificat et caro
non prodest ergo quod sine superbie carnis homo
vitam habet spiritualem de qua loquitur Jhesus si verba que
locutus est dicit spiritum et vitam de qua loquitur ut ipse
manifeste fecit ut dicit de superiori caro est
sanguis habent vitam spiritualis de qua loquitur ut autem
christo nobis ostendit quale verba eius dant spiritum
et vitam ante addixit sed sunt quidam ex vobis
qui non credunt ac si aperte dixisset non dant
vobis verba que locutus sum sunt spiritus et vita sed faciunt
in eis per fidem spiritum sanctum et vitam spiritualem
sicut apostolus ad romanos 10 dicit ergo fides ex auditu
auditus autem per verbum dei vel autem manifestius
supra dicitur de hoc pane predixit qui venit
ad me non esuriet qui credit in me non sitiet
unquam sed dixi vobis quia vidistis me et non
credidistis ubi est quod manducare eius carnem
et bibere eius sanguinem quod venire ad eum et credere
in eum non ergo loquitur de manducacione aut bibicione
sacrali cum dicit nisi manducaveritis carnem filii
hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam
in vobis sed de fide carnis et sanguinis filii dei
non enim corporaliter sed spiritualiter dicit sicut
superius ponitur hoc vos scandalizat si ergo videritis
filium hominis ascendentem ubi erat prius spiritus est qui
vivificat caro non prodest quicquam/ac si diceret
ipse exposite/in nullam et sic patrum scandalum
aut in misterio quod non intelligitis aliud quam
si videritis filium hominis id est me ascendentem quod credum
vel per ea quod in eum pre eternali vita habet credere
quod ego qui habeo carnem et sanguinem filius sum
dei et deus et sic spiritus vivificat sed per hoc fide
caro autem est si sumatur non prodest quicquam
nisi per fidem/si quis non datur salvatoris omnino
velit accipere de manducacione et bibicione sacrali
tunc intelligendum est de modificacione sub quod semper debent
sumere esto tempus aut velle sumere et desiderare
ad hoc quod est in eius voluntate ea et credere ad
vitam spiritualem habendam **Ideo** in quibus adulti
dampnabit est patris ad hoc quod est in ipso/credunt
fidei sacramentum et vitam carebit et sic constat
et in ipso habent spiritum quod aliis vel per precibus est efficaciam
horis ipsorum temporis non est negandum sed sumunt
afficiendum quod prius sacralis corporis et sanguinis
salvatoris multum prodest fidelibus ad vitam
spiritualem augendam sed hoc non facit nisi per fidem
sic sumpta credunt vel constat quod sicut gratie

quecumque [illegible] etatis cum non liceat tamen sacramentum
superfluere aut deesse consistere / superfluere aut
et deesse contingit [illegible] non sufficit voto
aut saltem actum confessionis fidei per quod supplet
quia sicut ex fide illud recipit qui in illo non
fructu operatur. Unde parvus confesse hic sumit
videat ille ad cuius [illegible] sic suppetit potum
quod bibat aut seminarium homo et si de pane
edit et de calice bibat. Videtur quod huiusmodi [illegible]
de sacramento illud sumere sequitur primo quod bibet quod
nos sicut in adultis etc. non discretionem competentem
habent cognoscendi et discernendi ea que sunt fidei

Capitulum 9m

Johannes Dic magister aqua in sacro
sanguine necessario exigatur.

Ricardus Scriptura sacra de hoc non
loquitur. Tamen puto aquam apponere quia
numquam dominus nisi aqua apposuit ignoratur
non hoc scriptura nobis expressit. Alexander tamen
pontifex romanus quintus post Petrum apostolum tempore
imperatoris Adriani statuit aquam debere misceri
cum vino. Unde presumitur quod hic ex traditione
apostolorum aut suorum successorum sit dispositum. Nam
sicut ipse eum pontificatum assumpsit sicut habetur
ex cronicis romanis infra 70 annos post obitum
sancti Johannis evangeliste. Johannes presumitur quod illud acceperit
ab eo aut ab alio discipulo eius aut sede
alia apostolica et ideo probabilis est dicenda
affirmativa pars quam negativa scilicet aquam de necessitate
sacramenti exigi. Si enim Christus aquam apposuit
sicut est verisimile ex ratione premissa ita quod apostoli
sic ex Christo fecerunt et successores eorum
tempore vel ex hoc magis est verisimile ex ratione premissa
quod vina in regionibus illis calidis que est in medio
climatis mundi ratione propinquitatis ad solem
sunt multum fortia indigent aque mixtione ne biberent
et ebrientur. Unde habetur quod Christus qui sobrietatem
suis discipulis predicabat talia vina pura non
bibit nec bibenda precepit. Consequenter aquam necessario
esse exigendam quia in verbo illo Christi hoc facite
quotienscumque biberitis in meam commemorationem non solum
formam contentis verbis dominus accipe sed et [illegible]
expressionem [illegible] non [illegible] hoc dicitur
quotienscumque [illegible] ita ut [illegible] consequenter
[illegible] sed aut hoc facite expressionem
et [illegible] nolens [illegible] formam
[illegible] intelligam ex verbis illis [illegible]
[illegible] accepit [illegible]
ad sacramentum istud [illegible] de quocumque
[illegible] scilicet aqua melle nectare [illegible] et
[illegible] posset [illegible]
sicut istud sacramentum non [illegible]

sacra scilicet baptismi et unctio [illegible]
quod de solo pane [illegible] de [illegible]
[illegible] scilicet carne pisce et herbis [illegible]
sacrificii quo ad formam et quo ad materiam et
alias [illegible] hoc [illegible]
de [illegible] romane ecclesie sicut tota ecclesia [illegible]
ut habetur sequitur [illegible] romanorum pontificum
et romane ecclesie quod constat Petrum sicut quo [illegible]
[illegible] se ecclesiam edificationis et Paulum
eius collegam apostolorum pape et romani episcopi
sacramentorum quod a suo domino et magistro acce-
perunt plenius aut saltem [illegible]
suis discipulis et suis successoribus tradidisse
quod Petrus [illegible] pontificaverit [illegible] et
Paulus ambo [illegible] docuit et [illegible]
[illegible] Martino [illegible]
pontifices [illegible] et [illegible]
quo [illegible] aquam [illegible]
[illegible] esse cum vino [illegible] de aqua sola
aut de vino solo [illegible]
posse sic in [illegible] romane ecclesie [illegible]
[illegible] rationabile est [illegible]
ex scriptura sacra illud quod [illegible]
[illegible] non possit hoc [illegible]
[illegible] quod vinum [illegible] appareret et
[illegible] aqua et sanguis [illegible]
[illegible] aqua [illegible] in sanguine
sacro [illegible]
[illegible] ut [illegible] et corpore
[illegible] ab aliam [illegible]
dicit in canone [illegible]
[illegible] in [illegible] aqua et sanguis [illegible]
[illegible] hominis et corporis
[illegible] ad [illegible]
homo fuit de latere cuius sanguis [illegible]
et aqua [illegible] se [illegible]
[illegible] scilicet [illegible]
fideles [illegible] aqua [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] adhuc nos sine [illegible]
de aqua apponimus [illegible] et [illegible]
[illegible] quod in [illegible]
[illegible] aqua in sacro [illegible]
designatur [illegible] effusione
[illegible]

Johannes [illegible] in [illegible]
[illegible] si nos apponimus aquam quam [illegible] non
apposuit [illegible]
[illegible] successores [illegible]
[illegible] **Ricardus** [illegible]
si [illegible] de aqua apponenda quod [illegible]
[illegible] de aqua

aquam q' vini nec non immiscet si cum sanguinis effusione [illegible] a dno institute & si ipse aquam non apposuit

Cam 10m

Johannes dic nunquam licet sacerdotibus [illegible] missas [illegible] celebrare **Ricardus** [illegible]

[illegible]

decora [illegible] in veteri testamento [illegible] sacrificium [illegible]

Cam 4m

Johannes [illegible] **Ricardus** [illegible]

[illegible]

Cam 12m

Johannes [illegible]

[illegible]

9

institutum fuisse a Christo. Et 3o dicit non esse hoc
sacramentum. 2o quibus sit conferendum. 3o videtur esse
necessarium quod sit ... unde ...
institucionem huius sacramenti confirmationis ex sacra scriptura.

Ricardus Marci 10 legitur sic: Et offerebant
ei parvulos ut tangeret eos. Discipuli autem comminabantur
offerentibus. Quos cum vidisset Jhesus indigne tulit et ait ad illos:
Sinite parvulos venire ad me et ne prohibueritis eos;
talium enim est regnum celorum. Amen dico vobis: quisquis
non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit
in illud. Et complexans eos imponens manus super illos
benedicebat eos. Matheus 19 vero historiam hanc sic
narrat: Tunc oblati sunt ei parvuli ut eis manus
imponeret et oraret. Discipuli autem increpabant eos.
Jhesus autem ait eis: Sinite parvulos ad me venire
et nolite eos prohibere, talium est enim regnum celorum. Et cum
imposuisset eis manus abiit inde. Mihi igitur videtur
hec institucio istius sacramenti confirmationis sub manus
impositione, aut saltem declaratio sue institucionis.
Et actus apostolorum satis ostendunt hoc sacramentum institutum
fuisse a Christo, eo quod ipsi apostoli confirmantes fideles
baptizatos manus imponebant ut acciperent spiritum sanctum,
sicut dicitur Actuum 8o: Petrus et Johannes baptizatis Samaritanis
a Philippo imponebant manus super eos
ut acciperent spiritum sanctum. Et 19o legitur: His auditis
baptizati sunt in nomine domini Jhesu, et cum imposuisset
illis manus Paulus venit spiritus sanctus super eos et
loquebantur linguis et prophetabant. Non enim potest
ambigi quin apud ipsum sacramentum ex ... sui
institucione ... Ex quo statim post Christi
ascensionem illud contulerunt ... ad fidem.

Johannes ut sic supra ... [margin: Sinnacone allegatur p... ...]
... quid de confirmacione in scriptis ...
... manus ...
... de institucione sacramenti confirmacionis. Et in sacris ... manus
... imponunt sicut de Stephano et ceteris ...
... actuum 6o et 10o ... legimus ...
... dicit manus ... nemini cito imposueris ...
... sacris unctionibus manus debent imponi ...
... illud ... manus ...
... non ... istud
sacramentum ... manus ... unctio ...

Ricardus sacramentum ... saltem non dubitamus
esse collatum in primitiva ecclesia per impositionem manuum ... apostolorum
... ut apparet per ... impositionem spiritum sanctum datum fuisse
fidelibus baptizatis ... qui
hoc sacramentum parvulis contulit et ex actibus apostolorum
qui illud sacramentum statim baptizatis contulerunt
... ... nobis ... actuum 2o
... et unusquisque vestrum baptizetur
in nomine Jhesu Christi et accipietis donum spiritus sancti. Quod
sacramentum debet sacrari alia ... baptismum ...

... quo ... in ... et dispositis
... et ... generaliter ...
omnibus baptizatis ut placuit ... parvulis ...
sacramentum ... manuum ... ...
confirmacionem ... baptizatis ...
baptismum ... ad remissionem peccatorum ...
... ut haberent ... ampliorem
... temptacionibus resistendi ... sacramentum
confirmatum in bono ... vocatur hoc
sacramentum manuum impositio ... sacramentis in quorum
collacione manus ... imponuntur ... generaliter
... baptizatis ... non ... ad ...
... generalitate ...

Johannes non legitur quod illi parvuli ...
... manus imposuit Christus fuerant baptizati
... sacramentum confirmacionis possent accipere.

Ricardus Et si non legitur ...
supponendo ... que ... debant ...
... quibus baptizatis imponunt manus non ...
quod ... hoc a Christo acceperant ...
... confirmacionem ... quod illi parvuli
fuerunt baptizati aut ... ampliorem
... eos ... eos venisse ad se ...
quod talium est regnum celorum ... non ... quod
illis parvulis ... in ... fuisset ...
... quod fuerunt a ... parvuli ...
... aut fuerunt baptizati aut ...
... ad confirmacionem dispositi.

Johannes illud sacramentum fuit institutum
a Christo et ... ab ipso collatum
fuisse ... fuisse collatum ...
... magis fuit ... ipse ... predicabat
... ad ... confirmati ...
... in nomine ... parvuli ...
... non fuerant ... confirmati ... hoc sacramentum
a Christo ante passionem suam ... receperunt ...
... spiritum sanctum ab eis in die pentecostes ...
omnes discipuli ... in eodem loco non fuit ...
sacramentum confirmacionis ... dicitur ... omnes
erant ... quod ... ...
... Unde non videtur quod prius fuit illud
sacramentum institutum aut collatum a Christo ...
... Johannes hic dicit ... quod ...

Ricardus in ... quod ... imponere
... quod Christus illis parvulis quibus manus imposuit
istud sacramentum contulit et quod illi parvuli ...
fuerant baptizati quia ... illud ...
... ipse ... fuerat baptizatus et sui discipuli
... baptizabant et erant baptizati ...
... non ... et necessitate baptismi ...
... predicabant ... sacramentum ...
... hoc sacramentum ... contulit ... apostolis

aut discipl dixit alius aut alius pueri
te erat ideo accidit quamquam in scriptura
confessio non quod luce 13° legitur sic est eccl
mulier que habebat spiritum infirmitatis annis 18
cum vidisset ihesus vocavit ad se et
ait illi mulier dimissa es ab infirmitate tua
et imposuit illi manus et confestim erecta est

Quod potest intelligi apostolos non indiget de sacramento
unctionis quam de confirmacionis sacramento et idem congrue
potest intelligi ipsos non fuisse solos primi
quod collacionem eiusdem huius sacramenti quod si potest
discipuli ad hoc ut fortis in eius discipulis eidem
et quod eis conveniebat quod ad hunc ipsi qui erant
ad illa ad hoc sacramentum sufficientes apti non fuerunt
sic fuerint primi quod non erat similiter primi
sed tunc similes qui in mari ipse tunc te
quod vos diligit. Amen dico vobis quicumque
non receperit regnum dei velut parvulus
non intrabit in illud. Et adhuc ipsi erant
elati et presumptuosi quia in cena et respondit
hic quod fecit est contencio inter eos quis eorum
videretur esse maior. luce 21° et ipsi illorum elatus
et petrus de sua virtute presumens in
cena dixit si oportuerit me mori tecum
non te negabo sic legitur mathei 26° et similiter
et omnes discebant et ipsi apostoli eorum
presumpcio sed per eorum humiliacionem futura ma
me quod ad huc erant presumptuosi et
elati per meam doctrinam ut sciretis quod
sed dixit sine me non potestis facere
et quod deus superbis resistit et humilibus dat
graciam. Dilatum potest intelligi confirmacio hic. sup
[illegible] spiritum sanctum dabitur in ipsis apostolis et discipulis
[illegible] post ascencionem ut qui erant valde humiles
[illegible] non ipsi apostoli ante illud tempus minus
receptum debebant predicare apostolis ut predicare
corpus sufficient sic supponens quod dicit
quod recesserit ab eis in ea in vos autem sedete
in civitate quousque induamini virtute ex
alto luce ultimo illud vos est in apostolis de quo
iohannis de dona spiritus sancti ad videndum et de quo
effectu de quo apostolus ioel predixit et allegat
beatus petrus apostolis actuum 2° effundam de spiritu
meo super omnem carnem et prophetabunt filii vestri
et filie vestre vel idem 10 quod promittit in remissionem
autem die festivitatis stabat ihesus et clamabat
dicens si quis sitit veniat ad me et bibat
et qui credit in me sicut dicit scriptura flumina
de ventre eius fluent aque vive hoc autem dixit de spiritu
quem accepturi erant credentes in eum et ita seq
[illegible] non dum enim erat spiritus datus et cetera [illegible]
[illegible] fuit [illegible] spiritus de qui apostolis [illegible]
[illegible] in omnibus apostolis et discipulis congregatis

in die pentecostes scilicet in die 40mo a resurrectione christi
datus est sed inde hoc sacramentum confirmationis super impositionem
manus ut legitur actuum 2° et cum complerentur dies pen
tecostes erant omnes discipuli pariter in eodem loco et factus est repente
de celo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis
et replevit totam domum ubi erant sedentes et appa
ruerunt illis dispertite lingue tamquam ignis seditque
supra singulos eorum et repleti sunt omnes spiritu sancto quamvis
forte apostolorum solus ostendit quod apostoli ipsis confessis et
baptizatis suam manus imponebat ut sic sacramentum
acciperent et sic acceperunt spiritum sic ipsi discipuli
acceperunt sic eorum legitur quod petrus propter
confessos baptizatos promittens quod acciperent spiritum sanctum
legitur quod audito quod recepit samaria verbum dei ut
super ponere missi sunt illo petrus et iohannes et eis
manus imponentes quod et ferent sunt illi receperunt
spiritum sanctum sic discipuli alii quod receperunt sic legitur actuum 19.
quod posito quod baptizatus erat episcopus paulus illis manus
imposuit et acceperunt spiritum et prophetabant et
loquebantur linguis unde eo tempore apostolorum apostolis
quod solus sunt sancti sed effectus impositionis manuum
tempore apostolorum per ipsos apostolos et illis datus spiritus in
die pentecostes. ut dixi et iohannes ut in vita prima dato
die pentecostes sacramentum confirmacionis fuisse sic sunt prima
data post mortem christi confessis eis et quod ut in humanitate
absens est quod eis tunc manus imponere
loco impositionis manuum cecidit ignis ab eo missus
super capita singulorum quibus apostolis ignis legitur facta fuisse
cum apostoli manus illis imponebant signis autem visi
bili dicit quod apostoli ante christi passionem hoc sacramentum
acceperunt et apostolis fuit quod apostoli baptizatis quibus
[illegible] manus imponebant unde sic dicitur actuum
[illegible] nigrum tunc dicit quod hic dona
[illegible] die pentecostes non est eis sacramentum confirmationis
[illegible] discipuli quod ad eis tunc [illegible] [illegible]
[illegible] ita eo confessum quod [illegible] susceperit
sacramentum confirmacionis sacramentum [illegible] acceperunt quamvis
et ignis eo [illegible] tunc tamen signis [illegible]
omnino [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] quod apostoli receperunt in die pentecostes
[illegible] quod [illegible] eis [illegible] se datum
spiritum sanctum eis et virtute [illegible] declarat ipse
[illegible] dans tamquam [illegible] spiritum sanctum omnino [illegible]
[illegible] quod primo [illegible]

Johannes unde hoc sacramentum effectum
[illegible] actuum 8° tunc imponebant
manus super illos et accipiebant spiritum sanctum et
[illegible] actuum 19° [illegible] de paulo quod effectus
[illegible] hoc sacramentum est acceptio spiritus sancti et [illegible]
[illegible] ac [illegible] temptamenta
[illegible] posse quod [illegible] imponens
manum [illegible] dicebat [illegible] non [illegible]
[illegible] sume bonum et sume sapiens

benedictio et cum constancius consulit tam devotis se amplexari et imponere manus affirmando ipsorum esse regnum celorum quibus manus imposuit. Unde actuum 9° scribitur sic et abiit ananias introivit in domum et imponens ei manus dixit saule frater dominus ihesus misit me qui apparuit tibi in via qua veniebas ut videas et implearis spiritu sancto. Sed constat quod per hanc imponem manus etiam spiritu sancto impleti sunt. Per hunc fructum scribitur actuum 8° sic Cum vidisset autem symon quod per impositionem manus apostolorum daretur spiritus sanctus obtulit eis pecuniam etc. Unde constat effectum sive fructum sacramenti esse acceptum [illegible] spiritus sanctus

Ca^m 16^m

Johannes Cum 1^a dicto spiritum sanctum apostoli confirmo applicare potius quod illa dicto spiritus sanctus in die resurrectionis quem [illegible] insufflavit dicens accipite spiritum sanctum sed videtur quod spiritus datus tunc reddidit eos in spiritu fortiores et sic eos in virtute confirmavit et roboravit **Ricardus** Si vero tua efficacia esset baptismus esset confirmatio et sic ordo et unctio et pena eo in omnibus aliis est sacramentis dicere spiritus sanctus quod tamen non dicimus sed sacramentum confirmationis sive sacramentum confirmationis quod fundamus quod in aliis sacramentis in isto sacramento datur vigor resistendi peccatis et quod principalis effectus eius est confirmare etiam in virtute. Nisi illud sufficit nobis aut sedere in civitate quousque induamini virtute ex alto et nisi illud actuum 4° virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis domini nostri ihesu et ipsi an loquebantur verbum dei cum fiducia. Non adhuc preceptum postquam fuit datus eis spiritus sanctus in die [illegible] sed post ad remissionem plenam peccatorum et ad augmentum aut motivum amoris erga illos quibus predicare debebat et peccata dimittere et io. 1a dicto non vocatur affirmatio sic 1^a nunc 2^a dicto spiritus sanctus per 2^a sacramenta quod in talibus sacramentis est talis effectus aliud primo et immediatus

Ca^m 17^m

Johannes Adhuc obiciat sed illud actuum 4° dicit de apostolis et discipulis post passionem peccata apertio et io. et cum orassent motus est locus in quo erant congregati et repleti sunt omnes spiritu sancto et loquebantur verbum dei cum fiducia et sic consecratur ad hunc in apostolis duplex sacramentum confirmationis fuisse **Ricardus** Non puto apostolis tunc fuisse datum spiritum sanctum et tamen illi quam inde petere eum receperant sed aliis tunc inceperunt quam ipse faciat confirmata predicatione. Sed illi apostoli plurimos gerebant nunc mirum est verbum quod posuisti. Sed quod repleti sunt omnes spiritu sancto et loquebantur verbum dei cum fiducia quod tunc aliquis sit de novo repleti et sic verbum est quod repleti sunt omnes spiritu sancto quod omnes loquebantur verbum dei cum fiducia quod aut ob hoc non fecerunt sed omnino placet dicere quod tunc omnes ubi prius de novo fuerunt repleti spiritu sancto non tamen intelligenda est repletio tanta quanta inde petere de qua ipse post predicat. Nunc est intelligenda in apostolis novum sacramentum sed confirmatio dicta per quem roboravit eos in bono et et dico potius confirmationis maioris qualibus sit per quem actuum 4° intelligitur non est enim actuum 4° mentionis quam solvet et robo ret etiam in virtute caritatis eos augmentans nunc tamen ex quo est ordo talis addicio in virtute novum sacramentum confirmationis sed fateor quod magis placet in primo [illegible] dixisti baptismum secundum

Johannes Sacramentum confirmationis precede re tunc dicis paulus per impone manus spiritum sanctum accepisse eum tamen constet quod ananias sed spiritus sanctus baptismum subsequitur quam sed in mente post verba ananie precedens et consequenter ceciderunt ab oculis eius tamquam squame et visum accepit et surgens baptizatus est ex quo constat quod prius recepit sacramentum impositionis manuum quam baptismum et ita nunc est verum quod de ordine horum duorum sacramentorum supponimus nunc tamen sacramentum debet non est confirmationis ubi non supponat aliquam gratiam precedentem acceptam gratis quod aliud possit intelligi nisi effectus huius sacramenti non videtur cum legitur actuum 10 adhuc petro loquente cecidit spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum et obstupuerunt quidem qui ex circumcisione venerunt cum petro numquid aquam quis prohibere potest ut non baptizentur hii qui spiritum acceperunt sicut et nos verbum hic sacramentum precedens baptismum non sequitur ut dixisti sequentis

Ricardus posse tibi dici quod sub ordine sacramentorum quem in ordine sacramentorum appellandum est sacramentum confirmationis quod hic baptismus [illegible] precepit quod iordanes licet non sit sic prius ea que de paulo de aliis obicasti verumptamen si rem gestam consideramus tamen apparebit quod ipse baptizatus aliquid aliud purgans peccata sic fuit baptismus precedit hoc sacramentum de paulo enim qui videbat constans erat in via videlicet antequam ananias dixit quod non vides hoc loquitur quod raptus est in paradiso et tamen non dubium quin fuit purgatus a peccatis de illis quos tetigit spiritus sanctus peccato loquente nisi [illegible] hoc ipso constat quod erant iusti quod erat de sullia cornelius centurionis sic super obiciendo cornelius dico sicut eum de necessitate agnovit sacramentum baptismi constat quod anguli credite sed sola super opibus fuerat petro loquente et eius operibus fuerat iustificata et deo accepta et per quod apertum

p(er)gatur s(ed) n(on) tamen illa accepcio sp(iritu)s s(an)c(t)i potuit
confirmacio ip(s)or(um) in bono q(uonia)m p(r)i(m)a acceptoz
sp(iritu)s s(an)c(t)i gr(ati)a iustificans in ip(s)is p(re)cessit q(uonia)m
no(n) dic(itur) an eos in illo tamen sp(iritu)s s(an)c(tu)s sup(er) eos
effusu(m) p(ro)p(ter) fructu(m) confirmac(i)o(n)is recepisse ta(m)e(n)
aff[illegible] q(uonia)m loco affirmac(i)o(n)is eis fuit illa
sp(iritu)s s(an)c(t)i recepc(i)o p(ro) confirmac(i)o(n)e [illegible] fuit

Q(uestio)n(e)m 19(a)m

Johannes no(n) s(e)c(un)d(u)m p(ost) ascenc(i)o(n)em d(omi)ni h(oc)
sp(iritu)s s(an)c(t)i dis[illegible] s(ed) ad virtutem et robur
et ad p(re)dicandu(m) et ad sc(ie)n(ti)a(m) diversar(um) linguar(um)
[illegible] h(ec) om(n)ia effect(us) fuerunt h(uius) sac(ramen)ti confirmac(i)o(n)is
et sic v(idetu)r p(ro)p(ter) q(uo)d no(n) recipiunt modo effectu(m)
[illegible] h(uius) sac(ramen)ti eo q(uo)d no(n) [illegible] ap(ostol)i
aut linguas **Ricardus** no(n) illa dato
sp(iritu)s s(an)c(t)i cu(m) [illegible] effect(us) mira(cu)l(osi) [illegible] fuerunt
[illegible] p(ro)p(ter) [illegible] q(uonia)m tunc mundo p(re)dicari debat
impleta in fidelibus q(uo)d no(n) n(on) [illegible] et si(n)g(u)l(is)
[illegible] q(uonia)m poterat t(ame)n no(n) [illegible] illos
effect(us) cessantibus illis c(aus)is [illegible] t(ame)n modo
sac(ramentu)m [illegible] et plene recipiunt q(uonia)m [illegible]
[illegible] eo p(ri)mo sp(iritu)s s(an)c(t)i recipiunt sic [illegible]
recepint et [illegible] c(on)silis effect(us) h(uius) magn(i)
sac(ramen)ti alij [illegible] effect(us) s(e)c(un)d(u)m fruct(us) [illegible]
fuerit et [illegible] ad [illegible]
[illegible] sp(iritu)s s(an)c(tu)s acceperit s(ed) no(n) p(ri)mu(m) ad e(ius) sac(ramentu)m

Q(uestio)n(e)m 20(am)

Johannes [illegible] bap(tis)mi e(st) p(ri)m(u)s et cornelij
[illegible] ex quo p(ost) sp(iritu)s s(an)c(tu)s acceperat si(ne) [illegible]
[illegible] erat **Ricardus** [illegible] p(re)cept(um)
[illegible] fuit o(mn)ib(us) de bap(tism)o Jo(hannis) 3(o) nisi
q(ui)s renat(us) fuerit ex aq(u)a et sp(irit)u s(an)c(t)o [illegible] sic [illegible]
[illegible] in [illegible] et i(de)o illud [illegible] no(n) licebat

Johannes q(uonia)m [illegible] ante [illegible] bap(tis)m(u)s
ex quo erat sp(irit)u s(an)c(t)o repleti **Ricardus** ex
[illegible] et [illegible] [illegible] quia neglec(t)o bap(tism)o
[illegible] inc[illegible]issent **Johannes** s(ed) q(uonia)m bap(tismu)s
eis gr(ati)am no(n) c(on)tulit ex quo erant repleti
sp(irit)u s(an)c(t)o **Richardus** [illegible] no(n) s(e)q(ui)t(ur) q(ui)a repleti gr(ati)a
[illegible] h(ab)uis gr(ati)am [illegible] [illegible]
p(re)cedentes augmentu(m) [illegible] [illegible]
et gr(ati)am in eo [illegible] auge(n)t h(oc) e(n)i(m) [illegible]
de sp(irit)u s(an)c(t)o intelligendu(m) e(st) [illegible] no(n)
absolute ita ut dicat(ur) magna et [illegible]
no(n) summa [illegible] [illegible] [illegible] possit
[illegible] illis bap(tismu)s [illegible] sac(ramen)ti [illegible] gr(ati)am [illegible]
aut amor [illegible] bap(tismi) effect(us) [illegible]
in eis [illegible] p(re)cessit [illegible] bap(tism)i
observac(i)o mandati de bap(tism)o [illegible] meruerit
gr(ati)am q(ui)a [illegible] [illegible] [illegible]
bap(tism)o et h(ec) [illegible] in s(an)c(t)is placet

Q(uestio)n(e)m 21(am)

Johannes s(ed) [illegible] illud [illegible] act(uum) 8(o)

[illegible] p(er) [illegible] et acceperunt sp(iritu)m s(an)c(tu)m [illegible] e(n)i(m)
in q(ue)m q(uo)d venerant venerat s(ed) bap(tiza)ti erant i(n) no(m)i(n)e do(mini)
Jh(es)u et tunc i(m)ponebant man(us) sup(er) illos et acci-
piebant sp(iritu)m s(an)c(tu)m q(uo)d illi bap(tiza)ti n(on) acceperant
sp(iritu)m s(an)c(tu)m an(te) manu(u)m i(m)pos(itionem) i(m)pone(re) q(uo)d dic(itu)r expresse
q(uo)d erant bap(tiza)ti et [illegible] e(n)i(m) venerat i(n) q(ue)m [illegible] sp(iritu)s s(an)c(tu)s
et sic [illegible] q(uo)d no(n) [illegible] i(n) bap(tism)o sp(iritu)s s(an)c(tu)s **Ricar-
dus** no(n) [illegible] [illegible] [illegible] q(uonia)m sic [illegible]
in q(uo)d de bap(tism)o tota(m) o(mn)is bap(tis)mi [illegible]
moriens salvat(ur) et sp(iritu)m s(an)c(tu)m recipit s(ed) q(uo)d [illegible]
dic(itu)r bap(tizatu)s [illegible] accipiendu(m) no(n) absolute s(ed) q(uo)d
[illegible] venerat ad robur [illegible] ad diversitate(m)
linguar(um) et ad [illegible] in [illegible] illor(um) sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q(uo)d [illegible] [illegible] fuerat glorificatus [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] sic sup(er) posui in exposi(tione)
q(ui)a [illegible] [illegible] [illegible] q(ui)a Jo(hannes) [illegible] dicit tunc ap(ostol)i
s(an)c(tu)m h(ab)ebant ad petr(um) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sic in c(apitul)o 6(o) [illegible] no(n) [illegible] et [illegible]
q(uo)d tu es filius dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in sp(irit)u s(an)c(t)o [illegible] ad [illegible] 12(o) c(apitul)o [illegible] illi
[illegible] [illegible] h(ab)ebant sp(iritu)m s(an)c(tu)m [illegible] [illegible]
[illegible] vos estis lux mundi et vos estis sal t(er)re
[illegible] vos [illegible] et mortuos suscitate leprosos
mundate demones eicite [illegible] accepistis gr(ati)s
date et [illegible] diligit me [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et ad eu(m)
[illegible] et mansione(m) ap(u)d eu(m) [illegible] et vos [illegible]
[illegible] [illegible] q(uo)d [illegible] [illegible] vos et [illegible]

Johannes [illegible] necitate h(uius) sac(ramen)ti [illegible]

Q(uestio)n(e)m 22(am)

q(ui)a no(n) [illegible] [illegible] [illegible] sac(ramentu)m [illegible] ad
salute(m) q(ua)m sac(ramentu)m [illegible] [illegible] eukaristie
[illegible] [illegible] [illegible] necitate [illegible] [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible] necitate illar(um) sac(ramen)ti
[illegible] [illegible] necitate bap(tism)i Jo(hannis) 3(o) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sp(irit)u s(an)c(t)o no(n) [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] philipp(us) baptizans eunuchu(m) candaci(s)
regine ethiopu(m) no(n) le(gitur) eu(m) c(on)firmasse s(ed) legit(ur)
sic de ip(s)is act(uum) 8(o) baptizavit eu(m) [illegible] aut(em)
ascendissent de aqua sp(iritu)s d(omi)ni rapuit
philipp(u)m et no(n) ampli(us) vidit eu(m) eunuchus
ex quo [illegible] q(uo)d philipp(us) no(n) c(on)firmavit eu(m)
q(ua)m p(os)t ascensu(m) eor(um) de aqua no(n) ampli(us)
vidit eu(m) eunuch(us) [illegible] [illegible] q(uo)d ap(osto)l(u)s
philipp(us) eu(m) no(n) [illegible] [illegible] [illegible] c(on)firma(tus)
fuisset nec ad salu(tem) **Ricardus** in [illegible]
ista [illegible] sic [illegible] [illegible] q(uo)d [illegible] potuit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accep(tio) [illegible] [illegible]
[illegible] ut in [illegible] [illegible] petrus et Jo(hann)es
missi fuissent [illegible] audito q(uo)d samaria
recepit [illegible] [illegible] [illegible] sac(ramen)to [illegible] [illegible]
samaritanis bap(tiza)ti no(n) fuit sic [illegible]

ad salutem numquam quin sua auctoritate supplere potuisset illud facere si non fuissent precepto domino dicte non est verisimile. Et hoc manus impositio solum facta est samaritanis et petrus et iohannes sicut legitur actuum 8. Si autem apostoli eam fecerunt et omnibus [illegible] per petrum quibusdam dixit sicut legitur actuum 2o penitentiam agite et baptizetur unusquisque vestrum in nomine ihesu christi in remissionem peccatorum vestrorum et accipietis donum spiritus sancti et sicut facta est in paulo sicut legitur actuum 9 et ipse eis quos invenit baptizatos manus imposuit sicut legitur 19o. Ex quo ergo christus tanto zelo illud sacramentum [illegible] et apostoli illud tanta diligentia observabant quis audebit dicere quod non est necessarium ad salutem intelligo sicut in precedenti libro exposui baptismum necessarium [illegible] vigore precepti non [illegible] in isto sacramento et sine eius effectu [illegible] salus.

Et negari non potest [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] philippus manus imposuit ex quo apparet [illegible] in fide aut si non [illegible] illud [illegible] philippus [illegible] philippus et eunuchus [illegible] non [illegible] sacramento [illegible]

Johannes [illegible]

Ricardus In septimo [illegible] ecclesie romane [illegible] clemente petri [illegible] successorem [illegible] sacramentum [illegible] baptismum non [illegible] a suo magistro petro apostolo sicut [illegible] clementem accepit [illegible]

Johannes [illegible]

Ricardus [illegible]

noua lectio sup(er) egros manus imponent
et bene habebunt quibus de unctione non expressit
q(uod) p(ost)q(uam) supposuit suos discipulos discalciatos ille
facere eos infirmis quibus manus imponent
et eos sic docere q(uod) sic ipsi ab eo erant docti
ut dicitur h(ic) sacram(en)to primo d(omi)n(u)m n(ost)r(u)m exposuisse
qui oculos ceci luto facto de sputo sanauit eos
oculos liniendo sic Io(hannis) 9 c(apitulo) et q(uod) n(on) ad manum
datum oleum forsitan non habebat quibus nobis
non liceat nisi de oleo ita agere ap(osto)li mediante
ut sup(ra) posui in ewang(eli)o et exempla iacobi
patet s(e)c(un)d(u)m u(er)sus continuamus d(omi)n(u)m ap(osto)los
... stauisse

Cam 23m

Iohannes dic quis est effectus huius sacra(menti)
intelligo p(ri)ncipalis et magis habeat plures effectus
q(uonia)m iacobus ap(osto)lus sic singulis c(on)sistit q(uod)
ponit · et oratio fidei sanabit infirmum et alle-
uiabit eum d(omi)n(u)s et si in peccatis sit dimittentur
ei distingue i(n) istos effectus et unde quis
sit p(ri)ncipalior inter eos q(uod) eum p(er) saluabit
infirmum intelligit non solum quin si salutem
corporalem innuat si(cut) in(fra) dirigit et alleuiabit
eum d(omi)n(u)s qui sanus alleuiat ab infirmitate
non indiget. Ergo tunc oratio induct(us) ab in-
firmitate sanatur cum eo q(uo)d non sepe uident
non c(on)mittit corporalem salutem p(er) h(oc) q(uod) dicat
sanabit infirmum n(on) uideo q(uod) possit p(er) h(oc)
intelligere spiritualem salutem qui in ut in ...
appellat in h(oc) q(uod) subiungit et si in peccatis
sit dimittentur ei qui dimissis peccatis
s(e)c(un)d(u)m quos sanus spiritualiter efficitur ergo non uideo
q(uod) ... e q(uod) oratio fidei saluabit infirmum
d(icitu)r q(uod) sic et si in peccatis sit dimittetur
ei q(uod) sic n(on) b(ene) intelligitur p(ot)erit q(uod) n(on) p(otes)t q(uo)d
saluat(ur) aut q(uo)d eo dimissa sint peccata et q(ua)m(quam)
s(ecundu)m Io(hannes) innuit i(n) sua ep(isto)la u(ltim)o ca(pitulo) u(bi) sic
dicit q(ui) scit fr(atr)em suum peccare peccatum n(on)
ad mortem p(ro) eo p(e)tat et dabit ei uita
peccanti non ad mortem est peccatum ad mortem
non p(ro) illo dico ut roget quis h(oc) enim
s(ecundu)m dicit q(uod) p(ro) aliis peccatum ad mortem non
est oratio p(ro)ficiens nimis aut p(er) quas non
est p(er) unctionem aut p(er) orationem fidei saluari
s(ed) Io(hannes) instruit nos ut non oremus p(ro)
talibus et non habere credit quin illis p(ro)ficiens
saluatur cum pena p(ro) peccato sit necessaria ad
salutem s(ecundu)m p(ost) p(ri)mo ... 242 ... ad salutem
adultis incipit sic p(ri)mam agite
... percipit sicut distinguit in c(apitul)o ... et ...
et si inpenitens insueuerit aut penitente
... ipso orante non uniuersis p(ro)ficit

Item ex quo d(eu)s in aduentu suo unicuique reddet
s(ecundu)m opera sua sic d(icitu)r m(a)t(thei) 16 et apoc(alipsis) 22
et unusquisque p(ro)priam mercedem accipiet s(ecundu)m
suum laborem u(t) ad cor(inthios) 3 et omnes nos
manifestari oportet ante tribunal x(rist)i ut recipiat
unusquisque p(ro)pria corporis p(ro)ut gessit
siue bonum siue malum ut ad cor(inthios) 4 non uide-
tur oratio fidei aut unctio p(otes)t aliquem saluare

Cam 24m

Ricardus p(ri)ncipalis effectus huius sacramenti est solus
sp(irit)ualis in casu in quo forte aliquis potest
infirmus aut p(ro)pter erat ante unctionem in statu
gr(ati)e p(ri)ncipalis effectus huius sacramenti est peccatorum uenialium
et pene debite remissio et s(ecundu)s effectus est
alleuiatio corporalis ita ut infirmus alleuietur
ab infirmitate corporali n(on) mireris q(uod) dixi
in casu i(n) quo aliquis infirmus potest forte
q(uod) ... est ... deum ... obis
multos saluari p(er) orationes ad ... sacerdotum
... qui ali(ter) n(on) ... saluarentur s(ecundu)m iacobum
... sabiungit. Confitemini alterutrum
peccata u(est)ra et orate p(ro) inuicem ut saluemini
multum enim ualet deprecatio iusti assidua helias
homo erat similis nobis passibilis et oratione orauit ut
non plueret sup(er) terram et non pluit annos 3 et
menses sex et rursus orauit et celum dedit
pluuiam et terra dedit fructum suum i(n) quo dico
non solum asserit unum posse saluari ratione alterius
sic orate p(ro) inuicem ut saluemini ut Io(hannes) predicat
si quis sic scit s(cilicet) p(eccatum) p(eccare) non ad mortem p(ro) eo
petit et dabit ei uita s(ecundu)m iacobum ratione a simili
allud p(ro) h(oc) s(ecundu)m q(uod) helias totum p(o)p(u)l(u)m unum
sua oratione subtrahendo pluuiam tribus annis
et mensibus sex puniuit et iterum totum p(o)p(u)l(u)m ... ne
periret liberauit ratione sua pluuiam impetrando
uolens ostendere apostolus ... ratione orationis alterius
posse saluari q(uod) ipse d(omi)n(u)s i(n) ewang(eli)o nobis exp(re)ssit
cum discipulis p(re)dicabat dicens nobis dico facite
nobis amicos de mamona iniquitatis ut cum defeceritis
recipiant uos in eterna tabernacula luc(e) 16
s(ed) i(n) h(oc) q(uod) dicit ut cum i(n) defeceritis ... et manifeste
ostendit aliquos esse deficientes et sibi non sufficientes
ipsis ut saluentur qui tamen s(ecundu)m ... pauperibus
eorum suffragiis possunt saluari h(oc) est et ... iacobus
post premissa adiungit fr(atr)es mei si quis ex uobis
errauerit a ueritate et conuertit quis eum scire
debet quoniam qui conuerti fecerit peccatorem ab errore
suo uel uie uite saluabit animam suam a
morte et operit multitudinem peccatorum et paulus
ad cor(inthios) 8 dicit loquens corinthiis de fratribus
suis rome ... uestra habundantia illorum inopiam
suppleat ut illorum habundantia uestre inopie su(ppleat)

supplementum Sed contra in copia spirituale dicitur posse suppleri suffragiis pauperum devotorum Unde dicitur quod c. 2 10 dicit moyses de se ipso quod procidit ante dominum xl diebus et xl noctibus panem non comedens et aquam non bibens pro peccato populi et dominus exaudivit eum et sic per alium deprecatus est ut dicit et sepe in lege scriptum quod sacerdos pro peccatis populi in deo ea dimittat sic dicitur levitici 4o et 5o et dominus dixit amicis Job Job autem servus meus orabit pro vobis faciem eius suscipiam ut non vobis imputetur stultitia Job ultimo capitulo et 10 si infirmus sit forte in peccatis mortalibus aut unus sit usus premissa contingere quando deinde non esset sacerdos presens et finaliter dampnaretur quibus tamen de hiis deus ex penam digna aut peccata dimittet et gratiam cum salvaret. Ideo propter hoc casum potest expedit si infirmum plures pauperes sacerdotes orare et cum iungere ut possit salvari quod forte prius suis precibus non esset salvaretur Unde dicitur quod ita salus accidit ipsius infirmi est primus effectus huius sacramenti in eam super exposito

Capitulum 26m

Quorum hic oratio infirmum sanctificat ad vitam eternam et ita suffragia que est in peccatis mortalibus quod primo a deo gratiam ad conterendum sua peccata et divina pietate peccata sua peccata dimittere si non penitebat et sic gratiam dei [illegible] cum [illegible] per fidem de dei clementia confisa ad penitendum et ad divinam misericordiam implorandam et sic penitendo si penitere noluit et ex fide [illegible] postulando gratiam a deo consequitur per quam ei dimittuntur peccata non autem [illegible] sceleratus et per suffragia ista sufficiunt sic [illegible] obiciatur quod non omnis talis gratiam [illegible] in spiritu istis suffragiis mediantibus sit tactus a deo ut se convertat penitentiam de premissa sequitur et ob hoc non omnis invenitur salvari Sed dicit iacobus accipiendum est sic in quarum condicione cum modificatione premissa sit ipsum ut penitebat et misericordiam divinam imploret sicut in omnibus sacramentis ad hoc quod peccatori adulto conferant gratiam primam primo ipsius peccatoris exigitur sic in obiciendum [illegible] Cum infirmus si adhuc peccata gravius in hoc sit irremissibile et addicatur si infirmus nullo peccato non sit quando si sit mortali peccato sit a [illegible] allegans non expedit Sed ut innuat id est decimum Johannis quod remisistis per eo [illegible] quod dei non tenentur illud dimittet. primus iste effectus et primo istius sacramenti ita inspiratio sui [illegible]

a deo ut infirmus si sit in peccato mortali ad fidei firmitate redeat de dei misericordia confisa peccata et sic gratiam [illegible] penitentiam et tamen consequitur gratiam salvationem et 10 dicit iacobus ut in Sed quod oratio fidei salvabit unctionis supplendo est sic infirmum salvabit infirmum non quod oratio corporis ad sacramentum unctionis impetret alia sua sua prima et sumus operibus vitam eternam sic [illegible] obiciatur quomodo hic esset non sit in oratio [illegible] fidelis monachi et sit sacramentum esset aliter peccatori imperare primum salutem non premisse sic Sed ordinis

Secundus effectus huius sacramenti est alleviatio corporis sic iacobus dicit et alleviabit eum dominus et iste effectus est ab ista sacramento hic effectus sed in eo quoque

Et 3o effectus est dimissio peccatorum ego intelligo venialium peccatorum quo ad culpam et penam ad culpam innuit in 3o effectu

Et sic primus effectus et 2us distinguuntur sicut [illegible] obiciatur Unde apparet quod istud sacramentum non habet nec unum effectum absolutum in eo [illegible] alleviationem infirmitatis corporis quod in eo quo infirmus non habet mortale nec veniale peccatum sacramentum istud aliud effectum [illegible] quod fortassis eo alleviatione corporis [illegible] in eam [illegible] infirmus amplius in multo et in dei amore proficit sic ille perfectius actualibus [illegible] ipsius sacramenti non esset [illegible]

Johannes Ego quo primo sit hic de peccato ad mortem quod in Sed dicere intelligo peccatum irremissibile dicit magister [illegible] sic ille peccatum in homine [illegible] quam fortuna sua fregit ad primam [illegible] omnis invitat Sed xo ut supra [illegible] thema [illegible] accepit primam agite appropinquabit regnum celorum et illud [illegible] precepit primus sumus discipulus [illegible] et apostolus et sic [illegible] civitatibus peccatorum ad primam [illegible] ad me et ego [illegible] ad vos [illegible] a via sua prava delinquat in primis via sua et [illegible] ad dominum et [illegible] cum [illegible] fidelibus [illegible] ut Sed [illegible] ad salutem eos quod salvari non possunt et 10 Sed quod [illegible] peccatum ad mortem et [illegible] sibilem peccatum intelligo **Bernardus** [illegible] Sed [illegible] peccatum [illegible] sive [illegible] [illegible] peccatorum [illegible] nes non dicitur [illegible] sacra scriptura [illegible] sibile [illegible] [illegible] peccatum dicitur tamen esse irremissibilem [illegible] sua [illegible] demones potuit [illegible] peccatum sic ad [illegible]

ipossibilitate satisfacionis q p peccatis demonum fi si omo n posset n p dnm angelo sit ne satisfacio homi p pccis eor sic potuit n p dnm hoiem q quibusd videtur omo ipossibile qd ho q ds n simplicit assumere no pt i uitate psone p eo q eis. v q in simt na no pt a supposito sue psona n distingui sit pt i n qpoita n de psona a cam pt assumere q tunc fiet cata ds vn posset ppt ysid videri aqbus q ireissibile e ee moste pccm angelicu qd ego no teme affirmo n nego s tn alius e locus tractandi de isto qo ad pns v plexs homo pusus pt irrecissibilit peccare q pt ita gunt peccare sic saltem q demones pcauerint i vno peccato aut pluribus aut peque si dm vmet sit solebant antiquitus cu ho q alibz homo pt ex malicia peccare sine temptatione aut impulsu aut pu ex suasione aliq ro mlti mali pucietes tepta scipos i tepracom qt inducit z sic ipe peccate et tota facilitas cauendi peccm pccm fuit sic erat in demonibus vn nescio an videt ql sic pusus possit ita gunt z irrecissibilit peccare sic demones pcauerit sic q pbile v posse dici q e ad pccm hois qo irrecissibile z q dz hac illud irremittere quibus peccatu facet qm posset ad dm placandu ee mediatores p eo sic de demonibus nec dubitat ee dictu q f eam ssm aplo v intellexisse ad hebr xii. ou dicit de esau. sic ne quis fornicator aut prophanus ut esau q pp vnam escam vendidit pmenta sua fortem eius qm z postea cupiens hereditate bndcon reprobatus e n eam inenit pnie locu quq cu lacrimis iqsiuisset ea v v q esau fecit q potuit z tn no e grauam pnie qsec h tn posset intelligi ut ilatum ca vlatam fecit ad illud precedens bn dcom z sic v queene hystorie qn xx. v le esau emulatu magno flemisse ut vo bndiret ysaac pr eius s qlit cuq istud accipiat ipe saluator luc xii. d dic q dit v i fm hois irremittetur illi z mt xii. dico vob oe pccm z blasphemia remittet hoibz spc aut blasphemie no irremittet z qo dixerit vbm qt fm hominis remittet ei aut qui dixerit q spm s v tn irremitte

eineqz i ho sclo n i futo & mt i o amen dico uobis qm aia dimyttet filys hom pcca z blasphamie qbus blasphemauerit qm aut blasphemauit i spm sam no hebit rmissio i etnm s reus erit etni delicti qm dicebant s spm imundu no he v pt ps a tribus euangelistis z pccm sue blasphemia i spm sam no remittetur z sic tale pccm e irrecissibile siquis aut sit h uellet accipe dicu ee pp difficultate no pp ipossibilitate remissiois hmoi pecca sue blasphemie obuiare v v q multa alia pecca i de diffi rmission hnt vn no v pp sola difficultate remissiois h xpus dixisse siquis no dixit hoc sic dcu ee ut sonat qm vba tn de sco s. ut tale pccm i spm sam de sco nuq remittat qm no dit illud n posset remitti s solum dit q no remittet aut q remissionem no hr obuiat lra q asserit q oia alia pecca dictis remittentur qd de scto grate no hr vn v h sit dcu ut omnia pecca sint remissibilia z sic illud ds de d pcco scdo negatur vn omo v qitendu ad generis pcca irrecissibile ee q generis pcca tn exposita ponat locus i euangelio possibile odi pt ad uocal pccm ad morte aug est pccm ad morte vt qi o d o ut rogeet qs ita canonica c o q o v iusi ex pdicatoribz apsay de pccoribus q illi hebat pcca irrecissibilia quibus dampnaci fuerint ipetrati z sicut illi de quibus exe xiiii no eos sal uarent c o v q si noe iob z daniel dicassent pceis no eos saluarent et de qbus dixit dns ad ie a o z xi o an a u. ii q noli orare p ppo h ne assumas p eis laudem z oronem z n obsistas m q no exaudiam te idmacio mei cordis psidome hui pccm pcessit z illud dcm caym qu e maior iniquitas mea q ut ueniam merear z simile illa sunt filia i sacis scripturis q nimis longum eet xi o ope discutere q a pecca aiam irrecissibilia precedunt ee no dubio qn deus posset si uellet pcca demonum relaxare s qnuq p a co qo a data se potit remittere h cum v uelut ple iniso scriptura z forte de hmoibz pecca loquitur apls ad hebr vi o impossibile e eos qui semel sunt illuminati gustauerunt etiam donum celeste z pticipes facti sunt spc sci gustauerunt nichilominus bonum dei uerbum virtutes q seculi uenturi z prolapsi sunt renouari rursus ad pniam ita q ite

plapsus i. per lapsus intelligatur peccatum
tam enorme a deo ut per penitentiam remotum non
possit sic forte unus homo ipsorum premissum
de esau intelligit apostolus quod per penitentiam remotum
non possit sic forte unus homo ipsorum premissum
de esau intelligit apostolus quod per penitentiam revocari
non potuit ad quod et dicit potest intelligi illud capitulum
in voluntate enim peccantibus nobis post acceptam
notitiam veritatis iam non relinquitur hostia pro
peccatis ad hoc nisi [illegible] in ma[illegible] quod deus non [illegible]
[illegible] vere potest [illegible] quod non [illegible] qui
dicit domine [illegible] penitentia [illegible] acceptat [illegible]
quod hoc non videtur [illegible] quod [illegible]
[illegible] peccatum ante mortem [illegible] momento
sal[illegible] est omnis penitens [illegible] sufficienter [illegible]
[illegible] in [illegible] momento ante [illegible] sive [illegible]
[illegible] immensitate doloris [illegible] hoc [illegible]
[illegible] et [illegible] tunc potest [illegible]
ob hoc potest dici quod talis habet peccatum irremissibile
et peccatum ad mortem pro quo orare non [illegible]
[illegible] sic [illegible] intelligi potest [illegible]
[illegible] sic [illegible] quod [illegible] non [illegible]
valeant [illegible] peccatum [illegible] apte sit [illegible]
[illegible] ad [illegible] ut qui possit salvari [illegible]
[illegible] non omnis quod [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] fructuose sit [illegible] et [illegible]
ut salute [illegible] de [illegible] salvem [illegible]
aliqui [illegible] vocarentur [illegible] non vellet venire
unus illud hic [illegible] nemo [illegible] qui [illegible]
sunt gustabit cenam meam [illegible] in [illegible]
et non [illegible] illi venientes [illegible]
[illegible] pro hoc [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] si [illegible] dum [illegible]
quo ad impossibile [illegible] sunt omnis
[illegible] [illegible] videat quod
intelligenda sunt supposita et [illegible] in [illegible]
[illegible] difficultatem [illegible] impossibilitatem [illegible]
[illegible] aut [illegible] ad aliud et [illegible] dissolutus non
puto [illegible] sed [illegible]
[illegible] sonat [illegible] quod [illegible] in hac [illegible]
[illegible] salute [illegible] et [illegible] quod possit
[illegible] peccatum et [illegible] salvari [illegible]
[illegible] dicit [illegible] peccatum [illegible]
fidelibus et [illegible] ut [illegible] nos peccatum
[illegible] et [illegible] nos ab [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] filioli mei
[illegible] scribo ut non peccetis sed et si quis peccaverit
advocatum habemus apud patrem ihesum christum iustum
et ipse est propitiatio pro peccatis nostris non tantum
sed pro totius mundi peccatis

Iohannes Andree placet in [illegible] salute [illegible]
[illegible] dicit ut [illegible] de necessitate [illegible]
[illegible] **Raimundus** de necessitate [illegible]
[illegible] in ecclesie [illegible] confessum [illegible]
[illegible] et [illegible] super [illegible]
[illegible] non [illegible] quod [illegible]
[illegible] quo [illegible] salute [illegible]
alias [illegible] licet sacerdotes
[illegible] qui ille [illegible] aut [illegible]
[illegible] sit [illegible] aut [illegible]
[illegible] quod [illegible] pro illius [illegible]
[illegible] aliquin non [illegible]
[illegible] de [illegible] negligit [illegible]
[illegible] de salute [illegible]
[illegible] necessitatis hoc [illegible]
in casu [illegible] de lege [illegible]
[illegible] salvari et [illegible]
ut [illegible] salute ad morte
[illegible] ad salute [illegible]
magna [illegible]
[illegible] negliget ad illo [illegible] non [illegible]
[illegible] offendere [illegible] difficultate
[illegible] illud posset [illegible]
quod non [illegible] homo [illegible] et [illegible]
obmittat [illegible] bonum quod [illegible]
bonum difficultate [illegible] maiori [illegible]
[illegible] possit [illegible]
Ego mane [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] Ego non [illegible]
melius [illegible] solius [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] sine difficultate et sine molestia
[illegible] magnum [illegible] spirituale
[illegible] si negligat non [illegible] sit sue
salutis negligens et [illegible] negligens
[illegible] dicitur [illegible] non [illegible]
qui [illegible] illud sine difficultate
[illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] illius [illegible]
[illegible] difficultate aut molestia [illegible]
[illegible] ei [illegible]
[illegible] peccatis non [illegible]
[illegible] potest [illegible]
[illegible] ad salutem [illegible]
quod si [illegible] potest [illegible]

p(ro)pt(er) hoc q(uod) d(icitu)r summus po(n)tifex et romanus
constituit ut infirmi ante discessum sacro oleo
inungantur esse ratio hic statuisse ex p(re)c(e)pto
p(re)missa de co(n)firmatione supra q. 8. q(uod) utilitatem et
necessitatem in scriptura non esse expresso
ne quisquam illud obmitteret ad sua pericula
illud non debere obmitti statuit sed maxime de
[illegible] non offendi istud sacramentum illud teneo
q(uod) sup(ra) dixisti de sacro confirmationis aliis

Q^m 2^m

Iohannes. Videtur q(uod) hic sint [illegible] per illud
[illegible] dicitur in epistola Iacobi q(uod) istud
sacramentum non sit dandum nisi infirmis morituris
q(uod) dicit q(uod) salvabit infirmum et si in peccatis
sit remittentur ei. Sed illud sacramentum iterari
non posse dicitur q(uod) cum illud [illegible] contra
illud sacramentum apostoli dederunt mortuis et similiter
q(uod) per unctionem illam sanabat [illegible]
dicimus q(uod) de corporali sanatione loquitur [illegible]
[illegible] corporaliter [illegible] caput linendo oculos eius
restituit et q(uod) [illegible] promittit q(uod) [illegible]
decebant quibus dictis in spiritu sunt salvi
ex quibus dicitur q(uod) [illegible] sanati si aliter infirmantur
dari poterit et ita iterari posset in eius persona
quotiens peccaret. Ergo hoc dicitur ideo ex hoc
q(uod) omnibus infirmis datur cum unctionibus eius
effectus sit sanatio aut alleviatio corporalis
nunc dicitur [illegible] q(uod) hoc in sacramento [illegible]
q(uod) aliquis infirmus [illegible] animam [illegible]
[illegible] collatione huius sacramenti sufficeret [illegible]
non esset hoc difficile [illegible] dicitur q(uod) alii sacerdotes
qui illud ministrare deberent [illegible]
[illegible] infirmum [illegible] q(uod) illud non [illegible]
[illegible] egrotos [illegible] posset [illegible] sanare aut
saltem egritudinis sue molestiam mitigare

Ricardus non videtur ex sacra scriptura
q(uod) unctio et similiter eius effectus et [illegible]
eius effectus sit [illegible]
[illegible] ex sacra scriptura que [illegible]
[illegible] infirmis et quocies sunt infirmi
[illegible] in ultimo absolute [illegible]
in [illegible] super egros manus imponent et bene
habebunt et apostolis erat data absolute similiter
infirmos curare [illegible]
nunc epistola Iacobi [illegible]
infirmus non morituri [illegible] infirmitate [illegible]
[illegible] mortuus infirmus et sic in [illegible]
alleviatio et dimissio peccatorum nec [illegible] sacramentum
[illegible]
[illegible] q(uod) non [illegible] qui morituri

[illegible] in periculo non autem sic statuit de penitentia
q(uod) peccatori [illegible] est simpliciter necessaria ad salutem et sic
ipsa sola [illegible] post baptismum data a domino est
necessaria absolute sic ipsa sola simpliciter absolute [illegible]
p(re)cepta fuit licite iterari. Legimus enim multos ante baptismum
scilicet spiritum sanctum recepisse Actuum 10 de hiis qui audierunt
verbum Petri et cecidit super eos spiritus sanctus. Et Actuum 9
dicitur de Paulo [illegible] non dubium salvati fuissent si
antequam baptizarentur [illegible] decessissent [illegible]
libro [illegible] non autem post [illegible] mortale sine
penitentia salvus esse et ob hoc eius iteratio licite prohiberi
non potuit sic [illegible] iterationes ceterorum nec ex scriptura
[illegible] sacramentum scilicet baptismus
confirmationis et ordo non iterantur [illegible] prohibet
ea iterari quoniam iterari non deberent nisi eorum effectu
perdito per capitulum 22 [illegible] effectu quod
[illegible] penitentia q(uod) et iterari [illegible] licite
prohiberi non potuit [illegible] possit ex tota scriptura
[illegible] peccatores [illegible]
per penitentiam salvandos q(uod) nisi penitentia esset [illegible]
aliorum sacramentorum [illegible] penitentia restituit
hominem in statum gratie in quo fuerat ante lapsum
et non est [illegible]
unctione [illegible] de aliis [illegible] sacramentis [illegible]

Hic de unctione autem dicitur [illegible] q(uod) debet
iterari [illegible] ille qui dicitur mortuus sanatus
fuit et [illegible] infirmatur et non poterit de [illegible]
[illegible] sacramentum unctionis [illegible] effectum
[illegible] sacramentum q(uod) [illegible] infirmus forte [illegible] non
habet et [illegible] debet unctionis
iteratio [illegible] ratione [illegible] non [illegible]
[illegible] istud sacramentum iterari quotiens [illegible] infirma
[illegible] unctionis eius effectus sit alleviatio corporalis
[illegible] effectus et [illegible] iterari [illegible]
[illegible] oportet iterari [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] fieret amplius [illegible] sanitate [illegible]
et [illegible] non exigit in infirmitatibus
omnibus conferatur et [illegible] sacerdotes [illegible]
[illegible] et si illud non conferat [illegible] in quo [illegible]
exigit conferendum et ob hoc [illegible] articulo mortis
[illegible] dari debet infirmis et sacramentum confirmationis
[illegible] baptizatis omnibus dari debet quandocumque potuit
post baptismum conferre [illegible] ab hac luce decedit
[illegible]
sacramentum [illegible] unctionis [illegible] negli-
gunt [illegible] illud
[illegible]

Q^m 3^m

Iohannes [illegible] alia
[illegible]
[illegible] fidelibus prohibeantur [illegible]
[illegible] et festa [illegible] prohibentur [illegible]

Ricardus 1a q. hec dissoluta et q.
h° c° ea et alijs q. secuntur idem capitulo
c. n. valet omnes ale [illegible] facerdotibus [illegible]
omne q° pervenit in macello [illegible] actor a
[illegible] obviis ex [illegible] fratribus [illegible] absi
nanis est [illegible] q apostolus dicit i ad cor. 8. q [illegible] si
esca scandalizat fratrem meum non manducabo
carnem in eternum ne fratrem meum scandalizarem

In decis et demonis illicitis questionibus
accipiendi ac detinendi dona [illegible] [illegible]
ac ecclesiasticis possessionibus [illegible] [illegible]
soluuntur et sunt 30 capitula

2m capitulum tractat an liceat possessiones ecclesias
[illegible] hereditarie occupare obiectiones [illegible] solutiones
3m capitulum illud [illegible] tractat [illegible] [illegible]
3m capitulum obiicit q 2m de iure successionis [illegible] et
[illegible] et solvit obiectus
5m capitulum ostendit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
4m capitulum tractat numquid liceat [illegible] [illegible] sacerdotibus
iure hereditarie [illegible]
6m capitulum tractat numquid aliquis liceat [illegible] ecclesias
se possit in [illegible] [illegible] ordinis
7m capitulum obiicit de [illegible] [illegible] sacerdotis et [illegible]
[illegible] et solvit obiectus
8m capitulum tractat numquid liceat p [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pape
9m capitulum obiicit de balaam et [illegible] ponens [illegible]
balaame et casus in [illegible] [illegible]
10m capitulum ostendit q p labore ministri sacerdotibus
[illegible] [illegible] et oblationes [illegible] [illegible]
11m capitulum tractat [illegible] de symoniacis [illegible]
ex [illegible] [illegible] q [illegible] [illegible] ecclesie p symonias
12m ostendit q fuit [illegible] symonis [illegible]
symonias [illegible] [illegible] spirituale dei donum
13m capitulum ostendit symonias [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut donum spirituale [illegible] [illegible]
15m capitulum [illegible] [illegible] de [illegible] bonorum [illegible]
ecclesie 16m capitulum [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
17m capitulum ostendit symonias [illegible] in dando [illegible]
[illegible] in dando pecuniam
18m capitulum [illegible] symoniam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pecuniam
19m capitulum ostendit [illegible] de obsequio [illegible]
20 capitulum obiicit [illegible] [illegible] et dissolvit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non liceat
21m capitulum obiicit de naamanseiro et dissolvit
[illegible] a symonia [illegible] [illegible] [illegible]
22m numquid [illegible] symonie [illegible] [illegible] [illegible]
ordine [illegible] et [illegible] q [illegible] [illegible] et [illegible] ordine
[illegible] i [illegible] [illegible] symonie

23m capitulum ostendit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] illud dimittere
24m ostendit [illegible] de susceptis ordinibus
25m capitulum ostendit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
26m capitulum [illegible] numquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et obiicit et solvit dissolvit
27m capitulum obiicit q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dissolvit
28m capitulum obiicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
posse esse [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
29m capitulum dissolvit [illegible] ordinis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Johannes dicit numquid liceat possessiones
ecclesias [illegible] [illegible] [illegible] clerici aut [illegible]
[illegible] iure hereditario possidere [illegible] quo
[illegible] [illegible] lege [illegible] et [illegible] lege [illegible]
[illegible] [illegible] possessio [illegible] mobilis [illegible] [illegible]
[illegible] mortuus iure hereditario [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possessione
[illegible] non debeat [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] heredi debentur et [illegible] q [illegible] iure [illegible]
[illegible] [illegible] non debentur non intelligo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q possessiva in [illegible] [illegible]
legitime [illegible] iure [illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] occupat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
possessionem [illegible] [illegible] [illegible] occupat [illegible]
aut amplius iure [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
iure [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] filii [illegible]
i sacerdotis [illegible] succedent iure [illegible] [illegible]
[illegible] et 29 capitulo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potest legitime [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] leges [illegible] [illegible]
de sacerdotibus et [illegible] de successione hereditaria
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] sacerdotum et de [illegible]
[illegible] sacerdotalem lege [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de successione hereditaria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tenent **Ricardus** [illegible]
[illegible] temporalibus ex lege [illegible] [illegible] ex lege
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heredem [illegible] [illegible] q
[illegible] carnalis filio carnali [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquam [illegible]
[illegible] [illegible] ipse [illegible] [illegible] officijs
[illegible] [illegible] et [illegible] iure [illegible] non occupant
non [illegible] ad suos heredes [illegible] [illegible]
de [illegible] officijs in vita sua [illegible] [illegible]
hereditarie [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquo ministro [illegible] [illegible]
[illegible] iure [illegible] ministerium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] possessionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Incipit liber decimus

in regione ... commisso per corporis virtutes non
ex carnis propinquitate aut sanguinis aut
alias in prius competerit quod ad eos de suo
ministerio ordinare non pertinet et ob hoc non
[illegible] heredes nec eis debent [illegible]
[illegible]
a parentibus propagatur et [illegible] a deo conferre
[illegible] per sigillata corda
[illegible]
[illegible] filius
[illegible] hereditatis [illegible] pertinet
ad illud quod a parte [illegible] quod corpus eius
[illegible] forte illud esset [illegible]
[illegible]
[illegible] non agimus in parte [illegible]
spiritualia [illegible]
[illegible]

[illegible]

honor spiritualium [illegible] illi [illegible]
ac illi [illegible] et nobis [illegible]
[illegible]
[illegible] observamus [illegible]
[illegible] nos leges datas
de [illegible] sacerdotum aut sacerdotalium [illegible]
observamus [illegible] lex facit [illegible]
[illegible] legem
[illegible] maiores [illegible] spirituales [illegible]
[illegible] legimus [illegible] lege
[illegible] observamus [illegible]
[illegible] lege de successione hereditaria
sacerdotum [illegible] non [illegible]
[illegible]
spirituale [illegible] legis [illegible]
[illegible]
[illegible] spirituales
[illegible] filii et heredes et tanto [illegible]
[illegible]
[illegible] spiritualem [illegible]

Johannes [illegible]
[illegible] heredes [illegible]
[illegible] hereditas eis liceat [illegible]
[illegible] de legalibus [illegible]
[illegible] **Ricardus**
[illegible] hereditas
[illegible] filios eas
[illegible]
[illegible] lege [illegible]

[illegible]

[illegible]

sub honore quasi quem nemo vocat ad onera muneris
ecclesiastici vel per primum non autem intrat per ... secundum per
tantum quin iure hereditario onera ingrediatur sed
quasi gratia secundum ecclesiasticam proportionem iure hereditario
possideat sub titulo alieno

Ca^m 3^m

Johannes Huiusmodi rationibus potes astruere quod
una regnorum atque terrarum possessiones iure hereditario
non debeant ad filios possidentium pervenire
sed quod magis expediat ut communiter eligantur
quo ad sponte ecclesiastici bonis et amicos possi-
dentium ne perdantur tamen consequitur vero non dum
quod regna terrena tanquam congruentissime disponuntur
ad spirituali ecclesiastico conformiter regimen. Et quanto
ei amplius coaptantur tanto magis a ratione sunt
distorta. Vero magis tamen utriusque romanorum dicentur-
que reges et principes ... laici etc. et sunt
ad minus qui occupant non per primum sed hereditaria
successione regnant. **Ricardus** In hoc quod
tangis de minoribus regnorum sed quomodo iure ex-
pedit ut reges sed succedant minores sed persone
desipere discernit quorum non in tanta quibus esse debeat
ad illud quod secundum primus non recte quod non ita igitur
aut quasi satis seperare eorum compensaciones
sed reges aut alii terrarum principes nunc tanta
speciali gloria et quanta in corporum spiritualia ecclesiastica
sub spirituali ecclesia consequenter quem sed agitur de pericula
animarum et dampnacione corporum sed ubi de amissione regni
aut ducatus aut alicuius partis terre quod totum gra-
cia in nulla humanitate procedit nec imperator scripturas
sacras affirmat aut exprimunt electiones in
terreno principe cognitas quales paulus
apostolus esse in episcopo et dyacono supponit et ideo non
aliis potest de fisis et de ... in iure in ethica
et monarchia et scripta et apta coaptacione vel quando
rationem assumus debet esse in regimine terreno ad regimen
spirituale non sic accipienda est in rationibus sunt
similis ... quod sic reges tollenti ducatum
debent regna dimittere non sic inadecte implere sit
econtrario in quo spirituale regimine esse iudicatum
suadet tollentis unitam pallium dimittere ...
quod per quod ordinatio terrena ea ordinentur et dis-
ponentur per ista spiritualis ea decet ordinari
affirmo et quanto amplior est per hunc modum coaptatio
regnis terrenis ad regimen spirituale tanto ... per
appropinquat quod non esse compromitterent obicis cursus
quod dispositam omnes reges terrenos ... etc.
et suos de huiusmodi quod in regna regna dico autem
non mittunt sed ut in se affirmo sed per
spiritualem providenciam a regno alicuius capitur per latam
et de peccatoribus in malo ad prophanae violencia
... et indisse quod tamen terre eo erat ut ne ... pena
sunt a tunc in mai et esse in toto orbe maxima latina
... forma regna per proximum occupanto sed
sed regnum ... per violencia et post a primo ...

sunt acquirantur et in ipso regno iure hereditario
solo quem successio illud regnum sub peccatis
regem vero non tyrannicum et latronum assumi
antiquum et quando scienter acquisita sunt dictis rex per
ad que generis gratia non extorta bona quam hic
approbatur a deo tunc prudens si aliud malum
impediat et subiectis non obsistent aut ad autem
spirituali deus aut sine ecclesie confirmacionis huiusmodi dominium
nec regalis potestas seu dignitas dicta debet
et quam aliquo homo nisi regnum in regnum dicitur iure
per hostium quod est christus et est a furto et latrone
alienus. Et sic illi deus temporalem non solum
successione hereditaria habent potestatem sed et autem
dicta et quod huiusmodi non recte affirmat eos principes
alios ... in sua dicta hic ingressum

Johannes Dic expressius quod solus si
aliud malum impediente et subiectis non obsistit
Ricardus Hoc sic ... intelligo quod
infideles nunc iustum dominium temporalem obtinent
apud deum. Et ideo eius dominium non approban-
tur a deo sed ... esse sed sed debent de impletis
in quibus ipsi regnaverunt et non eo ... principes
tempus contineret et non cognovit et per eos sub-
iungitur argumentum primum et alios fecerunt sed
ydola ut ... quam eos non regnant et quod
deo in prima deo non cognoscat sed non aspexit non
dubium quod careat iusto dominio apud deum et ideo
deus eos suscepit a deo ... sicut sic saul de
quo primo regum. 14 et 15 et de aliis regibus quod
et de nabugodonosor et baltasar de quibus dicitur
... 4 ... impossibile ... affirmat quod homo sit est
ut sue ... et ut ad primum sunt esse
esse sed ... sic cum quam ... peccatum
hominem ad regimine et sublimate manum et ...
mali et ... et hos ... sic
et ... ille et ... et ... et ...
... et ... mali populate et omnibus
... quod moveretur ... sed si quid
quod ho ... sic ... est ab ...
dicit regimen et ... et sit ad ...
dicit sic in ... ordinatis ... illi
peccato sub iusti dominum et ... in ...
ad est illud quod ... est ad regimine
deo esse et ... eius ... in ... populi
illius ... homo ... terram et
subiecte ... et ... eorum ... sub
... deo illis et ... et in ... sed
... potest est intelligendo per eam
terra quod ... ad ...
corporis ad hominem habeant ... ecclesia quod in
dominio ... habent ... in ... sub ...
me terrena habeat salus homo nunc ... [illegible]

ce instituendum ut iuste dominium tamen obviacionis
sed primordialem a mundi origine institutum
ipso domino sic purgetur et remaneat. Ad alienere
non quoque heres sed dominus possessor, unde verum quia in
verum non pertinet in peccato mortali sit [illegible]
verum dominium [illegible] dominium [illegible] nutrimus aut [illegible]
rapto multo est notandum quomodo non [illegible]
aut principis aut dominium per possessionem [illegible]
per successionem hereditariam aut per appellacionem a
se sibi aut per [illegible] legem humanam remaneat
ut verum hic dominium donec [illegible] peccat et [illegible]
[illegible] in statu suo acceptum restituat et [illegible]
[illegible] omnibus quibus ... ecclesie [illegible] et infidelis
[illegible] sit [illegible] approbet possessionem
illius qui detinet ... [illegible]
malum [illegible] quam sola appellacio [illegible] ut supra [illegible]
[illegible] fiat aut princeps non sufficit [illegible]
approbet omnis status

Johannes. [illegible] armen unquam liceat
per successionem hereditariam ad sacerdotes vel ad [illegible]
aliquos pervenire. **Ricardus.** Sic credo
quod non deceret nec [illegible] aliquem iure hereditario
perpetuitas ecclesiasticas possidere, immo [illegible] et [illegible]
[illegible] super [illegible] sic ex [illegible] quod nec nunc
[illegible] ordine sacerdotum [illegible] aut hic
[illegible] ut talis [illegible] ecclesiasticas [illegible]
talis sunt aptissimus ad ordinem sacerdotum [illegible] a parentibus
in filios derivari [illegible] ad spiritum pertinet
non ad carnem et [illegible] nunc carnis [illegible]
[illegible] **Johannes.** [illegible]
[illegible] onus [illegible] carnis [illegible] esse
non debet [illegible] ita ut
filius iure hereditario non possit nec debeat
[illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] hic [illegible]
[illegible] obviat [illegible]
et alii sacerdotes legis [illegible] copulari
[illegible] apostolus Paulus [illegible]
[illegible] uxoris [illegible]
[illegible] sacerdotes sic
[illegible]
[illegible] cum [illegible] ita [illegible]
[illegible] sacerdotes filii [illegible] legitimi sic filii
laycorum [illegible] a sacerdote [illegible]
[illegible] non magis [illegible]
[illegible] filii laycorum [illegible]
[illegible] a parentibus [illegible] succedere ut [illegible]
[illegible] legem veterem non [illegible]
[illegible] non obsistat
legem [illegible] **Ricardus.**

[illegible] quo licuit episcopis et aliis
sacerdotibus matrimonio copulari non erant ... filii
magis exclusi a beneficiis ecclesiasticis quam filii laycorum
sed statuta lege ad [illegible] quod non licuit sacerdo-
tibus matrimonio copulari ex tunc erant illegitimi
omnes filii sacerdotum et [illegible] officiis [illegible]
sic in lege [illegible] fuerat [illegible]
[illegible] **C**um enim ecclesia romana sic statuit [illegible]
[illegible] apostolica sic potest colligi ex [illegible]
[illegible] ad [illegible] et eodem loco [illegible]
[illegible] imitando ut [illegible] solutus est ab
[illegible] noli querere [illegible] et [illegible]
[illegible] qui non [illegible] matrimonio [illegible]
[illegible] matrimonio [illegible]
[illegible] ab apostolo [illegible] et multo
magis [illegible] dicat [illegible]
[illegible] quod [illegible]
ex quo [illegible] sacerdotes [illegible] esse
[illegible] apostolus ad [illegible] loci
[illegible] supra allegati [illegible] plures et
episcopos sic [illegible] esse [illegible]
[illegible] et [illegible] ad titum
de pluribus [illegible]
successore ad istam [illegible] tenendam quod apostolus
paulus [illegible] et multo debuerit
et ob hoc romanus pontifex decrevit omnes sacerdotes
esse [illegible] castitate tenere et [illegible]
pollutos ut [illegible]
[illegible] apostolus ad [illegible] esse [illegible]
in [illegible] et [illegible]
non posse [illegible]
[illegible] sic in [illegible]
decet eum qui [illegible] sacramenti corporis
et sanguinis [illegible]
[illegible] omnia ad officium pertinet sacerdotis
[illegible] ab [illegible]
sacerdotum et ob hoc [illegible] filii [illegible] allegati
parentibus [illegible] officio [illegible] succedere
licet [illegible] ipse apostolus ut [illegible] supra [illegible]
[illegible] matrimonium sacerdotibus non erat [illegible]
[illegible] romanus pontifex [illegible]
[illegible] ut [illegible] de hoc [illegible]
[illegible] sit [illegible]

Johannes. Dic unquam liceat [illegible]
aliquos pervenire [illegible]
Ricardus. Non est [illegible]
[illegible] ipse dicit ut [illegible]
[illegible] amen amen dico vobis qui non intrat
per hostium in ovile ovium sed ascendit aliunde ille fur
est et latro, qui autem intrat per hostium pastor est ovium
[illegible] ego sum hostium [illegible]
[illegible] non intrat per hostium [illegible]

sed autem quod ipse fur est et latro non pastor nec
enim fures et latrone aut fure unde clarum est
quod sic intrare hereditario non est proprio iure a sequitur
et parent sic per mansionem non est curam assumere
unde paulus ad hebreos v° nec quisquam sibi sumit
honorem sed qui vocatur a deo tamquam aaron
sic et xpus semetipsum non glorificavit ut pontifex
fieret sed qui locutus est ad eum filius meus es tu
ego hodie genui te. volens exprimere ipsum de ordine
ingressum ad pontificatum absque vocatione a deo
Item iohannis iii dicit xpus simus dicit ne noceam
ingressum quod ingressus est homo et xpus dignitate
loquens est ingressus qui se exaltavit humiliabitur
et qui se humiliat exaltabitur nec dum qui se
inducens se exaltat unde ipse sine sententia
salvatoris praesumptione est humiliandus quod ne iusto
dei iudicio de prima gratia esse privandus et in
illuminatione quod ille est se in cura manens unde per
iere xxiii sicut in libro dicit dominus non mittebam
prophetas et ipsi currebant non loquebar ad eos
et ipsi prophetabant et quia adducit propterea ecce
ego ad prophetas ait dominus qui furantur verba mea
volens corrigere eos sicut praedicatores ab eo
sic dicit propheta ecce ego cibabo eos ab-
sinthio et potabo eos felle se praesumentes
prophetare scilicet a domino prius autem cum non sint
praedicatores et tamen agens illicite quam se statum
pastoris intrudit Item dominus in evangelio matthei ix
et luce x dixit ad discipulos suos messis
quidem multa operarii vero pauci rogate dominum
messis ut mittat operarios in messem suam
et quoniam discipuli debent illi petere primum in
mittendos et cetera unde constat quod sic nec non est mittere
alienam messem contra eum in de mandato domini
possessionis sic nec enim fures salutis spiritualis mittere
messem dominicam dominus tamen operarium eum mittat
constat autem cum quis se intrudit non esse missum
a domino Item apostolus ad romanos x° dicit quo credent
quod non audierunt quo aut audient sine
praedicante quo vero praedicabunt nisi mittantur
sicut scriptum est quam speciosi pedes evange-
lizantium pacem evangelizantium bona sed non
solum dixit sed probat quod legitime evangelizantes
a deo sunt missi et sic evangelizare non licet
non missis ex quo constat quod ad officium ergo
curam animarum evangelii officium ponere sed
non sunt missi et curam animarum non sunt legitime auctoritate
missi nisi per sua auctoritate aliud quam mane
de curatorum curam assumere

Ca^m 4^m

Johannes quod dicit de benefactoribus
clericorum qui ad curatos et sacerdotes
accedunt ut eos quaerant et suorum superiorum
licentiam et curatis peccata confiteri
et curam gerunt ipsorum vices cum ipsi horum
a te peccata suorum suscipere et curam animarum
et curam committere quod tamen non est dominum ex
quo summa caritate committi animas ... ipso
nec ipsi sunt curatis quod non esset per sunt tamen
et sic ad ordinariam ... Tartarorum aut
saracenos per martibus computat mentitur
inferni ut fide digni quod deus per vices multa
miracula ... in ipsorum bona quod in morte ...
partibus operatur quod non esset si se intruderet

Riccardus si non obsistat superiorum potestas
confessio ... de ... accessu non dum
quod ille accessus est communis caritatis ...
... quod non esse qui curam animarum per se ipsum ...
in curam illam se ipsum intrudit aut sua
auctoritate sed auctoritate domini curam assumit quod ...
deus praecepit apostolis aut consuluit ... ut
... in fine evangelii ... ut veniret in
universum mundum et ... in omnes gentes et ...
praedicarent evangelium et eos baptizarent et docerent
servare omnia quae ipse mandavit non solum
deum ... sed praecipue quibus sunt praedi-
catoribus ... xpus promisit se esse omnibus
diebus usque ad consummationem saeculi sic super textum
... quod illud ... praeceptum sed
consilium observat non sua se per auctoritate curam
assumit si ... non zelo caritatis sed
potius sine cupiditate acquirendi lucra
temporalia aut ambitione dominandi ... sic agit
iste ... intrusor ... et dico sed
licet ingressum ad curam et ... pharisaeorum
... qui amat primas cathedras ... et ...

Johannes ... dicit ...
... sacris ... ipsorum ...

Riccardus ... propheta ... balaam
propheta de quo legitur numeri xxii° et ... qui nec legem
antiquam dei nec novam acceptat ... et
a domino ... damnatus ... quod de balach rege
moabitarum ... contra ... acceptit unde dicitur ... in itinere
... tenere gladium evaginatum in manu ut
... et ... sed ... de quibus
ipsis ... ... in hoc ... dicit
petrus in canonica sua ii° ... secuti ...
... balaam ex bosor qui mercedem iniquitatis
amavit et iudas ... epistola ...
errore balaam mercede effusi sunt ...
... prophete ...
... damnatum ... qui ... legem
... accepit ... magis ...
damnatus ... qui ... legem ...
... sacerdotes ...

Ch[ris]t[us] c. 2° li° e° narrato q[ua]l[ite]r naaman syrus
ab helyseo p[ro]ph[et]a curatus erat et qualiter ipse
naaman qualiter i[n]iustus est i[n]spiratam p[ro]ha
scebit sic dixit giezi p[ue]r viri dei pepercit
d[omi]n[u]s m[eu]s naaman a syro isto ut no[n] acciperet
ab eo q[uo]d abstulit. Vivit d[omi]n[u]s q[uia] curram
post eum ut accipiam ab eo al[iquid] et secutus
e[st] giezi post tergum naaman q[uem] cum vidisset ille
currentem post se desiluit de curru et i[n] occursu
eius ait recte sunt omnia et ille ait recte d[omi]n[u]s
m[eu]s misit me dicens mo[do] venerunt
ad me duo adolescentes de monte effraym
de filiis p[ro]ph[et]arum da eis talentum argenti
et vestes mutatorias duplices dixit q[ue]
naaman melius e[st] ut accipias duo talenta
et coegit eum ligavitque duo talenta argenti
in duobus saccis et duplicia vestimenta i[m]posuit
duobus pueris suis qui et portaverunt coram eo
q[uo]d cu[m] venisset iam vespere tulit de manu eorum
et reposuit i[n] domo dimisitque viros et abierunt
ipse aut[em] ingressus stetit coram d[omi]no suo
et dixit ei helyseus unde venis giezi q[ui]
respondit no[n] ivit s[er]vus tuus q[uo]q[ue]. at ille
nonne ait cor meum i[n] p[rese]nti erat q[uan]do reversus
e[st] homo de curru suo i[n] occursu[m] tibi. nunc ergo
accepisti argentum et accepisti vestes ut
emas oliveta et vineta et oves et boves
et servos et ancillas sed et lepra naaman
adherebit tibi et semini tuo i[n] sempiternum
et egressus e[st] ab eo leprosus q[ua]si nix. Ubi
giezi no[n] tantum i[n] se s[ed] in semine suo punitus
est p[ro]p[ter] s[im]o[n]iam q[uia] vendidit grati[am] naaman
q[ua]m fecerat d[omi]n[u]s deus et s[u]p[er] eum ne acceptis
argento et vestes si sub lege sic sunt
punitus hoc crimen peccati q[ua]nto magis t[em]p[or]e evangelii
de puniri cum iam sint clara
dona dei gratuita nota magis. nota q[uod] cum
ergo (Jo 2° sic le[gitur] ascendit ih[esu]s iherosolimam
et invenit in templo vendentes oves et boves
et columbas et nummularios sedentes et cum
fecisset quasi flagellum de funiculis o[mn]es eiecit
de templo oves quoq[ue] et boves et nummu-
lariorum effudit es et mensas subvertit et his
qui vendebant columbas dicebat auferte
ista hinc et nolite facere domum patris mei
domum negociationis. Sic omnes vendentes ecc[lesi]as
de suo templo q[ua]nto magis omnes illos
alienos ultra a spirituali et peculiari suo
templo q[uod] sibi consecravit et q[uo]d non absq[ue]
q[uo]d s[e]c[un]du[m] collationem electorum et si filii dei
prophanant mundana negotia in illo suo
templo q[uo]d domus patris sui est et sicut
et hic q[uo]d domus orationis est q[ua]nto magis
offendit cum negotia et pacta de

suis donis peculiaribus s[ci]l[icet] sacris ecc[lesi]e sive
ac aliis beneficiis suis gratuitis in domo spirituali
sua q[uod] habet deus ordines ecc[lesi]e d[icitu]r (alia ecc[lesi]a sacerdos
sive eius cui ad hoc sit ab eo peculiariter deputatus
ut in ea s[e]c[un]d[u]m convenientia orationes offerantur. (Unde ex
hoc solo capitur in h[oc] sufficienter q[uo]d q[ui]d[am] n[on] l[ice]t
posse vendere ecc[lesi]e sacra q[ue] peculiaris dona sunt
dei nec aliqua beneficia eccl[esi]a[stica] ideo q[uod] n[on] licet
alicui sacerdoti aut alii dei obsequio dedicato
mercationi vel spiritualium excercere (quia q[ui] vendunt
ecc[lesi]e sacra balaam et giezi multo applicant
(hoc inde i[n]v[en]i[tu]r q[uonia]m i[n] h[oc] q[uo]s ... eu[n]tes
aut[em] p[re]dicate dicentes q[uia] appropinquabit regnum
celorum infirmos curate mortuos suscitate
leprosos mundate demones eicite (gratis accepistis
(gratis date nolite possidere aurum neq[ue] ar-
gentum et pecuniam in zonis vestris n[on] peram in
via neq[ue] duas tunicas neq[ue] calciamenta neq[ue] virgam
dignus e[st] enim operarius suo cibo. Ch[rist]us ap[osto]los
instruit ut debeant grat[iam] sibi datam
ut potestatis officia ministeriales gratie eis date indigne
gratis impendere no[n] vendere (q[ua]m ipsi et q[ui] h[ab]ent
p[otes]tate donorum dei spiritualium (gratis gratiam ac-
ceperunt tanq[ua]m dispensatores (et q[uod] gratis p[otes]tatem datam
acceperunt gratis dare debeant (in ipsis ap[osto]lis
et discipulis omnes eorum instituens successores
ut q[ui] no[n] h[ab]entes de quibus d[omi]nis intelligens
illud salvator p[re]cepit (gratis accepistis gratis
date. attende q[uod] hunc d[icitu]r premisit eu[n]tes
aut[em] p[re]dicate dicentes q[uia] appropinquabit regnum
celorum infirmos curate mortuos suscitate
leprosos mundate demones eicite hec q[ue] dona
omnia voluit gratis impendi hos officia donorum
gratuitorum q[ue] dona dei gratis accipiant (q[ui]
n[on] p[re]dicationibus officium (aut aliud eius liceat
vendere aut emere (et pari ratione n[on] p[ro]phetas ad
eius a[c]cidens n[on] curationes s[e]c[un]d[u]m miraculorum (sic
naaman fuit curatus (n[on] resuscitationes (n[on]
demonum eiectiones (n[on] leprae mundationes. Spirituale (
intellige de q[u]a constat q[uod] loquitur. Ch[rist]us eo quo
constat q[uod] p[re]dicta eis dixit non dumtaxat ipsi
et suis successoribus quibuscumq[ue] gratis accepistis
gratis date n[on] solum de ea q[uae] i[n] premissis voluit
hunc iam sine dono excedere (sed ad omnia
q[ue] gratis acceperit i[n] ut ea gratis erga alios
exercerent (unde colligere potes q[uod] de omnibus
dei donis gratuitis e[st] accipiendum hoc datum et de
eorum officio (q[uia] constat q[uod] ap[osto]li no[n] receperunt
nisi p[re]dicta ap[osto]la q[ue] precepit eis gratis impendere
(cum n[on] tunc mortuum essent (n[on] demoniacis n[on]

Ca^m 19^m

recepisset quod prope voluit quod dona eius [illegible] [illegible] gratias erga illos et ipsorum donorum effectus [illegible] sed fructus non videt [illegible] [illegible] illa

Johannes nonne Balaam et Giezi tempore doctrine [illegible] multis etatibus processerunt [illegible] quod [illegible] [illegible] doctrinam [illegible] dampnationis [illegible] illi soli qui [illegible] temporibus successisse [illegible] hijs [illegible] [illegible] alia a te [illegible] expecto

Ricardus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ampl[ius] delinquit [illegible] sicut [illegible] [illegible] doctrine [illegible] [illegible] [illegible] omnium hominum cordibus [illegible] [illegible] quod dona [illegible] intelligo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] hijs nomen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] sapiens [illegible] [illegible] et ob hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de dolis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et mallat [illegible] auctoris [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] non posset [illegible] Helizeus Giezi [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oves et boves [illegible]

[illegible] legem [illegible] de benivolentia [illegible] salvatoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Balaam et Giezi et [illegible] [illegible] fuerint [illegible]

Johannes [illegible] [illegible] sapientie [illegible] [illegible] tam claras liberum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] hoc non oporteat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dona [illegible] ipsorum donorum effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] benivolencia

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et placet [illegible] [illegible] [illegible] ipsorum donorum impellit ex quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut instan[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] assiduitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qua [illegible] et accipiat dona dona eius [illegible] [illegible] offerunt [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Balaam [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] et Giezi [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] Balaamita [illegible] seu Gieziata [illegible] appellentur

Ricardus [illegible] [illegible] et pluribus [illegible] tua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ampl[ius] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non licet [illegible] collatis [illegible] seu [illegible] seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et honorat auctore eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnes [illegible] Balaamitas et Gieziatas et [illegible] [illegible] opera Balaam [illegible] [illegible] [illegible] appellasti

Attende [illegible] quod laborans [illegible] [illegible] evangelio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] licet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modos honestos [illegible] [illegible] Balaam et Giezi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apostolus Paulus non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plantavit [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] pascit [illegible] et de lacte [illegible] non manducat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non dicat [illegible] [illegible] in lege moysi non alligabis os bovis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible] scripta sunt [illegible] [illegible] in spe qui [illegible] [illegible] et qui [illegible] in spe fructus [illegible] [illegible] si nos vobis spiritualia seminavimus magnum est si nos carnalia [illegible] [illegible] [illegible]

prelatos vel prelatis vite sint propter quod se
non possumus nos qui non sumus similes habere prelate
ne quo offendiculum demus evangelio Christi. Sic enim
paulus pro ministerio vel potius pro labore et
ministerio quod ipse et barnabas in predicando
in baptizando et in sacro altari confiendo eucharistie
plenerint dicit se habuisse potestatem manducandi
et capiendi corporalia et quod sibi
per scripturam necessarium est 1ª ad Thess. 4º qui bene
presunt presbyteri duplici honore digni habeantur
maxime qui laborant in verbo et doctrina. Dicit
enim scriptura non alligabis os bovi trituranti
et dignus est operarius mercede sua. Et hoc
ostendit per scripturam ubi supra ad Corinthios. Et
ideo dicit: Ipse enim aliter fuimus in sermone,
ad illa ... sic facit ne in occasione aliquod
de testibus esse ... ab hominibus quamvis
nec a nobis nec ab aliis cum possemus oneri
vobis esse ut Christi apostoli. Et etiam quod sunt qui possunt
eos onerare denariis ... ad vitam sic patet apostolo
... ad Thess. 2º dicit de se nocte et die
operantes ne quem vestrum gravaremus non quia
non habuimus potestatem. Et salvator mittens
discipulos ad predicandum precepit eis dicens In quam
cumque domum intraveritis primum dicite pax huic
domui et si ibi fuerit filius pacis requiescet
super illum pax vestra si autem ad vos revertetur
in eadem autem domo manete edentes
et bibentes que apud illos sunt dignus est enim
operarius mercede sua. Et constat discipulos
habuisse materialia recipiendi necessaria vite ab illis
quos ipsi docebant et salvator ostendit hoc
ius esse quod operarius dignus est mercede
sua sic licuit pro predicationibus ministro vita accipere
talibus pro amministratione sive labore vel opere ad
ministeriis sanctis ... ita voluerunt ipsi
apostoli ... ita plures in ... nollet possidere
aurum neque argentum neque pecuniam ... omnis
vero non autem hoc prohibuisset eis vel aliud
... quia necesse erat eis ... apostolus
ad Romanos ... probaverunt enim macedonia et
achaia collationem aliquam facere in pauperes sanctorum
qui sunt Ierusalem. Placuit enim eis et debitores
sunt eorum. Si enim spiritualium eorum participes facti
sunt gentiles debent in carnalibus ministrare eis.
Si illi ... spiritualia sunt debitores corporalium
cum eis ea ministrant et ob hoc debent eis carnalia
ministrare. Et hoc dicit ... non sunt spiritualia
ministeria ... necessaria vite ...
pro ... laboribus si ... habeant necessaria quod
... balaam et giezi
... in lege ...

aliis autem bonum dedit omnes decimas Israhel pro ministerio
quo serviunt in tabernaculo federis et in Numeri de
... et comedent eas in omnibus locis
vestris tam vos quam familie vestre quia pretium est pro ministerio
quo servitis in tabernaculo testimonii.

Johannes dic ne magis proponas [illegible]
... Ricardus ...
... in templo dei et eiecit
omnes vendentes de templo et ementes et
mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas
et dixit eis scriptum est domus mea domus
orationis vocabitur vos autem fecistis eam speluncam latronum
quod ... concordat ...
... forte dices ... [illegible]
... in templo dei
... ementes
... de pretio
... reprobaretur ...
... habitur ... abusio quod ... ordinati
... ex hoc ...
... offendit qui in spirituali
suo templo quod ... est ... acceptis non
... de rebus ... peculiaribus ... de propriis spiritualibus
... offic ... vendit ...
... quod domus ... non ...
... de bonis peculialibus ...
et in sua spirituali ecclesia ... expelli ... in templo
... merentur.

Johannes facit ... delictum
... dampnat ... de symonia est quo ...
... hos ementes ... symo
... Ricardus dic ... de
symonia appellas Johannes ... aliud
... symonis magi de quo legitur actuum
8º ... obtulit pecuniam apostolis ut emeret
... Ricardus ... quo ...
non est ... illam emeris non
... symoniam ... symonie ...
... appellas autem
... plene ... scripturis ut autem hic
... dedisset autem symo
... manuum apostolorum dabatur spiritus sanctus obtulit
eis pecuniam dicens date et mihi hanc potestatem
ut cuicumque imposuero manus accipiat spiritum sanctum. Petrus
autem dixit ad eum pecunia tua tecum sit in
perditionem quoniam donum dei existimasti pecunia
possideri non est enim tibi pars neque sors in sermone

... temple ... de templo ...

iste cor eius tuum non est rectum coram deo penitentiam itaque age ab hac nequitia tua roga deum si forte remittatur tibi hec cogitatio cordis tui in felle enim amaritudinis et obligatione iniquitatis video te esse ubi constat quod symon non spiritum emere voluit sed potestatem ut cuicumque manus imponeret acciperet spiritum hec autem potestas non est spiritus sed potestas sacerdotalis sive episcopalis que episcopi et ceteri successores apostolorum habent sine potestate ut [illegible] manus [illegible] imposuit ille apostolus spiritus et ideo hec potestas est spiritualis [illegible] in petro [illegible] et sic [illegible] quod symon pecuniam obtulit et emere voluit spiritualem potestatem. Item attendere debes ex serie sacre scripture predicte quod symon non emit spiritualem potestatem sed eam emere voluit et pro ea quandam pecuniam obtulit ita quod ex hoc colliges quod symonia dicta a symone symoniaca est velle emere potestatem spiritualem [illegible] offerre pecuniam nec dum [illegible] illud peccatum symonie per symonem dicta. Quod beatus petrus sic detestatus est ut diceret de illo peccato in felle enim amaritudinis et obligatione iniquitatis video te esse. Quia illud peccatum de quo beatus petrus hic [illegible] fuit peccatum voluntatis scilicet voluntas emendi spiritualem potestatem peccatum [illegible] deliberata [illegible] quod constat ex hoc quod s. petrus [illegible] detestationi in mente permisit roga deum si forte remittatur tibi hec cogitatio cordis tui non dicit hec oblatio vel voluntas emendi. Cum [illegible] permisit roga deum si forte remittatur [illegible] dampnationis symonis quod existimasti donum dei pecunia possideri [illegible] voluntas dei [illegible] peccatum symonie esse voluntas emendi spiritualem potestatem quod [illegible] symon [illegible] non [illegible] quam pecuniam obtulit et si ipsi voluisset [illegible] oblatio [illegible] symonie constat [illegible] et si non [illegible] officium [illegible] tamen symonie peccatum [illegible] augeretur.

Capitulum 13m

Celerum ut symonie peccatum intelligas [illegible] quod emens aut volens emere aliquam spiritualem potestatem [illegible] scilicet quam imponere manum appellamus symoniacus committit. Johannes [illegible] quo [illegible] peccatum [illegible] peccatum symonis non committit [illegible] beato symoni [illegible] symoniace [illegible] peccatum ego non [illegible] Ca[illegible] petrus [illegible] symoni pecunia tua tecum sit in perditionem. Et per [illegible] quod existimasti donum dei pecunia possideri non [illegible] quod [illegible] hoc donum dei [illegible] in [illegible] donum dei [illegible] episcopum [illegible] voluntate emendi donum dei [illegible] non [illegible] sed [illegible] dampnabilis [illegible] emere [illegible] velle emere potestatem baptizandi ut baptizatus acciperet spiritum aut potestatem [illegible] ungendi ut unctus spiritum acciperet aut potestatem absolvendi a peccato ut hic acciperet spiritum aut potestatem [illegible] tunc [illegible] ut illud [illegible] peccatum [illegible] non [illegible] emendi potestatem spiritualem [illegible] a [illegible] dampnabilis [illegible] posse symoniace [illegible] species [illegible] symoniace [illegible] novo testamento [illegible] potestas [illegible] in [illegible] voluisse [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] spiritualis aut [illegible] committi dicitur [illegible] aut [illegible] balaamita a balaam cuius [illegible] patribus Johannes negare non possit [illegible] petrum dampnare ut [illegible] spiritualis [illegible] spiritualis [illegible] emendi hec potestate per quam datur spiritus sanctus [illegible] potestate spiritualis qua datur spiritus sanctus [illegible] dampnatur hic a petro [illegible] apostolus paulus [illegible] datur gratia aut datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii autem datur per spiritum sermo sapientie alii autem sermo scientie secundum eundem spiritum alii fides in eodem spiritu alii gratia sanitatum in uno spiritu alii operatio virtutum alii prophetia alii discretio spirituum alii genera linguarum alii interpretatio sermonum hec autem omnia operatur unus atque idem spiritus dividens singulis prout vult [illegible] omnia enumerata ab apostolo esse dona dei [illegible] non [illegible] in [illegible] non [illegible] dona [illegible] sapientie aut scientie aut prophetie aut [illegible] emptor [illegible] peccata [illegible] manus [illegible] ut [illegible] sacerdos [illegible] puto [illegible] qui si symon obtulisset pecuniam [illegible] donorum acciperet qui petrus [illegible] pecunia tua tecum sit in perditionem quod donum dei existimasti pecunia possideri [illegible] dona sunt dona dei [illegible] quod symon emere cupiebat [illegible] symonie peccatum [illegible] [illegible] ad petrum [illegible] voluntate emendi gratia donum dei [illegible]

Quod autem [illegible] sit donum

Si aut saltem habeat donum dei inseparabile anexum per potestatem sacrorum ep(iscop)us hoc potest ... quod sublata ei potestate sacri ab a... ... alienum ... non remanebit ... non ... nec ... subtracta a ... sacerdot[illegible] ... et minus non remanebit dominicatorium ... non nec ... alium ... in donum efficiat sic quam pote offi[illegible] ... nomine et pote ignorit non est ... pastor ... pastor quo ... alienum ... spiritualis ... pastor omne ... non ... nisi habeat potestatem ... salus ... ministrie non nego ... dispensacionem fructuum ... distribuere possit et eos dispensandi potestate hic ... sac seu ... non ... nec ... ille est ... officis ... ei salus ... ministrie ... habeat inseparabile seu ... omnes ... possessionum emunt dei emunt aut ... emptor ...

Johannes ... si quis ... sacerdos ... emat possessionem ille non emit ... potestatem quam illam ... habebat

Ricardus ... ille vacat emunt ... potestatem ... de novo ... potestate ... habebant non ... sua de novo ... potestate ... sua de novo aut si placet ... non emit ... non ... a symone ... excusatur ... emit illud cum donum spirituale inseparabile anexum

Johannes ... dicam ... non ... sic ... emens aut emere ... sacram ecclesie sic quisquis emens aut volens emere ... habet anexa donum dei spirituale emere ... ob hoc ... symonie ...

Johannes ... dic de aliis ... possessionibus ecclesie ... sint ... modo ... sunt possessionibus bonis ecclesie dispensandis sic legimus in actibus apostolorum ... de Stephano et septem suis collegis ... qui erant ad dispensandum electi et ab apostolis ... manuum ordinati ad ... ut oblaciones fidelium de quibus apostoli ... dispensa[illegible] ... reciperent ... et eas ... ministrie ... sic ... hos ... Paulus apostolus ... 3o appellat diaconos ... non bilingues non multo vino deditos ne turpe lucrum sectantes et ... et hii probentur primum et sic ministrent ... habentes nos non ... possessionum ... diversis nominibus aliquos canonicos sive prebendarios ... porcionarios et ... nomine appellamus omnes ... nomine ... et eorum beneficia spiritualia vocare possumus ... de beneficiis ... emerent sunt symoniaci ... non ... spiritualis ... donum spirituale anexum habet ... emptione symonia habeat locum non video

Ricardus de nomine generali ... quibus ministerium sive ... disponendi ecclesie bona committitur ... dic .B. ... apostolica ... diacones appellandi ... actuum 6 ... diaconibus et ... Stephano ... ex suo officio ... septem ... appellat ... non habebat ... fructus et redditus ... oblaciones fidelium ... tunc illos diacones ministros ... aliud actuum 6 ... ab apostolis non est equum nos derelinquere verbum dei et ministrare mensis considerate ergo fratres ... viros boni testimonii ... plenos spiritu sancto et sapiencia quos constituamus super hoc opus ... ecclesie ... temporalia commoda ... temporalia obtinenda ... ministeria ... diacones ... admissione ... manuum sacerdotum sic Stephanus et collegae diacones gratiam ... spiritualem ... dispensatoribus bonorum ecclesie ... ne fiant diacones ... donum dei ab ipsis ... dispensacione ... ministerium ... debemus attendere ... donum dei ministerio ... possidet sic ... symone ... donum spirituale anexum ministerio ... lege ecclesie sunt anexa ... de lege apostolica sic ... nollet ... nullus emere non potest ...

nullus [illegible]

[illegible]

nō totū

Johannes Cum multa officia eccl[es]ie q[ue] [illegible] de ecc[les]ia rom[an]e eccl[es]ie or[dina]te h[uius] sacra[illegible] [illegible] exigunt et sic n[on] donum dei sunt anexum de dono sp[irit]u[a]li intelligo a[illegible] cum [illegible] do [illegible] donum dei e[st] [illegible] emens [illegible] no[n] [illegible] committit symo[niam] [illegible]

Ricardus [illegible] sp[irit]uale aut aut [illegible] [illegible] emendi donum e[st] de sp[irit]uale intelligo h[oc] quod ex [illegible] [illegible] [illegible] apl[ic]o ad ro[manos] vii. [illegible] aut dona [illegible] data e[st] nobis differentes [illegible] [illegible] fidei [illegible] doct[ri]na [illegible] [illegible] [illegible] donat[ionum] [illegible] nob[is] data [illegible] intelligo [illegible] de qua dicit [illegible] [illegible]

[illegible]

Johannes [illegible]

Ricardus [illegible]

[illegible]

sue aut a . . duo [illegible] [illegible] ... peccauit, aut aliud eius donum [illegible] ... symo aliis omnia aut alii [illegible] quod apud ... [illegible]

... oblac[ionem] pro sui iniquitate [illegible]

Johannes nescio quid [illegible] ... quilibet [illegible] ...

Ricardus [illegible] ... aut offeratur ab eo qui [illegible] ... quo ego papam ad [illegible] ... [illegible]

... [illegible]

... capite in persona indignus [illegible] ... indignum ... [illegible]

Sed ad huc de 1o [illegible] qui alicui ... dono [illegible] ... ut eum promoueat ad spiritualia ... symo[nia] committit **Johannes** Ex quo obsequium ... [illegible]

Ricardus [illegible] ... emptor ... uenditor ... symo[n] ... balaam dampna[ndum] ... [illegible]

... **Johannes** [illegible] ... [illegible]

... **Ricardus** [illegible] ... [illegible]

Johannes [illegible] ... [illegible]

Ca.m 18m

Ca.m 19m

pᵒs cᵉ 8ᵒ Relinquit cor meum derelinquendas
iniquitates tuas quemadmodum pro retributionibus
constat quod dominus voluit per officia sua opera
bona pro retributione eterna et intus iᵒ cᵒ pᵒs
orationem sic docuit dimitte nobis debita nostra
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris (et ᵃᵈ
ora patrem tuum in abscondito et pater tuus qui
videt in abscondito reddet tibi publice et dicit
de Jeiunante (Vᵒ petᵉ primum offendi acquiescentia
diccentia certe nobis quod relinquimus omnia et secuti
sumus te quid ergo erit nobis (ibi autem dixit
eis sic et scᵉ mᵗ 19. Amen dico vobis quod
vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit
filius hominis in sede maiestatis sedebitis
et vos super sedes 12 iudicantes 12 tribus
Israel et omnis qui reliquerit domum vel fratres vel
sorores aut patrem aut matrem aut filios
aut agros propter nomen meum centuplum accipiet
et vitam eternam possidebit (Gᵉ petrus non se
fatetur voluisse in eodem spiritualem pro temporali
oblatione sicut et ipse suam apparet voluntatem (et ex
commissione quod addiderat omnis ad hoc invitatores
faciendas vel aliter (Unde fecit dominus discipulis
suis petite et accipietis de spiritualibus donis
loquens unde dicit apostolus petitionem factam et preces
suadet fieri et ad bona officia pro donis
spiritualibus optinendis **Ricardus** sic
asserens primum docuisse vade et vende et cetera
ita legitur per ysayam dicitur. omnes sicientes venite ad
aquas et qui non habetis argentum venite emite absque
argento et absque ulla commutatione vinum et lac i.
que dona vini sunt scilicet spiritus sancti de gratia spiritualis
effusionem per primum accipimus (Gᵉ tamen suadet ecclesia
emere absque argento et absque commutatione de
et ideo preciosum spiritualium sunt et alibi in dabo
et alibi in spiritum non aliud quam intuitu dei
accipere (Et absque commutatione pro modo possidesti
omne quod bona spiritualium emptum et malam
ipsa ab aliquatenus accepistis / et detestabiles
per hunc modum (bona empta dei spiritualibus et
intuitu suo opus acceptum deo pro illo optinendo
sine commutatione offere (ut pro illud deum propiciandum
allegatum / et hunc emptum donorum spiritualium
ergo scriptura suadet et apparet (quod illud per
hunc modum offertur / et cum tempus sine fructus
permanet in eternitate non alienum non quod
commutatum est ab eo nec alienat intelligitur huiusmodi
emptio est bonum actu carnale aut spirituale
pro spirituali dono (ad voluntate commutandi
offere aut dare (quia per hunc modum
nam oblatum aut factum fructus eius ab
offerente commutatur separatur atque omnino
extra (et hunc detestationem petrus non et

to sancte scriptura in illis omnibus que tu supra
obiecisti (similiter petrus ac primitus et donum dei
spirituale pro opere bono est per primitus et tamen
operis sancti (ille commutacio (et dicitur nunquam per
talem modum donum spirituale fieri illicite quod
sed liciter et devote (ut illi qui preces offerunt
aut labores suos ipsi deo hoc modo (superiora
commutando comparare conantur a se fructus illius
quod offerunt abigentes (sicut qui predicat aut
orat pro beneficio temporali impetrando ita se intencione
predicationis et orationis eo ipso evacuat (quod per illo
opere suo actu cupit beneficium commutando sicut
qui vellet fructum illius tradere pro beneficio quod
ipso cupit (non aut intuitu aut fructus eius
erat (tamen per illo bonum eternum aut grace augmentum
intendit accipere (quod omnis fructus est vite
eterne sicut .B. eius fructus spiritualis et meritorius
fructus est sicut gratie augmentum in spiritu (sed si
aliquem effectum intendat quod sit bonorum spiritualium
et donum dei non dicitur quod illicite donum dei
precio cupit sicut (quod intendit in eius predictis
de culpa symonie .s. quod gratia docte dicitur multiplicat
sicut et sic fuit latro fuit raptor esset omni
(Iuxta illud io. 10 qui non intrat per hostium in ovile
ovium sed ascendit aliunde ipse fur est et latro
(et quod et ipsius dona committi vellet (vel vult illud
redditum precio comparare (et sic symonia detestande
dicitur meretrix (sic ergo intellige quod symoniace
suo peccato symonis non solum ob hoc dampnabilis
erat quod symon voluit emere donum dei scilicet
quod illicite et iniquo precio per commutationem
donum dei possidere volebat

Johannes dicitur quod naaman non
fuit reus dampnationis et hoc quod eius delictum
scilicet quod iniquus hec speciosus ipse seclusus a morbo
detulit regi ipsius ut ipse eum curaret a
lepra (ad quas literas mittendas nisi hoc
ipse naaman inde intenderet ad israel cum
non dicitur fuit donum dei (et sic videtur
petere illud quod petrus detestatur iuxta commutandum
per donum dei .s. spiritum eorum enim
petas ut me sic pecunia mediante **N**aaman
sanatus propter munera dedit precium pro heliseo
et vestiti duplicia (quare quod dicit hoc detestaretur
pro potest excusari aut si ipse excusari
potest (cum felices sibi dampnas .s. symonia
magno et sibi complices eius ipse naaman (com
prandio per dono dei symonie solum obiicitur (eius
naaman vel quem eius deliquisse non posse per illum
excusari eum in sedatum eum dixisse per illud
quod crederet a me et invocaret nomen domini
sui et tangeret manu locum lepre et mundabit
me (eo quo constat quod donum dei cupiebat

fabulis vel imperie[?] Ar. r. lc. q. cum ciat
sanatus obtulit boudicem[?] s. munia buo dl
ita non bene facere s. alius peccauit non acq
uit. **Ricardus** dicit naamam in hiis
uerbis peccando peccauit septima
non excipiunt / subiecta constat quod naaman fide
bene apportet dei non habuit (aut saltem
quia post ipse colunt eo dicto tunc peccauit igno
ranter (2 to non apponam[?] hic illud
tunc peccauit simonie tenebat quo apportet
ergo honori facere destitum (symo autem
sit de ipso lc. fidem per [illegible] philippum
accepit 2 per eum fuerit baptizatus (2 to nolendo
cruce domini eius ipsius honori facere deberet
nolens ut ipse aut suos simoniacorum
2 eo contractu domini illegitime possidet (hec
ignoranter naaman ab iniquitate simonie ex
cusauit quo ad medicam hic (iusticia (illud
non perfectum quod obicitur non est hic et [illegible] pos
sit fortasse si fidem apportet ut ipse habuisset
necessario dixisset 2 stans inuocaret non dum
nondum fuit s. simul dixisset stans inuocaret
uocabat dominum ipse apportere / s. ad sanatus
ad apham redit tunc dixit uere scio quod non
est alius deus i omni terra nisi tantum deus israel
(quod ideo affirmauit cum sanatum apposite obtulisse
munia 2 2 petendi pro pose tradidisse pe
cuniam quam apposite ex sese lit sunt suam de uoluntate /
uiso sed ut simpliciter / sic ut liceat agere i
pena (quod clerus alienus est ab hac petere sua
domini dei carnalem pecuniam possidet ex quo
domini dei possedit eum potius dedicare
2 deinde pecunie proponere
bene acquisit ut dedit quod quod dono dei
symo fecerit sit medio contractus ibi acerrimi potest
sunt a delicto quod ad hic peccatus alienus
Johannes eum quod fuerat gieri [?] excepturus
eum tamen ad pro domini ipse ut pecunias recepit
uestes eum de nomine ipse ut dicit uenditur
domini dei quod naaman illud emit **Ricardus**
dicit conclusionis quod recipiens domini dei
spiritualibus / dupliciter tamen hic potest accipi uel pe
cunia sed aliud genus muneris s. ipsum
domini dei recepto (2 beniuolentiam largitis /
quam alter s. habere beniuolentie legitime
petere per ne pluribus bene respondes (s. naaman
et ipso dono non debeat (ostendit ut et
legem ne agere s. beniuolentiam qua de iure
ne ad omnis de hiis quod quod exigit sit
omni ipsius auti / 2 quod esse dum dei

inpenso non potest recipere licite quod quod sic ibi ondi
in precedenti articulo 2 quod efficere uel constat quod quod de
dicte quam habuit solam cum illicito coniugati
2 naaman fore legem excusatum **Johannes**
sacer ex predictis intelligo quod non sed spiritualia
spiritualium certis tamen per symoniam acquisita sed dic
unquam licet beneficium certum acquisitum symoniace
retinere **Ricardus** ut est licitum quod ecclesiastica
apud deum quod non licet culpa committere sic
ut illicitum quod licet committe / cum omnis culpa
sit illicita / tenere autem officium certum aut
omnia ut in quantum symoniace acquisitum est culpabile apud
deum / in pro omnes quas posui in precedentibus
articulis (quod alle retinet rapinam est sua sua
quod dimisit uoluntate dei aut aut quod sua
se habere uidetur quod iure fuit non dum quod domini
dei contractum fuit eius esse s. beneficium ex
certum occupat (2 eo per quod bene dei auctore
nolente ut ideo ideo dicat ut ei cepisse quod id
intrat per hostium i ouile ouium ille fur est et latro
uel constat quod non licet beneficium acquisitum symoniace
retinere **Johannes** non ita accelerabo preter similia
quod sit quibus uoluntate culpa tenerit sit penitencia
culpa [illegible] diluit (s. quod 1te de symoniace
acquisito ut peccatum (2 i foro ecclesie absolutum
culpa sublata / et beneficium legitime retinere (sic ut
quibus libere contractus deinde dominum non dum
ut uera libere ut peruenit legitime tenet hoc
et quibus i eo acquirendo culpa obuenit / **Ri
cardus** bene dicis quod per penitenciam dimittitur
culpa remittitur / sed quod dum furtum seu rapina
tenetur ab aliquo illud non potest (quod si dicat ex
potest rapuisse (non sunt retinet (dimittat aliena
(pone quod sit uero / aliquis aliena contraxit rapu
isse 2 postea ut conduxit quod nunquam dicens acquisitione
illicita ut peccatum quod dum rem alienam
detinet / quibus de sua libertate cum ad rapiendum
contraxit ut peccatum quia ut omnis remanet i
iusta aliene rei detentione uel clare ut dicunt
argumenta tua **Johannes** quod si quis
quod uxorem alterius emat a uiro ipsius / 2 postea
nomine de inique contrahere peccat tunc uel eo pro
nomine eam habere retinere quod uxorem uel non apposito
Ricardus ut uendens rem suam ut de
uendi potestate non habeat quod quod quod emit illa
non recepit ut quod emens de iniusta contrahere
non peccat quod dum quod suum non est debet / sed
eo si ut peccatat rem alteri quod iniuste
detinet abdicabit (quod ego puto in
apposito observandi ut collatam beneficium prauitatem
illud ut uendi ut habeat sic i ponitio articulo dam

[illegible] **Johannes** [illegible]

Ricardus [illegible]

Johannes [illegible]

Ricardus [illegible]

[illegible] **Johannes** [illegible]

Ricardus [illegible]

Johannes [illegible]

quibus tenendi beneficium contra quia iste habet unum illud beneficium [illegible] et sic non est simul aut capta dicendum ut supra affirmavi si dispensatum quod titulum omnino non habet sic negabimus potestatem conferendi qui conferendus sed confert beneficium et sit aut ipse potestatem conferendi non habebit aut si habet potestatem sit habet [illegible] ne confert et si sit alius [illegible] recipit sine titulo habet ad collatorem non pertinet beneficium sit collatum alii omnino conferre, contra quia ille [illegible] habet ad illud alioquin collator liberi licite posset alii illud conferre **Ricardus** frustra conatur simoniace aut [illegible] ad [illegible] [illegible] conferendi titulum tenent sed [illegible] [illegible] non excludit quia [illegible] collatum non posset sic collatum beneficium simonia aut [illegible] alii conferre [illegible] leges [illegible] et quo ad iudicium [illegible] [illegible] legitimas defensiones [illegible] licet apud deum [illegible] non [illegible] quod titulum habeat apud deum aut quod possit habere beneficium [illegible] aut [illegible] sufficientes [illegible] [illegible] conferendi [illegible] [illegible] quod leges humanas [illegible] ut per eas legitime ab eo possit [illegible] [illegible] titulo sine iure non pertinet ad [illegible] [illegible] distinctione si ad leges hominum ab hominibus [illegible] potius affirmare quod [illegible] de lege [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] **Iohannes** [illegible] [illegible] titulum apud deum **Ricardus** non [illegible] [illegible] culpa [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possessionem [illegible] [illegible] et [illegible] culpa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possidere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] titulum sibi acquirit [illegible]

Iohannes dicit [illegible] [illegible] aut [illegible] libere [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] hic cum [illegible] [illegible] [illegible] habere qui in lege licuit dare libellum repudii et uxorem dimittere et [illegible] [illegible] [illegible] deuteronomii [illegible] si acceperit homo uxorem et habuerit eam et non invenerit gratiam in oculis eius propter aliquam foeditatem scribet libellum repudii et dabit in manu illius et dimittet eam de domo sua cumque egressa alium maritum duxerit et quoque [illegible] eam dederit et ei libellum repudii et dimiserit de domo sua vel certe mortuus fuerit non poterit prior maritus recipere eam in uxorem quia polluta est et abhominabilis facta est coram deo [illegible] non [illegible] apparet licuisse dare libellum repudii et sic uxorem dimittere [illegible] quod non licuit eam iterum recipere ex quo fuit alteri copulata [illegible] non [illegible] per libellum repudii sicut licuit uxorem de domo sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex qua non licuit recuperare dimissam [illegible] de [illegible] potius sic agere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ecclesie

Ricardus salvator [illegible] videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sic non legistis quia qui fecit homines ab initio masculum et feminam fecit eos et dixit propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adhaerebit uxori sue et erunt duo in carne una itaque iam non sunt duo sed una caro quod ergo deus coniunxit homo non separet [illegible] [illegible] [illegible] moyses dare libellum repudii et dimittere et [illegible] quia moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras ab initio autem non fuit sic [illegible] [illegible] quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem et aliam duxerit moechatur [illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] quod dimittit uxorem nisi ob fornicationem [illegible] [illegible] alteram duxerit moechatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non liceat uxorem libere dimittere [illegible] ab initio licuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] ab initio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod deus coniunxit homo non separet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] lege [illegible] ut homo uxorem et eam [illegible] possit dimittere aut quod [illegible] super ea [illegible] dispensare [illegible]

[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] titulum [illegible] [illegible] [illegible]

magis perfecti licet eam libera voluntate dissolvere non inpune te debet quod miror sic dicat glossa imprudens ... aut ad duritiam cordis vestri scripsit nobis preceptum istud ut mittatis repudium et preceptum amovisse quod non aliud dixit hoc preceptum quod doctrina et durities eius quod non est aliud quam permissio in quo [illegible] ad duritiam cordis vestri permisit nobis dimittere uxores vestras

Johannes Quod non est [illegible] quod coniugium [illegible] et uxoris sue dissolvere ... [illegible] romane ecclesie [illegible] coniugia dissolvuntur sicut ex causa frigiditatis aut ex causa propinquitatis in sanguine aut in affinitate ac aliis similibus **Ricardus** Quod coniugium non fuit a nullo nisi a deo dissolvi potuit [illegible] permissa ea nec quod romana ecclesia dissolvi iubet non fuerit vera coniugia sed inter personas illegitime unio carnalis copulari non potuit [illegible] iubet romana ecclesia unionem illegitime contractam dissolvi aut ipsas personas ... ex causa [illegible] a [illegible] ab invicem separari absit enim quod romana ecclesia contra [illegible] tale preceptum [illegible] preceptum [illegible] pauli [illegible] ad corinthios [illegible] qui unionem [illegible] sunt preceptum non ego sed dominus uxorem a viro non discedere quod si discesserit manere innuptam aut viro suo reconciliari et vir uxorem non dimittat hoc autem quod dicat quod si discesserit intelligendum est in causa fornicationis quod causam dominus ipse excepit vel in ... causa spiritualis intelligenda fornicationis quam [illegible]

Johannes hic attende parum et dic quod non sunt vera coniugia inter propinquos in sanguine eo quod filii ade non dum fuerat uxores quod inter eas [illegible] potuerunt legitimas uxores accipere ut acceperunt de [illegible] aut [illegible] quod actum unionis [illegible] non [illegible] in [illegible] licite et illegitime [illegible] sed [illegible] in sanguine tamen illegitimam non [illegible] quod [illegible] in hoc licuisse quod pauce [illegible] erant [illegible] terra et non multiplicato genere [illegible] aliud non licuit non accipio istud dicens quod [illegible] abrahe hoc licuit quod ipse suam sororem accepit uxorem sicut patet genesis 20 [illegible] dixisse [illegible] de sarra uxore sua vere soror mea est filia patris mei non matris mee [illegible] in lege nova est preceptum accipere uxores de consanguinitate sua in [illegible] sicut [illegible] ducerent uxores de tribu et cognatione sua et tanta feminae malos de eadem tribu acciperent [illegible] quod [illegible] defuncti uxorem debebat accipere [illegible] non fuerant [illegible] a [illegible] copula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] leviticus 18 capitulo non cum [illegible] beatur [illegible] uno in copula [illegible] ad [illegible] patris ad sororem ex parte patris ex matre ad neptem ad sororem patris ad sororem matris ad uxorem patris [illegible] ad uxorem fratris ad uxorem [illegible] ad [illegible] filia filii et filie eius et in gradu [illegible] accedere ad uxorem eius quam [illegible] affinitate coniugi non [illegible] sunt in pluribus gradibus consanguinitatis aut affinitatis in lege prohibiti et [illegible] quam [illegible] in nova [illegible] lege sed [illegible] quartum [illegible] prohibitum consanguinitatis et affinitatis a [illegible] in lege prohibiti sunt persone legitime ad [illegible] contrahendum et [illegible] in [illegible] gradibus quintos ecclesia romana [illegible] fuerint sicut [illegible] sanguinis et [illegible] duorum [illegible] duarum sororum et [illegible] earum [illegible] non sunt ex [illegible] in quarto gradu consanguinitatis a sapiente [illegible] carnalis [illegible] ex quo [illegible] vir et uxor non sunt duo sed una caro [illegible] dixisse [illegible] salvatorem [illegible] sicut magis propinquos in sanguine [illegible] propinquos [illegible] sunt magis propinqui sanguine tanto sunt [illegible] apparent

Tamen [illegible] dicunt [illegible] copulari [illegible] quod propinquitas sanguinis [illegible] efficiat in propinquis et quanto sunt minor propinquitas tanto est amor naturalis [illegible] amor sit [illegible] caritas [illegible] in ipsis [illegible] quia [illegible] propinqui in sanguine coniugio copularentur [illegible] propinquitate sanguinis [illegible] posse legitime coniugio copulari **Ricardus** sicut in lege licuit sororem in uxorem accipere et [illegible] lege non licuit quod lex prohibuit quod [illegible] [illegible] si quis [illegible] in gradu a lege prohibito [illegible] uxorem debeat eam dimittere quod [illegible] non erat [illegible] in eam [illegible] testimonium leviticus 18 capitulo [illegible] uxoris tue et filie eius non revelabis [illegible] filie eius [illegible] filii [illegible] non revelabis [illegible] quod caro illius sunt et [illegible] est sit data nova lege [illegible] gradus consanguinitatis et affinitatis prohibentes et alios quos lex antiqua prohibuit et in [illegible] gradibus [illegible] et quinque [illegible] prohibito [illegible] copulari [illegible] eam dimittere quod [illegible] eam in [illegible] quod non sunt persone habiles [illegible] unionem [illegible] [illegible] est quod [illegible]

ad habilitatem et inhabilitatem personas coniugio
copulandas plenarie sit potestate data tamen quia ea
doctrina non fiebat sit plena potestatem super
etate et consimilibus eorum quod dicente ad sanctos
et ad omnes ecclesie catholice principium maxime illud [illegible]
[illegible] petra [illegible] sit et suis successoribus
[illegible] data clavis regni celorum et cetera ligandi solvendi
[illegible] et ob eius gradus consanguinitatis
affinitatis ad coniugium vinciendis ab eo extendi
[illegible] cum prohibiti et inhabilitati [illegible] ipse
dimittit iam gradu que [illegible]
gradibus [illegible] coniuges ad [illegible]
inhabiles sic prohibitio legis antique reddebat
eos inhabiles qui erant coniugium in gradibus
in [illegible] prohibitione expressis non obstat quod illos
non prohibuit in evangelio Christus quia potestate
[illegible] dedit prohibendi et laxandi maxime [illegible]
[illegible] in sic potest prohibere coniugia [illegible]
[illegible] gradibus qui prohibentur in lege
[illegible] ex antiqua sed potius apostolica potestate
[illegible] precepta [illegible] non [illegible] licet [illegible]
non [illegible] 4 [illegible] sed illud propter [illegible]
dilatari sive extendi.

Quaeritur utrum maior sit amor filiis
ad propinquos in sanguine quam ad remotiores
[illegible] maior bonitas filiis tamen non ob
hoc [illegible] quia [illegible] sit inter illos
colligatio coniugalis que sic est aptissima
colligatio [illegible] gratia tamen lex [illegible]
[illegible] abhorrent [illegible] in [illegible] quia mulier [illegible]
lege sub viri potestate eius et ipse dominabitur
et quia secundum legem necesse est quod [illegible] sit sub
filii dominio sub potestate [illegible] sit [illegible]
[illegible] quod filius sub obediencia matris existat [illegible]
lege precepti qui maledixerit patri suo vel
matri morte moriatur [illegible] et [illegible]
honora patrem tuum et matrem tuam ut sis
longevus super terram constat quod contra legem
[illegible] cum filio coniugio copulari et [illegible]
[illegible] de [illegible] cum ipsa [illegible]
[illegible] sua [illegible] haberet filium [illegible]
[illegible] coniugale [illegible] aut [illegible]
[illegible] (quod [illegible] prohibitione [illegible] sic dicat
[illegible] patris tui [illegible] matris tue
[illegible] patris tui [illegible] filii [illegible] non
revelabis [illegible] revelabis [illegible] non [illegible]
volens dicere quod non debes [illegible] seu
[illegible] tempore [illegible] aut
[illegible] aut [illegible] actu [illegible] seu [illegible]
[illegible] (volens [illegible] actu coniugalem

turpe est [illegible] si [illegible] parentes [illegible]
[illegible] plena obviat [illegible]
aut aliorum [illegible] voluntas ipsorum
[illegible] coniugalis et honesti sine libidinosa
voluntate fuisset [illegible] opus [illegible] quod [illegible]
[illegible] pena sentire debebant seu deberent [illegible]
[illegible] inordinata libido [illegible]
[illegible] ex quo ipsi perierunt [illegible] fuit
[illegible] ipsorum mutata (quod ea [illegible]
[illegible] obitum [illegible] (ut homo ad libitum
inordinata sic [illegible] (sic post Christum [illegible]
homo [illegible] est non [illegible]
[illegible] et filius [illegible] illis constat autem
quod amor [illegible] et [illegible] omnem actum
turpe abhorret (et ob hoc amor [illegible]
[illegible] et [illegible] et magis [illegible]
quos in sanguine quam ad magis remotos [illegible]
actum turpem abhorret (cum ille amor [illegible]
non sit [illegible] sed [illegible]
[illegible] mater et [illegible]
propinquos [illegible] quod [illegible] seu [illegible]
(Et quia [illegible] scintilla [illegible]
originalem dignitatem [illegible] magis
ut ad [illegible] solis [illegible]
ad quibus [illegible] amor [illegible] non possit
(sed [illegible] prohibitione [illegible] copulandi in
gradibus [illegible] et ex eadem [illegible] in
gradibus affinitatis obligatio coniugalis copulatio
[illegible] prohibita est [illegible] amor sit [illegible]
(et ex copulatione [illegible] (et [illegible]
[illegible] in gradibus in quibus [illegible] est [illegible]
aut affinitatis [illegible] coniugalis copulatio [illegible] prohibetur
et ad [illegible] gradus [illegible] persone
ex [illegible] in [illegible] sunt inhabiles
[illegible] non [illegible]
coniugium [illegible] sunt [illegible] inhabiles ab
[illegible] copulatione [illegible] separari.

Videamus libet de potestate absolvendi simplicis
sacerdotis et de potestate [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] capitula

Primum capitulum [illegible] simplex sacerdos potest absolvere
[illegible] ostendens [illegible]
[illegible] ad eam [illegible] dignitatem

Secundum capitulum [illegible] apostolus de potestate
[illegible] sine [illegible] simplex sacerdos

Tertium capitulum describit actus sacerdotis [illegible]

Quartum capitulum [illegible] sacerdotes [illegible] potestatem [illegible]
et absolvendi [illegible] (et [illegible] apostolo)

Quintum capitulum ostendit quod sacerdotes ab apostolo [illegible]

Sextum capitulum [illegible] potestatem absolvendi et

2 ex Gen[esi] ne[m]o te[st]o ondit ut[ru]m q[ui]d[e]s p[ri]m[us] 2 q[ui]l[ibe]t equalis p[otesta]t[is] i o[mn]ibus sac[er]dotib[us] quo ad ea q[ue] sut or[din]is.

4m ca[pitulu]m solvit q[uest]io[n]e[m] de p[otes]tate q[ue]stion[is] dicta[s] 2 alia[m] ondens q[uod] i[n] q[ua]d[r]a[ges]i[m]a c[apitulo] [illegible] sacerdo tibus 2 solvit o[mn]ia [illegible] q[uo]d [illegible] assignat

8m ca[pitulu]m obicit p[er] multa d[ic]ta q[uod] ap[ostol]i p[otes]tate sac[er]dotale accepe[ru]nt a x[rist]o

9m c[apitulu]m po[s]t ca[m] rrusione de o[mn]ia[m] p[ri]m[u]s ap[osto]l[oru]m i die pasce 2 obicit q[uod]

10m ca[pitulu]m ondit q[uod] solis ap[osto]lis a x[rist]o data sint p[otes]tas [illegible] 2 i p[otes]tas ligandi atq[ue] solvendi

11m c[apitulu]m ondit p[er] d[ic]tu[m] pauli q[uod] sed[e]s i die [illegible] [illegible] sol ap[osto]lis c[apitulo] loq[ui]t[ur]

12m c[apitulu]m tetat d[ic]tu[m] mira o[mn]ia de bona a[u]ct[orita]te [illegible] q[uod] [illegible] ap[osto]l[oru]m

13m c[apitulu]m dissolvit o[mn]ia p[re]dicta i 4o c[apitul]o de ve[r]b[is] 10. 20. 2 adh[uc] alicas voc[e]s

[1]4m c[apitulu]m [illegible] p[er] multas voc[e]s scripture q[ua]m au[tem] p[otes]t[at]e [illegible] p[otes]tas or[din]is sac[er]dotalis fuit sit collata

14m c[apitulu]m [illegible] illud [illegible] 2 obicit de d[ic]to 10. 20 1 dissolvit

16m c[apitulu]m [illegible] ex d[ic]tis s[upr]a 10b 2 d[ic]ta at ap[osto]l[oru]m pet[ri] 2 [illegible] q[uod] a[d] q[uod] a[n]te [illegible] s[ed] i[n] m[od]o [illegible]

17m c[apitulu]m obicit de d[ic]tis ap[osto]l[oru]m pet[ri] 2 u[n]i[ve]rsal[is] [illegible]

18m c[apitulu]m ondit [illegible] ex auctorita[te] salamonis

19m c[apitulu]m ondit [illegible] ex d[ic]tis [illegible] d[ic]ta 2 [illegible]

20 c[apitulu]m ondit [illegible] ex ca[pitu]lis 16. 2 12. evan[gelii] luc[e] 2 10 m[atthei]

21m ca[pitulu]m ondit [illegible] ex ca[pitu]lis 18 2 [illegible] evan[gelii] m[atthe]i

22m c[apitulu]m ondit [illegible] 12 c[apitul]o apoc[alipsis] Jo[hannis]

23m c[apitulu]m obicit de illo d[ic]to salamonis 2 solvit [illegible] n[on] [illegible] n[on] [illegible] n[on] [illegible] [illegible]

24m c[apitulu]m obicit 2 dissolvit [illegible] a[d] q[uod] a[n]te [illegible] [illegible] in loc[is] [illegible]

Primu[m] cap[itulum]

Johannes Quer[it] a[m]ici [illegible] [illegible] sacerdos p[otes]t absolve[re] a quoq[ue] p[e]cc[at]o s[in]e sup[er]ior[is] licen[tia].

Ricardus [illegible] ex 4o li[bro] [illegible] [illegible] ro[m]anus po[n]tifex qui e[st] p[ater] [illegible] ecc[lesi]e [illegible] o[mn]es sacerdotes ecc[lesi]e ita q[uod] p[otes]tatem co[m]m[un]e[m] ligandi p[otes]t 2 a[b]solvendi [illegible] [illegible] 2 dis[cer]nit sac[er]d[otes] [illegible] [illegible] ad g[e]n[er]ali [illegible] debent sacerdotes simp[lic]es s[in]e sup[er]ior[is] licen[tia] sic [illegible] n[on] debe[n]t [illegible] debent sic [illegible] s[in]e sup[er]ior[is] lic[entia].

Johannes Forte a[m]ice n[on] solu[m] [illegible] [illegible] simplex sacerdos absolve[re] debat a quoq[ue] p[e]cc[at]o [illegible] si appeat ex d[ic]tis [illegible] q[uod] sit [illegible] i h[om]i[n]e [illegible] ex d[ic]tis in [illegible] [illegible] de p[otes]tate simp[lic]is sac[er]d[otis] [illegible] [illegible] [illegible] assignat [illegible] simplex sacerdos q[ui]cq[ui]d in i[n]c[e]p[ti]o[n]e sac[er]do[tii] or[din]is [illegible] accipiat p[otes]tate[m] [illegible]

possit a quoq[ue] p[e]cc[at]o absolve[re] sic [illegible] [illegible] pane in [illegible] corp[us] [illegible] accepit p[otes]tatem aliud e[st] eni[m] n[on] [illegible] [illegible] ligata q[uia] homo p[otes]t [illegible] [illegible] [illegible] sup[er]ior[is] [illegible] si eni[m] [illegible] sit 2 [illegible] [illegible] diebus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diebus p[otes]tas [illegible] [illegible] aut [illegible] p[ro]hibita aut ligata n[on] [illegible] t[ame]n n[on] dubito q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] sup[er]ior[is] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] in [illegible] [illegible] [illegible] nisi eni[m] [illegible] sacerdos h[abe]t [illegible] [illegible] pa[r]te [illegible] [illegible] 2 sit sic [illegible] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] quoq[ue] simp[lic]i sac[er]d[ot]e [illegible] [illegible] a quoq[ue] p[e]cc[at]o q[uod] [illegible] i aliquibus [illegible] [illegible] p[ro]hibitis [illegible] n[on] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] efficacit[er] [illegible] absolvet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ricardus [illegible] [illegible] 2 [illegible] appellas simp[lic]e[m] sac[er]d[ot]e[m] [illegible] [illegible] a[m]icos [illegible] eu[m] qui [illegible] ecc[lesi]e p[otes]t sac[er]doti p[otes]tatem n[on] h[abe]t [illegible] simp[lic]e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ricardus [illegible] [illegible] q[ui]a appellas [illegible] dignitate [illegible] [illegible] sacerdoti[s] n[on] eni[m] ita [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] appellas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] p[ro]hibuit dicens [illegible] possi[dere] aut[em] ne[que] argentu[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 19 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible] n[on] p[otes]t [illegible] [illegible] dignitat[is] [illegible] q[uod] cap[itulum] [illegible] eius [illegible] [illegible] aut [illegible] q[uod] eos h[abe]re noluit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possessio[n]e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dignitate [illegible] [illegible] nullus [illegible] de [illegible] singular[is] 2 possessio[n]e [illegible] qui [illegible] possessione[m] legimus [illegible] 2 ap[osto]los [illegible] [illegible] a[postolorum] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pasce [illegible] 10 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pasc[h]a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Jo[hannes] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pasc[h]a ut [illegible] [illegible] [illegible] de ap[osto]lis [illegible] legi[mus] 2 de [illegible] [illegible] legi[mus] q[uod] erant eis o[mn]ia [illegible] [illegible] 2 de [illegible] [illegible] legimus q[uod] [illegible] [illegible] ea q[ue] [illegible] portabat [illegible] [illegible] 2 Jo[hannis] 12 de eo sic legimus dicat ei [illegible]

Incipit lib. xj

q facas fac citius h' aut nec saint
discobenaa ad q° dixit ei quida aut
putauerit q louiles hebat nudas q
dixisset ei illis cive ca q op° sicnos
ad diem festu bu xm 2 suos aplos gstat
pcandi hnisse qem de ministeri° no ipalac
q fit gtepule pomo q' dignitas sues ondit
illud ad 6° sun e muriu gtory adiss
hebes q despicient in ministio cotidiano
bidue coy sibi bnn- bidue despia fit o
cotidiano ministeri 2 io admicta sut inqt vij
ui q° omnis subnent quoy stepha erat
omis sit i sc° gra-

Capitlm 2

Sit q q dignitte ecclesia appellas est
sed pt sacdoti dignitate **Johannes**
bi- in dignitab ecclesia pt scdam ordis
sacdot ee papat' aut patriarchat' seu epiat'
arcepatus seu decanaty seu archidiaconaty
aut rinoia aut si qm sut sulies quoy sa
prim' e in xp 2 seqtes ordine quo posim
sut maors in digm te ponbus Ricar-
dus dic in ipsi maty a ee qui dignit
aut pstatis prim' gradus ht sup ormi ita
de ecciis ut usq ad sime sacdoci dig-
tatem aut ut de papam sub sitcas
qui ipi supioie no ht qui eius statu
in dign te ecclesia possit imniuc aut
agt auge dic q dsim de eciis imet
epicido a patriarchis 2 pmatibus e br
q siquis e pmas lcea hnt pmta 2 p
papa gstituta gstitui de s' subditis epis
plces erut archiepi e ita ut ipe supior
tis pmaneat q ipe pmas fiat patriarcha
sn omni mutiom fca ce eu eo sca mutac
fca i epis 2 subiectis 2 pit de epis
si arch epi archiepi s' subiectis efficien
in eps' loci epi stante subiectic nove
ipi ficnt archiepi sed a ta nova dignitate
cis collata de nono intelligo sed a ce nono
dono spm' mgsso bt pis eo° si supior
ordinaret fiet patriarcha arche epis 2
archiepis epis 2 epis fiet aia b' subior
minima aut ut plei logr anforat
cura ff ab ipis cribuunt ca aliis tdit
q ve satie ex eo lexma posse fact
no negabis iust tdica in ao lo probib
de ipis p sim les grdus pdcos nove
quos i orne pmanebut ex quo n'
inpis in quo bnus alud i dignitate
spa pcelt- **Johannes** Itam br ep

quo cum patriarcha ul' nom hr q ht sub
se pmatos sed archiepos br archiepos ide dr
q e pr- sm pri cepos aliory epou oio sca
br- q mutata ista supiorutate mutat
nom 2 si oio n' muta adiag aut subtha
aug coy tego de dmis spuntali sed ordis
ptate no de pallio aut de alijs in signis
qm hntur gemne epom dr forte qm hnt q
sut imelr epis efficiuntr epi ut eni br q
orte alig rapiant 2 mutte i mesius
q epi ab alijs gsecrantur 2 sic ampl sca
ficatur qt an 2 sic nova spualem ecclesiam
dignitatis accipiant qmis enim epi dicantur
sic q sut hntes ona aoy aut sr nede
sed q sut speculatores h' nom epi sonat
in qto tn mo lcotamq epos ab istis suspi
tace seu dignitate epis i q secote sua collata
2 io br- q epatus nobr sedam ordis sact pt
aia sed speculatom ad sr addat bn no
pt qmss epatu accipe br br- **Ricardus**
nuq aplo qm p° ascen° dni scom i
linguis acceperant 2 ex sp° no dum sapiora
sut ampl nova dignitate ecclesiam nova
ecclesiam ordine intelligo acceperit si eni ita
fint ppt qudaing pfecti nit i nico ut fieret
factores spualem nova dignitate ecclesiam
acceperit q nllo° pnto dd i asectoe epi
gram ampliore q an hebant rapiant
sui no qd ab maiore sapia° orm ordine
sacram nom rapiut gi au no dicas
abbates monachoy 2 canonicoy ordis sci ba
silij 2 sci bndicti at dicas sci aug 2 sci
bnardi ordine ecclesiam nova rape qm p
epos gsecratur seu bndicantur si aut
h' dicis ad isti statj sed gdus in ecclia
sunt ex hom devocone sola iuenti no a xo
aut ab ams aplis i stitute h sit mito ab
ecclia gsta sic qm potis affirmare qt qt no
nolius sacdos ordines salte pssibr i ecclia
xana qm hom devoco porit qt qt nolius
i uene 2 porunt ecclia iuentos legittie sopic
2 iuentoy ordinu appbatos qar ordinu
mediatam jnnales inst q corp 2 cos
quos custodes i bmo epati vocamq 2 qs
gardianos sed pores i bno gnetu appllat
poy ioina ecclia gsotic gsotic nc pnlog
ob hc qt q ampl hnent q simplices sics
de ptate sacdota i exam° a xo gsulta
2 collata sms aplis intelligo pt i ptie ptate
q ptas ipis bn sacdoti gcedi no eni
mutat i mutat dat aut cuiacteta i pmit

No

nt e nem ad gressione sola superiors uolet / i genere confirmatur ad no possit sic o s'ri ad° / sacrum Ver sic log de sacd nl sacd or'me / longe e assu apporte comis in qua qui / de p'tate or'is sacri q p'tas i one ciuitor / instituta a x° p apl'os aut x° disc'lis / Vt sup'a dr ua... apagata sunt ali i posset / q p'tas confirmare ius ... meto appellari / pt p'tas sacralis ... p cu omis actus / sacrales ... ab ... ca legunt'r z / Vi'ot ep'orum ... q epi in confirmac'oe / nl de nouo ... quo ad p'tate sacra / lem seu or'is z sic conf' q n's ... mag / dignitatis ... dignitate ... ampl' de p'tate / ordis sine p'tate sacrali q ille q appellas / simplice sacerdote s' sola addit ... p'ta / tem ut aut ... ip'os ... dige / inde ... x° apl'os z ... ei ... / seu p'tate ... p'tate q poterat illos / fideles gubnare z ... z de p'tate ... / qua p'tate sacralem sine p'tate or'is ego / appello dic ... illa i aplis maior est / q in ... quos s'm ... sacerdotes appellas / quales no ... ipi constituerunt p diuersas / p'ticulares eccl'as Et ut clarius ... / explicare dic primo q potuerunt apli p'h... / sacre p'tatem | Quid aliud q bapa'e

Ca^m 3^m

Johannes confirmare s p manus i'ponc / i s'm ... aut saltem i'precari cu dei / ad robur confirmac'o ... z s'am ... de pace / de ... seu ... ligare atq solue / p'ccata ... atq ... i ... / i ... z tota ista p'tate ... seu / ... de ... bapti ... / ... docete omes bap'tizantes i no'ie p'ris z filii / z sp'us s'ci amen de confirmac'oe act'm 8° tuc i'po / nebant man' sup illos z accipiebant / sp'm s'cm de conf'c'oe de ... z sanguis ... / ... ad ... / ... de ... ligandi atq / soluendi ... / ... / sp'm s'cm quem ... de ... / ... Jacobi ... aliquis / ex uob ... p'b'ros eccl'e z orent / sup eu ungentes eu oleo i no'ie d'ni z or'o / fidei saluabit infirmum z alleuiabit eu / d'ns z si in p'ccatis sit dimittet'r ei ... / ... act' 1° de / mathia z 10 ... de paulo z barnaba leg'r / z ... constituissent illis p singulas ... p'b'ros / ... ut ... p'b'ros

sic z ego tibi disposui ... sacrales / potuerunt apl'i ... p hunc p'tatem / or'is sacerdot' poterant i infirmos curare / demones eicere leprosos mundare mortuos / suscitare sic ... no ... / ad p'tate sacerdot' or'is quam paulus apl's / distinguit gratiam ... z ... ad ... / apl'orum ... sic quosdam quidem posuit / deus in eccl'a p'mu apl'os 2° p'phas 3° doctores / deinde ... z gratias curationu'

Ricardus ... hec diuisio

S... q ... in quo ... / ... hoc ... apl'i ... / p'tate eos quos dicas s'm ... sacerdotes

Johannes ... ex ... / q in actibus confirmac'ois ligac'ois z absolu / c'ois quo ad alios ... / ... **Ricardus** no ... qualia / sunt decta ... eccl'e ... / ... / sic leg' act' q apl'i i ponebant man' / ... bapti ... potes leg'e i ad thi / ... sic noli negligere gr'am q e ... / data e ... p ... cu i po'ne man' p'b'ri / q ... ut ... act' / ... manus i'positio ... ad ... / p'b'ri ... p'tate sacerdo' ... / ... nos ... p'b'ri z sacerdo / ... de ... / z ... sacerdos / ... no'ie p'b'ri ... aut ... / ... filiis ... p'tate ... / ... ad apl'os ... ad ... / p'b'ros ... act' 13° de anania ... / q ... damasco ... sunt / man' paulo ut reciperet sp'm s'cm ... / ... i'pone manum anania ... paulu' / no fuisse sacerd' confirmatus ... illa / repletus sp'u s'co z ... / alii quib' apl'i manus legitur imposuisse / p ... i'pone ... accipiende ... / ... z ... sunt ... / ... illis i ... z ... / ... in die ... z sic ... / illa dare sp'm s'cm no fuisse confirmac'om / ... dixit ... a quo paulus / ... accepit z puto q ... / ... ab anania ... / ... qui erat ... / man' paulo z barnabe ... act'

xiii° sic dicitur: Erant autem in ecclesia que erat
Anthiochie prophete et doctores in quibus erat
Barnabas et Symeon qui vocabatur niger et
Lucius Sirenensis et Manaen Herodis tetrarche
collactaneus et Saulus. Ministrantibus autem
illis domino et ieiunantibus dixit illis spiritus sanctus seg-
regate mihi Barnabam et Paulum in opus quo
assumpsi eos. Tunc ieiunantes et orantes
imponentesque eis manus dimiserunt eos
dicitur quod Paulus ab istis sacramentum confirmacionis
accepisse quos constat fuisse discipulos
Ananias vero non contulit Paulo sacramentum confirmacionis
cum constet quod tantum per inposicionem manus eum replevit
spiritu sancto apostolum vel apostolum per illud sacramentum
iam replecionem spiritus sancti per Paulum recepisse et
prima inposicio fuit collacio ordinis sacerdotalis
quod de aliis istorum duorum sacerdotum similiter illud
accipe quod nephas est dicere quod unus vel plures
recepisse sacerdotium quod baptismum aut confirmacionem
si non quamquam dixit Ananias fuisse episcopum
de quo hic fingit eum scriptura eum novit
recepisse discipulos non solum apostolos
ab apostolis recepisse hunc actum non
omnias de actu confirmacionis unde beatus dyonisius
inde ecclesiastica ierarchia capitulo 4° distinguens opera
propria episcoporum ab operibus sacerdotum dicit quod
sacerdotes perficiunt quamdam venerabilium simbolorum
sacrorum tamen non omnia que divina lex sanxit
in sacerdotali ierarchia sed summis sacerdotibus
ita opera sacre ierarchorum ordinum sanctificacionis
collacionem ordinum divinam unguenti perfeccionem
et sacram altaris perfeccionis operacionem sibi
reservavit sacerdotibus quibus tamen omnia
alia opera scilicet baptizacionem confirmacionem unccionem
communionem et alia communia per ierarchiam
ecclesiasticam ipsis ierarchiis qui sunt sacerdotibus
inferiorum loquitur diffinivit quod sicut dicitur actuum
8° scribitur quod philippo diacono predicante
Samaritanis et baptizari faciente sed non confirmavit
unde ibi scribitur Cum audissent apostoli qui erant
Ierosolimis quod recepisset Samaria verbum dei
miserunt ad eos Petrum et Iohannem qui cum venissent
oraverunt pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum
ex quo sequitur quod soli apostoli quibus soli
succedunt episcopi hoc sacramentum confirmacionis
dederunt non autem alii ad illud ostendendum
sic data potestas est porrigi invicem sacerdotum
illud apostolorum non potest ? confirmare
quod non videtur quod ipsi apostoli ab Ierosolimis miserunt
Petrum et Iohannem ut confirmarent Samaritanos

sed ut cum venerint orarent pro ipsis ut
acciperent spiritum sanctum quod inde magis quam illorum venerat
et ob hoc eis manus imposuerunt ex quo deinde
non sequitur quod alii sacerdotes qui numquam confirmare
non potuerunt hoc et hic te tantum contra ar-
menorum quod omnis confirmatus baptizatus statim confirmatur
et sic erat in Samaria etiam apud ipsos apostolos
sic dicit beatus dyonisius unde ecclesiastica ie-
rarchia capitulo 2° Item ex quo philippus baptizavit
eunuchum sic legitur actuum 10° [?] sicut et quando
baptizavit Samaritanos aut quod diaconus quod
philippus ille diaconus erat non sacerdos ita
quod diaconus poterat ex ordine baptizare non confirmare
quod plus est potestate quam illud licet videatur possibile
confirmare non audio. Aut dicemus quod philippus
sacerdos ab apostolis factus eunuchum confirmavit
sic baptizavit sicut videtur ? sed ex eo
Samaritanos noluit confirmare nisi quod antequam eos
potuit confirmare mortuus est ut obviaret eunucho
sic legitur ibi statim. Aut quod apostoli fuerunt in illa civitate
magna Samarie noluit preferre conferre per actum
confirmacionis ut fides quam evangelizavit apostolis
confirmaretur. Aut ex causa alia nobis occulta sic quod ex
hoc facto probari non potest a simplicibus sacerdotibus
actus confirmacionis exclusus de actu non propagacionis
similiter et de actu absolvendi unius prius(?) intendens
in istis quod inde videtur in aliis ??? in ??? ??
dispensans prefecit ut possit conferre sua non in similitudine
quod in ??? simplici confirmare non potest non confregit
ut dicitur item presbiterorum a sacerdotibus substraxisset
quod inter ??? ??? ??? ordo medius inter
apostolos et discipulos. Siquidem non esset ordo sacerdotum
minor apostolis et maior discipulis esset ordo
sacerdotum medius inter apostolatum et discipulatum. Et quod
?? potest conferri in pluribus suis ??
aliis nec in ?? ?? inscripcionum ?? ???
??? ?? sicut prima pecca a quibus dubitas
sacerdotes posse absolvere secunda peccata que
clavi ?? quod illa pecca ??
sed ?? alias ?? peccatis a quibus confirmatos
eos posse absolvere maxime cum peccata que
exprimunt ?? sunt blasphemia
in spiritum sanctum illud ?? constat tamen quod
absolucio ab isto peccato non prohibetur a simplicibus
sacerdotibus ?? ?? ab eis ??
?? ?? ?? in ?? ??
?? ?? ?? ?? et ??
?? ?? ?? ?? ??
dubitas et ?? maiora peccata quam ??
?? ?? ?? ?? ??

sit confessor uel mortali aut alia prouisione et hec plura
a quibus certa persona simplices sacerdotes ab-
soluere non permittitur sed a maioribus prelatis
possunt absolui non solum uero sed de minoribus
hec autem non possunt quia licet peccata sint a quoque
simplici sacerdote. Ex hoc constat quod non prohibetur
eis talis actus simpliciter et sine exceptione nisi
in articulo mortis nec semper erant eis concessi
sed paulatim per uarios pontifices eis inhibiti sunt
concessum quod habent potestatem absoluendi a quoque peccato
in morte uel mortis articulo constitutis sed ex
suscepto ordine sacerdotali non magis habent potestatem
absoluendi hominem in articulo mortis quam alias
quod tamen peccatis sacerdotes ordinis eis subtrahi non
conceditur quia potestas est in eis ad absoluendum a quoque
peccato. Item sicut paulus et barnabas sicut legi-
tur act. 14 in regionibus et ciuitatibus in quibus
euangelium predicauerunt constituerunt per singu-las
ciuitates presbiteros et ab eis postmodum recesserunt
quis audet dicere quod constituti habebant ple-
nam potestatem conferendi baptismum et [illegible] et
non potestatem absoluendi quod si ita fuisset
diminuta fuisset ipsorum constitutorum potestas quo ad
[illegible] salutem quorum cura fuit eis commissa a
paulo et barnaba. Quod si quis dixit presbiteri illi
[illegible] in ciuitate [illegible]
sic constitutos habebant quam ad effectum eius
per eos fuerant constituti

Capitulum 4m

Item nullus ambigit quin episcopi ipsis
apostolis in potestate ordinis successerunt nec
in scriptura euangelii aut apostolorum inuenitur aliqua
diuisio inter episcopos ¶ simplices sacerdotes quos presbiteros
appellant sed conceditur quod in omnibus est una potestas
et clauis ex ordine [illegible] unde apostolus paulus tito dicit
in epistola sua capitulo 1 huius rei gratia reliqui te
crete ut ea que desunt corrigas et constituas
per ciuitates presbiteros sicut et ego disposui tibi
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] appellans presbiteros [illegible]
[illegible] episcopos [illegible]
[illegible]
[illegible] paulus sicut legitur act.
ad timotheum [illegible] uocauit [illegible] maiores
natu ecclesie ephesiorum qui cum uenissent ad
eum et simul essent dixit eis uos scitis a
prima die qua ingressus sum in asiam qualiter
uobiscum [illegible] fuerim [illegible]
[illegible] humilitate et [illegible]

subtrahi quo nimis [illegible]
[illegible] in commisso [illegible] in quo spiritus sanctus posuit
nos episcopos regere ecclesiam dei quam acquisiuit
sanguine suo. Ubi planissime patet quod maiores
natu ecclesie ephesiorum dicit esse uocatos
omnes episcopos [illegible]
[illegible] non importat nisi [illegible]
quasi superintendens siue speculator. Ex quo
constat quod [illegible] potestate ordinis non habent [illegible]
[illegible] dicit apostolus ad cor. 3o [illegible]
primo signis [illegible] beneficium [illegible]
[illegible] ordinis [illegible]
et 1 ad thi. 4c [illegible] de episcopis dicit [illegible]
presbiteri duplici honore digni habeantur
maxime qui laborant in uerbo et doctrina [illegible]
aduersus presbiterum accusationem noli recipere nisi sub
duobus uel tribus testibus presbiteros appellans
episcopos sicut capitulo 4o cum dicit noli negligere
gratiam que est in te que data est tibi per prophetiam
cum impositione manuum presbiteri [illegible] episcopos
ad quos pertinet manus imponere [illegible]
sicut legitur act. [illegible] appellat presbiteros [illegible]
[illegible] dicit [illegible] impone manus [illegible]
sacerdotes ordinis debet intelligi [illegible]
ad simplices sacerdotes et in omni ordine
omnino ex hoc [illegible] clarius [illegible] apostolum [illegible]
presbiteros et episcopos [illegible] 3o [illegible]
[illegible] qualis [illegible]
[illegible] sicut dicit [illegible]
[illegible]
diacones [illegible] bilingues
[illegible] non [illegible]
[illegible] constat quod [illegible] ordine [illegible]
et ordine ordine diaconatus non est [illegible]
medius [illegible] non dicit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible] ordine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] epistolas suas [illegible]
ab apostolatu aut episcopatu distinguit [illegible]
cum in ad cor. [illegible] sic [illegible]
quidem [illegible] et [illegible]
[illegible] et quosdam quidem posuit deus in ecclesia
primum apostolos secundo prophetas tertio doctores deinde
uirtutes exinde gratias curationum opi-
tulationes gubernationes genera linguarum interpre-
tationes sermonum numquid omnes apostoli numquid
omnes prophete numquid omnes doctores numquid omnes uirtutes

nemo omnibus linguis loquitur, neque omnes interpretantur. Sed ordo episcopalis aut sacerdotalis aut ordo non exprimitur aut nomine apostolorum episcopi et quandoque sacerdotes et designantur quando non dicitur quod episcopi et quandoque presbyteri sic patet in textu quod sentes gratiam orationum quantum loco ponitur quod omnes discipuli quos misit Christus gratiam orationum habebant quia cum Christus misit LXXII discipulos dedit eis orare infirmos quod in ea sunt Luce x. Sed non tamen erant presbyteri nec potestatem consecrandi cum apostolis acceperunt. Ex hoc constat quod ordo sacerdotum est maioris dignitatis in ecclesia quod episcopalia cum habeat actus incomparabiliter nobiliores, scilicet consecrandi corpus Christi et sanguinem baptizare absolvere a peccato et peccata remittere, nulli enim dubium quin isti actus sunt nobiliores quod sunt predicte. Et ideo cum ecclesia precipue in sacerdotibus sit fundata constat quod parum intendo inbrevi esse non conveniens sacerdotes. Nec etiam tamen eos exposuit et obiter quod eos sub apostolorum nomine intellexerit, ita ad Ephesios quarto dicit: et ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem prophetas alios vero evangelistas alios autem pastores et doctores ad consummationem sanctorum. Sed presbyteri omnino non ponuntur aut nomine apostolorum vel pastorum eos complectitur.

Item potestas solvendi a peccato sic sunt collata apostolis in ipsorum ordinatione ad officium apostolatus de qua ordinatione dicitur Mathei 3° et Marci 3° quod vocavit ad se quos voluit ipse et venerunt ad eum et fecit ut essent duodecim cum illo et ut mitteret illos predicare et dedit eis potestatem curandi infirmitates et eiciendi demonia etc. Sed fuit collata eis quando Christus ipsis apostolis dixit quecumque ligaveritis super terram etc. Mathei 18° sed post resurrectionem quando insufflavit in eos et dixit eis accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis etc. sicut legitur Iohannis 20. Sed in die pentecostes quando dedit eis spiritum sanctum sicut legitur Actuum 2°. Constat quod ista potestas consummationis fuit tradita et hec solum erat data apostolis et discipulis aliis sine solis apostolis. Sed quilibet successor eorum quibus data est eam accepit aut omnino aut de ea accepit quod eum decet propter hoc quando Christus dedit eis data erat eis una potestas absolvendi scilicet a quocumque peccato. Sed successores eorum quibus erat data eam in sua ordinatione acceperunt, scilicet una potestate sed integram potestatem absolvendi

a quocumque peccato et sic constat quod quilibet summus sacerdos ut ipsi vocant qui hii quorum propria sunt absolvendi habet a quocumque excepto capite secundum eum vel quod quo ad potestatem ligandi et solvendi sive remittendi peccata sive retinendi sive baptizandi aut consecrandi aut benedicendi et similia que de quibusque potestate actus sacerdotalis exprimitur a Christo in evangelio. Quilibet sacerdos in ordinatione sua tota accepit aut non ipsius quod sunt ipsi et discipuli acceperunt sunt date a Christo et quod ubi quererit homo non reperit dicat Christo sicut legitur Mathei 19 et Marci 10. Item inveniretur non fuisse talis potestas sacerdotalis sine ordinationibus in summis sacerdotibus et in aliis quia non est sed non summus sacerdos sicut patet ex hoc quod cum per vestitum sacerdotalium distinguebatur Aaron quod induit sicut patet Exodi 28° et capitulo 29 et de vestibus aut statim quando utebatur Aaron habebant filii eius post eum et consecrantur in ea ut consecrarentur manus eorum qui si ille summus sacerdos esset infirmus aut sompno nocturno aut ex alia causa pollutus ita ut fieret immundus usque ad vesperam sicut dicitur Levitici 22° Deuteronomii 23. aut forte postea dicendum dicitur sicut legitur Exodi capitulo alius minor eo offerret super altare incensum vespere et mane quando ablacio sacrificabatur sicut patet singulis diebus mane et vespere sicut precipitur Exodi 30 capitulo et nullo modo dimitti poterat. Unde constat quod minores sacerdotes exercebant eandem maiora opera sacerdotalia. Sic potestas sacerdotalis erat in eis ut videtur ubi quo ad opera summi Moysi de precepto domini de quo Numeri 20. scilicet quod Moyses spoliavit Aaron vestibus suis et induit eis Eleazar filium eius. Sed non fit mencio de aliqua nova consecratione Eleazar quando fiat sacerdos antea ordinatus sed et per corporalem primis sui et vestes ipsius fiebat summus sacerdos et videri posset non quod Aaron fuit unctus in capite eius sacro oleo superfuso et filii tamen uncti erant in manibus sicut patet Exodo 29 et Levitici 8°. Et ideo videri posset quod Eleazar postquam recepit vestes patris non fuit consecratus per sacramentum olei superfusionem in capite sed hoc scriptura non exprimit quod videri posset per illud supra allegatum vestibus aut statim qua utebatur Aaron habebunt filii post eum ut ungantur in ea et consecrentur manus eorum quod si non oportuit ex quo prius manus eorum fuerant consecrate intelligi potest illud tamen de eadem sub modificatione scilicet si non autem fuerit consecrate vel de filio Eleazar legitur 3° Regum quod ipse sacerdos unctus

unxit Salomonem in regem, et nota de ipso legitur
1° paralipomenon in fine quod unxerunt Salomonem 2° unctus erat
in regem, Sadoch erat unctus in pontificem unde
constat quod summus sacerdos per [illegible] fuerit summus
ungebatur [illegible] dicatur in [illegible] quod unctio
in capite summi sacerdotis non erat nisi in signum
supreme dignitatis et maioris sanctitatis quam debebat
esse in ipso pre ceteris non sacerdotum [illegible] ordinis
sacerdotes in [illegible] expressam sit corona in eius
capite super mitram [illegible] corona in [illegible]
sum filii non habebant sunt in signum maioris
honoris ac sanctitatis et gratie [illegible] illud [illegible]
dum Aaron ad [illegible] coronam auream super
mitram eius expressa signo sanctitatis in gloria honoris
et operis [illegible] sic quod [illegible] in veteri testamento non fuisse
maior potestas ordinis [illegible] sacerdotum in maiori [illegible]
summo sacerdote quam erat in minoribus unde
omnes eodem nomine [illegible] ordinis [illegible]
notabatur [illegible] sacerdotes et in sola [illegible]
actuali [illegible] in maiori et in minori [illegible] distabat
quod unus dicebatur magnus et alius minor quamquam
diversitas non [illegible] fuit [illegible] in quibus
[illegible] diversos ordines [illegible] ad ordinationes
[illegible] in ecclesiastica ierarchia [illegible] sic
dicit beatus Dionysius [illegible] ecclesiastica ierarchia capitulo 4° [illegible]
[illegible] potestate in maioribus et [illegible]
et [illegible] in [illegible] aliis [illegible]
constat quod Sadoch unctus est in summum sacerdotem
per [illegible] sacerdotes minores. [illegible] autem [illegible]
[illegible] allegatur 1° paralipomenon in fine [illegible] sacerdotes
mortuo [illegible] ab alio sacerdote [illegible] ordinis
[illegible] summo [illegible] et Moyses [illegible]
Aaron [illegible] Eleazarus [illegible] in summum sacerdotem unctus fuisse
non legitur in summos sacerdotes seu pontifices
ordinabantur qui autem habebant potestatem conferendi
[illegible] sacerdotes non [illegible] potestatem habebant conferendi
minores sicut [illegible] non minor erat in eis potestas
[illegible] quam in summo sacerdote [illegible] posse
[illegible] quod hec potestates sacerdotales in omnibus sacerdotibus

Ca[m] a[m]

E[illegible] apostolus [illegible]
[illegible] septimam in [illegible] armeo[illegible]
[illegible] sacerdos [illegible]
et altaria et [illegible] et [illegible] et vestes [illegible]
[illegible] ad altaria et sacerdotes [illegible] episcopus [illegible]
episcopus [illegible] sacerdos [illegible] statuit [illegible]
eos solos quos [illegible] episcopos [illegible]
[illegible] maior [illegible] et apostolorum [illegible]
[illegible] subditus est et

[illegible] gradum [illegible] distinctionis [illegible]
et [illegible] nullo [illegible] licet [illegible]
in illis locis in quibus [illegible] potestate
quod [illegible] sacerdotes [illegible] non [illegible]
[illegible] licet [illegible] in illis locis in quibus
[illegible] potestatem [illegible] actus sacerdotales [illegible]
[illegible] eis [illegible] ab illis potestate in illis locis
[illegible] generalis [illegible] potestatis
sacerdotis non sunt [illegible] sententia [illegible]
[illegible] beatus Dionysius et
[illegible] doctores [illegible] quod [illegible]
[illegible] ierarchia [illegible] ordines
ecclesiastice ierarchie. [illegible] ordo ierarchicus [illegible]
[illegible] intelligunt ordo [illegible]
[illegible] et distinguens [illegible] operationes
[illegible] in omnibus [illegible] ordinibus
et per omnes sacros ordines [illegible]
ierarchie [illegible] excellenter autem [illegible]
[illegible] ordines ad [illegible] operationem divina
[illegible] describunt [illegible] sanctificationes [illegible]
divina legis [illegible] ierarchicorum ordinum [illegible]
[illegible] et [illegible] unguenta [illegible] et sacri
altaris [illegible] operationem divinam ierarchie
[illegible] singuli [illegible] simpli[illegible]
[illegible] subiectis a simplicibus
sacerdotibus [illegible] ordinum [illegible]
[illegible] et consecrationem sacri olei et consecrationem
altaris [illegible] quod lex divina hec tamen sunt
ierarchis [illegible] non [illegible] loco [illegible]
assignat [illegible] autem [illegible]
29 et 30 et [illegible] Moysen
[illegible] opera [illegible] et filium suum
sacerdotis unctum [illegible]
[illegible] sit maiores [illegible] meliora [illegible]
nequeunt [illegible] esse [illegible]
[illegible] interpositione
[illegible] maiores nequeunt opera
maiora [illegible] de conse[illegible]
[illegible] et de consecratione altaris [illegible]
a sacerdotibus simplicibus potestatem con[illegible]
[illegible] altaris negat [illegible] ab eis
potestatem conferendi [illegible]
ordinum et consecrationes olei [illegible] altarium
[illegible] non [illegible] ab aliquibus [illegible] non ab
illis sacerdotibus [illegible]
[illegible] aliorum [illegible] qui
ordinati [illegible] ordinatoribus [illegible]
subiecti et [illegible] debent [illegible]

et calicis consecratione et oleum quo fiat huius
consecratio et consecratione et non alii. Isti non opera
sunt opera propria ierarchie ierarchica scilicet perfectionem
non quorumlibet sacerdotum et pueri baptizati confirmatione
absolutione et in unguento. Unde sacerdos non habet ex
dignitate sacerdotii perficere corpus operis sacrificii
tamen quia et sanctificatio quod opus subiectum non exigit
alios. Unde secundum Dyonisium 10 capitulo 4° dicit quod sacerdotum
sacramentis ordo admiratur theologorum scilicet sacerdotum
visiones ... ducit perfectos a divina ierar-
chia ordinatione et ad ipso sacrificio propias
sacrificationes ... sacrificiorum
corporis Christi et sanctis propias sacerdotum ... hos
solos non ad actus sacramentales ... sine
... Christi Unde ... Dyonisius ... ca
ierarchia capitulo 2° dicit quod baptizatis in divina
... baptizabantur a ierarchis sacerdotibus
aliis eius assistentibus et ministris quia tamen
...
... omni tempore oportunt alios
a ierarchis vel ab episcopis baptizatos et alia opera
sacramentalia Christi ... sub episcopis fuerant ordinati
sacerdotes quibus ... ecclesie parrochie autem
... ville vel castri sunt commissio ut sic
possint alia opera ad salutem ... Christi
... tamen committi solebat hiis in ...
... parati ... ordinationes autem con-
... oleum ... seu ecclesie sive altaria
quod hoc ... in scriptura veteris testamenti sacer-
dotibus summis ... sacerdotibus
... qui aliquis summus fuit quamvis ... in
veteri testamento ... sine consecratione sacerdotum
et olei sive ac in altari et templi soli ...
sacerdotes faciebant autem saltem ab ipsis
et hoc ... fuisse legitur ... qui aliis
erat summus ... in novo testamento ... ob
... et horum actum exercitum ierarchis
vel episcopis singulariter reservaverunt et aliis minoribus
... hii consecratores ... committebant
non ... contra minores ipsum habeant ...
... et ob hoc in ... Dyonisius affirmat
... minores nequeunt ad meliora ...
vel non ... tamen ... Christi neque ... eis ...
neque ... ad hoc aspirare non quod eis ...
... debet ... parte ...
... Christi quam ...
sic in veteri testamento sic in novo ... omnis episcopi
... sacerdotes minores ...
ipsos ordinare et consecrare ... unde ...
... quod soli episcopi habent ex parte
sacramenti sacerdotii ... autem

[in] libro apostolicarum ordinationum consecrare oleum altaria et
... consecrare et confirmare ... episcopi in
... seu potestatem spiritualem
sacramentalem acceperunt sic plebs ...
... libenter
amplectitur quam illi ...
... sacerdotes ...
confirmet quam in ... temeraria ...
... sacerdotes libris ...
... sub ... Capitulum

Discipuli ... ecclesie ...
... quod non erat discipulus Christi ... apostoli ...
... in ...
... erat potestas
ligandi et solvendi ...
... in ... hora
... discipuli ad ...
... discipuli ...
... data fuisse ...
... non legitur negativa ...
... quod alii 12 non erant ...
... 12 ... et sic alii non sunt ex
... 10 ... legitur sic venit una magdalena
... discipulis quia vidi dominum et hec dixit mihi
... die una sabbatorum et fores
erant ... erant discipuli congregati ...
... stetit in medio et dixit ... pax
... et alia signa fecit Ihesus in conspectu
discipulorum suorum ... scripta in libro ...
... quod cum apostolis erant alii discipuli
congregati ... eos congregatos fuisse ...
... discipuli
... discipuli ab apostolis ... turba
discipulorum ... autem amplior
... ipsi apostoli qui erant ...
... erant illi
congregati ... apostoli ... dicitur quod erant
discipuli congregati et quod Ihesus stetit in medio discipulorum
... discipuli
... discipuli
... Thomas autem unus
de 12 qui dicitur ... non erat cum eis quando venit
Ihesus ... ad 12 ...
... discipuli congregati ...
quando 12 ... non erant Thomas uno ... absente
... ad 12 ... Thomas ...
de 12 non erat cum 12 quando venit Ihesus in quo
... in numero 12 fuisse ... Thoma absente
... non ... non ... ad 12

Capitulum 8

sed ad illud discipuli congregati quod spiritum [illegible]
manifestavit quod sic latent per dies dum itaque
erant discipuli eius intus et thomas cum illis vero
sit ad discipulos non solum ad apostolos ad [illegible]
sit illos in negativa [illegible] b. thomas non erat
cum eis et in affirmativa sequitur et thomas erat
cum eis et sic ad primam [illegible] mirum de apostolis congregatis
congregati [illegible] non videtur posse [illegible] ex
illo loco quod post solis apostolis ita dixit Item secundo
sicut [illegible] de magdalena et aliis mulieribus
[illegible] in die pasche post [illegible] apparuit quod dicit lucas
[illegible] una sabbati sic dicit et [illegible] a mo-
numento nunciaverunt hec omnia xi et ceteris omnibus
Et secundum sequitur Ecce duo ex illis ibant ipsa
die in castellum quod erat in spacio stadiorum lx.
ab ierusalem et [illegible] qualiter ipsa die post
in effigie peregrini illis duobus apparuit et qualiter
ipsi dixerunt ei quod iam erat tercia dies ex quo
xpistus erat crucifixus Et qualiter cognoverunt
eum in fractione panis et [illegible] sic et sequitur
eadem hora reversi sunt in ierusalem et invenerunt
congregatos xi et eos qui cum ipsis erant dicentes
quod surrexit dominus vere et apparuit symoni et
ipsi narrabant que gesta erant in via Et quomodo
cognoverunt eum in fractione panis Dum autem hec
loquerentur ipse ihesus stetit in medio eorum et dixit
eis pax vobis ego sum nolite timere [illegible]
[illegible] quod ipsis xi loquentibus ihesus stetit in medio eorum
[illegible] quod [illegible] manifestacio [illegible] sero in
prima sabbati 3o die a passione eius . 6. quando
insufflavit et dedit discipulis potestatem dimittendi
[illegible] peccata hos duos et alios quos
hii duo invenerunt congregatos cum xi [illegible] fuisse
cum apostolis Item non dicimus quando [illegible] dum [illegible]
ex quo iohannes custos eius [illegible] erat quando [illegible]
quod ipse eam dimisisset absens ab ea quam [illegible]
[illegible] in custodiam suam accepit Item non [illegible]
[illegible] quando magdalena et alie mulieres [illegible] erant
cum apostolis congregate a quibus [illegible] monumento
magdalena recessit et ad quos [illegible] sicut supra
omnia [illegible] lazarus [illegible] ma-
gdalene [illegible] [illegible]
[illegible] 10. et 11 12 a societate sue sororis
et apostolorum abcessit

Ca.m 10m

S[illegible] discipuli [illegible] cum apostolis congregati [illegible]
in eadem cella [illegible] camera [illegible] in eodem
hospicio [illegible] actuum 1o [illegible] apostoli post [illegible] domini
ascendit in celum [illegible]
intrassent in cenaculum ascenderunt in super-
iora ubi manebant petrus et io[hannes] iacobus et andreas

philippus et thomas bartholomeus et matheus
iacobus alphei et symon zelotes et iudas iacobi
hii omnes erant perseverantes unanimiter in oratione
cum mulieribus et maria matre ihesu et fratribus
eius [illegible] apostolos xi [illegible]
[illegible] dixit [illegible]
[illegible] discipuli [illegible]
[illegible] et stetit in medio discipulorum [illegible] in medio eorum
stetit quos dixit congregatos [illegible]
de omnibus dixit quod inter omnes [illegible] congregatos
sic stetit et dixit pax vobis [illegible] dicebat
et luce dicit de duobus discipulis reversis [illegible]
audierant dum [illegible] loquentur ipse
ihesus stetit in medio eorum et dixit eis pax
vobis [illegible] duobus apparuit et apostolis
est locutus nunc movet quod dicit apostolus paulus
i ad cor 15o tradidi enim vobis in primis quod
et accepi quoniam xpistus mortuus est pro peccatis nostris
secundum scripturas Et quod sepultus est et quod resurrexit
3a die secundum scripturas Et quod visus est cephe et
post hoc xi deinde visus est plus quam quingentis
fratribus simul ex quibus multi manent ad-
huc quidam autem dormierunt deinde visus est
iacobo deinde apostolis omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] apostolis
in prima sabbati quando thomas non erat cum eis [illegible]
de apparicione facta post 8o dies quando thomas erat
cum discipulis [illegible] non [illegible] intelligi [illegible]
dicit expresse quod [illegible] visus est [illegible] xi et thoma
absente [illegible]
erat in [illegible] apparicione [illegible] apostoli [illegible]
[illegible] apostolis non intelligi de alia [illegible] manifestatione
facta in die pasche [illegible] dicit quod apparuit [illegible]
[illegible] fiebat post 8 dies a [illegible]
[illegible] si intelligeremus de [illegible]
[illegible]
[illegible] non excluderet quando [illegible] aliis [illegible]

Ricardus non [illegible] ex [illegible] apparuit
[illegible] aut alio loco [illegible]
[illegible] posse [illegible] ligandi et ab-
solvendi [illegible]
[illegible] apostolis [illegible]
[illegible] legimus [illegible]
[illegible] cum xi apostolis [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] dicit [illegible] et 12 apostoli [illegible]
[illegible] 12 [illegible]
[illegible] forma [illegible] qualiter [illegible]
erat eis [illegible] affirmativa [illegible]
quod [illegible] et sunt 12 apostoli cum eo [illegible]

probet negativam

pber negaciam. B. q nulli alii affuerunt cu
aliquo in ipsis aliquis circa conpositi ad
pt aplos affuisse qui no poute q alius
quasi in cea ibi inesset ut ptem gstiruci
accipet sic apli acceperunt. vo ex vbis
sa jo clare colligit q nº alius infuit tenc
pt aplos b° q, c° sic le sungit a cena
et posuit vesta sua et cu acceptisset linteu
et pcinxit se deinde misit aqua i pelui
et cepit lauare pedes discipulorum et pcea se
ppt qu lauit pedes eorum accepit vesta
sua cu recubuisset iterum dixit eis satis q
fecerim nob uos uocatis me mgr et dnce bn
dicitis sum etem si ego laui pedes vros dns
et mgr et nos debetis alter alterius pedes lauare
exemplum enim dedi nob quadmodum ego feci nob
et nos faciatis Amen amen dico nob no e
seruus maior eo qui misit illu arguit sen
sulter q cu ipse sim in uito se lauaret quos
ipse lauit qui omis quos lauabat erant ap
licet jo uocat eos discipulos. Item grauando
symone sicut de eo sunt quia ad iam est et
iam co dicit ad illos quos lauit et qui
erant cu ipso i cena vos aut dixi amicos
q omia quecumque audivi a patre meo nota
feci nob ad ipsos qui incerces memores
simoris mei q dixi nob no e seruus maior
dno suo vnd gstat cu ad eos hic fuisse
locutu quibus pcona locutus e nunc iam gstat
q solis aplis qui q sic dicit oia quecumque
audivi a patre meo nota feci nob quod
multa secreta sola dixit aplis vnd gstat q
solis aplis locutus e i cena et statim pt
cena lauando pedes eorum vnd gstat colligi
q hec ptas gcedi solis aplis e collata
si fuit data in cena prius cu legitur de ptate
ligandi et soluendi mt 16 si quecumque allega
ueris sup tra erunt ll. et i celis et quecumque solueris
sup t. e. so... i ce. dn no pt ino indico
..., q aliis q aplis fuis hic dicit
aut q quisque alius fuis fuit si ex eadem
colligi pt dnm quod marcus sic ait ex
in 16º narrat hic dnm fuisse i capharnaum
pt discipuli querebant ab eo quis eorum esset
maior et ipse eis vndit sanum pulsu
in medio eorum vbi mites narrans cand hystoria
mt 18 q ad hic dicit et vidēns uocat
12 et ait illis siquis vult pms e eo
oim nouissimus et c vnd claret q ad solos
12 loquebatur nec exprimitur i eadem aliqui q d
4 mt 18 ad passione dnm xpm hnc ptem
aplis aut aliis gcessisse n qui eos singulo

ad officiu aplatus uocauit ut mt dicit 20 c
sic q soli apli ad passionem xpi ptate sacerdo
talem ab ipso acceperunt si ptas 1ª ad pasca
et 1ª septimana jo 20 c dicit fuit
ptem i remittendi aut retinendi pcca sine
S
gcessisse discipulis pq i surrexit a mortuis
appelbit illud in facto aut q dicta gcessi
ista de gregati aliorum discipulorum ab aplis et mulie
ribus i in die pasche s. i prima sabbti cu apls
batur in dominico ptestaste et bacis gclusis
q sero illius diei pasche qui ihs stetit i
medio discipulorum suorum i insufflauit i eos dans
eis sps et eos affirmans hic ptem remitte
ndi et retinendi pcca no solum erat apli q
gggati si et alii discipuli et aliquae mulieres
q in sic et i ipse obicosti. lib act aplorum
dicit ap[ost]olos loca superiora scenaculo te
nuisse vnd pt intelligi dnus ipsis solis i
apparuisse aliis coniunctis tunc i inferiori pte
cenaculi quibus no ea hic apparuit nec vba jo
q obitis pnt dnm qud vnd ex pt q ibi
erant discipuli gggati ppter metum iudeorum uenit
ihs et stetit i medio discipulorum intelligo noie discipulorum
solos ap[ost]olos q ipsum nos usque ad pasca qui frequenter
aplos appellat septima discipulos sic dicit mt 26
vespe aut facto discumbebat cu 12 discipulis suis
qui et si p no discipulis accipiamus generaliter cu dns
q aplos cu sit i deste dom stetit ihs i medio
discipulorum et no e dom stetit i medio oim discipulorum
no pt ex hoc inferri q tunc oibus se ondit
si solis pt gcludi ex illo dico sit uidete q
i medio aliorum discipulorum tunc stetit et illis apparuit
et ait dixit pax nob et q illis dedit ptem
de qua fit mencio qui si i 1ª tunc dedit ut aut
ex ergatione ipsius scripte et i ex aliis sacre scripture
locis nobis appeat q solis aplis tunc. B.
i illo die pasche sero apparuit et tunc paulus
ut posuisti dicit q apparuit xi ex quo dico
sed accipiatur de appiciõe i 1º die sero aut
decem q facta e p. 8. dies pq ibi sic quod
de eisdem septima jo. dicitur sic tn i 10ª cu
dixit cu dicunt negatiue et thomas no erat cu
eis et cu qui affirmatiue pmittit et thomas
erat cu eis gstat ex dco pauli affirmatiua
ut in dicis si sicut appicias illa gpata cu
appicoibus aliis quas de sedit nisi et
i mutu negatiuam qud si solum affirmacio
i mite uellet ph q dicit et p hic uno dicit
gueit illa appicoem q ad mum eorum quibus
apparuit ab ea qua i mentem ad uigint dierum
deinde visus e plus q quingentis fratribus simul

Ca^m 12^m

quod sic re[illegible] affirmativa non concluderet quod
tunc quando apparuit christus ecclesie congruentius apparuisset
ut ibi appareat contrario eorum quibus ibi apparuit
apostolum velle apparitiones distinguere quare quod
paulus nec ignorantiam intenderit ut dicat quod post
resurrectionem christi 1 et 2 in pluribus dicta tunc

Quod vero marcus dicit in ultimo sic autem
surgens mane prima sabbati apparuit
primo marie magdalene de qua eiecerat
septem demonia illa vadens nunciavit hiis
qui cum ea erant lugentibus et flentibus et
illi audientes quod viveret et visus esset ab
ea non crediderunt post hec autem duobus ex illis
ambulantibus ostensus est eis in alia effigie
euntibus in villam et illi euntes nunciaverunt
ceteris nec illis crediderunt novissime autem recum-
bentibus illis xi apparuit illis ihesus et expro-
bravit incredulitatem eorum et duritiam cordis
quia hiis qui viderant eum resurrexisse non
crediderant non videtur intelligi de apparitione facta
in die pasche prima [illegible] quod dicit novissime
autem recumbentibus illis duobus xi ut videtur
quod erat apparitio hec in die ascensionis 4 ad [illegible]
novissima non fuisset etiam quia dicit expressit
illis xi quare quod non fuit illo die pasche
quando non erant nisi x thoma absente
etiam quia quando marcus sumpserit de hiis que tunc
apparendo illis dixit sicut sic concludit
et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis assumptus
est in celum et luce manifeste inveniens sancti post
exprobrationem ihesum esse assumptum in celum videtur quare
quod illa exprobratio est facta in die ascensionis quando
recessit ab eis in celum et misit eos predicare
per universum mundum videtur congrue incredulitatem
quam in die pasche habebant et cordis duritiam
eo quod nec marie magdalene nec petro nec cleophe
nec eius socio crediderunt quod magis aliquando eorum
tunc habebant sicut matheus dicit sic quidam autem
ipsorum dubitaverunt in ultimo eius capitulo [illegible]
tunc redarguit ut et ipsi [illegible] minarentur si alii
quibus fuerant predicaturi non statim fidem
suis assertionibus adhiberent et sic potius
miraculis [illegible] instarent et fidem eis
sic in pace laborarent hic quod non vide-
tur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pri-
mo sic accipere novissime id est vice ultima appari-
tionum illius diei pasche ita ut dicatur no-
vissima per comparationem ad [illegible] apparitiones facta
illo die de quarum autem quibus autem [illegible] premittit
ut marcus dicit illud novissime illis xi

recumbentibus apparuisse et eis dixisse
quod in [illegible] negativa videtur [illegible] [illegible]
non est visibile sicut alias dicitur tunc sed de
apostolis apparuisset quando exprobrasset in
credulitate eorum sic incredulitatem apostolorum
quod [illegible] non obviasset [illegible] [illegible]
ex quo [illegible] non [illegible] intelligitur quod
solis apostolis sit [illegible] locutus ut dicat [illegible]
quod apostolorum exprobravit incredulitate

Quod vero de luca obicitur non obstat quoniam
quod dicas sicut quod ea que post dixit in illa
capitulo facta fuerunt in prima sabbati quod
illis duobus [illegible] de emmaus et aliis
assistentibus cum apostolis quando illud [illegible] eorum
ut dicat quod ihesus stetit in medio eorum sicut congrue
[illegible] [illegible] xi ita ut ille [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
ut hic loquentur intelliguntur de solis apostolis
et sic [illegible] illud [illegible] quod sic ihesus stetit in medio
eorum vel potest ille [illegible] [illegible] intelligi
in persona christi et eorum qui cum illis erant et
[illegible] ad omnes [illegible] [illegible] ab illis
duobus fiat vel potest [illegible] sicut ad [illegible] [illegible]
duos qui venerant de emmaus et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hic loquentur [illegible]
de [illegible] accipi vel potest [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et eos qui cum ipsis erant et ad istos
duos sic [illegible] [illegible] accipe ita quod illa [illegible]
hic loquentur de illis omnibus intelligantur
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quibus [illegible] [illegible] [illegible] habeat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sicut [illegible] fiat [illegible] eorum ad hos duos
[illegible] tunc intelligenda sunt cum [illegible]
illis duobus [illegible] et quod illis duobus [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
et [illegible] [illegible] et erat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] non [illegible]
in quibus [illegible] quod illis [illegible] apparuit
et locutus est precepit ut essent eius testes
ut sederent in civitate donec eis mitteret
promissum patris sui quod eos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] apostolorum sit [illegible] [illegible]
[illegible] quando [illegible] [illegible] fuerat [illegible]
apostolis quod iste [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] omnia [illegible]
[illegible] apparitione sunt [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] cum apostolis quando [illegible] erat [illegible] et
[illegible] mulieres [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
ut essent testes [illegible] sic ad [illegible] [illegible]
[illegible] apte intelligi cum paulus dicat expresse

p^a ad cor. 14 mulieres autem in ecclesiis taceant
non enim permittitur eis loqui constat autem quod paulus
prohibuit eas loqui in ecclesia et in causis quas
testes esse noluit ad annunciandum suam
resurrectionem quod si quis dixerit omnes mulieres aliter
sic et unas testificari debuisse de resurrectione
sic magdalene et sorores beate marie virginis
et alias saltem illas que vel parum sapiebant
dicimus quod ille mulieres fuerunt tunc apostolice
tant sacerdotes ad hoc constet quod potestatem remittendi
et retinendi peccata solis sacerdotibus
dominus commisit et eos solos habere eam comprobasset
non solum per pentecosten spiritus sancti sed quia omnibus fuit
tibus apostolis et discipulis ac mulieribus sero
die pasche postquam apparuit et premissa omnia locutus
fuit eos hiis omnibus et omnibus istis ordinavit quod
quod ipsos spiritus sancti non possit sed quod omnia verba
a christo fuerunt dicta apostolis et eis qui erant cum ipsis
ad adveniendum cleophe et socii eius dictis
quod instrepit dominus luce 24 qui sic omnia dicta
fuissent mulieribus et eis testificatio commissa
fuisset et sacerdotale officium tunc recepissent
aut an hoc sacerdotis officium tunc exposuissent
a christo audivissent quod eo quod de illis spiritus
ibi dicitur quod recessisse a monumento nunciaverunt
hec omnia illis undecim et ceteris omnibus de illis
quarum scilicet quod sero erant reputantes ita quod illi
quod solus ille spiritus sancti fuit spiritus habet qui
dicat quod in primo apostolorum illa omnia licet dicat
cum autem ... loquentium ... stetit in medio
eorum. Item si modo tradicionis doctrine christi de
quo in vii. ... in parte ... quod ...
... nolens apostolos omnes ... solebat
... pcl solo soli aliis nostris partibus
... petro eo quod petrus ceteris maior erat
... cum ipsa modo suo ... quod ...
alii sero ... discipulis postquam apparuit parentes
cum apostolis erant non eo hoc sed quod illis
tunc doctrina ... cum solicitudine ... loqui
apostolis ... aliis ... frequenter
partibus et specialiter partibus mulieribus que
sequebantur eum ... et ...
... morti ... die quod potestatem illam remittendi
et retinendi peccata solis commisit apostolis
... alii ... erat qui eis similiter
eam commisit. Item quod ... posset quod si posse
non puto quod ... apostolis
sed et aliis discipulis illam potestatem remittendi
et retinendi peccata contulerit ... est hic
... illud quod supposuimus scilicet quod potestatem sacer-
dotalem ante suam passionem solis apostolis commisit

Item ut plene exprimatur illud quod in ...
serie sacre scripture non ... in
... medico melius quod potestatem ordinis sacer-
dotalis postquam tribuit apostolis quod eis dixit illud
mt. 18. quecumque ligaveritis super terram et cetera aut quod dixit
in cena de consecratione corporis sui hoc facite
in meam commemorationem sicut legitur luc. 22 et 1 cor. 11
quod insufflavit et dixit eis accipite spiritum sanctum
quorum remiseritis peccata remittuntur eis et cetera
sicut legitur io. 20 et in die pentecostes quando
apparuit eis in linguis divisis quando sicut prima
vice ordinis potestatem plenam acceperant non potuerunt
eam 2a vice aut 3a iterato de novo tamen accipe-
re eam tempore medio ... et sic conse-
quenter illis ... ordinis potestatem receperunt quod sacramentum
ordinis fuisset eis collatum ... et sic
non fuisset ... sacramentum ... sacra-
mentum ... quod non ... quod potestatem
ligandi atque solvendi fuit sacramentum et sicut potestatem
consecrandi corpus christi et potestatem consecrandi sanguinem
... quod ... apostolis ... panem
et eo fracto et distributo discipulis hoc facite in
meam commemorationem quod lucas ... dominus
... tale. hoc facite quotienscumque biberitis in meam
commemorationem quod de hoc tali dixit ...
sicut paulus 1 ad cor. xi dicit et lucas ...
et ita non ... quod in cena eis consecrandi ...
potestatem quod tunc non ... potestatem ...
sacramentum eis dedisset ... si sic dividens
... illis ... contulisset apostolis sacramentum
ordinis quod ... non ... sacra
sacerdotis ordinis ... sex aut septem quod in ...
... eis dedisse ... omnes ...
baptizantes eos et ... et ... mt.
ultimo et sic dedisset eis eam potestatem baptizandi
... sacramentum ordinis et ... mc. 9
quod dixit eos infirmos curare ... dicemus eundem
eis dedisse potestatem ... quod ipsi
... infirmos eos curabat sicut mt. dicit
mt. 6 et c. 6 ... sacramentum ... potestatem
... sacerdotis ordinis ... locum
... in quo appareat quod potestatem conferendi
spiritum eis contulit aut ... dicemus ...
quod postquam eis eam contulit ...
dicemus ... potestatem ...
... acceperat ... affirmabimus
quod hanc potestatem eis contulit ... a ...
... tollone ...
... aut in tollone ... baptizandi aut
in tollone ... potestatem ... ordinis
potestatem non ... hic ... consecrandi

Ut quod integram potestatem sacerdotalem apostolis Christus contulit una vice, scilicet quando eos apostolos nominavit sive instituit, et quod aliis vicibus quibus ministerium potestatis sue commisisse describitur [illegible] apparet expressius si illud consideratur de potestate baptizandi, quando Iohannes dicit expresse capitulo 4o [illegible] quod Christus plures baptizabat quam Iohannes, quamquam Ihesus non baptizaret sed discipuli eius. [illegible] quod tunc [illegible] discipuli potestatem baptizandi habebant et [illegible] apostoli quod non acceperunt potestatem baptizandi quando Christus dixit eis in ascensione sua: Ite et docete omnes gentes baptizantes eos in nomine, et sic apparet de hac potestate ligandi et solvendi, conficiendi [illegible] unguendi et [illegible] in capitulo 3o [illegible] expressissima ad [illegible] sacerdotii potestate que non erant tunc collata discipulis quando Christus eos [illegible] eos describitur [illegible] legem [illegible] ascensione ad apostolatus officium [illegible] quando eos [illegible] in apostolos [illegible] quando tunc eis apostolicam contulit potestatem [illegible] apostoli non fuissent nisi apostolica potestate accepta [illegible] sessione sua [illegible] eos sacerdotii potestatem [illegible] integram accepisse.

Capitulum 14m

Item etiam ex hoc constat quod omnem plenam potestatem sacerdotalem ante passionem domini acceperunt quando Actuum 1o dicit Petrus [illegible] oportet impleri scripturam quam predixit spiritus sanctus per os David de Iuda qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Ihesum, qui connumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerii huius [illegible] ante passionem Iudas habuit [illegible] ministerium integre [illegible] apostoli [illegible] ascensionem domini [illegible] quando erat cum apostolis [illegible] insufflavit et dixit eis: Accipite spiritum sanctum [illegible] potestatem tunc apostolicam acceperunt [illegible] Petrus [illegible] illud [illegible] dixit [illegible] ad [illegible] et [illegible] locum [illegible] apostolatus debuit [illegible] et orantes dixerunt: Tu domine qui nosti corda omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum accipere locum ministerii huius et apostolatus huius de quo prevaricatus est Iudas [illegible] quibus [illegible] Mathias in apostolatum [illegible] successit [illegible] ex illa successione non fuit plenus apostolus [illegible] plenam sacerdotalem [illegible] potestatem [illegible] Iudas plenam habuit apostolicam potestatem et sic [illegible] apostoli [illegible] non fuerat [illegible] plenam potestatem [illegible] ante passionem domini [illegible] et sic [illegible] de potestate apostolica [illegible] acceperunt [illegible] sacerdotalem ex [illegible] in die [illegible] apostoli acceperunt [illegible] Iohannes dicit [illegible]

expresse quod [illegible] de 12 non erat cum eis quando venit Ihesus [illegible] tunc cum aliis non accepit [illegible] singulariter [illegible] quod illam potestatem alias [illegible] singulariter [illegible] accepit quod [illegible] potuit [illegible] Thomam [illegible] in potestate [illegible] apostolicam acceperunt [illegible] ad predicandum ungebat egrotos oleo et salvabat sicut legitur [illegible] 6o [illegible] aliis [illegible] et ita [illegible] sacerdotii [illegible] habebant [illegible] officium sacerdotii [illegible] Iacobi 4o [illegible] in nobis [illegible] presbiteros ecclesie et orent super eum [illegible] oleo in nomine domini [illegible] in lege antiqua [illegible] potestate sacerdotali [illegible] sunt in [illegible] collata [illegible] apostolis [illegible] in lege [illegible] quod apostoli potestatem sacerdotalem totalem [illegible] in receptione [illegible] die [illegible] acceperunt [illegible] baptizabant [illegible] apostolis [illegible] apostolatus [illegible] confirmacionis [illegible] fuisse [illegible] apostolis [illegible] non [illegible] sacerdotium [illegible] dicunt [illegible] capitulo 4o [illegible] sacerdotalem [illegible] ex [illegible] potestatem et [illegible] apostoli [illegible] ut clerici [illegible] quam vos baptizabimini in spiritu sancto [illegible] accipient [illegible] fuisse [illegible] Ihesus [illegible] amor duxit apostolos ad statum sacerdotalem [illegible] ita oportet illud accipere quod non ad aliud [illegible] illud [illegible] quod ille [illegible] domum eius [illegible] domum [illegible] collocavit domum illius [illegible] missione [illegible] suos discipulos quos [illegible] ad [illegible] sacerdotalem [illegible] non [illegible] suo [illegible] ad [illegible] sacerdotalem [illegible] et eis [illegible] linguis [illegible] suis [illegible] discipuli [illegible]

q aplo pmo recepert or^{me} sacerdotale
in die pentec. sz ps q post' z tuc sssion
dedit de utes dist' sti ssgens sic le
at' 20 ca^{o} q vi ne oms fuerit sac tec
q z sss datis e tuc infirmbus sicz
fuit sic per ulti allegat i pphatu fuisse
p ioel dicnte. effundam de sp. meo sup
omem carne z pphabunt filii vri z filie
vre zc z quid sup suos meos z ancillas
meas i diebus illis effundam sp. meu ad
similes or^{me} sacerdotalem magi recepert

Johannes in vi hic fuisse gtme
[illegible] q i sufflac p9 ci sz dedit eis
sssion dicens accipite ssan et tunc^{tc} dirige
vi ad q ssion eis gtulit ad cpissent
quor remiserit pccta zc sic q vi ssit
tuc eis datis ad [illegible] esson sacerdot' sic
aplice pstas z sic no vi q sine pecm
sius habebant. **Ricardus** ego puto
q pecm sacerdotalem p9 habebant z dicit
q tuc dedit eis ssan ad ad maiore graam
z copiose ad plena remissioe pccor suor
quo ad culpa z pena z ad ampliore
amore xpi volens eos infirmare deberent
erga a^{os} sic hic alius p orbe
misereat eos pdicare s. ut geneenbus
ppterit z eorum pcca benigne remittere
sic xpe eis i multis q eu negaverat
z in aliis ai eo mori pmiserat dedo
eis ssan ut illa dico quo ad plena
remissionem eet eis i fallibile argumentu vi
[illegible] assinisi q tuc dedit eis ssan
ad esson no ut posset i q an tuc de
nouo no potant vt ondi sz ut ante certes
sine magnu i^{m} esson eis tanta benignitate
dependere cum esson i a^{os} peccatores benignus
ostenit ad q esson pecm epo sacerdotali
ante accepcit q sacerdotal posse
stare [illegible] ut libeat de
[illegible] auctore

Johannes alia q minor e
nunc aut alia ad an
dic final iudicij spatio i purgato' aut
in inferno vel i paradiso pmanet q in vi
tres aialibs gene pmo gl ordo q
alia i inferno permanent. **Ricardus**
tu plena e sententia veris respu texitoni
restitutus [illegible] q ob ego i erispo
ssan q aplos z evan^{tas} pancoraam
nono testo [illegible] testio posuisse attende
sen [illegible] Job i in ista q dicat [illegible]

[illegible] in lib. plena [illegible] z fuerit simi
de malis dimitibus ita loqs tonos tirpant
z trist cta z gaudent ad sepul orgaa dicuit
i bonis dies suos z i puncto ad infna des
cendit cum psalle sic dr ysa 4° de hiis
malis dimitibus cithara z lira z timpanum
z tibia z gaudium vini z opus dni non respi
ats z [illegible] spca dilatavit infernus aiam suam
z aperuit os suum abs[que] vllo tio sic
salom dicit z descendit fortes eius z
pp^{s} eius z sublimes eius z glosi eius ad
eu hic aut dicit absq vllo tio sic salom
dicit q infernus z pdicio n replebitur pro
[illegible] vn eu dilatavit infernus aiam suam z aperuit
qui mors z no adimpletur z gsgabit ad
se omes gentes z coacervabit a se os pp^{os} q
intelligendu usq ad eius advenim q infrno
morsus de quo dr osee .g^{a} ero mors tua
o mors ero morsus tuus inferne vt de
quo dr zach .9. tu quoq in sanguine testi tui
demisisti vinctos tuos de lacu i quo n cat
ita dilatatio infrni n aliud vr g[ar]me posse
intelligi n descensio aiar illuc descendencium
z ite morsus inferni tuc fuit z liberatio
captivu in lacu de vtute sanguinis testi sui
affirmit aias tm bonas q malas fuisse
i inferno vsq ad adventum liberatoris b. p mi
[illegible] de se ipso sed vr iob sic aut dimitte
me q ut plaga paululu dolore me an. va.
z no rev. ad tra tenebrosam z op morti
caligine tra miserie z tebrar vbi vmbra mor
z nlls ordo s; sempiternus horror inhitat ecce
hic pplant se descensuros ad inferiores b. ad
infernu b. tra tenebrosa z tra misie z
hic aut dic iudici qui p dic iudicii sperat
eripiendu vnd p ppe an iudicium clamat eri
[illegible] in hic ebuat ut i inferno ptegas me
z abscondas me donec pertranseat fur. tu z gstr. m. t
i quo rco. m. [illegible] 16. sustinuit i inferno
domus mea e eu dco premisit de suis diebus
nocte verit i die z si i mu p9 tebias
spero lucem ondens se an iudicium finalet
quo lucem videbit no dicm se descensurus ad
locu infrni vt se s i i pfundu infinum i spiritu
descendent omnia mea gstit aut q dicet
intelligi p aiam no p corpore haiaz aut corp
ipsius sic dr 22° c^{o} de agente pnaam q
petens liberavit aiam suam ne pereat i inferno
p. vires lucem videret z i appropinquavit corr
cori aia eius z vita eius mortiferis aut
q an diem iudicij descendent i i spiritu

quod autem vel sustineat opprimere non absumsit. sed cum sit capitulo 10 putabis ne saltem in extremis
in limites mari et alios opprime. sunt in qc
3o in hoc quod dicit sursum et absconderis me donec
pertranseat furor tuus, ostendit alios, id est in
eius furore. sic in pena esse cum al affectarent
abscondi, et propter in inferno usque ad tempus iudicii
divinis sunt. non cum de hoc aliqua haberet si
immisisset eos aliis malis in puteum. Item capitulo
18 baldach suites non tam in proverbio quod apparuerunt
penas ignis in morte et post mortem malis
penis in infernali cogitare, ergo appellat eum de
luce et tenebris quod iste penas ignis infernalis
sustinebunt sensus, in tenebris pena privationis, hinc pena
ignis in inferno ostenditur. Job capitulo 6o cum dicit de ipsis
qui timent pruinam, irruit super eos nix.
Tempore quo fuerint dissipati peribunt, per nivem
penam infernalem intelligimus, quam opponit per
hoc quod dicit peribunt, et per hoc quod ignem penitus quod cum
dissipati sint dissolventur per mortem irruet
super eos nix pena, quam per nivem intelligit,
frigescent in inferno, quod expressius dicit capitulo 24o
de ipso. ad nimium calorem transeat ab aquis
nivium usque ad inferos. vel inferos peccatum
illius obliviscatur eius, pena dulcedo illius vermis,
non sit in recordatione, sed conteratur quasi lignum infructuosum.
Item capitulo 27 dives cum dormierit nihil secum
auferet, aperiet oculos suos et nihil inveniet
de dormitione vel morte, secundum illud Psalmi: dormierunt somnum suum et nihil invenerunt
omnes viri divitiarum in manibus suis. Sequitur
de pena status. In eventu apprehendet eum quasi
aqua inopia, nocte opprimet eum tempestas,
tollet eum ventus urens auferet et velud
turbo rapiet eum de loco suo, mittet super
eum et non parcet; de manu eius fugiens fugiet,
stringet super eum manus suas et sibilabit
super eum intuens locum eius. Ecce quo dimissis
verbis ostendit penam ipsius in eventu suo quod apprehendit eum inopia, potentia, cui vel desperati
ardens per noctem tenebrarum penam describens
per tempestatem et per ventum urentem per turbinem
penam gehennalem designans, et per hoc quod dicit
stringet super eum manus suas, quasi inveniet penae
non diminuendam quam impius sentit, ostendit non
cum iob ita erat insipiens ut hoc pronuntiaret de illo qui nullam penam omnino sustineret
quamvis vel pars sapientis sic patet. Item
Job capitulo 26 dicit: ecce gigantes gemunt
sub aquis et qui habitant cum eis, gemitus
non non est nisi propter sensum doloris aut penae
vel aut aut ostendit quod gemunt sub aquis
et qui habitant cum eis gemitus, non non est nisi
propter sensum doloris aut penae vel aut ostendit
quod gemunt sub aquis status, cum intelligit
mortuos in inferno cum illo et non est omnino
peccatorum. De hac autem pena in eventu dicit
capitulo 21 secundum quod vera est hoc, iusta et non missa
eius ducunt ad mortem. Dampnatos autem
mortem appellans, non mortem corporalem quia
vita iusta fuit propria ad istam mortem tam
et cum ut ostendit quod per mortem penalem
dampnatos intellexit, adiungit: Ipsis valde
miser est quia omnia gaudii laetitiaeque compar
quae est vera forma cum deo. Beatus iob dicit in
bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt.

Item vide infra de descensu anime ad
inferos describens capitulo 24 sub libro sic:
In die illa visitabit dominus super militiam
celi in excelso et super reges terre qui sunt
super terram, et congregabuntur congregatione unius fascis
in lacum, per lacum infernum intelligens, alias ex
quo non esset quod dicit: sicut autem et includentur
ibi in carcere et post multos dies visitabuntur,
vel quantum animas in quod est clausas extra
carcerem cum militia celi, id est cum angelis malis
donec in finali iudicio visitentur. Sic et petri
2o dicit quod deus angelis peccantibus non
pepercit, sed rudentibus inferni detractos in
tartarum tradidit in iudicium reservandos. Angelorum
sic dicit iudas in sua epistola: sic angelos
vero qui non observaverunt principatum suum sed
dereliquerunt suum domicilium in iudicium magni
diei vinculis eternis sub caligine reservavit.
Johannes hic enim [illegible] duo affirmat, quod mali angeli reservantur in finali
iudicio puniendi, quod non videtur quod puniantur
in inferno, quod nisi per quam vel in allegatur sub
nomine sub his verbis nominat. Deus, per hoc
de captivitate sive ignobilis non in diem iudicii
reservabit illos et inferno. Sed sunt forte
sub aqua et nebulis et nimbus aquarum
quibus caligo tenebrarum reservantur. Sed autem
in inferno videtur sub caligine tenebrarum et non
quivere esse domum esse, ut videtur, quod reservantur
eis caligo tenebrarum ut reservantur et in
iudicio. Riccardus male arguens
ex affirmatione punitionis sive negationis
cuius primus non enim negat petrus apostolus
punitionem angelorum malorum in presenti licet affirmet multo maiorem futuram sub illa super

ponatur a me primitus de singulis. Septimo de
opinionibus de quibus supra locutus sum, et cum quidam erravit eos
dicatoris negantes super dictis et celeste
predicatorum et prius quam quibus iudicium vel olim
non cessavit et predicatorum eorum non determinat si
non punietur ante finale iudicium vel ante si durasset
super celeste predicatorum sed ad eandem et cessabit
usque tunc ipsorum iudicium quod secunda premissa
patet per sustinet Jude qui ad mittit civitates
Sodomorum et Gomorreorum in cinerem redigens
eversione dampnavit exemplum eorum qui ipse [illegible]
sed ponens non est omnis exemplum quod igitur ymmo dampnationis
impiorum si ita non esset futura ante finem seculi cum
ille civitates tunc sustinuerunt penam quasi
ut dicitur quod sunt impii dampnati in morte

Capitulum 18m

De vero anima descensu ad infernum legitur
aliorum peccatorum primo dicitur in persona peccatoris
sit dicitur ad infernum deglutiamus
eum sicut infernus viventem et integrum quasi descendentem
in lacum et cetera. Legitur de mulieris meretricis vide
quod [illegible] sunt in parabolis absconditus
suavior addit et ignoravit quod gigantes
ibi sunt et in profundis inferni convive eius
eius applicabit descendet ad inferos. Gregorius affirmat
tunc gigantes quod animas mentes [illegible]
profundis inferni. Unde capitulo 30 Job sicut [illegible]
diamus descensus ad inferos dicit infernum
esse unum de rebus insaturabilibus et capitulo 27 dicitur
quod infernus et perdicio non implebuntur quia in mali
semper magis in infernum descendunt. Ecclesiastes
capitulo 9 corda filiorum hominum implentur
malicia et contemptu in vita sua et post hec ad
inferos deducentur. Interdum autem statim deducitur et
ostendit [illegible] dicit quod sunt manus tua
[illegible] opere [illegible]
sapientia nec scientia est apud inferos quo tu
properas. Et dicit quod properat ad inferos
volens dicere quod statim illud descendet. Sic
Job dicit in puncto ad inferna descendunt.
Cum [illegible] psalmus [illegible] sic mortui non
laudabunt te neque omnes qui descendunt ad
infernum. Et Baruch capitulo 2 [illegible] non
sicut in [illegible]
dicunt non mortui qui sunt in inferno quorum spiritus
acceptus est a visceribus suis dabunt honorem
et iustificationem domino in quibus plane exprimi-
tur quod multi mali erunt in inferno. Job
capitulo 30 dicit [illegible] quod in terra [illegible]
[illegible] in terra aliena quod coinquinatus es
cum mortuis deputatus cum descendentibus
in infernum. Unde exprimit [illegible] descendere in infernum.
Unde de omnibus dicit propheta psalmus 88 quis est homo
qui vivet et non videbit mortem, eruet animam
suam de manu inferi. Quasi dicat nullus
est talis. [illegible] Unde Jacob dixit
filiis suis Genesis 42 de filio suo Beniamin si
quid ei adversi acciderit in terra ad quam pergitis de-
ducetis canos meos cum merore ad inferos.
Unde constat quod anima eius debuit in infernum descendere
ante finale iudicium cum ipse crederet non finale
futurum post finale iudicium. Et 37 capitulo dicit
filium suum Joseph plangendo descendam ad
filium meum lugens ad infernum. Gregorius affirmat filium
suum quod mortem receperit illo die forte in
inferno et quod ipse cum illuc descenderet [illegible]
[illegible] de ipsis igitur successus est
in furore meo et ardebit usque ad infernum. Sicut
dicit psalmus [illegible] dominus audivit me paulominus
habitasset in inferno anima mea volens dicere propheta
quod nisi [illegible] fuisset ante et sic habitasset in inferno
anima mea nisi dominus eum iuvisset. Item Datan
Abiron legitur Numeri 16 quod descenderunt vivi
in infernum. Unde psalmus 54 [illegible] ut
descendant in infernum viventes et psalmus 9
convertantur peccatores in infernum et psalmus 19 [illegible]
ipsorum et deducantur in infernum [illegible] quod non [illegible]
[illegible] ut [illegible] homines illuc [illegible] vivi permaneant
[illegible] qui vivi illuc descenderunt et si in descensu
moriantur [illegible] in inferno [illegible]
permaneant et anime [illegible] profundum descendat.
Item psalmus 87 dicit propheta [illegible] vita mea in inferno
appropinquavit [illegible] descendunt
in lacum. Unde constat quod illuc aliqui descendunt.
Unde ipse David 3 Regum capitulo 2 Salomoni filio suo
de Semei qui ei maledixerat dicit [illegible]
quod ei facies deduces canos eius cum sanguine
ad infernum.

Capitulum 19m

Item in Ezechiele propheta 32 sicut liber asserit
expresse [illegible] potentissimi robusto-
rum de medio inferni qui cum auxiliatoribus
eius descenderunt et dormierunt incircumcisi
[illegible] gladio [illegible] multitudo eius per gyrum
sepulcra eius [illegible] interfecti et [illegible] gladio
qui descenderunt incircumcisi ad terram ultimam
qui posuerunt terrorem suum in terra viventium
et portaverunt ignominiam suam cum hiis qui
descendunt in lacum et post ibi Mosoch et
Tubal et omnis multitudo eius in circuitu eius
sepulcra illius omnes hii incircumcisi [illegible]
gladio quia dederunt formidinem suam
in terra viventium et non dormient cum

fornacibus ardentibus et in gehennis qui descenderunt in infernum cum armis suis et posuerunt [illegible] capites a gladiis omnes et [illegible] venatores qui deducti sunt ad interfectionem parentes et in fortitudine confusi qui dormierunt in regno ad interfectos gladio et portaverunt confusionem suam cum his qui descenderunt in lacum [illegible] constat quod vocat lacum infernum et [illegible] et [illegible] quod infernus [illegible] in medio terre [illegible] dicit autem principes [illegible] et corpus [illegible] illuc descendisse [illegible] commendando [illegible] et omnes qui illuc descendunt [illegible] addit quod portant confusionem suam [illegible] cum illis qui descenderunt in lacum seu infernum [illegible] constat quod [illegible] puniuntur. Cum sic dicit Ysa. c. 14 de rege babilonis sic: Tu autem proiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis quasi [illegible] pollutus et obvolutus [illegible] qui interfecti sunt gladio et descenderunt [illegible] [illegible]

de cadaveribus in se primo [illegible] de divite [illegible] in [illegible] [illegible] post mortem [illegible] noluit [illegible] in tenebris [illegible] homo [illegible] [illegible]

Item de purpurato divite in inferno dicit [illegible] [illegible]

qd sit illum de motes tortores exactores
sepeliut sic anim hq ac illius silem ad
pena silem pthiut q bn sona sapie sme
bm repetent no em diat stultsapient ha uite
nonc repetenda s diat repetent eas ab eis
pus possessam 2 ab eis ad tps subtracta
Jtm h sma bn mth 12 c 4 dno plices itata
Eccle enim qm porta pabola hac sic libi
bn putcu 2 luc attetes i malus burt 2
nos plices hom opprea dum sunt qui volunt
i impens 2c de pet interrogante dic am
ad nos dicit hanc pabolam an ad omnes dicit
exposuit q dns ad nemi dispesatore fidele
constituit sup omnia bona sua q possidet q
si suus ille dixit in corde suo mora
fac dns ds venire meo venire 2 cepit paue
pueros ac ancillas 2 ede bibe i inebriari
veniet dns s'm illius in die qua no spectat
2 hora qua nescit 2 diuidet eu ptem eius
cu inpetibus ponet vapulabit q plagis
mlts si vote dni sui aut plag pauc
si volutate dni sui no cognosceret cad sma
po mt 2c vbi d ptem eius ponet cu
ypocritis illic erit fletus 2 stridor dentium sicut
cu vbis illud dic intelligi de finali
aduentu de quo mt pmittit sic erat
i diebus noe an diluuiu comedentes 2
bibentes 2c ita erit aduent filii hois tu
ipse habs in bn sic in ho dic lic dead
venit ad morte qua sindim omt mai pc gra
precedentis desinis bonis quid dicit q sedentis
venit i 2a vigilia 2 si in 3a vigilia 2 i
venit eos vigilantes bti sunt sm illi q fat
1os dispatbit 2 vissens insistabit illis q d
visions insistabit illis no pt mo inductio
apte intelligi sic de succissione inspectionis
in diuisis hoibus qualis nd fiet in finali
iudicio qui i sit bois hoibus vel oibus
misstr vigilia q hic dicit fiacenda i bois
2 2 in mal mo sm lic i morte ipsorum
in finali iudicio h premiatur si debe Jtm
qm in fine cai sic diat esto aut ydoneus cu
aduersario tuo de pria agenda opam liberari ab
illo ne forte tradat te iudici 2 iudex
tradat te exactori 2 exactor mittat te i
carcere dico tibi no exies inde donec
nouissimum minuta reddas eadem sma ms
mt 4o cao ne exposit q pts plana bn q
etc insistis 2 exactor duo intelligi debet
2 aduersariis in bn dic intelligi angls
mal ad hois ecciam deputatur qui ut
tunc q qta pecu sic inducere i donec di dent
in carta scripta 2 ob ho pt coruc dnd

sacre appellatur ne 1a 2 dico ad intelligi no
pone tollenda sic in mt pmitte. sic. qui
dixit fri suo racha i rus e gehe qui aut dixit
fatue i rus erit gehenne ignis qtm in humano
iudicio ad q silentem ita de sebit sda illoq
tradi exactori i carcerem mitti donec debitu
restituat quilibet nc carceris pena defun bnq
moms u forte de iudicio tripit ad carcerem
bn colligere ita sit i dno

[I]tem mt 18 porta pabola de rege ponere
rom cu suis suis 2 iniuntatem debiorisme
no hnti bn i dd supplicacio in remissione
qui voluit ali in animi exercere in suum q[illegible]
re cu i et ad se reuocaunt eu sic hac ingre
i dnu gnens sic q sma q cu iratus dns eu
tradidit eu tortoribus quo ad usq redderet
vniusu debitu sic 2 pr meus celestis faciet
vob si no remisit vniusquisque fri suo de
cordibus vris itlsfaciunt qui sit peccatis accepere
e i mpns morientibus si qui mortalium no
in finali iudicio q tunc nulli erunt tortores aut
exactores q cessabit tunc ois plagis bn
apls i ad cor 15 deinde finis cu tradit regnum
do 2 pri cu euacuant ois pncipatu 2 ptem
2 virtute sic q gstit tibi impios tradendos
puniri a tortoribus sine exactoribus i finem
i malus sunt ad finalem iudicium q sud
ptact e dico igno fidelud q pm pn suo Jtem
ut ic hic tetigi eu p humanu iudiciu adcoq
diuit 2 hic ptem celeste suu forcorum illis
quibus e socio admiditibus tortoribus q
debito no lapsu nobilis tpis exspectans carcere
punit donec satisfecerit grse pmpus q hic
debitore appellat statim pa morte tempund
a psm tortoribus Jtm porta pabola mt 22 q
regnum celorum sile e hoi regi q facit nuptias
filio suo q misit suos suos vocare invitatos
ad nuptias 2 nolebant venire st aliqui se
excusabant. Alii suos reuocabant sed suis
Rex aut cu audisset iratus e 2 missis exactoribus
suis pdidit homicidas illos 2 ciuitates eorum
ista pdicio no e ad pm mors tlis qui
dic no ad sic puerud mittere exercitu suu s
accipiedu e mors sive corpis inferm bn
tobis exactoribus ut sic 2 iniunt ysta i
finaliter an finale iudiciu qm pa ipsis pdicom
ad hoc narrant alios ee vocandos q no
fiet pa finale iudicium erit enim pa hoc sindim
sic qm ad suppletorium pabole q recouisit
nocte qualit quosq bonos 2 malos ad
nuptias 2 suplete sit nuptie discubentium
tem aplo ad phil 3o de malis loqus
dicit quorum fis mal e de fine vite ipsorum

Ca^m 21^m

Ca^m 22^m

hec dicens et de merito sanctorum quod de merito
eorum videtur esse quod bonorum finis est talis merito
quod in apocalypsi 14 hec intendit ad detestationem
impiorum hic dicat et impiorum eorum talis quia est bonis
et malis sed quod de fine utriusque post iudicium finale
hoc congrue potest intelligi. Io. videtur posse quod convenienter
Item Io. in apocalypsi satis ostenditur ubi dicit capitulo 14 et angelus
tertius secutus est illos dicens voce magna
si quis adoraverit bestiam et ymaginem eius et
acceperit caracterem in manu sua hic bibet de
vino ire dei et cruciabitur in conspectu angelorum sanctorum
et ante conspectum agni et fumus tormentorum
suorum in secula seculorum ascendet nec
habent requiem die ac nocte qui adoraverunt
bestiam et ymaginem eius et si quis acceperit caracterem
nominis eius hic pacientia sanctorum est qui custodiunt
mandata dei et fidem Jesu et audivi vocem
de celo dicentem michi scribe beati mortui qui
in domino moriuntur amodo iam dicit spiritus
ut requiescant a laboribus suis opera enim
illorum sequuntur illos secundum hanc revelationem aliqui
attendamus [illegible] primo [illegible] pena infernalis hominum
impiorum qui erant bestia sive per bestiam
accipiamus machometum et doctrina eorum
terram Africam primo occupaverunt et magnam
[illegible] anno domini septuagesimo [illegible]
[illegible] ob honorem nominis ipsius dicitur [illegible]
[illegible] sic dicit apocalypsi capitulo 13 [illegible]
[illegible] anno [illegible]
[illegible] doctorum et [illegible]
[illegible] mundi obtinuit sub bestia [illegible]
[illegible] vocamus [illegible] in fine libri 12
ostenditur seu [illegible] aliud et qui [illegible]
quod ante finale iudicium [illegible] ex hoc quod [illegible]
hic pacientia sanctorum est qui custodiunt mandata
dei et [illegible] pacientia sanctorum est qui [illegible]
multa adoratores [illegible] bestie [illegible]
et qui [illegible] morientes [illegible] suis [illegible] toto
tempore [illegible] usque ad finale iudicium
[illegible] ostendit sequens revelatio de angelo
[illegible] falce acuta in [illegible] vindemiant [illegible]
[illegible] et misit in lacum ire dei magnum [illegible]
ut clarat [illegible] ad iudicium [illegible] capitulo 15
[illegible] et vidi aliud signum in celo mirabile angelos
vii habentes vii plagas novissimas [illegible]
[illegible] plagas [illegible] et [illegible]
[illegible] ire dei ad istas [illegible] quas
[illegible] dicit novissimas et [illegible] ante finale
iudicium adoratores bestie puniuntur

Iohannes non videtur quia salomon [illegible] dicit nec opus nec ratio nec sapientia nec scientia
est apud inferos quo tu properas nec videtur
[illegible] quod de eo dicitur Ysaie [illegible] posuisti non mors
laudabit te domine neque omnes qui descendunt
in infernum nec illud aliud ipsius [illegible]
non mortui qui sunt in inferno [illegible]
[illegible] et [illegible] domino [illegible]
[illegible] sic quod non infernus confitebitur tibi neque
mors laudabit te [illegible] expectabunt
[illegible] qui descendunt [illegible] veritatem tuam
viventes ipse confitebitur tibi [illegible] intelligere
[illegible] ipsa [illegible] damnatos [illegible] infernum
et mortuos [illegible] morte [illegible] in infernum
confitebitur tibi nec mors laudabit [illegible]
ergo qui [illegible] viventes sic [illegible]
[illegible] negat ex quibusdam [illegible] in inferno
[illegible] et laudem dei honorem [illegible]
[illegible] sapientiam et scientiam non solum a malis
sed a bonis [illegible] salvatoris sic
[illegible] malis [illegible] solum [illegible] et abraham
[illegible] ubi [illegible] laudaverunt
et honoraverunt [illegible] liberationem suam [illegible]
[illegible] patriarche et prophete qui [illegible]
[illegible] fuerunt [illegible] et [illegible]
[illegible] salvatoris ac liberatoris sui [illegible]
[illegible] laudabant non solum et viventes [illegible]
quo sicut [illegible] sunt [illegible]
[illegible] tormentorum et abraham
[illegible] sapientie et [illegible]
[illegible] fili quia recepisti bona
in vita tua et lazarus similiter mala [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible] est [illegible]
quia ibi nec est scientia nec ratio nec sapientia nec laus
dei **Ricardus** intelligit [illegible]
[illegible] sic quod apud inferos non est [illegible]
[illegible] nec ratio nec sapientia nec scientia [illegible]
ad opus hoc quod [illegible] et status [illegible] quo
[illegible] non mutatur [illegible]
[illegible] ceciderit lignum ad austrum
aut ad aquilonem intelligit [illegible]
[illegible] seu statum mutabilem [illegible]
laus dei intelligit quod negat ab eis laus
[illegible] et confessio
[illegible] quod [illegible] laus et confessio non fuerit
[illegible] ipse [illegible]
[illegible] infernum [illegible] damnatorum intelligit [illegible]
[illegible] nec opus [illegible] nec ratio nec
sapientia nec scientia [illegible] non sit [illegible]
[illegible] nec laus aut [illegible] confessio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] placet ut dicas [illegible]

dives vero cum torqueretur habebat dixit eum ad abraham Rogo ergo te pater ut mittas eum in domum patris mei habeo enim quinque fratres ut ne et ipsi veniant in locum tormentorum estimans in parte illa abraham fuisse potestatem immittendi lazarum ad viventes

Johannes Admiror quod dicis istos in loco [illegible] ad inferos descendisse dixisse cum ipse salvator dicat luce 16 quod abraham dixit [illegible] chaos est firmatum inter vos et divitem dampnatum in inferno Ita ut non possent inde transire et iob 10 sic consumitur nubes et pertransit sic qui descenderit ad inferos non ascendet si ergo iusti ibi fuissent numquam ascendissent

Richardus quod si dicatur in terra nulli qui de inferno profundo ubi sunt dampnati fuerint ascenderunt quia illi non ascendent in perpetuum [illegible] in finali iudicio ut dampnentur in suppliciis eternis illi autem qui fuerunt in sinu abrahe erant et fuerunt in inferno vel fuerunt in loco tormentorum sicut verba evangelii sonant que dicunt de divite dampnato elevans oculos suos cum esset in tormentis videt abraham a longe et lazarum in sinu eius in fine omnis et ipse clamans dixit abraham miserere mei Cum clamasset ad abraham si abraham sic et ipse in tormentorum loco fuisset / quod abraham fuit in alia parte in inferno magis quieta et alii viri iusti et non descenderunt in inferum vel post mortem

Johannes Nota fuerunt inde erepti non in sinu abrahe [illegible] ut supra [illegible] iob admonuit sicut dicitur in profundissimum infernum descendent omnia mea [illegible] et paulus dicit quod erat post mortem suam in profundissimo loco inferni

Richardus Secundum iob fuisse in [illegible] considerans non enim dicit quod in profundissimum in fine sed dicit quod in profundissimum infernum descendent omnia mea / torquentem infernum appellans profundissimum infernum et mundo sit locus remotissimus a summo celo / sicut hunc infernum nos momordit sicut super [illegible] dixisse / et de hoc loco messias victos suos [illegible] animas in loco sic in caritate descendendo [illegible] contritos et non potentes exire [illegible] in sanguine testamenti [illegible] effusionis sanguinis sui pro ipsis effusi qui sanguis dicitur sanguis testamenti quia in eius effusione testamentum sui promissionis [illegible] patriarcharum [illegible]

Johannes Dicitur post de loco tormentorum [illegible] quod inter inferos in penis [illegible] decesserunt ut est videre [illegible] ad sacrificium pro mortalibus sicut in

[illegible] mortalis petierunt et quasi [illegible] a sacerdotibus purgari quia in vita purgati fuerunt et non compleverunt unde constat quod post mortem pena [illegible] aut evadere compleverunt de iustis [illegible] decedentes ante passionem christi de quo [illegible] fuerunt in pena et in tormentis propter suas penas et pro tunc erant omnes in inferno quia tales erant in loco tormentorum in inferno quos constat fuisse salvatos ex quo [illegible] tunc iusti decesserunt Item quod est verum illud zacharie 9 [illegible] supposito emisisti victos de lacu in quo non est aqua [illegible] inferno si qui erant erant sub potestate dyaboli quibus enim alius [illegible] eos et lazarus sit locus tormenti non dicimus sicut supra positum de ysa et de [illegible] prout dixit Item post [illegible] de christo captivam duxisti captivitatem quod fuerunt ergo capti iusti fuissent in loco tormenti quia non aliter videtur eos fuisse captivos nisi quod erant sub dyaboli potestate detenti nec videtur quod malivolentissimus et invidentissimus hostis positos sub eius potestate torqueret

Richardus Verum dicis quia non videtur quod christus alios de loco tormentorum extraxit quia non est conforme ut dixisti quod aliqui salvandi mortui ante christi adventum post mortem tamen erant puniti et a penis purgati sicut modo purgantur sed non puto quod erant in loco dampnatorum quia non conveniret quia non est apta societas lucis ad tenebras nec christi ad belial nec fidelis cum infideli 2 ad corinthios 6 et locus de inteli[illegible] puniti qui magis est in corpore [illegible] quieto [illegible] erant quia tunc omnes iusti sub potestate dyaboli tamen sub potestate custodis carceris [illegible] finalis non ut posset eos pro voto punire nec cum sub eius potestate fuisset nos non esset et spoliavit principatus et potestates [illegible] palam triumphans illos in semetipso ad colossenses 2

Johannes quo tunc erant puniti aut torti vel a dyabolo aut quo puniebantur a dyabolo vel quia tunc sicut erant in loco tormenti in quo erant demones ipsorum tortores

Richardus demones ipso salte torquentur sed tortores aliorum [illegible] quia sicut fuerunt ibi [illegible] et ideo sic intelligi convenit [illegible] indignitates [illegible] ministerio demonum fuisse punitas et quod [illegible] demonibus torquentur et in penis Item et si fuisset tunc et sic in penis [illegible] tales mediocres [illegible] sunt punite per demones non ab hoc sequitur quod tunc ille tunc fuerint aut sint in loco [illegible] dampnata torquentur quia non omnes demones [illegible] fuerunt [illegible] in penis sunt [illegible] quos apostolus [illegible] mundi appellat harum tenebrarum ad ephesios 6 sic quod intelligendum puto

xm̄ cum fuisse veteres [illegible] de Saul [illegible] quo
[illegible] aqua [illegible] de loco [illegible] infernali et [illegible]
[illegible] captivitatem inferorum tibi [illegible] sic
Zacha. et [illegible] et sic expolians principatus
et potestates sicut apostolus paulus dicit ad coll. c° 2°

Duodecimus liber duas questiones [illegible]
[illegible] petitur utrum [illegible] aliqua anima
ante diem iudicii perveniet in paradiso et
utrum aliqua anima perveniat in purgatorio ante
finale iudicium et habet 2a. capitula

1m capitulum exponit [illegible] huius nominis paradisus et ex
illo luc. 23 hodie mecum eris in paradiso ostendit
[illegible] latronis in die passionis christi fuisse [illegible]

2m capitulum ostendit [illegible] [illegible] ex textibus luce
2m° 13 sic [illegible] et sic homo qui
[illegible] c. 25

3m capitulum ostendit id ex illo luc. 14 homo quidam fecit
cenam magnam et ex illo luc. 16 facite vobis amicos
de mamona [illegible] et obicit et dissolvit

9m capitulum ostendit id ex illo jo. 4° qui biberit ex hac
aqua [illegible] et jo. 14 [illegible] [illegible] in gaudium

4m capitulum ostendit id ex illo 2° ad cor. [illegible]
a [illegible] et ex [illegible] et [illegible] 19.

6m capitulum ostendit locum [illegible] et [illegible] ex [illegible]
ascendisti in altum et [illegible] magna [illegible]
[illegible] et [illegible] desiderat [illegible]

7m capitulum ostendit id ex [illegible] [illegible] fores et
tabernacula et de [illegible] [illegible]

8m capitulum ostendit de loco. animarum [illegible] ex 1° ad phil.
[illegible] desiderium habens dissolvi et esse cum christo

9m capitulum ostendit locum et [illegible] ex apoc. 10. [illegible] capitulo
[illegible] 20 [illegible] et 14°

10m capitulum obicit [illegible] precedens capitulum

11m capitulum dissolvit obiectiones

12m capitulum ostendit [illegible] ex 1° ad heb. 9° non
[illegible] [illegible] [illegible] includit

13 capitulum obicit contra precedens capitulum et dissolvit [illegible]

14m capitulum [illegible] ex 1° ad heb. 4° [illegible]
ingredi in illam requiem et ex illis [illegible] 3°
appropinquabit [illegible] celorum et [illegible] 26° ad illud
bibam vobiscum novum in regno patris mei

15m capitulum [illegible] [illegible] et [illegible] celorum
[illegible] et lex et prophete [illegible] 16 et ex illo
10 4° [illegible] meum audit et credit ei qui
misit me habet vitam eternam

16m capitulum ponit [illegible] [illegible] et dissolvit

17m capitulum obicit de iustis [illegible] bonorum et
[illegible] vita de iustis [illegible] [illegible]

18m capitulum [illegible] [illegible] bonorum et magis iusta
[illegible] [illegible] malorum

19m capitulum solvit obiectiones 14 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dissolvit [illegible] [illegible]

20 capitulum obicit quod [illegible] [illegible] iudicium [illegible]

21m capitulum [illegible] qualiter [illegible] [illegible]
[illegible] finale iudicium et solvit [illegible] sunt beate

22m capitulum ostendit quod [illegible] et [illegible]

23m capitulum ostendit quod [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et quod sic [illegible] debet de iustis [illegible]

24m capitulum tractat [illegible] ostendens [illegible] aliquas
animas [illegible] in purgatorio [illegible] et habet 3 [illegible]

25m capitulum [illegible] capitulum [illegible] ad cor. 3° [illegible]
[illegible] 2° machab. 12 [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et apoc.
20 [illegible] mortuorum non [illegible] [illegible]
[illegible] et ab heb. 12 [illegible] [illegible]

26m capitulum solvit duos [illegible] [illegible] [illegible]

27m capitulum dissolvit [illegible] [illegible] 19

Iohannes [illegible] de 2° [illegible] [illegible]
[illegible] tibi [illegible] [illegible] [illegible] utrum
aliqua anima ante diem iudicii perveniet in paradiso

Ricardus intelligo articulum de paradiso
spirituali de quo dicit apostolus ad cor. 2° [illegible]
[illegible] logos quod [illegible] hominem [illegible] raptum esse in
paradisum et audivit archana verba que non licet homini
loqui. [illegible] paradisum spirituale [illegible] celeste [illegible]
[illegible] ipsum hominem raptum fuisse [illegible]
[illegible] in paradisum audivit archana verba ut
dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
3m et paradisum ad audiendum [illegible] archanorum
[illegible] [illegible] [illegible] paulus [illegible]
erat rapta [illegible] non [illegible] [illegible] eius [illegible]
[illegible] fuisset [illegible] [illegible] mortuus [illegible]
anima eius a suo corpore separata [illegible]
[illegible] quod paradisus est spiritualis locus de quo
paradiso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de primo [illegible] malo [illegible] apoc. 2°
[illegible] dabo edere de ligno vite quod est in medio
paradisi dei mei [illegible] paradisum non aliud
intelligo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
spirituales delicias [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sic dicit paulus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] et paradisus
seu spiritualis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] intelligatis corporalem seu localem non
[illegible] in quo [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Incipit lib(er) 12(us)

sed paradysum celestem seu locale aut aliud locum quem nec angeli possunt nec minimi licet forte recipere corporibus premit ante per ipsos corporeos ex sola amicitate amplius delectari quam delectatio personarum primum non gemit post ista autem accepio de predicto primo .b. de similitudine communiter iudice ac clare visse non de quoque primo aliquid dicendum enim non est quod ante aliquem aliquo primum habeant in principio nec ipso quod super quiunt in hoc dubitarent sed quiunt de habere actus quod nollent sed si possunt ex se ipsis [illegible] aut ex voce spiritus [illegible] plebis audire [illegible] non avantes [illegible] sicut in [illegible] dentes hic accipiunt paradysus 2 primum non nollent in nocte paradysi et [illegible] delicijs spiritualibus capitibus [illegible] clarius locum celestem committere sic quemcumque [illegible] solent dare in te delectare et placere mihi quod est disputatio de primo et de loco [illegible] et secundum [illegible] exigeret locus superiore tractandus de hoc primo intelligo [illegible] ut apostolus dicit latroni hodie mecum eris in paradyso [illegible] ut paradysus spiritualis [illegible] intelligatur [illegible] alius loci ita quod anima latronis illo die beata quando nec anima Christi nec anima latronis illo die mortis [illegible] erat in celo corporaliter nec in paradyso terrestri et hoc [illegible] mecum et cetera non dicam in personas suas quam statim fuerint mortue et quorum corpora tota die illo post mortem [illegible] personarum in sepulcris iacuerint sed [illegible] personas animas designabant ita ut sit [illegible] hoc dico anima mea aut mecum nec anima tua erit in paradyso quo enim [illegible] secundum [illegible] illo die anima post ascendit in celum ut [illegible] in paradyso invenire ut puto non potest aut saltem michi non occurrit nec iohannes [illegible] quod anima [illegible] ipso peteret [illegible] paradysum quod ante sanctorum [illegible] et [illegible] ac [illegible] quoque paradysus intelligatur [illegible] quod anima latronis fuit illo die in paradyso spirituali predicto et sic de visione beata quod de animabus sanctorum qui erant in limbo [illegible] [illegible] dubitare non potest quod latro [illegible] cum coram pilato apostolus audiret regnum meum non est de hoc mundo et [illegible] ipsum dominum appellabat et regem [illegible] memento mei domine dum veneris in regnum tuum [illegible] salvatorem [illegible] credebat quod [illegible] ab eo quod salvatorem credebat [illegible] dixit [illegible] promissa memento mei domine et [illegible] salvatorem et vitam eternam

non [illegible] si enim [illegible] et [illegible] petebat minus sunt in [illegible] quod dicta salute eterna [illegible] quod salvatorem in corpore dapnatum posito postulabat si non salute [illegible] intendebat nec [illegible] domine dum veneris in regnum tuum [illegible] liberatorem [illegible] postulasset quod [illegible] a salvatore et rege celesti in corpore dapnato [illegible] irremediabiliter [illegible] quod vitam suam salute eterna post mortem corporis [illegible] peteret [illegible] non [illegible] qui nec [illegible] ad [illegible] providens in causa [illegible] potius ad petendum [illegible] latro [illegible] desiderio sic salvatorem [illegible] accepto de [illegible]. hodie mecum eris in paradyso [illegible] quod petebat attendere [illegible] fuisse [illegible] amplius [illegible] quod in [illegible] eterna vita [illegible] fuisse [illegible] a [illegible] concessa cum dixit mecum eris in paradyso quando [illegible] accepto quo ad petitionem suam ille petens fuit quietatus nec [illegible] [illegible] petitionem suam conformiter fuisset [illegible] si petitionem non plenissime annuisset aut in toto aut in parte negante sua sapientia [illegible] qui [illegible] omnibus [illegible] quod [illegible] petitionem et eo [illegible] post [illegible] hoc clare [illegible] quod latro ille die illo [illegible] vitam et eternam [illegible] eo [illegible] solo loco [illegible] fuisset [illegible] quod in [illegible] sanctorum ante [illegible] quando non minus [illegible] aut minus iuste [illegible] caritas [illegible] alio [illegible] quod [illegible] latroni non [illegible] in [illegible] in multis

Item parabola luce 12. satis ostendit animas in morte prima [illegible] dicit enim salvator sic [illegible] [illegible] ardentes in manibus vestris et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei beati servi illi quos cum venerit dominus invenerit vigilantes amen dico vobis quod precinget se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis et si venerit in secunda vigilia et si in tercia vigilia venerit et ita invenerit beati sunt servi illi hoc autem scitote quia si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret utique et non sineret perfodi domum suam et vos estote parati quia qua hora non putatis filius hominis veniet [illegible] quod hortatur [illegible] similes hominibus expectantibus dominum suum [illegible] semper sunt parati [illegible] quod [illegible] vigilia [illegible] [illegible] illi et quod dominus ministrabit [illegible] appellans tempus mortis [illegible] finale iudicium quando [illegible] et [illegible] hoc enim quod distinguit vigilias in quibus

Ca(pitulu)m 2(m)

ueniet. Sicut ostendit quod in diuersis horis diuersos
ipse ueniet ut cum ianuas pulsauerit attende
similiter uigilantibus promittit quod sunt beati et quod
ipse transiens ministrabit illis et faciet illos
discumbere quia omnia firmamentum eorum procedit
in suo aduentu. Item in epistola hortatur eos
ut sint parati sicut sunt expectantes dominum suum
quando reuersus sit a nuptiis ut cum uenerit et pulsauerit
aperiant ei. Si ipse non esset ad similitudinem illius
domini ueniens ad eos cum uigilarent uel essent
parati et si non esset cum sint expectantes ueniret
et pulsaret ad ianuas eorum sicut tamen quando non
putant uigilare nec sperare. Unde in [illegible] indicio
quando tempus [illegible] non est [illegible] c° 13. Similiter
ewangelista expressius ostendit hunc sensum sic dicens
Vigilate et orate nescitis quando tempus sit sicut
homo qui peregre profectus est reliquit domum suam
et dedit seruis suis potestatem cuiusque operis et ianitori
precepit ut uigilet. Vigilate ergo nescitis enim
quando dominus domus ueniat sero an media nocte an
gallicantu aut mane ne cum uenerit repente
inueniat uos dormientes quod autem uobis dico
omnibus dico uigilate. Vel per uigilias distinguit
sui aduentus et hortatur eos ut uigilent ne dominus
repente ueniat dormientibus quia ad finalem
aduentum non pertinet. Unde glossa super luc dicit
quod primo uenit in 2a uigilia secundo in 3a quia faciet
eos discumbere et suos uigilantes et ministrabit
illis quia [illegible] moliuntur ipse hic fecit quibus
autem sit hec comminatio quibus uel promissio dat
in morte ostendit lucas qui in medio accedens
sic predicat ait autem ei petrus domine ad nos
dicis hanc parabolam an ad omnes. Dixit
autem dominus quis putas est fidelis dispensator
et prudens quem constituit dominus super familiam
suam ut det illis in tempore tritici mensuram beatus ille
seruus quem cum uenerit dominus inuenerit ita facientem
uere dico uobis quia super omnia bona sua que possidet
constituet eum. Si quis est facere cum discumbere hic est
ministrare super omnia bona sua cum constitue-
tur indicat ergo hic magna promissio super omnia
bona sua constituetur quia est non possessio [illegible] plus
minus accipere [illegible] ut [illegible] pro [illegible] remunerat
in quo bona dei omnia continentur.

Ia 3m

Item parabola 1a luc 14 de cena magna
declarat ostendit [illegible] aliter [illegible] in principio
[illegible] sic describitur cum fecit conuiuium uoca pau-
peres debiles cecos et claudos et beatus eris
quia non habent unde retribuant tibi. Retribuetur enim tibi
in resurrectione iustorum hec cum audisset quidam de simul

discumbentibus dixit illi beatus qui manducabit
panem in regno dei et ipse dixit illi homo
quidam fecit cenam magnam et uocauit multos
et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis
ut uenirent quia iam parata sunt omnia et cepe-
runt simul omnes excusare. Primus dixit uillam
emi et necesse habeo exire et uidere eam rogo
te habe me excusatum. Et alter dixit iuga
boum emi quinque et eo probare ea rogo te habe
me excusatum. Et alter dixit uxorem
duxi et ideo non possum uenire. Et reuersus
seruus nuntiauit hec domino suo tunc iratus
paterfamilias dixit seruo suo exi cito in
plateas et uicos ciuitatis et pauperes ac
debiles cecos et claudos introduc
huc. Et ait dominus seruus domine factum est ut
imperasti et adhuc locus est et ait dominus seruo
exi in uias et sepes et compelle intrare ut
impleatur domus mea. Dico autem uobis quod nemo
uirorum qui uocati sunt gustabit [illegible] hec ergo
dicit [illegible] inuitatorum gustare uidere debet. Vel
Sed beatus [illegible] uidetur beatus et tamen dicat de ipsis
quod hora cene misit seruum suum dicere inuitatis
ut uenirent quia parata sunt omnia quia missio
non dicitur facta est ex quo tempus est completionis
secundum textus ut [illegible] Vel dicitur de regno
celorum quia uiolenti rapiunt illud iam uenit hora
quando hec cena est [illegible] incepta. Item per quos introducti
sunt pauperes ac debiles ceci ac claudi
adhuc alii qui compellentur intrare et dicitur
adhuc locus est [illegible]
[illegible] quando [illegible] illud quod
pauperes ac debiles ceci et claudi sunt
introducti ad cenam et in domum suam. Unde
[illegible] Johannes [illegible]
posse intelligi pastus spiritualis [illegible]
[illegible] et sic intellectus [illegible]
[illegible] Ricardus [illegible]
parabole [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] quia ab hoc [illegible]
[illegible] dicat [illegible]
[illegible] dixit [illegible] beatus qui manducabit panem
in regno dei quia [illegible] ualens [illegible]
[illegible] qui sunt [illegible] panem [illegible]
[illegible] homo quidam fecit cenam magnam
[illegible] sibi [illegible] de cena
[illegible] in regno in quo ille [illegible]
[illegible] beatum quia regnum [illegible]
ostendit [illegible] esse non [illegible]

inpropria quod manducare in illo regno dicat
bona mensa non manducatores in regno gratie
s. in ecclesia militanti spirituali dampnabuntur et sic
inpii in pena. Item post gelu. nemo virorum illorum
qui vocati sunt gustabit cenam meam. Secunda est
si de regno gratie accipiatur qui mensa dampnandi
una sunt secundum grammaticam impropria et sic man-
ducant in regno illo panem. Item quod audiat
de hoc [illegible] istorum uni a Christo spirituali ad
eum sic dixisse scilicet beatus qui manducat
panem in regno dei hunc consequenter hunc post doctoria
de regno glorie debere intelligi et de cena
regni illius quod post invitat se fecisse ad
concludit nemo virorum illorum qui vocati sunt
gustabit cenam meam. Ipsum in post puto primum
fuisse quod in pluribus nominat sic enim vocat
versa psalmus c° liii. et liiii. Ecce panis
meus dedi spiritum meum [illegible] inducere
gratiabus [illegible] ita quod [illegible] divitiis erat
[illegible] et [illegible] humanitatis erat panis
Item Luce 16. salvator hortatur sic dicens et
ego vobis dico facite vobis amicos de mamona
iniquitatis ut cum defeceritis recipiant vos in eterna
tabernacula. Verbum [illegible] eternum [illegible] sunt [illegible] in eo
qui [illegible] celestia intelligunt [illegible]. [illegible]
dilecta tabernacula tua domine virtutum [illegible]
illud [illegible] aliqui recipere et receptum illud [illegible]
[illegible] propria erunt illic a [illegible] receptum [illegible]
alii elemosinas eis dantes [illegible] scilicet [illegible]
de [illegible] biblia clare [illegible] quid alios facit
amicos [illegible] ut eum ipso amonet a biblia [illegible]
ipsum cum recipient in domos suas et in [illegible]
laudat eius prudentiam et suadet a domino
divites faciant sibi de mamona iniquitatis
amicos ut illi cum [illegible] eos recipiant in eterna
tabernacula que tabernacula non dicuntur sua esse debet
tempore receptionis [illegible] domorum [illegible] debitorum
et [illegible] tempore defectionis eorum [illegible] tempore quo [illegible]
desiderant [illegible] tempus [illegible] a [illegible]
designat ego enim in [illegible] aliud [illegible]
[illegible] videndo possum de [illegible] appellatione
eterna [illegible]

Item salvator dicit Io. 4° mulieri samaritane
qui biberit ex aqua quam ego dabo
ei fiet in eo fons aque salientis in vitam
eternam aqua non [illegible] sic appellans
[illegible] quod dicit esse fons aque salientis
in vitam eternam [illegible] de morte transfert ad
vitam eternam [illegible] salientis de terra [illegible]
[illegible] enim non transfert in vitam nisi in finali
[illegible] non dicitur saliens [illegible] tarde [illegible]
seu lente pertingens in vitam eternam quod
[illegible] esse [illegible] quod [illegible]
sunt et de bibere hunc aquam qui non [illegible]
[illegible] quam indignationem nolebat ex-
cludere [illegible] quam ardentissime [illegible]
[illegible] sunt [illegible] usque ad finale in-
dicium [illegible] post mortem in vitam eternam [illegible]
[illegible] quod ipse salvator Io. 16. c° ostendit
cum dicit ad suos discipulos vos autem contristabimini
[illegible] vita [illegible] in gaudium [illegible] cum
pariit tristitiam habet quod venit hora eius cum autem
autem peperit [illegible] iam non meminit pressure propter
gaudium quod natus est homo in mundo et vos [illegible]
[illegible] habetis iterum autem videbo vos
et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum
nemo tollet a vobis [illegible] incipit
sit porta [illegible] [illegible] comparat
[illegible] lapso [illegible] dolore pressure
[illegible] non meminit propter gaudium [illegible] plus sit
[illegible] apostolorum in vita [illegible] gaudium [illegible] tolli
non potuit [illegible] debuit [illegible] quod [illegible]
illa [illegible] [illegible] tristitia [illegible]
in gaudium [illegible] in aliud [illegible]
[illegible] illud [illegible]

Item in 2a ad Cor. 4° dicit apostolus audac-
tes [illegible] et scientes quod dum sumus in hoc
corpore peregrinamur a domino per fidem enim ambula-
mus [illegible] audemus autem et bona voluntate [illegible]
[illegible] peregrinari a corpore et presentes esse ad dominum
et ideo contendimus presentes sive absentes placere
[illegible] enim manifestari nos oportet ante tribunal
Christi ut recipiat unusquisque propria corporis prout gessit
sive bonum sive malum. Scientes [illegible] dominum
hominibus suademus nemo dubitat [illegible] dicat
[illegible] ambulare per fidem et presentem esse apud dominum
[illegible] dicat expresse quod ex bona voluntate
voluit esse peregrinus a corpore et presens esse ad dominum
[illegible] ita fore futurum aliquando [illegible]
affirmasset [illegible] bona [illegible] non enim
bona fuisset si fuisset [illegible] illius [illegible]
esse impossibile [illegible] ostendit hunc esse possibile et [illegible]
[illegible] ad effectum [illegible] bone [illegible] dicat
[illegible] fecisse et ideo [illegible]
[illegible] sive absentes sive presentes
placere illi voluit [illegible] et [illegible]
[illegible] quod voluit peregrinari a corpore.

Caput [illegible]

et primo dicendum est de eo quod videtur per spem sperabat quod ita fore futurum scilicet quod ipse fiet peregrinus a corpore scilicet quod anima eius corpus deseret prius foret ad deum et ambularet per speciem quia in finali iudicio non erit peregrinus a corpore sed anima induet corpus habebit et sic erit de illo non dubium quin preest et est de aliis bonis per fidem. Si non quisquam dixerit illud donum et ideo contendimus etc. non deficiens ad clausulam precedentem sed ad illam primam subsequente. Hoc enim manifestum etc. quod hic videtur prima per eandem subiungit precedente sine dubio omnem etc. non video quomodo illud possit intelligi et sic non [illegible] quod super dixi aliquis nota clausule est plena prima audemus autem et bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore et presentes esse ad deum. Ista enim clausula affirmat apostolum sperasse se futurum ad eum ita ut ambularet per speciem [illegible] foret peregrinus a corpore ut apostolus [illegible] audemus etc. magis peregrinari a corpore quod [illegible] quod nemo hic audet nisi sperans aliud [illegible] autem anime sue statum post mortem si enim non speraret bonum anime in sine [illegible] vellet [illegible] nec audet corpore spoliari aut peregrinari [illegible] quod [illegible] eligit ad [illegible] manere in corpore [illegible] apostolus [illegible] dicat nolumus corpore spoliari sed [illegible] non puto quod potuisset [illegible] dissolvi non [illegible] quomodo quod speraret nisi amore ad corpus [illegible] ut anima in corpore remanendo [illegible] quod dicat audemus etc. [illegible] a corpore [illegible] quod spem [illegible] ad deum [illegible] statum peregrinando [illegible] statu [illegible] corporis expoliatum vel expoliatus [illegible] in [illegible] in [illegible] festinat et [illegible] velox processus illius [illegible] quo festinat a quo est velox [illegible] usque ad iudicium [illegible] ut autem [illegible] statum in morte [illegible] in scriptura [illegible] coram deo in die obitus [illegible] per [illegible] et ideo [illegible] deo in die bonorum nescis [illegible] malorum et in die malorum nescis immemor bonorum volens [illegible] de [illegible] malorum et primo bonorum [illegible] et ideo subiungit [illegible] sit [illegible] bonis [illegible] deo [illegible] et [illegible] habebit in [illegible] non [illegible] in [illegible] et [illegible] in corpore autem [illegible] et [illegible] dicit deus ut dicat [illegible] bonos [illegible] omnibus quod voluit et [illegible] aliis faciem [illegible] omnibus [illegible]

magis primus et interior [illegible] autem sic [illegible] non morabitur opus mercenarii tui apud te usque mane et deinde [illegible] non negabis mercedem indigentis pauperis [illegible] ei primum laboris [illegible] de [illegible] hominum operibus in hac vita [illegible] in [illegible] mercedem laboris [illegible] in [illegible] absconditam de [illegible] dicat [illegible] allegatis [illegible]

Ascendisti in altum cepisti captivitatem accepisti dona in hominibus [illegible] qui ascendit [illegible] apostolus ad Ephesios [illegible] allegat ascendens in altum captivam duxit captivitatem dedit dona hominibus [illegible] qui ascendit in [illegible] captivitatem [illegible] quod ille anime [illegible] ab inferno [illegible] de [illegible] Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum perfecisti dicat non dubium [illegible] perficiens quod adhuc [illegible] dulcedinem in nullo perfecit [illegible] quod dixit in conspectu filiorum hominum [illegible] intelligi [illegible] coram hominibus in finali iudicio autem [illegible] ad precedens [illegible] sit [illegible] et [illegible] qui sperant in te in conspectu filiorum hominum [illegible] in conspectu hominum [illegible] sua [illegible] futuram [illegible] et hic [illegible] illud quod sequitur abscondes eos in abscondito faciei tue a conturbatione hominum proteges eos in tabernaculo tuo a contradictione linguarum [illegible] in finali iudicio [illegible] verba [illegible] conturbationem et [illegible] audivi [illegible] [illegible] conservatam sit [illegible] accipe [illegible] et statim post loquitur [illegible] in [illegible] et in [illegible] et tunc [illegible] quam magna multitudo dulcedinis tue [illegible] quod loquitur de conturbatione hominum et [illegible] linguarum hominum [illegible] in vita [illegible] quod [illegible] in hac vita [illegible] ad [illegible] animas [illegible] in abscondito faciei dei et tabernaculo celesti [illegible] magne multitudinis dulcedinis dei [illegible] de loco [illegible] de primo [illegible] de [illegible] ita desiderat anima mea ad deum fontem vivum quando veniam et apparebo ante faciem dei. Fuerunt mihi lacrime mee panes die ac nocte dum dicitur mihi cotidie ubi est deus tuus [illegible] effudi in me animam meam [illegible] in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei in voce exultationis et confessionis sonus epulantis [illegible] es anima mea et quare conturbas me [illegible]

ardens desiderium anime sue ad dominum ita ut
quasi exponit ut appareat ante faciem dei quod
nemo doctus aliud intelligit quam facie ad
faciem deum videre constat autem sicut ardorem sine
fine non minus esse in anima separata quam sit ipsa quamdiu
in corpore donec desiderium adimpleatur quod fiat quando
istud augetur ardens desiderium non minuitur corporis
quod anima occupationibus distrahitur et corporis
suum caret. oro ergo magis impleta inmitti
desiderium cessare donec anima eius appareat
ante faciem dei. Et io. suspirans quando quando
veniam et apparebo ante faciem dei ostendens
suum desiderium non posse aliter quietari. Et
non solum inmittit hoc ardens desiderium dum tamen
donec ei dicatur ubi est visio facialis. sed
magis dicit lacrimas et perennales et
penas die ac nocte dum dicitur. fiat. ubi est deus
quaproprer ab eo. ubi est deus tuus quod quare
quando veniam et ...apparebo ante faciem dei quod
usque ero assumptus animam suam non solum desiderium
sed lacrimas habitura ideo non ita decepit
ut dicat animas purgatorii que pena non sunt ut
sunt penis precedentium suorum peccatorum obnoxie
in pena lacrimas sustinent et anxietate aliqua
seu merore ergo quare usque sic dicit quod apparent
ante faciem dei et sunt ibi beati in domo
dei ubi sonus epulantis et sonus epulantibus
& sonus epulantis.

Item de loco sanctorum et primo sic loquitur psalmista.
Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum
concupiscit et deficit anima mea in atria domini cor
meum et caro mea exultaverunt in deum vivum et
enim passer invenit sibi domum et turtur nidum sibi
ubi ponat pullos suos altaria tua domine virtutum
rex meus et deus meus beati qui habitant in domo
tua domine in secula seculorum laudabunt te beatus
vir cuius est auxilium abs te ascensiones in corde suo
disposuit in valle lacrimarum in loco quem posuit etenim benedictionem
dabit ~~legislator~~ legislator ibunt de virtute
in virtutem videbitur deus deorum in syon domine deus virtutum exaudi orationem
meam auribus percipe deus iacob protector
noster aspice deus et respice in faciem christi tui quia melior
est dies una in atriis tuis super milia elegi abiectus
esse in domo dei mei magis quam habitare in tabernaculis
peccatorum quia misericordiam et veritatem diligit deus gratiam et gloriam
dabit dominus non privabit bonis eos qui
~~ambulant~~ ambulant in innocentia domine virtutum beatus
homo qui sperat in te. Hoc est dicit videbitur
deus deorum in syon ubi alia translatio dicit appa-
rebit ipse eis in syon non dubium quod syon
ubi appellat quod ad dicit dilecta tabernacula
domini. altaria domini atria domini et domum domini
quam sequens dicit syon ad literam dicere

intelligi sic ut ipsi appareant ad finem id est sicut
finale iudicium obstat quod tunc videbitur ibi
deus a bonis et a malis videbunt in quem transfixe-
runt zacharie 12. hic autem propterea sonet
sic istam visionem de solis quod finaliter primo ablata
de virtute in virtutem per benedictionem legislatoris
hoc constat quod visionem dei deorum in syon visionem
beatificam seu primariam appellat et sic quare
quod supremo hierarchiis celestem intelligat sic apostolus
ad hebreos 12. accessistis ad syon montem et
civitatem dei viventis 20. quod convincit patenter
facie quando hec visio dei deorum in syon sic
dando unicuique cuius est auxilium a deo et quando in corde
suo gradus illius ascensionis disponit sanctum
videtur quod ante adventum ... legislatoris et totam
humanam generis redemptoris sic non fiet
et ideo ... eius ad hoc clare et sobrie
sic dicit et cum benedictionem dabit legislator
ibunt de virtute in virtutem videbitur deus deorum
in syon alia translatio apparebit deus deorum in syon et
volens intelligere unde sic dicat ille beatus cuius
est auxilium a deo et qui disponit gradus ascensionis
ad beatitudinem in corde suo apte videat et
... quod ipse nove legis lator benedictionem dabit benedictionem
patribus antiquis promissam quia benedicti possunt
virtutum gratiam in patria et quasi gloriam sine mora
in futuro ita ut primum ex tunc in ... inmediate
succedat et hoc est ibunt de virtute in virtutem
videbitur deus deorum in syon ... innocentie ...
ideo legislator per suam benedictionem quam dabit
fiet ... quod ambulantibus de virtute in virtutem
suam in innocentia sic dicit in fine psalmi post multa que
succedat sed primum in fine psalmi asserit sic dicens
non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia
bonis glorie post mortem carent et nunc bonis
... nam quando ... non aliud est quam contenta
aliquis boni in ... apto illud ... in quo est
dicit unde alia translatio dicit ...
gratiam et gloriam dabit dominus nec prohibebit bonum
ab hiis qui ambulant in perfectione beatus homo
qui confidit in te. vel ... quod bonum glorie
non differtur post mortem ab hiis qui ambulant
in perfectione innocentie ... quod dabit gloriam
... autem si illud differret non dubium
... differret illud ... a tempore adventus
... legislatoris. Item attende quod propheta ...
... et hoc ... et tamen clamat ad
deum. domine deus virtutum exaudi orationem meam
auribus percipe deus iacob unde ... sine
... suam non aliud intelligere quam desiderium
ardens ... se hic in atria domini
et in deum vivum post ... innocentie ...

Subiunxit precator intende aspice deus et respice
in faciem christi tui quia melior est dies una in atriis
tuis super milia immo secundum maiorem partem sua oracula
in corde [illegible] replentur [illegible] esse in atriis domini
quam [illegible] post [illegible] in mente [illegible]
sic benedixisti domine terram tuam avertisti captivi-
tatem iacob. alia translatio reduxisti captivitatem
iacob remisisti iniquitatem plebis tue operuisti
omnia peccata eorum mitigasti omnem iram tuam
hic non est locutus de alia captivitate iacob tem-
poralis tunc non erat sed de qua in psalmo [illegible]
cepisti captivitatem secundum alias [illegible] ascendisti
in altum captivam duxisti captivitatem [illegible]
quod data benedictione [illegible] ipse reduxit captivitatem
iacob que tunc sub potestate dyaboli fuerat in inferno
non superum locatum sed quia illa captivitate beatificaret
quam alias non mitigaret omnem iram suam [illegible]
dicit quod manente in ipsis captivis pena [illegible] beati-
tudo non [illegible] sit [illegible] apostolus ita esse de 1a captivitate
ardenti desiderio cupiebat [illegible] sic ira dei
super eos [illegible] pena [illegible] qua ira dei
omnes accipimus [illegible] ad Ro. 2o ira et indignatio
[illegible] et post tunc loquitur ad eos in ira sua
[illegible] captivitate remittendo iniquitatem
plebis operiendo omnia peccata eorum eos glori-
ficavit in celo

Ca^m 8^m

Item de sacra dicit apostolus ad philippenses primo
mihi vivere christus est et mori lucrum quod
si vivere in carne hic mihi fructus operis est
et quid eligam ignoro coartor autem a duobus
desiderium habens dissolvi et esse cum christo multo
magis melius permanere autem in carne magis
necessarium propter vos et hoc confidens scio quia mane-
bo et permanebo omnibus vobis ad profectum
vestrum et gaudium fidei. hic dicit se cupi-
visse tunc dissolvi et esse cum christo et dicit
se esse arctatum [illegible] ob hoc debuit eligere
mori aut vivere propter eos quibus scripsit [illegible]
cum dicit multo esse melius quam [illegible] fuit
si mortuus tunc fuisset quod statim esset
cum christo qui non dubium tunc erat in celis
quo enim si non fuit [illegible] cum christo [illegible]
[illegible] esset [illegible] multo magis melius ex hac
[illegible] dissolvi tunc secundum mori quam vivere et fructum
operis in carne hic ex quo [illegible] in car-
ne vixisset fructificasset [illegible]
[illegible] ad [illegible] melius fuit [illegible]
[illegible] cum christo mori quam vivere [illegible] fuisset
cum christo post mortem [illegible] mori [illegible] esse
melius declarat dicendo desiderium habens
dissolvi et esse cum christo quod in post mortem [illegible]
[illegible] multo melius quam facere fructum operis
in carne et [illegible] vivere et fructum operis

facere multo est magis necessarium vobis ideo a duobus
coarctor scilicet propter necessitatem vestram confidens
scio quod manebo [illegible] quod apostolus
[illegible] se [illegible] quod statim post dissolutionem
esset cum christo aut quod in spiritu sua fuit de-
ceptus quod non est dicere aut statim post mortem
fuisset cum christo si tunc decessisset et per
quam fuit statim post mortem cum christo quando per
modum martirium pro christo sustinuit et palmam
sic implevit in quibusque [illegible] qui
[illegible] post mortem [illegible] indigent quod autem
dicit hic et mori lucrum et quod se desiderium
habens dissolvi et esse cum christo multo magis
melius [illegible]
fuisse [illegible] statim post mortem in celo
cum christo quam alias per mortem non [illegible]
[illegible] melius quam facere fructum operis
[illegible] in hac vita quam tamen dicit [illegible]
[illegible] quod mori esset lucrum et melius
multo quam fructum operis facere in carne
[illegible] mori quam [illegible] sic [illegible] visio facialis
[illegible] domini [illegible] non [illegible] me posse [illegible]
[illegible] ex isto loco [illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
in [illegible] quod facere fructum
operis ut [illegible] possit amplius [illegible]
[illegible] multo est melius quam [illegible]
[illegible] statim dissolvi et esse cum christo aut
aliud premium quod [illegible]
siquis [illegible]
ex hoc loco non solum locum celeste [illegible]
[illegible] tamen in morte sed felicitatem
eternam que consistit in visione clara dei
[illegible] quilibet prudens meliorem [illegible]
iudicaret quam facere fructum [illegible] operis
[illegible] et possit illam augere

Sed de loco et de premio [illegible] consistit
in faciali seu nuda et clara visione
in tali vivere [illegible] et [illegible] fruitione. Scribitur
Io. apocalipsi 7o [illegible] sic post hec vidi turbam mag-
nam quam nemo dinumerare poterat ex omnibus
gentibus et tribubus et populis et linguis stantes
ante thronum in conspectu agni amicti stolis albis
et palme in manibus eorum et [illegible] et unus
de senioribus dixit mihi hii qui
amicti sunt stolis albis qui sunt et unde venerunt
et dixi illi domine mi tu scis et dixit
mihi hii sunt qui venerunt ex tribulatione
magna et laverunt stolas suas et dealba-
verunt eas in sanguine agni et ideo sunt ante
thronum dei et serviunt ei die ac nocte
in templo eius et qui sedet in throno
habitabit super illos non esurient neque sitient

amplius neque cadet super illos sol neque ullus estus quoniam agnus qui in medio throni est reget eos et deducet eos ad vite fontes aquarum et absterget omnem lacrimam ab oculis eorum. [illegible] de loco [illegible] quod turba magna [illegible] martyrum in stolis de [illegible] stant ante thronum [illegible] in conspectu agni quod non dubitatis [illegible] sicut [illegible] dignus [illegible] ad agnum qui librum accepit [illegible] dignus es domine [illegible] accipere librum et solvere signacula eius quia occisus es. [illegible] quod serviunt ei in templo die ac nocte [illegible] de quo loco [illegible] fuisse in celo sic dicit [illegible] et statim fui in spiritu et ecce sedes posita erat in celo et supra sedem sedens et in medio [illegible] sedentium super thronum [illegible] de templo eius [illegible] et apertum est templum dei in celo de primo istorum in celo [illegible] quod illi [illegible] amicti sunt stolis albis non esurient neque sitient amplius neque cadet super illos sol neque ullus estus non potest [illegible] accipe quod [illegible] esurire neque sitire [illegible] nec eis nocere potest sol aut estus [illegible] si [illegible] accipe [illegible] statuis [illegible] complementum spirituali [illegible] ad animas [illegible] potest [illegible] omnem indigentiam et [illegible] excludat ab eis [illegible] quoniam agnus qui in medio throni est reget eos ad vite fontes [illegible] reget et deducet [illegible] accipient [illegible] aut ea [illegible] illi non esurient neque sitient [illegible] precedat [illegible] eos [illegible] et [illegible] deducit eos ad fontes aquarum vite bibent [illegible] de fonte aquarum vite [illegible] ut [illegible] non [illegible] sitient neque esurient fontes autem aquarum vite [illegible] intelligit ut [illegible] divina effusiva de se visione sua aut [illegible] quas potest sanari [illegible] amicti stolis albis [illegible] videntes sed facie ad faciem ut [illegible] apostolus [illegible] ad corinthios [illegible] [illegible] ut [illegible] in [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] deus [illegible] dedi te in lucem gentium ut sis salus mea usque ad extremum terre [illegible] et [illegible] dedi te in fedus populi ut suscitares terram et possideres hereditates dissipatas dissipatas ut diceres

his qui vincti sunt exite et his qui in tenebris revelamini super vias pascentur et in omnibus planis pascua eorum non esurient neque sitient [illegible] percutiet eos estus et sol quia miserator eorum reget eos ad fontes aquarum potabit eos [illegible] quod dedit in fedus populi [illegible] [illegible] et in tenebris [illegible] in limbo positos [illegible] et [illegible] ab eis statim omnem indigentiam [illegible] esurient [illegible] et iohannes posuit quia miserator eorum deducet eos [illegible] de loco animarum [illegible] [illegible] de animabus [illegible] et ecce agnus stabat supra montem syon et cum eo centum quadraginta quattuor milia et [illegible] et cantabant quasi canticum novum ante sedem dei et ante quattuor animalia et seniores [illegible] quattuor animalia [illegible] se vidisse in celo et agnum [illegible] vidisse se dicit ante [illegible] in medio throni et quattuor animalium et seniorum [illegible] et vidi sedes et sederunt super eas et iudicium datum est illis et animas decollatorum propter testimonium ihesu et propter verbum dei qui non adoraverunt bestiam neque ymaginem eius nec acceperunt caracterem eius in frontibus suis et in manibus suis et vixerunt et regnaverunt cum christo mille annis ceteri mortuorum non vixerunt donec consummentur mille anni. hec est resurrectio prima beatus et sanctus est qui habet partem in resurrectione prima in his secunda mors non habet potestatem sed erunt sacerdotes dei et christi et regnabunt cum illo mille annis et cum consummati fuerint mille anni solvetur sathanas de carcere suo et exibit et seducet gentes que sunt super quattuor angulos terre gog et magog [illegible] decollatorum non [illegible] vixerunt cum christo [illegible] regnaverunt cum [illegible] mille annis [illegible] usque [illegible] mille annis [illegible] non est aut [illegible] qui erant [illegible] ex quo [illegible] et regnaverunt [illegible] erant in celo [illegible] de primo [illegible] non [illegible] sed dicit quod regnaverunt cum christo quo regnare posset in celo [illegible] non [illegible] videntes [illegible] et potibus [illegible] [illegible] potum spiritualem [illegible] [illegible] [illegible] delicias [illegible] deliciis [illegible] visione clara et [illegible] [illegible] dicit [illegible] de animabus [illegible] beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima [illegible] affirmat quod [illegible] beate [illegible] beatitudine [illegible] animam separatam [illegible] magis

de quibus etiam per predicta [illegible] c. xv. habetur de loco autem sic scriptum est. Et vidi aliud signum in celo magnum et mirabile angelos septem habentes plagas septem novissimas quoniam in illis consummata est ira dei. Et vidi tamquam mare vitreum mixtum igne et eos qui vicerunt bestiam et ymaginem eius et numerum nominis illius stantes super mare vitreum habentes cytharas dei et cantantes canticum moysi servi dei et canticum agni dicentes magna et mirabilia opera tua domine deus omnipotens iuste et vere vie tue domine rex seculorum quis non timebit te domine et magnificabit nomen tuum quia solus pius es quoniam omnes gentes venient et adorabunt te in conspectu tuo quoniam iudicia tua manifesta sunt. Ecce hic habes quod vidit in celo super mare vitreum eos qui vicerunt bestiam sedentes et cantantes et [illegible] illud mare illud vitreum in conspectu throni in celo dixit quod c. iiii. xxiiii. seniores sedere constat autem hanc revelacionem fuisse completam ante finale iudicium cum vidit in celo angelos habentes plagas novissimas antequam eas infunderet et eos qui vicerunt bestiam quia in illis plagis infundi debuit hominibus ante iudicium sicut clarissime ostendit sequens capitulum totum de hiis plagis. Et per tempus huius revelacionis dicit quod isti qui vicerunt bestiam cantaverunt quoniam omnes gentes venient et adorabunt in conspectu eius. Sed hec adoratio dei per gentes quoniam non dum sunt futura in seculi iudicio ante iudicium per quod constat quod qui vicerunt bestiam sic cantabant sunt futura et dicunt venient et adorabunt quod sic revelacio [illegible] sunt per tempus ante finale iudicium.

Iohannes difficilia valde mihi videntur que de apocalypsi adducis. Nam preter verum quomodo potest quod de apocalypsi sic dicitur apocalypsis Ihesu Christi quam dedit illi deus palam facere servis suis que oportet fieri cito et cetera. Visa scripta in revelacione sua apocalypsi de qua in principio loquitur deus fieri et dixit in anno hec vita fidelissima sunt et vera et dominus deus spirituum prophetarum misit angelum suum ostendere servis suis que oportet fieri cito ex quibus verbis constare videtur apocalypsim seu revelacionem eius tempore ostensionis facte Iohanni fuisse futuram sed cito. Unde videtur quod in [illegible] per totum revelacionis fiat sermo de statu morum per totum et per tempus tunc futuro non tamen ostendisse id tempus sue futurum ad hunc venisse sic quod videtur id te omnino probasse de statu presenti et [illegible] nec sanctorum mortuorum seu etiam corporum hec autem confirmari posse videtur ex eo quod posuisti de c. vi. c. de multitudine quam dinumerare nemo poterat stante ante thronum de quibus per angelum quoniam dicitur quod illi sunt

qui laverunt stolas suas in sanguine agni. Videtur enim quod tempore Iohannis evangeliste non fuerint tot martires Christi et dinumerare eam multitudinem nemo posset. Unde consequenter hic non debere intelligi pro tempore tunc presenti sic tu intelligere videbaris sed potius pro tempore tunc futuro quo fuerant martires in multitudine tanta futura sicut illud autem posuisti de capitulo iiii. et v. de quatuor animalibus videlicet non videtur fuisse revelatum pro tunc quoniam tempore suo non videtur quod fuerint tot milia ut quod secuta fuerint agnum. Sed magis apparet illud quod ipse dicit c. v. de quatuor animalibus et xxiiii. senioribus quoniam nulli videntur congruenter intelligi per quatuor animalia que describit quam quatuor evangeliste quorum ipse Iohannes est unus et sic fuit. Unde consequenter quod non videt illa tunc in celo esse sed ipse videtur fuisse unus ex xxiiii senioribus quoniam xii apostoli videntur racionabiliter intelligi et xii. de illis sic xii. fundamenta muri civitatis celestis quam ipse describit xxi. c. dicitur xii. apostoli. Unde non videtur quod congrue intelligi potest beatum Iohannem cum quarta visio sunt figurativa et futurorum tunc expresse dicitur quod angelum c. iiii. in principio sic post hec vidi et ecce hostium in celo et vox prima quam audivi tamquam tube loquentis mecum dicens ascende huc et ostendam tibi que oportet fieri cito post hec et tunc consequenter describit totam visionem de quatuor animalibus et xxiiii senioribus et de animabus decollatorum et de multitudine quam dinumerare nemo poterat. Unde constat videri in omnia tunc fuisse futura. Sed c. i. dicitur quod vidit similem filio hominis et habebat in dextera sua stellas vii. et in fine capituli dicitur quod stelle vii. sunt vii angeli ecclesiarum. Vero placet eorum sic [illegible] series capituli ostendit constat autem Iohannem vidisse hec in patmos pathmos insula et tamen erant illi prelati non dum sed [illegible] quod eos significabat et fuerunt. Unde parum videtur fuisse de quatuor animalibus et xxiiii senioribus et de virginibus et c. xliiii. milibus et de multitudine quam dinumerare nemo poterat de animabus decollatorum et aliis que refert se vidisse. Unde non non video quomodo tali visione possit per ea velata significatorum. Unde c. vi. dicit sic et cum aperuisset sigillum quartum audivi vocem quarti animalis dicentis veni et vide et ecce equus pallidus et qui sedebat desuper nomen illi mors et infernus sequebatur eum. Nulli enim dubium quod in non sunt mors et infernus velud se vidisse dicit ita primas [illegible] in [illegible] Unde videtur quod ex [illegible] videtur posse pari quod cum se et aperuisset quartum sigillum de animabus decollatorum quas dicit se vidisse subtus altare in celo quod quod tunc erant in celo quo etiam non de vero magis tibi posse videtur valis

cpbat q de albo q de albo sili deo vo vidi
v° si dixeris ex h° q dicat se uidisse a ta
m c° 6. xa seniores aut aiis docilla tal
posse gelide q 1a v erant gelide potes
fidem tuc in c° fuisse equos albu z
nigr rufu z pallidu ac insup terremotu
z q sol tuc fcs e nig ut saccus cilicinus
alias z luna tam sanguis q z stelle ceciderit
de c° in tram z q amplius e satuit
dic potes q c° recessit sic lib involutus
z q ois mos z insule de locis suis mote
sut z reges tre z pncipes z tribuni divites
z fortes z ois servus z lib absconderit
se i speluncas z in petris moncium q omia
dicit se vidisse aias inferior ce sicut
altare in c° 6. 6° c° sic q posses dice
in c° tuc fuisse cub ab altare aquirem
aquilam volantem p me c° clamante
ve ve ve z a^a innumabilia similia q c
8° z sequentibus se vidisse in c° affirt
no q ex hiis dico vice ve^is h^s gelide
potes cg de locis talibus aliis ex quo
de talibus vimis n valle precise potes
pusstacone insere || no ois ex hiis q me
Respondeo || obiecisti in r°nab^r

Ca^m ij^m

Replicatnas z i tbar gim z ego tat
e in aliis de apoc libens doctore
auctoritez ... accipe q in e visu attete
sic debes distinguere q jo. asserit q se
audisse z vidisse se asserit z asserit
q insup xo seu angelis iohi i revelacois
mysterio asserit seu asserit q eum xo ac
angelo ipse iohi asserit ex quo ali ipo
e auctor vbo dei sm prit ... ita
tenenda ad litalem spm cor sic patuit
li° u c° 3° ea vo q ipoces i spet se vidisse
vel audisse ... visionis seu revelacoes
asserere fuit docenda sic tu ea ex pn°
libri q in fine obviacendo supius ondisti
v° sic fuit z ea arte tenenda quin sic
li° sic dr ab ipo iohane aut aliquo
alio qui alis ipor sut vba sepe ca
testor ego om audienti vba pphie li h°
siquis apposuit ad h apponet deus sup
eu plagas scriptas i li° isto z siquis
minuit pphie h° aufferet deus ptem
eius de li° vite z de civitate sca z de
hiis q scripta sut in li° isto dicit q testio

psibet ipor z vero ato ame z tuc ipoces
sim li° dicat veni dne ihu z c ex quo
deo potes fidem gelide q omia q io scribit
hic se vidisse sam seu audisse in spu
si revelacoes pphec vel tuc ptutas pncipem
aut futuras aliud insup ex h° dico dicitur e
q plage quas in spu se vidisse testatur
li z vite civitas sca z a^a pmia bonor q se
vidisse aut sibi revelata fuisse asserit ad
spm debent accipi litalem valem z solidi
aliaquin n ipoces plagas istas pmicias
futuras apponeret vbis pphie h° n i a viri
aufferenda ad inmoneri, pdicat n ilm
hiis vbibus testio p hibe cepmet igresse
pdca dicat magr q testio psibet ipor
n° ipe jo. in pn° sm li dicit bts qui
audit z qui legit vba pphie h° z servat
ea q in ea scripta sunt vbum aliud nolo te
cprae z vad pphias collige ... ad pphie
in visionibus vbi noibus vel corpore
alii uia nova q ... corporalibus vbus
alii ... corporibus nobis magis occultis
z alii q spualibus ... accipiunt io h°
e patens q similia sunt vnis spualibus
spualibus novora z io ad ea signi
ficandas nobis ... adhibent io
aut ... sic no ... misteria
si applicacionis occultas ... nobis occulte
pnunciaret q magis nobis occulta ... e
... dicit angeli z vij lapides ...
... que sunt ... spe dei ...
pmissa z cosstancias sepcie attendas ...
q tu supius difficilia ... spualia
... n em z te monet ... q lib
iste apoc seu revelacio appellatur cor q
futura fuerunt q i° ipe n de revelacoes ille
erant pterita sm pncia quin ... pncipali
pte revelacois q e de signis tribulacionibus
q pcedant finale iudicium ac de statu malor
iniustor z de tempta^o^ibus bonor z malor
p demones in h° tpe z de finalibus penis
ipor z remunacoe iustor vocari revelacio
cor q optime ... ato sicut ... ad revelacoem
erant z sic ille ... lib ipsa in apic
visio ipsa z sic cor^9 lib ipsa q ... appella
lic ... de statu regis ezechie z ...
dacii ... regni babilonie z regni ...
z alior ... i mlta dicta ... ab i loco
... fuit i spu i dnica die z ...
... revelacio ... putas tuc i
pncipio tuc 6. de statu septe eccliar
asie minoris z angelor s. platos ipar

sic enim inspicienti apparet quod sicut in obiectione
ex hiis que posui de c° xij. loco nondum est
quod non dixi quod 2ª multitudo quam dinumerare
nemo poterat tunc hiis visionibus ex quo
Iohannes hic vidit constat autem eum vidisse
complendam ante iudicium finale quod ita se
refert vidisse ante apertionem sigilli vij.
de qua apertione c° consequenti viii° predicat
enim apostolus non dicendum erit ante iudicium.
totus liber scriptus erat illud placet ondit ...
obiectione de ix° c° et dece[m] partes super dissolvimus quando
visa sunt et aperta ea que fuerit revelata non sunt
sed ante finale iudicium scribenda sicut revelata fuerunt
Iohanni. conclusisti quod ea revelata de quibus
obiecisti tunc sancto Io. patrata non fuerunt ut patet
in revelatione eorum figurationibus per homines videntibus
visionibus ex quo visiones iste per apostolum predicta[s]
fuerit ut dixi supra et dubitare videris quando ...
fuerunt figuram patris quod ipse se vidisse
tamen fuit in terra tempore quo revelatio
ipsa fiebat. in c° capitulo etc. de spiritualibus
visionibus quod ipse se vidisse in c° sic fuit ante
et ante fidei affirma quod erant aut fuerunt
tunc tempore quo revelatio de eis fiebat quando
aliud non designat ut dixi supra
de omnibus quod dicit se vidisse in celo quod
scripta per ea erant ante erunt tempore visionis
complenda sed constat quod non in c° supra
affirmasti quod in magis de uno quod se dicat
vidisse quod de a° patet patri in aliis veritas
in quo declaravi at quod ...
visionem narrata seu expressa respondet
affirmasti quod omnia que ipse scripsit in vij. se
vidisse dicit se vidisse in c° sed enim scriptura
in hiis de equis et de sepulchris ac sanctis ...
in passione ut de Tremonia narrasset
mortem tunc fuisse factam in c° sed quod ...
... visionis et per similitudinem in prima ope-
ratione non suscepi promissa et suffiiciat quod

Iohannes. Patet ut visus a ... ponis
nunc quod habes **Ricardus**. Ad hoc ...
loquitur apostolus de Abraham et aliis patribus
antiquis et de eorum fidei firmitate sic concludit
et hii omnes testimonio fidei ~~firmitate sic concludit~~
... inventi sunt fideles non acceperunt
repromissionem. Deus pro nobis melius aliquid
providente ne sine nobis consumarentur. re-
promissionem ita exponit in ipso a° et in ... sicut
defuncti sunt omnes isti non acceptis repromis-
sionibus sed a longe eas aspicientes

et salutantes et confitentes quod peregrini sunt et
hospites super terram quam enim hic dicit signat
se patriam inquirere et si quidem illius meminissent
de qua exierunt habebant utique tempus revertendi
nunc autem meliorem appetunt id est celestem ideo non
confunditur deus vocari deus eorum vel eorum parauit
enim illis civitatem et in parte ... de Abraham loquitur
sic ait fide demoratus est in terra repromissionis
tamquam in aliena in casulis habitando cum Ysaac et
Iacob coheredibus repromissionis eiusdem expec-
tabat enim fundamenta habentem civitatem cuius et condi-
tor deus et in c° epistola c° xj. dicit et hec est repromissio
quam pollicitus est nobis vitam eternam et est hec repromissio
qua hii patres expectabant vel habitatio celestis vita
eterna quam c° ... ipsius epistole vocat regnum
et salutem ... qui hii patres ita
repromissionem seu consummationem ut hic loquitur fuerant
acceptum nisi dicas hiis apostolum ex certa dicit
sic respondisse sicut defecit enim me tempus enar-
rantem de Gedeon, Barach, Sampson, Iepte, David,
deus Samuel et prophetis qui per fidem meruerunt
regna operati sunt iustitiam adepti sunt repromissiones
et plane dicit quod isti sancti patres et prophete tunc
sic sepe adepti sunt repromissiones dicat tamen
ante de Abraham et aliis nisi fide defuncti
sunt omnes non acceptis repromissionibus. sed sicut
erant ea accepturi ante finale iudicium quando
omnes iusti a mundi origine ea in corporibus
suis accipient quia ordinavit deus pro nobis
melius aliquid ut sic differentiam inter enim nos
et eos ... de ... ac tanta consumma-
tionis hiis scilicet promissionis hec enim consumatio nobis
tunc veniet et sancti patres accepissent repro-
missionem et quod aliud deus providebit ...
... pro nobis quod repromissio
ita eis usque tunc differtur ita ut tunc sit
confectum non videtur quod hec consumatio seu repro-
missio sit futura sicut ante finale iudicium
in ipsis patribus et in nobis quod generalis hominum apostolus
non dicendum pro illud providit nobis intelligere ...
quod hic est in ... in istorum sed quod ante finale
iudicium habebunt non solum celestem quam repromissio
videtur et per eam repromissionis eorum ...
ut hic supra claruit sed habebunt ... melius

... consumatio quod ad quod ... intelligi

Iohannes. Sic dicas te non videre
quod melius pro nobis deus providerit si maiorem
et aliorum consumatio differetur usque ad finale iudicium
sicut enim dicere possum quod non video quod melius deus ...

pro nobis providerit et sit cum consummatione ipsorum
scilicet quia christus ab inferis eos eduxit et secum sub
levavit in celum patres et patriarchas consummavit

Ricardus per attendis fructum et gloriam
novi testamenti ex hoc enim quod dilata fuit illorum
consummatio sanctorum beatitudo scilicet usque ad tempus
quo caritatis eis perficeret et a quo nos duceremur
post et infirmiore fidem et spe validiore
de mira filii salute habemus attentius recepturi
hominum filiorum nobis esse et multo ob hoc amplius
et ardentius christum ipsum diligimus recepturi
cum sit ut christi ab ipso sicut nos iam consecuti
novimus quod non nostro multo est gloriosior quam illorum
et sic in mente sanctificamus nullus in fide et
spe radicatum solidamus et efficiamur in nova gloria
ampliorem quorum nobis fuisset si priores
fuissent cum nos sed cum patrum tempora consummati
quia eo modo quo ipsi consummati seu salvati fuisset
et nos consummati sumus postea et fuissemus sed
sic ad vitam quia omnibus est modus salutis omnium
nec plus minus deo convenit salvandi eatenus
verius omnibus et necesse

Johannes sancti doctores
plures hunc consummationem quia innuit cum dicat ne
sine nobis consummarentur finale beatitudinis totius hominis
et corporis ut in hoc loco accipiunt quod si
fuisset fratrum in patribus successive in morte
ipsorum perisset fides in nobis et cuius initia de
qua fide est totum illud capitulum quia apparuit
dixisset nostrorum glorificationem in corpore et fides esset
augmentum non apparuit ut promittit et ideo dicit
apostolus quod deus pro nobis melius aliquid ordinavit
scilicet fidem et initium quibus salutem accipimus et
primum cumulamus quia in nobis non fuisset si
patres antiqui in promissione istorum seu consummationem acce-
pissent in morte

Ricardus qui sic capitulum
accipiunt dicunt hunc quod [illegible] est quod gedeon
barach sampson iepte david daniel et samuel
et prophete ad receptionem sunt repromissiones cum ipse reddi
promissiones et cum in primo capitulo ut precepi expo-
nat civitatem celestem et Johannes capitulo affirmat beata terrena
[illegible] si dixerint repromissiones intelligi hec gedeon
fregisset sed terra chanaan hunc accepit [illegible]
hic de daniele sic dicunt cum ipse a sua pueritia
usque ad mortem erat in babilone captivus et a
multa prophete in captivitate fuerit ortus et mortuus et
[illegible] hic dicit fortem de prophetis portionibus quod
adepti sunt repromissiones sed non videtur quod
[illegible] posuit sic hec expositio habitis consurgit
aut illud quod de quo [illegible] scripte hunc [illegible] affirmat
[illegible] ad hebreos capitulo xii exaltando statum patrum
[illegible] statum sub lege sic dicit non accessistis
ad tractabilem et accessibilem ignem et turbinem
et caliginem et procellam et tube sonum et vocem
verborum quam qui audierunt excusaverunt se
ne eis fieret verbum non enim portabant quod di-
cebatur et si bestia tetigit montem lapidabi-
tur et ita terribile erat quod videbatur quod moyses
dixit exterritus sum et tremebundus sed accessistis ad
syon montem et civitatem dei viventis ierusalem celestem
et multorum milium angelorum frequentiam et ecclesiam
primitivorum qui conscripti sunt in celis et iudicem omnium deum
et spiritus iustorum perfectorum et testamenti novi mediatorem
ihesum ecce dicit patres accessisse tunc ad civitatem
celestem et angelorum frequentiam et ad christum et ad
iudicem deum volens manifestare quod de statu in
quo erat pro morte ad istos statum transitione
aut transire posset si enim usque ad iudicium
expectare deberent quo est verum quod eo tempore accesserunt
fuerunt quia sicut patrum sic omnes iusti an[illegible]
post ad iudicium ierusalem celestem et angelorum societatem
accesserunt et iste accessus non per donum sed
sic solummodo per gratiam in patria [illegible]
iustorum perfectorum vocavit nec aliorum iustorum
cum in fine iudicium ad eos [illegible] acting[illegible]
quod illorum spiritus tunc erant in celesti ierusalem non
spiritus omnium imperfectorum [illegible] non extollere statum patrum
[illegible] accessum ad cetera primitivorum qui conscripti sunt
in celis sed sua conscriptio localis et alibi non est
in porcione tamen quod antequam omnes accesserunt ad
eternam defectuorum hic non

Johannes anima apponere in medium **Ricardus**
[illegible] apostolus capitulo quarto huius epistole ad hebreos post ex-
posita prophetica quod deus aliam requiem promisit
[illegible] quam requiem eorum intra promissionem
sed requiem de qua dicitur et requievit deus die septimo
ab omnibus operibus suis et de qua dicitur quod [illegible] si
introibunt in requiem meam quam requies nullam aliam
potest intelligi nisi divina bonitas quietans alias enim
ista requie non genuisset deus ipse die septimo cum
apostolus hunc requiem ex scriptura hebreos ad quos
loquitur sic hortatur festinemus ingredi
in istam requiem ut ne [illegible] quis incidat
incredulitatis verbum est enim sermo dei et efficax
et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens
usque ad divisionem anime et spiritus quia exhortatio hebreos
esset sub hiis verbis festinemus ingredi in
istam requiem per collationem martirii aut per
cumulationem virtutum in vita ista ut non indiget
purgatorio post mortem ab hac festinatione possent
ad requiem istam et ipsi salutem per animam accele-
rare ingressum quo enim quisque festinare
posset ingredi in istam requiem sine dubio finale
iudicium sit ingressum et tamen sic ob finem
[illegible] non videbitur quod festinationis omnem
[illegible] sui in multo cum alios hunc requiem [illegible]

sabbatissimum hanc compromissionem seu ...
ut locus ... in articulis acceperunt ... conclusionem
fratrum sunt nec ... in decima regione quinque festa
sunt festinatas ad quam hic hortatur apostolus primo in
themate ... et iohannes baptista et apostolorum nota
adduxerunt penitentiam agite appropinquabit regnum
celorum mathei 3o et 4o et mathei ... est enim ... aliud
primas ... agite penitentiam
... patebit ingressus in regnum celorum ...
... evangeliste ... exprimunt cum dicit ...
... et appropinquabit regnum dei penitentiam et credite
evangelio ... non ... dicit nolite
... regnum celorum ...
... scribitur ... in ipse ...
... cum dicit mathei 26 marci 14 et luce 22 ...
cum discipulis suis comedit et bibit in cena dicens
autem nobis non bibam amodo de hoc genimine vitis
usque in diem illum cum illud bibam vobiscum
novum in regno patris mei et luce dicit donec
regnum dei veniat et de comestione et dicit
non manducabo illud donec impleatur in regno dei
constat enim quod ... quo ascendit in celum ...
bibitum de vitis ... manducatum de
pane ... et comedit et bibit cum
suis discipulis antequam ascendit in celum ...
... cenam cum ... venit regnum eius
... regnum ... non ... predicatur ...
... discipuli et suis predicare mandavit appropinquat
regnum dei ... cum regno dei seu celorum si
intelligatur ... in ... per caritatem et
fidem ... cena cum ... in ...
... in ... de regno dei ...
... ita quod illud regnum fuit ... antequam
aut manducaret aut biberet cum suis ... cena
... in carne mortali ... quod antequam
comedit aut bibit cum suis discipulis ... surrexit
a mortuis ... fuit ... ita quod ingressus
... in regnum celorum ... in ... cena non
... alio modo intelligi potest ... nunc
quod venit tunc regnum dei seu celorum **Johannes** ...
... manducavit ... bibit cum suis discipulis in regno dei ... in regno
... evangelista ... in
regno ... in certa ... non
... de regno ... **Riccardus**
... loquitur non ... ut ad ... aut ... in regno ...
... aut ... regnum eius ...
... aut ... in regno ...
... sicut ... in regno
... mei ... luce ...
donec veniat regnum dei ... in illud ...
... morte ...
... in regno suo constat autem ...

illos iam esse ... et non venit ... finale
... ad mortem ipsorum ... venit ... in regno suo
... ut ... et ad ... paschate
... suppeto

P... appropinquato regnum celorum seu
... mathei 11 ... a diebus Johannis baptiste usque
... regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt
illud omnes enim prophete et lex usque ad Johannem prophetaverunt
qui enim ... regno ... aut ... violenter rapiunt ... appropinquant ...
festinant ... hic dicitur ...
... in regnum celorum ingressus ...
impediatur ... cum ...
... ita ut ... ascenderet
mortem ... in hoc regnum ascendunt ...
appropinquare ... rapere illud et violenter illi
... per ... in ipsius regnum festinare **Johannes**
... regnum celorum ...
... intelligi et non habebit
... **Riccardus** ...
... amen dico vobis non surrexit inter
natos mulierum maior Johanne baptista qui autem minor
est in regno celorum maior est illo et ... a diebus
autem Johannis regnum celorum vim patitur ...
... aliud ...
... in ... accipi
... accipi ... regno celorum ...
... qui minor est in
regno celorum minor est illo et Johannes ... accipi
regnum celorum et ... qui regnum celorum vim patitur
... si illud attendas ... subiungit ...
... omnes enim prophete et
lex usque ad Johannem prophetaverunt ... duplicem
... ut prophete et lex prophetaverunt usque
ad tempora Johannis ita quod a tempore ... deficiebant prophete
et lex ... in tempore apostolorum
fuerunt multi prophete sicut agabus et alii de quibus
actuum 11 et 13 et filie philippi de quibus actuum 21 ... iudas
et silas de quibus actuum 15 ... actuum 19
quod paulus imposuit ... qui erant ephesi
... et prophetabant et erant ...
... Johannis ...
... quo ... prophetia ...
... lex ... et ...
... defuerunt ...
... et legis fuerunt ...
... prophetie ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

ad nostram instructionem Matth. 3o. Sic enim
et illud Malach. 3. Ecce ego mitto angelum meum
et preparabit viam ante faciem meam [illegible]
Luc. 1. et Matth. 11. Et sic dicit Lucas [illegible]
sicut enim [illegible] discipulis [illegible] signa
dixit O stulti et tardi corde ad credendum in omnibus
que locuti sunt prophete. Nonne hec oportuit pati Christum
et sic intrare in gloriam suam. Et incipiens a Moyse
et omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que
de illo erant. Et infra dixit Christus: Hec sunt
verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem
vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia que scripta
sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me. Ex
quibus constat quod [illegible] prophetata in lege et a
prophetis omnibus quam [illegible] apud iudeos
exhibita fuit per Johannem in [illegible] Luc.
dicit Salvator: Ex eo regnum dei evangelizatur
et in isto [illegible]
[illegible] a diebus Johannis baptiste usque nunc regnum
celorum vim patiebatur et violenti rapiebant illud
[illegible]
[illegible]
ab omnibus [illegible]
illud conantibus [illegible] usque in diem
iudicii non tunc illud rapiebant non enim [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illud [illegible]
[illegible] et [illegible] illud [illegible]
per angustam portam [illegible] rapuerunt illud
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Jo. [illegible]
eterna amen amen [illegible]
[illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
vitam eternam [illegible]
[illegible]
[illegible] de morte ad vitam [illegible]
[illegible]
[illegible] arta est via et angusta est porta

que ducit ad vitam et quam lata est porta et spaciosa
est via que ducit ad perditionem [illegible]
[illegible] per angustam portam [illegible]
[illegible] arte vie et huius porte anguste [illegible]
[illegible] quo per eam intratur ad vitam
et ipsa ducit ad vitam [illegible]
dici possit porta ingrediendi ad vitam [illegible]
post hanc vitam [illegible]
[illegible] et ideo dicimus quod mortuus
est [illegible] via non est viator [illegible] in via [illegible]
in vita presenti [illegible]
loquitur de via spaciosa et porta lata que ducit
ad perditionem [illegible] ad presens
[illegible] precedente articulum libri xi. Et de via arta
et porta angusta que ducit ad vitam eternam
[illegible] probabilius quod intelligit hic portam
angustam et hanc viam artam tantum ad vitam [illegible]
ad vitam celestem [illegible]
[illegible] porta [illegible]
[illegible] ad illud [illegible]
non attingere ad illud [illegible] illud [illegible]
[illegible]
[illegible] a suo vero a [illegible]

Item iste artus [illegible]
[illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **Johannes** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **Ricardus** [illegible]
[illegible]
[illegible]
Salvatoris [illegible]
[illegible]
[illegible]

afferunt quod vita eterna quam vocat divinam de iustitia promittitur [illegible] ex quo de [illegible] reddi convenit magis, tamen quod dicit [illegible] quod iuste et debitum, tamen quod ibi dicit [illegible] opera[illegible] et reddere illis mercedem, merces enim de iustitia debita est operariis, sicut dicit apostolus [illegible] quod vita eterna procedit [illegible] ex gratia, ex quo non intelligere quod est ex gratia [illegible] caritas de sola gratia conferuntur, ita quod non potest aliqua merita que caritatem precedere [illegible] vita eterna est danda de iustitia [illegible] non excludit saltem iustitiam et saltem meritum quamvis [illegible] gratia [illegible] de sola gratia sit data magis posset [illegible] de iustitia [illegible] non est [illegible] iustitia [illegible] debere vita eterna et sit de gratia [illegible] aliud non esset [illegible] sicut dicit [illegible] de iustitia debere et sic [illegible] non [illegible] post mortem reddi [illegible] iusti [illegible] infernalis statu post obitum reddi [illegible] iustitiam compensare.

Johannes Quomodo [illegible] iustitia est in punitione malorum et in remuneratione bonorum [illegible] iustitia quam punit malos est de iustitia legis date et est de lege nature [illegible] ratione dubitari quod data creature competens a quo [illegible] aliud [illegible] iuste [illegible] dicat esse iniusta et iniustitia sustinere [illegible] iustitie [illegible] bonorum quam dicit non [illegible] simpliciter gratia [illegible] lex nature [illegible] diligens creature seu puniens [illegible] dicat [illegible] ita esset [illegible] eternaliter [illegible] passio ad [illegible] homines [illegible] punit de iustitia eterna et [illegible] felicitas [illegible] iusti [illegible] de iustitia debeat [illegible] post mortem [illegible] posset reddere [illegible] mundi [illegible] iusti in morte [illegible] precedere [illegible] quam non [illegible] ad inferos descendisse [illegible] de aliis hoc [illegible] posset [illegible] non [illegible] sunt [illegible] debita de iustitia aut [illegible] posse [illegible] iustitie [illegible] quod [illegible] iustas [illegible] status [illegible] redderetur [illegible] posse [illegible] ad [illegible] quod [illegible] status [illegible]

[illegible] de iustitia [illegible] sicut premium operibus [illegible] legem iustitie [illegible] de [illegible] premio [illegible] apostolus [illegible] non [illegible] gratiam [illegible] debitum [illegible] non potest [illegible] ab [illegible] apostolus [illegible] condigno [illegible] apostolus ad [illegible] non sunt [illegible] ad futuram gloriam que revelabitur in nobis [illegible] futura gloria non potest [illegible] legem iustitie reddi bonis in morte [illegible] de gratia [illegible] posse [illegible] post mortem reddi [illegible] gloriam [illegible] sic [illegible] meritis [illegible] non potest [illegible] non [illegible] illud [illegible] posset

Ricardus [illegible] opus est [illegible] ad iustitiam [illegible] aut [illegible] indicat [illegible] seu [illegible] agentis aut [illegible] indicat [illegible] seu [illegible] aut passi, aut [illegible] indicat [illegible] ad gratiam [illegible] per baptismum [illegible] apostolus [illegible] domus naturalibus [illegible] ornatur [illegible] de sola iustitia [illegible] iusta in eo [illegible] seu [illegible] seu passi [illegible] ad iustitiam [illegible] non reddere [illegible] illud [illegible] iusti illud [illegible] flagellat impios in hac vita aut in inferno torquet malos [illegible] malorum [illegible] iustitiam [illegible] pena non [illegible] quo ad [illegible] iuste [illegible] iustitia [illegible] agentis et passi [illegible] sic punitio malorum a deo et remuneratio bonorum [illegible] apud te [illegible] non dubito

Sic [illegible] quo ad [illegible] duos actus iustitie [illegible] punitionem malorum et premiationem bonorum [illegible] actus [illegible] iustitie [illegible] in iustitia [illegible] impiorum [illegible]

Johannes [illegible] non punitio malorum sit iniusta [illegible] eo quod ad [illegible] actum [illegible] iustitia [illegible] legis [illegible] et legis nature [illegible] ratione [illegible] illorum actum sic iustus [illegible] seu passi [illegible] magis [illegible] delinquit quam [illegible] de condigno [illegible]

pena quam alius meretur puniri ut predixi. **Ricardus.** Iustitia 2a est quia post has duas scilicet divina celestis iustitia qua illa dicitur iustitia divina omnino iusta/ sed quod potest esse ordo quo ad iustitias istas que sit tertia et considerans premiatio bonorum sit iustior quam malorum punitio quamvis sine de aliis duabus non dubitabis ut punire quam bonorum premiare premiorum iustior dicatur quam malorum punitio. **Johannes.** Sed hoc non sicut quam puto efficaciter posse [illegible] dubitare. **Ricardus.** Pinga animi intus tue et fige eum si potes in summa iustitia et videbis quod ad hoc quod sit summa iustitia oportet quod sit summe bona quia summa bona quam si aliud quam summa iustitia esset summum bonum seu summa bonitas cum summo bonum dicatur esse iustius consequens quod aliud summum bonum iustitia esset maior quam predicta iustitia quod nulli dubium quam summum bonum iustitia sit summe iusta sive bona nec minus dubium quam iusta summe bona sit summa iustitia igitur summe bonum seu summe bonitas perfecto et essentialiter est sive iusta et summa iustitia est essentialiter summe bona et summe bonitas quia sive bonum bonum necessario et essentialiter est summa bonitas quod ex hoc clarius quod summe bonum non est per aliud bonum sed per se quia alias per illud per quod esset bonum melius ipso esset/ et non consequens quod sive bonum sit per se ipsum sive bonum/ nec autem per se ipsum sive est sive bonum nisi summa bonitas/ igitur necessario sive bonum est summa bonitas/ videbis igitur quod summa iustitia ut sic summa iustitia est summa bonitas ergo si autem consideres clare videbis quod ipsa summa iustitia [illegible] est summa bonitas quam summa iustitia quam in omnibus aliis bonis et iustis iustitia in bonitate fundatur/ ita ut prius ordine sint bone quam iuste sic sunt bone sapientes prius et de sic bone quam sapientes et dicuntur pie et bone prius et de [illegible] sint bone quam pie/ et ita de ceteris quantum pertinet dicuntur bonus [illegible] post salem enim [illegible] constat quod summa iustitia fundatur in summa bonitate ita quod ipsa summa iustitia prius et de tali est summe bona et ideo summe iusta quia est summe bona quam summa iustitia et in summa sapientia et summa clementia consequenter essentialiter summa bonitate et cum in nostro proposito sive quam summe bonorum nam cum debent in esse tali et de [illegible] prudentes quod dicitur plus quam bonum et eo [illegible] sigillum. **Johannes.** Fateor non negare possum quod summa iustitia est summa bonitas et ob hoc est summa iustitia quia est summe bonitas essentialis iustitia [illegible] est summa bonitas sed hoc ad illud quod [illegible] non video affirmare. **Ricardus.** Ideo prudenter et attende considera si summa iustitia sit summa bonitas et ob hoc sit summa iustitia quia summa bonitas non potest [illegible] absolute summa dispositione seu distendere [illegible] illud sit nomine summe iustitie et omnino [illegible] repugnans et tanto amplius adversio iustitie quanto magis bonitati repugnat ut patet quod bonitati summe dare quod illi sive iustitie contrariatur et quanto amplius [illegible] summe bonitati tanto magis contrarium sive iustitie alioquin summa iustitia [illegible] esse summa iustitia quod est tanta bonitatis. Nunc autem attende quod summe bonitati [illegible] premiare quam punire quia omnis adversatur bonitati et est alienum a sua natura quam puniret sed cavere magis quod [illegible] unde quod punire quod accidit ex maleficio causatur. Tenetur premiare non sed punire quod ex se [illegible] quam ab ea sua causa sive [illegible] tota mundi [illegible] et omnium creaturarum omnibus [illegible] precessit quod sive iustitie [illegible] amplius premiare seu premiare [illegible] quam punire quam autem magis summe iustitie [illegible] quod summa iustitia non dubium quod sit iustius aliis iustitiis quod sunt [illegible] potes concludere quod premiare bonorum [illegible] est iustior quam malorum punitio.

Johannes. Licet [illegible] iustificatam orationem [illegible] ad [illegible] ex totis cordis mei medullis amplector [illegible] ad dissolutionem [illegible] difficultatem aliquam obiciam. **Ricardus.** Non [illegible] obiciam quod bonorum non [illegible] ad beatitudinem accipiendam si magis [illegible] iustitie premiare bonos quam malos punire [illegible] non debet bonus [illegible] mendo et ideo [illegible] omnis [illegible] quibus premiare [illegible] **Johannes** [illegible] dentibus a [illegible] pena pro peccatis [illegible] lex [illegible] quod [illegible] ad beatitudinem pro suo obsequio [illegible] quam lex nec [illegible] non solet iustitia [illegible] non [illegible] aliquis esse [illegible] nec [illegible] esse remuneratorem bonorum seu malorum et ideo lex quam [illegible] legere bonorum nec non [illegible] de eterna [illegible] bonorum [illegible] quod [illegible] adventum in [illegible] et [illegible] non [illegible] ad [illegible] iustos [illegible] ob beatitudinem de iustitia debetur non [illegible] ex hoc si [illegible] consideres [illegible] quam sine iustitia sunt beatitudo debita de iustitia [illegible] de iustitia [illegible] legem [illegible] aut legem ab eo datam [illegible] et eius oblationem [illegible] sacrificium pro peccatis [illegible] et actualibus peccatis mortalibus non potuit pro peccatis corporum omnino satisfacere consequenter quod ille qui beatitudinem [illegible] agentibus promisit sic satis facere debuit pro corpore peccatis et ita consequenter quod deus debuit [illegible] et [illegible] sacrificium [illegible] pro peccatis hominum quos salvare promisit [illegible] autem in libro [illegible] seu sui sacrificio [illegible] sufficienter [illegible] pro peccatis mortalibus et ideo summe bona iustitia

dicit apostolus ad Colossenses quod chirographum non aliud
est quam obligatio ad penam dampnationis. Unde
[illegible] dicit seu ut [illegible] quod ab
lege quis purgatoris deficientes de anima ipsi
sine sufficienti peccatum unius dicamus donec
aliquis de suo genere pro suo peccato satisfaceret
sicut supra in 3o. huius ordinavit unde apostolus ad Romanos
4o regnavit mors ab Adam usque ad Moysen
et in eos qui non peccaverunt in similitudinem prevaricationis
Ade et infra sicut enim per unius delictum in omnes homines
in condempnationem ita et per unius iusticiam in omnes homines in
iustificationem ita obligatio ad dampnationem seu chiro-
graphum decreti dampnationis sublatum erat nondum
Christo oblato sicut dicit apostolus ad Colossenses 2 supra
et vos cum mortui essetis in delictis et preputio
carnis vestre convivificavit cum illo donans
vobis omnia delicta delens quod erat contra
nos et ipsum tulit de medio affigens illud
cruci exspolians principatus et potestates et cetera et ad
Hebreos 9o dicit apostolus de Christo et ideo novi testamenti
mediator est ut morte intercedente in redemptionem
earum prevaricationum que erant sub priori testamento
repromissionem accipiant qui vocati sunt
eterne hereditatis repromissionem [illegible]
[illegible] ita quod [illegible] clavo mortuo
Christo et eius morte intercedente acciperent
Unde constat quod infantes circumcisi ita erant
per Christum sicut alii de inferno educti et in celum
cum eo adducti unde dicitur Christus de tota sua
captivitate ascendisti in altum captivam duxisti cap-
tivitatem [illegible] et ita constat quod infantes
baptizati [illegible] in celum [illegible]
ascendunt et in baptismate [illegible] acceperunt [illegible]
non est in [illegible] eos quod eos impedit aut
retardat sicut in spiritibus predictis.

Iohannes [illegible] in [illegible] quod [illegible] non quod
infantibus predictis de iusticia baptismi debetur [illegible]
infantibus sub lege tempore circumcisionis et
tempore gratie baptizatis baptismo [illegible] de sola
gratia [illegible] cum non multa habeant in hac
[illegible] et non [illegible] de eis sicut debitum
[illegible] **Ricardus** gratia sola in
infantibus non excludit iusticiam formatis
[illegible] formatorum excludat iusticiam et [illegible]
[illegible] inchoatur in [illegible] debetur
de iusticia [illegible] sicut predicti sunt
infantes in morte [illegible] acceperunt formatam
iusticiam [illegible] est [illegible] et [illegible] ut
dicit **Iohannes** non [illegible] iusticia [illegible]
debetur infantibus circumcisis aut in baptismo
qui non [illegible] **Ricardus** quod

[illegible] prodesse per circumcisionem et baptismum ac non instituta
sunt quod ad penitentiam solum quod [illegible] de corpore
[illegible] corpore eius spiritus [illegible]
[illegible] de [illegible] suo quod [illegible]
[illegible] fecit unde constat quod [illegible]
debebat eo quod [illegible] esset [illegible] circumcisionis
[illegible] debent [illegible] sic [illegible]
[illegible] inter me et te et inter semen tuum post te
[illegible] suis [illegible] ut sint de
tuis et semini tuo post te [illegible]
[illegible] ut sit signum federis inter me et
vos [illegible] circumcisionem sunt signum seu sacramentum
[illegible] et [illegible] circumcisio unde constat
quod in circumcisione [illegible] solebat [illegible]
non est ad [illegible] ut [illegible]
[illegible] quod [illegible] sunt [illegible]
[illegible] nomen [illegible]
et gubernator est [illegible] absque [illegible]
[illegible] ut sint [illegible]
[illegible] ex circumcisione non [illegible]
[illegible] in hoc [illegible]
[illegible] alio [illegible] in [illegible]
ne [illegible] fedus [illegible] quam non homo
[illegible] fedus [illegible]
esset autem [illegible] eius [illegible] est [illegible]
[illegible] non foret [illegible] quod iusticia
sine [illegible] ut [illegible]
unde apostolus ad Romanos 2o circumcisio quidem prodest si
legem observes si autem prevaricator legis es
circumcisio tua preputium facta est non autem prodest [illegible]
circumcisio observanti legem non facienti iusticiam
a peccato [illegible] est a [illegible] non [illegible]
[illegible] preputium [illegible] iusticia per [illegible]
legis [illegible] nomen [illegible] sic enim [illegible]
apostolus quod [illegible] ad [illegible] dicit circumcisio non est
et preputium non est observatio mandatorum Dei et ad
Galatas 6o in Christo Iesu neque circumcisio aliquid valet neque preputium
sed fides que per caritatem operatur [illegible] intelligendum
quo [illegible] homines [illegible] legis quam [illegible]
in circumcisione [illegible] preputium [illegible]
[illegible] quod iusticia [illegible] sub lege tempore [illegible]
[illegible] in [illegible] autem salus
[illegible] de baptismo [illegible] est [illegible]
[illegible] circumcisionis [illegible] baptismus [illegible] sacramentum
et gratia [illegible] unde de effectu baptismi [illegible]
dicit apostolus ad Galatas 3o sicut [illegible]
[illegible] et [illegible] effectum [illegible]
[illegible] in Christo baptizati estis Christum
induistis non est Iudeus neque Grecus non est servus neque
liber non est masculus neque femina [illegible]
estis in Christo Iesu quod Abrahe semen estis secundum promissionem
heredes esse quod hereditas promissa Abrahe [illegible]

[illegible]

Ca[m] 20[m]

Johannes [illegible]

Ricardus [illegible]

Johannes [illegible]

Ricardus [illegible]

Johannes [illegible]

Ricardus [illegible]

bi'tu's patens legem spiritualibus omnino
exigit ut ipse pinitens h'9 sacrificium p
salvandorum peccatis offeret ex quo ait cum
nichil fuit sufficiens q' p peccatis eorum posuit
quesivi sm aplo 2a ad ebr. 2o de do legis
dicit ille fidelis permanet negare seipm
no pt negaret aut se cu sit veritas si
promissa no faceret ergo et ex hoc p bonis
z iustis demeri'n b'ti' do detiu' no promisso
q' deus debuit p peccatis hom seipm offe
re hostiam p peccatis nec hic debuit facere i na
tura aut aa ab huana qz tlis oblatio n
ad homes p'tinet sic nec h' fcu in na huana
ad angelos ptinet qz s' fuina exigit iusticia
ut do in na huana offerre p peccatis hom
quia aut si alius a do cu sit obtulisset
q' sine volutate sua omino hic fieri no potuit
z tu ipse p alio oblatus p semetipm fuit
oblatus fuisset sm quia ipse i huana
na se ipm p peccatis hom offerre debat no
h' q' ginenenaus facere potuit qz morte plus
sa z amara sumpsit sustinendo vides qz ex
ho q' beatudo demeri'n debetur bonis sed
q' deus debuit incarnari qui alit ggiue
z iuste aut no ita ggiue ut sit volo b'ti'do
redi no potuit ut ipse i huanitate pnam
p eorum peccatis exsolveret z ob ho n' eorum debuit
b'titudine recipe antiq' h' sacrifico esset xpleta
z sic in do obitu no i'ce gelidis q' sim
ra pru' an i' adventu debant de morte
transire ad gloriam si gla seu b'titudo eis de
iusticia debebatur q'm io exigit ut sacrificio
perdat peccatorum ne' n' morte te debet de
apli. no sunt condigne passiones huius temporis 2o
quod g'uis no sunt omino condigne tn illa
futura gla u' m'n de longe sume iusticie
p hiis talibus passionibus z iustis debetur
qt no go illud q' ego dixi i ce obicitur. b.
q' b'titudo eorum is redditur h'i i morte sic
b'titudo aie. si b'titudo aie a de iusticia
redditur qui ergo i prima roe no ex ho
concludi q' b'titudo debet aie de iusticia
s' ex ho q' sic pena infernal debetur de
iusticia aie p peccatis eorum z. tocius hois
ita gla seu b'titudo celestis eo' de sibi
iusticia debet' p mis opom q' est ro me plasse
ex ho cum concludi q' sic mala seu impia
i mete p9 morte pun' sic bona pi iusti
p9 morte i mete pmia' si nl obmet ex
parte ipius. s' nc peccatum ne pena peccati ita q' ite

arti' 2e sic se' ex pon ut dixi no ex ho
solo q' de iusti pmio aie iuste debet

Johannes ad q' redditur iusti aut pmium
in speciali z p finale iudiciu ad velle an illud
iudiciu q' eis p suis opibus iuste debet
acciperunt no cum vr i iudicio q' q' illo accipe
s' parabolam salvatoris mt 2o de denario denario
z sero tibus operariis qui grant reddendo i cap'to
a novissimis usque ad pmos ita ut sint novissimi si'
cut q' ad operarum sit sil hinc denarium acceperunt
q' et no pt n in speciali iudicio. 2o 2a mt'
describit finale iudicium ipse salvator dicit cum
nomen filius hois i sede maiestatis sue z cgrega
buntur an eu omnes gentes z segregabit eos
ab invicem sic pastor segregat oves ab edis
z statuet oves a dextris edos aut a sinistris
tunc dicet rex hiis qui a dextris eius erunt venite
benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum
a constitutione mundi z'c et infra tunc dicet i hiis
hiis qui a sinistris eius erunt discedite a me
maledicti i ignem eternum q' paratus est dyabolo z
angelis eius z se' z ibunt hii i supplicium
eternum. iusti aute in vitam eternam si' vr q' in finali
iudicio q' no diu'm i' desebit ob tn boni qua
mali recipient opa suorum acceperunt qui p eu
i redditionis allet de bonis esurivi z dedistis mi
manducare z'c' Jt sm mt' 16'. filius hois venturus
e in gla patris sui cu angelis suis z tunc reddet
unicuique s' opa sua z apoc' pi' advenit ira tua
z tps mortuorum iudicare et reddere mercedem
servis tuis pphis z sanctis timentibus nom tuu
pusillis z magnis z apoc' ulto. ecce venio cito
z merces mea mecum reddere unicuique s' opa sua
i hiis om doc n' corpori s' de omnibus plac
exprimitur q' in finali ie advectu recipient opm
suorum mercedem Ricardus no du'm q' de
aie in parte b'te ampliorem b'titu's recipiet i
illo extremo iudicio z omnes impii g'uiorem dampna
cio tunc quali dabitur pmiu z pena s' gnali igni
genere q' do e z fuit ppo deu q' tunc unaqueque
sint bonus sint malus opm suorum mercedem accipiet
si an no recepit mercedem sm io dicit ps' sua
ep' c' 3o nod' apparuit q' erimus scimus qm cu
apparuit similes ei erimus z scimus q' de ho e9
erat s' unq' an iudiciu forent ei similes
q' cont cu visuri erant ei no
erat q' plene ante ptgaverunt qp hac 2' ratio
i retribucio malorum z bonorum in sac' scriptura
debiuc' illi finali iudicio z pp ho i q' tunc tota
hoies recipient q' an no hebut z pp gliorificatio
corporum iuncta cum deca sic sit in sac' [illegible]
pretendit omnes bonos z malos tunc recie[illegible]

Sa^m 20^m

retribucionem accipere quam meo iudicio satis declaratur augmentacione premiorum et aliqua iusticia satis declaratur per equalitatem retribucionis in illo tempore future et multa sunt assignata tibi secundum ipsum contra quia dixi quod sunt contrariorum implicativa. Si autem plane et per hos modos puto ista sane posse intelligi quod obviat tamen predicte sine de casu ubi Christus est in puncto verborum primum modum videtur michi racionabiliter posse intelligi quod tu superius obiecisti quomodo tunc omnes recipient aut omnia nova aut post secula augmentata quod michi videtur modo quartum modum predictorum puto sane posse intelligi quod tunc. Si autem speciale iudicium non dico per speciale iudicium tunc homines non habebunt et sic michi primum modum omnes recipient tunc premium regnum s. a mundi origine et erunt in beata cena in qua ante non erant et ipsorum in eternum supplicium et sic est verum quod tunc reddet unicuique secundum opera sua s. unicuique secundum bona aut mala opera in vita facta nec excluditur primum plures beatitudinem secundum operibus teneant quod ipsi sic tunc beatitudinem accipient et sic apostolice et facile quamque pusilli et magni tunc retribucionem accipient sic dicat illud de apostolo quod superius posuisti et sic intelligi potest inmediate de sic in sapiencia hic et bladum demum et de apostolo sic predicto cum in posse intelligi michi quartum modum s. quod in adventu Christi speciale homines utique quos meruerunt quia ante non habebant secundum quod generaliter in eo modo iudicio accipiant primo modo et sic illud de apostolo ad Thimotheum 2o capitulo 4o reposita est michi corona iusticie quam reddet michi dominus in illa die iustus iudex sic intelligi quando tunc ipse in corpore recipient corona iusticie et sic intelligi primo modo quarto modo attende circa quod ante predicitur et puto quod quamquam in scriptura sacra compluries quod contineant mencionem seu retribucionem esse reddendam bonis et malis in adventu Christi seu in retribucione iustorum seu in resurreccione seu in iudicio seu per iudicium seu in die domini seu in consumacione seculi aut alio simili modo loquendi et non invenitur sic alicubi predictorum [illegible] a morte apte intelligi aut pluribus de malis predictis sic quod sic illa quod superius obiecisti hiis quod dixi de pena et premio animarum in puncto non obviant ita necessario ut in hoc opere inserere non oportet si non premissa contrariencium esse obviare.

Johannes Adhuc peto responsionem s. quomodo illud reddendum in iudicio seu per iudicium meretur vocatur michi allegata per me superius de Ciriano et apostolo cum tota merces reddatur perfectis in morte quod tota de iusticia est debita merces cum non impleta operanti [illegible]

gratiam sed secundum debitum ad Romanos 4o. **Ricardus** Cum ad genus premiorum aliud in descendendum est ne ipsa indignitate operis secundum ipsum premissionem et pro ipsa iusticia premiat et premittit in genere dilatapat in qualibet genus illud genus premii reddat dicam sic quod eternas opus et illud quo perfectis in morte reddet in iudicio quod secundum duo genera premii est genus et de natura divinus cum non dixi quod tota merces debita homini reddatur omnibus in morte nec hic autem eos amicorum secundum dixi quod animabus perfectorum in morte beatitudinem accipiunt ut puto michi premissa clarescere [illegible] [illegible] bono [illegible]

Johannes Quid est vir de diabolus infirmatum aut occisorum per herodem aut alios persecutores post Christum multis fuerunt de Christo de illis cum non sunt adducta praelibavit de pre intelligi secundum de Limbo diabolus captivat. **Ricardus** quando Christus in ascendit ad inferos post infernorum [illegible] sic dicitur apostolus ad Ephesios 4o et inde captivitatem [illegible] reduxit secum michi post horum et sic dicit captivitatem illarum dimittens in gratiam [illegible] sic ceperunt omnia peccata corum sic supra hic capitulo 4o addimur de hoc post Rey et spolians principatus et potestates traduxit confidenter palam triumphans in dicit apostolus ad Colossenses 2o. Tu autem sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua Zacharie 12o et secundum [illegible] mane mortis liberant suos redimens eos morte quam mortis et morsus inferni ero prelatus nec alios de sinus [illegible] sub dyabuli potestate. **Johannes** Cum quos de sinus capere inde et ab dimittere [illegible] petens et fuit bonus non [illegible] forte aliqui indignissent [illegible] amplecti et tristiciam eos fuissent magis congruum fuisset sumere bono latroni et fuerunt pro redemptori eos inde receptos [illegible] per suam sanctae pro suo nato [illegible] quod eos tibi sub sua potestate in peccata et inlan[illegible] quare dimittere sic forte cum latruis mortem non fuit ante eius morte plene [illegible] et nec puniebatur inferno illo die mortis fuit [illegible] [illegible] hec beatitudinem in principio [illegible] supra [illegible]

Ricardus Racionabiliter indicasti quando autem de predictorum [illegible] de sinus omnibus plorent et [illegible] sinus non expoliando infernum dixit nec esse racionale quod eos aspirorum piorum animas dimisisse cum ipse per originale peccatum non habebant quod [illegible] post secundum ipsum et passionem persolvit nec [illegible] [illegible] alios [illegible] debebant [illegible] incarnacionis [illegible] cum sublato s. cirographo [illegible] decreti quod erat contra nos et nobis contrarium [illegible]

transissent ad gloriam quia tam innocentes quam alii
cum multa perfectione in carne forte cum aliquibus venia-
libus vixerunt ab hac luce non conveniret divine iustitie
quod isti perfecti ante multa bona multo tanto tempore gloria
sibi debita propter sua opera punirentur et post(quam) ad ipso(s)
pertinere cum sic omnes sint non dubium ut pro suis
peccatis pena condigna recipient quod sic
religiosus cum ipsis perfectus aut multum iuste agit
deus quod cum infantibus qui magis bona meruerunt
Item bonitati sue non conveniret quod homo bono et pio
naturaliter quem et ubi hic disceperet a divina iustitia
et pio homo non conveniret filium suum dilectum ab eo
diu separari permittere propter leve culpa que in brevi
purgari posset et ob hoc pater qui non minus fit propter
magis desiderans cohabitationem cum filio cum ipso
quod ipse filius quam nunc deus summe bonus cum suis
dilectis filiis quibus penam aliquam sustinent
eternam separationem ullo tempore quo per legem puniendi
sunt iuste possint plene purgari aliqualiter sufficerent
ad hoc sunt iuste possent plene purgari non
contingeret Item quod deus contentum facile est creandum in
die obitus restituere vivos per vias suas quod in
penitentia articulo posito vel contritione facta ordinate
in morte recipiunt premium aut penam debitam
sive infernalem aut purgatoriam Item quod dicitur 2 Machabeorum
12° capitulo Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis
exorare ut a peccatis solvantur ubi hoc dicitur
quod pro defunctorum suffragia contra penam mortuis
dimittuntur Item si cum peccato decesserit usque
ad finale iudicium forte aliquis esset obligatus
ad certam penam quod non possit sufficere premium
tempus tale quod ibi non sancta est tempore sive
quo de pena et premio et quod alia parte
et sic puniretur tamen ultimo condigne et iuste quod
post iudicium non salvandus puniretur omnino sed tandem
pessimum affirmat autem in parte purgatorii

Johannes apostolus 1 ad Corinthios 3° capitulo super
tota purgatorium videlicet dicitur iudicium asserebat
sic dicit fundamentum aliud nemo potest ponere
preter illud quod positum est quod est Christus Jesus si quis
autem superedificat super fundamentum hoc aurum
argentum lapides preciosos ligna fenum
stipulam uniuscuiusque opus manifestum erit dies enim
domini declarabit quia in igne revelabitur et uniuscuiusque opus
quale sit ignis probabit si cuius opus manserit
quod superedificavit mercedem accipiet si cuius opus
arserit detrimentum patietur ipse autem salvus
erit sic tamen quasi per ignem diem iudicii diem domini
appellat in hoc more scripture quod dicit declarare
et manifestare uniuscuiusque opus et modum declarationis
et manifestationis quale sit opus uniuscuiusque dicit
ex purgatione ignis et cuius manserit arserit
et sic comburendum aut incendium accipiet aut
detrimentum et tamen salvabitur quasi non comburendus

qui super se edificaverunt si cuius ad quem discedit
puniretur et purgabitur ut salvetur Item hoc firmat ver-
mamente veni ut in libro 2 Machabeorum 12° ubi sic
scribitur et facta collatione 12 milia dragmas argenti
misit Jerosolimam offerri pro peccatis sacrificium bene
et religiose de resurrectione cogitans nisi enim eos qui ceci-
derant resurrecturos speraret superfluum videretur
et vanum orare pro mortuis et quia considerabat
quod hii qui cum pietate dormitionem acceperant optimam
haberent gratiam sancta ergo et salubris est cogitatio pro
defunctis exorare ut a peccatis solvantur ubi ostendit quod
iusti in peccatis decedentes per orationes et oblationes
vivorum possunt solvi a suis peccatis Sed videtur tamen
quod non sunt resurrecturi quod si sic defuncti essent videlicet
orationes pro resurrecturis et sic non esset pura vel orare
mortuis solvendum a peccatis ut dicitur et cetera et oblationes
inutiles absque spe resurrectionis et ideo dicit nisi enim
eos qui ceciderant resurrecturos speraret superfluum et vanum videretur
orare pro mortuis unde per hoc quod misit 12
milia dragmas argenti bene et religiose de
resurrectione cogitans non quia sic est causa ut videlicet dictam ob-
lationem et orationem ad resurrectionem quod misit orare unde
apostolus ad Hebreos 12 et 1 supra articulo allegato
2° accessistis ad Syon montem et civitatem dei viventis
et Jerusalem celestem spiritus perfectorum iustorum si enim in ipsa civitate
et spiritus perfectorum iustorum et decedentium
fuissent sub infirmitatem et imperfectorum et decedentium
in peccatis venialibus non videtur quod solas perfectorum spiritus
nominasset si autem aliorum spiritus tunc non erant
ad quos sit futurum statum post purgationem quia non fuerat
aliquid tunc purgati et per hoc non est iudicium quod
ipsius Ebrahe 10 Apoc. 20 capitulo Vidit autem predictus
Johannes et vidi animas decollatorum propter testimonium Jesu
et propter verbum dei et qui non adoraverunt bestiam
neque ymaginem eius nec acceperunt caracterem eius in
frontibus suis aut in manibus et vixerunt et
regnaverunt cum Christo mille annis ceteri mortuorum
non vixerunt donec consumarentur mille anni
hic enim videtur aperte negare visionem ab aliquibus
bonis donec consumentur mille anni nulli quasi nisi
illos mille annos de novo vixerunt cum Christo
qui illos non videt nec alii quia quos videt vixe-
runt ut dicit donec consumarentur mille anni Item
non solum ut videtur nisi de animabus decollatorum qui
non receperunt caracterem bestie 20 de quibus
et primo dicit capitulo 6° quia vidit eas subtus
altare dei quasi alie anime non vivunt nec regnabunt
cum Christo illis mille annis quos mille annos
omnes accepimus tempus quibus usque ad tempora antichristi
sicut hic videtur quod in eodem capitulo dicit et cum
consumati fuerint mille anni solvetur sathanas
de carcere suo et exibit et seducet gentes
que sunt super quatuor angulos terre gog et magog
et congregabit eos in prelium quorum numerus est sicut arena
maris et ascenderunt super latitudinem terre et
circuierunt castra sanctorum et civitatem dilectam et ascendit

a deo de celo et devoravit eos et dyabolus qui
seducebat eos missus est in stagnum ignis
et sulphuris ubi et bestia et pseudopropheta crucia-
buntur die ac nocte in secula seculorum. Hic ad gogo-
gog et magog [illegible] terra [illegible]
[illegible] diebus quando [illegible] ipsi [illegible]
[illegible] et [illegible] in terra [illegible]
[illegible] quando constat [illegible] non est [illegible]
[illegible] mille annos [illegible] eas quas [illegible]
usque circa finem mundi [illegible] successive [illegible]
[illegible] ad [illegible] **Ricardus** in [illegible]
articulo [illegible] expressa [illegible] non possit
[illegible] duobus articulis ad [illegible]
fidelibus hystoriis [illegible] passiones
sanctorum [illegible] orationes angelicas
alii [illegible] alii [illegible] alii [illegible]
[illegible] martyrum [illegible]
eorum quibus [illegible] ut [illegible]
est fides [illegible] adhibenda [illegible]
[illegible] sine premissa non obstante quod illud
[illegible] apostoli [illegible]
[illegible] dies [illegible] declarabit
[illegible] ita quod [illegible] opera [illegible]
est declaranda [illegible] per ignem [illegible]
fuerint [illegible] loquendi [illegible]
[illegible] dicit enim apostolus ad [illegible]
et [illegible] reposita est michi corona iusticie
quam reddet michi dominus iustus iudex non solum autem
michi sed et hiis qui diligunt adventum eius
[illegible] articulo constat [illegible] deum [illegible]
[illegible] statim post mortem
coronam iusticie [illegible] enim [illegible] illud
intelligi [illegible] intelligi [illegible] quod [illegible]
[illegible] corona accipiet [illegible]
[illegible] augmentum [illegible] intelligi [illegible]
[illegible] articulo [illegible]
[illegible] sathane ut spiritus salvus
sit in die domini intelligatur [illegible] salvus fuit
[illegible] per diem domini [illegible] intelligi
[illegible] dies mortis [illegible] hominis [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] prohibet iudicare [illegible]
[illegible] finalis iudicii [illegible] nolite ante tempus
iudicare quousque veniat dominus qui illuminabit
abscondita tenebrarum et manifestabit
consilia cordium [illegible] erit laus unicuique a deo
[illegible] die [illegible] dies [illegible]
[illegible] non obstat quod [illegible] ut affirmas
quod orationes et oblationes sunt defunctis [illegible]
[illegible] qui [illegible] quod dicit [illegible] eos

quando ceciderint [illegible] [illegible]
et [illegible] orare pro mortuis [illegible]
[illegible] ob hoc dampnati est quod [illegible]
orationes [illegible] pro defunctis [illegible]
ad orandum quibus [illegible]
[illegible] eos [illegible] non [illegible]
[illegible] animas suas [illegible]
[illegible] articuli [illegible] duorum articulorum [illegible] apostolus
[illegible] efficaciter [illegible] sic arguit apostolus
[illegible] ad corinthios [illegible] si autem [illegible] mortuorum [illegible]
[illegible] resurrexit [illegible] non [illegible]
est fides nostra adhuc enim estis in peccatis [illegible]
[illegible] et qui dormierunt in [illegible] perierunt
[illegible] quod mortui non [illegible]
infert quod vana est fides [illegible] mortuorum
in [illegible] sic ratio [illegible]
[illegible] resurrectionem [illegible]
[illegible] orare pro mortuis [illegible]
[illegible] articuli [illegible]
[illegible] bonitate [illegible]
[illegible] qui dormierunt [illegible]
orationibus et [illegible] ut possint salvari
[illegible] non perierint [illegible] mortui [illegible]
[illegible] illud [illegible]
[illegible] pro defunctis [illegible]
[illegible] posse orationibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] sub [illegible]
[illegible] quibus lex prohibet [illegible] omnibus [illegible]
ob hoc [illegible] eos [illegible]
[illegible] iudicium domini qui [illegible] ut illud
atque ita [illegible] rogaverunt ut illud
quod [illegible] oblivioni traderetur [illegible]
[illegible] collatione [illegible]
[illegible] dragmas [illegible] argenti [illegible]
pro peccatis mortuorum sacrificium [illegible]
[illegible] et salubris est cogitatio
pro defunctis exorare ut a peccatis solvantur [illegible]
[illegible] die iudicii [illegible]
[illegible] non [illegible] nocet [illegible]
[illegible] illud [illegible] ne [illegible]
[illegible] et ignorantias meas ne memineris [illegible]
illud [illegible]
[illegible] aliud sonat [illegible]
[illegible] peccatorum [illegible] orasset [illegible] illud
peccatum oblivioni [illegible] non [illegible]
ante diem iudicii [illegible] orasset ut [illegible]
[illegible] a peccatis solverentur qui ante finem seculi
salvi non [illegible] solverentur [illegible]
[illegible] oratio [illegible]
[illegible] orationes et sacrificia salvari [illegible]

Quod non obicit de deo apostolus ad hebreos [illegible]

obviat quin de aliis non negat quin sint carare de numero celestis exercitus sed quod certus erat quod ipsos in sortem ipsorum in clarum et de impuris quamprimum decessissent erat in aliquo nunquam tunc purgati fuere non noluit ipsos de quibus certus erat obmittere alios non quorum certus erat docere primicias quod quia per eas intelligat primum societatem apostolorum et discipulorum qui in centum quadraginta quattuor milia annos alios precesserunt primum congregatorum in solis legis antique qui olim hoc possunt dicere primitie quod priores in baptismate fuerunt clarius in novo testamento sunt alios et alios novi testamenti autem aspectus preter salvatos qui omnes eius primo in celum ascenderunt et ob quod primitie agnoscunt dicta primitie primitias appellat sunt innocentes solos qui nunquam actuali peccaverit primitias appellet quod peccatis et ex se ad ingressum celestis exercitum pares constituit sed priores numero conformare sunt sic dicti ob sunt de lege quod sunt primitias appellet cum plures nulla virgines de quibus dicit Johannes Apocalypsis 14 hii empti sunt ex hominibus primitie deo et agno sunt apostoli sed quoslibet alios tunc ex hominibus in celestem exercitum constitutos intelligat per primicias eterni quod constat quod alibi innuit in eo fuisse ex hominibus quod ipsos priores et eternas primicias nec ipsos in peccatis defunctos noluit affirmare et in ecce quod corpus et spiritum purgatorium et et statim peccatis ignoravit et sic h[illegible] penam purgatorum in hoc tempore non impugnat illud non quod de Apocalypsis obiecit ceteri mortuorum non vixerunt donec consummentur mille anni agnovit prout intelligitur sic illud in 20 de virgine [illegible] nunc dum et non agnoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum non enim vero hoc dicitur sic quod eam postea agnosceret nec item affirmativa importat illud adverbium donec sic in supradictis affirmat et non recte, assumpsit quod de solis animabus decollatorum sermo sit et sermo communi indistincte de hiis qui non adoraverunt bestiam nec acceperunt caracterem eius in frontibus suis aut in manibus suis de hiis enim dicit Johannes quod vixerunt bestia nec acceperunt et regnaverunt cum Christo mille annis et quod ceteri mortuorum non vixerunt donec consummentur mille anni quod autem dubium illud est sic exposuit dicit ex hoc quod ille omnes adorantes bestiam et accipientes caracterem nominis eius dicit requiem die ac nocte in secula seculorum signis inquit adoravit bestiam et ymaginem eius et caracterem eius in fronte sua aut in manu sua hic bibit de vino ire dei quod mixtum est mero in calice ire ipsius et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum et ante conspectum agni et fumus tormentorum eorum in secula seculorum ascendet nec habent requiem qui adoraverunt bestiam et ymaginem eius et si quis acceperit caracterem nominis eius omnes quos innuit eum dicit ceteri mortuorum et ideo informat se de ceteris scilicet ad alios ab hiis qui non adoraverunt

bestiam et ymaginem eius sunt dampnati et nulli de hiis salvati et ideo nulli eorum vixerunt post consumationem mille annorum dicta de quibus loquitur scilicet ad primo et ideo de quibus non mille sunt ut dixi sed mali et dampnati intelligit eum dicit ceteri mortuorum non vixerunt etc. hic omnes quos hoc dicit non est sed quod primus quod de omnibus indistincte quos dicit qui non adoraverunt bestiam affirmat expresse vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis sed constat quod multi decedentes cum venialibus et cum obligatione ad penam non expletam pro suis peccatis in vita non adoraverunt bestiam nec eius caracterem acceperunt igitur illos quod post purgatos et in vita dicit vivere et regnare cum Christo illis mille annis sed deinde intelligit mille annos scilicet tempus mille annorum non quod sint annis de mille singulis vixerunt cum Christo sed vero toto tempore mille annorum sic homo dicitur comedere in die et sic in 20 horis et si una hora sola comedit et dicitur ieiunare in ebdomada et si uno tamen die septimane ieiunet et sic ob eam quod tempus hoc revelationis scilicet tempus quo revelatio ista fiebat fiebat eam defuncti vixerunt autem vivent cum Christo hoc tempore mille annorum scilicet tempore autem ductum per a tempore ligationis sathane usque sit in roma posuisse bestiam annorum appellans de qua bestia dicitur capitulo 13 quod numerus eius est numerus hominis et numerus eius est sescenta sexaginta sex quoniam numerus signat nomen sescenta sexaginta in qualibet lingua Johannes sic scripsit anno a lingua greca in qua lingua et primo hoc littera in greco appellatur antemnos et primo littera a in greco signat unum · n · signat quinquaginta · t · signat trecenta · e · signat quinque · m · signat quadraginta · o · signat septuaginta · s · signat ducenta quod simul accepta faciunt sescenta sexaginta sex

Incipit liber 13us qui dicitur Athanasius contra purgatorium [illegible] dimittitur ostendit rationem apostolus minus sequi et ostendit culpe remissione et ad destructionem culpe [illegible] et quod totus probat purgatorium esse debere et quod vivorum suffragia prosunt indigentibus iustis defunctis et quod dicitur in purgatorio et inferno et hominum peccatis veniale et legem Christi dissolvens in terra ecclesie omnibus ipsius Athanasii et alios obiectiones addiciens et dissolvens et continet 24 capitula

Primum capitulum ponit assertionem Athanasii et eius motiva quo ad quattuor premissos articulos

Secundum capitulum dicit eius assertionem in quattuor et quod ostendit ex novo testamento satisfactionem pro culpa remissionem ipsius culpe fuisse secundam in adulteris a deo remissa ... alterius de [illegible] et salutem

Tertium capitulum ostendit idem ex peccato David in macedonia [illegible] et ex sancto Ezechia rege et aliis pro multis

Nonum capitulum ostendit [illegible] de patribus Iob et moysi aaron [illegible] phinees et hely sacerdotibus et regibus ezechie et iosie [illegible]

Decimum capitulum ostendit [illegible] aliud [illegible] de zacharia patre Iohannis baptiste et [illegible] Io[hannis] [illegible] et [illegible] salvatoris et de [illegible] pauli [illegible]

Undecimum capitulum ostendit [illegible] assumpta [illegible] salvatoris [illegible] et per [illegible]

Duodecimum capitulum obicit per [illegible] et [illegible] et per [illegible]

Tertiumdecimum capitulum solvit [illegible] obiectiones et ostendit [illegible] confessionem [illegible] et aliorum sacerdotum [illegible] quo ad remissionem

Quartumdecimum capitulum ostendit purgatorium [illegible] pauli et petri [illegible] salvatoris

Quintumdecimum capitulum solvit [illegible] athanasii [illegible] ostendens [illegible] de [illegible] post mortem [illegible] pene [illegible] a pena [illegible]

Sextumdecimum capitulum solvit [illegible] athanasii ostendens parabolam salvatoris de operariis in vinea [illegible]

Septimumdecimum capitulum obicit [illegible] purgatorium [illegible] et dissolvit ostendens [illegible] ad [illegible] apostoli

Octavumdecimum capitulum obicit de [illegible] et solvit ostendens non [illegible] in purgatorio [illegible] in civitate [illegible]

Nonumdecimum capitulum obicit de [illegible] et solvit ostendens [illegible] obligacio [illegible] liberanda

Vicesimum capitulum tractat [illegible] beneficia possint defunctis [illegible] ostendens [illegible] et novo

Vicesimum primum capitulum solvit [illegible] athanasii [illegible]

Vicesimum secundum capitulum obicit [illegible] beneficia [illegible] defunctis et solvit ostendens [illegible] bonis [illegible] magis prosunt et [illegible] oblaciones [illegible] pro se non possunt defunctis

Vicesimum tertium capitulum obicit [illegible] et solvit ostendens [illegible] remissio pene temporalis suffragiis [illegible] [illegible] ostendens et [illegible] sacrificium [illegible] in [illegible] alia [illegible] sacrificio [illegible]

Vicesimum quartum capitulum obicit de [illegible] prelatorum qui [illegible] non [illegible] [illegible]

Vicesimum quintum capitulum solvit ostendens [illegible] et solvit [illegible]

Vicesimum sextum capitulum solvit [illegible] difficiles [illegible] plene indulgencie [illegible]

Vicesimum septimum capitulum [illegible] ostendens [illegible] et [illegible] animam separatam [illegible] et [illegible]

Vicesimum octavum capitulum ostendit [illegible] athanasii [illegible]

Vicesimum nonum capitulum solvit [illegible] athanasii [illegible] et solvit [illegible] ostendens

Tricesimum capitulum obicit [illegible] separate [illegible] igne

Ca[pitulum] primum

Iohannes [illegible] in prima [illegible] in libro [illegible] supponit [illegible] purgatorium post mortem de purgacione animarum absque corporibus et [illegible] venerabilis [illegible] ad doctoris [illegible] [illegible] opus [illegible] quod athanasius [illegible] negat purgatorium non [illegible]

[illegible] post vitam presentem affirmans suffragia vivorum [illegible] defunctis [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] mortuus [illegible]

Secundo dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et in [illegible] in pena purgatorii [illegible] [illegible]

Tertio dicit magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post mortem non [illegible] post mortem [illegible] penas purgatorii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quarto dicit [illegible] omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] purgatorium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] purgatorium [illegible]

Quinto dicit [illegible] in libro [illegible] de mortuis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de purgatorio [illegible] [illegible] [illegible] absque [illegible] purgatorium [illegible]

Incipit lib' 12 [13]

G° dicit [illegible] dna [illegible] ca q e l publicani z phisei z ea q e [illegible] illius qui habebat duos filios quorum alter dissipavit [illegible] [illegible] z ea q e [illegible] [illegible] hois notari [illegible] [illegible] [illegible] nob [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z remissione pctor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indiget penam [illegible] [illegible] [illegible] salutis [illegible] no e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] elemo[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] remissionem pctor q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi a pcto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] doctor ille [illegible] [illegible] [illegible] dissolutas z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ricardus [illegible] remissione pctor [illegible]

[illegible] pena [illegible] [illegible] [illegible] illo pcto [illegible] [illegible]

Johannes [illegible] clamat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dele [illegible] mea [illegible] [illegible] me ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me [illegible] petebat [illegible] pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no e

Ricardus no [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit [illegible] [illegible] [illegible] penitendo [illegible]

[illegible] tepore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

clamamus [illegible] ut [illegible] ea [illegible] ut q°
ad [illegible] con[illegible] ess[illegible] petr[illegible] ausso[illegible] qui me [illegible]
[illegible] fac[illegible] sua ad eis q[illegible] h° p[illegible] [illegible] petebat
eis dicens [illegible] facie tua [illegible] meis [illegible]
dicens [illegible] p° [illegible] tum om[illegible] pecta [illegible]
[illegible] q° ea [illegible] [illegible] pre eius [illegible] de fame
et [illegible] [illegible] ut an[illegible] q[illegible] [illegible] p[illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
laudabo [illegible] in [illegible] [illegible] no[illegible] q[illegible] fiat
ut homo in me [illegible] boni tui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in me
[illegible] qui [illegible] [illegible] mea a morte
pedes meos a lapsu ut placeam [illegible]
[illegible] q[illegible] [illegible] p[illegible] [illegible] [illegible] q[illegible]
omnibus iniquitatibus tuis qui sanat omnes [illegible]
[illegible] tuas q[illegible] [illegible] me [illegible]
coronat te in [illegible] et [illegible] q[illegible] [illegible]
bonis desiderium tuum et [illegible] ut aquile [illegible]
tua [illegible] [illegible] a morte [illegible]
[illegible] [illegible] iniquitatibus [illegible] pedes
[illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plene
et [illegible] desiderium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut aquile [illegible] [illegible] clamat q[illegible]
pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] domine [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pena [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in vita [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] posset
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] precedens [illegible]

Ca^m 3^m

Johannes alia [illegible] si placet **Ricardus**
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] penam seu plagam eligere
[illegible] plagam [illegible] elegisset [illegible]
[illegible] petivit et clamavit ad dominum [illegible]
qui [illegible] ut [illegible] [illegible] peccavi ego qui
malum feci [illegible] [illegible]
[illegible] tua in me et in domum patris mei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] petendo [illegible] accepit
qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accepit
sic in [illegible] [illegible] multo magis [illegible]
[illegible] petendo meruit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
altare in [illegible] [illegible] holocausta
et [illegible] sacerdos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui ostendit [illegible] babilonis [illegible] thesauros
domus sue [illegible] ob h° [illegible] a domino [illegible]
[illegible] [illegible] dies venient et auferentur
omnia que sunt in domo tua et que [illegible]
[illegible] in [illegible] in babilone et non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] babilonis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] levaui
[illegible] mea [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] delicta iuventutis mee
et ignorancias meas ne memineris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] humilitatem meam et laborem
meum et dimitte [illegible] delicta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] culpa [illegible] [illegible]
culpa [illegible] [illegible] [illegible]
ad penam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a te non est absconditus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui ego in [illegible] [illegible]
meo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a peccatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et tanta flagella [illegible] et dolores [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q° ad culpam et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obligatus ad penam

Johannes alia [illegible] si placet **Ricardus**
[illegible] Job [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] clamat ad dominum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pena [illegible] debita
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in fine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in sudore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
labor seu sudor [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
moyse qui fuit [illegible] [illegible] omnibus [illegible]
qui morabantur in terra [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dabo eis s(icut) constat eos in fine vite punitos
p(ro) illa meditatione et si nos audet dicere p(ro)p(ter)
moysi non fuisse dimissum dum ante mortem
vel cum morte p(ro) illud peccatum q(uo)d fuit de(ser)to
syon primo anno egressionis omnis p(o)p(u)li de egipto
sicut dicitur num(eri) 20 c(apitulo) In monte synay legem
a deo accepit sic(ut) p(atet) exo(di) 19 non fuit punita
patriarche in egipto p(ro) pecc(at)o dum cum vendidisse(n)t
ioseph fr(atr)em suum vel dicebat multo h(abe)t
patrem q(uia) peccavimus in fr(atr)em n(ost)r(u)m
gen(esis) 42 et cum ruben addebat en sanguis eius
exquiritur ut quibus audit dicere tamen tempore ipsos
patriarchas omnes s(ibi) p(ro)pria s(e)d(e) et remissione(m)
sui pecc(at)i fuisse sic heli sacerdos eo q(uod) peccant(es)
indigne corripiebat suos filios delictis
punitus est in morte filiorum suorum sic(ut) legitur
reg(um) 2° c(apitulo) qu(am) eius insufficiens fuit a suo
pecc(at)o remissione(m) accepit et g(rati)a(m) sic(ut) pagine
... scribere vel dicebat p(er) samuelem ipsum
p(er) peccatum suorum sui pecc(at)o d(e)o(rum) et q(uia) Ieronimus
... in ... suis fecit ad q(uod) ... q(uia) audivit
captam archam dei ... tantum doluit q(uod) cecidit
de sella retrorsum et fractis cervicibus mortuus
est sic(ut) legitur c(apitulo) 4° sic(ut) heli remissionem
sui pecc(at)i accepit sic(ut) p(atet) ... 1ª premissa
... illud q(uod) dicit c(apitulo) 3° Iuravi
domui heli q(uod) non expiet(ur) iniquitas domus
eius victimis et muneribus i(n) eternum accepit
et ad ... d(e)i ... pena sine pecc(at)o
manet in suis posteris q(uod) dum est ...
... si non p(ro) illud ... et a(d) ...
... tamen insufficiens ... precedunt vel fuisse
dispensatio ... ita est ... vel
p(ro) ... non ... sic(ut) patet de
rege azaria filio amasie q(ui) i(n) li(bro) paralip(omenon)
vocatur ozias de q(u)o q(uo)d ... 4° r(egum) c(apitulo) dicitur q(uod) fecit
q(uo)d erat placitum coram d(omi)no ... q(ui)a fecerat
amasyas pater eius et ... 2° paralip(omenon) c(apitulo) 26°
de ipso dicitur q(uod) ... abstulit incensum d(omi)no fuit
leprosus usq(ue) ad diem mortis sue si(mi)liter
... remissionem ... pena ... remanere legat(ur)
... quo ionas p(ro)ph(et)a p(ro) suo pecc(at)o ut testa-
tione p(ro)ph(et)e 2° c(apitulo) p(ro)iectus est in mare et devo-
ratus a pisce in ventre ... dicitur se orasse
ad d(omi)num et exauditum et ... exaudit(us) p(ro)iectis
... ... exauditus et ... sine pecc(at)i
remissione ... est pecc(at)a ... ad ...

Iohannes p(re)sb(ite)r ... de ... contra
... Ricardus de zacha-
ria ... Io(hann)is bap(tis)te legimus luc(e) p(ri)mo et in eo eius
q(uo)d erant iusti ambo ante d(omi)num incedentes i(n) omni-
bus mandatis et iustificationibus d(omi)ni ... que-
... q(uo)d ... dixit angelus gabriel ecce
eris tacens et non poteris loqui usq(ue) in diem q(ua) ...

fuerit ... q(uo)d non credidisti ... de q(u)o constat
... sepelitur ... erat ... insufficienter ... ad
diem ... Io(hannes) ... s(ed) ...
et qui audet dicere de viro tam sancto sacerdo-
te peccasse ... ...
... non ... constat ... illud
... peccasse et ... a suo
pecc(at)o fuisse ... toto illo tempore
punitus ... sepe ... d(omi)n(u)s ...
sanatis ab eo penas imposuisse sic(ut) de egro-
tato ... ab eo dixit ecce sanus factus
es iam noli peccare ne deterius tibi contingat
Io(hannis) 4° c(apitulo) sic(ut) ab soluta muliere in adulterio
dep(re)hensa dixit nec ego te condempnabo vade
et amplius iam noli peccare Io(hannis) 8 c(apitulo) sic(ut) ... leg(itur)
... ab eo mundatus precepit ut se ostenderet
sacerdotibus et ... non ... luc(e) ... ia
et alia leprosis ab eo mundatis precepit ut
se ostenderent p(ro)pter sacerdotum et offerrent p(ro) mun-
datione sua q(uo)d precepit moyses m(atth)ei 1° c(apitulo)
et multa similia legitur s(ed) ... sanavit i(n) cor-
pore et in spiritu ... penas n(ec) quibus ... sapiens
dixit penas ... non ... amplius ... peccare
... tempore ... ille quociens ...
fortassis si nollem de multis peccatis gemibus
esse satis difficile q(uo)d aliud ... debat
Io(hannes) baptista ... dixit i(n) suo p(re)dicatione ...
... facere fructus dignos penitentie ...
... ... turbis ...
... duas tunicas det una
... et qui ... non esse
... si ...
... dona ... non ...
ut ... oblationibus ... ... in
... sacrificiorum ... ...
... publicanis ab eo ...
... dixit ad eos ...
amplius q(uam) constitutum est vobis faciatis et se militia
... et ... nos
neminem concutiatis neq(ue) calumpniam faciatis et contenti
estote stipendiis v(est)ris s(ed) constat Io(hann)em penitentibus
et baptizatis ab eo imposuisse satisfactionem narrat(ur)
enim in matheo ... et ... ad eum
iherusalema et omnis regio circa iordanem et baptizabat
in iordane ab eo confitentes sua peccata m(atth)ei 3°
... non est ... eos ... pecca-
toribus ... satisfactionem ... dixit ut remissionem
... pena sine ... satisfactionis ...
... ap(osto)lus paulus 2ª ad cor(inthios) 4° c(apitulo) dicit gaudeo
non q(uia) contristati estis ad penitentiam contristati enim estis secundum deum
ut in n(ull)o detrimentum patiamini ex nobis q(ue) ... secundum deum
tristitia est penitentiam in salutem stabilem operatur ...
... penitentis ... ... sine ...

Ca[m] 6[m]

Hugo. Iste precepta pertinent et facium satisfactionem operabantur. Attende in se quod velate et desierunt totaliter fidem [illegible] in hoc suntur quod per passionem Christi satisfactum est pro peccatis mortalibus omnium salvandorum hominum [illegible] [illegible] ipsius et sine ipsius sed cum remissio peccatis abrasse et aliorum [illegible] non constitebat sacrificio pro illis peccatis fuit non est satisfactum [illegible] pro peccatis eorum aut aliorum mortuorum ante eius adventum [illegible] [illegible] est dicere [illegible] quod [illegible] [illegible] et [illegible] salvandi qui perduxerunt mortem ante [illegible] remissionem peccatorum suorum [illegible] [illegible] peccatis fuit integre satisfactum.

Johannes dicit quod [illegible] satisfecit pro peccatis mortalibus omnium salvandorum [illegible] [illegible] quo ad penam eternam pro eis debitam [illegible] voluit delegans [illegible] [illegible] pro suis peccatis [illegible] sacrificia sua [illegible] aut quorum peccata [illegible] aliquorum [illegible] peccatum sic peccantes [illegible] successerunt diversis temporibus ex quo non [illegible] quod sacrificia [illegible] ab homine peccante [illegible] remissione eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dicit quod ita fuisse in patribus antiquis et sic est in nostris patribus.

Ricardus [illegible] quod sic dici posset [illegible] [illegible] omnino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maior pro satisfactionis pro peccatis antiquorum patrum in remissione peccatorum fuisse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut peccata remittantur sacerdotis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digna satisfactio quod sit ab homine [illegible] in peccato mortali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfecit et digne [illegible] [illegible] [illegible] qui dicit [illegible] [illegible] [illegible] digna penitentia agere pro peccatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penitentiam agere [illegible] penitentiam agere et baptizetur unusquisque vestrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab homine peccatore [illegible] digna [illegible] intelligo digna [illegible] legem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pena eterna eius debita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pena expleat [illegible]

Ca[m] 7[m]

Johannes [illegible] ita sufficienter ad [illegible] satisfactionem apud [illegible] [illegible] [illegible] remissionem peccatorum suorum [illegible] lege statutum [illegible] [illegible] offeret [illegible] [illegible] aut agnum aut duas [illegible] aut duos pullos columbarum aut [illegible] [illegible] [illegible] amphiora non potest orabit [illegible] [illegible] eis sacerdos et dimittetur ei [illegible] [illegible] sacrificio [illegible] [illegible] remissionem peccatorum [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible] ad penam [illegible] [illegible] [illegible] sacrificium in lege [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] remissionem [illegible] [illegible] ut dictum [illegible] [illegible] [illegible] non restat pena alia pro peccato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non nocebit ei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab iniquitate sua [illegible] ab omnibus peccatis suis [illegible] [illegible] [illegible] custodierit omnia precepta mea et fecerit iudicium et iusticiam vita vivet et non morietur omnium iniquitatum eius [illegible] operatus est non recordabor [illegible] [illegible] non recordentur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beati mortui qui in domino moriuntur amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in domino moriuntur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post mortem [illegible] sacerdos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] petrus [illegible] [illegible] agite et baptizetur unusquisque vestrum [illegible] [illegible] [illegible] in remissionem peccatorum [illegible] [illegible] [illegible] penitentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] samaritanos et eunuchum [illegible] paulus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfactione [illegible] [illegible] penitentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suscepit in remissione peccatorum suorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] baptismus [illegible] athanasium [illegible] [illegible] pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penas post mortem omnino excludit

Ricardus [illegible] loquitur satisfactio [illegible] de remissione peccatorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de remissione peccati quo ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatorum [illegible] [illegible] [illegible]

et iustificatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in 2o folio sequenti [illegible] [illegible]

quibus mortificata q° de vita eterna spali immolate
... cessat animo te fortassis afflictiōis
rigore aut sius aīe tpali suiourdēo at
vius diuias aut famā aut ptātez aut
gtiam amplicado q omia hoies nimdū ex
magno accptant aut forte post mortē
eū de ipis pena pecta subtrahendo uel ult
hic actā delictoz p a^m morula ofendo
no enī vidū vom qui hio dia no possit
calice aqe frigide i noie me et g° est
ame dico nobis no pdent mercedem suā
Alii 9° c° visibile e q p quolz ope miō
a^m compesabit mercedē no tn ostē sic
ipse infert q p oi tn ope mas p9 mortē
affectos recipiat mgi pmia accipiat cu sit
alius mos i cogruus compesandi ut supra
z ro de q° ro n impellit h de aliquibus
magis mira pos ostendi h ee igitus aut
dissonācion in tali q p alios mos vium
ratiōis sup positos aut sim simplicius no
honibus suffi^a sua mita copesa s de saluādis
z pecta fruibus n cogit ut amplius
accipiant beatitudine ex pgatiōe ad priores
cū ea beatine ca^s stat no pt n sit cont
amplie z bte q eis no congruit z ppe ca
no cogit ut amplius beatitudine recipiant puni
ēm ostat q ro sua no sit loco de saluādis
qui sunt pcta q sint in e ioc suppoit
ipsoz finale ate vide ēm q tn visus
ppi^m sit qui visio clara diuine con^e e sba
ne beatus sic aplus dicit q fides e sba
rerum sperandaz et hēs q no q visio pala
diuine con^e sit firmior at delca^oe z ēiui^ne
eterne possessionis casu ut z s suffi^a beatus
no tn datur seu i adderetur hic visio auabz
ups pgao^z ul aportoz pgatois cas sic
ipse accipit cū ob pgatie plene sint eā
pgatie z si no pot pga° oias p9 morte
s in vita z in morte ul q i^te negat
no pt z no^a [illegible] no de beatificatione
clientis [illegible] de saluatoris in domo patris mei
mansiones multe sunt Jo. 14. z hec affirt
i spe sue 6^c ro is s beatitudo portonda e
mine uno aliud ap p^a ad cor 3° un [illegible]
at ipa mercede accipiet s sum labore et
ob hoc q ipm sic q latros ro q° sicto sua
precedent si vim accipiet accipiet q ou
ostat ee no vin 6. q sint i redendi e ifec
uno [illegible] pgatois ca^s

Quod vo in a^a roe sua dicit secundum dyo^m
de pgato^o nas facit in eum 6 tertiu
effectu ceci^a sciatur e° a° de [illegible]

rū bonoz opibus vois q sint p mortuis
nt pt oio qm z si te pgato no ois d lo^r
qm fortassis no erat pdem cu^m aplis adeonf
scribebat aut et ymone de pgato^o no ois
klo^r ee si ncitas m^c no cogit ul et de
pgato^o q ci tac loq aut sebe oio n placuit
aut et co a^a eu qualis marie ee potuit
de pgato^o i i^a sepim a totaliter n ee ee expedies
iudicauit et d pgato^m ee tn mat^m supra
supposuit no ob h tolli pgato^m seu eq
ncitas et ille de pgato^o in illo loco sue
scpe^e subtraxit sic eni pie posset gula
auaria detracta [illegible] z a^a signa multa pccoz no
ee pca n^c hoiez coiquide sic dicat q aut de
ore procedunt de corde exeunt z ea sunt q coiquant
hoiez. de corde eni exeunt cogitatiōes male hoiā
cida adultia fornicatiōes furta fl^a testio
blasphie h sunt q coinquāt n^o oio loqs de
aliis quibus pccoz idem It si ite osideasset
aute e^m sca dyo^n de fide z tormentibus [illegible]
reperisset q negat qm c° i° a° sic dicit dubi
tat aut et qua [illegible] [illegible] ierarcha
despectus pccoz petens donnied dimissionz z
de [illegible] [illegible] z clarissima [illegible]
cū retributes suscipiet qd ho a diuina iustitia
coz in pnti vita boz ul alioz opatz e [illegible]
aut ea q s hmoi vita operationes [illegible]
aq ierarcha orōe ad altam qui [illegible]
ordinabi ps digna [illegible] z ems qui habent
debitoz ecce qe bti dyo^n qua qm solent stata
sic dicens ego aut qm quid debuciās habit
ptucoz [illegible] [illegible] [illegible]
cū deo ut [illegible] ipm z feret [illegible]
q p corpus ad q exit sui bonum sui [illegible]
quod aut z misteris orōes et z hmoi vita ne
de p9 morte i eis qui digni sunt sacre onibz
operantur [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible]
ecce q orōes scoz opant seu psut [illegible]
bonis no [illegible] z qui ondit q psut mo^s
seu dormientibus p h° q eloquia sac affirmāt
dnē ucle donat ips vitā clarissima z
despicit maculas b. pcca ex humana ifirmitate
[illegible] z ob h orante ierarche ut de hic
spat z addit qui q ab ipo ierarcha s
lege sac^as expectat oio erunt p diuina vita
pfas eu ostat s h° sco q orōes scoz [illegible]
impetrāt defuctis [illegible] mudam^as pccoz q
aut indigeret [illegible] pccoz cū debeant
qui debāt [illegible] 6^t [illegible] a^a suffragia [illegible]
z ro [illegible] sco dyo^s in illo ecctu pgato^m
oio suppono pabole ipsi^o saluatoris quas
et sua a^pp^ac q^a latros addunt no ipsum
q intendit n^c pgato^m sustinenda post

morte occiderunt p[er] om[n]e re[m] publi[cam] et per p[hi]l[os]o[phos]
clarissime de iusti[ti]a fecerunt [illegible] perierunt [illegible]
iustificare iusti moreret[ur] sic eni[m] co[n]cluditur ipsa parabo-
la cu[m] a[utem] dico nob[is] descendit h[ic] iustificatus
i[n] domu[m] sua[m] ab illo [illegible] [illegible] [illegible] suo
p[ro]digo [illegible] no[n] co[n]cludit[ur] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut manducant [illegible] q[uia] hic filius
mortuus fuit et revixit [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parabolas
[illegible] centesima et [illegible] p[ro] [illegible] [illegible]
ph[ar]iseos i[n]pellere et [illegible] q[uia] sic m[u]rm[ur]are et
scribe murmurabant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et manducat cu[m] illis [illegible] [illegible]
parabola [illegible] no[n] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a pr[im]o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
an lapsu[m] [illegible] aut parabola de operariis in
vinea [illegible] in sero [illegible] labore[m] suu[m] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secunda in morte
ita [illegible] in sero [illegible] mundi [illegible] [illegible] no[n] [illegible]
[illegible] mortalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omne
[illegible] manifeste [illegible] operarios sero vocatos
[illegible] [illegible] mercedis [illegible] sero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vinee [illegible] suo [illegible] operarios et
[illegible] [illegible] mercede[m] sua[m] et t[ame]n p[ro] [illegible] anos
[illegible] [illegible] [illegible] aut i[n] morte et p[os]t mortem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vocati p[os]t [illegible]
labore[m] [illegible] [illegible] mercede[m] q[ua]m q[ua]m [illegible]
[illegible] h[or]a 3a h[or]a vi h[or]a xi [illegible] laborare i[n]
vinea [illegible] [illegible] sero [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q[uia] no[n] p[otes]t intelligi [illegible] in fine [illegible]
[illegible] laboracionis h[or]a xi [illegible] labore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] parabole [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vinea [illegible] [illegible] incipiens [illegible]
a novissimis usq[ue] ad p[ri]mos [illegible] [illegible] laboratos
quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sic parabola [illegible] co[n]clud[itur] sic erunt
novissimi p[ri]mi et p[ri]mi novissimi ex quo [illegible] q[uod]
[illegible] mercede[m] illa[m] accipiet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] parabole [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operantur [illegible]
[illegible] sic placet [illegible] quibusdam parabola[m]
[illegible] intelligere sic [illegible] sero [illegible] mortis [illegible] [illegible]
a d[omi]no da[n]tur [illegible] no[n] [illegible] ob h[oc] [illegible] [illegible] [illegible]
salvandos in illo sero mercedem [illegible] accipe[re] [illegible]
illos salos [illegible] qui [illegible] [illegible] mercedis [illegible]
[illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] sero omnes la-
boratores [illegible] [illegible] aliquo[mod]o [illegible] [illegible] differe[n]t[er]
mercedem operantes i[n] vinea sua [illegible] [illegible] [illegible]
labore delinquerit [illegible] [illegible] delicto suo [illegible]
[illegible] [illegible]

Ca[pitulu]m x[ii]

Johannes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aliquis [illegible] ampl[ius] i[n] [illegible]
[illegible] affligi[tur] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ampli[us] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ignis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] affligit

Ricardus in p[ur]gatorio sic i[n] inferno ignis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] affligit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut dixi [illegible] [illegible]
[illegible] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ri[cardus]

Johannes sic [illegible] posse hac [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sic de [illegible] [illegible] [illegible] aliquis [illegible]
p[ur]gatorio [illegible] affligat[ur] [illegible] [illegible] [illegible] ita
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pacie[n]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] in [illegible]
disputac[i]o[n]e [illegible] [illegible] h[oc] no[n] [illegible] [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pena
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illo et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pene
[illegible] [illegible] [illegible] in p[ur]gatorio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p[ro] pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sic in [illegible] [illegible] illius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[ur]g[atori]i
[illegible] pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
pena [illegible] et ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] p[ur]gato[rio]
mortuus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illo
[illegible] [illegible] amarius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ricardus [illegible]
me disputasse et me novisse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p[ro]blem[a] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illo qui
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] affligi[tur] [illegible] [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligo [illegible]
tota [illegible] sic pene [illegible] maior [illegible]
[illegible] afflict[us] [illegible] [illegible] in pena [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illo agi[tur] qua[m] [illegible] illo [illegible] [illegible]
[illegible] affligi[tur] [illegible] [illegible] [illegible] no[n] [illegible] sic
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illo [illegible]
[illegible] ad tota[m] pena[m] seu ad pena[m] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Johannes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] maiore
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illo [illegible] [illegible] illo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sic no[n] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no[n] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illi qui sic
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] affligu[n]tur
ut [illegible] [illegible] ad gl[ori]am [illegible] sunt
mag[is] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] sunt mag[is]
indignes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i[n] p[ur]gato[rio] [illegible] [illegible] pena quo ad [illegible]
[illegible] [illegible] Ricardus magna [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ignorat[ur] [illegible] [illegible] [illegible]

13

misericordie ut homo [illegible] in statum salutis
pena eterna debita [illegible] peccato in plagam [illegible]
[illegible] satisfactionis [illegible] et in temporale
penam mutatam aliquotiens legitur de remissione
peccati quo ad penam eternalem et per eo dicitur
debere aliquotiens scilicet legitur de remissione tota
culpe et pene. prima quod de leviter potuisset et eius
fratre de plena remissione totius peccati puto
bene intelligi quod cum legitur semel quod caput sic
[illegible] quod tetigit et purificavit labia sua
ut illud male quod facit vel bene et non fecit et
illud ipsum incitamento et pro modo confirmavit oblita
quod postea intellexerit delictum suum agat ut penitens
quod peccato et offerat agnum de gregibus seu
capram orabitque pro eo sacerdos et pro peccato
eius et dimittetur ei. Sed malitie tamen proponitur
dimitti quo ad culpam antequam fiat oblatio
[illegible] ut primo agat penitentiam quam culpa non
[illegible] quod culpa dimittitur et sic sequitur [illegible]
quod pena non ut culpa scilicet dicta secundo tollatur
hinc remissionis culpe pro penitentia precedit ea
quod [illegible] ergo ponebas quod [illegible] posito
quod obiectum quod [illegible] sub aliis verbis [illegible]
[illegible] si egit penitentiam a peccato suo fecit
quod iudicium et iustitiam vita vivet et non morietur omnium
[illegible] eius que peccavit non imputabuntur iudicium
et iustitiam fecit vita vivet et cetera. Et ad istos
[illegible] ab impietate sua fecit quod iudicium
et iustitiam vivet et eius [illegible] quod legitur de
[illegible] pro eo non de remissione pene debite
pro peccatis [illegible] posito quod obiectum [illegible]
[illegible] quas operatur non [illegible]
[illegible] illud accipiendum esset [illegible]
[illegible] in iustitia sua sua quam operatus est vivet
ita quod [illegible] de remissione culpe [illegible]
per gratiam quam misericordie ita ut peccata preterita peccatori
non imputentur ad mortem et quod illis non obstantibus
vita vivet. [illegible] quod de apostolo [illegible]
doctoris audire [illegible] illud [illegible]
intelligi de [illegible] non accepit [illegible] bestie
in manu et in fronte et ob hoc occidit non de
mortalibus quibuscumque [illegible] de illis
[illegible] quod de [illegible]
[illegible] sub [illegible] quod [illegible]
[illegible] requiescant a laboribus suis
[illegible] et doloribus et [illegible] de [illegible]
[illegible] bestie [illegible] quod [illegible]
[illegible] die ac nocte in secula seculorum et [illegible]
est patientia sanctorum qui custodiunt mandata dei
et fidem Ihesu. Et audivi vocem de celo dicentem
[illegible] beati mortui qui in domino moriuntur
[illegible] patientia in [illegible]
et sic in fide Ihesu et servando mandata eius

a persecutoribus occiduntur ita ut sit sensus in domino
moriuntur in [illegible] nomen domini Ihesu Christi et [illegible] ab
ipsis occiduntur nec mortue [illegible] saltem non [illegible]
sacrificium [illegible] illis quibus peccata [illegible] ut
ab hoc [illegible] in remissione culpe totam
penam dimitti ex quo [illegible] sacrificium [illegible]
[illegible] quod [illegible] ad peccatum [illegible]
quod [illegible] eis in [illegible] suo sufficere [illegible]
intelligenda est de remissione [illegible] plena
remissio aut [illegible] quod non [illegible] peccato
suo [illegible] in toto mundo [illegible] voluit eos
[illegible] et sic remissio [illegible] culpe in
pene [illegible] obtinuit [illegible]
[illegible] baptismus [illegible] debitum
tollit omnem obligationem ad penam pro peccatis suis
commissis quod [illegible] possumus [illegible]
ad [illegible] ad [illegible] penitentiam agite
baptizetur unusquisque in nomine Ihesu Christi in remissionem
peccatorum vestrorum [illegible] quod [illegible] penitentia [illegible]
[illegible] culpa post mortem tollit [illegible] remissio
peccatorum per baptismum [illegible] peccatorum
mortalium aut aliquorum sed [illegible] intelligenda
est remissio in baptismo plena remissio peccatorum
quo ad culpam et penam [illegible] non [illegible]
[illegible] sacramentum [illegible] ex quo
quod baptismus institutus est ut sit fundamentum salutis
[illegible] ad hoc quod sine [illegible]
[illegible] possit [illegible]
fundamentum edificare [illegible] ab eo quod [illegible]
[illegible] obtinuit [illegible] pene
quod [illegible] non [illegible] et nec
forte expediret [illegible] de aliis sacramentis [illegible]
[illegible] remissionis plenarie hominis peccatum
[illegible] accipere in [illegible]
[illegible] donavit [illegible]

Johannes placet mihi [illegible] remissio nec [illegible]
[illegible] post mortem lego enim in multis
[illegible] locis igne quod [illegible] peccatores et eos in
flamabit [illegible] eos [illegible]
[illegible] inflamabit in [illegible]
[illegible] et de quo [illegible]
[illegible]
[illegible] in apocalipsi fit mentio de igne gehenne et
[illegible] in evangelio [illegible] in locis illis [illegible] fit mentio de
[illegible] seu purgatorio peccatorum per [illegible] igne aut [illegible]

Ricardus apostolus paulus in ad corinthios 3° affirmat
quod [illegible] fundamentum aliud nemo potest
ponere preter id quod positum est quod est Christus Ihesus si autem
[illegible] edificaverit super hoc fundamentum aurum argentum
lapides preciosos lignum fenum et stipulam uniuscuiusque
opus manifestum erit dies enim domini declarabit
quia in igne revelabitur quod [illegible] opus [illegible]

[illegible]

eius dies enim domini declarabit quia in igne revelabitur
et uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit si cuius opus
manserit quod superedificavit mercedem accipiet
si cuius opus arserit detrimentum patietur ipse autem salvus
erit sic tamen quasi per ignem sed hec exposuisse quia uniuscuiusque
opus opus probandum per ignem in die domini quam
accipiunt dies iudicii generalis vel particularis iudicii
dicunt particulare in morte cuiusque et quod ille detrimentum
patietur cuius opus arserit salvus tamen erit non puto
quod aliud intelligit detrimentum pati quam penam
sentire aut aliud salvum esse quam beatificari et liberari
a pena [illegible] post hanc vitam
[illegible] per futuram hanc purgationem peccatorum in adventu
[illegible] accipiunt verbum de 2o adventu
quem 3o libro capitulo 2 illud exposuimus de 1o adventu
sed propheta malachie describit 4o capitulo sicut hic dicit
quis poterit cogitare diem adventus eius et quis stabit
ad videndum eum ipse enim quasi ignis conflans et
quasi herba fullonum et sedebit conflans et emundans
argentum et placebit domino sacrificium iuda et ierusalem
sicut dies seculi et sicut anni antiqui et accedam
ad vos in iudicio et ero testis velox maleficis
et adulteris et periuris et qui calumpniantur mercedem
mercenarii [illegible] in mente an premittat
propheta de primo adventu [illegible] statim veniet
ad templum sanctum dominator quem vos queritis et angelus
testamenti quem vos vultis [illegible] veniet
dicit dominus exercituum et quis poterit cogitare diem
adventus eius [illegible]
adventum [illegible] porta [illegible]
sicut in [illegible] exposuimus [illegible] apostolus paulus
in predicta auctoritate [illegible] de auro
et argento [illegible] per ignem [illegible]
[illegible] de 2o adventu intelligi
et eo magis [illegible] accessurum ad vos
in iudicio et ut sit testis velox maleficis
adulteris et periuris et aliis [illegible] velocitas
testificationis erit in [illegible] apparente omnia [illegible]
cordium patefient sicut [illegible] describit
dicens nolite ante tempus iudicare quousque veniat
dominus qui et illuminabit abscondita tenebrarum et
manifestabit consilia cordium [illegible]
[illegible] sapientie 1o capitulo [illegible] non potest latere nec preterit
illum corripiens iudicium in cogitationibus enim impii
interrogatio erit et illud apostoli ad romanos 2 capitulo
testimonium reddente illis conscientia [illegible]
invicem accusantium aut etiam defendentium
in die cum iudicabit deus occulta hominum [illegible]
[illegible] posset [illegible] illud verbum malachie accipi
de purgatione [illegible] adventum domini ad iudicium
[illegible] dicit salomon ecclesiastes [illegible] deum
time et mandata eius observa hoc est omnis homo
et [illegible] subiungit cuncta que fiunt adducet
deus in iudicium [illegible]

malum [illegible] quando [illegible]
non [illegible] salvantur
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] in quo
[illegible] condempnabuntur [illegible]
[illegible] non [illegible]
condempnationis non accipitur [illegible]
[illegible] non debet [illegible]
condempnatio intelligenda [illegible]
[illegible]
accipitur [illegible]
[illegible] collatione [illegible]
[illegible] argentum [illegible] pro mortuorum sacrificium
[illegible] cogitavit [illegible]
[illegible] a peccatis solvantur [illegible] quibus
[illegible] pena [illegible]
[illegible] post mortem [illegible] pena [illegible]
[illegible] dixisset dominus de peccato in spiritum sanctum
[illegible] remittetur in hoc seculo neque in futuro [illegible]
[illegible] peccata post hoc seculum [illegible]
[illegible] in hoc seculo remittenda [illegible]

Et [illegible] amathasius ille dicit
[illegible] non [illegible]
magis [illegible] donac [illegible]
[illegible] peccatis [illegible]
[illegible] intelligi [illegible] non [illegible] mortificatio
pro culpa [illegible] humana [illegible]
[illegible] non [illegible] nulles [illegible]
accepit [illegible] honorie [illegible] bella [illegible]
[illegible] a [illegible] declinat [illegible]
[illegible] intelligi [illegible]
[illegible] ceteris delegationibus [illegible]
[illegible] non debet [illegible]
peccata [illegible] donavit [illegible]
[illegible] non probat [illegible] sic dicit [illegible]
[illegible] se iusti a iusti [illegible]
[illegible] abhominationes quas [illegible] solet
[illegible] vivet [illegible] iusti [illegible]
[illegible] non recordabuntur [illegible]
[illegible] iusto [illegible] vita vivet [illegible] iusti [illegible]
[illegible] iniquitatem [illegible] iusti [illegible] oblivioni [illegible]
[illegible] pena [illegible] in [illegible]
[illegible] intelligi de oblivione [illegible]
[illegible] allegatio [illegible]
[illegible] iusti iustitia non liberabit eum in quacumque die
peccaverit [illegible] de [illegible] 18 [illegible]
[illegible] averterit se iustus a iustitia sua et fecerit
iniquitatem morietur in eis [illegible] iniustitia quam operatus
est morietur [illegible] intelligi
[illegible] pena [illegible] damnationis [illegible]
iusti se a via iustitie averterint et [illegible]
[illegible] debet intelligi [illegible]
[illegible] pena damnationis

[illegible] mortificata ☐ que in 2o folio
[illegible] ☐

[illegible] glosam [illegible] p[ur]gatorio [illegible] indigebant illa [illegible] mortalium [illegible]

[illegible] magis meruit [illegible] amplius [illegible] pietate [illegible] deus [illegible]

Q [illegible] si duo sint [illegible] indiget p[ur]gatorio q[uam] alius [illegible]

Riccardus [illegible]

Johannes [illegible]

Riccardus celeritas expeditionis [illegible] negociorum [illegible] magnum [illegible] medica morula [illegible] magna [illegible]

leonte [illegible] a p[ri]ma distinctione ad capitulum [illegible] ille [illegible] non [illegible] celeris [illegible] magis accelerare [illegible] multorum [illegible] alio [illegible] iusticia [illegible] sic [illegible]

Johannes [illegible] **Riccardus** [illegible] defunctis [illegible] ab origine mundi [illegible] legem [illegible] sub lege [illegible] septimus planetis [illegible] Abraham [illegible] Ebron [illegible] Chanaan [illegible] Abraham ut plangeret [illegible] et fleret [illegible] funere [illegible] mortuo Jacob flevit [illegible] Egiptus [illegible] dies [illegible] Joseph [illegible] magno atque vehementi [illegible] dies [illegible] Aaron flevit [illegible] 30 diebus [illegible] Moyses [illegible] mortuus est [illegible] dentes eius [illegible] Moab 30 diebus [illegible] dies [illegible] Samuele [illegible] Machabeorum [illegible] Judas [illegible] [illegible] sacrificium [illegible] defunctis [illegible] Abraham [illegible] sepulchrum [illegible]

Capitulum [illegible]

[illegible] de [illegible]

sua sed vel fundaverat in spem divina iustitia post mortem. Legitur ipse contendisse vnde legitur Genesis vltimo quod Joseph in Egipto moriens moriens suis iniunxit ut memor promissionis cum de Egipto recederent secum sua ossa deferrent quod observatum fuit Exodi xiii ut videlicet a loco sancto et agente sanctis orationibus et aliis suffragiis amplius quam alibi iuvaretur. Quamvis enim hii patres sancti quia pro se fuerunt fortassis non indigerent suffragiis aliorum post mortem tamen in signum ut debeant de se curam habere securitates et de futuris [illegible] sed forte eos in dignitate coniungeret hic sancte voluerit.

Richardus dicit in comento Johannis xi capitulo legimus Mariam et Martham Lazaro fratri suo mortuo vitam orationibus et obsequiis impetrasse ergo quanto magis videtur quod si remissionem peccatis pene vel in purgatorio debite impetrasset. Unde simplicius videtur quod vel et potarent suis meritis impetrasse si id a Deo postulassent. Item Luce vii de filio vidue legitur quod Deus misericordia motus fuit summis pro filio suo petivisset. O mitigationem pene qua in purgatorio sustinere debuit sicut Petrus exauditus est a Deo viduarum resuscitationis sicut legitur Actuum ix capitulo et Paulus mortuo Eutico vitam [illegible] impetravit et sic legitur Actuum xx capitulo sicut Helias exauditus est pro filio vidue Sareptane ut a morte resurgeret sicut legitur iii Regum xvii capitulo et Helyseus exauditus est pro filio Sunamitis sicut legitur iv Regum iv capitulo non videtur dubium quod sicut isti exauditi erant pro mortuis in maioribus peccatoribus ita fuissent et fuerunt pro eis in minoribus exauditi. Item quod contra ad sacramentum mortuorum ne [illegible] gratiam ad hoc videtur ut mortuis viventes suffragiis deniue quia enim sit veluitate non datur vnde autem more vnde Ecclesiastici xxxviii capitulo fili in mortuum produc lacrimas et quasi dira passus incipe plorare et secundum iudicium contege corpus et pro non despicias sepulturam illius propter delationem et amare fer luctum illius vno die et consolare propter tristiciam et fac luctum secundum meritum eius vno die vel duobus propter detractionem. Cum enim precepit luctum fieri super mortuum secundum meritum eius videtur quod exigebat quod in diversitate meritorum magis aut minus indiguit suffragio lacrimarum. Unde quod dicit fac luctum secundum meritum eius vno die vel duobus propter detractionem videtur intelligendum sicut vel nec detrahat aliquis tamen ingrato natura mortuo suo prodesse delicto cum passus iniuit ut malis detractionibus sit occasio movendi ut mortuo [illegible] prestat sicut non dixit sapientes suadere filio suo ut lacrimas producat in mortuum et ploret quasi dira passus propter delationem salam vel ne aliquis ei detrahat sicut videtur secundum fac luctum etc. propter detractionem non propter aliquem fructum quem mortuus consequeretur. Dicitur sapientem fuisse fatuum suadendo filio quod nullus omnino non poterit vel ut propter [illegible] solus [illegible] lacrimas produceret lacrimas et quasi dira passus ploraret. Videtur ex hac suasione sapientis lacrimas et luctum prodesse mortuis posse vel prodesse post mortem. Item ex quo lex omnes gentes observat hic [illegible] quod vivos pro debito suo obligavit ad [illegible] et mortuum ad satisfactionem cum de heremi satisfactionem pro aliis viventibus seu de futuris vite obligatur pro obligatione ipsius debet [illegible] non recusarent videlicet et communis et ipse sit [illegible] et vivis et sanis. Item ex hoc quod Deus sed pro peccatis hominum satisfacta satisfacit iuste potuit parcendo pro ipsis et pro peccatis eorum satis compensaverunt quod sic pro sicut petere satisfacere iuste potuit ex hoc sed quia sacrificio oblata pro vivis et mortuis et mortuos se extendunt quamvis eius morte et qui erant in limbo sive in inferno absoluti quos post sua passione inde eripuit. Unde consequitur quod quod sicut viventes pro se ipsis sive iusto mortuorum peccatis si eam viventi subsit facultas per se suorum impendere si in vita ipsius mortuum suffragia remansit inexpleta vel consequit quod iustus cogit ut suffragia fiant pro mortuis indignationibus [illegible] defunctis cum pro eis [illegible] a suis [illegible]

Johannes [illegible] quod [illegible] sub offerunt [illegible] in prima voce sua obiat [illegible] tolli [illegible] sic [illegible] quod deus [illegible] opinionem de possibilitate [illegible] quo ad [illegible] non est [illegible] [illegible] melius aut [illegible] parva quam sic [illegible] quibus non [illegible] melius [illegible] bonos [illegible] aliis melioribus [illegible] ex quo melius pro eis et utilius facere si eos [illegible] ut optimos [illegible] ne sufficienter distribuit [illegible] vivales et [illegible] de utilitate [illegible] a [illegible] aut [illegible] de utilitate [illegible] in morte [illegible] sit [illegible] [illegible] non de utilitate [illegible] de [illegible] sic [illegible] omnibus quod ea [illegible] ne [illegible] non [illegible] [illegible] nunc [illegible] ne [illegible] debet [illegible] sui decore [illegible] et [illegible] quod aut assimilat [illegible] medicus in [illegible] [illegible] et [illegible] medicus non sit sanat et [illegible] ut [illegible] et medicus non si medicus sanat [illegible] [illegible] languentem sit et medicus qui eos non [illegible]

narret quo pacto peccaverunt quoniam sicut ecclesia militans [illegible] infirmitates eorum sepe cognoscere nescit, pro[ro]gavit et eas per satisfactiones proprias antequam finis nostri essent, mitigaret, si non ideo eius penitentia valida [illegible] pro[pter] ita orationes bonorum sanctorum eorum [illegible] quoniam in malis sunt eas satisfaciunt mortuus esse perfectius quam deus scit sed optimum eorum quod contingit fieri quod sit tamen cum medico scienti primo quod optimum est rogare eum in toto dolore committere aut ad eos pannos sanare [illegible] tamen est deo scienti quod optimum est ei rogare pro aliis ut eis aut peccata aut penas peccatorum relaxet sed in tangit signum aut hunc [illegible] valida esse diuersa a vana sunt. desedus cum unico alieno

Johannes hic sit potentia tua vel determinacio mortuorum an eius [illegible] an non mortuo si elemosina aut oracionem pro eo offerat proprius quam alii mortui equalis similiter aut maioris et propter hoc plures alios morientes non plene purgatos purgatus citius exigatur quod paucos hunc alios equalis aut minus amplior quam sit in iusto quod est melior melius et magis bene agitur.

Richardus bonum colendis et hoc sit bonus hominibus. [illegible] quod alius est non minus bonus sepe a purgatorio prius absolvitur aut magis affligitur quam alius magis bonus pro quo minor est melior de magis forte agit ita pro tali delicto propter suam vitam maiora sibi fecerunt in vita pro parte satisfactionis imposita penitentia post mortem propius amorem [illegible] acceptat deus sed invenit bonum receptorem si non nimium recipit [illegible] suis lucet sua peccata in seipso insufficienter

Johannes generalia eorum bonis et honorum suffragia ex quo ea sunt pro cunctis indigentibus [illegible] penarum eorum cunctis prodesse et tamen quod [illegible] quod meliores magis meruerunt magis ab eorum quam minus boni, et meliores amplius esse proficiunt.

Richardus in bona quod generalia suffragia prosunt indigentibus non solum secundum quantitatem indigencie eorundem sed ut diversi secundum proportionem meritorum suorum ita bona ut amplius meruerunt illis suffragiis omnibus generalibus iuvantur et in proportione meritorum suorum suscitatur quemadmodum administratoris ab hominibus est distributa iusticia de bonis quibus bonis homines ampliores minus amplius mineri

Johannes quod si existentes in peccatis mortalibus orationes et elemosinas offerunt pro suis amicis defunctis numquam allevientur in purgatorio existentes

Richardus sciendum est quod dona iniquorum non prosunt altissimo nec respicit in oblacionibus iniquorum nec in intuitu sacrificiorum suorum sacrificiorum [illegible] peccatis eorum et contra genesis quarto respexit dominus ad abel et ad munera eius et ad caym vero et ad munera eius non respexit. Et amos quinto propter [illegible] munera vestra non suscipiam et vota pinguium vestrorum non respiciam. Et malachie primo capitulo dicit ad iniquos munus non suscipiam de manu vestra. Unde salvator noster luce in matheo quinto capitulo precepit offerenti munus ad altare quod prius sit ad reconciliandum inimicus ad altare et ut ne [illegible] fratri offenso et postea veniret et munus offerre. Sed [illegible] mater ecclesia dicit quod peccatorum oblaciones non accipiuntur ad deum et ita non prosunt defunctis vivorum multorum vero quorum non puto quod oblacio magna in terra est. Cum [illegible] data in altari ab ipso faciente prosit amico eius defuncto pro quo offert, nec vero intencionis gratis esse quod ecclesia intendit illud sacrum pro quibus cum iniustos sic offerre primis et maxime aut vero alius iniusti qui fortassis pro anima eius celebrare et tunc illi iusto prodesse sed illa oblacio corporis domini quo ad illum defunctum quo ipso factum sit quamvis iniustus dederit elemosinas pro iniquum iniustum prodest mortuo suo amico quamvis sit ei in isto prodesset in hoc si de sua substancia largiretur nisi forte pro accionem occasionem probet illis operibus tribuet oracionem pro illo vel elemosinas daret

Johannes non videtur iniustum esse quod oracio seu elemosina data pro aliquo bono iusto alteri quam sibi possit prodesse nec de premio toto decedat suo operi sed [illegible] apostolo subtrahatur quod videtur iniustum quoniam si totum premium boni operis sui [illegible] sit iniustum videtur ex quo deus reddet unicuique opera sua sit reficiat bene referente sancta [illegible] alter de premio operis non accipiet et ita non potest aliquod opus bonum prodesse alteri quam agenti

Richardus quod putas de opere satisfactorio pro peccato ad hoc pro suo peccato [illegible] magis cum opus sit meritorium vite eterne sic compensa pro peccato quod premium meretur ab ecclesia

Johannes Ego ita credo quod actus talis opus in peccatore satisfaciente amplius remunerare quod perfectio operis in unico homine quam [illegible] delictum quam in peccatore requiret temporale premium et eternum et iusto premium debetur eternum quod minimus sit absolutus ab hoc [illegible] sed quod in pena remissio cum equalens eterno premio ex quo tollit penam eternam et sic [illegible]

Q[uestio] 18[a]

remissio pro bono merito sufficiens posse et debere compensari. **Ricardus** in 4° libro 2° [illegible] quod sola pro [illegible] cuius merito sufficit pro omni peccato mortali quo deus remittit quantum ad penam eternam que ei erat iuste reddenda quia pro illa non potest persolvi. Sed tamen [illegible] satisfactionem afficit et relinquit penam temporalem pro illo peccato reddendam cum [illegible] non potest equari premio eterno quod deus [illegible] est [illegible] remissio huius pene temporalis debite [illegible] pro peccato mortali cum pena eterna ei debita sit virtute passionis Christi remissa non potest sufficere compensari nisi per legem remunerationis divine iuste operi meritorio quorum sit premium quod [illegible] nobis debita operanti in vinea promittit denarium [illegible] et observanti mandata vitam eternam [illegible] et melius operanti beatitudinem ampliorem sicut dicit apostolus prima ad Corinthios 15° stella enim a stella differt in claritate sic erit et resurrectio mortuorum et [illegible] propriam mercedem accipiet secundum suum laborem [illegible] quod omni operi meritorio debetur eterna felicitas quam [illegible] si baptizatus illud statim [illegible] pro illo felicitatem eternam acciperet et ampliorem quam baptizatus non operans et decedens [illegible] cum [illegible] merito et merito [illegible] [illegible] quod omnis [illegible] iustitie [illegible] quod oblatio seu remissio pene temporalis debite peccati pro suo peccato non potest sufficere de lege eterna compensari [illegible] merito [illegible] [illegible] sapiens [illegible] quod nunquam actu satisfactorio meritorio ex toto pro peccato [illegible] nec et [illegible] premium eternum [illegible] quod si non esset satisfactoria si hoc esse posset quam potest premium [illegible] opus quod appellamus [illegible] eterna [illegible] quod illud premium ex se [illegible] ex lege quam opus habet aliud et [illegible] premium [illegible] remissionis pene temporalis debite pro peccato non ex se [illegible] ex [illegible] quod [illegible] eo quod satisfactio [illegible] efficitur [illegible] et ita erit [illegible] premium si homo [illegible] illud opus [illegible] pro suo peccato [illegible] efficitur et quod illa contritio seu [illegible] accepta [illegible] seu [illegible] illud opus meretur illud premium [illegible] [illegible] quod [illegible] conclusisti [illegible] quod opus satisfactorium in homine qui peccavit meretur [illegible] premium quod tale opus in homine innocente simile intelligo in [illegible] omnibus hiis exceptis quod in bono est satisfactorium et non [illegible] in esse de quocumque opere meritorio [illegible] pro mortuis peccatis [illegible] offerens [illegible] premium illius defuncti quam illud [illegible] illius [illegible] opus factum a se ipso in vita pro suo peccato [illegible] premium sic fuit [illegible] opus habet premium accidentale [illegible] illius pro quo fit et habet premium [illegible] simile opus [illegible] pro mortuo non offertur [illegible] premio [illegible] dicas quod est [illegible] quod alii

consideratio quod operanti [illegible] illud tantum operanti debetur nec aliud [illegible]. Aut potest de primo huius accidere non est verum quod accipis quam ponis [illegible] premium est [illegible] aliud a merito debetur maxime ex quo ille qui meretur illud acquirit [illegible] iuste [illegible] non iniuste [illegible] superius [illegible] sicut dixi de bono suffragio meritorio sic quantum [illegible] de omnibus suffragiis [illegible] quod habet premium huius accidentale eo quod fiunt pro [illegible] parentibus et fiunt [illegible] premium [illegible] hoc ammittendum de premio [illegible] si [illegible] considerans videbis hec opera satisfactoria ad [illegible] fiunt iuste ac debita obedientia [illegible] et [illegible] opera debite facta pro fratribus vivis ac mortuis sic magis meritoria vite eterne quam alia opera similia in toto [illegible] contritionem satisfactoriam non habent quam illa contritionem [illegible] voluntas satisfaciendi [illegible] satisfactorie debite [illegible] liberandi fratrem a pena auget caritatem [illegible] operis et meritum operantis quam contritionem meritoriam non esset in opere alio et sic opus satisfactorium [illegible] amplior et premium.

Iohannes ita in antiqua [illegible] accipio [illegible] in eternum suffragia mortuorum [illegible] indulgentie prelatorum et [illegible] pontificatus [illegible] [illegible] quam in aliquibus [illegible] indulgentie [illegible] quod excedunt ex multa annorum et ita excedunt totum tempus ad adventum [illegible] usque ad finem seculi quem apostolus Paulus asserit [illegible] et alius [illegible] fines seculorum devenisse [illegible] quod [illegible] fines seculorum [illegible] esse [illegible] seculis quorum sunt fines ille quod indulgentie [illegible] quocumque [illegible] finem seculi [illegible] non [illegible] indulgentiam [illegible] aut [illegible] gratis [illegible] et non aliter [illegible] aut maioris [illegible] absolute [illegible] et non aliter [illegible] aut [illegible] indulgentias [illegible] iuste quam caritas debet esse ad eum [illegible] quibus prelatus indulgentiam concedit habentibus [illegible] aut plenam [illegible] satisfactionem [illegible] quam indulgentias non [illegible] pro peccatis illius cui indulgentia [illegible] illi cui indulgentia datur et sic eius peccata remanent [illegible] iniustum [illegible] ita indulgentia seu eius collatio [illegible] dimittendi peccata quam [illegible] omnibus sacerdotibus [illegible] quod omnes sacerdotes [illegible] fidelibus [illegible] esse [illegible] quamquam [illegible] ex huius [illegible] plena indulgentia

peccatorum sic pos [illegible] ante uno iusto [illegible]
[illegible] iustus qui potest facere et non facit
ad hoc huius elemosinam spiritualem fit magis
[illegible] accepta quam elemosina corporalem [illegible]
sacerdos [illegible] quam peccato succedit sine
difficultate et culpa [illegible] potest libere eam omnibus
conferre non enim [illegible] quando fit quasi [illegible]
alicui quod de sine difficultate et culpa potest [illegible]
suo indigenti [illegible] et obmittit [illegible]
omnis [illegible] pietas tolle [illegible] qui [illegible]
agit cum omnibus suis [illegible] non magis rigide
[illegible] suis [illegible] ad [illegible] ex pietate [illegible]
[illegible] efficaciter et plene absolvit
[illegible] ille [illegible] penitentes [illegible]
[illegible] non magis rigide agit cum aliis [illegible]
ageret aut rigidius [illegible] eos omnes plene
absolveret [illegible] omnes [illegible] in morte plene ab
solvit [illegible] post mortem [illegible]
[illegible] non enim [illegible] omnibus [illegible]
et maiorum delictorum pena [illegible] potest in
morte a [illegible] plena absolutio a pena
[illegible] quinscumque melior eo [illegible] magis ad hoc
[illegible] plene absolutus [illegible] qui [illegible]
[illegible] opera sua. Sit licet
[illegible] quod pietate [illegible] indulgentia sit et [illegible]
[illegible] efficacia [illegible] qua [illegible] et qui legitime
[illegible] et quibus

Beati dus [illegible] de pietate [illegible] indulgentias
[illegible] et efficaciam in [illegible]
[illegible] illud Jo. 20 [illegible] aplis
quorum [illegible] peccata remittuntur eis et [illegible]
[illegible] de peccatis [illegible]
[illegible] quas solus deus potest
dimittere [illegible] non [illegible]
[illegible] de [illegible]
magis [illegible] de peccatis [illegible] quod [illegible] potest
peccatum dimittere quod magis est potest eius penam
dimittere [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible] dicenda
penam [illegible] penitentibus [illegible]
[illegible] et ea [illegible] remittere [illegible]
[illegible] de [illegible] affirmat [illegible]
[illegible] scribit [illegible]
[illegible] accepit [illegible] ego
quidem absens corpore [illegible] autem spiritu
[illegible] qui sic operatus est
in nomine domini [illegible] congregatis vobis et in corpore
[illegible] domini [illegible] sathane in interitum
carnis ut spiritus salvus sit in die domini
[illegible] non [illegible]
[illegible] pena [illegible] flagellandum
[illegible] signa [illegible]
[illegible] sic [illegible] in nomine domini [illegible]

[illegible] et eius [illegible] et absolvendi a [illegible]
pietate de [illegible] pene peccata [illegible] ad
cor. 2. [illegible] ergo [illegible] donasti
et ego [illegible] ego donavi si quid donavi propter vos
in persona [illegible] sic donasse [illegible] penam
[illegible] penitenti et [illegible] in persona [illegible]
[illegible] ad condonandum [illegible] pietate
sit enim [illegible] aliquotiens dimissa culpa peccati
seu satisfactionem remittit [illegible] leproso mundato [illegible]
[illegible] et aliquotiens peccatum et culpa simul
remisit [illegible] pietate illud [illegible] apostolis [illegible]
[illegible] solveritis super terram et cetera [illegible]
[illegible] sit de ligatione [illegible] peccatorum
ita ut [illegible] ethnicus et publicanus [illegible]
[illegible] et de solutione [illegible]
[illegible] pena [illegible]
[illegible] ad hunc [illegible] ad maiore illud [illegible]
[illegible] accipi non [illegible] apostolos
peccata aut penas [illegible] potuisse dimittere [illegible]
[illegible] ita quod [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] dico vobis quod si duo ex
vobis consenserint super terram de omni re [illegible]
fiet illis a patre meo qui in celis est [illegible]
qua pietate sit [illegible] indulgentia de qua [illegible] pietate
sacerdotali [illegible] quod sit [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible]
indulgentias [illegible] et [illegible]
[illegible] aliorum et [illegible] aliis
[illegible] et pietate [illegible] ligatam
aut [illegible] superior [illegible]
[illegible] sacerdotibus [illegible]
[illegible] non [illegible] et sic [illegible]
[illegible] efficaciae indulgentiarum
[illegible] aliquibus [illegible] propter hunc modum
[illegible] et [illegible]
[illegible] indulgentias [illegible]
[illegible] et apostolorum et [illegible]
aliorum [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et omnes [illegible]
[illegible] totius [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] quod sit [illegible]
et [illegible] suorum [illegible]
[illegible] pro peccatis [illegible] quos ad [illegible]
[illegible] peccata [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible] efficere [illegible]
[illegible] sic [illegible]
affirmasse [illegible] non sit alia peccata [illegible]
satisfactione [illegible] pro eos [illegible]

et sic tollitur 3ª via obiecto secunde quod prioris
seu oblationis multorum per huiusmodi indulgentias
remissiones peccatorum peccatorum efficiatur in sancte ecclesie dam-
pnum et ut sanctorum cetera illud de publicis
dicitur est. quod quamquam sanctis preter ea applicata illa
multa bona opere fac sit ad penis indigentia
sibi suorum sic sunt ut super dixi sic scilicet ipsum
sit sua opera multa quod sit ad sublevationem suam
suorum impendere et tamen nichilominus ob hoc valebunt ut
hic super concedi sed amplius valentes quod sunt
huius indulgentie efficaces non tamen semper sint effica-
ces sed tunc solum cum indigentibus et ex caritate
et apud deum accepta conferri sic etiam ratione agit
ergo oc. quod fecit secundum rationem operum illius sepultos et
nolentis non tollit quod prius obiecisti de multitudine
annorum quod forte ultra diem iudicii finalis ex-
tenderetur quod cum post iudicium non erunt boni aliqui
indigentes ideo ulterius non valebunt et sic non
est quod in tantum sit quod indulgentie concedantur.
sed sanctius dans ideo dico simpliciter quod concessio
debita sit secundum conditionem tantam multitudinem et si
sunt quibus conferuntur ea indigeant quod tamen tempore
futuri iudicii est metu et secundum multas alias causas
legitimas ideo tales concessiones fiebant de multitudine
annorum extendis et sic est ob ratione tantum in parte sua.
Quinta autem huius concessio est libera potestate co-
natur nisi conveniens rationis ideo non tenetur

Capitulum 21m

ea omnibus eo quod bonis impedere cum ideo
non cum est monetur erga illos nec in hoc
dicat aut peccat sic enim et ipse cognitur
et in eo persona ut hic omnibus superius sacerdos
istas indulgentias concedunt non omnibus cum bonis
aut etiam ex causis eas concessit nec primam neque
omnibus eiusdem inspiravit sed quibus voluit
et decuit sic nullus sunt sine culpa cum fuit
quod tamen rationabiliter moveantur sic ipse ut dicit
motus sed et illos quibus conferunt cum ea
aut minus diligant aliis quibus conferunt quod
sunt amplius diligendi et multum ampliorum quando ea
sufficientes quod movent deus ad hoc indulgentias con-
cedendas non est semper indigens sola cum multo sunt
iustitia indigentes et sic semper ut in superius
et 2ª obiecisti quod summus sacerdos semper omnes
istos indigentes per gratiam plene absolvere
ut voluerint de morte temporales in vita eterna
sed sunt alia considerandum sic quod hoc inducas
aut fidei sunt operum pietatis in aliis autem
illis quibus deus concedi et ut non peccata omnia
et penas obmittendi quod sicut in mente suprius
sacerdos esse in morte aut in vita plene
absolvere et sic ipse quamvis delinquit valde
non tollitur tamen obs. per de se. 2º et 4º sed sic
ad operationem devocationis in humilitate religionis rationaliter

per sacerdotibus aliis ordine apostolico concedi per
indulgentiam plenariam omnium peccatorum peccatorum sic
ad ampliationem sancte fidem et per hoc talis in-
dulgentiam concedi omnibus euntibus ad terram sanctam
seu sarracenos aut ad alias infideles seu
sarracenos ut eos doctrina et informent
sic adiuvantibus ad fabricam seu refectores
ecclesie etcetera aut pontem communibus transitus aut
ad sustentationem hospitalium seu conventum pauperum
religiosorum aut rationabiliter alias possent concedi in-
dulgentie partiales et ideo ratio aut alia concessio partialis
peccatorum suorum non obstante in vanam et similiter
seu facultate minutis quando semper in minus sit et
quod vidua evangelica offerens omnibus duo minuta
plus misit omnibus qui dederunt multa et
et sic ut sit misit hoc misit est eiusdem
valet peccatum et sollicitate postulanti indulgentiam
plenam plena aut partialis rationabiliter sit concedendo
minus quod dicitur multorum et valuit quod ab populus
esse et alias causa alias loca tempus et amorem
per eo ex devotione sincera in religionem aut
operationibus devotionis ac fidei aut prius
in aliis sunt tamen quod non semper sibi per collos hoc
eorum ecclesie accipiant penam negligendi aut
torpendi in vita sed promissa attendens
videbis quod via ultra ideo est obs. in valida
quando sumus et concessit potestate suis ut
possent eum donat sunt ea et plene
absolvere et nunc minus multos et aliqui
de numero eorum non sunt quod et tamen sit agat
cum omnibus melioribus in suo ecclesie ideo multos
quando eo hoc aliis bonitatibus hoc acceptis
sit per se hoc prius suorum in nostro aliis sepe
efficiant ad penam amplexandam ac de
multa accumulanda ut dixi et ideo non
est superioris quod non semper cogit apostoli ut
melior potest sua voluntate quando attentis contrariis
desperat superius non magis credit sive nos
semper esse in vita et cum in omnibus hoc concessionibus
salva et sua iustitia ut sic dixi secundum damna
naturam pena aspectus magis punire quando ex eo
rationabiliter iuste sit sic sed sublata est ea legitima
ad indulgentiam moverentur per aut aliud
sed sola voluntate hoc fiat non videtur quod
talis indulgentia plena aut partialis valeat
illi cui conceditur non enim ex eo ut 3º et 4º aut
aliud simile tradam quorum remissiones peccatorum
remittitur eis ut sola libera voluntas quod
ea sufficiat remittendi peccata quando sic
nisi ea sicut superius obiecisti non valde quali-
ter possent nisi ab his nisi indigen-
tibus plenissime indulgentiam et sic sola
voluntate possit quod valde salutis per

tisex salte purgatorium post mortem omnino antiquitate
quod videtur nimis absurdum et contra sanctum spiritum contra
verba beati dyonisii inde etiam ierarchia capitulo vii dicit
quod ierarchie sunt segregatas videntes manifes-
tatas divinas iustificationum non ut ipsa yconisdo-
nabiles motibus segregent sed ut divino spiritu sub
monente decepte cum autem s. sonum sed aliorum
simplici peccatum committitur eis et credens dicit
dicere quod opus platonis in religioso peccatum seu
in liberis est omnino in validum non a spiritu sancto in ecce-
monica et sub correctione correctione congruenti
sapientis in puncto de ista materia in occurrit

Quaestio 22 (margin)

Johannes Jam quarta questio quod iste affirmat pro-
pter occurrit quam fateor me nullum movere
tangeres quia iusta salte anima purgari
seu puniri debeat pro delictis corporis cum
scriptura affirmet sepissime quod deus reddet
unicuique secundum opera sua in suo adventu sicut
angelus in matheo xvi et mattheo xxv et psalmo lxi et aliis locis
multis et apostolus dicit ad galatas vi capitulo unusquisque
enim onus suum portabit qui enim seminat
hoc et metet quod et si secundum in anime sua
metet corporis etc. et ii ad corinthios v omnes enim
nos manifestari oportet ad tribunal Christi ut recipiat
unusquisque propria corporis prout gessit sive
bonum sive malum et infra dominum sibi qui prestat
meritum operum malorum et bonorum ipsis hominibus
non aliis esse reddendum quod iustum non ipsis affirma-
re sed quod meritis eius aliis non debetur nec eius
ipso obito potest iuste puniri ... et non ...
quod non puniri debeat ad puniendum pro operibus eius
hominis ille exarat commoriente ad relinquit
Riccardus punitionem fieri animas in superiori dubi-
tare non potes hoc quod non licet dominum iustum esse pro
celis operibus bonum eius intercedere non possit aut
enim fallere et intelligi quod omnium operum dominus
premittit hominem et bonum corporis quod fecit sub
sole et quanto plus laboravit ad vitam dubitavit
eius iudicet et sic dicit sapiens semper
non potest reprehendere ecclesiastes v capitulo quod punitionem
animarum in inferno pro homini peccatis iustum esse dubitare
non potes cum in primo libro capitulo xii usque in finem
sit diffuse secundum omnes animas in inferno non
receptis suis corporibus a deo esse punitas
omnino iuste hoc punitionis non valeas reprehendere
et omnium sed quod iste athanasius fidelis est aut se
fidelem fingit ut sacra scriptura accipiat
punitum sit ipse nobiscum habet materiam dissolve
quod iustum corpus participabit tamen et ...
... et cum anima sola ... incola animam
et post mortem penas sustinet infernales
et fortassis velit asserere quod anime corporis

in inferno in corporibus puniuntur non in
totis corporibus quemadmodum per eas in bona sed aliqui
partibus specialibus corporis sic in spiritibus
aeris in quibus ipsa victorum sinat anime per
capite habitant et in ore ... super eam diffi-
cultas cum anime ipse in omnibus specialibus organis sic
ut fieri sunt corpus caput pedes et manus
et huius similes meruerunt et illa partes perpetra-
bant cum animabus in gloria quod iusti ... ad
aliis punis partibus sine illis manibus hoc est
puniuntur in quo articulo si ipse bonum iustus
invenit illa sed placet in separate animarum seu
corporibus preferat per laicos et attendit
dicente apostolo caritas excedit in ad corinthios xiii enim
constat quod caritas et per quam iustus coram deo iusti
manet in eius anima separata cum quo iusta sit
secundum caritatem et iustitie non dicimus qui iniustus manet
et iusti hominis anima separata sit videat quod iusti-
tiet dei sapientia et summa iustitia que attingit
a fine usque ad finem fortiter et disponit
omnia suaviter ut dicitur sapientie capitulo viii ... anima
iuste iustitie secundum dignitatem sibi debitam
remanere cum omnibus caritate bonitatis iusta secun-
dum iniustitiam sic iniustitie puniendam est si forte
divine caritate manet in anima separata per ...
potest ... nec dicit ne fundi ... quid
eum deus ... iniustitia in illo deneget quod
sit ... aut ... peccata quod anime ...
cum iniusti sunt tamen quod ... homines ...
remanere non potest ... puniat remanebit cum
hominibus et puniantur ... et sic ...
bonum ... athanasius ... expressit
... quam allegat
multum convenit nature anime ... attendit
quod non ... suas ... et ...
considerans ... in prima ... doctrine
cum anima est sic nuda tabula non depicta non ...
sicut ... non ... alio iusti
... ad habita ... corporalium ...
investigat et ... ipso ...
... de corporalibus et nova de spiritualibus rebus
... colligit et gignit ... spiritualibus ... colligata sic
sunt phisica ... astronomia ex huius ...
... sciat ... philosophie speculativas applicat
... speculando ... non ... a ... a
... a sola anime rationalis ... huius ...
acquisitionis ... a nobis ... corporibus
... anime ... cogant ... iniusta
... et ... sit ... velle ... pravo ...
anima quod est opus anime rationalis ... debet
a corpore ... a speciebus seu imaginibus corporis

inter (margin)

Quaestio 23 (margin)

vide phylosophiam (margin)

operationibus in organis spiritus vel dicendo quod
que intelligere pendet aut illis speciebus aut
organis subiectis eis veluti a suo necessario [illegible]
[illegible] hic dicit oportet dicere de operationibus
spiritus et operationibus omnium virtutum [illegible] quod pre
dicit ab organis spiritus veluti a [illegible] et non [illegible]
[illegible] spiritus veluti a primis [illegible] primus [illegible]
[illegible] apostolus 2° ethicorum c° 6° dicit esse in anima passio
nes potentias et habitus et passiones dicit esse [illegible]
[illegible] timore audaciam invidiam gaudium amicitiam odium
desiderium zelum et misericordiam et universaliter quibus sequitur quibus
delectatio vel tristitia [illegible] appellatur quod anima rationalis
est primum et [illegible] secundum [illegible] et per quas [illegible]
operis [illegible] non [illegible] operatio [illegible] et aliquo
organo corporali primum et [illegible] secundum intelligo sic
appellat apostolus primo posteriorum [illegible] illud secundum quod
primo positio aut remoto ponitur [illegible] vel non et
secundum quo [illegible] pacto anima debet aut possit
esse iustitia quod anima [illegible] [illegible] huius operis [illegible]
[illegible] non potest [illegible] tamen primo [illegible] sic singu
lariter insunt hec opera quibus enim hec opera mag
[illegible] quo [illegible] [illegible] attribuantur [illegible]
[illegible] agenti [illegible] [illegible] quod [illegible] quod [illegible]
consistit in alio [illegible] quod [illegible] dicit apostolus quod
actiones sunt suppositorum [illegible] de anima dicit
quod melius [illegible] dicere quod anima non [illegible]
et [illegible] [illegible] quod homo [illegible] quod [illegible] quod dicere
quod anima [illegible] est [illegible] sic dicere quod anima [illegible]
aut edificat [illegible] [illegible] per hoc [illegible] operatio
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] appellat [illegible]
[illegible] [illegible] et in [illegible] et [illegible] et in toto
homine [illegible] quo pacto operatio [illegible] anima rationali
et toto corpore hominis sit primum secundum [illegible]
corporis parte [illegible] sublata sicut manu aut pede
aut [illegible] non [illegible] remanet actus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod anima rationalis est primum secundum
[illegible] et [illegible] remanentium et sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] seu affligi aut purgari [illegible]
eius separationem a corpore et non [illegible] [illegible]
[illegible] corporis [illegible] [illegible] si homo [illegible]
[illegible] quod [illegible] aut aut eius [illegible] per [illegible]
[illegible] ex aliis [illegible] [illegible] corporibus
[illegible] esse [illegible] ipsius corporis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homines
[illegible] [illegible] illud corpus [illegible] [illegible]
et a quo corpore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] anima ipsius in [illegible] corpore [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] alio corpore
[illegible] aut [illegible] aut [illegible] non in illo in quo
[illegible] [illegible] [illegible] suorum operum [illegible]
et si non [illegible] illi [illegible] quorum corpori [illegible]
non in illis corporibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

recipiet [illegible] non negat [illegible] de corpore [illegible]
quod [illegible] dicit si [illegible] [illegible] rationalem [illegible]
[illegible] aut in [illegible] [illegible] corpus quod [illegible]
magis esset [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] hominis
quod alia [illegible] quod omnes possent [illegible] [illegible]
[illegible] per augmentum et diminutionem et [illegible] [illegible]
in toto [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est quod [illegible] [illegible] hominis [illegible] [illegible]
[illegible] deberent a summa iustitia [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] dicit [illegible] [illegible]
aut sic [illegible] [illegible] [illegible] hominem per [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eius [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] corpore seu [illegible] [illegible] [illegible] eius
[illegible] [illegible] [illegible] in alio corpore novo [illegible]
[illegible] [illegible] per diminutionem et [illegible] [illegible] non
posset in [illegible] corpore [illegible] [illegible] in [illegible] in alio
[illegible] [illegible] et forte in 3° [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible]
in [illegible] et [illegible] ut sit [illegible] [illegible] primo
[illegible] in pena [illegible] sufficit quo [illegible] [illegible]
quod anima [illegible] [illegible] [illegible] in corpore per corpus [illegible]
[illegible] [illegible] seu sine corpore 1° et 2° [illegible]

Quod [illegible] [illegible] in fine [illegible] [illegible]
contingit [illegible] et dubitari potest quando anima
[illegible] [illegible] [illegible] corpori non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] difficultate [illegible]
[illegible] quod [illegible] non est [illegible] in [illegible]
in anima et ob hoc anima [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
corporis [illegible] non indiget non obstat [illegible]
anima [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non obstante [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] seu corporibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] 20 [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non habebant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] hominis [illegible]
bonum quam mali plena [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] non
negant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
totos homines in finali iudicio [illegible] [illegible]
suorum operum [illegible] [illegible] a [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
seu [illegible] alia [illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] animam [illegible] [illegible] [illegible]
quod anima [illegible] anima non est [illegible] et sic non est [illegible]
[illegible] iustitia ut fingitur quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible]

Capitulum 24m

Johannes ad hunc questionem peccatorum anime que sunt [illegible] corporibus in occultis ad asserendum [illegible] quod incorruptibiles et in nihile a nihilo et corporalis passio non potest in que anima sit in nihilo et ideo corpus non [illegible] quod possit pati ab igne et ideo non [illegible] posse puniri ab igne nisi ignem videret et igne [illegible] sic nec animus [illegible] ab igne pati non ab anima [illegible] quod non [illegible]. **Richardus** hic patet in peccato sit divina virtute [illegible] non potest sic demones [illegible] ignem infernali [illegible] ab illo nec magne [illegible] et sic [illegible] divina potest ut bonum angeli patentur [illegible] non sit [illegible] de [illegible] non dubium animam [illegible] suppositum [illegible] ab igne igne [illegible] a suo corpore [illegible] in infirmitate et in finali morte [illegible] anima amarissimo dolore affligitur sic non est difficile intelligere de virtute illud [illegible] posse [illegible] a suo corpore [illegible] non suppositum non [illegible] et sic philosophus magnus [illegible] affirmabant [illegible] corpore [illegible] non [illegible] in hoc [illegible] corporis [illegible] ita clara [illegible] quod est corporis [illegible] ut dicit apostolus ad [illegible] primo [illegible]

Incipit tercius liber in quo tractatur [illegible] de visione nuda et clara divine essencie a vere beatis.

Primum capitulum exponit [illegible] visionem et claram [illegible] per [illegible] Jo. 12. quem videbimus [illegible].

2m capitulum ostendit [illegible] 12 [illegible] facie [illegible] apocalipsis 22 videbunt faciem [illegible]

3m capitulum obicit [illegible] et solvit ostendens quod [illegible] debet de visione [illegible] divina [illegible]

[illegible]

4m capitulum ostendit [illegible] hoc mundo [illegible] manifestabo [illegible] palam de patre meo annunciabo vobis

6m capitulum ostendit [illegible] in lumine tuo videbimus lumen [illegible] illuminavit [illegible] in cordibus nostris

7m capitulum [illegible] et obicit [illegible] clara [illegible] de visione [illegible]

8m capitulum [illegible] in anima [illegible] per illud Jo. [illegible] et solvit 3o quod videt et audivit hoc testatur Jo. 4o non potest filius a se [illegible] et [illegible] sicut audio sic iudico [illegible] numquam audivistis

9m capitulum [illegible] dicta sancti Dyonisii et [illegible]

10m capitulum obicit de divino lumine quod [illegible] capitulis 2o et 4o [illegible] ostendens quod [illegible] fulgoris et addiciat [illegible] primo [illegible] et 14o capitulo [illegible] de divinis nominibus

11m capitulum obicit de divino [illegible] et solvit ostendens [illegible] et de divinis nominibus

12m capitulum [illegible] capitulo 12 et 3o capitulis [illegible] et [illegible] 5o capitulo [illegible] de divinis nominibus

13m capitulum obicit [illegible] superiores angeli [illegible] divinas [illegible] inferioribus et solvit ostendens [illegible] in [illegible]

14m capitulum quod deus non potest [illegible] et clare videri [illegible] obicit per illud lucem habitat inaccessibilem [illegible] multa [illegible] difficiles ad [illegible]

14m capitulum [illegible] sancti Dyonisii invisibilis affirmatur

16m capitulum exponit dicta [illegible] et sancti Dyonisii [illegible] invisibilis

17m capitulum exponit dicta scripture et sancti Dyonisii [illegible] invisibilis

18m capitulum exponit dicta [illegible] invisibilis

19m capitulum est de eodem. 20m capitulum est de eodem.

21m capitulum exponit dicta [illegible] Dyonisii [illegible] invisibilis

22m capitulum ostendit [illegible] divine [illegible] et quod deus est agens liberrimum

23m capitulum solvit [illegible] de [illegible] agentis [illegible] passionis

20m capitulum obicit difficultates [illegible] et solvit ostendens [illegible] clare [illegible] et quodammodo [illegible]

24m capitulum inquirit quod sanctus Dyonisius [illegible] ostendens quod est visio [illegible] divina [illegible] primo de mystica theologia

26m capitulum ostendit [illegible] in capitulis 1 13 2 3o de divinis nominibus et [illegible] capitulis 3o 2 9 [illegible]

27m capitulum ostendit [illegible] quod [illegible] est [illegible] divina [illegible] non [illegible] clare [illegible] a [illegible] sancti Dyonisii.

Dyonisius

Incipit lib. 1x

[illegible] ... de musica [illegible]

[illegible] quandam [illegible] ... in de musica [illegible] ... [illegible]

Johannes [illegible] doctores [illegible] ... clara visione [illegible] ... [illegible]

Ricardus [illegible] ... [illegible]

Johannes [illegible] ... **Ricardus** [illegible]

[illegible] ... **Johannes** [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... **Ricardus** [illegible] ... de moyse [illegible] ... [illegible]

cognatione secundum personam affirmatiue unde et dicit non re-
gnet eius sicut agnus in vita futura quando istis
a precedentibus [illegible] declaratur. Nunc autem
apostolus sic caritas numquam excidit sive prophetie eua-
cuabuntur sive lingue cessabunt sive scientia destruetur
ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus cum autem
venerit quod perfectum est euacuabitur quod ex parte est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sic [illegible] Johannes ob [illegible] eandem [illegible]
[illegible] dicit [illegible] et agnus [illegible]
[illegible] et videbunt faciem eius
et nomen eius in frontibus eorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
in sua [illegible] angeli [illegible]
[illegible] omnibus in [illegible]
[illegible]
[illegible] filii sumus dei

Quando [illegible] Johannes dicit
[illegible] in [illegible]
[illegible] gloria [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] filii dei sumus et
nondum apparuit quid erimus quoniam videbimus eum sicuti
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et videbunt [illegible]
[illegible] magna et maiestate
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

eternale. d. quod nunc sumus filii dei et nondum apparuit
quid erimus etc. [illegible]
[illegible] Johannes in hoc loco [illegible]
nobis non est [illegible]
[illegible]
[illegible] sicut [illegible]
et clara quod et apostolus paulus ad col. c. 3o [illegible]
[illegible] dicit mortui enim estis et vita
vestra abscondita est cum Christo in deo cum enim Christus
apparuerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum
ipso in gloria volens dicere vita beatam [illegible]
[illegible] abscondita non in [illegible]
[illegible] apparuit vita [illegible]
[illegible] vita [illegible]
[illegible]
[illegible] nobis apparebit [illegible]
nobis [illegible] abscondita [illegible] nobis apparebit
[illegible] vita [illegible]
adhuc manet vita vestra in deo abscondita [illegible]
[illegible] nobis apparebit et sic nobis appa-
rebimus in gloria [illegible] apparebit [illegible]
nobis et [illegible] in gloria [illegible]
[illegible]
[illegible] abscondita [illegible] abscondito
faciei dei [illegible]
[illegible] labia dolosa [illegible]
[illegible] in superbia et abusione quam magna
multitudo dulcedinis tue quam abscondisti timentibus
te perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum
hominum abscondes eos in abscondito faciei tue a
conturbatione hominum [illegible] non [illegible]
[illegible] abscondita
in facie [illegible]
[illegible] sicut etc.

Unde [illegible] claritate vide-
[illegible] sicut cervus sicut fontes aquarum [illegible]
[illegible] ad deum quod admodum desiderat cervus
ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad
te deus sitivit anima mea ad deum fontem vivum quando
veniam et apparebo ante faciem dei non [illegible] intelligimus
[illegible] fons vivus
non [illegible]
[illegible]
intelligas [illegible] faciem dei [illegible]
[illegible] faciem appellat [illegible] omnia
nuda sunt et aperta sicut [illegible] ad hebr. 4o c. [illegible]
sicut [illegible] ad deum fontem
vivum sicut ut possit [illegible]
[illegible]
et apparere ante faciem [illegible]
[illegible]
quam dilecta tabernacula tua domine virtutum concupiscit

et defecit anima mea. i(d est) ad p(ri)m(um) cor meum et caro mea
exultaverunt in deum vivum. altaria tua domine virtutum rex meus
et deus meus. beati qui habitant in domo tua domine in secula
seculorum laudabunt te. beatus vir [illegible] ascensiones
in corde suo disposuit in valle
lacrimarum in loco quem posuit [illegible] amore [illegible]
[illegible] qui est [illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] vocat tabernacula [illegible] altaria [illegible]
[illegible] aliud [illegible] deum vivum [illegible]
[illegible] concupiscit [illegible] ardentem [illegible]
quo deficit et [illegible] nove legis
ad illud [illegible] veniunt [illegible] videbitur
deus deorum in syon [illegible] eleganter [illegible] quo
[illegible] et exultat in deum vivum [illegible] in [illegible]
[illegible] dixit apparere ante faciem dei [illegible]
virtute in virtutem videbitur deus deorum in syon [illegible]
[illegible] libera que est [illegible]
ut dicit apostolus ad gal(athas) [illegible] vivum [illegible]
[illegible] apparere ante faciem dei [illegible] videre
deum deorum in syon et eius faciem [illegible] claritate
et ob hoc [illegible] volebat [illegible] deficit et omnibus [illegible]
cordis ut illam visionem acciperet quam non [illegible]
[illegible] moyses deum exo(dus) 33 [illegible] non poteris videre
faciem meam non enim videbit me homo et vivet
[illegible] moyses [illegible] ostende in gloria [illegible]
[illegible] ostende [illegible] faciem tuam [illegible]
[illegible] ego ostendam [illegible] ex quibus non
non dubitaverunt [illegible]
[illegible] clare [illegible] videre posset [illegible] post mortem
[illegible] non [illegible] ad [illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
[illegible] ex [illegible]
visionem [illegible] vocant visionem dei [illegible]
clare [illegible] et eius [illegible] et aperta
et aperta claritatem [illegible] eius faciem [illegible]
claritate maior est [illegible] homo [illegible] faciem [illegible]
[illegible] faciem dei in scriptura [illegible] sepe [illegible]
[illegible] faciem [illegible] positis ex [illegible]
[illegible] loco scripture [illegible] filius [illegible]
[illegible] filius [illegible] faciem [illegible]
[illegible] iacob dixisse
legitur vidi dominum facie ad faciem gen(esis) 32. et exo(dus)
33 dicitur loquebatur dominus ad moysen facie ad
faciem sicut loqui solet homo ad amicum suum quo faciem
[illegible] in qua [illegible] gedeon [illegible] faciem
[illegible] angelum domini facie ad faciem
[illegible] eius [illegible]
eius [illegible] in [illegible]
[illegible] deus [illegible]
[illegible] potentie qui in [illegible]
me [illegible] clara visio et aperta
et [illegible] in futuro [illegible] a [illegible]
et [illegible] ab angelis in presenti

Hac visione videt apostolus paulus 2a ad cor(inthios)
5o cum vocat ambulationem per speciem [illegible] dicens
[illegible] quod dum sumus in hoc corpore peregrinamur
a domino per fidem enim ambulamus non per speciem
[illegible] et bona voluntate [illegible] magis
peregrinari a corpore et presentes esse ad deum [illegible]
[illegible] clare [illegible] ut [illegible]
[illegible] enim dicit [illegible]
ambulare per speciem est cognoscere deum [illegible]
quod [illegible] est magis ambulare per speciem [illegible]
[illegible] apostolum velle dicere ambulare [illegible]
visionem apertam et claram [illegible]
tollet fides non videt [illegible]
[illegible] non enim [illegible] ex alio effectu [illegible]
[illegible] ex effectu [illegible]
[illegible] deus [illegible]
quod non dubium [illegible] effectus [illegible] possit
a deo [illegible] et [illegible] personas [illegible]
[illegible] tota [illegible]
in [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] potest [illegible]
[illegible] et clare appareant [illegible] effectus
[illegible] sacrifice et sufficienter [illegible]
[illegible] aliud sit [illegible] in [illegible]
[illegible] promisit [illegible] dei [illegible]
et clara cognitio non videt [illegible] dicit qui diligit
me diligetur a patre meo et ego diligam eum
et manifestabo ei meipsum [illegible]
[illegible] manifestationes [illegible]
[illegible] 22 [illegible]
[illegible] sub [illegible] dicens pater
volo et [illegible] ego sum illi mecum sunt ut videant
claritatem meam quam dedisti mihi quia dilexisti me
ante [illegible] clamat in [illegible]
[illegible] ad illud [illegible]
[illegible] claritate mea quam dedisti mihi non [illegible]
aliud [illegible] dilexisti me [illegible]
ex [illegible] in [illegible]
clarifica me tu pater apud te metipsum claritate
quam habui [illegible] fieret [illegible]
[illegible] in [illegible] sua
claritate videntem [illegible]
[illegible] mundi [illegible]
[illegible] ei meipsum [illegible] mea claritate [illegible]
[illegible] non est aliud quam [illegible] clara [illegible]
dicit [illegible] in [illegible] vobis [illegible]
[illegible] non [illegible] loquar [illegible]
[illegible] palam de patre meo [illegible] vobis

Hanc visionem [illegible]
[illegible] ipsa [illegible]
[illegible] ambulare [illegible] veritatem
[illegible] ex [illegible]
[illegible] suas ab [illegible]

amicos suas ne audiat sanguinem et claudit
oculos suos ne videat malum iste in excelsis
habitabit et munimenta saxorum sublimitas eius
panis ei datus est et aque eius fideles regem
in decore suo videbunt et oculi eius cernent
terram de longe vel sicut melius videtur intelligere
in visionem regis in decore suo expressa misticè
beatitudinem finalem pronunciamus in qua per
hunc modum dicitur debet abuti ab ubertate domus
tue et torrente voluptatis tue potabis eos
quomodo quod eos submergat quoniam apud te est fons
vite et in lumine tuo videbimus lumen ostendens quod
beati affluenter videbunt lumen quod est deus in
lumine dei quod est lux mundi quoniam si lumine aliud i
intellexisset videre fore non esset visio vel cari
tas in re beatis et eciam si per eum visionis
illius luminis creati subinposuisset apud te est fons
vite et in lumine tuo videbimus lumen creatum
quoniam beatis volunt affirmare visionem luminis
quod est deus in lumine suo quia [illegible] dicit ysa.
sub hiis verbis non erit tibi sol amplius ad lucendum
per diem nec splendor lune illuminabit te sed erit
tibi dominus in lucem sempiternam et deus tuus in gloriam
tuam ysa. 60 capitulo hic enim est vite in suo
lumine quod deus sit in luce per se sempiterna et hic est
videre lucem suam ipso se lumine quod deus qui lumen
est sit ei in gloriam ab omnibus glorificantibus et petrus
apostolus canonica secunda scribit [illegible] sub hiis verbis
donec dies illucescat et lucifer oriatur in
cordibus vestris [illegible] in quo
videbimus est deus per eius claritatem divine [illegible]
et lumen videbimus [illegible] lucifer oriente appellans
[illegible] ab illo [illegible]

Item de deo [illegible] et horeb
[illegible] non [illegible] quod [illegible]
[illegible] non [illegible] nec [illegible] sua
[illegible] non [illegible]
visionis per se [illegible] ignorantia seu
nesciencia quando visio et si non [illegible] efficiat
[illegible] alia [illegible] notitia [illegible] alia eius
notitia sit [illegible] ab [illegible] potest [illegible]
per eam [illegible] ignorare sit aliquis [illegible] nec
ignorans potuit esse [illegible] sunt [illegible]
non esse [illegible] beatam et [illegible] domum
[illegible] eius [illegible] sicut [illegible] ortu [illegible]
[illegible] aliquos quando non magis [illegible]
[illegible] domum [illegible] sapientie aut [illegible]
[illegible] videntes [illegible] et vita
in illo sit melior quo [illegible] actu seu [illegible]
si aut de omnibus [illegible] affirmant [illegible]
[illegible] divine essencie de [illegible]
negare non poterunt quoniam si apostolus [illegible] ad corin
[illegible] [illegible] et gloriam corporis

et futurum [illegible] gloriosius in corde [illegible]
[illegible] pro gloria visionis divine in [illegible]
[illegible] gloria [illegible] capitulo [illegible] Johannes
[illegible] [illegible] affirmare [illegible]
[illegible] divina [illegible] visione divine essencie
[illegible] divina [illegible] sit divina [illegible] videt [illegible]
potest [illegible] totam [illegible] divinam et [illegible]
omnem [illegible] [illegible] et [illegible]
ita potest [illegible] sicut [illegible]
[illegible] scientiam omnium [illegible] quod est [illegible]
quoniam [illegible] sit [illegible] non sit [illegible]
[illegible] scientiam [illegible] Ricardus sic [illegible]
patebit divina natura est omnium libere agens et libere
se ostendens et [illegible] non [illegible] quod se ostendit [illegible]
per modum quo est [illegible] absoluta qualis ostensio [illegible]
[illegible] visio [illegible] [illegible]
[illegible] per modum quo est [illegible] nature
[illegible] quod [illegible] ostensio non videtur [illegible]
[illegible] [illegible] sic ostensio
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nos carnales
non possumus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[V]nde [illegible] visio
[illegible] divine essencie [illegible] alius [illegible]
[illegible] possumus affirmare in [illegible]
et esse [illegible] visione [illegible] affirmare [illegible]
[illegible] dicit qui de celo venit [illegible]
et audivit hoc testatur et testimonium eius nemo accipit
[illegible] sit [illegible] loquitur sic [illegible]
iste [illegible] celestia loquitur [illegible]
[illegible] divina [illegible] testimonium [illegible]
quod [illegible] et audivit hoc testatur [illegible]
[illegible] videt [illegible] celestia possit aut
[illegible] hoc [illegible] divina natura [illegible] quod videt et
audivit hoc testatur [illegible]
de celo venit [illegible] non
venit de celo [illegible] [illegible]
[illegible] loqui [illegible] amen
amen dico [illegible] loquimur et quod videmus
testamur de celo [illegible] testimonium [illegible]
[illegible] sicut [illegible] fiebat [illegible] colligi [illegible]
visiones [illegible] intelligi [illegible]
sit [illegible] divina [illegible] natura assumpta
testantur [illegible] caro natura et [illegible] videt et audivit
[illegible] testatur [illegible] natura assumpta [illegible] testatur
per carnem naturam [illegible] caro [illegible]
[illegible] affirmat [illegible] dicit amen amen dico vobis
non potest filius a se [illegible] facere [illegible] videt patrem
facientem [illegible] filius non potest videre patrem
facientem nisi videat patrem [illegible]
patrem nec [illegible] in natura divina intelligamus
[illegible] velle [illegible] quod filius [illegible] non potest

[illegible]

Johannes [illegible] **Richardus** [illegible]

[illegible]

divinas puras ut magnas obscuritas ut cla
ras [illegible] et simul et semper sunt virtutes et semper
reparans fonte radii sic ei supra c. 1° scias
divina unica et simplex et sanctificans vocis
divinas operationes non [illegible] illa receptis noviant
et c. e. de divinis nominibus dicit quod divini intellectus
[illegible] divini [illegible] [illegible] in principatu et
divinas illuminationibus [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in principio [illegible] effectus [illegible]
et illuminatores appellans ut aut [illegible] istud
intelligitur divinum seu [illegible] divinam consiste
in firmitate [illegible] clare visione [illegible] magnum
doctorem [illegible] [illegible] c. 1° sic dicit
de hac suprema theoria quod nobis est [illegible]
salus [illegible] et nobis et [illegible] nos [illegible] hic
aut [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] qui
salutem [illegible] aut est ad deum et in [illegible]
potest esse [illegible] omni aut [illegible]
[illegible] est ad deum et divina accepta [illegible] et in
manent et [illegible] sanctificata et aut hic quod
alia [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt sacre [illegible]
et visio et [illegible] visionis [illegible] divina [illegible]
[illegible] ipsius [illegible] inspectionis [illegible]
[illegible] intelligibili et [illegible] omni [illegible]
videas quod dicit salutem consiste in [illegible]
sic [illegible] supremas esse [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] assimilatio
et [illegible] ad deum qua [illegible] assimilatio
describit in a consiste seu integri [illegible]
[illegible] hac [illegible] et divina [illegible] [illegible]
et manere in ipso deo sacrificata [illegible] sancte
oblata et [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] non est [illegible] visio [illegible]
[illegible] claro [illegible] [illegible] non [illegible]
et [illegible] sacre [illegible] divine [illegible] quod [illegible]
[illegible] divina [illegible] visionis
[illegible] [illegible] [illegible] manent et [illegible]
[illegible] [illegible] inspectionis seu visionis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ab omnibus [illegible] non [illegible]
dubitare quod finalis [illegible] seu [illegible] ut
hic [illegible] consistat [illegible] et [illegible] contemplatio seu
visione seu inspectione divine [illegible] visione
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quare supremi [illegible] [illegible] celestium
aliquotiens aquile appellantur [illegible] [illegible]
[illegible] quod aquile [illegible] et altissimi [illegible]
et ad potestativam [illegible] [illegible] et [illegible]
et [illegible] machinatum et ad copiosum
et [illegible] [illegible] radium thearchicum solaris
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] extensionibus non impedite [illegible] et [illegible]

spectationi [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] sunt doctoris [illegible] observa [illegible]
[illegible] [illegible] in suis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] aquile et [illegible] appellantur
quod sic aquile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] machinatum
et [illegible] [illegible] visionis inspectionem et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible]
celestes [illegible] visionis [illegible] extensionibus
[illegible] et [illegible] spectandi radium [illegible]
[illegible] thearchicum [illegible] divine solaris [illegible] [illegible]
ut [illegible] et in [illegible] [illegible] spectantur
et [illegible] [illegible] [illegible] radium solis [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad manifestandum in eis [illegible] [illegible] [illegible]
ad divina lumen clarissimum [illegible] [illegible] [illegible]
intelligi [illegible] clare et [illegible] [illegible] seu
[illegible] [illegible] seu divina lumen [illegible] solis [illegible] sic
[illegible] sit [illegible] [illegible] solis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod aliud [illegible] [illegible] de divinis nominibus
[illegible] dicit quod divini intellectus [illegible]
[illegible] [illegible] in principatu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Johannes [illegible] [illegible] [illegible] lux [illegible] et [illegible]
[illegible] radium divinum seu radium fontanum de quo
[illegible] [illegible] [illegible] locutus **Viatoribus** [illegible] [illegible]
non est angelis [illegible] [illegible] [illegible] seu [illegible] sic
[illegible] radium fontanum [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible]
[illegible] radium thearchicum principaliter [illegible]
[illegible] [illegible] et in [illegible] de divinis nominibus dicit
quod [illegible] sol et [illegible] bonum omnibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] intellectuales [illegible] [illegible] omne et
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] radius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] effectum [illegible] [illegible] distributum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] radium appellatur
sic [illegible] [illegible] dicit quod [illegible] bonum lumen seu
lux [illegible] et [illegible] lumen intelligibile quod [illegible]
lumen bonum ut radius fontanus et [illegible] emanans
[illegible] [illegible] et [illegible] dicit [illegible] bonum in seipso
manente [illegible] [illegible] radium et [illegible]
[illegible] [illegible] radium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod radius [illegible]
divina est claritas seu [illegible] seu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] doctorem divinum seu thearchicum
seu fontanum radium [illegible] appellare [illegible]
divina [illegible] [illegible] [illegible] analogice illustrare
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lux [illegible]
in [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sic [illegible] lux [illegible] in sole

radius appellatur per lucem incedens per sua dyaphana
radius appellatur. Unde idem comm[entator] ierarchie c° 1°
uocat diuine b[ea]titudinis bonitate lumen intellectuale quod super
expandit radios suos intellectuales non solum sit
bone sed sit male attendens ut quod ad speculativa
petens se auertit ab illo lumine intellectuali amore
malicie obtenebratus [illegible] tas ipsi de illumi-
natiues [illegible] primi lumine non [illegible]
[illegible] splendente ipsi oculos claudit et nisi se obtenebrare
benigniendo [illegible] aliud lumen quam dei quo oculos
mentales clausa subicit et [illegible] conuertit
[illegible] sub [illegible] actionis in se si subiecte [illegible]

Ca[pitulu]m 12[u]m

Johannes dicepta si placet **Ricardus**

[illegible] in de celesti ierarchia c° 12° comparat diuinum
radium radio solari in proprietate eius a spera
[illegible] in hoc quod sicut solaris radius distribuitur [illegible]
[illegible] generata [illegible] distribuitur mediante omnibus claritate
et per ipsam manifestius resplendet [illegible] splendo-
res actionis [illegible] transfusionibus magis [illegible]
ore [illegible] distributiam [illegible] sit [illegible]
[illegible] ordinationis [illegible]
[illegible] lumen [illegible] claritate primo apparet
ad [illegible] superioribus [illegible] primis [illegible] magis
per [illegible] ipsas [illegible] diuine radio [illegible]
ipsi [illegible] agnoscentes primo diuinum et diuina [illegible]
superiores [illegible] ipsas [illegible] ipse ad
[illegible] copiose [illegible]
[illegible] claritate [illegible] subiectas
et [illegible] ea [illegible] donatum [illegible]
analogice [illegible] diuinum lumine
[illegible] ita claritate [illegible] a [illegible]
[illegible] diuinum radium sic ipse [illegible] [illegible]
[illegible] apparet manifestat primis [illegible] celestibus
[illegible] ipse [illegible] illa claritate [illegible]
[illegible] manifeste [illegible] apparet [illegible]
[illegible] ipse [illegible] [illegible] omnibus illuminat
[illegible] illuminari [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
dicit quod [illegible] lumen et [illegible] ipsius
et [illegible] in [illegible] lumine et claritas
et radius lumen [illegible] lumine [illegible] clarite
[illegible] radium superiores primo apparet [illegible]
[illegible] et [illegible] inferiores analogice [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] aliud [illegible] [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] non [illegible]
ut ab omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible] et omnibus intellectualibus analogice [illegible]
[illegible] clare et nude [illegible]
[illegible] dixisse quod [illegible]

et [illegible] per omnia [illegible] n[on]
[illegible] ipse [illegible] apparet [illegible] illud
quod est [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] illi ea [illegible] [illegible] appar[et] [illegible]
[illegible] ierarchie c° 6° dicit [illegible]
[illegible] per illas [illegible] subiectas
angelorum [illegible] illuminari manifestissimas manifestissime
[illegible] claritates [illegible] [illegible] [illegible]
inferiores angeli a superioribus magnas diuinas
[illegible] claritates [illegible] et clare conspiciant
[illegible] per [illegible] genus clarissime [illegible]
[illegible] non aliud ut [illegible] vocat iste doctor
specula clara et purissima aut splendida [illegible]
de diuinis nominibus c° 4° et [illegible] ierarchie [illegible]
[illegible] et clare [illegible] lucem et
apparet lux suprema radius suprema [illegible]
[illegible] in angelis [illegible]
[illegible] per hoc quod angelus est [illegible]
manifestatio [illegible] lumine speculum purum
splendidum [illegible] incontaminatum [illegible]
suscipiens totam si [illegible] pulcritudinem [illegible]
dei [illegible] et [illegible] fulgens [illegible] [illegible]
[illegible] bonitatem [illegible] [illegible]
silencia et in c° 3° de celesti ierarchia dicit
[illegible] per [illegible] illa specula clarissima et [illegible]
susceptiua [illegible] lucem et [illegible] radium
[illegible] omnia [illegible] affirmant [illegible] magnus
doctor [illegible] angelos [illegible]
et clare [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible]

Ca[pitulu]m [illegible]

Johannes hic posito a te dissolutas
[illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] superiori [illegible] radium sed [illegible]
lumen [illegible] inferioribus [illegible] illuminatas
[illegible] in inferioribus [illegible] superiores sic
[illegible] actor [illegible] affirmat ut [illegible]
ierarchie [illegible] 3. [illegible] 4° et 8. et 14. et [illegible] superio-
res [illegible] doctores inferiorum et [illegible]
[illegible] sic dicit c° 13° et
[illegible] ad supremos [illegible] ad doctores [illegible]
et operatores [illegible] ut dicit [illegible]
[illegible] et [illegible] operationem [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
ut [illegible] et in nos [illegible] illuminatione
[illegible] diuine [illegible]
non possit [illegible]
[illegible] si [illegible]
[illegible] alia [illegible]
[illegible] illorum [illegible]
non [illegible] diuine [illegible]
[illegible] quo [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible]

Riccardus [illegible]

Timete [illegible]

[illegible]

Ca^m 12^m

Riccardus [illegible] **Johannes** [illegible]

[illegible]

[illegible] q sba dma a na eatura videt pt
clare [illegible] nec sol si eent luie ista
ab oclis [illegible] libus videri posset s statu eoy
corrupet [illegible] 2 q actus videndi obm [illegible]
ee ppor [illegible] nat9 obo alioqn p cm actu obm videri
seu mete ggnosci no poz sic e in visioe co ea
2 sic si obm mistu clare videt eet actus videndi
illud in eatā instituis q eeno poz q pt gsimal
p ho actus quo clare 2 mete vr obm istud eam
si act actu sit sba silia p fo seu nobilitas
visiois e a nobilitate obi qr vr gsequentiam
actu sunt silia q vna e ppor obor 2 p fcoe
seu nobilitate 2 actuu quibus vm 2 ita gse
q actus videndi obm instite vm insitu pfcior
seu nobilior qr actus q vr obm fitu q insitu
excedit fitu aliud in pfcoe seu i nobilitate
no dum e insitu sic gse q actus videndi
dm mete si eet eet pfcois istu istud vr
finiat p am mom ad illud q obm istud rapint
videntem ipm p q sit assilatō ggnoscet ad
ggnitu no e sitū qm sic p i ipsiu no videt
sed p scū assilato videns ae ie visa ita ut
illa clare videt s aliud q e sm sitū clare
ne pt rep sentare p assilatom istius sed illud
q e 2 sic gse si illud ipsiu i pntur mete
2 clare insitu obm assilando aliud videt u p
aliud sit istud q q ee no pt vr oio gseq
q dna sba a eata mete 2 clare videri no pt

Qt inps si quis clare videt dma sbam eo
dma sba sit e3 sapia seu scia ic mete videt
tota sapiam dina seu sciam 2 ita nt poz
eu late dui ias sapiam sic clare videt
q tn ipa sapia i eivano negat eopisse
de an int 24 2 mr 13 dicens ei diat de
die 2 hora nec sit nt anli celoy si insp
a cu eata clare videt q q sbe dine fac lu
decto ias ia eata aa sovet insita eo dnie
scie sunt sba sinta sublia insita B sige
2 eius lia ac picta q sit ac oia possibilia
q no dum sit insita ai gl in eatura aa videt
divisa sit io divisor actu videndi divis gse q
eata poz sit sic actus visiois istos divisos
2 sili i de actus diligendi insitos ac delacoes
insitas eqtab 2 sic eet pfcois insite ex
quo hret in se pfcones aed distictas insitas

Radius qmb ignores h tua oba dissolue
sic forte no oia nosse explicare dua q pnt
subtrac t ut tm simplicit istas 2 insite
intom eius dm ipsa q i eē sai in altar
sic fateor me nescire no tn [illegible]
pate assoi scōm c i pulli ipug ic s
poni eius altar ne de intal 2 dissolucon
hi9 difficultatis gnu doctoribus i pnac vnquoi
acape q dis p pniti in vide gecessit vr ee

in pt gcm visu quo dicit ad impsibile q ocls
corli videt no pt in facie lin 2 scripture
sco doctoy 2 phoy q nilr de impsibil
dr vno q a e lit i uetubus mete 2 clare
visioe intelletus videt no pt Cuo q pat
illam diligeat ad eius mete 2 clara visio
pt eatā attingit Tio q si mete 2 clare videt
poz a eatā sbiale adducta in fp ea insitis
plene sed illud q e sine pfc seu i portōe
nobilitati sin i sita sine cent a eatā videndo
pt q deimo p tme mos impsibilitati ccpapabil
2 inaccessibilitati q dr q passim de qo bt
dyo in lo de dib noibus c a v q dicat
ea na signant pnicom seu poas excellcom
sic em dicit ipe gsuetu e tholog q passim
in eo ea q pnaciois ab negare sic i insile
a elo ga oio mxlu hunc ainstu lauda
2 intu i effabilem 2 in inuibilem 2 oibus
gnicom 2 ex oibus inte 2 qphim 2 no
inuestigabilem h ita q no 2 dm apli lauda
dr stult ad appne i ea pt 1 om 2 d ut
qs sit intelletu eu 2 i pssi si pfeexcellencia no
fm defecm in eo ordinatus q deimo inuaie
rpoims ei qui sic i am 2 in pfcom si pfc
2 s pfc 2 in palpabilem 2 insit ilgine
lui i acesil q si excellencia impsibilit
huis Ceo mo dr a scis pribus q dm insit
iggnosci media 2 no intelligit s q a nob
in hac vita de q esa na pt lu pmp
ggnito q cen i vniv i ponent eius em
ea ea e q oi incggnito sup e guida
a nacis ccaus 2 io na clis simp opent
clarit unioe sic in so dyo dea instituo
ondecm s poas sigt p dinos peessus seu
esteo no ipoy auctey mc tius mao impsibilitas
i q ph insibilitat 2 i accessibili dr intelligentie
oia pte adducta supi 2 q q a de diabus
dn precedent q dis a eatā mete 2 clare videri
Quota pm mom dicit i de cc no pt
nob aliter lucē dyo ro i cceu ne nos d nob
sup plenit theardiad i dmn ii bacitat sacor
uelamnia 2 hns q s nob pudon p pina q
nali 2 paralit spatin ubi in vr mt ne
q nob carnali cunetubus no pt spr sbalis
i dms ii sacs uelamibus appare p q mom
dicit in celesti ierar c 2 q q appetonis
dne q scis erat pribus in sigius 2 simbol
sce fuerit eis ministro angloy 2 ad [illegible]
signis aut dicit 2 p so e incte i si pfcoy
theophanias dicit h sapient ex sacr eloqi
q ipm quid gsp e dl actu nullo videt
nc videbit h supplendu e i hac vita inde
q ar ita intelligat pt p q nme eac dicit
theophie theophanie aut sad sec sue
p vere dentes do p quosd nitq sacros 2

Calo pro te Jesus
Dyamisia
Calo gro ad [illegible]

creaturis analogicas visiones manifestationes
vel affirmat apparitiones alicuius divinas factas sed
aliquibus in hac vita temporales [illegible] eis [illegible]
docentes et negat visionem eius posse fieri per oculos
unus unum [illegible] ab eis passe pro eodem statu negat
unum quidem [illegible] aliud affirmat concedit autem
pro statu presenti [illegible] aliquas fieri visiones symbolicas
vel pro statu patrie concedat negat autem eius visiones
divinas non simpliciter pro vita futura unde sunt modo
accipi potest illud Johannis 1 in prima sua epistola capitulo 4 vel 1
Deum nemo vidit umquam sine nube et clare neque vivens
carnaliter deum videbit neque videbit pro hoc modo
et sanctus Dyonisius de divinis nominibus capitulo 1 quod deum [illegible]
quod deum non cognoscimus non ex natura ipsius incognoscibile
enim et omnem intellectum et rationem superexcedens sed
ex omnium entium coordinatione vel ut dicit [illegible]
in [illegible] quod est incognoscibilis a nobis nude et clare
solum est a nobis cognoscibilis ex omnium entium coordinatione
vel ex suis effectibus pro hoc modo accipitur
id [illegible] capitulo dedit nobis [illegible] quod [illegible] est fontana deitas
pater filius autem spiritus sanctus diligentie deitatis [illegible]
[illegible] germinationes [illegible] plantatae et velut
flores et [illegible] specialia lumina a sacris eloquiis
accepimus aliter autem hoc [illegible] neque dicere neque
intelligere est possibile sed usque ad hoc omnis eius cuius
[illegible] nos intellectualis operatio vel ut [illegible]
divina paternitas et filiatio [illegible] est nobis
[illegible] accipi potest id [illegible] capitulo 4 in principio
[illegible] intellectio non est sed [illegible] specialem
[illegible] manifestationem [illegible] enim hic
[illegible] est et [illegible] immanifesta et ipsum
excellentis [illegible] ita ut accipiatur
[illegible] pro statu patrie ex quo enim illis manifeste
[illegible] excellit [illegible]
perfectissime cognoscendi in vita patrie [illegible]
[illegible] manifestatione [illegible]
cognitio in patria nobis [illegible] ex quo [illegible]
dico quod hoc manifestatio visio excellit [illegible]
[illegible] possibile [illegible] intelligi [illegible] modum
[illegible] illud [illegible] capitulo 1 accipi potest [illegible]
cognoscimus non ex ipsius natura incognoscibile [illegible]
et omnem intellectum et rationem superexcedens sed ex
omnium entium coordinatione [illegible]
in hac vita mortali deum cognoscimus [illegible]
[illegible] cognitionem [illegible] a suis effectibus [illegible]
[illegible] nude et clare [illegible] cognitione
[illegible] omnem intellectum [illegible]
[illegible] specialiter in vita futura [illegible]
ipsius ut intelligeretur et [illegible]
[illegible] et [illegible]

Intelligi [illegible] nec [illegible] intelligi [illegible]
Item 2m modum dicit capitulo 1 de divinis nominibus

quod ea que super nos [illegible] divina [illegible] et ineffabile est [illegible]
et incognita intellectui [illegible] et [illegible] honorabilissimorum
angelorum [illegible] accipi potest [illegible] 3o modo [illegible]
intelligi [illegible] quod deum [illegible] est omnibus [illegible]
[illegible] supremo ordini angelorum [illegible] a quo [illegible] investigabilis
potest ex naturalibus [illegible] auctor dicat capitulo 4 [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod rubet est [illegible]
[illegible] sunt supremorum angelorum ad [illegible] et [illegible]
[illegible] et ego qui disputo in iustitia et iudicium
salvatore [illegible] deum [illegible] eos docentes ex
quo [illegible] dicit [illegible] esse in incognitum [illegible]
[illegible] fuisse ab eis cognitum quod est
ut cognoscibilis intelligatur ex naturalibus [illegible]
ipsius non simpliciter [illegible] accipitur puto
illud quod [illegible] ad [illegible] 4o capitulo obiectio [illegible] quod [illegible]
[illegible] incomprehensibile [illegible] videt [illegible] videre
potest [illegible] ex suis naturalibus et [illegible] illud [illegible]
capitulo [illegible] soli deo et illud ad [illegible] et ad [illegible]
[illegible] et ad [illegible] incomprehensibilia [illegible] et [illegible]
ad [illegible] incomprehensibilia sunt iudicia eius et investi-
gabiles vie eius et illud ad [illegible] nemo novit
[illegible] spiritus [illegible] et multa similia quod [illegible]
puto dixisse apostolum quod ex naturalibus et [illegible]
[illegible] cognosci potest quod [illegible] [illegible] illud
[illegible] investigabiles quod [illegible] cognitionem naturalem
[illegible] quod investigatio [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] hoc autem eis [illegible] negare [illegible] posse
videri et quod [illegible] possit accessus [illegible] ad eum
et [illegible] visio [illegible] dicit [illegible] non
[illegible] abs te quod [illegible] [illegible]
[illegible] illa pro divino subsidio posse videri
quod [illegible] videri non possunt [illegible]
[illegible] et [illegible] incomprehensibilia [illegible] et [illegible]
[illegible] hoc modo [illegible] filius [illegible] voluit [illegible]
[illegible] incognoscibilem [illegible] dicebat [illegible]
[illegible] nemo novit filium et [illegible] filius voluit
revelare [illegible] ut intelligamus quod [illegible]
novit patrem ex naturalibus [illegible] revelatio
filii cognosci potest ab aliis hoc modo dicit sanctus
Dyonisius in [illegible] celestis [illegible] quod simpliciter [illegible]
[illegible] manet [illegible] invisibiliter [illegible]
[illegible] uniformiter [illegible]
[illegible] quod ex naturalibus [illegible] est omnibus [illegible] pro quo
modo [illegible] capitulo 2o suprema claritate [illegible]
[illegible] contemplationem esse non [illegible] ex
naturalibus omnibus esse [illegible] hoc [illegible]
2m modum [illegible] intelligi [illegible]
[illegible] capitulo 12o quod [illegible] omnibus est [illegible]
non solum ut [illegible] segregata sed ut [illegible]
ad omnia [illegible] capitulo 4 pro [illegible] operationes
quod ego puto [illegible] quo ad apparitionem ex [illegible]

nisi quam rationem spiritualem eius apprehensionem immediate attingit quamvis non sit ex omnibus intellectualibus angelorum supra se
et super illam eius dicentem ex eius venerabilibus scripturis
ipsius in primas substantias spiritus ibi orate ipsam
distribuit ipsud cum deum hoc est deum aliquid ut dicat
non sicut ipsius sine modum intelligo illud quod dicit
et est de divinis nominibus [illegible] sed forte sicut
per Gregorium [illegible] inaccessibilis lucis apponit et utique
intelligitur [illegible] et accessibilis [illegible] ad ipsum
[illegible] m de mystica theologia [illegible] saepe ipsam
ipsam rationem et accessibilitate videtur caligo silentio
tenebra ignorantia et similia non sunt neganda propter hoc quod
inde spiritualiter possit [illegible] expressisse affirmat
capitulo 1 de mystica theologia [illegible] modo quam et
[illegible] sermonum et [illegible] omnium [illegible] sermonum
[illegible] et sine sermone ut [illegible] sermones [illegible] intelligentias
[illegible] pro omnibus ipsam [illegible] superpositas esse et solis
[illegible] et [illegible] quam [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible] omni [illegible]
[illegible] ascendunt et omnia divina lumina et sonos
et sermones caelestes derelinquit et in caliginem [illegible]
[illegible] non est ut [illegible] omnia [illegible]
qui [illegible] illius [illegible] quam [illegible]
derelinquit [illegible] et [illegible] non [illegible]
puto [illegible] de visione eius [illegible]
et [illegible] est [illegible] caliginosa [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Cap^m 19^m

[illegible]

ut est tuc sit amble mect mst sale dius
ostc q ipa ee sit apprebit a nob & anglis
impr hunc 2m mo dicit dyo4 li de dis noibs
c pmo loqt de 1 admotmo sup sbali p om
ut s nos dispom intelligi q 2 quest e sacere
m mas intellectuales oparones impt sbale
sm q sas apponim i quo ob d om agnicom
sit iessabiliter pepercerut q n intellige pot
n dic m tote aliquo ocemplat sit ab
oibus ipm sepatu ee sit i cogitat & omn
quid sbaliu ognicom otrarias dicaces sit
& oms sbalis i scipo parapcte oibus int
copbsibile ee & sit excelsioribus intellectibus
sup formatu & c om ognicoes om eciu sit
& i ema om hnc qm olt oem sbam & ab
om ognicoe sup elevat & qd sime or e oi
vel or ognicoe & sit intellectu imit & sbam
collocat od quid opne eciu acceptus
& copbsibus ut copbsibiliq & pacceptius oibz
aut p se ille i copbsibil & nz spe ipius nec
in gnaco no nomi n io nc cat nec sua
qlit de diimis noibus nos negociabi primo
u g m ot ex eo duplic oridt sup sbale
nom i quo sut de d om ognicom ee no
intelligibilem & indialem & no totalr aliqali
otemplabile & olt i copbsibilem hns em vie
uer q u i ipo sut sup sbalr de d om
ognicom ita ut ille radius e i otemplabil
olr & i copbsibil & e q gnis eod dispote
ognicom tamet ora sabilia u inspita & n
uerus sua pt eciu dicto sit tot ognoscere
& q e suppmis uerutibus amab sup formata
& sup elevata & ult oem sbam & ame & me or
oi re & sit mect & rom impsitud & sepatam
ab oibus unde dic q ite radius sbalis
q e ds e i copbsibil imsit & ita de ceto
hz q e sup formatus i insitud u i yporo-
neus oulz ognicoe ueritates bn no pt
comesso ognosci ab alico plene d i porcio
digni sue nt ut uc dici possit q ite
ssi ipius neq sua u plena seu totus
illius copbsibil sua ipius ut ipe exponit ad

Secundus eius mom dicit eod c 1 de
dius noibus sup sbalit thearchia u
dima sup excellent sepata ab oibus
& ee sit eciam hnc intelliam inecte & dici
& q e uerum i diuile intellectus intelligud
& imobilitas c d uot ca sup sbalem
occultacom sit q mo pdco latuus oibus
e occulta & t ip eand eam uocat ea igno
q ad ognicom eius plena & p fcam d
porcio sue cetr ab oibus ignoraretur

qo i ca appellat sepe silecium i abdicacio aliq
& abdita q p eod accepit q s m eius sbale
intellectualr auclu no pt ipsa & pleno seu
digne sue eciam ab aliqua cognita sic dicit
ite rici m c n q imediate occulto sup sbar
ab oibus sepata & sup locata & no ipm eciu
sit nomari ipo & totalr pcepi intelligens
q uma intelligi quo ad ognicom quid psum
seu plena aut e digna e ab oibus occultata
p iom racio aut trabile pt ee u ita sile
q possit ipm ipse & totalr patefacere aut
i notare licet insp pt apte intelligi e o mo
pnt d a i cuis sat apte insp sm modu intelli
gi u q ipe uatem i accessibilitate ad eiu
clare uidendu & intue seu c s m ceciu aucted
intue & apte q & i de mistica theol & alr d
caligo tenebra ignorat occultu profundu alte
silecium i riabilitas & infinita sublia no q absolute
sup natr in hac uita cata ronalis ipm clare
& intue uidere no pt p hunc mom 3m apte acapi
pd de dis no c ea q sm sim nob uiru dima
porco & i cessat e uerbo eum & magnita reclem
et ca & ipi prantr honorabilissimos anglos
u ipse & plene sic em ur qm exponere
discernendo p diuisa ocnen iam porcom u
q ignora & ex uirgialibus sanguinibus plasmata
e & alic ptes pedibus corlu ul corple mole
hntibus & pondus amblanit sup himda que sup hal
sunt alijs

Tercia hunc mom ur m illud apte posse
intelligi illud de 4 c de dis noibus
pmo qm pmod recess no sit sbalem sbam sm
q sup sbalis manifestat iessabilia enim licet
ut m cognita e & oio i manifestabile & ipam
excellens uidom itelligendo q quo ad psum
& plena manifestacom e insp e i manifestabit
onibz cratme lz hnc dari & multa de ptes de
tibus possunt apte intelligi alijs mois ut
supa patuit & insp patebit sic dicit c 9
d bedicto profundu oibus creatibus i copbsibile
occultam & ignorad ult dic io diudinam
sapiam profunda e plene seu totalr copbsibi
a catura no pt p cuius mom dicit c 7 de
dis noibus q sut insp u uerbales de actum
i o pace dima apiut iessabilitate & imobi
litate qua serat i mse & qlie quiescat &
silenciu agit & qlie m scipam & mt se mgdiens
& inteplicans scipam delinquit sin ymnis uid
sperdit ad oia mt oia manens sup ipe sublim
dauid sit excellencias uiuit ne dic n intelli
alium enim ni suis nz pot sut iessabile &
incognitu ad ipam i uenientes ut ultra oia

cxiñe vr qr vr in nelle dic q n c fab
hûc pacë diz aut intellig'e q oius c b. pfec
ut e intellatue b. apportionata sue dignitati 2
ho pp eius de se pp limitance visionem ulc
oia opñe di cui ut dicit gñ c 12 ex-
cellit ei ea pia cña q a c tña excellit
no enia uolens negare ipa pax possit quo
quo intelligi p ime v b oz cu ea qui gñ
lic dicit sic qui sp pacë dim intelles vn
intelligeñ ad sm iperp vacan 2 intellas 2
uu sa ad ognitu ascendit s mc collocator
gradu b clare dicit q dim intelles quos
in in vr ucc intellis an c ascedut ad
gradu in ognitu collocatos s mc n aut
e s mc sr dm 2 sic ascendit ad gradu
spualem diue ccri ho aut q dicat n i
se ipam ic diens 2 inexplicans se ipam vr
intellige sm ognicom in se p i essum b. 2 om
agnoscibil ognita b. p i essu q duo cu alijs
dicibus qd i de ipa paschc descebr nili
cauore e fas sine pole dic dic aut intelli
q lic e od cauue tangi 2 ressale p hic
mo in dicat c 12 de iano q bitas laudata
2 trinitas q s oia ditas no e 12 bitas n
trinitas id a nob ut ab a co eam ognita intellig
q no e ognita plene 2 totali ab alio eam
co cam stati adhuc lic mo 12 aut vna bitas
ul trinitas 12 de enow ul de cam ognitor
dicit ea q s ocm rom 2 intellom occllas
2e dt pit ho intellige co mo sic ms dic
sp ica dine n inuisibilitate d ps 1a ut
in vr 2 e 2 2 2 22 22 ca inclijnt celos
2 descendit in caligo sub pedibus eius
2 ascedit s cherubi 2 uolauit s penas
uentor 2 posuit tebris lat latibulum suu ut
intelligas quo de ognicom pletas seu p sciam
ascende s cherubi s ois vnde dentor
b an lol q ipe posuit tebras latibulum suu
b latet ocm claruñ quasi cet intenebris
p lic mo pleca ve ognicom

Ignora co mo vim dic dicit uon
c 2 ignorams aut aut s sbale ipi
no intelli le 2 a effabilem isticate ciusq
hac cum i punitur dupliciter b. q e duces
mistice eloquior sacror aliq nacaunt
uocant 2 laudant s stat theorica bitat
ut sciam intellcm 2om 2 vita 2 lum h
sacro se et ibus mirabilioribus ognitibus 2
sibi ollibus 2 malibus sorcicibus supradicit
desistit 2 sic thea co de bitate pit ic
eam s gem sbam 2 nllo quo ipam hic
cauicare eum aut intellige 2 ipe a sue
ipius i ognabile desiccatius aliqu aut dispsabs

manifestacoibus ab ipso elogis sinnm in mune
lauda 2 insile ipam 2 a sitam 2 a opposit isibl
uocacoibus 2 q ex quibz id qd e p q no e sibi
hic cui ut ipso 2 phiapulins e 1 ipa q ut
occlta 2 sacrtoralis 2 dico sublime diu ic no ce
q p ad enow ipam ut dico b in vr dic q
ois 10 e intellis 2 intellas desecit 2 gpalt
ab eius psc no q ea psc disputat 2 oe
lum 1 quo nos vidm e ea sufficiens ad euad
zanda b. figinatu pble plene seu p se
ipam bi e sbalis thea e cen ipa ea igno
i in ipius seu in gno sabilit Ca 2 ca
vr in dic q q n od alio ente aut p d
ens lic git vinoce intellig quo de cuile
dispontacom sm simplicit supra theologa pon
ea appellant nobus negans sp nolbz ponib
i illam appellacom qua pa noiacoe affirmacie
honorant 2 ob ho ignorams e s sbalem
2 no intelli lem 2 i effabilem i sicate igno
onio sce sm v ipius 2 ut vinoce im
1 mo mo vr no 2 dina nat sbale occultacom
in 2 ca ste dic noibus ina oia eo dina
2 a oz nat ma sue proprietatibus solis
ognoscitur 2 ipa aut aliaqz sit p p m ph
2 collocacoz s intel sit 2 ocm sbam 2 ognicom
uelut si s sbale occltacom dm ut bonit
sbam ul lum ul vm noiemus ul aliud intellis
quas eas gin in nos ex ea pducitas pnie
pacoes dificas ul sbanficas ul bite gnatiua
ul sapie ductias ipo aut sam realit ognicom
absolucom agnosimus ut vna bitatis dificacio
ul vita ul sbam q deligat sibi e ab oibus
segregate p ocm excellenciaz vr clare intellie
dic q a et z noia ap nos 2 quasi in ea ognicio
simplicis sino sigit paripacoes dinelog
b. ipius pcessus seu effecs 2 no ipaz dei
occltacom 2 io laboramus ipa intellige p
absolucom oim i talium ognicom q n lic
mediato sitie b q ea eco 2 ignoce v
ece 2 gin pocet h p li q no e ca sile
tael 2 ois sbm ca ex sisceptabilite
ipe aut ec a. tael se ognant 2 s collon 2
sm gan in 2 om 2 ut lins q p nos intent
eois delacoones 2 estioc dm factuic co
q e delem 2 estal ipe cm n delant nc
tristan 2 ignis tale facies 2 vi no di
vr talesi 2 vnc siquis dicat p se vita
uiuit p se lum no 1 ce dicat p mag om
ul forte sm alim medio dicat qm lic
2 sbam sm sic q cacor eius p lic mo
dicat a lic de di nos p q bitas laudata
2 trinitas q s oia ditas n e nz bitas nz

unitas ut a nobis ut ab a° eam cognita intelligens ut nunc [illegible] q h' [illegible] [illegible] z unitas e. bonitas no hr nom a° ge bonitati cu a^m bonitate aut unitate a^a cognita a nobis aut alio a° eorum e. ab a° an^lo c° eam qu^r dicit h° mo ut [illegible] bonitas ut unitas aut unus n° singularitas ut [illegible] n° a° q^d [illegible] cognitionis [illegible] ce quo si° [illegible] rom z intellect [illegible] eius q si° om z rom z intellectum [illegible] si° [illegible] [illegible] n3 rem ipius n° ro [illegible] immins [illegible] n3 ppm q bonitate ut z voluntate ipi affirmam[illegible] [illegible] desiderio [illegible] z dicendi de necessa[illegible] na^a nom bonabilissimu ipi i° [illegible] z [illegible] [illegible] in h° theologi [illegible] aut bonitate [illegible] [illegible] q z ipi ea q [illegible] [illegible] abnegation [illegible] [illegible] [illegible] ecce q^d [illegible] no e bonitas aut unitas alic^d eorum cognita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab oibus segregata sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonitas q e bonabilissimu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expositum

E[illegible] aut tolla^r difficultas in [illegible] [illegible] debes attende[illegible] aliqs effectus diuine [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mota i ipo mo[illegible] sic eni dicit aplus paulus act 14 [illegible] no longe positus sit ab [illegible] quo [illegible] diuina [illegible] [illegible] entibus [illegible] ea [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] quibus[illegible]

clausis qualem effectum no [illegible] posse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognite [illegible] alia z [illegible] [illegible] no po[illegible] ap cognitionem no [illegible] sit [illegible] illius ipa subiecta seu sublata aut illa [illegible] [illegible] [illegible] i n° tota [illegible] illius na^a manet [illegible] [illegible] [illegible] diuine po^e seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] apls ea credimus z tenemus in q^a [illegible] seu [illegible] diuine [illegible] potes aduite i [illegible] ex pte agenti z [illegible] ut ea potens [illegible] seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z sola [illegible] [illegible] e ex pte [illegible] q e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic aduite [illegible] diuine [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] seu ut [illegible] ce seu [illegible] potes aduite de [illegible] [illegible] [illegible] z excellentiore [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] seu [illegible]

[illegible] de di[illegible] [illegible]

[illegible]

H[illegible]

[illegible]

Johannes [illegible]

[illegible]

Ricardus [illegible]

[illegible]

Johannes [illegible]

2 [illegible] ver ponit in 1a visione ad finem spiritualem
finale beatitudinem sic quod sequitur vere quod finalis beatitudo
non est ex nuda et clara seu facialis visione visioe
[illegible] Ricardus [illegible] et puto omnem
[illegible] aliud quod [illegible] omnes intellectus [illegible]
glorie non est nisi solus [illegible] aut [illegible] magna
[illegible] intellectum [illegible] appellet [illegible]
clarissime [illegible] in [illegible]
de [illegible] aut [illegible]
[illegible] visiones forti [illegible]
[illegible] operationes et [illegible] intelligere
et [illegible] visionem ut [illegible]
cognitione [illegible] cognitionem
ubi [illegible] plane visionem [illegible] cum eo quod est
[illegible] cognitionem [illegible]
[illegible] unctio ea [illegible] omnibus [illegible]
et [illegible] spirituale [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible] quo [illegible]
ad [illegible] sensibilem
[illegible] omnibus [illegible]
ad spirituales [illegible]
[illegible] visionem [illegible]
[illegible]
[illegible] supposita est
[illegible]
[illegible] quo [illegible]
caliginem in qua est deus ut [illegible] et quod
[illegible] caligine in quo est deus [illegible]
[illegible] moyses [illegible]
et cum non [illegible] moyses [illegible]
[illegible]
[illegible] audit [illegible]
[illegible] fulmina
[illegible]
et ad [illegible] sacerdotibus [illegible]
[illegible]
[illegible] loco [illegible] stetit [illegible]
[illegible] visionis [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] quosdam [illegible] supposita omnia
[illegible] cognitionem
[illegible]
[illegible] ab [illegible]
visis et videntibus et caligine ignorantie
[illegible] excludit [illegible]
[illegible] inpalpabili [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] moyses [illegible]
[illegible] ut [illegible]

et [illegible] vidit [illegible] coruscationes et [illegible] multos
et [illegible] solis [illegible]
ascendit [illegible] et [illegible] ibi vidit
locum ubi stetit deus [illegible] caligine et [illegible]
sacerdotes [illegible] sacerdotibus [illegible] solus
[illegible] caliginem nubis in qua erat deus
et [illegible] loquens [illegible] accepit [illegible]
[illegible] historie [illegible]
ut significatur [illegible] vide [illegible]
[illegible] coruscationes [illegible]
[illegible] doctores [illegible] sacerdotes
intelliguntur [illegible] attingere ad [illegible]
[illegible] ad locum [illegible] stetit
deus [illegible] ad [illegible] ita ut
deum cognoscat [illegible] omnibus [illegible]
et quod solus [illegible] ista [illegible]
[illegible] quo ad actio
et [illegible] stetit ad deum dicens [illegible]
[illegible] videt et [illegible] ab [illegible]
ascendendo usque ad supremos angelos et [illegible]
se totum et totaliter [illegible]
ad illud [illegible] ad [illegible]
[illegible] cupiens [illegible] sic disposuit [illegible]
[illegible] caligine [illegible] amore [illegible]
et [illegible] ita [illegible]
amore [illegible]
[illegible] tenebre et [illegible]
et [illegible] cognitionem [illegible]
[illegible] dona [illegible]
[illegible] quo [illegible] clare [illegible] visionem ita [illegible]
[illegible] omnia [illegible] non est [illegible]
[illegible] caliginem
[illegible] invisibilitate et [illegible] videre et cognoscere
[illegible] cognitionem [illegible] non videre [illegible] cognoscere
[illegible] est videre et cognoscere et [illegible]
[illegible] laudabat [illegible] oblationem [illegible]
[illegible] facientes [illegible]
[illegible] visionem [illegible]
et [illegible] oblatione sola manentes
[illegible] prudentia [illegible]
[illegible] quo deus in caligine [illegible]
[illegible]
[illegible] oblationes [illegible]
et [illegible] bonum videndum
[illegible] visionem [illegible]
[illegible] lignum aut lapidem [illegible]
oblationem omnem [illegible] illam [illegible] videre [illegible]
[illegible] tot et tanta [illegible]
[illegible]
latens [illegible]
[illegible] et amplectitur [illegible]
[illegible] intellectus [illegible]
vide et [illegible]

Ca^m 26^m

Unde est enim quod [illegible] per modum summe intellectus operis [illegible]
non per creaturae conatum sola virtute actuata. Item
de divinis nominibus capitulo 1o de 1to modo attingendi ad visionem
supra intellectum qui fit per ablationem dicit sic: Deiformes
angelici mentes [illegible] ut possibile virtutibus intellectus per omnem
intellectualium operationum quietationem talis actus fit dei-
ficatorum intellectuum unio lucidi [illegible] per se supersplendentissimae per
eorum omnem ablationem laudant et [illegible] illuminata ad
eam quae ad ipsum verissima unitione quam omnium quidem est
causa ipsum autem nihil ut ab omnibus existentibus
superessentialiter segregatum vel expresse affirmat, id est tam visionem
intellectuum deificatorum esse ad ipsum deum laudantium
ipsum quoniam omnium causa est [illegible] in [illegible]
dementationem a supramundane theologorum virtutes
sunt quae ineffabilibus et incognitis ineffabiliter et incognite
coniungimur secundum meliorem unionem quam secundum nostras rationales et intellectuales
virtutes operationes visionem vel dicit nos coniungi ineffabilibus
secundum meliorem unionem virtutis visionem. Notandum autem sunt ineffabilia
non divina [illegible] constat quod haec visio intelligenda est ad divina
nostra quod est expressissime capitulo ultimo de divinis nominibus
ubi modo dicit ipsi quod et ipsi eam quae per abnegationem
divisionem praehonoraverunt ut statuere animam
eos sine ipsis cognitionibus et per eos divinas intelligentias
deducere a quibus segregatum est quod supra omne
nomen et omnem rationem et cognitionem in extremo autem
omnium ipsum coniungere secundum quantum et nobis illi possibile coniungi
vel expresse affirmat illam visionem ad deum quae
fit sic per omnem ablationem ponere animam primo extra
omnia vel sensibilia seu intelligibilia et tandem coniungit eam
illi qui est supra omne nomen et omnem rationem et cognitionem
Et in capitulo [illegible] dicit ut superius positum quod [illegible]
intellectualibus operationibus ad intelligibilia non superflu-
[illegible] quietationem et intellectuales virtutes quando anima
deiformis facta per unionem incognitam in accessibilibus luminis radiis
apponit invisibilibus approximationibus vel dicit quod superfluunt
intellectuales virtutes quando per unionem incognitam
anima deiformis efficitur. Non dicit notabiliter [illegible]
divina [illegible] omnibus ignota quod est ex hoc patet quod
per quietationem ad illa tollitur utilitas virtutis
intellectualis ita ut superfluerent quando nunc talis
coniunctio plene potest supplere vices earum secundum
sola coniunctio ad sapientiam mysticam unde apostolus in primo ad
Corinthios 13o dicit evacuabitur quod ex parte est cum venerit
quod perfectum est. Declarans qualiter hoc fiet ait
videmus nunc per speculum in enigmate tunc
facie ad faciem sicut supra capitulo 2o [illegible]
sic et capitulo 3o in de caelesti ierarchia dicit quod intentio
ierarchiae est ad deum ut possibile assimilatio et unio
Et capitulo 10o dicit quod ierarchizatio inferiorum a superi-
oribus fit secundum ordinem ad deum reductionem et conversio-
nem et communionem et unionem quae omnia clarissime affirmant
visionem illam esse ad divina [illegible] de qua dicit supra

intellectum [illegible] dubitatur non potest quid [illegible] visionem
supra intellectum [illegible] affirmare consistere in
via [illegible] ad divina non per modum tamen possibilem creaturae

Licet insuper ex hiis que superius adducta
[illegible] satis sit evidens quod in hac visione
supra intellectum [illegible] modo sit
[illegible] quod [illegible] hec visio [illegible] sit modo [illegible]
apud viatores [illegible] et aliud apud comprehensores
apud [illegible] beatos quorum [illegible] est obscura et caligino-
sa sit modus quod est per fidem sic ipse dicit in
capitulo 2o de divinis nominibus quod Dorotheus doctor
suus [illegible] [illegible] forte passus divina
et ex ea quae ab ipsa compassione sit [illegible]
[illegible] et mystica perfectione visionem et [illegible]
et [illegible] est clarus et evidens sicut clara [illegible]
ex visione [illegible] [illegible] [illegible] beati
ipse [illegible] rogabat [illegible]
in quantum [illegible] theologiae mystica sunt [illegible] quae
supra lucidam caliginem [illegible] theologia et hortatur
Thimotheum et [illegible] forte [illegible] ad illa [illegible]
satagere [illegible] est [illegible]
[illegible] et dicit Moysen eam visionem attingisse
[illegible] constat quod [illegible] visio [illegible]
per [illegible] clare [illegible] per [illegible]
a [illegible] quod [illegible] et ea ab integro [illegible]
[illegible] cum [illegible] coniuncta [illegible]
affectionem [illegible] animam [illegible] est
divinum [illegible] sic [illegible] ut illustre-
tur clare divinum seu divinum lumen videndum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] occupata
[illegible] quod [illegible] [illegible] quod [illegible] visio supra intellectum
[illegible] clare [illegible] ea quae [illegible] in libro
de divinis nominibus capitulo primo et ultimo et sic [illegible]
consistat in visione supra intellectum [illegible]
[illegible] non consistit in [illegible]
[illegible] 2o [illegible] clare et nude [illegible] anima non
est [illegible] affectibus aggravata [illegible] quod in
[illegible] mystice [illegible] quod [illegible] non consistit in
nuda et clara visione divinae essentiae [illegible]
autem [illegible] Dionysii in primo capitulo de mystica theologia
sit quod intellectus sit [illegible] secundum melius [illegible] cognoscere
supra intellectum cognoscat et post 2o capitulo [illegible]
nos [illegible] supralucidam [illegible] caliginem
et [illegible] invisibilitate et ignorantia [illegible] et cognoscere
et supra substantialem [illegible] laudare per omnem [illegible]
ablationem non [illegible] [illegible]
de [illegible] sola [illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] quam sit [illegible] [illegible] [illegible]
caliginem supralucidam sunt simplicia mystica
theologiae [illegible] [illegible] seu [illegible] in
supralucida caligine [illegible] ab eo [illegible]
ad [illegible] [illegible] in [illegible] caligine

cunis fiet omnis supplicatio et impletio omnium eius qui vult omnia. Est enim divinorum sicut ipse dicit nec est ad proportionem ut dixi superius quomodo illud quod immediate adiungit de statu infuso in specie vero quomodo ut supra proponitur affirmat omni creature inclaire manifesta patere et in mediis veritatibus illam caliginem esse ut claruit ante ne ea super[illegible]

Ubi bene nota primum intellectum dominum difficultatem [illegible] in superficie et fit satis plana ad spiritum auctoris per quorum intellectum advertendum in veritate et doctrina istius sancti ut supra dictum procedere hic tangit quod in caligo superlucida per quam orat se sibi integrari ex deitate et omnis esse in mentali omnium creaturarum [illegible] quod de nullo creato habeat [illegible] consideret actualis sed de sola causa ipsorum omnium habeat conversa cogitatione qualis ex parte [illegible] pro hic [illegible] amore adiungendi eius qualis amor non habet nisi de gratia spirituali et ex [illegible] spiritualis ut possit fortissime eam agnoscere inclarere quod per vestigia creaturarum prius quodammodo agnovit quod spacio est spiritualis et super omnem cognitionem et [illegible] in vita presenti et sic efficitur caligo superlucida quod magis ex lumine duabus [illegible] quarum prima vocatur ignorantia que est divisio ab omnibus cogitabilibus actualibus creaturarum et secunda vocatur invisibilitas est superlucida presentia [illegible] omnibus invisibilibus et erat ut per hec duo possit videre et agnoscere quod est consistit in mundo hec non videre et non agnoscere quod est consistit in intellectu et ob remissione actualis cognitionis omnium creaturarum quod est non videre et non agnoscere omni visione et cognitione quod est consistit in intellectu et [illegible] actuale super omnes claritate hic enim est videre et agnoscere per invisibilitatem talem et ignorantiam et agnoscere superfluentem et [illegible] et [illegible] videre et agnoscere supersubstantialem et [illegible] dicere per ablationem omnium [illegible] hunc spiritum clausisse quem exemplum quod adduxit de artifice faciente [illegible] agalma praecisionibus quod omnibus phantasmatibus eius visionem ablatis ipsum quod prius latuit pateret apparere hic [illegible] [illegible] auctoris [illegible] [illegible]

Johannes sic sic [illegible] duplex modus visionis mundi divine contemplationis quorum unus [illegible] in via a felicibus habitum non [illegible] [illegible] quam superius adduxisti sufficienter in presenti [illegible] sive fuit affirmatione angelos in patria et homines in futuro mundo et clare intuitivi divina contemplatione per modum quo oculus corporalis videt [illegible] mundo et clare lumen [illegible] gratia [illegible] [illegible] tertio dicit generaliter quod [illegible] theoricis omnibus [illegible] [illegible] elucet [illegible]. [illegible] dicit quod ad [illegible] [illegible]

sacrificium [illegible] debet et [illegible] [illegible] [illegible] et per [illegible] ipsi [illegible] possibilitate accedere manifestationibus theophaniis [illegible] [illegible] [illegible] visibilibus ad [illegible] speciorum claritate [illegible] et lucidiore [illegible] [illegible] [illegible] fulgore [illegible] speculum vocat sicut supra adduxisti [illegible] animas speculum divina appellat et [illegible] dicit [illegible] de animabus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mutans agalma ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] clementem aspiciens plenissime sic seipsum figurat et formet ad plenam [illegible] et quemadmodum in speculis si ad aucter ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliud [illegible] [illegible] aut per ad [illegible] ipsum [illegible] [illegible] si [illegible] est dicere duplicabit et ostendet alterum in altero sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] plenissime [illegible] [illegible] [illegible] speculis non [illegible] dabit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] status [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lucens.

Ricardus illa quod ego supra adduxi de [illegible] sancti istius satis ostendit visione mundi et clara divine contemplationis non solum esse possibile [illegible] in patria et hominibus in futuro [illegible] clare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] istius sancti esse ad hec quorum [illegible] affirmat visionem mundi et claram [illegible] fortissime [illegible] [illegible] quorum [illegible] est plane [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sancti istius quas videri quod dicit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mundo et clare videre divina [illegible] aut [illegible] [illegible] procedentia istum spiritum [illegible] vocat [illegible] alii specula non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] est dicere tota [illegible] plenissime et dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quod [illegible] fulgore et claritate [illegible] [illegible] splendore et quod speculant [illegible] plenissime et quod [illegible] alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divina [illegible] [illegible] et clare [illegible] posse ab [illegible] [illegible] [illegible] hec non [illegible] [illegible] quas [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] plene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mundi et claram visionem divine contemplationis.

In 14° libro eo quod tota probatio [illegible] precedentium libellorum pendet in auctoritate sacre scripture quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]

tuctoritate nova 2 veris tertio primo obiciendo contra tuctoritatem eius 2 quinge[illegible] primitatorum in eo vi in quingentae primo tertio per novellos contra ea subortos errores 2 primos obicibus intis quod quingentas tunc 2 precipue ex infallibilitate sacre scripture ostendit ex scriptum philosophus 2 dimis quod eintabilitas seu libertas quod dominus est in volunt[illegible] humana [illegible] seu ieinta bilitas [illegible] opum suorum bonorum seu malorum

Primum capitulum obicit quod infallibilitate scripture [illegible]

Secundum capitulum ponit novem [illegible] in quingentis [illegible]

Tertium capitulum ostendit libertate quod [illegible]

Quartum capitulum [illegible]

[illegible]

Quintum capitulum [illegible]

[illegible]

Nonum capitulum [illegible]

[illegible]

[illegible] capitulum probat eintabilitate [illegible]

[illegible]

Johannes [illegible]

[illegible]

fili [illegible]

17

Incipit lib. 17

... dixit discipulis ... Luce 24 quod hec sunt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum quoniam necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis et in psalmis de me et [illegible] et tunc aperuit sensum ut intelligerent scripturas et dixit eis quoniam sic scriptum est et sic oportebat pati christum et resurgere a mortuis die tercia et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes incipientibus a iherusalem [illegible]

[illegible]

moueret me[illegible] auctoritas infallibilis sacre scripture / ut tetigi diuina prescientia immutabilis / et infallibilis diuina uoluntas et omnium futurorum / [illegible] infrustrabilis [illegible] efficax efficacitas / diuina cooperatio cum uoluntate humana / [illegible] omnium [illegible] seu supportatio seu [illegible] a deo absolute / diuina cooperatio cum [illegible] agente [illegible] effectus / necessitas seu [illegible] mutabilitas [illegible] actuum [illegible] seu [illegible] / scriptura sacre [illegible] necessitate [illegible] actuum [illegible] et diuina prudentia [illegible] disponens [illegible] in nouem motum [illegible] suis dependencijs [illegible] ego suis locis [illegible] quibus [illegible] mutabilitas seu [illegible] quo [illegible] omnis [illegible] omnium et actuum humanorum

Ricardus [illegible] difficultates [illegible] quibus [illegible] et difficultatis et [illegible] solucio quam non puto [illegible] posse dissolui nisi ab expositore [illegible] logica et sophistibus [illegible] et in scripturis [illegible] et [illegible] scripturis [illegible] maioris moralibus [illegible] maiorum doctorum [illegible] de [illegible] ut nec geometrie nec astrologie [illegible] de interrogacionibus [illegible] nec [illegible] fabulis supponentibus [illegible] nec [illegible] poetarum quorum officium [illegible] in [illegible] nec [illegible] omnis [illegible] scripture [illegible] cum diligenti studio et [illegible] supponendo [illegible] sunt illi [illegible] sophisticam ad dissolucionem [illegible] fabule inuolucris cum euolucione [illegible] ut [illegible] amor [illegible] ut assolet [illegible] a ueritate abducat

Johannes [illegible] quibus [illegible] et primo [illegible] potestas [illegible] humanorum seu libertate [illegible] nocauimus [illegible] sacre scripture et aliis aut [illegible] ualeo [illegible] ita ut [illegible] non [illegible] et [illegible] dissol[illegible] meos [illegible] potes [illegible] scriptura [illegible]

Ricardus [illegible] debet [illegible] ab [illegible] tue [illegible] ab origine mundi [illegible] doctores [illegible] quorum scripta ad nos peruenerant [illegible] supponebat uos libertate [illegible] in [illegible] actibus seu [illegible] studentes [illegible] dissoluere [illegible] modis logicalibus et [illegible] facile [illegible] in tantum quod aliquem [illegible] doctor maioris [illegible] de [illegible] et [illegible] ut libertatem [illegible] in nobis [illegible] quia [illegible] se negare non posse quam [illegible] negata [illegible] tota uita humana [illegible] seu leges [illegible] obligaciones seu [illegible] nec illa [illegible] bonis [illegible] et malis supplicia [illegible] fuit diuina [illegible] futurorum et diuina [illegible]

uideam [illegible] negacione scripture libris [illegible] doctorum [illegible] libros maiorum [illegible] qui de hac [illegible] et [illegible] scripserunt et [illegible] ut puto [illegible] qui [illegible] assistunt [illegible] in nobis [illegible] conatus defendere [illegible] principia [illegible] apostolus [illegible] aut euangelista ut [illegible] potius [illegible] scriptura [illegible] qui [illegible] scripturis [illegible] aut supportare [illegible] libertate [illegible] in nobis [illegible] ab origine mundi [illegible] qui aliquociens [illegible] seu [illegible] libertate [illegible] supposuit ut [illegible] ita [illegible] et [illegible] ut [illegible] omnes [illegible] supponentes aut [illegible] mortalium [illegible] aut [illegible] ut singulis et [illegible] uos modum inuenies [illegible] aut [illegible] paucis [illegible] uos [illegible] sophistica aut [illegible] de [illegible] fabulas [illegible] omnium [illegible] subtilitate molientes [illegible] ut sapiens [illegible] sapientissime [illegible] sapiam omnium [illegible] sapiens [illegible] narracionem [illegible] narratorum [illegible]

Johannes [illegible] solo [illegible] in meis [illegible] fluctuare [illegible] scripturas [illegible] et [illegible] ut mea [illegible] et [illegible]

Ricardus ut ab omni auctore [illegible] qui [illegible] in nobis sapiencia a deo [illegible] an putas [illegible] non possum rogare patrem meum et exhibebit [illegible] plus quam [illegible] legiones angelorum [illegible] negari non potest [illegible] quod potuit rogare patrem [illegible] legiones angelorum non [illegible] rogauit [illegible] libertate [illegible] humana [illegible] non rogando et rogando [illegible] sapiencia nobis [illegible] in nobis [illegible] quam [illegible] non [illegible] in [illegible] potestate [illegible] ualeo [illegible] ut dicis [illegible] libertate quam non [illegible] illius rogacionis [illegible] patrem [illegible] et [illegible] et ex [illegible] libertas [illegible] rogare [illegible] non rogauit [illegible] libertate [illegible] non [illegible] nobis [illegible] in persona [illegible] suos apostolos [illegible] non potuistis una hora mecum uigilare [illegible] potuit uigilare [illegible] uigilauit [illegible]

sibi bīn loq̄ndi ⁊ nos sepe licem⁹ ut
ꝑhendam⁹ aliud eo q̄ tūc aut tūc fon
leue nobis q̄d no fecit dūtes cū no potuis
ꝗ̄ mead agē n̄ ad uolentes intellige b
posuisti mead agē ⁊ no cogisti io ꝯtrarie
ē eis suppo ̄nes aliud potuisse nobad agē
⁊ no cogisse nobis q̄d

Johannes cappa parēs q̄ si dicas q̄
petrus tūc plate seu poim ꝑ q̄m simpl̄
fuit posse no ipole q̄ vigilasset ad p̄ ⁊
ob hoc satis apte dicit q̄ potuit vigilare
ad p̄ / no tū ex hoc potes inferre libertatē
quā appellas ꝯtradictionis fuisse in eo / q̄m illa
libertas no ē in eo n̄ ad quās actū ⁊ defectū
utrumq̄ p̄te ꝯtradictionis dissim ꝑ eās nisi
sit efficit / no aut̄ hic petrus ꝯ me s̄
ī sola aūt potuit tūc agē quā peg̃t
nō aliquā / s̄ ad altām p̄tē q̄ no egit
h̄uit tūc ptātem no ut ad illam et paget
s̄ ptātem qua ptātem fuit simpl̄ posse
ipole / q̄ tūc ead egisset ⁊ q̄ illud q̄ obmisit
petrus sit b̄ erat posse / ut ipe spōte
n̄ coacte s̄ libe ad obmisit q̄ roīs sue
iudiciū fuit uirtualis ⁊ peccauit / Ricar
dus dic b̄n affirmas ī a ptēm quā
no egit simpl̄ fuisse posse no de facto
q̄m mobz dicedi in hoc cogitales ē
eius / an q̄ fuit apud dm̄ pot ⁊ ꝑ h̄
teq̄ inclāis q̄m ipa ap hoies fuit
polia apud dm̄ / sic tm̄ stac lo sole no
luce igne rem ꝓpinquā no calefacē
q̄ tū deus aūd ꝑfecit ꝑ ordinem iosue
⁊ ī sua pdōe ⁊ in daniel socijs ī fornace
nec ita despiūs ut iacobus dm̄ fecisse petr̄
⁊ alijs sic no potuistis una hora vigilare
mecū ut intelliga p̄ ī ꝓphendisse petrm̄
⁊ alios q̄ no vigilauerit ꝯ ipo eo q̄ ipe
potuit eis no ipi potuerit ꝯtinuasse vigilia
q̄m sic ꝓphendē potuisset eos q̄ no
fecerunt tm̄ stare aut solem sebiau aut
aliud eis ipole ad hoc fuit pole ap dm̄
uō sic licite ꝓphendē potuiss̄ uirtual q̄
q̄ no vigilauerint cū ipo q̄m ipe potuit
eis ꝓbuisse vigilia uō sic n̄a ob hoc eā
ī eis ī ꝓphensionis fuisset plus q̄ ī iuncas
si id q̄ ipi obmiserunt soli dō erat posse
an tonabilius affirmas ī a ptē simpl̄
fuisse polem q̄ fuit ꝑ diuinā spāle
miraclm̄ ad ap hoies simpl̄ pot q̄ no ualeb
defende q̄m ptē ali spē ab origine mundi
fuit ap hoies ꝑs ꝯpotā ī cuntā seu nat̄
⁊ ꝑmis ꝑs ī a ab origine mundi quo ad
cās inferiores fuit ī pot polo cū sp̄dicta

nō pt̄ n̄ q̄ ē pole quo ad agens ⁊ sili-
quo ad passiuū sic puls̄ satis deducit mag̃
ꝯmittitur aliqs in fine p̄m de celo ⁊ mundo
⁊ uoc mai ta credit q̄m si alīa eā desinit
s̄ actiua ul passiua ī alion⁹ no dp̄m ad
fi oīo no posset ⁊ ita ꝯsē q̄ ē ipole apud
hoies quo ad agens ⁊ quo ad passiuā si
ꝯl tūs actus ab hoibus si inq̄ potuit
s̄ cuius ꝑn a spē fuit nat̄ seu ī cunta
oīo ꝯsē q̄ no licet b̄n dica possit q̄ fuit
simpl̄ pol s̄ quo ad cās inferiores ut q̄ petrus
h̄uit ptēm q̄ fuit pole ap cās inferiores
ut ipe vigilasset ad p̄ ⁊ sic nā ā ꝓphen
sionis potit inueīr q̄l si ī ꝑs sapias no
ob hoc dicens aliq̄ tale ut tūc fact potuisse q̄
n̄m ipole quo posito seq̄r q̄m sic no eē ꝯ
me cūm actiua s̄ posse fuit ad uing̃ dicam
ꝑ cūm actiua ī r au posse ascribi n̄ ⁊ sic
usus lingue latīe sic loq sic ꝯl ex hoc ꝯstat
q̄ no eē affimas ap cās inferiores fuisse pole
q̄ petrus tūc vigilasset ad p̄ insp tua p̄ua
sic insp tua p̄ua ꝯcesserit q̄ illud no eē
declaras q̄ n̄m ipole exco secutiū fuisset si
eū quo ad cās inferiores fuit pet dorīs ī a
hora oīo ī cuntā ⁊ necā quīs ē q̄ eius vigil
ꝑ ī a mia fuit ipol quo ad cās casū n̄ mag
dum q̄ ex ad ipol ipole sēr b̄n ꝯstat q̄
nec b̄n affirmas nec affirmatiū apte declaras
sed si q̄m tunc dicas ī nulteas nam oīs ipol
quo ad cās inferiores dicitur a natā oīo negab
eo quo n̄ affirmas ī inferioribus cāis posse n̄
illud q̄ fiet n̄ lz ab eis n̄ ī cuntabilit si asti mo
⁊ ob hoc frustra b̄n pole simpl̄ oppositis ī dicis

Ad forte zo no intelligas q̄ simpl̄ fuit
pole ut petrus vigilass ad p̄ s̄ q̄ ageret
n̄c p̄ausē nec ī ꝓpugnabat s̄ eis ꝯtre pot
salte ꝑ ī a mia q̄ ita fuisset q̄mis de facto
ita si ꝑ pet ꝑ ī a mia oīo no potuit
sic vigil tacitis no ē ipole s̄ pole ambulare
q̄ ambulare ꝑ ī a mia h̄t sufficientē actiua potm̄
⁊ ob hoc apte dica poz illud eē pole sing
h̄ no intelligas utā ī uculus q̄m sic dicto
ꝑ h̄ns possit eē ambulare s̄ ꝑ a mia
no eē ipsam pt q̄ ꝑ mia vigilatio no
ablat sit pit n̄c in petum eē potuit ꝑpo
si de fco ꝑ illa mia dormitiōis vigilare
oīo no ualuit n̄ in hoc cū posuerit obmissionē
ꝓportiona ī pet q̄lē eē no oportuit ī h̄o b̄
ela s̄ q̄o petrus fuit uirtupat ⁊ ꝓphen
sit q̄ ꝑ ī a mia spōte no coacte dormiuit
ꝯtinuauit ⁊ no ⁊ sin mgid peccatū lz de

sed vigilia continua pro potiori. Sed quo pacto petrus
fuit in hoc magis reprehensibilis quam alii [illegible] non videtur si
verius habuisset preceptum continuum vigilie ad christum
et propter hoc indicium vocis habuisset et nichilominus sponte
dormivisset vel forte dicetur in vigilando
propter coactionem preceptam excusacionem rationalem invenire
ipse ad christum non nescisset notatus et imperfectus non ex-
cusacionem propter coactionem preceptam committe in quo non
vigilavit tunc preceptum quando ut nunc dictum est forte [illegible]
lacionem potest immo temporis petere quia in vigilia continuatur
quam in continuabilitas actus petri non est a sua voluntate
sed est a divina voluntate propter sui providenciam quia est post
quieta illa [illegible] vigilacionem qua voluntas petri co-
hiberi non possit omnino ut sine actu suo non potest
pertingere ad eam dissolvi sed fit in tantum solum
vinculum corporale et [illegible] unde petri fortius vita se
cohibita quam corporis aliis non inveniri quod eam
vigilacionem metam seu frenatum quam sancta scriptura
ut supra dicte loquitur in continuabilitate voluntatis frenum
et chamum sepe appellat in chamo et freno aut
post maxillas eorum constringe qui non approximant ad te
sic dictum de senacherib ysa 37 ponam circulum
in naribus tuis et frenum in labiis tuis et reducam
te per viam qua venisti et de pharaone usque exequitur
dicitur ezech 29 capitulo ponam frenum in maxillis tuis
et conglutinate de medio fluminum tuorum et ezech 38 dicitur
dominus ad gog circumagam et ponam frenum in maxillis
tuis et educam te et omnem exercitum tuum in quibus
verbis non aliud accipitur constrictio maxillarum in chamis aut
freno labiorum seu maxillarum quam vigilacio voluntatis
seu eius impulsus seu eius ad [illegible] recessio aut
cohibicio aut utrumque placet alteri notare ne aliquid
fiat quod deus statuit illi ut fiat aut ne
illud fiat quod deus non vult sed [illegible] si constitisset
sic a christo post audivimus si quis te percusserit in
dextera maxilla prebe ei et alteram et siquis te
angariaverit mille passus vade cum eo alia duo
milia ut [illegible] tunc [illegible] fuisset coactio
et [illegible] adimplere [illegible] petrus potius quam
vigilatus [illegible] debebat [illegible] in utroque fuit
impossibilitas de facto implendi preceptum et utroque sponte
divino iussu obmisit vel dicetur quod petrus [illegible]
indicium vocis obmisit quod indicabat se
vigilare debere et ad vigiliam se teneri vinctus
aut non quod vinctus non indicabat tunc eum esse
ad christum [illegible] se esse ligatum ita ut ire non posset
[illegible] ire temptabat aut temptare poterat se non teneri
tunc ad christum debere accedere quando cum impossibilitas ex-
cusabat sed istud non tollit ut dixi quando istud
indicium vocis in petro quod debuit et debebat vigilare
non fuit sic cum obmissione vigilie sed precessit
obmissionem in tempore quando dicat [illegible] continent eorum
oculi gravati constat autem quod in omnibus [illegible] propter aggravatos

aut tedium vigilandi dormivit prius sapientia
[illegible] quam dormiat solum eum de vigilia
tunc sentit indormitionem quando in omnibus [illegible]
claudi seu sapit [illegible] quam [illegible]
et sic est vigilia quam dum est [illegible] et [illegible] ad
vigiliam non aliud ab oculis plus affine quam [illegible]
[illegible] vinctum non est [illegible] dormitio
sit eo indicio vocis se [illegible] quam [illegible]
sit obmissio vigilie ante dormitionem non est
[illegible] sunt obmissio vigilie et indi-
cium vocis [illegible] in non obstante petro ut [illegible]
Quod si christus vinclasset petrum perdixisset sic fecit
sine [illegible] negacionem et sic fecit [illegible]
apostolis eorum fugam et eius desertionem [illegible]
petrus non magis debuit indicare se teneri ad
vigiliam et sicut dicte loquitur quam vinctus ad ambulacionem
quando ita petrus indicare debuit impossibilitatem
vigilie propter incontinuabilitatem quam sequi debebat
ex [illegible] affectione sicut et vinctus debebat et indicabat
incontinuabilitatem obmissionis accessus ad christum propter
incontinuabilitatem vinculacionis aut sicut [illegible] dicetur petrus
non habuisse debuisse eandem dormitionem [illegible] fuisse
incontinuabilem propter [illegible] fateris petrum salvo teste
legalem non [illegible] sine [illegible] quod non obstante
[illegible] affectione [illegible] dormitionem sibi fuisse
vitalem quam tamen [illegible] ex [illegible] affectione [illegible]
eam futuram ex quo christum [illegible] sicut in omnibus
verbis suis credebat firma fide et [illegible]
[illegible] dices filius dei vivi [illegible] filius
dicas de omnibus apostolis [illegible] quod non obstante
affirmacione quod omnes scandalizarentur propter eum quod
debebant [illegible] esse pro omnibus ipsi potuerunt
non scandalizati fuisse et sic omnes eos [illegible]
[illegible] item sic petrus indicabit ante dormitionem
aut indicare debebat ut apostolus [illegible] vigilare
[illegible] et ad illam vigiliam se teneri sic vinctus
indicabat aut indicare debebat ante horam [illegible]
statutam et ambulandum quod hora prefixa ambulare
debebat et quod ad ambulacionem tunc agendam tene-
batur precepto domino quando ista obligacio non fuit
sublata adhuc [illegible] excusata ante horam ad
ambulandum prefixa propter impossibilitatem vinculacionis
quod si in principio hore statute subito vincula impo-
suissent debuit accessisse ad christum in hora
prefixa sed hic [illegible] vocis mane poterat [illegible]
[illegible] et mane non poterat dormienti petro
quod vigilare obmisit si [illegible] quisque ab eorum
[illegible] indicium vocis vinculatus [illegible]
non petrus [illegible] obmittendo quod debuit
vigilare [illegible] si hoc indicium vocis in petro non
fuisset eum vigilare obmisit aut in [illegible]
[illegible] nota [illegible] indicium seu culpa [illegible]
[illegible] petrus [illegible] fuisset [illegible]

non vigilavimus et potuit vigilasse fuisset quod videtur rationis. Ad vigilantem scripturam addendum ut hanc difficultatem absolvamus absolutas aut difficultas manet in illo versu nec ob hoc illud scriptas in hora prima petrum aut apostolorum aliquem increpasse vel propter hanc sapientiam, tamen non video adhuc [illegible] fuit petrus responderetis quod dictus.

E

Est autem scias quod propter hanc peregrinam expositionem deposse non valeas scripturam exponere [illegible] hanc aut divina ad de hac libertate seu [illegible] libertate omnis fit medio certe quod Christus possum dixisse an putas quod non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam .12. legiones angelorum non fit hoc modo intelligi si enim expositum possum. Sed potius hoc propter quia a tempore de facto non lebo rogare nec dixiimus quod Christus ante et de facto tunc potuit ita rogare. Sed in articulo fuit captionis sicut et exhibebit mihi modo plus quam 12 legiones angelorum et si enim exhibiiis 12 legionum a patre suo fuisset posset in a hora per rogatum pote tamen non potuisset exhibitis illis tunc facta fuisse sic dicit Christus et exhibebit mihi modo plus quam 12 per rogatum statuere de facto si omnino non potest ostendere quod ex forma verborum quod plus mihi [illegible] posse quam potest an non repugnat aut [illegible] ut propter a mensa fit agere. Sed patris sic de facto tunc agendi vero cum Christus hic nunquam rogavit sed tua sapientem nunquam potuit de facto sic rogare et ita non magis hanc potius fuit pro rogandi quod a mensa quam prima mensa et propter quod quod illud actu [illegible] tamen actiam post attende imperio quod si Christus tunc de facto sit presidium angelorum non hic non potuit non iuste ob hoc respondisset potius ad eum tamen satagebat autem ita non sit petrus mitte gladium tuum in locum suum omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt an putas quod non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam 12 legiones angelorum ut [illegible] non indigeo tuo presidio quod rogando possum habere a patre meo modo presidium modo 12 legiones angelorum aut tamen propter potius quia [illegible] accipe non [illegible] fuisset sed [illegible] [illegible] subiecto ut quod per [illegible] [illegible] applicetur et [illegible] intelligitur fuisse in Christo [illegible] certe et [illegible] 25 [illegible] fit [illegible] accessit aut [illegible] alabastrum unguenti preciosi et effudit super caput ipsius discumbentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus [illegible] quid [illegible] [illegible] potuit [illegible] [illegible] istud venundari

plus quam trecentis denariis et pauperibus dari [illegible] aut dixit sinite eam ut quid molesti estis huic mulieri bonum enim opus operata est in me semper autem pauperes habetis vobiscum me autem non semper habebitis ex quo unguentum illud non erat venundatum [illegible] quod de facto venundari non potuit unguentum et dari pauperibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ut intelligatur quod [illegible] erat in [illegible] [illegible] [illegible] respondebant [illegible] [illegible] sufficiens propter quia hoc [illegible] et [illegible] [illegible] collatio pauperibus si potuit non [illegible] [illegible] de facto illud vendere [illegible] potuisset et non [illegible] color [illegible] illius [illegible] [illegible] [illegible] et illius melius [illegible] de facto facere omnino potuit [illegible] [illegible] colorem [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] illud obmisisset de facto posse agere affirmabat et sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoniam [illegible] est [illegible] non licet enim et [illegible] [illegible] [illegible] accipio quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operis melior si omnino [illegible] quod illud melius [illegible] [illegible] obmittet petrus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dixit quod non lavabis mihi pedes in eternum Io 13o [illegible] non [illegible] quod [illegible] a Christo pedum suorum potuit [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non tamen pedes sed et manus et caput [illegible] non [illegible] pedum suorum a Christo potuit [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] fore de facto et [illegible] possibilem sic et Io 19o [illegible] pilatum dixisse Christo mihi non loqueris nescis quod potestatem habeo crucifigere te et potestatem habeo dimittere te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potestatem seu libertatem [illegible] [illegible] in Christo et ad eum dimittendum ut [illegible] [illegible] pilatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non haberes in me potestatem ullam nisi tibi datum esset desuper quod [illegible] [illegible] illud ad [illegible] me [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] potestate [illegible] [illegible] accipiam quod illa [illegible] [illegible] erat non de potestate dimittendi [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] pilatus a [illegible] [illegible] [illegible] potestate accepit et si forte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potestate [illegible] posse intelligi non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pilatus [illegible] [illegible] quod [illegible] se habere potestatem illam ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nolebat quod [illegible] loqueretur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cu apte suade no potest si pratte tua fmsupta
sumpta intellexit qui ex 1a sione impossibile
de fco no pt quis aguie talit suade B. ut
amore et seu tale esse de fco ipo homo loq
ostat qd pilats ptem fu millent qua ptatem ipm
hoisse ut dixi x8 qm apparet q n a 4a maior potest
valet melius n assu lic i tedium illud magis
q i ewan o jo. 18o co percipit satis clare ondit
intem xpo B sctor pm dixisse vo suasisse
pnapi 1to mo qm me intogas interroga eos
qui audierunt q locutus sum eis ecce ipi sciunt
q dixeri ego ad eum pontifici no intogasse ut
x8 illi suaserit et sic mo 1ta sapam no pot
potest intogare q aliud aliud se i q x8
hic faciens no tm iputile si et stolide sic
suasit B. ut pontifici faceret q ipe face no
habebat q de intus e dic B q se q pontific
face potat q obmisit ut se 1o ministro
qui dedit alapa xpo de quo sit statim dicit B
q potat testiom phibe de malo et ipm qd
testim no ptulit qui B x8 q suasit
ut ipm illud face posse expsit cu dixit
si male locuts sum testiom phibe de malo

Cam 4m

A
udi nup apla in ho sptit cu dixit ad
iacob qui ab eo aufugerat et ipe eu p
secuts attingerat sicut le gn 30 co stulte
operatus es et nc quid valet manus mea i dde
malo B dd patris tui heri dixit m cave ne
loqris qt iacob q gnis aspra an laba oriebat aut
suspit q malu iacob ipse tunc mfire de fco n
potuit q noluit ill malu infire teron ostitutis
ee illud B et po le fedicenta le q ipe sons
no suade i mitus e q ub ex dixit et nuc
quid manus mea valet et i dde malo at B
assumit assirmans q illud face valuit q no
fecit de pretate si intigis qm ni de a a
ptate intelligeres prudens ondicitur ong
sit laba hoc fecit quis eu ita e apud ps
estimauit se impotet no posse alu te fco
malu infire qd eximare alia i to mo et nuc
valeo seu possu B malu infire attende et
q magnus eleazarus sacerdos suspitor i ta actio
qui dicebat sicut le 2o macha 6o co dne qui
hes scam scam mam tu scis q cu possem
a morte liberi duros corpis sustineo labores
si aiam vo p timore tuo libet hi patior no
tum ptate tua magna intellexit i loco cu
dixit tu scis q cu posse a morte liberi
si ptate opus sum si qm ceu si tue oposionis
stat ostitans se de fco no potuisse liberi
a morte B q mare fuit B i enuc eo
q voluit oio patt no aus fuisset dicere dicit
dne tu scis q possu a morte liberi si nc
ut ostitans te i entabili mo stat morbus

i ipo morte actuo osuma vides dd assistens
tu scis q possu liberi a morte vo fiet
tota hic p verbum ysido ondit B sic scrib
eleazarus unus de prioribus scribaram hor
hor etate pvectus vultu decorus apto ore
hiams opellebatur carne suilla manducare at
ille glosam morte magis qua odibilem vitam
oplectens bo ite ptbat ad suplicium mouens
aut quo optet accede patienter sustinens
destinauit no admitte ilicita ppr vite amore
hii aut qui astabat iniq mise ac o moti
ppr antiqua hois amicam tollerantes eu secret
rogabant asserentes carnes q be liceba ei
licebat ut simularet manducasse sicut rex
iperauit de sacrificij carnibus i ho fco a
morte libare ut ppr veterem hoim amicam hanc
i eo faciebant humanitate et ille cogitare cepit
etatis et senectutis se sue eminentia et ingenita
nobilitatis caniciem atq a puero optie ondone
et scte et a do odite legis ostituta i ndit
ndd dicens p mitti se uelle i infernu no em
etati nre dignu e inqt fingere ut multi ado
lescentes ar arbitrantes eleazar qd annor
tu fuisse ad vita alienigenaru et ipi ppr meam
assimilacione et ppr modicu vite corrupti hoc
decipiantur et p hoc maculam et execracom mee
senectuti oquira q oue vita fortit excedens
senectute quidem dignus apparebo adolescentibus
aut ex eplm forte relinqua si prompto aio et
fortiter p ob issimis ac sanctis legibus honesta
morte pfungar B ex hoc q dic q ille gloriosa
morte magis q odibilem vitam apparet elegisse
neq oplectens ondit q odite vita potat
elegisse neq ex dicit sic scriptura de aut
bois aut bruti atalibus in quibus no e
oductos libtas qm p hoc arbitria eius dicam
ondit sic et illud q se i ndit apo dicens
pmitti se velle in infernu illud n ondit
qm p ho expsisse se elegisse no pere i git
ipo B poret eius nissim potuisset eo m
fuas q ex fingit noluit n p ipsu ex i lingue
ne posset iuuenes scandalizari aut ipse
macli sue et scte sen a no em sic dicens
nolo fingere ne alij decipiantur at ego maculis
mee senectuti i fieret n q supponit se fingere
posse et ex illius cum obmitte sic n n
tu loqris n alius q ut n supponens te
de fco posse q ex eo hmoi obmisisti hic
libtate supponit saluator xpi i 2o dicit
noli phibe benefacere eu cui q pt simules
et ipe beneface ne dicens aeo tua videre et
i nec cras dabo i d dat possis dare
si hi sam eu ipi donare attendens ut dicitur cum
te unum salomo infidet cui ne sufficiat
actu attigeres p n B apo cu eum dicat

si vales et ipse benefac aut intelligit salo-
mon vagam potentiam absolutam et suadet aperte
ipsi potentiam dandi homini benefac cum adsit sed
pro regratiatur nec sufficiat ad absolutam
sed vero frustra suadet ut ambularet et attende-
ret sed parte cum dicat si vales nec hortaretur
[illegible] nisi supponeret quod ille cui bonum
opus suasit id posset obmittere sicut nec tu
[illegible] suadens ad agere nisi supponeres ipsum posse
id non facere sic in illo cum sapientissimus salomon
sic suasit sicut contradictionis libertas que clare
ex eo quod salomon aut suasit perfecto aut
non perfecto eum quod potuit benefacere si perfecto
ita suasit sicut ille cui suasit prohibuisset
illum bene facere nec salomon ei suasit non prohibe-
re supposuisset quod sine suasione potuisset acquiescere
et ita supponit libertatem contradictionis in illo aut
salomon sic suasit non perfecto et eum suppo-
nat quod potuit prohibere ideo oportet quod supponit
in eo quod suasit contradictionis libertatem et sic pro-
hibendo et non prohibendo benefacere eum qui
hic posset sic clare in eo quod sed facultatem
de suo dandi [illegible] ut dicat [illegible]
possis dare et facultatem tuam non dandi ex-
primit eum supponit quod possit dicere nec
dicens [illegible] [illegible] unde hic deus
supposuit in abraham cum precepit quod immolaret
filium suum ysaac cum iussum abraham facere intende-
bat in tantum quod gladium exemit ut filium ligatum
occideret quod tamen non fecit supposuit quod deus
quod filium suum immolare potuit quod non fecit ex
quo hic preceptum [illegible] ut faceret et [illegible] nota
obice [illegible] sicut legitur gen 22o si enim deus
promisisset quod abraham preceptum suum implere
non poterat illud preceptum ei iniuste dedisset
nec enim sanum caput ambigit preceptum esse
iniustum nec [illegible] dare quod impleri non potest ex
hic loco constat quod abraham [illegible] opinionis fuit
supponens in se potentiam fuisse occidendi
filium suum ysaac quem non [illegible] ipse facere
intendebat et [illegible] se facturum credebat quem
credebat domino missum obedire quod apostolus
apostolus paulus clare affirmat ad hebreos xi c
dicens quod obtulit ysaac qui susceperat
promissiones arbitrans quod a mortuis suscitare
eum potens est deus nec potest [illegible] ambigere
quod supponit quod potuit filium suum immolatum
obmittere ita [illegible] esse [illegible] opinionis testes [illegible]
[illegible] hanc libertatem contradictionis deus in filius
ipse esse supposuit cum sit scriptum [illegible]
[illegible] cum emisisset philisteos ipsum non esse decepit
[illegible] philistei [illegible]
ne forte peteret eum si vidisset [illegible]

se bella que sunt et videbunt in egiptum re-
vertuntur dixit [illegible] si enim non poterat
ipse [illegible] frustra [illegible] ne forte peniteat
si videas [illegible] non
valebat frustra [illegible]
si vidisset adversus se bella [illegible] et si non
[illegible] ipse in egiptum in egiptum [illegible] non
potuit frustra et [illegible] dixit deus ut [illegible]
in egiptum quibus enim ita [illegible] ut audeat [illegible]
[illegible] quod nec aliud intelligit
quod [illegible] evenire poterant
[illegible] erant [illegible] hinc de
supposuit fuisse in [illegible]
cum de ligno scientie boni et mali comederent eos [illegible]
bunt penam [illegible] quod pena fuisset iniusta
[illegible] ab innocentibus non valebat
[illegible] nec [illegible] filium bonum et iustum ab ea [illegible]
[illegible] non potuit ut sic in pena de necessitate
incideret quam nec homo bonus aut iustus [illegible]
[illegible] facere [illegible] teste [illegible]
Hanc libertatem abraham patriarcha in loth manifeste
supposuit cum dicebat sicut legitur gen 13 [illegible]
esse a me obsecro si ad sinistram ieris ego
ad dexteram tenebo si dexteram elegeris ego
ad sinistram pergam nec [illegible] sapiens ita [illegible]
[illegible] alteri suadet [illegible] suasit [illegible]
[illegible] eligere posse supponeret hinc iacob in fratre
suo esau esse supposuit cum dicebat gen 32 c
placabo [illegible] muneribus que precedunt et postea
eum videbo forsitan propitiabitur mihi in eo quod dicit
forsitan propitiabitur mihi manifeste supponit quod esau
[illegible] poterat hinc iudas patriarcha in fratre
suo iacob manifeste supposuit cum sic dixit
de beniamin fratre suo. si vis [illegible]
et ememus tibi [illegible] si autem non vis [illegible]
[illegible] non enim [illegible]
[illegible] frustra [illegible] supposuisset patrem
suum [illegible] velle potuisse et [illegible] non
[illegible] nec ipse iudas sic [illegible] patrem [illegible]
[illegible] obtulisset si non patrem
[illegible] patrem in se fuisse supposuisset
hinc [illegible] in salomone esse supposuit cum dicebat
sic [illegible] postulasti [illegible]
[illegible] et non petisti tibi dies multos nec divicias
nec animas inimicorum tuorum ecce feci [illegible] sermones
tuos ex quo salomon [illegible] non petebat et sic
[illegible] sapientiam [illegible]
[illegible] non potuit [illegible]
exaltacionis [illegible] quod non [illegible]
[illegible] petere non valuit [illegible]
[illegible] gloria et gracia [illegible]
[illegible] petere potuisset [illegible] libertas

ad^m 8^m

7 cum statū suppom̄ eu dr̄ si aut abusatis
i bonis meis 7 custodieris precepta mea sic abu
laut pr̄ tuus longos facia dies tuos bn̄ eni
hec pmissio qua eu salon dña posset p̄ uidn
neq̄ potit inuenire si salon oñicom̄ uple
no potat sed sufficit eis fuisset eo quo obrecom
illam de sco impleri no potat sed ee i cunctabili
obmissat obseruac quod n̄c in pp̄sence de suo
ministro q̄ cum actiu eis expleri no posset ad i
prudet iustitia ia pmittens si im actiu copleuis
ego te exaltabo honoribus 7 ditabo diuitijs quanto
mag deus om̄ futuro p̄scius no ita pmitteret
q̄ tot pmissio uacua 7 inanis sine libertate
sapiens elephat themanite i sco Job ee suppo
suit cu dicebat si ceperim9 tibi loq forsitan mo
leste accipias no eni ita dixisset si aut paccatz
nob at eius ira futura i constabilem contisset
cognasset uel cunctalem quod nc in fili eius
strutter pie dixis fili mo log si grus e salv
eu muliere samaritana sic lr̄ Jo c° Ho mis sci
sciret donu dei 7 quis e q̄ dicit da m bibe
tu forsitan petisses ab eo 7 dedisset t aqua
uiuā s; nec sanus dict dnm ignorasse an
ipa petisset uel no petisset si de dono p̄ 7 di
sciam hmisset 7 ti dicit tu forsitan petisses
no p̄ dicm̄ apd̄ sciptū 7 p̄ ons pp̄ cogitam esse
pos f. q̄ ipa sic potuit pate 7 i ei item peti
tom obmitte an no supposuit herodes q̄
si a ieiodiad ad q̄ caput Jo postulae poterat
eu dicebat q̄ q̄ petier dabo t' la dimid regni
mei s; q̄ no dim sic ubiat rex i balaa esse
suppoñit cu illi suasit ne rettet uenire ad me
hoiem patid honorare te q̄ q̄ q̄ uolueris dabo
tibi hanc assuer rex i hest regina supposuit
cu dixit q̄ e petitis tua 7 si dimia ptem regni
mei petiers dabo t' hanc peti apls 7 ob
alij discipl in scipis ee supponebat cu audiuit
ab ore dni siur ex istis pcedet p̄ scdm mt
lc mt 26 c° q̄ oms aps ea nocte scandalu pa
tehtur sic sebi pcuca pastore 7 disppgentur
oues gregis petr 9 ait 7 si oportuit me mori tecu
no te d negabo 7 sili oes dis dixerunt quis
dubitat qn ipi supponebat 7 expstabant se
posse no negasse suu mgrm q̄ ti p9 mam
negauerunt ecce hes testes ydoneos q̄ oms
aplos hre cleophes 7 soci eius supposueri
ee in po q̄ regnum putabat cu cm sic dicere
so longinus ire degerut sic lc luc 24 qua
hec actio no uiolencia po illata s; uniuacō militia
dicam q̄ no fieri qn suppositur inuitus posse
no fieri q̄ peti 7 hij 7 ut puto sunt testes
legales m̄ sine

Supponit ps suppositur ee i maria mag
dalena q̄ cu illi dicebat contra
sapiens inuere i amplexus noli me
tangere sic lc Jo 20 no eni hic phibuisset
n uolūtate 7 potentem i ea illud agendi
uidisset sic n° quibus alid suadet inuitat
appetitu si supponet impose sunt appetit uelut
q̄ eni tuc 7 om̄ i tue sine oſſis no abiget
ee impssu q̄ e aliq mala uolūtate flecte
conat aut fingit n qui timet q̄ capi
ficiat 7 ita suppoit q̄ p site eu no sit
7 n° 3° laborat imitac cuius appetit q̄ mse
no facet n supponit q̄ ic suas appetit
suū inuitac eu ut puto puto no abiget
qn hij qui sine libertate abnegant i suis
operibus 7 i i sine oſſis ea affirmat in
eni s; q̄ no cu insipida e s; paternita
sata affirmate q̄ sens uolūtate mala no
sit eu oriare eo quo alij cu maxima diffi
cultate pt suadet q̄ ea deponat at i
ceda asini q̄ hij acumulatam oracionē la
boriose no pt ipm deserere eo quo iu apcit
no depat uiribus totis insudat p̄ hō
q̄ unus quisq; experitur i se ipo hi no qui
sepe alterat uolūtatis i uias i momento
nc nolens claudē oculos nc nolens loqui
nc nolens cu detrac 7 ita de ceteris decens
i momento uno ho sepe sic agunt nate
libera ut phemus nos actus item actiu
nos ee uitalem hec salto sepe coppsit
i ewan eee eni mt 24 palla pala de
calcis suis suis a p sco rege dispensare
gehit sine male cogitare saebab q̄ mea
s; no seis 7 cogitas s; no spi oportuit g
te donare pecuniam meam i nummulariis 7 ego
ueniens recepisse utiq; q̄ meu e cu usura
7 se i malū suum posite in tebras exteriores
e ei fletus 7 stridor dencium s; puto q̄
obmittendo illud q̄ sr̄ debuit ceptum est q̄
pñs 7 + malus seruus ille nota pene
uo eo faciend tamen expluit cu dr oport
te comitte pecuniam meam i nummularijs q̄
q̄ cu dns apte eu sine affirmat sub
ipe potuit aliquid tr facere neq; oportet
mc q illius obmissioe i tebras exteriores
iuste mitti dubit hic libertate suffitina
apptissime demulcet in se ee de dixit
sic lc daniel 13 angustie sut m s; sup
si eni hic egero mors m e si aute no
egero no effugiā manus uiras s; melius e
Sine absq; ope cadere i manu uiras qm peccare
Sine libertate se libere se aplis ex spondiss
Scaulus mai se copsisse t' ad cor 9

... dicit: non sum liber? non sum apostolus? nonne Christum Iesum dominum nostrum vidi? nonne opus meum vos estis in domino? ... de hac libertate hic dicit ...

[illegible]

[illegible]

ille prius manere aliquandiu cum esset spontanea
confirmando et hortando quod fiat liber si posset suppo
nit libertatem in eo esse ut sibi appetat et promittit
dicere velle. Item illud dicat dico autem non impius
et iudicibus bonum est illis [illegible] sic permaneat sic
et ego quod si sic non contingit nubat melius est
enim nubere quam uri. Sed non datur dicet non impedi
apostolus non impius et iudicibus nisi supponeret quod
possent non nubere aut saltem velle nubere posset
nisi quod si cum illa [illegible] melius est cum nubere
quam uri [illegible] quod concedens talibus esse supponunt
quibus dedit ita doctrinam [illegible] talium est
de hiis actibus quod supponunt libertatem concedens in
sinis autem actibus liberi ad utrumque esse [illegible]
nunc sed sunt plures nisi ad ad [illegible] et hominibus est
data sunt non ut male declinat et in hoc [illegible]
quia ad illos fructus seu effectus neque a
sapiente deo aut homine dari possent libertatem
ita concedentis [illegible] supponere [illegible] vel pars
sapiens [illegible] aut [illegible] sine concedens
alterius qui aut hortatur aut suadet [illegible]
aut promittit supponit eum quod ita allo[illegible] posse
et voluntati acquiescere nisi cogit [illegible] sic aliquando
laboraret sicut nisi agricola sub spe fructus
[illegible] extolleret et ergo in eo supponit quod posset
non acquiescere nisi aliquando [illegible] sic [illegible] sed timor
quod nollet acquiescere sicut nisi agricola laborat
nisi timens nisi [illegible] fructum non redderet
et sic constat [illegible] quod [illegible] in [illegible] laboribus et
voluntatibus [illegible] quod supponimus in omni homine [illegible]
libertatem quod [illegible] negat in homine [illegible] totam
[illegible] atque [illegible] et frustra labores
[illegible] circa [illegible] hominem [illegible] spirituales labores

Ca^m XL^m

Magister hanc concedens libertatem in [illegible]
[illegible] ostendit sapiens [illegible] ita dicens
beatus est dives qui inventus est sine macula
et qui post aurum non abiit nec speravit in pecunie
thesauris quis est hic et laudabimus eum fecit enim mirabilia in
vita sua [illegible] est in illo et perfectus inventus
est et erit illi gloria eterna qui potuit transgredi et
non est transgressus facere mala et non fecit aut
[illegible] non fuit [illegible] [illegible] [illegible] qui
potuit facere mala et non fecit aut quis sic
[illegible] quod [illegible] fuit ille [illegible]
qui potuit transgredi et non est transgressus aut
quis [illegible] in eo fuisse libertatem concedens
qui potuit transgredi et non est transgressus facere
mala et non fecit [illegible] facere mi
rabilia [illegible] qui post aurum non abiit nec speravit in
pecunie thesauris si ipse post aurum ivit non potuit
nisi pecuniam aut thesauros [illegible]
aut a [illegible] aut quod [illegible] mirabilia
[illegible] fecit [illegible] mirabilia [illegible]
[illegible] quod leo aut bestia aliqua [illegible]

cens non [illegible] fides [illegible] catholica
optat non dicimus [illegible] gratiam
[illegible] in ea permanere et per eam salutem [illegible]
illud apostoli [illegible] tunc quod hec ut nemo accipiat
coronam tuam et [illegible] non sem
[illegible] in [illegible] ut in gratia accepta
permaneant [illegible] salutis [illegible]
non [illegible] in [illegible] gratiam in ea permanere
quod non in homine sapiente sic [illegible] et tamen non
dicimus quod [illegible] caritate [illegible]
et [illegible] sicut saul [illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] et alii [illegible] quod [illegible]
[illegible] aut quod [illegible] caritate [illegible]
perdiderunt [illegible] dicimus non est quod
[illegible] mortaliter [illegible] sicut de
adulterio [illegible] nabuchodonosor superbus et
magdalena [illegible] christo [illegible] sicut dicitur [illegible]
quod plures aut [illegible] in peccato mortali
alii [illegible] non potuit quod nemo sani
[illegible] peccando [illegible]
noluerunt [illegible] tota sua vita [illegible]
[illegible] potuerunt [illegible]
[illegible] salvati et sic [illegible]
salvati. Item infideles quibus [illegible] non [illegible]
[illegible] suum intellectum et voluntatem
[illegible] fidei adherere aut [illegible]
ad fidem et non ipse suum captivat [illegible]
[illegible] accedit ad fidem et non ipse
suum captivat captivitatem sic [illegible] hominis [illegible]
[illegible] captivum [illegible]. Item non
dubitas quod ille sit auctor peccati qui propter
facere quod homo [illegible] non sit [illegible] aut [illegible]
quod [illegible] non sit si [illegible] sunt quo [illegible]
[illegible] seu [illegible] [illegible]
[illegible] affirmationem et negationem [illegible]
[illegible] ipsis peccantibus et sic deus [illegible]
[illegible] est auctor peccati sicut esset [illegible]
peccati [illegible] si ei [illegible] qualia
[illegible] non [illegible] aut [illegible]
[illegible] ipse [illegible] et [illegible] si [illegible]
[illegible] eius opera dicimus esse peccatum mortale
ac quod deus auctor est omnis peccati mortalis et
[illegible] quod sine peccato non
[illegible] est auctor [illegible]
si deus sit auctor [illegible] peccati [illegible]

Johannes || nos tenemus [illegible] quod omnis
[illegible] et [illegible]
[illegible] que consistit in mundo [illegible] est [illegible]
[illegible] ntes in [illegible] esse illud

Secundus aliud est esse auctorem aliud
est esse [illegible] si ipse [illegible] ut
ego accipio quod auctor [illegible] ipso dicitur non
debet [illegible] sic est [illegible] et quod [illegible]
et [illegible] sic agentem [illegible] dicitur sit

q sim applicet agere i acti sui applicet dya
tn agens ab eo accipiat peccare sic qsi
in domo sua tn e cuius opis ipse p suos
qbus ipse peccare phibuit operari ɔ suu pceptu
bona sola sed et mala ɔtra bonu bonorum opm
appellat ipse auctor no malorum ita q ecce
deus malorum auctor sic bonorum si ɔtra opa sue
creatione ronal cent nec seu immutabilis
quod sic ipse e auctor ronal creature agunt
ita ipse e auctor omi q fiunt ab ipsa
creatura ronali immutabili eo quod ia ɔvenit
ita instituit ut opa eius oia immutabilia nec
pduceret quod institucionem suam deus oiode
applicaret et pponens actum pturi assiccat
qui eo huius institucoe immutabili sequitur
seque. Itm angeli qui fuerunt at potuit
peccare sic et eciam q peccaverit aut peccare
no potuit si potuit peccare sic eciam et
no peccaverit potuit actum suu q nung
hebant s. actum mali et ideo potuit
emittere bene quia illa sunt et no fuerunt
eis aia per ... cota si dyon q peccare
no potuit tunc omnes status a sua creatore
cadentibus erant dissiles et ... potestes
qui sapiencia qdicat lucifer eo sublimioribus
et potenbz donis omnibus aliis fuisse dotatum
sic eni scribit de ipso eum ... ezech
xxviii. tu signaculum similitudinis plenus sapiencia
et pfecto decore in deliciis paradysi fuisti omis
lapis preciosus operimentum tuum sardius et topacium
et iaspis crisolitus et onix et berillus saphirus
carbunculus et smaragdus aurum opus
decoris tui et foramina tua in die q ɔditus
es pparata sunt tu cherub extentus et
ptegens et posui te in monte sco dei in
medio lapidum ignitorum ambulasti pfectus
in viis tuis a die ɔdicionis tue donec
inventa e iniquitas in te ɔstat q de statibus
et cadentibus erant plures in donis ɔsiliis
et pp quos illud de illis q peccaverunt potuit
peccare sic de illis q steterunt peccare
non potuit et ceo patet sequitur no dico
q ceciderunt angelorum qui steterunt ab aliis
q peccaverunt no inferunt ... diffinicione
diffinicione in creaturis seu donis sicut nos p
destinatos in bonis et pscitum mali de pena
seu pmio inferit sic et nos affirmamus
actum donorum in illis in pena sunt
translatos sed no ... q memor e
mea q no potest peccare de sco q i a q

no potest no peccare qui igitur ... clarescat
q eligibilior ... no in potestate qm necessario
seu peccandi obnoxia ... no dicam
sed dicitur pocius eligere ... ɔdicionibus illius
q aliquis ne e non melior seu eligibilior
alia at n at i seu aut i virtute at seu dono
ad namque excedit no aut ita e de pdestinata
et pscita ad pena q nec si aliud no obiret
no minus eligibilior ... ɔdicionem ... existat e mta
bilitate quorum ... futurorum unde dicit petrus
aplus 2a ep sue pe c. ubi dicit ɔ fratres
magis satagite ut per bona opera certam
vram vocacionem et elcionem faciatis hic eni
facientes no peccabitis aliqn si eni sicut
dant ministrabitur nobis introitus in eternum
regnum eius sicut dicitur apoc 3o tene q hes
ut nemo accipiat coronam tuam et dns
pstrm suam ptulit in ewangelio ... dicebat
contendite intrare p artam angustam portam
luce 13o et 10os ... sua ep ... dete nos
metipsos ne pdatis q opati estis sed ut
mercede plenam accipiatis q ... ut eciam
fratres elcionem vram satagite [illegible] assunt
q alii erant inceta ... et ita eum
cineam sicut dicitur ad rem q hes ut nemo
accipiat coronam tuam mat ...
pt eo posse sic sed petrus aplus in fine
2e eple expssit ubi dicit vos ɔ fratres
pscientes vos metipsos custodite ne insipientum
errore traducti excidatis a ppria firmitate
ubi no dicam qui ipsum a firmitate sua excidere
potuit q ne desident et ut se custodiant
vel ad vigilanciam amonuit et sic qui si
q salus illorum curata erat unde in pma sua
ep c. 2o admonet ut no reddentes
malum pro malo nec maledictum pro maledicto
sed e contrario benedicentes quia in hoc vocati estis
ut benedictionem hereditate possideatis qui enim
vult vitam diligere et dies videre bonos cohi
beat linguam suam a malo et labia sua ne
loquantur dolum ɔstat aut cohibicionem lingue
seu refrenacionem sicut tn iacobus lo sua ep
co pmo ubi dicit siquis aut putat se
religiosum esse no refrenans linguam suam sed
seducens cor suum hic aut vana e religio
ad loquendum mala ... facultate qm ...
... male loquendi ...
nao maciat q duo male loquendi ...
... sicut ... seu ...
dicere potest cuiusl ab aio ... sic ...

Quia fortis est sicut dicit apostolus ipse per vos hortatur [illegible] facultate consentiendi. Sed si [illegible] iste [illegible] [illegible] consilio hominis potest accedere ut [illegible] illud temptabili tunc consentiendo suggerenti. [illegible] ei tu fortis resiste [illegible] cum tedio et labore

Cam 12m

Alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] respice [illegible] non dubitans hominem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ymaginem dei [illegible] non [illegible] ambiguitas [illegible] tribus [illegible] rationalis potentiis [illegible] [illegible] [illegible] intelligentia et voluntate [illegible] non ordine [illegible] ignorans [illegible] [illegible] ad intelligendum [illegible] [illegible] ipsam [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] intelligentia ad voluntatem [illegible] [illegible] [illegible] naturalem ordinem [illegible] [illegible] ad [illegible] naturalem [illegible] naturalem hominis [illegible] sine intelligentia nec intelligentia sine voluntate potest attingere [illegible] [illegible] non dubitans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordo [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] fuisset ordo [illegible] [illegible] [illegible] et diligendo [illegible] [illegible] ordine [illegible] dignitatis amanda [illegible] amoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic amare non valuit et sic [illegible] [illegible] parentes in paradiso [illegible] potuit [illegible] [illegible] et in [illegible] amore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et potuerunt et [illegible] libertate [illegible] [illegible] [illegible] fuisset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] et sic in memoriam et intelligentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in potentiis [illegible] [illegible] fuisse non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] memoria [illegible] intelligendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ambigere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit [illegible] et amare [illegible] ad [illegible] de pomo [illegible] [illegible] [illegible] cogitabat [illegible] [illegible] affirmat scriptura [illegible] divinum preceptum [illegible] [illegible] [illegible] se potest [illegible] [illegible] [illegible] suam [illegible] liberi potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non esset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sufficit [illegible] affirmatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilii sui. Adiecit precepta et mandata sua. Si volueris mandata conservare, conservabunt te, et in perpetuum fidem placitam [illegible] apposuit tibi aquam et ignem ad quod volueris porrige manum tuam. Ante hominem vita et mors, bonum et malum, quod placuerit ei dabitur illi. [illegible] [illegible] [illegible] ponere hominem in manu sui consilii [illegible] [illegible] [illegible] ut consilium salubre sequi valeat [illegible] [illegible] [illegible] ad quod volueris manum porrigere [illegible] [illegible] [illegible] potest voluntate extendere [illegible] ad aquam et ignem, bonum et malum, vitam et mortem [illegible] [illegible] longe distant ad [illegible] quod volueris porrige manum tuam [illegible] ad malum temptabiliter manum extendere [illegible] longe [illegible] [illegible] vita et mors, bonum et malum, quod placuerit ei dabitur illi [illegible] [illegible] mors et malum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et malo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus creavit de terra hominem et secundum ymaginem suam fecit illum et iterum convertit illum in ipsam et secundum se vestivit illum virtute. Numerum dierum et tempus dedit illi et dedit illi potestatem eorum que sunt super terram. Posuit timorem illius super omnem carnem et dominatus est bestiarum et volatilium. Creavit ex ipso adiutorium simile sibi; consilium et linguam et oculos et aures et cor dedit illis excogitandi, et disciplina intellectus replevit illos. Creavit illis scientiam spiritus, sensu implevit cor eorum, et mala et bona ostendit illis. Posuit oculum suum super corda illorum ostendere illis magnalia operum suorum, ut nomen sanctificationis collaudent et gloriari in mirabilibus illius, ut magnalia enarrent operum eius. Addidit illis disciplinam et legem vite hereditavit illos. Testamentum eternum constituit cum illis, et iustitiam et iudicia sua ostendit illis. Et magnalia honoris eius vidit oculus eorum, et honorem vocis audierunt aures eorum, et dixit illis: Attendite vos ab omni iniquo. Et mandavit illis unicuique de proximo suo. [illegible] plane [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] laude [illegible] et glorificatione [illegible] dei et [illegible] [illegible] scientiam [illegible] ascendere ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuerunt aliquem sine sapientia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic nec homo sapiens sic [illegible] [illegible] [illegible] consilium et scientiam dedit illis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut consilium et [illegible] [illegible] [illegible] diligere [illegible] amare [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et temptabili [illegible] [illegible] [illegible] deus precepit attendite vos ab omni iniquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

conplectitur cum dicat scriptura hic [illegible] quod fecit deus hominem [illegible] et ipse se [illegible] infinitis miseriis quibus [illegible] quarto cum enim [illegible] in uoluntate consistat [illegible] sufficienter [illegible] fructum et finem [illegible] [illegible] [illegible] humane affirmat quod deus fecit illum [illegible] non potuit non [illegible] se [illegible] quibus [illegible] quibus [illegible] [illegible]

Et [illegible] libertate [illegible] humana testimonium [illegible] angelicam [illegible] humanam [illegible] sic [illegible] dixit [illegible] ad angelum domine obsecro te ut [illegible] cum pueris meis ut [illegible] de capris cui [illegible] angelus si me cogis non comedam panes tuos si autem uis holocaustum facere offer illud domino [illegible] [illegible]

[illegible]

illuc ideo quod non fuisset [illegible] dixisset illi angelus festina [illegible] expectasset quod post tardare sic nunc tu [illegible] tua [illegible] [illegible] [illegible] festina [illegible] aut festina illuc [illegible] supponens quod post tardare [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] libertate supposuit angelus [illegible] Balaam et Balac [illegible] [illegible] sic [illegible] dixit Balaam peccaui nesciens quod [illegible] [illegible] me et nunc si displicet [illegible] ut Balaam [illegible] [illegible] [illegible] et supposuit [illegible] quod [illegible] non [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] Balaam [illegible] [illegible] Balaam [illegible]

[illegible]

Capitulum 15m

[illegible]

quod illud non possent obmittere quin eveniret
inevitabiliter esse futurum eo quod voluntas dei est
ut fieret inevitabiliter illud opus aut saltem
ut fieret quin omnes credentes verum deum hunc
ignem [illegible] inevitabiliter talis
effectus [illegible] in nobis dei sunt eo. Si igitur aliquis
[illegible] homo aut diabolus sunt [illegible] eius
si igitur aliquis consuluerit volens illud [illegible]
contra [illegible] divine voluntati resisteret et peccaret
[illegible] quasi [illegible]
dicere plenam excusationem haberet [illegible]
[illegible] de hoc opere [illegible] gratiam oportaret
si agens illud faceret ut divino beneplacito
conformaret [illegible] totus hic
doctrine tue fuisset [illegible] debuisse esse
[illegible] cum statuit in [illegible] corde suo
cum [illegible] illius [illegible] fedus [illegible] constitu-
te debuit fedus illud suum esse futurum [illegible]
non [illegible] existimavit et ita secundum tuam
doctrinam insanam [illegible] debuit hic fedus
suum futurum inevitabiliter [illegible] fuisse futurum
ex hoc quod deus voluit ita fore cuius voluntati non
potest creatura resistere ita non debuit [illegible] obmittere
illud ne deo [illegible] repugnaret sed potius
illud fedus debuit perficere seu inire ut
se beneplacito divino [illegible] saltem
suo iudicio conformaret. Item quantum sequi-
tur [illegible] cum tempestatem et [illegible] move-
re suadet hominibus [illegible] ab eo
suasum et sua suasionem [illegible] statuit [illegible]
existat esse [illegible] et [illegible] opinionis [illegible]
iudicat inevitabiliter esse [illegible]
[illegible] esse futurum [illegible] quod deus vult ea
fore cuius voluntati ipse scit se non posse resistere
si igitur diabolus [illegible] suum iudicium divino beneplacito
se conformat [illegible] non vales [illegible] in [illegible] opere
reprehendere. Ita [illegible] tua insana opinio non tamen
maiora maleficia mundi excusat sed et ea
iustificat et deum [illegible] quibus [illegible]
[illegible] et sic subruit omnes
articulos fidei [illegible] quoniam si deus sit iniustus
et [illegible] non est deus non est [illegible] non est [illegible]
et ita de ceteris quorum [illegible] videbis
[illegible] non [illegible] tua
[illegible] opinio [illegible] non [illegible] excusare hoc
ut placet quibuscumque volens illud fieri quod
constat deum velle fieri quin sic hoc excusa-
retur volens [illegible] suum [illegible] et [illegible]
iustos occidi et [illegible] tamen [illegible] exem-
pla [illegible] unusquisque in opere suo cum
constat non ex ignorantia crassa et [illegible] agit

[illegible] quod deus vult fieri et multo est extensius
plenior [illegible] illud agit quod constat deum
deum inevitabiliter velle fieri per ipsum [illegible]
[illegible] ipse non esset deo et obediens saltem
secundum suum iudicium [illegible] habes unde [illegible]
qui non cognovit voluntatem domini sui et non
se preparavit et non fecit secundum voluntatem eius
plagis vapulabit multis Luce 12° capitulo [illegible]
inobediens [illegible] non potest et non [illegible]
mittere voluntatem suam [illegible] aut [illegible]
alieno quin [illegible] non ad ea extendit [illegible]
[illegible]

Hanc libertatem [illegible] exprimit moyses
[illegible] Deuteronomii 30 capitulo sub hiis verbis
mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie non supra
te [illegible] positum nec in celo situm ut possis
dicere quis nostrum valet ad celum ascendere ut
deferat illud ad nos ut audiamus atque
opere compleamus neque trans mare positum ut
causeris et dicas quis enim nobis transfretare
poterit mare et illud ad nos usque deferre
ut possimus audire et facere quod preceptum est
sed iuxta te est sermo valde in ore tuo et in corde
tuo ut facias illud. Considera quod proposuerit
hodie in conspectu tuo vitam et bonum et econtrario mortem
et malum ut diligas dominum deum tuum et ambules
in viis eius [illegible]
[illegible] deceptus
adoraveris deos alienos [illegible]
dico tibi hodie quod pereas et parvo tempore moreris
in terra ad quam iordanem transmisso ingredieris
possidendam. Testes invoco hodie celum et terram
quod proposuerim vobis hodie vitam et bonum benedictionem
et maledictionem. Elige igitur vitam ut et tu vivas
et semen tuum. Hic enim clare exprimit quod
non solum [illegible] populus mandatum dei [illegible]
[illegible]
[illegible] et in corde faciliter potest illud [illegible]
[illegible] ita
dicit ego enim scio contentionem tuam et cervicem
tuam durissimam adhuc vivente me et ingre-
diente vobiscum semper contentiose egistis contra
dominum quanto magis cum mortuus fuero et statim
post [illegible] enim quod post mortem meam inique
agetis et declinabitis cito de via quam
precepi vobis [illegible] non solum [illegible] quod possit
obmittere observanciam divini mandati [illegible]
quod illud de facto observare obmisit ipso
vivente et ipso mortuo [illegible] obmittere
et sic ad observandum mandatum libertatem quam
deus exprimit fuisse in illis quod [illegible]
dicit testes invoco celum et terram hodie quod propo-

ipso fuerim vobis hodie vita et bonum
benedictionem et maledictionem elige ergo vitam
[illegible] ostendit quod ipse libertate [illegible]
ipsis ex proposuit .s. eligendi bonum
quod a deo eis ut bonum eligeret non suasisset
et deo non eligendi bonum quod ob hoc eis suasit
quod ostendit aut salte timuit quod bonum elige-
nollent sic secus hec profert contra

Capitulum 10m

Exhortationes et suasiones et comminationes
et promissiones evanescerent si peccata
et vita hominum incommutabiliter evenirent
quod sacra scriptura exprimit quod ad hoc fiunt
exhortationes et comminationes et promissiones
evanescerent hoc [illegible] exhortatur a
malis operibus [illegible] sic [illegible] ezechielis capitulo 2o
[illegible] ad eos hec dicit dominus deus si forte
vel ipsi audient et forte quiescent quia
domus exasperans est si ergo incommutabiliter fuerat
in malo permansura [illegible] sapiat tua
quo non erant [illegible] per prophetam [illegible]
sic dicit [illegible] capitulo 3o [illegible] deus [illegible]
[illegible] esset prophetas exhortatus fuisset
eo sic [illegible] quod non potest [illegible] esset
quod domino [illegible] sanius [illegible] et [illegible]
illud adverbium forte satis apte insinuat
quod non erant incommutabiliter in malo [illegible]
sed quod poterant audire prophetam et a malo desistere
aliquin necessario apte dictum fuisset sic loquitur
eis si forte audiant et quiescant et [illegible]
ut dicere ipsi in malicia perdurabant non
[illegible] incommutabiliter aut [illegible]
non audiant non acquiescent et forte
audiret et acquiescent [illegible] sic dicat
salvator matthei [illegible] et tu capharnaum
numquid in celum exaltaberis usque in infernum de-
scendes quod si in sodomis facte fuissent
[illegible] et ita permansisset usque in hanc
diem verumptamen dico vobis quod terre sodomorum
remissius erit in die iudicii quam vobis si
non [illegible] hominibus in sodomis incommuta-
biliter fuissent [illegible] et ita permansissent
[illegible] forte
[illegible] fortitudinem [illegible] incommutabili-
[illegible] attende [illegible] illud quod salvator
[illegible] corozaym bethsayda quod si in tyro et
sydone facte fuissent virtutes que facte
sunt in vobis olim in cinere et cilicio penitentiam
egissent verumptamen dico vobis tyro et
sydoni remissius erit in die iudicii quam
vobis [illegible] quod non dominus fuerit passive

corozaym et bethsayda [illegible] deliquerunt
et tamen [illegible] et incommutabiliter mali
manserunt ipsi quod incommutabiliter deliquerunt .s. co-
rozaym et bethsayda levius peccaverunt quam
[illegible] mali [illegible] magis [illegible] tanto minus
est culpabile constat enim quod [illegible] si ad hoc
[illegible] tyrus et sydon penitentiam
egissent sic salvator affirmat [illegible]
[illegible] corozaym et bethsayda in peccatis magis
incommutabiliter in malicia perstiterunt ut sic [illegible]
[illegible] salvatoris remissius eis quam tyro et
sydoni forte fuerit in iudicio [illegible] et sic posita
incommutabilitate obstinationis malorum magis
[illegible] maiore [illegible]
[illegible] .s. mali [illegible] quam mali
pagani docti quam indocti quia ipsi incommutabiliter in
malo persistunt [illegible] clarissima sententiam
salvatoris et [illegible] illud si non venissem et
locutus eis non fuissent peccatum non haberent Io-
hannis 15o capitulo et [illegible] illud ~~si non venissem et locutus eis non fuissent peccatum non haberent~~ Io 15. si
[illegible] esset peccatum non haberet [illegible] petri
2o capitulo melius enim erat illis non cognoscere
viam iusticie quam post agnitionem retrorsum [illegible]
hec enim et similia satis ostendunt quod docti peccant
[illegible] quam indocti

Capitulum 11m

Hoc [illegible] exprimit genesis 3o [illegible] dum
dixisse ad caym quare iratus es et cur
concidit facies tua nonne si bene egeris
recipies si autem male statim in foribus peccatum
aderit et sub te erit appetitus eius [illegible]
quod tu potes eius appetitum vincere libere et [illegible]
sic [illegible] dominaberis
illius .s. peccati [illegible] illud potes [illegible]
eius vincere [illegible]
constat quod caym non vicit peccatum .s. homicidium
de quo non dicitur [illegible] dominus est locutus [illegible]
libertate [illegible] dominus et [illegible] fuisse suppo-
sunt eum .s. expressit si bene egeris recipies
si autem male statim in foribus peccatum aderit
[illegible] expressisset
sequitur [illegible] agere potuisse aut saltem
supposuisset ipsum [illegible] agere potuisse [illegible]
[illegible] sapiens [illegible]
si [illegible] actus de [illegible]
[illegible]
[illegible] quod post illud obmittere
[illegible] hoc [illegible]
voluntate hominis est [illegible] et super
appetitum ipsius quod ipsa voluntas [illegible]

conformem et potest in eis consistere alioquin non va-
leret imponere libertatem [illegible] opere homi-
num in tamen constat [illegible] importance seu [illegible]
[illegible] summum [illegible] mediate apertam suo opposito
[illegible] et [illegible] ad non [illegible]
[illegible] sive non quod sic instituta est ut [illegible]
[illegible] velut qualem [illegible] in actibus
humanis [illegible] affirmas aut affirmare debe-
remus quam aut [illegible] dices [illegible] voluntatem
humanam a deo esse institutam ut [illegible]
velut et est naturalis [illegible] voluntati [illegible] ut dixi
quo ad primum volendi quam libertatem [illegible] appel-
lamus aut finges [illegible] occulta in
[illegible] actuum humanorum quod tamen quale
[illegible] si placet fingere potes in tanc et non
[illegible] nam [illegible] potes [illegible]
[illegible] in [illegible] occulta ponens
quod possis de natura hominis [illegible] forte [illegible]
ad [illegible] quod [illegible] non est in tanc
[illegible] libertatis in bona volunta-
te et [illegible] non [illegible] voluntate
humana [illegible] quod [illegible]
[illegible] occulta quod [illegible]
non libertate [illegible] non magis
[illegible] ad libertatem [illegible] seu
[illegible] quo est [illegible] quod facit
[illegible] voluntatem [illegible] qualis non [illegible]
[illegible] nam [illegible]
in homine non esse [illegible]
[illegible] quod voluntas hominis
naturalis seu ex natura sua est libera habet libertatem homi-
[illegible] est [illegible] seu [illegible] ab [illegible]
[illegible] ut puto dependendi non potest [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] nam [illegible] et non [illegible]

Circa [illegible] quod [illegible] si [illegible]
eo [illegible] quod voluntas a sua origine sit [illegible]
[illegible] instituta ut eo modo [illegible] seu
[illegible] quod naturaliter [illegible] eo modo
[illegible] a deo a sua
[illegible] origine in [illegible] institutione
est naturalis et [illegible] est naturalis non
humane [illegible]
[illegible] omnes [illegible] nobis
[illegible] et [illegible] naturaliter productiva [illegible]
[illegible] et [illegible] non
[illegible] humane [illegible] in [illegible]
actus [illegible] et [illegible]
in libertate ut [illegible] voluntas humana
[illegible] est [illegible] libertate [illegible] et quod naturaliter est

[illegible] ad [illegible] dubitabat [illegible]
ut voluntas [illegible] quod [illegible]
[illegible] et quod [illegible]
tas [illegible] in hominis voluntate quod libertas
a deo [illegible] sub te [illegible] appetitus
eius et tu dominaberis illius

Nunc est ista mea summa secundum processum [illegible]
[illegible] 3o ethicorum in principio usque ad
[illegible] de fortitudine scilicet quod virtutes et malicie
morales sunt in nobis voluntarie et in nostra
potestate seu dominio et sic operationes [illegible]
[illegible] non omnes sunt sic dicit in fine [illegible]
ut dicit operationum a principio usque ad finem
domini sumus [illegible] quod [illegible]
aut [illegible] non cognita [illegible]
in [illegible] nobis erat sic [illegible]
sic [illegible] voluntarium [illegible] clarissime dicit
quod [illegible] erat in nobis sic [illegible]
[illegible] non est aliud quam libertatem [illegible]
[illegible] operibus moralibus et non [illegible]
[illegible] sub aliis [illegible] sic dicit operationum
a principio usque ad finem domini sumus scilicet quo ad
[illegible] agendi et non agendi [illegible]
sumus domini quo ad primum [illegible] quod [illegible]
[illegible] seu [illegible] potuimus
[illegible] a principio [illegible] non [illegible]
postea cum [illegible] est scilicet [illegible]
sic est in [illegible] non [illegible] de quo
[illegible] de [illegible] an [illegible]
in [illegible] non [illegible] ignorans [illegible]
[illegible] ex quibus est iniustus volens
[illegible] est non tamen si velit iniustus
[illegible] et iustus non tamen [illegible]
[illegible] et si [illegible] volens
[illegible] et [illegible] et non [illegible]
[illegible] quod [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] expressissime
[illegible]
[illegible] non potest [illegible] nolle
[illegible] a principio potuit [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] scilicet [illegible]
ex hiis [illegible] colligitur quod virtutes
et malicie sunt [illegible] voluntarie et
a nostro domino quod non [illegible]
potuimus [illegible] non sit [illegible] et ob
hoc virtutes [illegible] seu [illegible]
[illegible] potuimus non [illegible] et [illegible]
[illegible] virtutum et maliciarum [illegible]

voluntate et in modo dicimus quia a principio mutationis habitum sumus potentes sit vel non sit operari quod quidem in principio ipsius causa videt dicit per hoc quod non sumus eius voluntatis et quod sunt de fine sunt consiliabilia et eligibilia quoniam est quarum operationes que sunt circa hec sunt voluntarie et sic quoniam est quod virtus et malicia sunt in nobis quoniam in quibus est operari est et non operari et in quibus est non operari est et operari si operari bonum in nobis est et opus et non operari in nobis quod erit malum opus et econtra si non operari sit bonum est opus in nobis si autem in nobis operari et bona et mala similiter autem et non operari similiter autem est in bonis et malis esse in nobis erit virtutibus et pravis esse hoc quo probatur quod virtus et malicia sunt in potestate nostra quoniam per hoc patet quod esse similiter virtutes et malicias et operari et non operari bene operari et male operari est in nobis secundum dictum dicimus [illegible] probat idem per similia plura atque diversa primo per hoc quod legislatores puniunt operantes mala non violenter neque per ignorantiam quia hoc operari ipsi operantes non sunt causa et legislatores hos provocant hos prohibent quod autem non in nobis sunt neque provocat operari quoniam non est suadere de talibus. Item 4° dicit quod legislatores eos qui in ipsa operantur cognoscendo ignorantie causa est in operantibus sicut ebrios duplici imponunt quia principium est in ipsis dominus enim est eius quod est non inebriari. Item puniunt eos qui ignorant ea que sunt in legibus que oportet scire et non sunt difficilia similiter puniunt alios in quibus est ignorantia propter negligentiam quia omnis quod est esse diligentes dominum sunt esse [illegible] probat quod virtus et malicia sunt in nobis voluntarie quia accidentes sponte male agentes legislatorum modo ita puniret nec aliud bonum provocaret nec prohiberet malum nec puniret malum nec puniret ignorantes eos nec leges quas oportet scire ex quibus legislator sic agit hoc testificatum quod operantes sunt domini operationum suarum ita quod possunt eas a principio non facere sicut possunt eas agere eorum enim ut dicit dominus est eius quod non inebriari ut negligentes dominum sunt eius quod est esse diligentes quoniam ergo omnia voluntabilia contingit dicit stimus omnia ista clarissime quoniam et eorum voluntabilium sit eorum si sic dicitur nec est dominus eius quod non est inebriari quoniam non inebriari sint sub potestate sit inebriari ergo necessarium seu voluntarie ut negligens in voluntabile sit negligens nisi in eius potestate erat esse diligens per hoc erat ei per totum

sapientia eius in potestate et nos est domini suorum actuum ut possit eos cumque sciant eius non agit et non parit tamen virtutes aut vitia que ab origine fuit scientia sunt voluntabiles erant futura. Item vide secundum tertium de voluntario et involuntario et cetera. Hec quia ea que homo facit metu pene sunt voluntaria cum fiunt quod probat per hoc quod in operante est principium movendi organicas partes quorum autem principium est in ipso operari et non operari et talia sunt voluntaria ubi est ad voluntabilitas operationis fiunt sive ipso operante est operari et non operari principium et ob talia voluntaria consequenter appellamus vel in manifeste potest colligere libertatem voluntatis quod ergo de primis notamus

Item ulterius optio describunt electionem distinguit consiliationem seu consilium quoniam ad est consiliabile et eligibile sicut dicit 6° ethicorum [illegible] inventum est de necessitate sic dicit 4° et 6° et 2° physicorum neque de hiis que eterna sunt autem de hiis que naturaliter fiunt neque de hiis que a fortuna contingunt sed de talibus operabilibus que nobis sunt electio et consilium cuiusque nemo dubitet quoniam consilium sit causa utriusque partis contradictionis et electio aliter fiunt sit illud illius quod non fiet quoniam quod illa illud de quorum sunt consilium et electio possunt fieri et vitari ubi quia utraque pars contradictionis in eius potestate sit a nobis quoniam ergo quoniam negat inficiat ad dicto signis dilectione et consilium esse de voluntabilibus dicit quod ea esse in animo quoniam eo ita ratione voluntate operari per philosophum 4° ethicorum apparente quod non omnis quoniam est consilium sed de consilium est quod non autem est in animo quoniam quod seu dubitatio quod per rationis iudicium expectatur. Item vel est desidia in negligentia propter quas quoniam vituperatur sicut dicit philosophus 4° ethicorum capitulo 8° ubi si desidia omnis et similiter negligentia voluntaria est quod respicit eum qui eum vituperat quia non facit quod facere non valuit aut eum qui agit illud quod evitare non potuit et posset si ipse illius voluntabilitatis ei non sunt ob enim leges penales iniuste eum destruit per se ipso delicto dampnant quod illud potuit preterire quoniam precedit voluntabilitatem sine impossibilitate in cavendi leges omnes absolvunt sicut accidens hominum hominem volente eum occidere propter impossibilitatem absolvunt et furans vitium seu in captione ex parte indigentia a lege naturali excepta et ita de similibus quod si ergo omnia que eveniunt sint voluntabilia nullus esset per iniusta lege a[illegible] puniendus quoniam in nullo tamen est cumque posse futura prohibita precavendi sicut hic ut ipse de legibus punitis sic et sequitur conclusio de omnibus legibus quoniam virtutum vel viciorum vel quod non iuste hic staret quoniam pluribus actibus quoniam apud hominem sunt necessarii seu voluntabiles neque premium aut gratia sine laus aut honor eis deberetur et sic per hanc positionem

destrueretur tota doctrina moralis ut videtis quod non est ponere de virtutibus et vitiis et penis et premiis ut propheta recte arguat quod omnia hanc rationem propter contingibilitatem [illegible] tollitur etc.

Sa[illegible] R[illegible]

Johannes Non video ratione omnia hec predicta quare teneamus quod angeli boni laudabiles fuerint in suis operibus qui obedientes deo extiterunt et angeli mali vituperabiles vituperabiles fuerint quia inobedientes et contra voluntatem suam opera agunt et tantummodo ob quid quod nec boni possunt peccare seu deficere nec mali mereri seu proficere. Sicut angelus bonus non potest peccare seu deficere sic non potest suum opus facere [illegible] tamen quia si illud posset tamen posset peccare quod posset contingentiam [illegible] natura enim agit angelus bonus non quod deus preceperit ut agant quia divina voluntas ei patens precipit et sic tamen mutato precepto non quasi est inevitabilitas operis necessario adiungit ut laudabile ipsum opus reddatur ac etiam vituperabile sicut tu supra statuisti. Preterea dicamus de angelis malis quod non possunt proficere seu mereri et per modum quod non possunt vitare quin male agant et vituperabiliter quia nunquam desinunt male velle unde Christus sathanam vituperavit et evangelium ad ipsum recepit vade retro sathana. Ut ergo causa non est quasi inevitabilitas operis necessaria ad hoc quod opus reddatur perfectum aut malum sicut tu posuisti in superioribus. **Ricardus** Et angeli boni et mali potuerunt opera sua vitare quia a principio hoc (?) peccare potuerunt et mali peccare potuerunt vitare et sic saltem potuerunt omnia cavere bona et mala que post modum exercuerunt tamen aut opera patere (?) affirmat quod nec homo futurum suum opus nunquam potuit evitare et sic non contingenter obiecisti de bonis angelis nec de malis est ad quod dixi absolute [illegible] quantum est ex parte hominis aut angeli confirmata laudabile aut vituperabile precise in quantum opera dicamus laudabilia seu vituperabilia ita quod de eis simpliciter operibus premia debebantur aut punitio sic mihi est visum et michi non displicet quia ad ipsum laudabile seu etiam vituperabile exigitur ut videtur contingentia non tamen absoluta libertas quia non dubium maior est quod angelus quam in bonis hominibus et similiter in operibus ego accepi quia sic philosophus et alii philosophi ut expressio sunt locuti unde sicut nec sic angeli boni laudabiles nec mali vituperabiles operantur quia eis propter priorum operibus peritus non meretur compensatur de operibus contingentibus. [illegible] intelligo nunquam opera habeant que eo libertate contingentis procedunt secundum in aliquo seu alii est locus

Ca^m 33^m

Johannes Rogo ut hic saltem [illegible] sicut diligentius ostendas seu suadeas

Ricardus de malis angelis videtur quod eorum opera ineviabilia non fuerint sicut fuit vituperabilia ut [illegible] propter eos quia sua penam infinitam incurrunt augmentando quia eorum [illegible] sunt sine mala sunt sicut voluntate et malicias ipsorum [illegible] et sine fine esse peccare quod ecce non potuit est enim potius debere esse pena [illegible] eorum propter una [illegible] quia [illegible] actu [illegible] non video

Et [illegible] de bonis angelis videtur quod ad aliquem sunt amplius premium propter [illegible] excedere in merito et in [illegible] primo quia si nunc propter sua opera mereretur illud posse facere propter actus meritorios dilectionis dei et angelorum et hominum quia actus [illegible] non sunt meritorii [illegible] meritorios et [illegible] actus [illegible] meritorios [illegible] eis sicut [illegible] augmentum quod nec [illegible] agunt nec [illegible] capacitatis in [illegible] et hoc satis de bonis angelis et de malis quia [illegible] augmentum pene sicut augmentatio premii [illegible] capacitate exigit in [illegible]

Johannes Contra [illegible] hec pauca [illegible] non video quod possum obicere quia ipse [illegible] erat omnipotens inevitabiliter omnia opera sua egit quia omnipotens [illegible] sicut facere [illegible] et ideo [illegible] ipse [illegible] mereri non potuit omnino non video

Ricardus [illegible] de [illegible] omnipotentie intelligens [illegible] intellectum tuum [illegible] solute tenas [illegible] ipse enim mereri potuit [illegible] non [illegible] erat omnipotens [illegible] propter [illegible] libertate quam [illegible] habebat et gratiam / aliorum [illegible] meruisset et non [illegible] et [illegible] mereretur quod non [illegible] [illegible] eorum [illegible] quia [illegible] eis [illegible] agunt debere aliorum omnino recipiant nec est qui eis illud [illegible] posset [illegible] opus eorum meritorium quod [illegible] et [illegible] non [illegible] honore laude et gloriam [illegible] sunt ab omnibus [illegible] [illegible] et [illegible] recipiant tamen hic non eis redditur [illegible] premium suis operibus [illegible] debite [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] seu [illegible] et a quo [illegible] fuerant [illegible] non opus [illegible] nec illud facere [illegible] hic possumus quia [illegible] differre in capitulo [illegible]

Johannes premissa que presens de legibus
[illegible] et [illegible] premissis si valens valoris
[illegible] quia non ob hanc opinionem tenetis
[illegible] suffitia [illegible] **Ri-
cardus** [illegible] [illegible] demat
[illegible] 2º [illegible] affirmat [illegible] excusatum a
lege [illegible] natura [illegible] et [illegible] ad [illegible]
erant panes quos comedebant quos non
licebat comedere nisi solis sacerdotibus et [illegible]
necessitas non fuit temptatio absoluta [illegible] temptatio
quo ad [illegible] nacionem corporalis salutis quanto magis
[illegible] temptationis [illegible] aliud [illegible]
legis fecissent [illegible] seu [illegible]
dissereb[illegible] si illud fecisset [illegible] non
potuit sic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] phariseos et [illegible] quia licet in sabbato
de fovea oves [illegible] non obstante precepto
sanctificatione sabbati [illegible] necessitas indigentie
legem excusat [illegible] forte [illegible]
forte [illegible]
[illegible] salutis temptationis
absoluta [illegible] illud [illegible]
ipso illud [illegible] non [illegible]
[illegible] necessitas [illegible]
[illegible]
non [illegible] sola necessitas temptabili-
[illegible]
[illegible] excusa-
[illegible] necessitate [illegible] indigentia [illegible]
sufficit [illegible] plena
excusationem non [illegible] sola sufficit
[illegible] temptationis [illegible]
sola [illegible] sufficiens excusat [illegible] maior
sit [illegible] excusat et ita temptationis [illegible]
sit maior [illegible] indigentia corporalis [illegible]
sola [illegible] excusabit

Sed hic [illegible] quod ignorantia [illegible]
[illegible] legis excusat [illegible]
[illegible] si non venissem et locutus eis non
[illegible] peccatum non haberent nunc autem excusationem
non [illegible] de peccato suo si opera non fecisse
[illegible] quae nemo alius fecit peccatum non haberent
nunc autem [illegible] et oderunt me et patrem
[illegible] ut impleatur sermo qui scriptus est in lege
eorum quia odio habuerunt me gratis [illegible]
[illegible]
[illegible] et nos [illegible]
[illegible] peccatum non haberent [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] ut dicit
Paulus dicit [illegible] [illegible]

[illegible] ignorantiam [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et multa sunt [illegible] affirmat
ignorantiam excusare peccatum et multo fortius
violencia et indigentia quas [illegible] necessitas
[illegible] intelligit peccatum excusant [illegible]
multo maior temptationis absoluta [illegible] excusat

Est [illegible] ignorantia excusat
peccatum [illegible] **Johannes** illa [illegible]
Ricardus [illegible] ignorantia excusat
hominem a peccato quia constat [illegible] [illegible] malo
ignorantie et si scirent illud malum [illegible]
illud ipsum [illegible] sit [illegible] voluptatis
[illegible] ignorantes [illegible] peccant sic [illegible]
si scirent [illegible] et peccata **Johannes**
[illegible] quod [illegible] operans [illegible]
[illegible] sacris [illegible] non autem [illegible]
agit [illegible] ignorantiam [illegible] de volup-
[illegible] ignorantia
peccatum excusat ut [illegible] **Ricardus**
[illegible] ignorantia [illegible] volens [illegible]
[illegible] ignorantia [illegible]
voluntas ad bonum et sic [illegible] operante
ignorantia non est [illegible] malum [illegible] ignorantia
non excusat [illegible] mala voluntas [illegible]
illud agere et si illud malum [illegible]
[illegible] ignorantia non est [illegible] ignorantia
non excusat [illegible]
[illegible]
[illegible]
malus non [illegible] ignorantia
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ignorantia malum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ignorantia temptabilitate [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ignorantia [illegible]
[illegible]
[illegible]

femo qui scriptus est in lege eorum qui odio habuerunt me gratis in hoc clare ostendens quod sua voluntas operis aut obmissionis operis necessitate adducat ex quo illi gratis [illegible] vocis ipsum oderunt quod vidit ut in eo [illegible] sicut eum secundum necessitate obmissionis [illegible] quasi aut cuius oppositionem habent lege [illegible] inducit ad hoc ...

Cam 25m

Quod plura impotentie fuit de malo commisso potes adducere et exemplo ipse addiscere quod qui commisit peccatum ... tate non solum operis [illegible] non committendi 2o ... et si esset in dispositione priori quod in operis operatio fuerat illud opus nequaquam committeret ... sic qui potest voluntatem obmisse si ne peteret vellet ... de novo ex proposito committet ... a loco in quo [illegible] mane si ne peteret vellet ... de aliis talibus ... sic vellet et stolide si operis a principio ... non possit ... sapientum ... non aut ... quod audeas affirmare ... aut ... sic ille ... decepto ... in illa dispositione ... potuit et posset ... illud peccatum ... adducto testis ... dolore cordis sic ... in dispositione ... non peteret et illud peccatum ... declinares ... qui sic ... aut quod omnis ... affirmes et indicares ... et constare aut sic ... indicant ... quod sua ... peccatum ... ex quo ... et ne indicant ... ea ... depena

Cam 24m

Johannes Valde hac de causa ... quod in ... sic ... negare non posse ... affirmo seu ... in dispositione sola ... in illa dispositione ... in ... offendi ... ad [illegible] ... petendo

in peccata me movet ... si hinc voluntate quod ... peccatum ... ex quo ... non potui ... in dispositione potuisse peccatum ... commisisse quod eum ... dispositione potuisse ...

Ricardus Ad hoc clamo ... cor tuum et conscientia tua te videns ... affectio tua ... voluntate quod ne ... dispositione quod in peccatum haberes de illa voluntate et de ... affectione ... voluntates ... peteret ... et si ... potes ... voluntate amissa et affectus quod nolles ea ... si ... de novo ... consenties ... tenacit ... non affectus quod si faceres si hanc voluntatem ... quod potius hoc tua bona voluntas ... te ita affectione et ... dolore ... affectio tua ... voluntas ... alio ... si ... dispositione ... quod in commissa peccatum haberes aliqua si ... esset ... hac bona voluntate quod ... efficacius ... ex quo ... modificatio ... velle ... si hanc voluntatem ... si dicis nolle sic vellem ... clarissime hoc ... statuit et ... de nolle ... affectione ... si ... hac ... nolle ... quam velles ... in ... modificata ... si hanc affectione ... quod ... affectus esset modificatio ... sic ... si causis ... hanc mea affectione ... affectio ... et si hoc affectio ... potest ... voluntatem ... in ... non ... quod ... in dispositione ... illa dispositione ... capite ... modificate

quo ad sciam et a[ctu]alis dispones l[ibe]rtas
ipse delicti c[om]missi ad eum ne peccet q[ui]
in disp[ositi]one illa qua h[ab]ebas ipse p[e]c[ca]ti tu
p[er]cipis et uelles ut assp[ici]o si sit certo
p[ro]p[ri]um ubi ex quo q[ui] petitur de c[om]misso
no[n] supponit p[ro] ipse delicti in dispone[n]te
tua et l[ibe]rtam quib[us] e[st] q[uod] n[on] ita uolitas
supponit a[ctu]alis modificat[ur] p[ro] t[em]p[o]r[e] ipse diuus
q[ui] certa ostat q[uod] causa tua restante q[ui]
oblat[us] peccates de p[e]c[ca]to c[om]misso et ceteris
suis asserit se uelle h[uius] p[e]c[ca]ti cau[s]e
si ut p[ri]mo p[ro]agendi acci[d]it aut
ob ne peccetis [illegible] affirmant q[uod] q[ui] dicit
infamis putabi[tur] aut ipsi p[e]c[ca]ta sua [illegible]
ita potuit p[ro]bare de p[re]teritis p[ro]p[ri]a
ista sufficiant animo exsequimur p[ro]missa
ut s[upra] dissoluamus obiecciones et cetera
ex [illegible] cum radicibus ipsis [illegible]

Incipit liber 3[us] in quo soluuntur ista p[ri]ma motiua s[cilicet] de infallibilitate sciencie de p[otenti]a diuina et uoluntate diuina tacta in p[ri]mo libro p[re]cedentis p[ro]bandi contingentibilitatem o[mn]ium actuum humanorum et inuestigantur radices motiuor[um] illorum atque tollu[n]tur errores eorum cum p[ri]ncipiis et h[abe]t [30] capitula

[Pri]m[u]m ca[pitulu]m soluit obiecc[ionem] p[ri]mi l[ibri] de infallibilitate sciencie ostendens modum infallibilitatis eius et reuelat errores a modernis posit[os] in ip[s]o

2[m] ca[pitulu]m obicit q[uod] reuelacione p[ro]p[he]tarum [illegible] et soluit [illegible] de asserc[ione] [illegible] potuit falsa fuisse et de illa [illegible]

3m ca[pitulu]m obicit [secundum] p[ri]mi de diuina p[otenti]a et ost[endit] [illegible] [illegible] speciali q[uod] contingibilitas p[otenci]e [illegible] fallibilitate diuine sciencie

[4]m ca[pitulu]m obicit de c[on]tingencie [illegible] diuino qua non obstante p[otes]t [illegible] et [illegible] et [illegible] ista et de [illegible] soluit [illegible] affirmando [illegible] q[uod] n[on] [illegible] n[on] [illegible] data p[ro]uideri futura [illegible] diuina et [illegible] [illegible] non obstante p[otenti]a dei contingentia posse esse

5m ca[pitulu]m obicit de [illegible] sciencie diuine et soluit ostendens [illegible] dei scientiam [illegible] et alia esse contingentia et ostendit diuinam scientiam non esse causam rerum [illegible]

[illegible] est

6m ca[pitulu]m obicit q[uod] [illegible] suppositio soluit q[ui] ostendens causam contingentibilitatis [illegible] esse causam [illegible] et p[ro]bat contingentibilitatem si ponat causam efficientem q[uod] quo [illegible] [illegible] q[uod] dei [illegible] de contingentibilitate [illegible] capitis ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] 3[illegible] radices

7m ca[pitulu]m ostendit [illegible] [illegible] supra [illegible] uoluntatis diuine [illegible] [illegible] actuum humanorum contingentibilitatem adducit et [illegible] pluribus [illegible] uoluntate diuina [illegible] [illegible] [illegible]

8m ca[pitulu]m obicit et soluit ostendens [illegible] q[uod] n[on] uoluntas diuina [illegible] [illegible] [illegible] inp[ro]uabilitatis [illegible] quas [illegible] appellamus

9m ca[pitulu]m obicit de uoluntate humana et soluit ostendens [illegible] uoluntas humana [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concludit

10 ca[pitulu]m obicit q[uod] uoluntas [illegible] [illegible] diuina q[uod] e[st] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non p[otes]t [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible] [illegible]

11m ca[pitulu]m ostendit ipse [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] et [illegible] actor[um] [illegible] posicion[em] [illegible] [illegible] effectus [illegible] fuisse et [illegible] [illegible] [illegible] uoluntate [illegible] et eius [illegible] [illegible] ostendit

12m ca[pitulu]m [illegible] ostendit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] supra [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] seu eius [illegible] ab eterno fuit [illegible] [illegible] uoluit malos dampnare non [illegible]

13m ca[pitulu]m ostendit [illegible] [illegible] [illegible] sciencie q[uod] [illegible] humanum seu [illegible] [illegible] q[uod] quo e[st] deus [illegible] fecit et ab eterno facere uoluit

14m ca[pitulu]m obicit q[uod] contingentibilitatem actuum humanorum [illegible] hoc q[uod] n[on] p[otes]t deus [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

14m ca[pitulu]m p[ro]bat ex [illegible] [illegible] et q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] diuine [illegible] aut [illegible] fiat [illegible] efficaciter

16m ca[pitulu]m obicit de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diuina [illegible] possit [illegible] et soluit ostendens q[uod] n[on] [illegible] [illegible] e[st] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] humana obicit [illegible] difficultatem et soluit adiciens [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible]

17m ca[pitulu]m ut a[ctu]alis [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] uoluntate diuina ostendens q[uod] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operum humanorum [illegible]

18m ostendit [illegible] q[uod] n[on] [illegible] uoluntas diuina [illegible] actus uoluntatis diuine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficacius potens [illegible] [illegible] [illegible]

aut debilis de infirmitate actus ipsius aut efficacia
argumenti potest et si volicio eius possit tamen

19m contra illud quod ostendit de virgine actus voliti dum operatur ad esse et actum humanorum b. quod nullus potest argumentum inefficax et si sua volicio possit a creata tamen

20 contra obicit et solvit ostendens et explanans quod non actus volitus divinus et actum humanorum potest argumentum inefficax aut infirmius et si sua volitio potest a creata vincta

21 tertium obicit contra de actu volitio divino cogitatur quo ita vult res humanas fieri per se vel humana causa non agere preter eas in mente producet et dissolvit probans frustratione nimirum 20m item volitum esse aut posse esse [illegible]

22m obicit de fragilitate voluntatis divine super omnibus creaturis confirmat et solvit ostendens hanc fortibilitate voluntatis divine ex summa firmitate in infallibilitate venire in conforibilitate voluntatis sue bonitatis [illegible]

23m solvit obiectionem 19 contra de resistentia potest vanitati divine per sua [illegible]

24m contra ostendit ex forme serie licet. expleto 22o quod obiciendo fuerat allegata quod aliqui actus humanam virtuales et [illegible] potest ex auctoritatibus apostoli

Iam videbis ut credo quo tua opinio fidem sanam destruit et scripturam plenam et divinam necnon mole auctoritatum te premi affirmes sententibus tuis verbis non solum videamus [illegible] nos ducere quo soluta tua ligamina et qualiter ex tuis propriis principiis tua opinio confringatur et a dissolutione tuorum obiectorum ad statuimus exordium **Iohannes** [illegible] [illegible] et maiores a dissolutione mei primi obiectionis de infallibilitate scripture **Ricardus** videris [illegible] ex logica [illegible] arguere et [illegible] in logica quia valens argumentum modus ostendit b. [illegible] a [illegible] ab [illegible] ab auctoritate [illegible] modus [illegible] in summa argumenta [illegible] de diversa numquam possent ex necessario sequi contingens nec ex [illegible] b. ex contingente sequi impossibile in argumento non ab auctoritate non recte affirmas numquam ex necessario infirmum posse contingens aut ex contingenti impossibile si necessarium appellemus [illegible] quod [illegible] firmum esse non potest et impossibile esse illud quod [illegible] non valet quia si necessarium illud ponitur [illegible] non potest nec potuit firmum esse et impossibile illud [illegible] vocemus quod non potest [illegible]

potuit esse verum tua obiectio non procedit quia non sit necessarium quod si [illegible] illud sit aut fuit in scriptura assertum aut aliqua propositione scripture [illegible] fuit non est impossibile quod si [illegible] non est nec fuit in scriptura assertum sic tu supponis aut [illegible] propositione scripture verum fuit si aut quam ita fide [illegible] est ut [illegible] modo et hoc de eo [illegible] tenere non [illegible] de eo [illegible] quam est [illegible] aut fidem de ipso quam argumentum non [illegible] ab auctoritate [illegible] si ipso hoc assumit quod [illegible] negat esse nos ut credo et [illegible] universaliter nomine quod a[illegible] est necessarium [illegible] et forte quod est contingens [illegible] opinionem [illegible] si quod sit dependens quod procedit a nostro arbitrio et [illegible] ille qui argumentum [illegible] auctoritate accepat nec ob hoc applicat argumentum quod est necessaria illatio sed quod summa fide tenet quod numquam de [illegible] est [illegible] verum summe quite aut argumentum ab auctoritate necessitate illationis non [illegible] [illegible] et [illegible] sed fidem alquirens [illegible] illationis necessitate [illegible] non [illegible] sed necessitate appellat infallibilitatem [illegible] ita imprimat fallibilitatem [illegible] ita quod dicatur necessarium quod sit [illegible] infallibile [illegible] numquam fallit sed falle posset quam [illegible] apud [illegible] aut qui summa fide tenet quod [illegible] numquam fallit omnis necessitate non tollit [illegible] modum accipiendi necessitatem [illegible] expedit attendere in scripture quod [illegible] ad [illegible] sequens de futuris [illegible] non [illegible] necessitate [illegible] in [illegible] sit [illegible] plura aut [illegible] concludere possibilitatem [illegible] in [illegible] contingentibus quod [illegible] et aliis auctoribus [illegible] sacre scripture sequitur [illegible] et [illegible] possibilitatem aut [illegible] quo [illegible] possibilitate [illegible] asserere [illegible] in [illegible] non sit [illegible] fallendi [illegible] non [illegible] esse aut [illegible] esse potuisse in illis auctoribus [illegible] possibilitate [illegible] in aliquibus contingentibus [illegible] ab eis qui non [illegible] contingentia quod [illegible] assumit assumere in sacre scripture sunt [illegible] fecit [illegible] quod [illegible] aut [illegible] in [illegible] sic quod aut [illegible] aut [illegible] fuerint

Incipit liber 16

et hoc primum facile est possibile sicut est possibile quod illa que
ipse asserit veritatem numquam enuncient licet de
factis credamus quod in hiis assertionibus scripture
numquam decepti fuerint [illegible] inducendo
et simplices esse possibile quod ipsi erant
auctores deceptionum in aliis [illegible] quod hoc verum
est nec ex hoc potes inferre possibilitatem
mendacii aut peccati quia non est necessarium quod
iste decipit alios per ignoranciam asserendo
illis que sunt mendacia aut peccati quam per hoc
quod deus hoc facere [illegible] dixit. Item per hoc quod
non intendebat decipere nec presumit scienter
decipere possit et multo excusari. Armacanus
et peccato / licet et hec difficultas locum aperte
et michi satis astrictos sic apud me quod non
dubito contra futura contingencia affirmacionem quam
non negabis de hiis que nos futura contingencia
affirmare quam non negabis de hiis quos
futura necessaria appellamus quod deus potest facere
quod illa numquam enuncient cum deus non de
necessitate agat ad extra ex quo potes
inferre omnia que superius conclusisti. Sed hec
involvens conclusionem ad nos et vos non
lebit negare premisse quam / cum sic dic
quo libero videtis et absolutam a possibilitate
mendacii et auctorizacionis peccati ex quo
ipse christus homo moriturus [illegible] futura
asserit que nos contingencia appellamus et ap
postolos precepit ut per orbem terre euntes
predicarent cum ipse posset in puncto totum
mundum destruere et sic facere quod ipsa
numquam enunciata [illegible] mortuorum
nec finale iudicium quod ex fide in nomine
vere confitemur et per quam fidem salvandi
speramus cum ex illis hiis ea posses inferre
et quod ponere futura contingencia secundum
quod potes valet inferre esse possibile apud deum
quod ipsa inspirati et salvati fide non fuerint
de predictis futuris aut quod sicut fidem habent
et quod in fide falsa salvati et quod deus sic
eorum fidei auctor erit hoc enim clare ostendit
videtur hoc possibile quod deus potest facere ut mor
tui numquam resurgant et ut numquam fiat finale
iudicium quod prius ipse in suis scripturis affir
mavit apud deum nichil omnia possibilia sunt ut
[illegible] alibi non est impossibile apud deum omne verbum. Sed

Capitulum 2

Iohannes licet fateor ipsum [illegible]
[illegible] nec video quomodo negari possit esse

possibile quod deus per suam fidem auctorizavit et multos
in falsa fide sint salvati et quod christus secundum
asserit et ita videtur esse possibile quod christus mendacium
dixit et peccavit. **Ricardus** propter futurorum
et tamen me nescire evadere in quo a prima mea
audicione theologie cupiebam me audire doctores
et in illud sero in prima parte non quod timeas
non sic ut quod dixi quam mendacium non est
ut credo intencione fallendi et contrariam possibilitatem
mendacii et contrariam in toto causam possibilitas
omnis peccati / impossibile enim est ut christus predicta asserendo
fallere intendebat et ita impossibile est quod ipse inspiratus
asserendo peccavit quibus ut puto negari non possit
uno premissa quod possibile quod in illa asserendo
futurum asserit et quod contingens est [illegible] ponere eos per
per animam humanam omnia scire que deus scit sicut magister
sententiarum sensit et alii magistri et sancti doctores
non video quomodo concedere esse possibile quod christus sciret
futurum asserit ipsum quod defendunt quod non est
modo possibile quod est quod contradictionem sua futurum asserit
et si labiis pariis licet quod sumere sequi videtur quod
possibile est modo quod christus dixit mendacium sciret
futurum affirmans quod aures mee pietatem [illegible]
abhorrent quam habet contradictionem [illegible]
[illegible] non de [illegible] in [illegible]
ut quis dixit non esse possibile ut christus illa
[illegible] asserit quod aliter fiat possit non video
cum de hoc [illegible] ab eo ipsum dixisse legimus
et [illegible] nobis [illegible] fiat in omni
[illegible] Iohannes [illegible]
[illegible] nobis et quam deserbit [illegible]
[illegible] iudicium concludens [illegible]
quod nescat quod [illegible] dominus [illegible]
[illegible] importare
cum asserere [illegible] esse [illegible]
[illegible] aliud illud [illegible] ita [illegible]
quod christus [illegible] asserit [illegible]
[illegible] expressit ut in illa [illegible] magis
[illegible] esse possibile quod christus [illegible]
[illegible] nec eorum [illegible] in verbo domine [illegible]
[illegible] quod [illegible] esse possibile quod de illis
[illegible] aut [illegible] est [illegible] contradictionem [illegible]
et ita peccavit et [illegible] illud audire [illegible]
[illegible] demonstracione in [illegible] aumne
[illegible] scivimus [illegible] quod [illegible]
[illegible] de hiis [illegible] esse possibilia ea sola
et [illegible] possibilia sunt [illegible]
[illegible] audes affirmare esse possibile quod christus
[illegible] aut [illegible] contradictionem [illegible] affirmavit ac

Vide
totum
cap^m
Et
cause
Am
bn
Pa

[illegible]

Ricardus [illegible]

[illegible]

Johannes [illegible]

[illegible]

Johannes ex quo scriptura dicat [illegible] est de ueritate [illegible] certa et cognoscant te solum verum deum et quem misisti Ihesum Christum ... et in hoc ... anime corporis ... [illegible] facie patris mei qui in celis est ... et anima ipse [illegible] sine macula que tacetur et claro et puro [illegible] sit ... ipsum speculum clare esse ... in se ipse omnia ... non a te ... in ipso relucet et hoc ex natura ipsius speculi quod est corpus et anime et anima et omnia que in ipso speculo continentur ... sit deus omnia intuentur in uno semper per se aut saltem sic ita etiam possibile de omnibus aut saltem de futuris contingentibus que ad nostram [illegible] sufficiunt et tamen si [illegible] sic in speculo futura decipi et falli possit si illa non [illegible] posset non [illegible] est [illegible] deus falli non possit non video sicut ... quod ab ipso preter non possit ... magis et moueor ex uno quod a te audiuimus aliquotiens disputare sicut [illegible] contingentibus sicut in speculo [illegible] ab anima aut ab anima beata potest non euenire ... uolendo [illegible] fore ... et sic [illegible] illud uelle fore [illegible] quod sit anima aut anima potest [illegible] non [illegible] ita potest illud non uelle ... non uelit illud fore ... [illegible] illud fore et [illegible] ita ... effectus tolli ipse effectus et ita ... actus uoluntatis quo anima et anima beata uult illud fore sicut [illegible] effectus ... et ... fuit ... a tempore quo anima ... sic noluit ... res ... fuit potest non esse ... et potest magis fuisse quod esse non potest quod omnes philosophi et ... [illegible] concedunt quod deus non potest ... facere ... non fuisse. Ut possis fortius arguere ... futuris ... uoluntate ... fuisse ... quod res ... non esse ... euenire ... ita ... posset non euenire ... **Ricardus** difficultates ... ita sunt locum de futuris ... contingentibus quod deus ... res ... uoluntate ... impediri non possunt ... non eueniant sic potest ... tolli possunt ... facere non futura ... difficultates ... posse ... seu ... futura seu mentire ... non ... et tamen ... anno ... ita ... de angelo ... anima ... beata ... primo

tempore quo uenaret ... illic ... ut ... fuit possibile quod ... passione sua ... ita quod illa sola ... pati noluisset et ad locum passionis attendere sic fuit possibile ... quod non pateretur sic fuit possibile quod passione sua non [illegible] quod ... sequitur. Et si fuit possibile quod passione sua non [illegible] fuit possibile quod illam noluit ... et per ... fuit possibile quod ad locum passionis non attenderet ... sublata causa tolletur eius effectus ... ut dixi ... difficultas ... ponentibus contingentia et ea negantibus ... hoc non ... difficultate ... hoc loco distinctius sed alius est locus aptior ... deus donauit ... de ... illud ... multos ... ut ... nulla causa potest ... futura ... soli potentie ... tollenda ... omnia illa ... in anima et ... in speculo summo ... [illegible] ... affectasti aut ... puncto de ... si qua ...

Johannes ex ... omni futurorum non ... me posse ... uoluntatis euentum ... posse ... mea ... possibile arguere ... mea ... non magis ... necessitate ... futuras ... sola ... mera ... fatetur ex quo mera ... sit et sua ... ut ... hoc quod clare ... ponentes res esse futuras ... contingentes et ... non ... ex parte illius ... deus eas ... et eas contingentes ... et ita ... eueniret ... contingentes ... solam ... de eo potest ... ex quo ... non ... contingens ... non ... plene quo posset ... **Ricardus** ... illud ... non potest ... tanto ...

seu maior quam ista que complectitur non dicam vita
ea que est omnipotentis sapientia que non terminata ante
possibilia sed etiam omnia cogitabilia complectitur, alioquin
et omnipotentis scientia omnino non esset potentia in sapientie
quippe et certe dicitur esse potens non est in comparatione
ad esse sed etiam in extensione infinita ad possi-
bilia, obiectum scientia omnipotentis continet circa scibilia
ad que se extendit saltem cogitabilia sunt que nec
sanus potest negare, cum hoc negando ea cogitet
quare quod vita omnipotentis scientia complectitur et sine vita
futura saltem ut cogitabilia et per eam rationem
si enim possibilia omnipotentis sapientia eo ipso sciret
esse possibilia et multo magis aut saltem ratione
consimili, si non summe, esset possibilia sed futura omnipotentis
sapientia ea cognosceret esse futura et ita ea presciret
non igitur prescientie dei repugnat magis omnipotentia
prescire quam potius sibi competit ex natura omnipo-
tentis scientie in se altitudine [illegible]
contingentia esse non potest solo [illegible] aliud
autem attende quod omnibus scientia dei artificis
causa [illegible] sit [illegible] non tamen esse
prescientia magis [illegible] potius ipsam esse
prescientiam est possibilius ratione causali quia res
esse futuras quam hoc ordine causalitatis scientia
dei simpliciter [illegible] eius necessaria efficientia [illegible]
eventus futuri [illegible] futuri adventus
et prescientia dei [illegible] se videntur hic quod
primo ordine causaliter res futura est scita a deo
simplicis cognitione sicut artificiata. Secundum
simplicis cognitione ab artifice mente dinoscitur
secundo rem cognitam deus voluntate causatam
seu efficientiam videt fore. Tertio scitur quod res est
futura et quarto loco quod prescitur a suo artifice
seu a deo [illegible] primo ordine seu causalitate
aut saltem ratione causali quod res sit futura quam prescita
quam prescire rem nichil aliud est quam scire rem esse
futuram seu fore rem futuram fore prius autem
ratione causali est rem futuram fore quam causa
futuram fore quam si scitur futura esse ipsa
est futura non est contra nisi forte de facto apud deum
et non ratione causali prius est rem futuram fore quam
ea a deo prescitur. Ob hoc prescientia dei magis
hoc intelligitur [illegible] conformiter dicit facere
magis res sub est illi [illegible] ad rem
futuram seu [illegible] scita non
intelligo quam in hoc [illegible] dei sit [illegible]
distentio absit ab [illegible] quod licet

intelleccones seu voces sit significatione deum
et causam in suo ordine verum significatum
res per modum cause et effectus nec puto
quod apud subtiles intelligentem possit
negari quod dici in quo nemo me [illegible]
dat [illegible] ista autem [illegible]
potest [illegible]
prescientia dei [illegible] nec mutabilitatem
nec immutabilitatem [illegible] adducat ex
sola causa [illegible] efficientia sed quare potest efficere
mutabilitatem aut immutabilitatem eius
efficiat sit [illegible] aliter causalitatem
[illegible] non habet prescientia dei magis prescientia
ut patuit sic quod [illegible] esse prescientiam dei
[illegible] cum tamen immutabilitatis rerum nostri
[illegible] cum prescientia dei magis prescientia
dei magis prescientia nec immutabilitate [illegible]
[illegible] rebus prescitis poster-
[illegible] prescientia magis est omnipotentis si
[illegible] omnipotentis [illegible] immutabilitatem
rebus [illegible] amplitudinis
sue [illegible] si quomodo dici posset omnipotentis
[illegible] omnipotentis divine [illegible] a qua [illegible]
[illegible] immutabilia
complectitur aut [illegible] saltem [illegible]
[illegible] omnipotentis [illegible] prescientia [illegible]
[illegible]
[illegible] aut saltem [illegible]
[illegible]
dictas caligine [illegible] quod divina
prescientia [illegible] dicitur omnipotentis [illegible]
[illegible] cogitabilis
[illegible] non [illegible] immutabilitatem rebus
omnibus non inducit [illegible] clare liquet
quod ipsa dei prescientia in immutabilitate esset in
rebus omnibus omnino non [illegible] quod ipsa
divina prescientia [illegible] immutabilitatem in
omnibus ab ea prescitis ipsa prescientia divina
amplitudinis sue potentie omnipotentis [illegible]
[illegible] seu [illegible] destrueret et
esse non potest dici [illegible] quod [illegible] prescita
a divina scientia [illegible] seu immutabili [illegible]
[illegible]
[illegible] prescientia divina prescire et sic non est prescientia
ipsa omnipotentis sed est prescientia [illegible] potens [illegible]
potens ad aliquid scibilia [illegible]
fuerunt aut sunt non [illegible] et ita ipsa
a se ipsa omnipotentis [illegible] sufficit et sola
[illegible] prescientia quam divina [illegible]

Nota

Diligenter

totum

dicatur quod sit determinabilitatem voluntatis

causalis nunc ita insurgat

Johannes in quo possum premissis

opposite nescio nisi forte in hoc quod supponis

pro primo quod sola causa alicuius effectus contingenter

aut determinate ipsius efficit quod in non sufficit

primum apparet quia determinabilitas voluntatis potentie

est a sua non causa sed ab efficiente pro ratione

ipsius quod sit a causa ipsius quia a causa effectus

alicuius intrinseca impedit esse sed efficiatur

de determinabilitate sed posse intelligi quia

est in actu effectus eius scilicet causa agente sit

illius vadens ad certum locum intrinsece locus

voluntarie vadit ad certum sed pertinet

voluntas intrinsece locus ad quem determinat eius potentiam

sed sic ipso seu ambulacio sua ad certum

est contingenter quod non fieret ab ipso sed a

locus intrinsece naturaliter sed causa efficiens determina-

bilitatis illius quod nunc non contingens causa efficere

possibilis primum non facere nunc intrinsece quod illud

fecit agit circa illam ambulationem certam

nunc intrinsece locus sed esse causa illius **Ricardus**

de causa determinabilitatis actuum voluntatis non

videtur hoc sufficere quia pro uno probaverunt est ens

secundo quod in ea conveniunt una est cum operanti virtuose

et non operandi solam rationalis potentia

agere potens contraria et ob hoc causa efficiens

talis effectus est causa contingentiae illius sit

huius contingentes sunt causa contingenter de potentiis con-

tradictionis eius non sufficiat et hoc inferius plenius

videtur de determinabilitate non quod possit

esse in actu agendi ab agente non intelligitur

quia determinationes causas sufficere rationis hic

noticiam est vale potentiam sed inveniri

necessitas est ob hoc sit dicta actio eius effectus

ita quod quia actio sit efficiens causa illius

aut plures vel in exemplo nos intrinsece locus

quod inde illud impellere si velit ab eodem desistere

a voluntate eiusdem sunt sic causa efficientis

determinabilitatis rationis si ipsa sit contingentiae

aut affirmationis quia per se determinabilitas

prima principaliter ambulationis causa principalis ...

... si moveri intrinsece perficientis vero prima

non potest esse contingenter et quia illud eius non

esset nisi a voluntate eiusdem procedit

sed ob hoc si moventibus voluntate

nec desisteret homo ad certum eius ca-

ret quia si sua voluntas eius non ageret

nunc ipse videtur movens se per aliud ipse non necessario

illius impellere aut trahere aut vehere in eo vegetare

ad certum sit quod per hoc non potest unde quod

actus voluntatis sit contingentiae agentis primo nunc

non potest inferri quod ille actus intrinsece simpliciter

sit contingentibus quia ita potest intrinsece a vo-

luntate repellendi desistere sit potest illius

motus voluntate dimittere secundo nunc voluntas eius

nunc voluntas intrinsece est causa efficiens determinabilitatis

hominis ad certum et nunc est aliud philosophice

satis per similitudinem perfundere quod hic locum

habet sed intrinsece ille motus ambulationis

productus a voluntate eiusdem ipsa voluntate

cessante movere potest ab alia causa directe non

quia quod sit probabile quod sit prima causa

sint non directe ita debent distingui

separatim effectus sit si due candele simul

essent lumen in domo seu diversa lumina ex quibus

fit unum extincta una candela sit lumen

ad quod competit unum lumen sed quod fiebat ab

ipsa candela et remanet lumen quod fiebat

ab alia ut in ... et est sua prius in infra

... in libro de divinis nominibus ... secundo et ob hoc

... quod utraque candela sit primum effectum

quia per ... separatim quod continuari seu fieri eius non

potest aliqua extincta una candela ...

unum lumen potest corrumpi quia aliud non

sed ut dicunt ... hoc ut dicatur sed est

probabile de quo non continuat hic dicitur tunc

actus ille ambulationis a voluntate productus

non sed per voluntatem intrinsece posse continuari cessante

ad voluntatem eiusdem ad certum et sic

... intrinsece non modo potest esse causa determinabilitatis

illius hominis ad certum est aliud forte quod

insurgat circa obiectionem quod hic instantia in contrarium ...

... motus ambulationis eius non esset ut

possit videri sed instantia quando voluntas

eius desisteret in quo instanti si ... sit impellere

incommode ... non esset motus tunc ...

... nunc voluntas primus ...

... motum efficiat quod eius voluntas quia actus

voluntatis intelligo tunc eius non esset nunc ...

... est motus sine causa efficiente ...

videri hic possit sicut ... philosophus in ... physicorum

probat esse in motibus ... contrariis

... motus ...

cum multa dubia in 4° huius cause [illegible] que te
omnibus operteret [illegible] quoniam erat simul quod aliquis
que te facere posse non proximo et [illegible] ostendo
suppono quod contingentias effectus voluntatis humane
seu incontingentias eius non insit a causa sua efficiente
et prima quam seu efficiente sine [illegible] efficientia causa [illegible]
esse potest. Et si deus sic [illegible] omni actu voluntatis
nostre contingentiam afferre sicut de lege [illegible]
suppositis quod huius 2a voluntas dei ad voluntatem
create agens erant cause seu totaliter [illegible]
contingentiam producendi effectus quam modo non
esse [illegible] non potest [illegible] oppositione [illegible] sit im-
probabile ut videntur [illegible] possumus quod dei prescientia
non auferret contingentiam nec [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tu eius [illegible]

Johannes [illegible] [illegible] et [illegible] efficite de
dei voluntate si potes **Riccardus** [illegible]
[illegible] de prescientia dei omnibus [illegible] consequenter quod
voluntas dei [illegible] contingentiam adducit
[illegible] voluntas sit causa [illegible] ita volu-
[illegible] sit [illegible] [illegible] sic necessario erit
subiecta si erit et hoc maxime si [illegible] quia
quod [illegible] voluntati dei et eius prescientie sunt et possunt
esse subiecta ut plurimum opinati [illegible] quod omnia
que deus vult fore ab eo sunt prescita sicut omnia
que prescit vult fore si non que mala sunt nega-
[illegible] fieri voluntate divina consequitur quod illis
effectibus sua voluntas sola intelligo [illegible]
ipsa sit [illegible] nulla contingentiam [illegible]
non [illegible] puto [illegible] ut bona magis
contingentia [illegible] mala [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod voluntas divina [illegible] sit [illegible] nulla
contingentia [illegible] [illegible] contingentia sicut
contingentia [illegible] sub ei sicut sub sua prescientia
esse possunt [illegible] [illegible] deus
deus vult me ita velle et ego [illegible]
[illegible] volens [illegible] ita volui
deus voluit [illegible] sua voluntate ita
velle sic [illegible] sapientia ita me velle [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] divina [illegible] non
magis contingentia [illegible] [illegible] adducit
quod eius [illegible] prescientia et [illegible] divina voluntas
non [illegible] seu [illegible] contingentiam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam ut
[illegible] loquitur eius prescientia [illegible] [illegible]
[illegible] hoc modo hec res est prescita et hec res
est volita fore [illegible] [illegible] aut hoc
de [illegible] bonis [illegible] et ob hoc [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sequitur
[illegible] hec res est volita fore a deo et contingen-
[illegible] [illegible] sequitur hec res est prescita
a deo [illegible] hec res contingenter [illegible] aut saltem
de [illegible] bonis hoc sequitur [illegible] divina
sit quod voluntas divina [illegible] non magis
infert contingentiam actuum humanorum quam prescientia
eius que est eque omnipotentis quantum ad [illegible] sic de
prescientia [illegible] [illegible] quod eius [illegible] est
omnipotens [illegible] contingentia sic contingentia sibi
subiecta quam si [illegible] voluntas sola contingentia
in [illegible] [illegible] subiecta illa erat potentior
aut saltem omnipotentior [illegible] propinquior [illegible]
sibi subiectis contingentia in [illegible] [illegible] quam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia
[illegible] [illegible] [illegible] erit negari non
[illegible] quam [illegible] [illegible] sua [illegible] est magis [illegible]
[illegible] negaretur [illegible] esse quod [illegible]
quam non [illegible] dicitur [illegible] esse [illegible] potentie
et esse omnipotens quam omnipotens non potest [illegible] intelligi
[illegible] omnem effectum posse saltem [illegible] effective
[illegible] cogitabilem [illegible] [illegible] patent
agendo si erat quod [illegible] rationali potest
[illegible] convenire [illegible] [illegible] esse [illegible] actus
[illegible] intelligi [illegible] necessarius omnipotens [illegible] non omnem actum
potentem cogitabilem [illegible] efficere ex quo
clare [illegible] quod [illegible] potentia erat propinquior [illegible]
[illegible] sibi subiecta contingentia sit contingen-
tibilia quam illa [illegible] sola [illegible] contingentia erit
subiecta [illegible] aut [illegible] [illegible] ubi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sua
dei non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sua
[illegible] intelligo quod sic [illegible] sensitiva
suo modo [illegible] [illegible] audit gustat
[illegible] tangit et [illegible] [illegible] voluntas
[illegible] sic deus [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] suo modo [illegible] [illegible] [illegible] videt
olfacit audit gustat et tangit ita [illegible]
[illegible] [illegible] ita ipsa [illegible] quam
non [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si [illegible] supponet in
arte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] sicut [illegible] erat in [illegible]
[illegible] memorativa [illegible] [illegible] [illegible]

sunt in temporalibus opera atque diuisio predicati
cum subiecto et nec copulatio nec disiunctio atque ordi-
nalis colligatio sunt oppositorum seu diuisiorum
nec silogisacio nec discursus nec inquisitio
priorum nec fides aut scientia futurorum nec
diuinus actus alius in se nisi in arte horum
actuum operatione primaria eterna fuissent
actus consilies aut equalentes omnibus illis
quam sic omnes hos et singulos eternaliter generet
ac si omnes in uno chaos intellectualiter intuetur
et tamen contineret ita ut ut singulis per
noto potest unius dixit quo ad effectus temporales
hic ergo infinita seu omnipotens amplitudo diuine
sapientie q. omnia cognoscibilia omnibus modis
cognitionis cognoscit sua tamen mane intelli-
gentia comprehendit propter hanc potest infinitas diuine sapientie
ipsa in scripturis cogitationes pluraliter
appellantur et dicitur quod sapientie eius non est
numerus et quod ipsa sapientia est multiplex prout
debes aduertere de omnipotentia diuina si-
de omni scientia eius q. quod non solum diuine
omnipotentie quod omnia possibilia sunt sine prauitate
et quoniam subita sunt et ad hoc omnimodo potenti
sapienti conterere atque cogitabilia sunt per efficere
sic quod non per cogitari actus potens alicui
... actus aut cogitata ... sit unde quis
deus illud et illo modo per efficere ac si insce-
heret unius abyssus intelligendo potentie modo dis-
tinctam solum in toto potentias omnibus co-
gitationis quarum singule per noto in possit si
per eas in sibilibus ... et inde dicitur
deus omnipotens et sua voluntas quod est prima actionis
est deus omnipotens q. quod licet ... omnipotens comprehendi
non sit in posse unius ... condemnare ...
quod ob hoc dicitur sua potentia ... si quod est poten-
tia potentia contere aut cogitatur aut per suis
omni potentia cogitabilem ... opera per efficere
quam potentie voluntate ita quiescit agere in ... diuinis
et debilibus sit fortius et ob hoc deus omnipotens
dicitur quod licet potentia voluntatis omnipotentie ita per
omnem actionem efficere quam nos possimus cogi-
tare ... et sic per agere intelligendo actione
in omnipotentie seu potentia potentie et per potentias omnipotentie
in nullo derogando maiestati ... tue
potestate sane ... intelligere ea que dico et ut
ea ego accipio sic de scientia seu potentia

dei et eius potentia generaliter sit de voluntate
diuina aduertere est q. d. quod in omnibus est perfecte
sua conformius aut saltem et conformis perfecte
... omnium et modo productionis earum que in insite non
fierent et tamen ... sicut ille ... sepe pli-
uolutates notantur in sacris scripturis quo
... dicitur omnipotens quod licet omnipotentia dei et perfecta
naturaliter sibi ... uno quod est ... ea ...
... hoc sine astucia seu pertinacia voluntatis ad
... per speciem ... quod diuina voluntas
seu actu diuine voluntatis seu eius potentia intelli-
gas non esset omnipotens ... contraria posse
efficere quam ... agere ... non potest modus ...
... actus cogitatis sine prauitate deficeret seu illi
non esset subiectus et ita non esset voluntas omnipotens
sed esset solidius ... prepotens seu aliquam potens
ut sit ... si non potes facere contraria ap-
te et per potentiam tam intelligo quod omnia sunt
contrabilia ... quod contraria efficiat quam
nulla magis contraria per cogitare ut ... quod
actus ... libere voluntatis ... aut
... aut si nosse magis contrariis cogi-
tare ... illa describe ... libus

Johannes ... in ...
... ea possemus ... quod nec cogitare ...
... ita magis contraria quod actus voluntatis
nobis aut ... statim ... sed quod si
dico ... non est ... si ... est
ea et ob hoc affirmando quod voluntas diuina omnipotens
ea non licet nec per ... subita quam de ...
facilibus ... ita premissa procedit quo possu-
m ista ... **Ricardus** premissa
... debuerat ... quod ita ... simpliciter ...
fallaciter sed hoc ... agit ut ita et contrarium
omnium futurorum quod ... non ... omnipo-
tente voluntate diuinam esse ... acceptare ...
quod omnipotentia voluntatis diuine cogitur contrariis ...
... non aliunde ... qualis ... quare
... non est ...
... deductum ... potentia voluntatis
diuina nec actus voluntatis potentie si ... uoluntate
distinguas esset omnipotens si non posset ...
sibi ... subitas et aliunde ... sic ...
repugnans ... constat autem et omni
... ingenio ... de scientia ... dedimus
quod actus omnipotens diuine voluntatis ... ista
non efficiat ... quo omnipotentia ... voluntatis
... per ... actu eandem ...

aut saltem causa possibilitatem exigit quam sic actus
voluntatis divine sua causam destineret seu
minuet vel subtrahendo potentiam principalem quam
originali causalitate id est causae voluntatis habet
quod quidem nequit intelligi quoniam quamvis actus
voluntatis divine respectu eius prima causalitas ut sic
sic loquamur destringat seu limitet sic vel ut
non omnia faciat seu actu producat [illegible]
sine potentia sunt [illegible] tamen intelligi nequeo
quomodo ut actus voluntatis divine respectu sua
minuat seu restringat ut causa potentia ab [illegible]
[illegible] potentia careat per omni mensura quod non
obstante actu ipsa causa potentia divine voluntatis
habet [illegible] de [illegible] divina esse supra desinit
nec in tua misera voluntate valet intelligi quod
tua voluntas habeat aut habet potentia [illegible] contra
faciendi nisi actus intrinsecus potentiae eiusdem
obstaret quamvis [illegible] sit quod [illegible] tua [illegible] multa
habet potentia qua actus ipsius potentiae sic illa restrin-
gat seu limitat quod ea de facto nequaquam effi-
ciat quam habet exigit ordo naturae quod potentia
volitiva non est in actu [illegible] nisi mediante actu
suo intrinseco sicut tu [illegible] hoc de causa [illegible]
[illegible] in quo [illegible] et in aliis [illegible] et
ob hoc actus suus intrinsecus limitat [illegible] aut
cohibet potentiam non intelligo violenter sed libere
nec [illegible] [illegible] quae potest efficiat [illegible]
quod [illegible] possibilia [illegible] non restringit nec cohibet
quin possit in illa per [illegible] mensura si
habeat theoria quod satis [illegible] [illegible]
[illegible] dubitabis quod actus
divine voluntatis omnipotentis seu omnipotens [illegible]
non potest quod omnipotentia eius divine voluntatis
res creabiles non posse efficere ex quo ali-
unde et [illegible] causa omnipotentia exigit ut
[illegible] res sit et [illegible] omnia [illegible] cogi-
tabilium possit producere [illegible] [illegible]
causa obsistat [illegible] ut iam dixi
creabilitatis actuum humanorum ex parte omnipo-
tentis divine voluntatis [illegible] omnipotentia
possibilitatis [illegible] esse [illegible] vel alia
[illegible] producibilitatis causa obsistat ex quo omnino
[illegible] ut supra deduxi quod [illegible] nobis
[illegible] ad nullas res cogitabiles ut iam
dixi magis creabiles [illegible] intelligi possit
quod actus intrinsecus voluntatis humane seu angelice
ut [illegible] voluntatem divinam nulla sit
causa impossibilitatis causa [illegible] clare de-
ducitur quod actus intrinsecus [illegible] voluntatis

divine [illegible] esse non potest [illegible] creabilitatis
actuum humanorum [illegible] quoniam sic voluntas [illegible]
non potest restringere aut limitare potentiam
divinam omnipotentiam [illegible] ipsa volun-
tate [illegible] possit in quantumcumque
[illegible] originem [illegible] sit a multo
maiori [illegible] opera divine voluntatis [illegible]
[illegible] sine sit actus a sola voluntate divina
producta et ab agente creato producta sine
sit actus a sola voluntate divina producta
potest eandem divinam potentiam restringere limitare
seu tollere seu minuere aut quocumque alio
vocabulo [illegible] originem possi-
[illegible] sit effectus [illegible] ipsius divine potentiae
et effectus [illegible] potentiae [illegible] potest sic sua
causam restringere seu minuere [illegible]
[illegible] quod nulla [illegible] aut esse
potest [illegible] et [illegible]
[illegible] agendi divine voluntatis illud
[illegible] particularis [illegible] et [illegible]
[illegible] quod nulla res creata causa esse
potest [illegible] cum omnes res create sint
effectus voluntatis divine et eius omnipotentiae.

Iohannes si voluntas mea [illegible]
[illegible] vel [illegible] et per actum
ipsius efficiat [illegible] mea voluntas
[illegible] tempore [illegible] producere [illegible] non [illegible]
[illegible] illius temporis [illegible] potuisset et sic per actum
suum [illegible] minuit sua potentia sic [illegible] vo-
luntas mea agit [illegible] per [illegible]
instrumenta [illegible] instrumentalia non [illegible]
[illegible] consumuntur et debilitantur ex opere sic
instrumenta [illegible] consequens quod [illegible] illo tempore potuit
voluntas opus [illegible] efficere quam
[illegible] potuerit post lapsum ipsius et sic [illegible]
quod [illegible] actum suum minuit eius potentiam ex quo
illud dixi de instrumentis artificialibus instru-
menta [illegible] voluntatis mee [illegible] debilitantur
in agendo. **Ricardus** non [illegible] quod [illegible]
[illegible] non enim dixi quod effectus non potest restringere
suam causam [illegible] sed dixi quod non
potest potentiam suam minuere seu restringere [illegible]
[illegible] effectum [illegible]
[illegible] facultatem quod sufficit ad [illegible]
[illegible] consequentia quod [illegible] aliquis
effectus divine potentie causa esse potest [illegible]
[illegible] consequentia quod
[illegible] omnipotentie [illegible] divine potentie sunt [illegible]
[illegible] aliter [illegible]
tua voluntate aliter esse potest quam debili-

instrumentorum tue voluntati quamvis minuat potentiam quo ad aliquos effectus forsitan pro futuro non tamen illud efficiat ut illi effectus sint et fuerint producibiles a tua voluntate pro omni tempore illi instrumento.

Tertio non potes hic pro sermo quod tenus ocia tempore possem per bona instrumenta ab eo non sciam per quemlibet instrumenta futura possit efficere sit forte est de tua voluntate infirma eius potentia atque cum subiecit ponderi et ob hoc quo ad divinam potentiam per tuos abusus commissos aut similes non potest restringi quin semper ad quoscumque effectus producibiles non productos pro futuro sicut factum tempore sit quod nec eius voluntas nec actione alterius effectus eius communicatos potest eius potentias ex potentie restringi seu minime. quamvis ea ut dissimiliter de facto aliter timet ut dicta est sub ista efficiat sit instrumentum artificis limitet seu terminat potentia artificis non agat ad artificium quod possit illo instrumento efficere.

Iohannes namque dicit quod hic 3a ratione

Iohannes namque dicit quod hic tertia ratione tunc operatis ex suis propriis esse subversa sicut superius promisisti ramos eius si placeat sed scientia efficiasti propria respicere tunc dicere cum quamvis de scientia dei quod non sit etiam respectu in quantum scientia eius dicat esse possibile valeam et ideo quod scientia dei respectu alicuius contingentis futuri possit pro actu humano non esse et numquam fuisse scientia respectu illius negare non possum tamen de voluntate dei aliter et aliud potest dici et videtur quod non videtur possibile quod eternam potentiam modo efficere quod volitio dei respectu huius voluntatis contingentis non sit nec umquam fuit respectu huius voluntatis quod sit non dicitur aliter pro commissione aut actione ipsius possit sic dispensari deus non vult illud fore ~~primo pro hoc dictum~~ nec umquam voluit illud fore. Secundo quod sic dicitur quia divina voluntas est prima causa omnium respectu et ideo non potest sit eius scientia a suis causatis ab eo productis pendere. pendet autem dei voluntas que est causa ab actione damnare si pro actione damnare potest non esse et numquam fuisse respectu damnatorum secundo quod volitio dei respectu talis effectus ab eterno erat voluntas dei respectu ipsius et nunc autem nullo modo sub ratione aliqua que est eterna potest hic pro eo rem factam in tempore quod causa necessario precedit tamen in tempore numquam quam sequitur secundum philosophum 12o metaphysice quod causa efficiens

sic precedit effectum sicut ideo videtur non possum quod pro damnatio aut pro actionem damnare sine commissione actionis damnare sit possibile quod divina voluntas numquam fuit volitio respectu huius nisi ut illius demonstratio que de facto pro maxima voluntate extra futura aut quod pro actionem damnare sit potest hoc ut deus non vult hoc fore nec umquam voluit illud fore quam primum hominum ex 2o consequitur quod nec potest hanc dispensatione potest facere deum non velle nec umquam voluisse illud fore etc.

Ricardus de scientia vero sentio de voluntate dei quod minime prudentia verbis quam supponere debes de voluntate divina sicut de eius potentia adiunxisti scilicet quod divina voluntas eius tamen salvo futurorum causa tamen precedens seu prima in tempore non prius in dicto potest non esse causa respectu ipsorum et potest numquam fuisse causa productiva ipsorum et quod hoc sequitur seu minus sed non potest dicta 2a seu ex actione ipsius aut ex omissione actionis eiusdem et ergo quod voluntas dei eterna potest aliquorum esse causa pro actione causate ab ea offerte non est enim hic magis repugnans modo sollus talium quam si deus esset causa similis respectu omnium productorum quod adhuc esset in eo causalitas ponitur sicut nunc est in celo et eius motore respectu actuum et humanorum nec repugnatas impossibile ut suppono seu ita quod causa agens de motore et motu celi quando fuit esse quoquomodo omnium futurorum operum humanorum quod prius nunc non esse causa et numquam fuisse causa respectu operum humanorum eorum quod non ambigo saltem quod deus potest hoc facere et ob hoc in facto isto in se nulla est impossibilitas et tamen fingis quod causa prima in tempore respectu actuum futurorum potest non esse et numquam fuisse causa respectu illius quod ideo non sit impossibile ut hic scilicet ex actione sive ex omissione actionis et causa seu causa posterioris in tempore rationem finalem potest attendi quod causa prima respectu in tempore faciens ab aliis causis causatis eo ipso quod est prima in tempore sit pendere quo ad hoc quod sit causa in actu respectu illarum actionis posterioribus in tempore aut saltem eorum relatorum hic causis 2ae non pro illud quod est in se sic instrumentum est causa huius quod non potest esse causa in actu respectu ipsarum non mediantibus causis posterioribus seu 2is et ideo non consequitur quod pro formationem actionis causarum ipsa causa

Ca^m y^m

Cam 13m

Ricardus

Johannes

loquitur 2° regum ultimo et similis figura que est 1° paralipomenon 21° capitulo narrantur qualiter David rex fecit numerari populum Israel et fuerunt numerati [illegible] ad Gad prophetam et videntem dicens vade et loquere ad David hec dicit dominus trium datur tibi optio elige unum quod volueris ex hiis ut faciam tibi. Cumque venisset Gad ad David nunciavit ei dicens aut septem annis veniet tibi fames in terra tua aut tribus mensibus fugies adversarios tuos et illi persequentur te aut certe tribus diebus erit pestilencia in terra tua. Nunc ergo delibera et vide quid respondeam ei qui misit me sermonem. Dixit autem David ad Gad coartor nimis [illegible] sed melius est ut incidam in manus domini multe enim misericordie eius sunt quam in manus hominum. Immisitque dominus pestilenciam in Israel de mane usque ad tempus constitutum et mortui sunt a Dan usque ad Bersabee lxx milia virorum. Hic clare exprimitur quod electio David fuit causa quare deus pestilenciam immisit in populum. Elige inquit unum quod volueris ex hiis ut faciam tibi. Deus pestilenciam non immisisset nisi David elegisset pestilenciam. Si non electio David fuit causa quare deus illud egit tamen electio aut [illegible] eius causa fuit quare deus illud ageret [illegible] quare et illud agere noluit [illegible] [illegible] sic et [illegible] [illegible] supponitur libertas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eligere aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisset nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eligere potuisset. Item 3° regum 3° capitulo [illegible] dominus dixit ipse Salomoni quia postulasti verbum hoc et non petisti tibi dies multos nec divicias aut animas inimicorum tuorum sed postulasti sapienciam ad discernendum iudicium, ecce feci tibi secundum sermones tuos et dedi tibi cor sapiens et intelligens. Ubi exprimitur quod postulacio Salomonis causa fuit quare deus sapienciam contulit. Et ideo quia postulasti hoc feci secundum tuos sermones. Aut ergo Salomon sic elegit quod [illegible] aut sic inspirante [illegible] [illegible] sic elegit. Et ideo Salomon postulavit [illegible] erat a causa Salomon sic postulavit [illegible] sic [illegible] [illegible] forte dices quod non sic arguitur a causa Salomon fuit petitum [illegible] [illegible] deus voluit hoc agere aut deus noluit ab eterno sic agere in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deus hic agere voluntate

voluntate agendi causa deus nunc sic agat nunc volendo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quare deus hic aget vel quare deus hic agere volet [illegible] vel quare deus hoc agere voluit ab eterno quam aliud quod est causa quare deus hic faciet causa quia posita ponitur voluntas dei eterna vel illius et qua remota removetur posita causa postulacione futura sequitur voluntas ~~dei eterna vel illius~~ ab eterno fuisse in deo vel dationis sapiencie et remota futura postulacione sequitur quod voluntas dationis numquam in deo fuisset non autem est econtra. Remota [illegible] postulacione et [illegible] sublata fuisset voluntas dandi in deo [illegible] [illegible] quod postulacio fuit causa quare deus ab eterno voluit quam [illegible] sublato effectu causam non tollit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut iam dixi quod causa [illegible] [illegible] [illegible] possit esse causa voliti divine [illegible] posse [illegible] aliquando [illegible] causa quod nos divina [illegible] possit causa [illegible] nos [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] si dicatur quod possit salte causa [illegible] illacionis [illegible] sive [illegible] non ut logici solent loqui [illegible] sufficere ad colligendum [illegible] obiectos ut patet et quod nos [illegible] ante possit esse causa illacionis et [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exprimitur locus [illegible] [illegible] eum deuteronomii 28 c° et similiter legitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eiusdem et levitici 26° c° [illegible] [illegible] [illegible] audieris vocem domini dei tui ut facias atque custodias omnia mandata eius [illegible] [illegible] [illegible] faciet dominus deus tuus excelsiorem cunctis gentibus que versantur in terra venientque super te benedictiones iste benedictus eris in civitate benedictus in agro benedictus fructus ventris tui [illegible] quod si nolueris audire vocem domini dei tui venient super te omnes maledictiones et apprehendent te maledictus eris in agro maledictus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maledictum [illegible] tuum maledictus fructus ventris tui [illegible] [illegible] [illegible] primo capitulo [illegible] si volueritis audieritis me bona terre comedetis quod si nolueritis et me ad iracundiam provocaveritis gladius devorabit vos [illegible] [illegible] [illegible] si audieritis me [illegible] [illegible] et non [illegible] onera per portas civitatis [illegible] [illegible] et principes sedentes super solium [illegible] et ascendentes in curribus et equis et habitabitur civitas hec in sempiternum [illegible] si autem non audieritis me ut sanctificetis diem sabbati [illegible] [illegible] [illegible] in portis eius et devorabit domos [illegible] et non extinguetur. Item legitur [illegible] 12° capitulo et hic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluisse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] erat

fecit .4. ibi in ps. legitur quod ipse corripuit quinaliis populis quibus sic dicit Ieremias et si bene direxeritis vias vestras et studia vestra etc. habitabo vobiscum in loco isto in terra quam dedi patribus vestris a seculo et usque in seculum etc. et nunc quia fecistis omnia opera hec dicit dominus et locutus sum ad vos mane surgens et loquens et non audistis et vocavi vos et non respondistis faciam domui huic in qua vos habetis fiduciam sicut feci Silo et proiciam vos a facie mea sicut proieci fratres vestros omnes etc. Item iudicum 2 ca. sic scribitur ascendit angelus domini de galgal ad locum flencium et ait eduxi vos de egipto et introduxi in terram quam per iuramentum patribus vestris et pollicitus sum ut non facerem irritum pactum meum vobiscum in sempiternum ita dumtaxat ut non feriretis fedus cum habitatoribus terre huius et aras eorum subverteretis et noluistis audire vocem meam cur hoc fecistis quam ob rem nolui delere eos a facie vestra ut habeatis hostes et dii eorum sint vobis in ruinam hec ille et isti filii Israel recte ostendit quod nos ipsi potuit esse et fuit etc. ista qui eos penas illorum misit et quod causa possideat potuit causa fuisse quod deus illos non terra potestate fecisset non effice noluisset quod hec exprimit iste textus ultimus et precedens et similia sunt ampliatis hic nosce uestre inquirimus

Johannes

ita bene amplector quod ad hunc de voluntate divina promovear non enim video qualiter ad esse potest nisi a deo volente illud fieri non video qualiter deus illud quod vult fieri ex quo sua est et opus per aliud creatum valeat impedire nisi neptale dixit quod septima est quod omnipotenti dei voluntati potest causa resistere scriptum enim est quod qui ultra unquam dei possumus resistere voluntati Et ad hoc hic dicit Ioseph fratribus suis de exaltatione sua in egipto quod non enim a voluntate sua pendebat sic enim scribitur Gen. ultimo non (?) timere numquam dei possumus resistere voluntati vos cogitastis de me malum et deus vertit illud in bonum ut exaltaret me sicut in presenti cernitis ut salvos faceret multos populos Dicit enim scriptum hester 13 ca. deus deus rex omnipotens in dicione tua cuncta sunt posita et non est qui possit resistere tue voluntati Si decreveris salvare israel tu fecisti celum et terram et quicquid celi ambitu continetur dominus omnium tu es nec est qui resistat maiestati tue. Ubi patet ad litteram quod primo fuit de salute eorum ipsorum quod non dubium pendebat a voluntate ipsorum et sic consequenter quod illam quamvis pendentem a voluntate non poterat impedire sic scribit apostolus ad Ro. 9 ca. 8 cum dixisset quod misereretur et quem vult indurat dicas itaque michi quid adhuc queritur voluntati enim eius quis resistit O homo qui tu es qui respondes deo numquid dicit figmentum ei qui se finxit quid me fecisti sic an non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem aliud in contumeliam Quid si volens deus ostendere iram et notam facere potentiam suam sustinuit in multa paciencia vasa ire apta in interitum et ostenderet divicias glorie sue in vasa misericordie que preparavit in gloriam quos vocavit non solum ex iudeis sed ex gentibus sicut dicit in osee vocabo non plebem meam etc. non solum ostendit quod nullus potest voluntati dei resistere et salvando aut condempnando eorum contra a voluntate pendeat et aliud totum expresse quod apostolus conatus in hoc persequentem necessariis nesciunt aliter ea dissolvere ut ita ad divinam voluntatem spectet sic opera figuli ad voluntatem figuli spectabat quod apostolus hoc intendebat sed quod nullis melioribus operibus pendeat a voluntate humana ut dividendo resistit. Sic scribitur ps. de deo ipse enim solus [illegible] cogitationes eius [illegible] voluit hic fecit [illegible] in scriptura quod [illegible] quod nullus potest non dei [illegible] ex eo et sequitur [illegible] non est insufficiens et infirma. Si enim eius voluntati potest ab alio

Ricardus

non enim certa ut impedire constituimus si eorum sic enim divina voluntas omnipotens cogit res creaturales per eandem potentiam sicut subiectas quod res humanas eadem potencia voluntati divine resquirit ut nulla valeat eam impedire quod hoc est eas esse creaturas et sic consequenter quod omnipotens voluntas divina cogit nec hic sua voluntas possit a creatura cavere quod a creatura ille non teneret esse qualis omnipotens voluntas ea esse instituit et sic ipsa voluntas non esset omnipotens ex quo voluntas sua in nullo facta non teneret nec quicquid ut apostolus sumitur neque posse ab alio impediri ex quo illud sic vult ab alio fieri et ab illo valeat impediri neque in eo hoc sequitur ut in superius inveni quod

dme possint causare ab creatore resiste
quam hoc est impossibile duo videlicet quod volunta-
tem divinam esse respectu alicuius et similiter illam non perficere
quae duo simul stare non possunt sed non in-
cluduntur simul hic duo eodem sic dicta
volitio eius potest a causa causari non est potest
argumentum etiam efficacia voluntatis divinae ut in-
feres ex hoc quod eius volitio potest ab alio impediri
ex quo eius oppositum hoc requirit sed non est eius
inefficacia voluntatis potest inferri ex hoc quod
volitio ipsius a se ipso potest causari per dicta
intelligo quod cum in suppositione opposito sit est sed quod
possit volitio eius causari et quod ad potest sit
esse a deo volitio et impeditum seu non fore
eius ratione potes dicere quod divina volita
vel omnia potest sibi impleri sive omnia
istis fierent sive non fierent sibi
volita implere et tamen quod ex quo
dicta volita hoc scilicet ut fiant ista quae
per causam creatam et superius est ostensum
eius oppositum voluntas exigit ut ipsa possit
esse impletum non esse et numquam fuisse dicit per
sic eius voluntas exigit ut divina ipsa
possit esse et causata non esse et numquam fuisse
praestare et sic volita sibi a deo possint
non fore sic possint non esse ab eo volita
et numquam ab eo volita fuisse quo possint
non esse praestare et numquam fuisse ab eo praestare
bene constat quod eius volitio a deo possit
a causa causari in suppositione dicto intelligo nisi
sit et in secunda suppositione opposito quod divina volita impleantur
tamen valeat ab eadem quam sint et non
potest ex quo est a deo volitio a creatura et non
a creatore creari et ob hoc divina voluntas
sit et efficax sicut volita efficax afferre
quae sunt eius volitio contingit sibi et ubique
praestare non sint potest esse non impletur ab eo
+ volitio quam non est in suppositione opposito a sibi
dicto habes distinguere satis plane et
plene te docet magister Ricardus in sua questione de
et quibusdam sequentibus ut non oportet eius ex
aliis. Huius loquendi haec teneat et

Postmittes licet efficax vel non
divina ubi quod semper sunt efficax efficiunt
et numquam desistat non est possibile quod ipsa ab volit
et illud non fiat sic superius ostendi
quod tamen ubique non sit infirma eius volitio
licet de potentia numquam et nullibi impedit tamen
potest ab alio impediri non video sicut omnia
volita quo ad suam volitionem potest ab alio impediri

cum divinum quam mea voluntas infirmior est quia voluntas eius
a quo potest sic impediri tamen quam voluntas divina
sit infirma. Sed sic potest quo ad suam volitionem in se
divino eloquio **Riccardus** hoc caligo nimis
tibi contingit quod sicut magis hic intentus dixisti
de voluntate dei quia magis clares vides quod
generis ut contingentes sed non de voluntatem
dei quod multi credent tres a divina valeant
impediri. Sed enim in secundum dico voluntate dicte
dicendo secundum non valet divinam intelligo. Sed si de-
distincta non percipis praemissa caliginem sed clara
luce perspicies quod divina voluntas non eo minus est
fortis et valida quod sunt volitio potest causari
ex quo ipsum a se ipsa omnipotente instruitur
omnium est volitio posse causari quod sed omnino ab eo
possit creari. Sed nec tua voluntas sic potest esse
infirma vel sua volita quod volitio tamen in se
unus sed sic tibi fortius et infirmius sed ab
eo quod ipse possit per suum velle illud obmittere
et creare potentiam tuam voluntatem intelligo nunc non
actu in ipso in potentia dicitur tua voluntate
inferior infirma sed a se ipsa quam tua voluntas
se velle sic statuit ut sine volitio ab
eius in se possit causari. Sed in se ut eo
nam ex hoc quod volitio a voluntate divina
possit ab alio impediri potest inferri quod id
quod possit impedire esset fortius voluntate divina
possit impediri ab ipsa voluntate divina nec
potest inferri quod voluntas divina infirmior esset se
ipsa cum autem non dubites illud non sequitur
est quod licet argumentatos impugnas esse firmam
de actu tamen inesse infirmitatis si quod esset in se
si eius volitio posset ab alio praestare quod volitio
actus ipse vel ipsius volitio non posset ipso
manente non esse volitio vel illius quod est
de ipso sicut potest ab alio impediri quod sint
potest illud volitio esse volitio per actum illius
et tamen non sic ex quo consequitur si eius
inefficacia et infirmitas tamen sicut esset esse
de tuo actu sicut de actu illo divino.
Quod unus actus ipso manente ita posset non
esse volens vel illius volitio. Sed potest actus
divinus et tamen hoc per eius actum tuum volens tamen
volitio posse a tuo in se praestare per oppositum
sic nec in tua potentia nec sic in tuo actu
posses infirmitatem arguere per hoc quod eius
volitio posset ab alio impediri numquam tamen

credere oportebit ex istis consequi quod actus eius
in quantum certe contrariatur illius a te volita simpliciter dum-
taxat ex hoc quod posset impediri quo ad illud
volitum sit infirmus. Fortassis fluctuabis
quia ex hoc consequi videtur quod actus volitivus
divinus et si non simpliciter tamen tamen est actus ratione voliti
tibi contingentis dumtaxat sit actus infirmus consequenter
hoc omnino non sequitur tamen sic affirmative considerando
voluntati quam ipse est attribuitur infirmitas qualem nullus
potest habere sicut in potes habere et ob hoc de tua vo-
luntate prout tamen sit apte concluditur quod si tamen
si negare inferiori quod actus volitivus divinus
in quantum dumtaxat est ratione contrariae humanae contingen-
tis non est omnipotens magis dubitabile potest videri secundum hic
dubitationem statim tollere tamen distincti fuerint
actus volitivi divini / sed in vero frustra nimis
nos in hiis logicalibus fatigaremus tamen ex ipsis
satis apte constet quod omnipotentia voluntatis divine
exigit ut actus volita ab ipsa possint a
creatura evinci absque hoc quod ipsa sit deficiens
aut infirma. Si non non valeas capere quo-
modo ... quam deus possit potest deus non esse
et ... quod fuisse ab eo possita / aut quali-
ter ali... quam quam divina nos vult esse potest
non esse et ... numquam quod fuisse ab eo volita / vero
attende ad pondus auctoritatis sacre scripture
et ad radices fidei christiane et propone ad vicem
symboli credo in deum omnipotentem ut ex hac
omnipotentia sine fluctuatione concludas quod deus
libertate contradictionis inmutabiliter potest impedire / et ita potuit
non prescivisse et eas numquam voluisse unde ex
hoc solo primo hoc non erit demonstrato futura
omnia hic consequuntur. Scilicet quod deus hoc non prescit deus
hoc non vult deus hoc numquam voluit. Et ob hoc
sicut potest facere hoc non fore sic potest hoc non prescire
et sic potest hoc numquam prescivisse et sic potest hoc non
velle et sic potest hoc numquam voluisse. Et patet
si ex actu tamen alia preter deum potest vel usi...
scilicet hoc non esse sic patent simpliciter hoc posse
opere aut obmissione operis creature per ea
tamen potest ... omnia a prima quam ... non
secundum ... tamen potest ... actus potest ...
omnia eius contra

Capitulum 16

Est idem ut tu illud quod si acute consideres
... tamen de voluntate divina dissolvit
qui impotentem seu infirmam seu inefficacem
esse tantum actionum humanarum contrariarum asserunt
scilicet quod divina nos per posse accipit ... actu et actus
... in ... asserit quod ... et quod ...
vult et quod ... est volitum ab eodem ...

debes distinguere actum quo deus vult rem
fieri ab actu quo deus vult aliquam rem fieri
ab alio illius alterius propria voluntate. Sic hos
actus in corpore distinguimus quia non eodem actu
movemus aliquod actum producere ...
... aliud actum efficere tamen a te movemus aliquem ab alio
ab alio fieri non est hoc tamen tu ... tamen ab actus
ab eo effective sed ... seu complacentia ratione actus
illius quia sic movemus sed ob actus ... sed
seu futuros in modo sed et actus voluntatis
tue quo movemus aliquod ab alio fieri non est tamen illius
effective sic nec actus quo movemus aliud facere sit
effective est tamen illius quia et sic velle potes
ob ... operatores agere suos actus. Et
ut ... exprimam quod ... nullus actus
tue voluntatis est tamen ... producere ab alio et tuo
... ille actus tue voluntatis quo ad
effective ad productionem illius effectus quia de
tamen efficere illa loquimur quod efficiens ... non potest
ratione ... tamen ad actus productione effi-
ciat aut efficit sic tamen ratione operis tamen ...
tua ... efficere ... ...
sunt aut si non ... ...
... ...
... et tamen sunt operis eiusdem ... si hoc
vides non dicimus voluntate aliqua esse cum
... contingentium ... tamen voluntate queant
efficiat aut efficiat ... ad productos
... ... per liberam voluntatem humanam ...
... non est divina voluntas quod sunt ... fore
aut quam vult ... fieri aut quam vult volun-
tate humana ... facere ... ...
eius ... quod nulla ... efficiet aut efficiat
ut efficiens ad productorum ... hoc intelligo
... hoc est quia omnis voluntas tibi divina
complacere potius quam ... voluntas efficere ...
voluntates divinas sed sola ratione distinctas intelligo

Sed ... si quam quam divinam voluntatem ...
... non distinguendam ... ab voluntate
apte exprimas quam voluntatem harum ... omnium
impotentem seu infirmam seu inefficacem
ex ... humanarum ... ...

Johannes ... non possum inspicere quod vo-
luntas divina potentia est infirma si sua volita
potest ab alio impediri. Ricardus ... divina potentia
volitiva est omnipotens et ob hoc potest omnipotenter seu
... potenter agere immo agere potest ita ...
... sic ... ... potentia ut ...
... ostendit ... alias ... ... sine
... agat ad ... ... sine ...
non ob hoc infirma seu impotens potest ...
eius potentia sic ... humane voluntatis ...

voluntatem aut infirmum arguere quo per consilia sua
infirmitatem agendo vigilare potest leonem sicut
infirmum tenere camelum ut camelus de membris
eius instrumentis vehens exponeret unum articulis
asserere volicionem potenciam suam seu finisse infirma
quod felix stephanum [illegible] expressisse [illegible]
nos [illegible] consistens primum seu actus. Ambo tamen igitur
vos possetis arguere divinam volicionem potenciam esse infirmam
quia suo volito potest ab alio impediri cum operis potentia
secundo volito possit non conduci ut ita facit
sed sunt et aliquid [illegible] potestate possit et posset non
esse a suis operibus nec potest aliquis [illegible] agentibus
actibus agendo supplere duo igitur quo expressimus
quod voluntatem divinam ex contrarietate motivorum operum
infirmam esse conatur arguere. **Johannes** Dico quod non possum ut dicas probare volicionem divinam
ex hac contrarietate infirmam seu impotentem arguere
et ob hoc dico posse actum divinum volitivum esse
impotentem seu infirmum si eius volitum potest
ab alio impediri. **Ricardus** Exponere quod
actum intelligis de actibus eius omnibus superius
positis an actum non operativum ad extra sed actum
solum approbativum seu complacencie an actum effectivum
seu operativum ad extra. **Johannes** Cum non
possum insuper actum volitivum divinum complacencie
seu approbacionis esse infirmum si eius volitum
potest ab alio impediri. **Ricardus** Quia infirmum
aut firmum sit in potencia accipimus forte et de-
bile potens et impotens efficax aut inefficax
congruencius seu dicere sunt solum actus activi
et ob hoc approbativus seu acceptivus formaliter cum
[illegible] possit quam magis esse talis nec plenius non
ut infirmus potens aut impotens fortis
aut debilis in loquendo dicta potest non enim intel-
ligo respectu potentiae quae actus noster tunc approba-
tivus formaliter unius operis alienis fortis aut debilis
efficax aut inefficax sed ipse dicta potest ut ut
valeas invenire quid actus tuus huius possit
efficacia sit cum in ipso vocetur actum approbacionis
seu complacencie fortem aut debilem sed intencionem
sive [illegible] sive species sit color [illegible] fortitudo
aliquid dicta potest quia [illegible] non potest de actu huius
volitivo divino quod [illegible] sed debilitatem
aut infirmitatem seu impotentiam ex quod suum volitum
potest ab alio impediri sed per actum cuiuscumque potentiae
hoc modo ita sicut per actum impotentem hoc modo sed
talem deus habet posset infirmissimam quamque
velle cum omnia infirma placent ut fortia in
eo nec dicatur velle [illegible] quod fortissima sit [illegible]
[illegible] per actum huius approbativum ut eam infirma

et forciam et per actum fortem hoc modo ut super
operis infirmum alterius et per actum debilem
ut operis fortis sicut cum [illegible] fortissimi
mundi tamen non poteris quod huius voluntatem
divinam debilem infirmam aut impotentem ac
necessitate concludere. Et si eius volitum
possit a potestate actione infirmissima impediri
ex hiis et eius esse per [illegible] quod nullus est
affirmative tantum negative quod huius non approbata
divina non est [illegible] cum non predicatur potens ac
impotens quod tibi supra affirmative [illegible]
igitur [illegible] quae actum divinum eius ex hoc quod
eius volitum potest tamen infirmum condicis asserere.
Johannes Compellor intelligere actum divinum
non operativum ad extra quem ut video excutientibus
volitum a deo non possum aliud dicere nisi infirmam
aut impotentem arguere.

Ricardus Terge ad hunc oculos mentis
tuae attentius inspiciat quod non sit divina actio
ad extra actus [illegible] intelligo mentis ex [illegible] humanis
contrarietate infirmum arguere. **Johannes** Cum non
possum dicere voluntatem divinam qua efficit unum
deum totum et caritatis instituit esse infirmas quia
alterutrum sunt contraria et [illegible] a caritate tamen
Ricardus quod hoc nos dicimus non cadit sed actus
humanos sed secundum suas naturas primus instituas quidem
nullam potuit alteram causam vero nec volitum impedire
ad ob hoc dicitur nostro magis talis est [illegible] intelligere potest
aut potuit ad causa causas ut ex hoc arguens possit
eius infirmitatem. Sed aut cum aperte intelligis
de huius actu divino quo deus caritatis instituit
quod non potest nec ei potuit infirmus propter actus contra-
biles angelicos aut humanos cum non sit nec
sint vere istorum sed formaliter vere causarum eorum. Sed
poteris clara luce conspicere quod nullus actus
volitivus divinus effectivus qui est vere causa [illegible] actus
talis actus quem intellectualem appellamus arguere potest
infirmus propter contrabilitatem actus huius quia ille actus
divinus non est volitivus per actum illum volitionum divinum
sed per illum actum divinum formaliter cum illius est volita
sed propter contrabilitatem actus talis infirmari non potest ad
volitio a tali actu volitivo divino posse tamen
ut per hoc possemus infirmius infirmari de actu aut
volitivo effectivo divino seu operativo ad extra quem
intelligi potest esse contrarietatem operativus vere actus humani
quem vocamus actum [illegible] numquam possit
ille infirmus arguere ex contrarietate sui voliti
Sed quotiens et supposuerimus quod deus sit im-
mediate velle et efficere omnes actus humanos [illegible]
infirmius patebit quod de illo modo agendi dei
contrabiliter deus [illegible] sic agere velit nisi cum nostro
humana velit agere omnino consequitur quod ille actus
divinus et volitivus et effectivus si ita ponatur est

Capitulum 18m

ordinatus hoc non sit nos humana hoc agere
velit. Conatus noster numquam potest attingere infinitatem
sine volitum infinitum possit stante sua conditione
tamen quod in infinitum voluntate numquam potest attingere et quod
stante natura humana vel sine actus infinita conditio
naturae actu divino vel actus eiusdem possit
finem volitum quod in est divinum volitum ut potius
et volitum humanae infinitatis actus tamen quod
stante conditione huius et quod nostri actus finiti
[illegible] velit efficere finitum esse non potest quod actus
ipse qui fit esse assentiatur a deo volitum actu divino
volitivo effectivo immediate illius ab actu creante
et sit solum absoluta creabilitate talis actus
naturalis humanae non potest argumentum infinitatis actus
in actu volitivo divino immediate effectivo
illius infinita impossibilis creabilitatis illius ad huius
conditionem scilicet modificationem per ordinem qualis eius
creabilitas ordinis non potest prout quod sit infinitum patebit
probabilius dicta potest nulla item actionem dei
immediatam esse vel actum humanorum quos ex
libertate contradictionis liberos appellamus et
dico est de voluntate divina descendit proximus
est actus divinus volitivus effectivus immediate talis
actus humani impossibilem [illegible] affirmas in
esse ex hoc quod volitum a deo potest a creatura
velle quod nostri divina sit in efficacia infinita aut
impotens cum non possimus volitum divinam nec
actum eius aliquem volitum ex primo possit infinitum

Johannes nota dico hic [illegible] arguere
quod tota gratia actuum volitivorum divinorum quorum
gratia infinitis ordinis quod sit superiora de
infinitate actuum voluntatis divinae ordinata
ita licet deus actu suo generetur vel omnium [illegible]
sit licet actu proprio vel divinus et particulares licet actus
ut sic loquar medios inter istos et infinitos
et [illegible] vel duorum aliud vel tertium [illegible] et
sic infinitum. Sed hoc intelligo de actibus voli-
tivis effectivis sicut de prolatis in theorica
quod [illegible] possimus [illegible] licet penes se videas
[illegible] aut [illegible] huius [illegible]
non possum affirmare. Item actum generis esse
infinitum si eius volitum potest tamen quod de
tali actu sicut superius est locutus

Riccardus non tamen affirmas me de tali
actu volitivo divino ut dixisse superius quod
si actum generis et vel plurium volitorum actuum intellige
sic nec particulares actus effectivus potest magis
infinitus ex hoc ergo quod finitum volitum potest tamen
sicut ille talis quod una aut [illegible] est non
de [illegible] et quod sunt coordinata et ob hoc

infinita argumentum non poterunt infinita conditione
illa supposita ut iam dixi volita talia possent
tamen quod non magis in voluntate quam esse potest quod
prius cum hoc sit predicti et quod probabilius
est dico quod nulla est talis divina nostri efficientia
talis sit prius vel operum humanorum si non
intelligis item voluntate divina totum
quo predicto est efficientia et pro approbativa vel
nostri continet sub vel supra dico et quod quod est
approbativa nec infinita nec finita ut loquitur
dicis potest quod non est efficientia licet conditione particularem
et continet sub vel esse supradicta de actu divino effectivo
particulare si item generis actu volitivo intelligis
qui est totalis approbativus tunc continet subi-
supradicta de actu approbativo volitivo divino parti-
culari et ita constat per singula quia licet [illegible]
duorum actuum divinorum [illegible] sola distinctione
super intelligo quod omnino invenire non potest quia voluntate
divinam ex quo volitum est potest tamen infinita
possit concludere scilicet cum volitum divina et eius
rigore infinito stat creatio actuum humanorum

Johannes quod si divino actu aliquo volitivo
divino efficiente esse huius quo deus actu suo
volito tale velle agere potest ipsum si nostri volit-
ivum efficit quod sicut positum posset esse tamen
in creabilitatis actus humani licet actualiter creatus actu
divino non esset et cum imperari vel actu divino
humani actus esse infinitum si eius volitio potest
a creatura actu impedire de tali cum actu
sed consequentia manet. **Riccardus** sed huius
actus volitivos in deo ponere creandum magis pro-
babiliorem [illegible] rationalibus creaturis quod
non tamen ad eius prius malicias concedenda
sed et ad omni aliquorum scelera procedenda
suppositis in nostra impossibilitatem supponere infinitum
cum de cooperatione de actibus humanis
tractabimus plenarie sicut primo si infinita
tales actus huiusmodi divina voluntate non re-
pugnaret creabilitatem actuum huma-
norum sic infinite clarissime fidens [illegible]
[illegible]

Johannes fateor me nescire impugnare
tua permissa sed hoc aliquo tardius prop-
terea quod non plene capio permissa [illegible]
quod [illegible] ex quo primo hic [illegible] de speculo
[illegible] speculum huius semper
[illegible] [illegible] sine [illegible] sine
non esset non posset ex hoc argumentum a
immobilitas ex parte potentiae speculari
sed ut in [illegible] suma eius possit ipsa.

fragilitas ex quo omnibus mutantibus et
mutabilis conformare sit mundo uero
monet. Sed potius fragilem loco exponimus
illam a mundo me potest operamus. Et ob hoc
dicimus prout est ... mea sum lib[er] phone
[illegible] egyptum propter debilitatem suae potestatis baculum
arundineum appellavit. Et similiter in imagi-
natione sic ergo mea voluntas est fragilis
potest ut arundo ut possit vel sim volun-
tas esse nos a vero opposito ipsius voluntatis est
nos sic prius mich[i] se[quitur]. Sed de volun-
tate divina [illegible] ea fragilis fragilitate ipsius
potest intelligi. Et ipsam propter quam fragilis
nos conformare efficit et ita est eius potestas
immutabilis sicut ea quod ego super obiecta te
scriptum [illegible] prendere vero non omnia obica-
tum posse ut ... tua sunt sic. **Ricar-**
dus non ita deluas ut deum velis negare
sine libertate creatoris agentis. [illegible]
ob hoc hanc conclusionem non ... omnibus
immutabilibus et non sicut quod sit deus efficit
et posse facere. Futurum in se infamia negare
non potes et ideo ... investigare queslibet ...
... sophismata dissolvi licet eius dissol-
... ex premissis quam fragile
... non sit ... in se active et passive
... si facile ei ultimate agente posset
... passive si agens in illud facile
... quorum mors non est sit divina
... fragilis ... quam ... pariunt ...
... ultimate aut potentem agenti resiste-
re ambiguis impossibilem deum esse quibus
modis tua uos est fragilis et ... fra-
gilis ... illorum ... quorum super-
... et scriptura baculus arundineus
... ut hinc est clara quam
... conformacionis ... ex impotentia
... aut ex infirmitate potestas ob hoc
... illis ... potest ipsorum voluntas tamen
... conformabilitas aut seu
... impotentia pueritur aut ex
infirmitate potestas ob hoc ... illis ... confor-
mationis convenientis divine ... sue potentie voluntate
... possibilibus ... primordialiter ... ne
ex ... divine nature seu ex magni-
tudine potestas quam exigit conformabilitate eandem
quam superioris ... et ex hoc et illa naturali
et primordiali conformabilitate non ...
ut blasphemas ... infirme
amabilis et immutabiles ... quam
... fabricas ... causas
deus una ... efficit

multa quod tamen non faciunt. Et tales fient
secundum auctori placentis cum summi auctoris et liberali
... in mense cum nullo ... potuerit
displicere et ... posse ... ipse
instituit ... possit ...
institutionem ... sicut ... pro eius
... naturale
... speculum ...
... quale describuntur sic quod est
ex formabilitate natura ... quibusque mutabi-
libus et mutantibus fragile dici posset ut fabricas
... eius potestas speculatis in divinis
... immutabilitate ad ... mutabilitate
ei affirmavis ... quo ...
... conclusione quorumque
ex quo non posset efficit quod distorte seu
non ... reputaret sine ...
in hoc speculo potes si ... tua sanitate
in hac argumentacione conspice volo te tamen acute
advertere quod non sit divina voluntas ... istam
conformabilitatem ... possibilibus quibusque
... voluntatis complacentie seu approbationis
... eius immutabilitate sit ita conformabilitas
... si ... quod sic sit agere
velle ... quod sunt voluntate alium ...
... eligere in ...
divina voluntas potestas quod immutabiliter omnibus
... agere sit ... ex ...

Quod vero superius obiecisti ... verba ipsa
... non ... tamen ... si ex-
... quod ... voluntati divine sit resistere
... resistere ut ... sunt posse
esse supponit ... voluntati ... aliquid ... illud
tamen ... quod non ... quod non ...
... intelligendus in nullis locis ...
et ... similibus ... affirmaret quod ...
non sit obsistere ... et ... quod ...
bilitas potestatis divine mutabilitatis deus ...
non tamen eius conformitatis ... suas seu
... aliorum ... dici posset quod ...
... non sit resistere ex quo ...
... sit facere ut ... sit sunt
adeo voluntati et ab ... quomodo ... et
... voluntati ... illud ...
non sit ... potestas dicere facere ut ... est
a te voluntati et ... ab ... mutari non tamen
dicere scriptura de voluntate angelica aut
de tua quod ... nullus resistere ... quam
non semper ... illo ... posset sine agime
... et ob hoc ... nihil
dictis ... non ita ut ... potest
voluntati intelligamus ... sit ...
iam ... pro eius omnipotentia omnipotentia

sit omnipotens agere sed voluntas potentia accipiens
actu voluntatis [illegible] effectum quo vult vero
[illegible] fieri et evitabilis intelligere quoque
ad adversantes quod volunt ea fieri de quibus
in dicto [illegible] parte [illegible] adductis sit modo sic enim
ut est consimile voluit ioseph exaltari in egipto
ut sic ipse [illegible] perfecisset signum alii adversarii sui
[illegible] restitissent [illegible] et dictum
[illegible] obviis quod illa exaltacio a sua
voluntate pendebat et quod ipse voluntati poterat
[illegible] sic simul obviis de voluntate [illegible]
poterat sua salute tamen ad non [illegible] eos in [illegible]
sit dictum non est quis posset resistere sue voluntati
[illegible] anime [illegible] iudeorum fiat illud
dictum pauli intelligis quod de libro iob supra obiecisti
non [illegible] ex eis ut [illegible] concludit inevitabilitas divine
potestatis quia faciat nostros adversantes [illegible] divine volita
[illegible] sic non [illegible] posset in eadem eos quoque
[illegible] ita ut nullus sit [illegible] adversans
divine voluntati sed [illegible] volitio inevitabilis seu
omnipotens posset [illegible] resistere capitulum autem
ad [illegible] quod in supra [illegible] obiecisti [illegible]
non insinuat quod [illegible] clarescit [illegible]
[illegible] deum non [illegible] cuius quis resistit seu
[illegible] quis resistit non est assertum ab apostolo
sed [illegible] aut [illegible] obiectionibus [illegible] apostolus
[illegible] adductum et ob hoc non impugnat [illegible]
[illegible] sic multos non [illegible]
[illegible] est quod [illegible] apostolus obiciendo illud ponat
[illegible] quod ipse sibi obiciendo [illegible] adhuc [illegible]
deus et [illegible] adiungit non [illegible]
resistit [illegible] illud medium sed illam causam
[illegible] quod [illegible] inducit [illegible]
[illegible] ita [illegible] non insinuat [illegible]
[illegible] aperta quod [illegible] verbo apostolus
et sine verbo possibilis [illegible]
non [illegible] resistere quod non nos [illegible]
[illegible] non [illegible] contra [illegible]
[illegible] quod apostolus [illegible] intelligit quod volita divine non potest
resistere ut [illegible] concludat probabiliter quod deus
[illegible] non potest de [illegible] qua ipse
[illegible] asserimus [illegible] magna
[illegible] sine voluntate [illegible] apostolus
[illegible] quod [illegible] ibi [illegible] et illud
[illegible] dissolvere [illegible]
erat [illegible] non illud [illegible] et [illegible]
[illegible] illud dissolvere non dissolvit [illegible]
volebat [illegible] movens [illegible]
[illegible] ambigua volens ea dissolvere [illegible]
in [illegible] illius [illegible] que
sunt de [illegible] non [illegible] dictam
[illegible] solucione illius obiectus quod tu assignas

hoc apostolum posuisse [illegible] unquam divine voluntati
possit [illegible] resistere ita ut [illegible] possit
ponere et [illegible] salvum non [illegible] intendebat
apostolus [illegible] questionem hec [illegible]
sed aliam [illegible] nos [illegible] qua [illegible]
facit et alios eis equales [illegible] sit
[illegible] aut iniusta quod hanc dubitacionem
intelligat patet ex hoc quod [illegible] ad illud dicit
[illegible] quod figmentum suo factori non [illegible] dicit quare
me sic fecisti et quod figulus [illegible] potestatem ex
eodem luto vas [illegible] in honorem [illegible]
[illegible] apostolus ordinat deum iustum
in [illegible] ex massa perdicionis quosdam
ad gaudium et alios ad penam sine [illegible]
absque [illegible] occasione iusta et absque
[illegible] iniusticia aut [illegible]
[illegible] apostolum [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] qua ipse movebatur
[illegible] quod [illegible] hic loco obiecit
quod nos dei [illegible] resistere est [illegible]
sed iniusta [illegible] alios [illegible]
et alios eis equales salvare sicut iacob
salvavit et esau [illegible] ita [illegible]
de [illegible] divina [illegible] movet [illegible]
dissolvit ostendens iusticiam divine voluntatis
in [illegible] sicut in salvando [illegible]
[illegible] videbat [illegible] qua [illegible]
[illegible] unquam illud quod deus [illegible]
sic [illegible] possit [illegible]
[illegible] non putabat apostolus [illegible]
[illegible] fuisse
[illegible] sine [illegible] illius [illegible]
[illegible] quod ibi [illegible] intendebat [illegible]
[illegible] salvando
[illegible] an non illud [illegible] ambiguis
aut saltem [illegible] ambigere plane [illegible]
[illegible] sed [illegible] de salvari [illegible]
[illegible] quod singularis non [illegible]
[illegible] sed te [illegible] dicas quod [illegible]
[illegible] ut ego [illegible] mediocritate
[illegible] sunt [illegible] nolo [illegible]
[illegible] tunc [illegible] cum [illegible]
non [illegible] ne forte non [illegible]
bonitate et [illegible]
quam [illegible] aut [illegible] bonitate
dei [illegible] in bonitate aliorum et [illegible]
[illegible] et illi si non permansissent mediocritate
[illegible] potens enim est deus [illegible]
illos ubi [illegible] supponit [illegible] possibile
[illegible] et non permanere in bonitate et [illegible]
possendo permanere mediocritate et posse
[illegible] in [illegible] quod aut
dicit [illegible] non [illegible]
deum qua illud [illegible] de [illegible]

ut intelligamus h° mo dictum b° q; z eis
similia . Et q; ita fiet ut numqua ibi fuerint
hoc e cum deleri seu eradi pt no e ibi ee
fuisse qui ipo exprimit apoc° h° dicitur ad
epm sardis scio opa tua z nomen hes
q; uiuis z mortuus es esto uigilans z
confirma cetera q mortua erant no eni inuenio
opa tua plena cora deo meo in mente g°
habe qualit accepis z audivis z serua z penite
age . Si aut no uigilaueris ueniam ad te tamq
fur z nescies qua hora ueniam . Sed tu h;
hes pauca nomina in sardis qui no inquina
uerunt uestimenta sua ambulabunt mecum
i albis q; digni sunt qui uicerit sic uestiet
uestibus albis z no delebo nomen eius
de libro uite . Sed p no deleri ibi fuisse accip
qui ee no pt q; q;uis aliqui sit ibi scriptus
z aliqui no scriptus z ille o ostenditur ibi q;
ibi no scriptus pt inscribi . Et q; i scriptus
pt i no scriptus fuisse z ee quod aliud
est hora ut deus ad tempus ne ut fin-
uenies eis q; despicet sed gstat dein supponi
eum potuisse no penitere z sic numq scriptu
fuisse in libro uite qui tn de sco erat
inscriptus . Item ad scriptos in libro uite
qui tamen mortui erant tempore gsummac
hora sed supponit contra de sco
inscriptos q potestaten accipiat z dapnari
z sic in libro uite nasci inscripsisset ut pmissio
illa mecesbi sentira magna . Et no delebo e
si ipi delo no potuerunt s° si dicte uba
apli attendas q obicis apte claresat
q sit in dica ut saluandi atq dapnandi
qual in figulo ad faciendum uasa quelioza
atq plurosa e redicens libras qui
dicit coresse q figmentum figenti sic no pt
concordat dire quid me finxisti sic eo q°
ipse figulus lite peccatu fac uasa in quauis
lia ad in honore uolens q h° i eius diu
tam punctum habe de peccare q° deus
intelligens aliqua no ex hoc ondit dei
iusticia in eligendo de ead massa peccante
eum aliud reprobando i nullo sibi dissimile
s ex hoc capite arguit diuinam iusticiam
q° ut q illos sine meritate pt uno mo
aut alio in ee pducit sic figulus p uoto
suo de luto diuisa uasa fit pt effice
z ob h° sine uno mo sine alio uas de
luto efficiat figulus aut honoris deus
de massa peccatrice nullus pt iuste cautioni
tam hic n° a° tam pt quisq; dicere
cur deus iniuria aut a° dpnatorum

alia predixit z no aut n i tam q° doctus libri mia
pctorum ita q; eo solo ca° claret unum ipsorum
si a° p eo no eet inscriptum expressum z ut
sine falacamus quia pnii tu sr accipe dictu
q hoc sequi tene q habes ut nemo accipiat
coronam tuam non gsidorac q; i cum cora
bus s potius fide tene q potius coronam pde
ut alt ea accipiat z ob h° tene q hes constans
z gre no dicas illud e i cum alligadine
forte sit fruis ad tenendum illud te dei sapia
hortatur z tuc ipp culpa tue p suspicois annitas

In xvij libro soluitur residua sex motuum
tracta in iij lib pri° s. de cooperatione
diuina in actu meritorio de supportatione
diuina in actu meritorio de cooperatione diuina
motiua vel a deo . Et de cooperatione de necessitate
in me in oim ope causante de necessitate
in oim opm communi de assertione s. scripture
p necessitate opm humanorum z de diuina
prudencia z p p singula q nullam in
euitabili affirmant aut inferunt rebus
humanis z hz xxxi capitula etc.

Primum cam obicit pr cura te opum humanorum coquo
opatoe cum uoluntate humana in ope meritorio
q probat multiplr ex scriptura z r ex merita
ista omni sustentatione a deo q ibi ondit

Secundum cam distinguit s. modos agendi dei

Tertium cam describit pri° modum q coagit uoluntati
humane ad productione actus meritorii s. sic s. uirtus
moralis assistit confirmans q deus no attingit
in hoc mo agendi imme ad actum productum a
uoluntate humana

Quartum cam ondit q uirtus moralis no attingit
imme ad actum meritorium in agendo

Quintum cam obicit de rhetoribus nauie z soluit
ondens q uirtus moralis no ita uoluntatem
humane coagit sicut trahens trahentem

Sextum cam obicit q uos de b. imme attingere
ad actum h° mo agendi tn no eu efficit
forciore q° facit sola uos z soluit ondens
q deus no ita coagit uoluntati humane . Et
q actus talis actus si eet ee supplua dins

Septimum cam ondit ee pole q ites pluribus z non / seria psistere a
plene ab a° cordem sic luminis in e° substentare
a corde liquido z a suo subito adhiaens z
no sb h° dem e deum tam diminuta cuius

Octauum cam distinguit duplicem causam s. supra
z plenam ondens q actus productus cause supe
non e sufficient supportatiua illius s; actus cause
plene e sufficienter productiua illius r° suffi sufficienter suppor ti°

9m cam ostendit actionem substentatiuam respectu [illegible] a deo esse aliam ab actione dei creatiua illius

10m cam querit utrum possit probari res fixas [illegible] substentari a deo obmittit ex hoc sequitur [illegible] creatura seu fieri et [illegible] obiectio [illegible] presentis et agente deum [illegible] opari et soluit ostendens quod non sic dici debent [illegible]

11m cam ostendit ex 4o c. actuum apostolorum et primo ca. ad col. et ex 11o ca. li. sapientie et ex 38 [illegible] ac [illegible] ca. li. iob omnis creatura [illegible] in esse depende a deo

12m cam ostendit ex natura actionis quod agens [illegible] sit tam suo immediato effectui

13m cam ostendit ex generatione agentis [illegible] esse [illegible] agens sit ad suo immediato effectui

15m cam expositis [illegible] rationibus [illegible] q animans quod non agit animando corpus animat [illegible] substentatione [illegible]

14m cam [illegible] modos agendi dei recapitulans ostendens [illegible] [illegible] et possibilitatis [illegible] modis [illegible] operis creatiue

16m cam inducit dubitationem de cooperatione dei immediata in actione agentis creati ea [illegible] a [illegible] de [illegible] supportate et [illegible] inferens quod est ineuitabilis [illegible] et sumus [illegible] omnis actus creatura producitur

17m cam supposita huiusmodi operatione dei in omni ope creature ostendit deum [illegible] non uelle operari [illegible] creatura sic agat

18m cam obicit cognitum esse deum in omni opere humano ita coagere quod ipse totum et totaliter actum efficiat uolu[n]tas humana [illegible] obmittet

19m cam soluit ostendens ex hoc modo agendi dei [illegible] quod [illegible] naturalis [illegible] ut [illegible] experimentali ostendit [illegible] non ita coagere

20m cam ostendit multa ratione clara quod deus non ita coagit creatis agentibus ut uelit actus ipsorum ipsis nolentibus ex toto producere

21m cam ostendit [illegible] supposita ista cooperatione immediata dei [illegible] in omni actione [illegible] quod non [illegible] dei cooperatione est [illegible] [illegible] in humanis operibus

22m cam suadet nullam talem cooperationem dei immediatam esse a [illegible] operibus ne forte deus [illegible] per auctoritatis

23m cam obicit [illegible] posse argumentum ex actione substentatiua dei [illegible] et soluit ostendens quibus modis agendi actum malum et quibus non de culpa et [illegible] ualet [illegible]

25m cam iterum obicit de actu malo quod [illegible] est quod deus sit actor eius in eo quod malus et soluit ostendens [illegible]

24m cam [illegible] seu suadet deum non sic immediato cum agente creato actus [illegible] producere

26m cam recolligit unum argumentum ex omnibus predictis in 16 et 14 libro de uoluntate diuina ostendens quod non efficiat in euitabilitate [illegible] [illegible] operibus

27m cam [illegible] et [illegible] sub [illegible]

28m cam ponit aliud motiuum [illegible] futurorum [illegible] deus [illegible] et soluit ostendens in illis auctoritatibus [illegible]

29m cam ponit 3m motiuum [illegible] futurorum [illegible] nouitate seu [illegible] operum humanorum quod [illegible] et [illegible] de actibus [illegible] et per idem [illegible] [illegible]

30m cam soluit [illegible] ostendens [illegible] de mutatione [illegible] et non illud quod [illegible] quod [illegible] mutatio presupponit mutationem [illegible] et soluit [illegible] idem [illegible] in actu et suo effectu

31 cam ponit 4m motiuum de prouidentia et dispositione diuina [illegible] futurorum et [illegible] dissoluit et [illegible] obiciendo difficultatem [illegible] soluit

Iohannes

Iohannes [illegible] suffice [illegible] mei [illegible] de uoluntate diuina [illegible] qua conatus sum [illegible] arguere [illegible] omnium actuum humanorum [illegible] si [illegible] [illegible] ego ut [illegible] omnium futurorum [illegible] quod omnis actus [illegible] sit a deo dicat enim [illegible] non nos estis qui loquimini [illegible] qui loquitur in uobis [illegible] actum [illegible] qua hominibus [illegible] dicat apostolus quis enim nouit [illegible] aut quis consiliarius eius fuit aut quis prior dedit et retribuetur ei quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia [illegible] omnibus illis laboraui non autem ego sed gratia dei mecum et multa similia in scripturis que magis [illegible] actum [illegible] eius quia [illegible] ad [illegible] non [illegible] a creatura consequitur quod [illegible] actum [illegible] non [illegible] actione uoluntatis humane [illegible] est [illegible] seu [illegible] non [illegible] quod [illegible] dei non [illegible] impediri potest et maxime [illegible] dei [illegible] est [illegible] creature [illegible] seu [illegible] dependet ab ea et sic [illegible] quod [illegible] dei [illegible] actus [illegible] ab homine impediri non potest [illegible] est [illegible] hominis et [illegible] dei [illegible] est ex se est [illegible] [illegible] inferiores intelligo quod [illegible] [illegible] diuina [illegible] non potest impediri [illegible] dei [illegible] actum [illegible] est [illegible] et [illegible] eius [illegible] talis effectus est omnino ineuitabilis creature et multo magis quilibet alius actus [illegible]

Incipit lib. xviij

sit in creatura productis a deo et per quod omnes effectus
sunt in creatura et natura non contingens. Et si ut ad
primum simul cum meo motu exponam certe modo
tractu ad 2o. primo ex ipso et per ipsum et in ipso
sunt omnia. Et in ipso illud actum in de eo
dictum quamvis non longe positus sit ab uno
quoque nostrum in ipso enim vivimus movemur et sumus
et 4a dicta posita in facie scriptura sic quod omnes causa
non solum sit a deo agente totaliter sit psalmista omnis
dixerunt quod est quod omnes causa per ipsum ponere
sibi invicem substentare non tantum manu huius
vel unius et esse in ipso et hoc vel esse per ipsum
et in ipso ut quod nisi deus non actu dei sunt
causa divinae primo sunt effectus consequitur vel quod deus
sine actu dei sit causa sufficiens substentans
qualibet creatura quantumcumque actu quod sufficiat tenet
creatura mee sufficit ad productionem illius
vel gratia si dicat sum in me productio a
candela illuminare substentari sufficit aliud
candele et eius actione in me sit vel
psalmista ratione et ingenio naturali ita vel eorum
per lumen candele et eius actu sufficit producit
lumen in me vel sequitur vel quod actu dei qua
substat creatura ipsam creaturam sufficit producat
et sic primo modo potest a causa ingenium sicut
potest fieri a causa quarta in causa dei potest
in consentiendo dei in agendo ut vel et ut causa
videatur quod dico tunc actio voluntatis quod secundo
notantur liberi libertate et deus deus sufficit
sustentat per actione eius in ipso et causa eius
et ipse substentans et sic ut dicitur candele
actione quod actio in ipso causa substentat ipsam actio
sufficit producat quod vel actus sit substentatione
tamen in in quod per substentationem ipsius
ideo et quod natura quod sit et natura contingit
seu producit et si quod hic actu dei sufficit pro
primo ad ipso et sum esse de hinc actio agendo
et tenendo et substentandum et producendum patet.
et sic sufficit hic actio ad prima ipsius actus
sit sufficiat hic actu ad primam ipsius actus
producto et ita si nos humana nolli seu
non vellet actu eliceret non minus fieri et tamen
actus a deo item actu sufficiat producere
et sic sequitur quod non illum actu aut aliquem
patere non potest aliquatenus impedire ut
dicitur ut vel quod esse quod sit et a voluntate
et tunc impediri non potest in creatura et necesse
sit ex hoc psalmista omnes affirmant vel vel necesse
est ergo quod esse quod fieri quod fiet de necessitate eveniet

Ricardus difficilia sunt valde
que obviantur vel in verbis opinionem gratia
qui omnes sunt ponunt tales agentes potest
primam nisi non deductione in primissa

ut videatur ad agere et deus vel quod oppositum
responsione ingeniosa ita ut non negemus eius
actiones ut igitur ramos vigore plenius agnoscat
stamus namque radius principii expedit in sanc-
tam quod volo acute adducere quod deus dicitur ut
in vel agere causas quomodo non tractando de
agere sic in primo agit causa et etiam nullo eius
presupposito in scripto et hoc modo actionis locus dum non
gemisse die 4a ab omni opere quod patrat. quod 2o causa
ut ex tunc quietus ut testimonio ita agit ut esse
primordialis instituta divinitus alio modo dicitur deus
agere non causando sed mentem et sufficit causa agentis
natura suo supposito causam naturalem seu formam
in per agit per quod motum agit sit singula ut verbo
utar scriptura actus suum in materia sive disposita
per agentia naturalia ut per actus formare tamen
actio formam presupponitur seu materia et potest dicitur
sic tertiam in quo hoc sit modus agendi dei
naturalis quodam modo quod ipse est instituit in prima
naturalis agente et consistit de contione naturalem
spei naturalis. superi humane sed libertate quae voluntatis
sit liberum et voluntatis quo ad eam sit omnis
actus eius et cetera 3o modo dicitur deus agere libere ita
quod non naturalis modo. praeter non per supplectiones
operis naturalis primarii quod prout tamen per scriptura
producendo actu gratiose vel aut praeter cursu
nature primitus instituta quando agit miracula
multa manifeste suscitat de mortuis vel de quo
dicitur opera que ego facio testimonium perhibent de me
quod potest meus usque modo et ceteris quomodo forte
populantur in nobis constituta gratia seu
virtutes quas theologicas vocamus quod dicit
apostolus ad gal. 3o capitulo caritas diffusa est in cordibus nostris per spiritum et
apostolus ad gal. 3o capitulo dicitur vel spiritum et
operatur virtutes in nobis et fide spiritus 4o modo agit
ea operatur omnibus atque vel spiritus quo modo agit
deus cum voluntate agente cooperando ad eius effectum
primo qui modus dicitur facere difficultatem primam
quia tangit quomodo dicitur invenire ultro perfecti potest
tamen ut vel cooperante dicitur vel primo dicit
Io. 15o capitulo sicut palmes non potest facere fructum a
semetipso nisi manserit in vite sic nec vos nisi
in me manseritis. Ego sum vitis et vos palmites
qui manet in me et ego in eo hic fert fructum
multum quia sine me nihil potestis facere. hic
modo agit deus conservando et substentando actus
causas per conservationem influentiam naturalem et ob hoc dicitur
agere effectus aliorum agentium. vel dictum puto quo
de auctoritate et predicari hesterna die. tu fecisti
terram et celum et quicquid celi ambitu continetur in
eum deus fecit omnem potentiam activa quod celi ambitu
continetur. 5o modo deus agit omnia observando
substentando ordinando atque disponendo. ut praeter
sapientia quod attingit in a fine usque ad finem
fortiter et disponit omnia suaviter de quomodo

Nota quinque modos agendi dei

agenda accepimus aliqui I Jo 2° ca° pr meus
usque modo operatur et ego operor

Modus non ad agendum pdcam difficultatem
dicta prima Gr. facit quam 1° modo deus agit
actu mediato et actu beatifico 2 3 ex operibus coniu
dd Gtutum mediantes tamen actu immediato sic enim
dicit apls ad phil 2° ca° deus enim qui operatur in
nobis et velle et perficere pro bona voluntate non autem
et nos hic dicitur operarimur non dicit apls dum
tempus habemus operemur bonum ad gal 6° ut per
nos inuitaret ad operandum dicendo operamini
non abum qui perit Jo 4° ut parabolam operantium
in vinea nobis proposuisset Mt 20 ut operaremur
attenamus ut petrus dicit in omni gente qui
timet deum et operatur iustitiam acceptus est ille
actus quo non data est ad hoc scriptura sacra
testi quia per magna parte continet exhortationes
comminationes et promissiones ad bene operandum unde
liquide est tenendum quod et nos actu bonum volentes
agimus et deus similiter una tamen est actio virtutis
actus productus quamvis non ad actionem ab ea distincta
producitur sed immediate ipse actus voluntatis ab ipsa
voluntate procedit ~~principaliter deus est assistens~~ seu
producitur tamen ab agente immediate virtute applicante
ad opus et eadem actio a deo procedit principaliter deus
est assistens ... tamquam ... et multas doctus est
in scriptis aut sapientia aut potentia aut bonum ... in
distinctione apostolus ad cor 12 velut a virtute
habilitate et fortificata voluntate ad bene agen
dum ut placet quibusdam et in tamen a virtute
habilitante et facilitante tamen ipsam voluntatem ut agit
ut virtus moralis a ... sic agendo dicitur
actum virtuosum ... virtus activa non immediate appli
catur ad actum sed immediate disponit activam potentiam
seu habilitat ut dicitur in dispositione deus primo modo
quo ipse est caritas aut virtus spiritualis aut sapientia
intellectus consilium fortitudo scientia pietas aut timor
aut 2° virtus theologica sic multis videtur debere
de deo intelligi sic facit aut supplet quo
ad actus illos virtutum producendos ab intellectu
seu voluntate ut deus attingit hoc modo actus
immediate ad actum seu effectum productum sed ad
agens immediate quoniam effectus puta intellectum aut
voluntatem unde patet quod actio deum hoc modo agendi
vel actus voluntatis meritorii non est 2a actio
quam actio voluntatis sed est eadem et ipse actus
merendi et ideo non est prior nec potior ut
in contrarium accipe sed est ipsa actio causatur
et ob hoc hic actio dicitur pendet a causa ...
a voluntate et ab ea tamen a ... agente
applicante virtute sua productiva ad agendum

producitur ita quod ex hac coactione dei cum voluntate
nulla est maior necessitas in eventu seu contingentia
actus quam sit ex coactione virtutis moralis

Voluntates unde quod in hoc modo agendi
deus non immediate attingit ad actum Nota
dus Sed virtus moralis seu prudentia
quod est principium actuum et agens non virtuose actum
immediate attingit ad actum virtuosum tunc non
tamen dispositio agentis actum voluntatis et quod hoc non
agentia disparata non habentia in hoc modo agendi
ordinem sicut prius et posterius sed in ordine
agentium et ordinatorum ad productionem huius
effectus unum secundum tenentem et certe non concurrunt
sicut due candele concurrentes unum lumen agentes
aut due faces sub una olla unum calorem
causantes in ordine agentium unum quod dum hunt
et non dividuntur secundum prius et posterius sed simul
nunc in hoc modo agendi esse concurre. Ex hoc
quod consequitur quod unum agentium istorum non est dispo
alterius agentis quam dispositio et dispositivum
sunt secundum distincta in ordine agendi et
non sunt nunc concurrentia Item si sic in eodem genere
concurrerent tamen dispositio illa non sit agens voluntatis
tamen ~~per male~~ sic male non dum ~~...~~ ipsa sic
agit seu nos coagit sicut non Et ita homo
indoctus habet in voluntate actus virtutum et
vitiorum et nos in nobis bene et male volumus quod
nobis in intus prudentia et morales virtutes
et vitia in nobis actus efficiunt voluntatis et sic
nobis in intus merendum et morale peccatum
et 2a infinita absurdissima sequerentur Item 2m
hoc per coactionem virtutis moralis seu intellectu
alis scilicet prudentie aut sunt actus esset intensior
sicut quia si equali conatu a sola fieret vo
luntate et ipsa non coagente sed sequestrata
quo de actione per dei pars aut 2° modo esset et
actus voluntatis remissior unde clare sequitur
minimum propositum scilicet quod actus voluntatis saltem quo
ad causam secundum dictam remissum non pendet ab
actione virtutis inevitabiliter accipit ut
per quos inevitabiliter assumeret ex simili coactione
dei Et ita si dicatur predicto modo deus coagere
voluntati omnino consequitur quod secundum deus actus pro
ducti a voluntate effectus nulla inevitabiliter a dei
cooperatione acquirit

Et si forte dicis quod deus et voluntas
in hoc modo agendi inseparabiliter agant sicut
duo trahentes navem inseparabiliter tamen effi
ciunt quorum neuter 2a per se tamen
solus efficeret istud stare non potest quia ad trahen
tes navem ut ad magnum pondus ut ponis
tamen efficiunt sic illud efficiunt ut si alter
solus traheret et pondus esset in duplo minus.

aut si non esset impediens super virtutes aut vicious
1° 2° 1e solus actus intensus fortiori efficeret quam
volunt agere et vos sine virtute coagente cum
vicious non impedire ab actu qui agitur est
si non concurrit 1ª cooperatio seu coactio omnino consequitur quod
sola sola nos actum suum conatum efficeret quam
non minus intensum imperfectum habet et sic
exemplum ad propositum non valet Et forte dixeris actum
voluntatis non habere partes qualitativas Sed contra forma
indivisibilem probo et forma sit multi et tamen dicatur
quod nulla forma spiritualis aut accidentalis est divisibilis
qualitative sed potest esse indivisibilis et contra hoc
quod talis forma efficitur a duobus tota efficitur
ab utroque non sic ergo videtur intelligi quod sicut
candela agat unum lumen ad exequendum duobus
luminibus sic unum lumen quam habet suppositio procedere
videretur non super dictam istud non obviat huius
quod diximus quia quantum non sunt in actu voluntatis
necessario ... forma partes qualitative huiusmodi quales
esse ... cum ... talis forma ad nos effectum non
sicut ab uno ... intensa ... intensa et ob hoc sufficit ... propositum quam ... hoc
... nos suum actum producit sine
deus aut virtus moralis coagens sine non
et per consequens quod ipsa agat non est in ... ... candela
de ... ... quod una candela lumen ...
non impediret ob hoc quod alia candela illi coagens
necessario ... agendi ab aliis candele cooperatione
... | Cum non possum hic dicere

Johannes | quod cooperatio dei impediatur
actus ... non efficiat actum productum magis
intensum aut fortiorem quam sola nos ...
efficeret ... actum producendo immediate coagit

Richardus quod sic esse possit ... non ...
... cooperatione immediata cum aut
virtus moralis cum voluntate non sit actus magis
intensus nec fortior 1ª cooperatio ... nec est
... Sed ad productionem ipsius actus omnino
superflua ... quod superflua esse non potest omnino
nulla cooperatio talis existit Si tamen non
roborett actum 1ª cooperatio ea posita seu
remota equalis est actus ... actus
est ... non ... Et sequitur ... illa cooperatio
ex quo non est ... actus volunt... quo ad
productionem ipsius ... actum illi
... et si ponatur ... sic actus
quod si deus immediate cooperatur ad actum ...
... non possit operari nisi ...
Et sic cogitatio esset quod potest ... finita sit
voluntatis ... cooperatione

supple ... non ... cogitatus ... tam
... voluntati coagens si non roborat actum vel efficacius
... ut coagat ... omnino esse non ... actus ...
quam posita ipsa seu remota actus ... et de
... omnino ... ...
... cognoscendo ... in ... electoris non ... ut
... ut ... ... quod si
deus immediate producit actum ... coagendo
... per 1ª cooperationem actus ipse esset intensior
quam si a sola fieret voluntate Et sequitur ... ab ...
... non ... applicat deus voluntatem suam
ut virtute ... agit actionis

Dicendum ... non ... ... quo ... non
... intellectum consistendo illi vel ... virtus
moralis aut specialis ... illud intelligi non
... nos est qui loquimur Sed ... ...
... ...
... ... an experimentum ... ...
loquitur ... et alia multa similia ... ut intelligatur
deus prius et principalius agens quam nos ... aut
actus intellectus ... Sed ... actus non ...
voluntatis ... ... non ... quod nos
ut dixi sua potentia activa applicet ad productionem
actus non aut deus ... non ... et ...
... ... agendi ... super ... quo
... substentat ab ... omnes ... ut dicit
apostolus de ... dicens ad col ... ...
et in ipso ... sunt et ipse est ... omnes et omnia
in ipso constant et ad ... ... ut
... non ... ... supportatio seu
substentatio ... ut ... ...
... substentatur ... quo ...
... et ... substentatur ... et ...
a ... non ... in ... suo ... ...
in ... ipsius esse ... hoc constat quod eque
... intensa sive ... ...
toto suo ... sicut ... ...
... in ... sive ... constat quod eque
pendet ... a ... ...
esse ipsius ut sic ... ... philosophos ...
intellectum ... in esse a ... ...
... aut in ... virtute Et ...
... in esse ... ab ipso ... qui est
... substantia ... ...
... ab ... in quo sunt ...
... ... aquibus ... Et ...
... ...
sine quo ... ...
sufficit ... non ab ... est a ... ...
... est ... ...
... lumen ut ... ... de actione ... ...
Et ad actum ... Sed ... ... ab

ipsa lumen quod consequitur deductionem sicut apprehendis quando sic ponitur distincta sicut illa actione ex quo de novo fuit etc. videtur in ipso instanti quod esse non potest aut alia actio producta esset et non per actionem intelligo quod incepit et partialiter standum est in prima actione quod illa non est producta per aliquam actionem a se sed a lumine in medio. Quod illuminatur est lumen in medio causatum et substentatum a deo et a corpore lucido secundo agente et a subiecto dyaphano quod recipit vel lumen a nullo tamen eorum sufficienter sed quantum tunc alia omnia essent simplicia sed a singulis simul ad eam certa quantitas seu in modo. Et sic patet quod non est bona conclusio qua intendebas quod deus sufficienter substentat omnem creaturam. Si esse intelligo quod deus omnem creaturam substentat sine subsistentia naturalis agentis verum est quod actio dei substentativa sine substentificatione dicatur semper actio sine ipse sufficienter creaturis substentatur. Et non ad sufficienter quod est a deo solo, sed inde sufficienter quod est ab ambobus cum agentibus sustentativis creatura sicut actio corporis lucidi si sufficienter substentet lumen causatum in medio non tamen inde sufficienter quod est actio lucidi si solius sed inde sufficienter quod est ab omnibus talibus agentibus illam actionem substentante lumen causatum nec tamen istud debes dicere quod deus est causa diminuta vel aliorum effectuum ut hoc dicatur de naturalibus agentibus quorum nulla potentia habet sufficienter simpliciter ad producendum quod deus est potentie infinite et simpliciter sufficiens agens ad omnem effectum quod constat de creatura productione prima in qua deus omnino non coegit et ob hoc numquam dicatur aperte deus est vel aliorum causa efficiens diminuta nisi intelligendo quod non sufficienter actu producat . absque coactione agentis causati quam intellectus satis est notius tamen deus causa sicut est ad diminutum deus ascribe ut ante plenius capias quod hic dixi. Circa actionem parvis est conservatum substentativum et conservatur a fine scilicet conservandum a deo subiecto subiecti decadent sicut quousque alia actio nisi ad aliud ea conservans inter sibi. Et tamen prius quam conceptionis conservant a deo ut communis, sed non a deo per actionem solam in quantum conservant immediate conservant inferius sibi alioquin illa sola conservatio sine conceptione sufficiens fuisset ad ea conservando sibi subiecta quod bene non est quod consequitur quod deus aliter conservat seu substentat post conceptionem quam ante conservavit et sic clare potes inspicere quod actio dei communis conservativa in se non est sufficienter magnitudo est dei et solius conservatio ipsius sed ipsa actio

magnitudine est ab omnibus simul talis sufficienter substentet.

Quod non obstat conclusionem quod omnis actio sufficienter creaturam substentat sufficienter ea producat potentia ratione et dispositione intelligendo quod creature sive sibi et aliis rebus quam esse non est simpliciter inficii ab agente extrinseco aliud substentandum quod res ille que insunt sunt actiones aut per actionem agentis extrinsecam conservat in esse de quorum numero sunt lumen corporis primi et actus voluntatis et intellectus ac est motus quando sive creature producte plures non eas quod creatura sic indigent simpliciter tamen efficiente extrinseca post eam productionem sic ingeniosa productione ipse et ipse quod cum verum in de [illegible] simpliciter dum sunt sicut quantum agens et producens quando quantum omne eorum actu pendens a causa actu eas extrinseco agente non autem dum aliqua creature sive ipse post primum esse earum sic quantum seu generata quam ille non egent ea extrinseca agente quantum sed egent solo sibi suorum diminuta principia substentante de qua attingent illud actum s. in ipso vel numerum moventem et sunt. Et sic ad rationem. In ipso sunt anima et si ad rationem post creationem ipso constant et multa similia vero constat quod creature sicut sensibilibus non est illud quod ponis . quod omnis actio quam eas sufficienter substentet eas sufficienter producat quantum tamen actio substentante eas conservatur actio post productiva earum ab agente extrinseco nec sit tamen ante sine ipsa actio in non substentativa prius sunt productivus . productiva quantum de non esse ad esse sine non dum tamen non modo dicatur esse productiva cessante agente extrinseco sed conservativa vel quia nunc non sit ab agente producente a quo prius fiebat et ob hoc non esse simpliciter [illegible] quod actio dei substentativa [illegible] magnitudine simul eas sufficienter a principio producit quantum a principio oportuit aliud aliud agente a sua generatione nisi deus eas causasset et tunc alias deus fuisset eorum causa agens a principio et secundum magnitudine a me simpliciter sepe quod preterea in quo modo agenti de dicatur quidam agens extrinsecus insuper stendentibus ut dicatur agens intrinsecum de causa aut sensibilis principio dicatur posse quod omnis actio sufficienter substentativa eorum esse sufficienter productiva eorum quantum quomodo in ante sic filius seu verbum patris simpliciter generatur a patre et amor patris et filii . spiritus sanctus simpliciter procedit seu spiratur a patre et filio. Et ita quod est creatura sit producta simpliciter generatur simpliciter fit et simpliciter producitur quantum sic de toto ita quantum ipse sit . et in principio eius origine sed actio dei substentativa tamen est . actus voluntatis seu actus alius huius

magistrum dicere est secundum intelligere non sufficiat actionem rem conservandam sine hoc quod agens exhibeat aliam substentationem et ideo non videmus, licet superius quod sufficit a deo fiebat in sua origine, nec moveat te quod dico agens exhibeat. Exigitur actio intellectus ad volitionem substentationem cum videatur nos intellectus esse communicativum secundum actus quam non debet dici quod non est communicativum secundum actus cum prius actus sit effectus sui mediatus et ob hoc non est secundum ergo intellectus actio sicut deus est intellectus omnium rerum et non omnes res est in ipsum sive in ipso imperfecte ... substentatione constituit quod ex substentatione sive supportatione quod a deo non quod actualitas sive in causa quod voluntatis magis quia substentatur a sua voluntate ex quo substentatio sive actio dei substentativa actus hominis presupponit eius productionem arbitrariam voluntate nec magistrum est actio substentativa a deo sufficit poterat ex eius productione primaria

Johannes distinguo actionem dei substentativam vel fixe ab actione dei productiva illius in primo suo esse et non continua distinguitur et per consequens distinguitur.

Riccardus an non videtur quod actio dei substentativa talis sit qua ipsa res creata producitur quam actio dei substentativa eque est in primo illius origine ex toto tempore quam actio creatione productiva illius non est nisi in prima eius origine aut saltem non est eius actio in prima eius origine vel actio dei et actio agentis creati productiva si habet distinctionem considerandum etiam potest responderi quod alie res create pertinent a deo producere in prima eius origine et aliter tempore quam deo respondeo intelligo et non est opus et quia distinctione actionis dei productive illius et actionis dei conservative cuius quia prius valet vera assignare dum tamen aliud fiet a deo distincte in se sufficit tollere difficultas arte superius introducta

Johannes cum non possit intelligentes ... et mala eius at cum mediata dependet quando sit omnis perfectio intelligere videtur dico quod possit probari quod res facte a deo sive divina sua sunt cum eas quia substentatur quam per hoc consequitur quod res fixe equales sunt an et omnes sive fieri ... et gignere sicuti ... sunt ille res quas pluries notamus gigni

producitur et sunt quam hoc supportatio vel a deo ... earum factio seu generatio actus enim non videtur quod sit ad quod conservatio vel quasi in loco diu dei dici non possit quod deus per factum suo opere ita permittat illud per se existere ideo cum non videtur suum opus ita perfectum ut possit per se sufficienter existere sicut alius artifex suum opus ita perficit ut sine artificis indigentia per se permaneat ut actio agentis naturalis ... ita perfecte generat quod generatum ita per se sine indigentia generantis perfecte existit sicut si generans sunt esse dicitur omnino non modo maxime cum perfectio actionis et modi agendi propius sit deo tribuenda quam cuius creature et videtur quod actio et actio multo sunt nobiliora aut erunt que a nullo dependentia quia ea que dependent ab alio substentatione quam ex hoc dicitur quod probant philosophi quod substantia est perfectior et nobilior accidente quia actionis est a substantia in suo esse dependentia et non dubium quin res ille quas pluries supra appellavi eo sunt minus perfecte certus quod quia dependent in suo esse ab alio substentante

Riccardus quamvis substantia quamdiu sit substentatur ab deo sive per hoc dicitur quod fieri sive non non tamen dicatur quod gigni seu producitur cum non dicatur gigni aut producitur nisi illud quod sic fit ab alio quod tunc noviter fieri si autem non fuisset fuisset sine esse ... supra de rebus pluries ... quod ille res quas iam sunt quod ... de novo fierent si antea non fuissent non autem sic sunt res fixe ut supra ostendi et ob hoc prius dicitur suo modo in excogitata quod fieri ac substentari saltem a deo non tamen dicuntur quod gigni seu produci quia ex hoc non videtur consideris substentationem vel fixarum a deo esse prius solam conservationem localem quam sit magis ... dicuntur manere ... prius generatio seu productio ... non possit

Quod autem addit te non videre dicere nos item intellectus substentationes ... forsitan est quod magis intellectus ... philosophorum quorum est cor insipientis ... quia ... sicut ... paul actum ... in ipso vivimus movemur et sumus quod ab ipso in vivendo ... dependemus quod ... eius ... sal ... cum dicit omnia in ipso constant ... omnia in ipso et per ipsum creata sunt ... consistentia omnium in ipso distinguat

Ca^m ij^m

a parte formali eorum productione ab ipso quia per ipsum facta sunt per efficientem et in ipso tamquam in arte prima sunt causata. Non enim solum ordinata sunt haec deo quod sic patet secundum dictam vivere esse et moveri in locis in quibus locantur et in motis qualitatibus et quantitatibus nos corporeis et corporalibus et in ipsis constat nisi fortitudinis talitate a primo et connexa sunt includi cum dicatur omnia constant aut in ipso sunt illius talitas nulli alii ubi creature potest attribui. Et ideo non potest dici pariter de illo quod nos in illis vivimus movemur et sumus ac in illis consistimus secundum [illegible] ita assumus ex illo [illegible] sicut quod dicit in ipso constat vel ad plura quam aliquis si angelus esset ea [illegible] causare secundum philosophi dicunt motores celestes esse. Et ipse angelus sunt esse sue essentie producto secundum angelus tam bonus quam malus non dicitur potest nobis coexistere dicitur et congruere quia res hoc in angelo constaret quia in illum non est unde colligitur quod sic modus loquendi in ipso constant substentacionem actualem includit unde hic dicitur Sapientie xi Quoniam [illegible] ipse non sit de ratione [illegible] diligis enim omnia que sunt et nichil odisti eorum que fecisti nec enim odiens aliquid constituisti aut fecisti quomodo potest aliquid manere nisi tu velles aut voluisses aut quod a te vocatum non esset conservaretur. Ex quibus verbis colligitur quod res per dei benivolentiam permanent et per eius vocationem conservantur unde constat quod non eas creature secundum philosophi dicunt conservat [illegible] sic agit mediante [illegible] alioquin non [illegible] exigitur eius nobis quod et si non vellet nobis conservare [illegible] permanerent si [illegible] motor suus conservaret eas secundum [illegible] probabit quod [illegible] quia natura agit in mediante [illegible] motu ab eo apte [illegible] unde Job arguit [illegible] potentie et misterio Job 38 capitulo ita loquens ubi eras quando ponebam fundamenta terre indica mihi si habes intelligentiam quis posuit mensuras eius si nosti vel quis tetendit super eam lineam super quo bases solidate sunt aut quis dimisit lapidem angularem eius. Et infra nunquid tenuisti concutiens extrema terre et excussisti impios ex ea [illegible] ad literam unde innuit quod ipse est mole terre basis seu substentator et loco angularis lapidis substernitur et tenens eius extrema ne dimittat quasi ea concutiens unde quidam [illegible] et sequitur [illegible] sapientia et prudentia [illegible] vestes dei ordinacio eius sublimitatem gloriam et decorem sicut modo

Si habes brachium secundum deus et si voce similiter tonas circunda te decore et in sublime erigere et esto gloriosus et speciosus indue vestibus disperge superbos in furore tuo et respiciens omnem arrogantem humilia et respice cunctos superbos et confunde eos et contere impios in loco suo absconde eos in pulvere simul et facies eorum demerge in foveam et ego confitebor quod salvare te possit dextera tua. Et si apte dicitur non potes sic te [illegible] agere et ob hoc non habes brachium [illegible] secundum deus qui ad [illegible] decoris sublimitatem et gloriae [illegible] omnibus velut vestibus quibusdam quas defert induitur ex quo constat quod sua fortitudine [illegible] supportat velut vestimenta que sunt [illegible] David psalmo ciii [illegible] benedic anima mea domino. Domine deus magnificatus es vehementer confessionem et decorem induisti amictus lumine [illegible] gloriam et decorem indutus es amictus lumine sicut vestimento extendens celum sicut pellem qui tegis aquis superiora eius qui ponis nubem ascensum tuum qui ambulas super pennas ventorum [illegible] qui ponit nubem ascensum suum qui ambulat super pennas ventorum. Ecce quomodo [illegible] magnificentiam vehementer affirmat eius magnificentiam describens [illegible] gloriam et decorem et lumen velut vestimento inductum est in hoc quod nubes sunt deferentes eam velud [illegible] ambulat unde constat quod [illegible] substentat [illegible] attingit a fine usque ad finem fortiter ut dixi supra [illegible] substentacionem omnium [illegible] actus [illegible] non tamen intelligas hanc dependentiam esse imperfectionem [illegible] principaliter perfectionis [illegible] dependentiam quanto [illegible] melius tanto magis summo opere [illegible] ipsum substentante [illegible] esset melius si non taliter ab eo dependeret quod [illegible] deus non omnis artifex [illegible] efficere ut opus eius ab eo non penderet sic summe [illegible] ipse deus omnis artifex suo operi imbibitur ut melior sit illi qua opus ipsum sibi [illegible] ad eius aut [illegible] cogitare [illegible] opus eius sit [illegible] vestis eius [illegible] ad perfectionem [illegible] ut possit facere opus non ab eo dependens quam hoc perfectio agentis qui tale opus ex toto

producat quamvis non possit quam sic arguitur contra
potentiam. Et non sumit potentiam
Est autem supposita fide non tamen vana sed
evidentia de ratione omnium dicitur a deo per
rem aliqualem ... clarat quod providere
quamvis est creationem et naturalem productionem

Johannes creatio non presupponit in suo agente
nil productum sibi, supponit **Ricardus** non
potest agens agere nisi prius ante se cogitet
et se amat actus cogitationis et dilectionis quo
ducitur et est productio naturalis ut iam loquimur de
naturali. Contra quod distinguit inter creationem duntaxat
et sic hunc actum non presupponit in suo agente

Johannes melius quod creatio non presupponit presupp
positum agens magis agens sicut autem licet agens
solum presupponat tamen presuppositum tempore sibi
et ob hoc contra illa actio naturalis productio ...

Ricardus contra de ... actione et corruptione
ut puto ... sermonis et quod sic ... et
illa in sibi **Johannes** sic puto **Ricardus** postquam ... omnino ... non
potest intelligi non esse in ... tota ...
... et ... tota quam si ex ... inter ...
... esse ... non ... tota ... illius ...
... esset non agere nisi per medium quod ... cogi
tatio non est quod ... agat in ... nisi
propinqua ... non ... intelligi non potest
sicut per agens medium ... quam ... agens
medium ... non posse facere
... sic nunc facere posset
quo ... ratione ... forte posse corrumpere
... seu ... salte ... te
... ita quod illi
... ... **Johannes** agente
... ipsa ... **Johannes** agente
potest ... negare non possumus quin non agat
... in ... nisi per propinquum ... ut
... sic de agente ... si enim per
nobis agentibus ... sufficit ... et per
... sufficit ... nobis ... per
velle ... non est ...
sic agere non possit ... nos autem velle
possumus ita agere ... sed ...
... magis potest videri quod ... velle sic
posse ... potest sic velle potest ...
... nobis ... sufficit ... effectum ...

Ricardus sic ... sibi ... omnipotentis
... voluntati ... Et velle agere
... ab ea sic enim ... omnipotenti
... non potest ... quod ... ratio ...

actionis quo actio ... dependet a suo agente
quod ... est actio quam sublato eius agente nulla
actio remanet nunc autem ... autem ...
potest in esse ab actu distante ab ipso intelligo
de ... distantia ... intelligi potest sine
... sublato ... ab eo
distante sicut si esset alius ... ab ...
distans ab eo intelligo non hunc ...
in quo dicitur deus non esse ...
... intelligi ... manere isto ...
... in ipso ... sine ...
... possit intelligi. Contra quod ... remanet ...
sublato ... quod ... autem
... potest cogitari agere ... et ...
... seu actio non ... potest ...
... agere in ... ab ea et per quod
... sic agere non potest ... non posse
velle ... quod ... quam
sic ... velle ... quod
... esse ...

Hoc idem constat ex conditione agentis
quam agens non potest agere naturali actione
... in ... sine ...
infiniti ... agens non possit naturali
actione agere nisi aut volendo aut movendo
localiter aut influendo ... formam impressam
quod aut moveat distans ab eo ...
localiter non video quo intelligi possit quin ...
... motu ... non ... sed
... sic ... dicitur agens
sic movere in ... vel sub
hanc ... si ... motu ... autem ab ...
impellere ... aut tendere ultra ...
... illud ... seu ... et ...
et sic posse ... movere potest ... manens
distans ... de actione influentie quam
influentia esset ... ex qua ...
esset ... et sic si ... agens ...
possit ... influeret illam
influentiam ... non ...
in forma ... ab agente distante
quod in illo passo ... sic quod non ...
posse intelligi quo agens ...
... actio ... aut ...
... et sic nunc potest ... intelligi
quo agens naturale sic ageret ... consequitur
... quod nunc agens voluntarium sic agere
potest ... nobis aut ... actio ...

infinite non adnichilat vel innovat agendo potest
vel mutat tamen modum agendi potentia naturalis non
agitur potest agens voluntarium potest infinite in medio
agere in continuo constat ergo quod creato non potest
fieri nisi a potentia simul creante cum creato et in
omnibus parte et per consequens non adnichilato sed
et per potentiam sine aut continuatione simul creante
eam vel creare adnichilando et eam servare preter
illius quod si posset eam hoc non posset nisi
per potentiam suam infinitam sublata per potentiam seu
per impotentiam voluntate ab ipsa potentia infinita
remanente potentia infinita quod naturalis agere eadem
actione conservetur quod agens naturale sic
agere possit et per consequens contra conservatur ut natura
naturalis potentia excogitari potest aut posset sic
esse agere in infinitum mediantibus ab ea quod non
potest excogitari rationalis sit agere potest et ob
hoc philosophi omnes simpliciter necessarium esse dixerunt quod
in omni actione agens et actio et movens
et seu motus sint simul

Johannes negat non potest Ricardus
quod potentia tamen forte excogitari dicunt possit eam
adnichilare ad re ipsam adnichilat agat nec
tamen non agat ad extra intelligo Johannes
vel dico quod agit infinitas quod ad potest agens
remanebat quod actio ad extra esse non potest
nisi non est actu primo non ad intra actio sine
actio valet intelligi non compellor fateri quod adnichil-
ans omnino non agit in hoc quod annichilat et sic si
autem dominum incidas deus quod primo causavit tamen
in nichilum redigeret omnino non ageret Ricardus
non ut questio respondisti quod videtur agens
agit in se sed in ad nisi notare forte ex quo
quidam esse in medio adnichilans non potest voli-
tiva cum tamen philosophos in medio et hoc sed
sed sic non in rationali agente aspectus
et in medio potentia seu actionis et esse sic quod potest
deus voluntate et adnichilare potentiam tamen aut
agere illud adnichilando aut non et non necesse
creature ad hoc quod ob hoc non agit omnino et si
est deus annichilando quod dicta aut intelligi
potest quod destruit seu adnichilat ut hec exprime
quod destructo eorum nequit intelligi in
in vero aut agendo aut subtrahendo
actionem seu activam potentiam substentante
sed hunc in medio corrupit non per actione
in hunc ipsum aut meum sed et per subtra-
ctionem sue conservantis seu eternus effectiva
potentia voluit si formam forme accidentalis
a qua substentatur per voluntate sic potest

a substentatione eius forme subiecte for-
me accidentalis statim decidit per solam subtractionem
sed ipsum actus substentatis si non ipso
subiecto actione remaneret quod esset
prius a subiecto nullam dependentiam haberet
et ergo si ipsum actus a subiecto nullatenus
dependebat subiecto suo sine actione
ipsum actus illesum non conveniret per hoc
actus corporis dicitur aut anime sine actione
in ipsum aut sine ipsum sic sed per hunc
substentaret et non aliter tamen res posse
annichilari a deo per solam subtractionem conservationis
seu potentie conservantis quod esse non potest nisi quod res
stante et veriusmodi in suo esse necesse dependerit
a deo primo ente eas supportante seu
substentante sicut actus a subiecto suo de-
pendet Johannes nescio in quo sine
ratione potero impugnare et ob hoc cum libens
Ricardus autem quod hoc accipio
modos sed agendi dei distinguas ut
clare intelligas quod actio dei est prima creatione
creature agnatus et quod est simul natura ex quo
actionem secundum creature ut per hoc difficultates
possibiles deus intentione a creatione venia
facilius possit absolvere quod actio prima
qua deus non a primo creata producta prestitit
eorum actionem creature aut saltem causalitatem seu
originem actio dei et quod genus generis actione
agentis naturalis supponitur hominis producere a utraque
natura quod remansit in semine et virtute seu
supplenter quod agens naturale non potest ut
ordinatur in libro [illegible] dei [illegible] genus preter
actionem mito [illegible] actiones sic [illegible]
moralis operatione virtutis [illegible] sine hominis
per virtute agentis actio dei et genus creatura
ut dixi cum actione voluntate quod in illa
actione dei deus non generat agendo tamquam
virtutes applicans se in medio esse ad [illegible]
per modum dispositionis ipsius agentis sed virtutis
seu dispositionis agentis non [illegible] modo generat actio dei
de [illegible] modo ad quod producit actionem creature
quod per tamen creatura agens requirit et virtutis
virtute agendi actio dei et genus sequitur actionis
creature ut talis et licet sint una vel
conservare et naturaliter posterior et producere

Johannes per modum actionis dei in
creaturas supius expressisti vel dicitur potest
omnibus modis esse quomodo ut omnibus modos
hanc conclusionem plus et urget quod potest dici
quod deus coagit cum agente creato in medio esse ad
esse eorum producendum et sic cum deus
creaturam substentat interius seu conservat
simul cum conservante creato sic supius audisti
et hoc posui necessario ad explicandum eius creature

Sit pate necessitas ex productione cuiuslibet
causare q deus cum causa productum immediate
produc simul et producere causatum cum condiccio
sit conservacio talis nisi sit talis productio non
sit dicenda necessaria ... non ... dicendum
... cause ... immediate
... immediate productio sit gnalis
... phi ... tamquam primo motori
... gnalis productio influencia quidam ...
ponunt phi ... de hoc modo accionis ...
... supius adducta intelligo ...
pr meus usque modo operatur ... ego modo operor
sed ... fecit sunt ... sic scribit
ysa 26 ca omnia opera ... domine operatus
es in nobis ... opus ... consequitur ...
... accipitur hic ... accione dei supposito
sequitur ... contra ... voluntatis ...
nullus actus illius qui ad actus ipsius
voluntatis efficiens deus immediate illud producat
... non immediate ... non ... per ...
hic ... actio dei ab accione voluntatis quia tunc actio
voluntatis saltem ... seu ordine ... esset
... non esset ambe immediate ... producti quia
due immediate ... efficientes ... ordine
... accione non ... esset
suppositum ... hoc ... non ... actio ...
accione dei ita q actio dei non esset nisi ...
actio dei pendet ab accione voluntatis ...
... et ... hoc actio dei
omnino non pendet ab accione voluntatis ...
... nullo modo pendet a causa ...
... si a causa ... illa actio ...
ipsius accionis ab illa causa pendet consequitur
... illa actio ... a causa impediri seu
... non ... et ... actio ... causa ... necesse
... insepa... sit ... eiusdem effectus
actio voluntatis ... consequitur ut ... actio
voluntatis a causa impediri seu ...
non ... tamen ... motiva ...
... obiec...

Ricardus an ... ... conatus inducit
... valeat ... ... deus immediate
... agentis ... in me ... substentat
seu conservat causatas ... substentante seu
conservante causato ... non valeo ... in ...
affirmat ... non ... ... de accione
sub de conservacione ... supiore ...
de conservacione non potest ... applicare ... de
productione ... ... supponit primo
q ... hoc nisi ... deus immediate
coagit cum agente causato ... si ex
hoc ... sequatur ... cum hoc potest constat
q deus velle sic agere si causa non ageret
... modo ... deus voluit sic

agere ... intelligo Johannes hoc
non possum negare quin ista actio dei ut dixi
... ab accione cause agentis ... ob
hoc si causa non ... deus non sic ageret
... si sic non ageret nollet sic agere quando ergo
... nollet sic ... ut ... dixisti
agere de velle ... intelligo

Nisi forte quis diceret quo ad acciones
... voceretur q deus vult
... tali accione non solum agere causa agente
sed q vult esse ... effectum produci si causa
velit ... efficere ut sit ... sit ... contra
illius effectus ... non sit actu agens illud effectum
... tactum supius ... illud ...
in ... voluntate ... potestate ...
q si tu nolles ... ad ... impelleret
... esse ... voluntas illius ...
... comes ... tam ...
... omnino ... non foret ... nisi ... sic
diceret ... ... non ... nisi q deus
in ista accione non ageret nisi causa agente ...
... ipsa agente

Ricardus multas ... ...
... ad ... ...
deus vult actu ... non ... sic possit
sic ... contra ... motum meum
velle ... q in eundem quo ego vellem
... illud deus actu illud ... me non
agente ... solum ... efficere quod ... q
deus possit me actu q de ... actuo
posse non agere aliquin ... tali ...
... voluntate illud actum efficere ... vellem
... efficere ... meus sic vellem
nisi ... in suo ... q ego
possum actum ambulacionis ... ob
... ... contra ...
consequitur ... q ego possum illum ... aut
saltem non agere ... sequitur ... ambula...
... q ... sic prudenter agens
in ... ... velle
... me posse actu continuande ambu
lacionis dimitte aliquin ... actualiter ...
... ob hoc ut me impelleret si ego
desistens nisi forte ... ...
... q nullus prudens ob ...
... meam ambulacionem ... aut
... me posse ambulacione ...
... meam ut vult ut me impellat si ego
desisterem ... dubitat aut velim ... possem
desistere ob hoc ... dubitas ... deus me
cessare voluit quo sic voluit ... contra ...
ego cessabo ... si dixeris ... ...
qui ut nostra ... ...
de ... ... aut ... ...
de isto ... cogitantes sic ... ...

custodes carcerum ne mali effugerent vinculatos
dubitantes quod soluti a vinculis possent effugere
sed dicatur consimiliter quod ipsi evadere et exire potero
res eos miserunt et vinciunt ad carceres ut
illuc non impellerent sed ipsi volontarie ne nollent
Et si tu pueros duos pro uno negocio consimiliter
constituamus ob hoc ut unus illud perficiat
si forte alter voluit absque hoc quod de tuo sophi[illegible]
[illegible] consideres [illegible] effectus [illegible] familiari
[illegible] temptatur [illegible] expressum hoc in [illegible] et
[illegible] quod [illegible] sunt [illegible] actiones eius

Ca. 26.

Sapientia extollenda sicut sapientis [illegible]
[illegible] construunt reges et principes [illegible]
[illegible] ad suam custodiam non quod supponunt
quod hostes sine muris velint et possint eius nocere
sed ut minuatur per suos [illegible] si forte in
eventum quo [illegible] homines velint [illegible]
venerint eis nocere deus hostes [illegible]
ut eos occidunt [illegible] custodia sunt [illegible]
[illegible] non quod supponunt quod adulter possit
[illegible] venerit [illegible] voluntate [illegible] sed
quod timet ne adulter nolente [illegible] deus
ad [illegible] adulterum velit [illegible] leges [illegible]
nas penas statuit nec supponentes quod homines
possent [illegible] dubitant
ne hominibus [illegible] nolentibus deus scelera
[illegible] per seipsum [illegible] efficiat non est hec
sapientia [illegible] descendens sed malitia [illegible]
et [illegible] quod deus cuilibet scelerate agenti
ita assistit ut si ipse scelus velle [illegible]
et [illegible] deus per se ipsum [illegible]
[illegible] efficeret et [illegible] si divinis [illegible]
[illegible] ego sto ad hostium et pulso si quis
audierit vocem meam et aperuerit ianuam
intrabo ad eum et cenabo cum ipso et ipse
mecum apocalypsis 3. an non aperit hostium cordis
[illegible] qui de committendo maleficio cordis
[illegible] ad [illegible] et vult ipsum
[illegible] opere [illegible] quod non
vult [illegible] per ipsum hominem eo volente perageret
[illegible] de bonis affirmari posset de
malis operibus a quibus deus vult
[illegible] voluntatem [illegible] atque
[illegible] extat [illegible] quod deus sic
operanti assistit ut si nollet ipse maleficium
ipsum [illegible] deus [illegible] ipsum impellit [illegible]
[illegible] in religione [illegible]
[illegible] omnis [illegible] auctor
hoc dicere [illegible] quod si [illegible] non [illegible]
[illegible] sicut [illegible] ex [illegible]
[illegible] super [illegible]

nephandi [illegible] quod per omnis paginas sacre
scripture deus multa hominum opera detestari
affirmatur quod non vult ea fieri [illegible] placens
[illegible] sed displicent ipse enim dixit [illegible]
[illegible] iniquitatis et odes operantes iniquitatem
[illegible] exprimit [illegible] [illegible]
[illegible] malum [illegible] amicum suum ne cogitetis
et iuramentum mendax ne diligatis omnia
hec odivit [illegible] apocalypsis 2 ego [illegible]
[illegible] ex quibus et similibus [illegible]
[illegible] quod [illegible] isto adducentur [illegible]
quod deus non vult opera facere per seipsum [illegible]
si [illegible] nollet ea agere ex quo ipse ea
[illegible] et [illegible] displicet affirmat [illegible]
[illegible] homo vellet tale quod facere [illegible]
quo [illegible] non ageret si ipse [illegible]
nollet et [illegible] suo opere displicet [illegible]
et [illegible] hoc [illegible] affirmat quod [illegible]
[illegible] manifestata [illegible] actum voluntatis
futurorum aut [illegible] actum possibilium [illegible]
futurorum [illegible] differentie quod [illegible] non
futurorum [illegible] nos illos actus non futuros
nolit producere [illegible] quod deus actus non futuros
producere quod [illegible] includat [illegible]
[illegible] quod [illegible] actum futurorum
voluntatis humane [illegible] nos esset
omnino superfluum quod [illegible] posse in actio
[illegible] humana [illegible] et futuros
[illegible] futuros nolle producere ex quo [illegible]
seu [illegible] eos produceret [illegible]
[illegible] vult [illegible] actus producere si voluntas
eos nollet producere [illegible] esset superflua
quod [illegible] de divina voluntate [illegible]
[illegible] non [illegible] addidit [illegible]
[illegible] quod deus nollet actus humanos per
seipsum ex toto efficere [illegible] nos agere nollemus
eosdem [illegible] omnino [illegible]
[illegible] esset [illegible] superfluum quia si deus [illegible]
actus efficeret [illegible] actus [illegible] actores
non essent sed superflue [illegible]
[illegible] esset [illegible] aut [illegible] sine [illegible]
bonis [illegible] actibus sive malis [illegible] quo
auctoritate [illegible] non [illegible] nos aut [illegible]
[illegible] actum [illegible] an nos [illegible]
[illegible] actus [illegible] an non possint [illegible]
divinam [illegible] potestates [illegible] in nobis
et ob hoc quo ad [illegible] secure pos
simus affirmare quod [illegible] actus [illegible] deus
non ageret nisi nos ageremus eosdem [illegible]
absque [illegible] manifestatione [illegible]

Johannes non mihi displicet quod in hoc dubitatione me fingis pergere ulterius quod sentio quod deus activus contingenter non agit nisi causa secunda contingenter

Ricardus rectissime indicasti. hoc quod facere [illegible] est ex quadam quasi paritate consequentie apud deum etc. quod si contingenter agit ipse agit et si contingenter agit ipse agit non aliter sicut ut secundum te loquar ergo si deus sic agit contingenter sic agit et si deus sic agit contingenter sic agit non aliter

Johannes **Ricardus**

sed est ex quo tendis nescio aufferes mihi in oculis caliginem et [illegible] [illegible] cum ex hoc inmmete consequitur quod actio [illegible] dei non est causa nec effectus actionis contingenter nec est intelligere magis in hiis sunt quam si alia causa effectus ergo esset alterius [illegible] quod nec causa esset non sit penderet ab illa quod sine illa esse non posset saltem per potentiam infinitam et nec effectus [illegible] penderet in esse a suo effectu etc. et actio [illegible] huius nec est effectus causa actionis contingenter sequitur quod non penderet esse ab ea et non sunt inseparabiles ut dixisti si ergo actio causa est effectus actionis dei que non dependet ab alia quod efficit sed potest separari ab ea sed illatio actionis separari potest a [illegible] sunt effecta quod sole in aere [illegible] [illegible] [illegible] et cum separabilitate causa oportet [illegible] hoc clare consequitur in eis [illegible] quod actio contingenter nullam ab ipso positionem suo effectu etc. contrario divina contingentiam accepit [illegible] contingenter causa non posset esse a suo effectu si non nec alia sit effectus [illegible] aut si sunt alia una et alia nec alia contingenter adducit sicut non in aliquibus aliis [illegible] in tempore quorum [illegible] est causa alius [illegible] una alia contingenter adducit non possunt sine contingenter [illegible] esse causa [illegible] [illegible] [illegible] contingenter quod non est causa illius effectiva [illegible] esse potest non potest intelligi quam contingentibus aliud effectus non potest intelligi si potest esse nisi per [illegible] actus efficientem [illegible] illius effectum aut per alium tamen primam [illegible] et [illegible] illius effectus si alia causa non agerent [illegible] [illegible] impossibile super tactum quod hic [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] sic nisi quod contingentibus seu necessitas alius fieri efficere nec potest intelligi nisi quod [illegible] quod causa alia in actu aut potentia aut una aut plures [illegible] illius effectus [illegible] [illegible] illius effectus tempore vel instanti in contingentibus nisi illud effectum quam [illegible] [illegible] tamen porrem [illegible] [illegible] [illegible] illius effectus [illegible] non est [illegible] possit causa contingentibus [illegible] aut causa [illegible] contingentie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam de [illegible] dei [illegible] actio sunt [illegible] actione seu opera natura [illegible] est alia causa et in tempore [illegible] actione [illegible] arguendo [illegible] seu [illegible] [illegible] contingentibus [illegible] aut nulla in [illegible] [illegible] sic necessitas est [illegible] [illegible] sic ex cooperatione [illegible] habemus contingentiabilitatem frustra [illegible] [illegible] quam si necessario actio [illegible] [illegible] si [illegible] nisi [illegible] contingentes [illegible] [illegible] sunt semper inseparabiles sit ergo alia [illegible] ex quo contingentem illius et sit oportet [illegible] [illegible] contingenter [illegible] [illegible] [illegible] quod una illarum [illegible] [illegible] [illegible] cooperatione divina in [illegible] actione [illegible] [illegible] non [illegible] causa sit effectus contingenter nisi quia [illegible] divina [illegible] et [illegible] semper contingenter [illegible] [illegible] [illegible] nos et [illegible] cooperationis divine alia [illegible] [illegible] [illegible] consequitur quod nos [illegible] [illegible] est contingenter voluntas [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] sequitur ergo si divina voluntas nulla in actu voluntati contingenter efficiat quod cooperatio illius voluntas divine nulla contingentes in actu [illegible] [illegible] alia et [illegible] [illegible] perpetua [illegible] [illegible] quam sit [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] libere dicere a voluntate [illegible] [illegible] [illegible] ipse [illegible] in [illegible] voluntati quod illam [illegible] [illegible] a se [illegible] fieri in [illegible] quo voluntas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] est de [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficit [illegible] quod [illegible] libera nos [illegible] [illegible] [illegible] per ea [illegible] effecisset [illegible] de [illegible] nostrorum [illegible] a [illegible] per [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] malorum de [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per ordinem liberam [illegible] [illegible] [illegible] per electione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per ordinem [illegible] et aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si deus per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficit non [illegible] nisi nos [illegible] [illegible] [illegible] actu voluntatis [illegible] non agit nisi voluntas [illegible] illa efficit quod [illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] in [illegible] in quo nos [illegible] non agit seu nollet agere [illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible] nollet efficere esset [illegible] [illegible]

volendo actum illum malum esse et in [illegible] non
non sic [illegible] propter cooperationem dei est actu in
eius voluntas in multis quibus [illegible] nos
ea efficere quod nullus affirmat nec rationabiliter
affirmare potest sicut in [illegible] et [illegible] hoc est [illegible]

Ca[m] [illegible]

Non videmus nunquam deus coagat immediate
applicando virtute sua ad productionem
[illegible] tamen est sicut eius ita divinus [illegible]
[illegible] immediate agit omnes actus voluntatis [illegible]
atque dampnabiles et [illegible] consequenter
[illegible] deus non est auctor peccati et ita [illegible]
[illegible] actus huius mali productor sicut nos si cum
divina voluntate non solum esse tamen actus [illegible]
[illegible] esse tamen deformitas seu peccatum in actu
[illegible] nos habemus preceptum non faciendi huiusmodi
preceptum deus non habet et ob hoc licet deus tamquam
[illegible] actus non tamen est auctor peccati sicut nos
[illegible] communem [illegible] sicut apud deum
quod dicitur [illegible] actus [illegible] non [illegible]
[illegible] apud deum vigore [illegible] aut saltem
obligandi [illegible] ad productorem huius actum
[illegible] sicut [illegible] penes voluntatem quia
multi sunt actus dampnabiles [illegible]
naturalem [illegible] apostolus ad [illegible] capitulo 2o legem
naturalem appellat scriptam in cordibus [illegible]
[illegible] acceptam [illegible]
[illegible] apud deum [illegible] penes voluntatem humanam
[illegible] talium productor immediate [illegible]
deus non solum dicitur auctor quo ad [illegible]
actum [illegible] formaliter [illegible]
[illegible] sicut nos humana [illegible]
[illegible] actum
in voluntate [illegible] non naturalem voluntatis [illegible]
[illegible] causant huius actum [illegible]
[illegible] in alio magis [illegible] peccati et auctor
peccati quod ille [illegible] actus [illegible]
[illegible] talis de materia possit [illegible]
[illegible] et [illegible] ad malum [illegible]
[illegible] si divina voluntate non [illegible]
[illegible] actum [illegible] bonum [illegible]
naturalem et divina voluntate non [illegible]
[illegible] dictum [illegible] dicta
[illegible] quo deus in productione
huius actus non [illegible] aut saltem [illegible] non est
laudandus ex quo libere libertate [illegible]
immediate bonum et laudabilem actum agit [illegible]
[illegible] alium [illegible] voluntate
quo [illegible] bonum [illegible] malum ita coageret ita
laudandus [illegible] opere et [illegible] malo

ope [illegible] et [illegible] nos [illegible] deus [illegible]
[illegible] regulam [illegible] non [illegible]
[illegible] voluntate coagat [illegible] forte [illegible]
quod [illegible] divina cooperatio est naturalis aut [illegible] naturalis
[illegible] sicut liberrima libertate [illegible]
[illegible] prima [illegible]
[illegible] et [illegible] illius actum
[illegible] est [illegible]
in quo naturaliter alium [illegible] coageret et [illegible]
[illegible] declarare [illegible] in hoc [illegible]
[illegible] non esset [illegible] hoc [illegible] naturaliter
modo [illegible] voluntati [illegible] coageret et libere
libertate [illegible] illud [illegible]
hoc [illegible] finaliter [illegible] esse [illegible]
si [illegible] modo agere [illegible]
naturalis [illegible] libera voluntas [illegible]
peccato [illegible] excusare [illegible]
[illegible] non [illegible] affirmare [illegible]
talia multa non fieri quod [illegible] ordinem
turbarent [illegible] sunt [illegible] et solum peccatum [illegible]
fieri nec ea fieri [illegible] institutum [illegible]
[illegible] institutionem [illegible]
ea fieri quod [illegible] libere [illegible]
[illegible] de libertate [illegible] et ob hoc
[illegible] agens libere [illegible] non [illegible]
quod [illegible] naturalis [illegible] non [illegible]
[illegible] naturalis [illegible]
[illegible] non [illegible] natura
sit [illegible] magis [illegible]
et [illegible] si [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] coageret [illegible] peccaret et [illegible]
[illegible] possit [illegible]

Ca[m] [illegible]

Ostenditur hec difficultas [illegible]
de [illegible] de [illegible]
[illegible] qui ita [illegible]
[illegible] qui illud [illegible]
illud qui [illegible] esse [illegible] deus [illegible]
[illegible] esse in mundo [illegible] ex quo illud
[illegible] immediate [illegible] et [illegible] qui
aut [illegible] actum [illegible]
[illegible] illud [illegible] actum [illegible]
cum deus non est [illegible] et auctor peccati [illegible]
quo [illegible] male [illegible] immediate
[illegible] sustentat [illegible] sicut [illegible]
actus [illegible] libere [illegible] substentans [illegible]
[illegible] et male [illegible] auctor esset
[illegible] de [illegible]
actus [illegible] non [illegible] magis [illegible]
[illegible] actus [illegible] **Ricardus**
non [illegible] de [illegible]
et [illegible] supportare [illegible] non [illegible]

nec auctorizat quia secundum peccatum substentat
propter modum secundum non sit substentatio est approbatio
quando fit approbatio est actus naturalis non voluntarius
Et ideo debet appellari et proprie actione naturali
nunquam dicitur quisque peccare sive autem deus
sive creatura res [illegible] conservando in sub
stentat non proprie hoc approbat res ipsas sed approbatio
est actus voluntatis non naturalis cum non voluntatis
actione [illegible] actum malum peccat et ideo dicitur
conservatio que est una actus [illegible] ut supra ondi
[illegible] pluribus [illegible] esse est [illegible]
[illegible] concludit et sic conservans [illegible] actum
malum approbat et sic est auctor peccati qualem
sustentacionem seu conservacionem seu approbacionem
[illegible] actus mali de deo non probas sive dicat
approbat actum ~~malum~~ quamvis malus est quo ad actus
substanciam [illegible] aliquis sive non dicitur approbare
seu auctorizare actum qui malus est quo ad
eius substanciam [illegible] facere magis placere
[illegible] in [illegible] obiectus
[illegible] sic [illegible] substentacionem [illegible]
dum peccatum a deo non potest simili argumentacione
concludere deum esse auctorem peccati sicut ergo
propter hoc quod potest deus agere et producere immediate
[illegible] actus [illegible]

Capitulum 23m

Iohannes actus [illegible] voluntatis [illegible]
[illegible] pluribus sive non [illegible]
supra [illegible] et [illegible] efficere [illegible]
quod deus talem actum [illegible] producat seu faciat
[illegible] ideo [illegible] quod est auctor illius

Riccardus [illegible] quod
[illegible] in [illegible] instancia esse actus [illegible]
[illegible] talis [illegible] modo quo tu [illegible]
accipe [illegible] a deo et [illegible] [illegible]
sic quod non [illegible] intelligis conservacionem [illegible]
[illegible] a deo esse [illegible] efficere sic conservatur
ab agente causa quia conservans est [illegible]
producto ut [illegible] non intelligo quod conservatio
talis actus a deo sit realiter distincta ab eius
[illegible] creacione a causa causata [illegible] a voluntate
[illegible] est [illegible] quod est conservatio a deo [illegible]
est [illegible] seu productio [illegible] conservatur
actio non solum substentative seu [illegible]
aut [illegible] substentative [illegible] igitur diffi
cultatem ut dixi [illegible] absolvere [illegible]
[illegible] deum immediate omnem [illegible] producere
Et [illegible] actus [illegible] voluntatis

acceptus de quibus scriptura sepe affirmat
quod deus huius opera abhominatur et detestatur
et non novit et quibus omnibus [illegible]
accipiunt quod multa opera deus non approbat
sed improbat nec sunt [illegible] accepta nec sibi
placent sicut sepe [illegible] scriptura [illegible]
[illegible] omnia [illegible]
[illegible] scriptura [illegible]

Capitulum 24m

S[illegible] talem [illegible]
[illegible] in [illegible] agente causato expla
natio [illegible] an talis actio dicitur [illegible]
actione agentis causati an non si sit [illegible]
et suum effectum producit et si ad [illegible]
[illegible] non esse seu non agere [illegible]
actionem [illegible] causare ex quo
ad omnem effectum sufficit actio causatoris non
[illegible]
te [illegible] actione causatoris et causatur in produ
ctione [illegible] effectus sic sequitur quod nullatenus
[illegible] actio est [illegible] actione alia
[illegible] separacionem [illegible]
aut potioris non [illegible] sit actio [illegible] est
[illegible] et tamen [illegible] causatum ut est [illegible]
[illegible] est [illegible] tale [illegible]
[illegible] non tamen [illegible] sine [illegible]
sit [illegible] causatum Et [illegible] dixi [illegible]
[illegible] quia [illegible] non sit in actione [illegible]
[illegible] producta [illegible]
[illegible] agentibus [illegible]
Et ita si [illegible] in hac productione
esse agens [illegible] et tamen immediate non [illegible]
posse [illegible] non agere Et si [illegible]
[illegible] actio [illegible] posterioris agentis [illegible] in
actione [illegible] immediate a posteriori agente
dependet [illegible] quia ad [illegible]
[illegible] non esse [illegible] sequeretur quod
deus solus si ageret ut non ageret [illegible] effectum
produceret et sic frustra [illegible] dixi [illegible]
[illegible] dixi quod deus [illegible]
[illegible] ad productionem caloris [illegible]
caloris [illegible] produceret [illegible]
debiliorem seu [illegible]
[illegible] non [illegible]
et [illegible] quod [illegible] caloris
[illegible] a calefaciente [illegible] agit [illegible] sive
ageret sive non ageret [illegible] fieret [illegible] caloris
Et sic tale [illegible] non [illegible]
[illegible] actus est non [illegible] quod si

dicimus id forte vellet defendere non videtur quia non
invenimus qualiter volumus et magis etiam aliquis probus
sive actus quod illius oppositum nobis quod etiam actu sive
toto actu habet non propter illius et producit tunc
sequitur ad calefactionem et de alio alio dato agente
et viso tollemus a datum omnimode actionem et
alia via potest dici quia si deus efficit a per se ipsum
immediate tunc calefaciens efficit b. aut non agit
omnino quia non nititur si calefaciens efficit b.
aut efficit ita sufficienter b. Si deus illud non
coaget aut non efficiat b. nisi deus secundum coopera
te b. et redit sicut b argumentum supradicta quod
prius agit b quam calefaciens et ita producet b.
si calefaciens omnino non agit non est a. quod deus totum
quod deus producet calide non agente Et opinionem
ex a et parte actus ipsius b et virtute super residua
parte b. quod quia sit quod sufficienter a calido aut
non Si igitur quod deus agat illas modo aut
in parte et sequitur sicut sit ratio quod non potest dici
a dicta data dicta probatur quod deus sufficienter producat quid
ad hunc maiorem illa producat et ita non potest
quod defendemus quia tantum calorem deus
sufficienter efficiat agendo ut si agit Et sic
tollimus calidi agentis omnimodam actionem sicut
enim omnino sequitur sicut diximus quod deus in
hoc modo agendi est agens prius talium agente
dato Si non diximus contra tunc propter deductionem
sicut videtur nos posse compelli ut fateamur
an sit causa quod deus omnino non agat quia argumentis
supradictis patet in esse genere super hoc firmatur sicut quod
prius in agendo a posteriori non potest et sic
calidum agit cum cooperante omnino sine non non
diximus dici et calorem esse totum in ordine
talium agentium ita quod nescimus quo ad hanc
actionem respondere et secundum prius possibilitate dispositis ad
causae investigare applicamus sicut constat necessitas
genus sub hoc dicendum de unum effectum ex quo
ordine in explicando habet et forte aut est
impossibile aut omnino difficile invenire sicut in videre
aut intellectum invenire non possumus sicut nec unus
est recens sub specie in memoria ordo ipso intellectu
quod productionem actus intellectus aut actus vitalis
quousque sub ad posse activa de productionem actus
volitionis si non est praesens modo causa dispositionis
saltem ad potentiam dispositionem aut altius modo
causa quam ut specialem et intellectum et virtute actu intellectus
et non cum sicut signus potest ex scriptis patet
habet hanc cooperationem divinam cum alio agente
dato est in minoribus libenter probationem et
acciperem quia hoc efficit fateor me nescire
an alicuius quod possunt quod sine illa adducam via
videtur apparet quod libro 26 modo praesenti intelligi

quod de isto et constat et ex praemissis quod posita ista
cooperatione non obstat sic tollitur contingentia actuum
humanorum non enim ita in hoc puncto intelligo
quod deus nullo modo ad actionem causae attingat
an immediate ex toto supponitur minus actionem
et actum et eius virtute ob hoc agere est actu est
dicto modo necessario in prima unde quod in actionibus
datum deus immediate potentiam suam activam
applicet ad eum actum agendum

Et igitur vivo bene finem dictum in hoc libro supra
capitulo libro praecedente si in vivo fasciculo colligas
et contingas et sic sic clare stat quod nullum modo
in tenu de voluntate divina aut eius cooperatione
robore quantum hic dici nisi sic modo in contingenti
actuum humanorum labores asserunt ex voluntate divina
quod illos aut intelligo potentiam volitivam dei aut
actum volitivum ipsius si potentiam dei non efficiat
nisi mediante actus ipsius ipsa potentia non infert
omnino esse immutabilitate aut contingentes dicimus effectus
mediante est ita est potentia volitiva divinam frustra
labores non illa causa activa Si actum volitivum
divinum intelligo cum nullus actus volitivus
divinus quia sicut est in nobis sicut volitio complacentiae
sit activa seu impeditiva aliorum effectuum non
ad hunc ex dicto causa actum volitivum divino quo de
immutabilitate talium possumus inferre Et si primo
omnino me revoco Si actum volitivum divinum
efficientem seu operativum ad est in dicta aliqua
mediante scriptio seu intelligo Et tunc dico
actum volitivum divinum immediate actum humanum
electivum efficere aut sicut immediate Si tamen mediate
frustra labores est actum volitivum divinum in prius
illum actum ex quo mediate quo agit contingentes
prius invenero quod in vivo modo agendi de causa
divinae voluntatis invenio sicut est quod primo motus singulos
qui in sicut possibiles super sicut est omnino sic dicimus
actum volitivum divinum immediate contingentes actus
electivus humanum efficere compellor dicere quod dicta illa
efficit non agendo sic cogitari possit ut possim
quod nobis investigare efficiat contingentes absque omnino
in eiusmodi ad certum quia modus non suum omnino
est et imprimens sicut in ipsis est omnino sub est aut agendo
efficit immediate contingentes in actu volitivo et
ipsum actum immediate agendo Et tunc aut dicta
voluntate voluntate divinae sufficienter sine a
contingente actu humanae voluntatis efficere et
talis non tamen imprudentem sicut inferre licet
omnimodam actionem voluntatis humanae aut
dictam voluntate divinam tamquam partiale agens
immediate immediate actus humanum ipsum actum efficere
et tunc aut dictum actum volitivum divinum in hoc
productorem est potentiam activam voluntatis humanae aut
dispositionem seu quae dispositio voluntatis humanae

aut dispone seu qr dispositiu agentis disparatu
contra generis i merito ad dispositionem producendam
actus seu effectus huius electum. Si dicas quod
divinam et potestatem voluntatis et contingit aliter
potes pocius per hoc arguere contingentiam in actu
voluntatis quia si ipsa voluntas aut potentia naturalis esset
ipsius voluntati tamquam naturalis agendi. Et
patet si dicas quod deus est dispositio seu quasi
dispositio voluntatis qui disponit ad agendum ut aplius
per hoc potes arguere quo ad contingentiam in actu
voluntatis quia si voluntas disponere per virtutem moralem
aut disponere aliam naturalem patet si dicas
quod voluntas acquirit ut ementia agentis disparatu
non per hoc sequitur contingentia et ideo non inmo
[illegible] opinioni tui posse defendendi sicut superiora
[illegible] satis claret.

Hic potes ergo ipse in illa forma talis suadere
... omnem actum voluntatis mee sit contingentia ideo
... ut nullum futurum meum actum possum defendere
... aut hic ex natura mea voluntatis sicut in
bonis actis ... Si autem voluntas non est
... voluntas magis domina actuum suorum ... hic
... meritum aut demeritum possum in
... per actum in natura nostram et destruam sic
... legem divinam et humanam quae non dant
... ut a malo detineat et in bono ...
... hic contingentia est ita expressa
... voluntas mea quam est de se ... naturalis hanc ...
... abstracte ... contrariam et accidentem ad ...
... et ita cum deus sit ...
... huius ... actualem tollere et naturaliter
... salute libertate ut non permaneat ...
... quod si fecit stabit ... libertas ...
... et ... effica ... ymo ...
voluntatis ... et cum ...
... affirmare et per quod ex illa libertate
... nullum ... aut impossibile ... consequitur
ut ... Et ipse ... sequitur ...
... et ... ob hoc clare ...
... in fac ... et ...
sophistica me in ... curru ... mediis se

Johannes Quamvis multum ... habes duas
deductiones ... et fateor quod sufficienter
... pro isto obiecto tollendo Et aliud
... cum futuris me movet quod in supra
... tamen non plene ... in ... libro possum
quod sepius meo motivo Et quod sepe talia
... appellamus divina in scriptura

... sed ... per ... in illis divina
... contingentia ... qui in posuisti ... sic
... non debemus. Unde

Ricardus omnia ab eterno humano arbitrio
pendent ... ita dependent ... contingentia
appellare et tamen ... bonum ... illorum ... appellare
et ... fieri ... infallibilem ... aut
... sic ... in hoc libro ... alios
modos ... in scriptura quibus ...
... sunt precepta aut quod sunt ad supplendam
diligentiam requisita aut quod sunt multum utilia
ad finem ... aut ... quod sunt ...
quadam inducta et ex ... quod pluribus
quas in ... libro ... de ... sit
... quod si ... hec huius contingentiam scripture
... appellare ... ex libero ... aut optimum
aut ... non potest ... contingentiam
... evenitu ... quod ... si
... sine invidia ex ipsis locis scripture
... pluribus de ... aut ... talium futurorum
sit ... potest attendere ... paulus
... 10 c. oportet hereses esse ... quod
finaliter ... ut qui ... sunt manifesti
fiant in nobis qualis ... non dubium
... arbitrio dependebat sic ... ipsius
... scandala ... 18 ...
... de contingentia scandalorum ... hoc
illi per quod scandalum venit ... illi ... scandalum
... nisi ... et arbitrie scandalizare
... capitis ... volenti se
gladio se defendere ... quod ... impleantur
scripture quod sic oportet fieri ... tibi ...
... an putas quod non possum rogare patrem
meum et exhibebit michi modo plus quam 12 legiones
... 26 ... quod liberatoriam quod
non fecit et facere sic posse ... potuit
sua ... in ... positio ...
sit ... dicens ... hec sunt verba que locutus
sum ad vos cum adhuc essem vobiscum ... quoniam
necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege
moysi et in prophetis et psalmis de me ... me
de contingentia ... de ipso scriptum
... ut intelligerent
scripturas et dixit eis quoniam sic scriptum
est et sic oportebat pati christum et resurgere a
mortuis die tertia et predicare in nomine eius
penitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes in-
cipientes ab ierusalem vos autem estis testes hor-
... non ... et liber
... libertate ... predicare remissionem
peccatorum in gentibus et ... testes ... more
... in ... quod non ... potuit

obmisisse sic cum balaam dixit si dederit m[ichi] balaac domum suam plenam argenti et auri non potero mutare verbum domini dei mei ut plus vel minus loquar. Item num. 22. et i[bidem] infra numquid ad loquendum potero nisi quod deus posuit in ore meo et infra ca[pitulo] 23[o] numquid possum loqui nisi quod deus iusserit et infra ad benedicendum adductus sum benedictionem prohibere non valeo non [illegible] possibilitatem aliam loquendi sed [illegible] preceptum dei ut secundum sunt dicta verba que sunt ad balaac que tenuis [illegible] fit [illegible] non esse [illegible] dixit [illegible] quid in deum imparet hoc facere in hoc [illegible] aperte demonstrans non posse aliquid quam [illegible] [illegible] [illegible] illorum [illegible] a deo [illegible] [illegible] quod infra 29. ca[pitulo] subiungit [illegible] sic [illegible] ex necessitate seu oportunitate de quibus sit primo in hiis locis [illegible] non potest nisi contingentia [illegible] effectuum de quibus dicitur sic intellige [illegible] ex aliis locis non [illegible] [illegible] a contingentia [illegible] [illegible] de necessitate et oportunitate sic intellige de impossibilitate seu [illegible] posse quod [illegible] [illegible] negativum accipi [illegible]

q. 29m

Johannes [illegible] amplectitur [illegible] quod me movet [illegible] contingentie omnium futurorum et [illegible] motivum [illegible] [illegible] omnes tenemus quod nos [illegible] sumus operationum nostrarum [illegible] [illegible] [illegible] in qua [illegible] magis [illegible] [illegible] omnibus facilius [illegible] magis quam [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] difficilioris esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] facilius [illegible] posse [illegible] non [illegible] quam non [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] quod non [illegible] [illegible] de aliis de quibus [illegible] 4o [illegible] [illegible] opera nostra sunt necessaria et contingentia [illegible] ipsa [illegible] [illegible] est ita [illegible] de [illegible] actionibus [illegible] [illegible] de actibus intellectus et voluntatis patet primo assumpsi quod operatio [illegible] non fit a nobis nisi motu locali [illegible] membrorum [illegible] qui fit in tempore [illegible] [illegible] [illegible] et contingentia sequitur effectus [illegible] sicut in aliis naturalibus agentibus qui [illegible] motu membrorum ad [illegible] lapidem in manu mea [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sequitur motus gladii aut lapidis aut [illegible] [illegible] motibus [illegible] actus [illegible] [illegible] sed [illegible] necessitate [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]

sit [illegible] non a [illegible] quo membra mea sunt mota [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] aliquanto [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] motu membrorum [illegible] [illegible] ob hoc [illegible] non [illegible] nisi [illegible] amoveri [illegible] quod [illegible] motus illius membri [illegible] quietatio [illegible] non [illegible] nisi in tempore [illegible] et sit lapsa [illegible] [illegible] in [illegible] non potest [illegible] [illegible] quietatio et [illegible] non potest ille motus [illegible] qui [illegible] illum [illegible] et ita [illegible] plus [illegible] post lapsum medii aut [illegible] illius [illegible] [illegible] in quo membrorum [illegible] motu potest [illegible] contingentia sit [illegible] opera [illegible] dicta [illegible] [illegible] de actibus [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] contingentia et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] suam [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] talis actus impediri nisi [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible] qui [illegible] sit in tempore et [illegible] [illegible] lapsa [illegible] in quo talem [illegible] facit intellectus non [illegible] seu non potest actus ille aliquatenus impediri [illegible] [illegible] sequitur [illegible] de actu voluntatis electio [illegible] sequitur [illegible] de [illegible] primo quod ille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sequitur effectus nisi [illegible] ille [illegible] [illegible] fieri non potest nisi [illegible] actu [illegible] in tempore et sic [illegible] [illegible] tempore [illegible] quo ille actus impediri [illegible] [illegible] sit lapsa [illegible] illius [illegible] non posset ille actus [illegible] et ita [illegible] [illegible] [illegible] contingentia [illegible] effectus [illegible] [illegible] probans motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] fuerint [illegible] tempore infinito non [illegible] [illegible] infinitum [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus magis [illegible] fiat [illegible] [illegible] non hoc sit [illegible] de novo motu [illegible] [illegible] [illegible] quod nullum agens movet [illegible] non movebat nisi sit [illegible] [illegible] quo magis [illegible] [illegible] me moveat [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] dissolvit dubitationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] ex se absque aliquo movente ipsa ab extrinseco et dicit quod non est ita [illegible] movet se [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] ex hoc [illegible] [illegible] sequitur [illegible] effectus [illegible] a voluntate [illegible] contingentia [illegible] [illegible] possit aliquis talis effectus [illegible] [illegible] voluntate absque motivo [illegible] et [illegible] voluntate motus [illegible] motu [illegible] [illegible] [illegible] illius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible] a [illegible] sufficiente alioquin

ois no fiet et posita ea sufficiente vo licet causa effectus per ipse effectus aliquando non est cuius ea supponitur et est minus sufficiens Unde dicit philosophus 2o phisicorum quod ea particularis quam actu simul est et non est cum suo effectu Unde videtur sequi manifeste quod nisi est voluntas libera libertate contradictionis ad quam cum necessario simul efficere cum sit ea sufficiens

Bradwardinus has scitur actus philosophorum non ponentium mundi creationem scilicet diversitas abiecit ex quo omnis providentia ratio tamen perpetuus non ambiguitatis affirmat conclusionem in eis scilicet non ambiguus affirmare omne eum fidelis affirmat quod creationem mundi nullus motus precessit Unde non hesitamus quod rationes philosophi non concludunt nisi ex hoc quod circa opera nostra experimenta in causa nostra magis circa sunt et mutabilia nobis sicut ipse circa superiores sciunt dicit potest impetu sit esse de actu nostro voluntatis humane et intellectus quam actu liberum producimus electione aliter aut non exigit eam immediate prioritate que sit tunc nova sicut in nobis experimentum cum volumus similiter contrario consilio deinde parte contradictionis et stante iudicio actuali suspendimus electionem ad tempus et quam eligimus electionem immediate sine alio motu primo possumus eam mutare seu perficere absque alio novo voluntatis discursu et per quamque prout in ipsa sed sicut non vero supponitur nostra actio electione tamen non posse nisi per novum discursum voluntatis ad id quod prevenerit sufficiat nobis liberi cum indiceret voluntas precedente quomodo manens contra absque nova alia motione quod ex hoc potest concedere quod sit tunc nova motio exigatur quia potest quis eam libere efficere an vero in ea contingentia dicimus quod ad contingentiam tunc non est impotentia voluntatis impedire electionem consiliatam quam ad ea impedienda exigitur motio nova que non est impotentia voluntatis quam nunc philosophi 3o ethicorum tamen 3o asserit ut dicit Sapiens quod sumus nos domini motus actuum et in ira nobis est eas operari et non operari quod non esset si ea impedienda non esset nobis contingentia non impotentia immediate illam sed propterea quod nobis per motionem illam efficere [illegible] sicut illam quod nos illam facere sine alia priori motione nova et [illegible] immediate operatum alicuius per actus illam tamen potius potest Et dicitur sicut querentur et procederentur in infinitum sit quod actus per consiliatus ipse

dico non possit per sequentem consilium nisi mediantibus aliis novis actibus quales esse nunc per se finito non est ois potest et sic non sequitur quod actus preelibatus sine exigentia novi actus primum quod est in mentem positum quod tamen actu novimus arbitrium libertatis contradictionis ut ponetis quod intellectus factum ingenium et factus philosophus id primum tam clare et tam patentis negaverat sed ut supponitur Sed hoc primum de voluntate libera sit et nos christiani in 2o et 3o ethicorum ex intentione supposuit ... quod virtutes et vitia sunt in nobis voluntaria hoc dicit opera quibus acquirantur dicit quod in nobis est ea sic operari et non operari sicut quod summus dominus operum eorundem ut possimus ea facere et tamen sicut supra in libro precedente ipsum ostendimus Sed non putavit primum motorem seu auctorem esse prepotentem ita ut possit facere motum extrinsecum sine nova voluntate in ipso quem hoc primum tamquam firmiter supponunt de omni potentia finita sed quod non movet ad esse post quam non movit nisi precedat in eo aliquod experimentum alia motio quod sit tantum illius Et est intellectum primum in omnibus motoribus finite potentie Quoniam sicut acute videtur contra sunt aliorum quanto mo nobis non percipimus suum volitum nisi sicut quod est aut in volutate aut in volita aut imperio experimento et est primum suppositum de omni volente finite potentie et de volente seu vere et cum sequi de volente experimento ex illo primo non de finitis motoribus quibus putaverunt deceptus suo ingenio se esse monstrare sit esse de primo motore ad eius nobis omnium propriam sed videtur et apparet supponamus primum motorem agere posse ut ne ad esse exisse absque novo motu ipso aut in volente aut in experimento quod dominus primum motorem potentia omnipotentem et ob hoc ferimus quod universa sit quod in vero sermone nos nusquam dicere velle non possumus propter quod Salomon doctus auctor et intellexit quod omnium operum dei nulla potest invenire omnino rationem que fiunt sub sole et quanto plus laboraverit ad querendum tanto minus inveniet et si dixerit sapiens se posse invenire non poterit consequenter ecclesiastes 8o capitulo Unde quod assolvunt philosophi in 2o processus ut processum est libro ethicorum quod volunt dicere de potentia volita in nobis quod non possit producere novam actionem

mentem absque hoc quod illam actionem precedat in mente illa actio nova que sit causa contrarie actionis illius tunc magis quam ante non recte intelligunt quid hoc non est necessarium ad [illegible] intentionem et est clare contra eius doctrinam moralem. Et si non recte affirmas de causa [illegible] per sufficienter agente que ipsa posita ponitur eius effectus ut ego sumpsi vel ostendi nunc in 2o [illegible] quod allegas [illegible] hic intendit [illegible] intendit quod causa particularis sub nomine dicitur esse sunt causa suo tanto sicut dominificator in actu causa edificii et sanator in actu causa sanato non sit de causa sub nomine quo dicitur esse causa ipso quia non necesse est edificator ipso sunt causa edificio aut medicus causa sit sanato

Ca. 31m

Johannes Adhuc questione ne pigreris [illegible] quod inrestet dissolvere et est ultima que me movet [illegible] eius quod deus optime et iustissime semper agit nunc aliter potest agere quam optime et iustissime nunc unus est clarius quod non potest in aliquibus operibus possibilibus [illegible] esse bona et iusta quam sunt iusta et bona est [illegible] fieri mala et iniusta [illegible] sed non potest deus nisi alteram partem in talibus facere scilicet partem bonam et iustam non aliam

Ricardus Hoc et huius satis apte intelligitur ex logica per distinctionem [illegible] composita a divisa sicut satis clare apparet [illegible] libro 3o [illegible] debes [illegible] hoc loco obicit deus [illegible] optime et iustissime agit in omnibus suis operibus et ita iustissime et optime ageret si opera contraria ipsis efficeret aut si ista obmitteret et [illegible] potest deus optime et iustissime operari et ob hoc illud quod nunc fieri est malum aut iniquum si a deo fieret esset iustissimum nunc a deo [illegible] inde consequitur

Johannes Quoniam istud [illegible] in aliquibus dei operibus tamen quod assistis non habet locum in omnibus quia deus non est magis potens quam bonus et iustus quod [illegible] est repugnans bonitati dei seu eius iustitie est omnino impossibile sicut potentie constat autem quod repugnat bonitati divine punire perpetuo igne [illegible] gehenne [illegible] ex totis viribus diligentem [illegible] repugnat divine iustitie quod redderet [illegible] et suos [illegible] et apostolos [illegible] in suis scripturis [illegible] illud omnino impossibile est divine potentie

Ricardus Proposita sophismata ut [illegible] caligine errorum et contrarie obducere fuerint [illegible] repugnantia divine potentie quamvis repugnat divine nobilitati bonitati seu [illegible] divine iustitie [illegible] quod est tale quod sua bonitas contraria est sua potentia et sua bonitas et iustitia et [illegible] et ob hoc quamvis [illegible] obviat si quod sit tale repugnat [illegible] potentie repugnat [illegible] aut [illegible] ne repugnet potentie [illegible] actus peccati et tamen non potes [illegible] agendo seu caritate [illegible]

Johannes Nunc actus de ultimo neque simpliciter neque [illegible] nunc quis [illegible] actus [illegible] est impossibilis ob hoc quod [illegible] seu caritate [illegible] non possumus efficere

Ricardus [illegible] hoc [illegible] tales [illegible] aut [illegible] caritate [illegible] mortali non tamen actu peccati importat [illegible] extrinsecam et alienam ab actu et ob hoc non potes actum illum [illegible] non potes [illegible] illum actum [illegible] esse [illegible] nunc actus damnationis [illegible] est deo impossibile aut sive iustitie aut potentie seu bonitati repugnans [illegible] dispositionibus non posse [illegible] sicut non potest [illegible] quod aliquis actus sit [illegible] sua potentia [illegible] quod sua potentia non potest [illegible] non potest [illegible] non potest [illegible] aut ad peccatum mortale efficere quod [illegible] dicta [illegible] importat actus et [illegible] non potest seu [illegible] possit dicere quod deus non potest punire igne perpetuo [illegible] bonum seu hominem ex totis viribus [illegible] est [illegible] satis constat probabile sine [illegible] quod deus [illegible] potest et [illegible] quod non repugnat sive iustitie neque bonitati [illegible] iuste potest [illegible] de [illegible] legibus [illegible] statutis repugnat [illegible] divine bonitati atque iustitie [illegible] leges nunc datas [illegible] repugnet non [illegible] sicut [illegible] actus nullus efficere repugnat divine omnipotentie potentie [illegible] simul actus seu opus possit efficere [illegible] a divina potentia iustissime atque equissime [illegible] bonitati dei [illegible] potestate [illegible] repugnat [illegible] omnia [illegible] et non igne punire [illegible] non [illegible] repugnat aut bonitati aut potentie [illegible] caritate et a [illegible] dona [illegible] data [illegible] quibus subtractis [illegible] non [illegible] amaret

Incipit liber xviii

et posset predicare et iuste punire sine peccato sicut per bruta alia grauissime puniuntur. Dicimus igitur quod dicta sunt grauiter non tamen temere asserimus quia constanter supponere quod quid est deo possibile fieri esset tamen iustissime et optime quo deum agnitum sed tres sed fortassis aliqua alia melior esset aut iustior et rationabilior [illegible] hic septimus decimus [illegible] in fine et non est [illegible] omnis in humanis sophisticis laborare iam pluries auxiliante auctore scripture magis conatus aut te pingues impinguere sacri sermonis [illegible] primo obicitur quo ad eius auctoritatem [illegible] similem euentum contingere tunc fuerat predictorum in ipsa insurgere saracenas occasione eo difficultatem iam 18 libros de eius [illegible] contingere [illegible] spiritualem humanorum operum [illegible]

In 18° libro ponuntur multa obiectiones contra auctoritatem nostre scripture et soluuntur ostendendo auctoritatem legis antique et ex noua et omnis [illegible] suffi[illegible] supposita in parte a lege sarracenorum ostenditur utriusque testamenti auctoritas et quod lex nostra est auctoritas et quod ipsa fortioris quam lex sarracenorum et quod ipsa lex noua a christo tradita apud apostolos et posteriores in christo mansit in suis principalibus articulis incorrupta et sincera

Capitulum primum obicitur de auctoribus et auctoritate librorum ueteris testamenti ostendens post auctoritatem ex euangelio et apostolis scripturam

Secundum capitulum ostendit auctores aliorum librorum legis ex noua scriptura

Tertium capitulum ostendit auctoritatem tocius legis moysi sine [illegible] ex nostra noua scriptura

Quartum capitulum auctorizat libros iob prophetarum maiorum ysaye ieremie ezechielis et danielis ex noua scriptura

[illegible] capitulum auctorizat singulariter librum xii prophetarum minorum ex noua scriptura

[illegible] capitulum auctorizat generaliter totam antiquam scripturam legis et prophetarum ex auctoritate noue scripture

[illegible] capitulum ponit rationem generalem pro approbatione auctoritatis tocius ueteris testamenti ex decreto

[illegible] capitulum ostendit auctoritatem omnium librorum noui testamenti ex decreto ecclesie exprimit auctores omnium librorum

[illegible] capitulum impugnat auctoritatem que est ex decreto ecclesie et ex dictis apostolorum petri et pauli [illegible]

doctores tamen a quibus auctoritatem pro rationem sufficientem habere de sua scriptura

10m capitulum ponit unam responsionem minus sufficientem et eandem [illegible] ponit qualiter [illegible] apud quosdam [illegible] sufficientius

11m capitulum describit tres rationes [illegible] et quomodo ostendit legem nostram pro legem sarracenorum

12m capitulum affirmat auctoritatem iohannis baptiste [illegible] et euangelii et noui testamenti [illegible] in alchorano contra [illegible] legis sarracenorum

13m capitulum adducit de alchorano legem sarracenorum ad confirmandum utrumque testamentum

14m capitulum hoc ostendit ex alchorano et [illegible] in [illegible]

16m capitulum confringit rationem supra ex parte [illegible] pro [illegible] auctoritate legis euangelice quam legis sarracenorum

17m capitulum ponit unum responsum machometi de corruptione legis noue et euangelice et tollit id ostendens quod lex nostra euangelica [illegible] est et sua et quod non erat corrupta

18m capitulum quod libri apostoli et libri [illegible] euangelistarum non erant in suis specialibus articulis corrupti [illegible] apostolorum

19m capitulum ostendit quod lex nostra noua non erat corrupta in suis principalibus articulis post tempora apostolorum et quomodo ostendit quod apostoli non erant hi euangelia corruptores [illegible]

20m capitulum ostendit ex affirmatis in [illegible] alchorano quod hi euangelia non erant per apostolos corrupta

21m capitulum ostendit [illegible] concludens quod lex nostra maioris est auctoritatis quam alchoran

22m capitulum ostendit per rationem sumptam a [illegible] et ex alchorano maiorem auctoritatem legis nostre quam legis sarracenorum

23m capitulum ostendit ex excellencia [illegible] prophetas [illegible] in alchorano quod lex nostra est amplioris ualoris quam lex sarracenorum

24m capitulum et ultimum ostendit ex miraculis apostolorum [illegible] auctoritatem fortiorem legis nostre quam legis sarracenorum

Primum capitulum

Capitulum primum

Iohannes [illegible] iam de aliis [illegible] fragilitatem [illegible] auctoritate nostre scripture [illegible] exordium quasi [illegible] legem [illegible] nostra [illegible] hospicio [illegible] auctoritate scripture ueteris testamenti et noui quod de auctoribus [illegible] principalium librorum

non constat de quo scripsit libros gen. exo. levit.
numerorum deut. iosue iudicum ruth quod cum libro iudicum
hebrei annumerant regum paralip. esdre neemie
hester iob psalterium parabolarum ecclesiastes canticorum ysaie
ieremie ezechielis danielis 12 prophetarum qui sunt numero
22o quos hebrei ut dicunt solos de veteri
testamento recipiunt nisi quod ex illa scriptura
colligitur et pari modo moveor de libris evangeliorum
actuum et apostolicis unde merito deberent omnes
hii libri abici et non recipi in auctoritatem sicut
non recipiuntur de tobie et quod esdre
liber thobie iudith sapientie ecclesiastici machabeorum
3a epistola iohannis et liber baruch et finis libri
danielis de susanna et beel quos ecclesia
nunc non recipit nec antiquitus de tempore iohannis
ut ipse asserit acceperunt quod de auctori
tatibus horum librorum veteris testamenti
et de nove si placet age illud et de novi
testamenti scripturis **Ricardus** non puto te
ignorare quis fuit librorum predictorum multiplicis
scriptor sed quis auctor baruch nescio discipulus
scripsit prophetias ieremie in parte tempore ieremie ...
ieremie 36o capitulo quod tu agnoscere non teneris
nunc et sufficiat illud ut puto vos scitis hoc
in scriptura auctorem **Johannes** ita est ut dicis
Ricardus tibi michi ... non est quis
homo liber cuiuscumque auctor fuit dum tibi constet
deum illius libri esse auctorem qui fecit libri auctoritas
quod scire satagis claret **Johannes** fateor
sed vellem scire possis efficere ... sufficienter
... de predictis libris in vales omnino **Ri-**
cardus habes quinque quos moysi ascribimus
et multi ascribunt et quos novum testamentum
de moysi sepe ... et ... patebit quod
... veteris deum novimus esse auctorem evangelica
scriptura testatur de libro geneseos habes matthei
19o et marci 10o capitulo dum a xpo audi legisti quod
fecit homines ab initio masculum et feminam
fecit eos et dixit propter hoc dimittet homo
patrem et matrem et adherebit uxori sue et
erunt duo in carne una ita quod iam non sunt
duo sed una caro hoc autem scriptum est gen.
2o capitulo sed licet quod adam dixerat de sua
uxore cum deus eam ad ipsum adduxit
hoc autem xpus dixit quod hoc dixit ille qui fecit
eos ab initio scilicet deus ergo deus est auctor
illius scripture ex quo auctor eius xpus
ex illa scriptura argumentatur concludens quod
iam non sunt duo sed una caro constat et
scripturam esse auctoritatis mirum a deo est

huius est quod in hoc libro scribuntur plura quorum
auctoritatem allegant apostoli unde paulus ad gal.
4o narrata historia gen. 21 de sarra et agar
eius ancilla et earum filiis sicut concludit
sed quid dicit scriptura eice ancillam et filium
eius non enim heres erit filius ancille cum filio
libere item ad hebr. 11o apostolus probans antiquos
patres et nos habere testimonium fidei apud
deum per fidem rerum invisibilium gen. recipit
historias ... volens nos ad eam remittere
... scilicet de oblatione abel approbatione
oblationis ipsius et de oblatione caym et
reprobatione oblationis eiusdem et de enoch
et de eius translatione de noe fabricatione
arche in salutem domus sue de abraham
et hereditatem terre sibi ignote de ysaac
et eius repromissione et similiter de iacob
et de sarra et de eius fecunditate et quomodo
concepit de benedictione ysaac de benedictione
iacob et filiorum ioseph de premonitione facta
ad ioseph exitus filiorum israel de egypto
et de ~~...~~ delatione ossium eius concludens
de hiis omnibus quod mortui sunt non acceptis
repromissionibus nisi ad ... hic facit apostolus
... per hoc quod in gen. de istis narratur
probat fidem esse primum et fundamentum
iustificationis quod probatio esset inefficax nisi
scriptura gen. auctoritatem haberet sic petrus
apostolus prima sua canonica cap. 3o ad historiam
gen. de noe et diluvio et archa nos remittit
multum insuper ... salvator noster ...
a. ad scripturam gen. per quod legis ...
agnoscimus ... nos remittit ...
dicit propterea moyses dedit vobis circumcisionem
non quia ex moyse est sed ex patribus et
in sabbato circumciditis hominem in circumcisione
non ... legem seu ritum circumcisionis
non ... appellavit quod dicit esse a patribus
ad librum gen. nos remittens in hoc ...
sequitur si circumcisionem accipit homo in
sabbato et salvatur lex moysi mihi
indignamini quod totum hominem sanum feci
in sabbato sed fortassis dicit legem circum
cisionis esse legem moysi quia liber gen.
in quo traditur ius legis ...
... tradit a moyse hic ...
omnes libros moysi ...
cum dicat nonne moyses dedit vobis
legem et nemo ex vobis facit legem

quia inter [illegible] mosaicas scripturam ex quo allegat
salvator Matthei 5° capitulo de preceptis datis ibi
Audistis quia preceptum datum est antiquis
non occides. Audistis quia dictum est antiquis non
mechaberis. Item audistis quia dictum est oculum
pro oculo dentem pro dente. Item capitulo 22° legistis
quod dictum est vobis dicente Ego sum deus
abraham deus ysaac deus iacob etc. Exodi
3 capitulo. Scripturam levitici allegat salvator Matthei
5° capitulo cum dicit Item audistis quia dictum est
antiquis non periurabis quod est scriptum levitici
19. Item ibidem audistis quia dictum est diliges
proximum tuum etc. scribitur levitici 19 sub hiis
verbis diliges amicum tuum etc. Matthei 8° precepit
leproso mundato offerre munus quod moyses precepit
auctorizans in hoc legem moysi totam.
Idem numeri [illegible] capitulo scripturam hoc numeri auc-
torizat Io. Apoc. 2° cum nos transmittit ad
doctrinam balaam qui docebat balach
mittere scandalum coram filiis israel edere
et fornicari de qua doctrina scribitur numeri
24° capitulo et 31 capitulo. Et petrus apostolus 2a sua
epistola capitulo 2° allegat qualiter balaam mercedem
iniquitatis amavit et correptionem sue vesanie
accepit ab asina subiugali prohibente insipientiam
prophete que historia habetur numeri 22 capitulo et Iudas
apostolus in sua epistola capitulo 2° ad factum
balaam nos transmittit de quibus numeri
22°. Scripturam deuteronomii allegat salvator
tamquam autenticam Matthei 4° cum dicit scriptum est
non in solo pane vivit homo etc. quod scribitur
deuteronomii 6° non temptabis dominum deum tuum
et illud est eiusdem capitulo 6° dominum deum tuum
adorabis et illi soli servies. Et capitulo 19°
et Marci 10 capitulo allegat scripturam seu alle-
gationem iudeorum approbat de libello repudii
de quo scribitur deuteronomii 24 capitulo et multa
dicuntur similia.

Capitulum 2m

Item salvator dicit Io. 5° nolite putare
quia ego accusaturus sim vos apud
patrem est qui accusat vos moyses in
quo vos speratis si enim crederetis moysi
crederetis forsitan et mihi de me enim scripsit
si autem illius litteris non creditis quomodo meis
verbis credetis. Item ipse dicit Matthei 5° nolite
putare quia veni solvere legem sed adimplere
amen autem dico vobis iota unum non preteribit a
lege donec omnia fiant. Si vero prophetales

sunt qui non servant legem lex habet auctoritatem
et si non de lege [illegible] transire quam impleatur lex
auctoritas est valida. Luce 16° capitulo facilius
est autem celum et terram preterire quam de lege
unum apicem cadere et non omnes libros [illegible] approbat
a Christo moysen et auctorem [illegible]
legis qui [illegible] sunt [illegible]
Matthei 23 ve vobis scribe et pharisei qui de-
cimatis mentam et anetum et ciminum et reli-
quistis que maiora sunt legis ubi non dubium
auctorizat totam legem [illegible]
cis que maiora legis obmittitis et 12° capitulo
an non legistis in lege quod sacerdotes in
templo sabbatum violant et sine crimine sunt.
Libros Iosue et Iudicum et Ruth una
parte deputatos auctorizat apostolus ad
hebreos 11 cum ex historiis in eorum probat
virtutem fidei ad acquirendum salutem.
Fide muri iericho corruerunt circuiti
dierum. Fide raab meretrix non periit cum incredulis
excipiens exploratores cum pace. Et quid
adhuc dicam deficiet enim me tempus de gedeon
barach sanson iepte david samuel
et aliis prophetis qui per fidem vicerunt regna
operati sunt iusticiam adepti sunt repromissi-
ones obturaverunt ora leonum ex-
tinxerunt impetum ignis effugaverunt aciem
gladii convaluerunt de infirmitate fortes
facti sunt in bello castra verterunt exterorum
acceperunt mulieres de resurrectione mortuos
suos. Alii autem distenti sunt non suscipientes
redemptionem ut meliorem invenirent resurrectionem.
Alii vero ludibria et verbera experti insuper
et vincula et carceres et lapidati sunt
in occisione gladii mortui sunt. Librum
Ruth [illegible] Matthei evangelista approbat ad texendam
seriem generationis Christi usque ad david
regem [illegible] libri illius libri regum auctori-
zat salvator cum allegans [illegible] Matthei
12 Luce 6. Et marci 2 non legistis
quid fecit david quando esuriit et qui cum eo
erant etc. Et ibidem in fine capituli commendat
[illegible] 3 libri regum de historia regine
sabe que venit a finibus terre audire
sapientiam salomonis [illegible]
libros paralipomenon esdre neemie hester etc.
et [illegible] non invenimus in [illegible] nova
scriptura [illegible] approbatos nisi quod apostoli iudeorum
accedentes ad Christum sic [illegible]

auctoritatem preces mei manducaverunt manna
in deserto sicut scriptum est panem de celo dedit
eis manducare hoc autem scribitur neemie
19 capitulo sub hiis verbis panem de celo dedisti
eis in fame eorum ipsos autem eiusdem domini scribi-
mus et petunt corpus forte de ipsos

Capitulum 3m

Librum iob auctorizat apostolus paulus primo
ad corinthios 3o cum dicit scriptum est enim comprehendam
sapientes in astucia sua quod est scriptum iob
4o capitulo libri iob. Item auctorizat iacobus in sua
epistola capitulo 4o cum dicit sufferentiam iob au-
distis et finem domini vidistis transmittens nos
ad librum eius tamquam ad scripturam autenticam
in qua eius sufferentia et finis remuneracionis
eius a domino describuntur. Librum psalmorum spalit
petrus approbat actuum primo cum dicit scriptum
est enim in libro psalmorum fiat commemoracio eius
deserta et non sit qui inhabitet in ea et par-
ambulet sicut oportet impleri scripturam quam predixit
spiritus sanctus per os david et christus in ewangelio eos alle-
gat in psalmis sicut in matheo 13 ut impleretur quod
dictum est per prophetam dicentem aperiam in parabolis
os meum eructabo abscondita a constitucione
mundi. Item matheo 21 legitur christum dixisse
iudeis talia pro matribus numquam legistis ex
ore infancium et lactencium perfecisti laudem
et scribitur psalmo 8o et eodem capitulo dicit numquam
legistis in scripturis lapidem quem reprobaverunt
edificantes hic factus est in caput anguli
quod in psalmo scribitur et matheo 22 et luce 22.
David in spiritu vocat eum dominum inquiens dixit
dominus domino meo etc. Et matheo 24 ut impleatur
quod scriptum est per prophetam dicentem diviserunt sibi
vestimenta mea etc. Et super vestem meam miserunt
sortem. Scribitur in psalmis libri proverbiorum salomonis auctori-
zat apostolus paulus ad hebreos cum dicit
obliti estis consolacionis que vobis tamquam filiis
loquitur dicens fili mi noli negligere disciplinam
domini neque fatigeris dum ab eo argueris
quem enim diligit dominus castigat flagellat
autem omnem filium quem recipit hoc autem scriptum est
proverbiorum 3o capitulo sub aliis tamen verbis in nostra
translacione hoc modo disciplinam domini fili mi
ne abicias nec deficias cum ab eo corriperis
quem enim diligit dominus corripit et quasi pater in filio
complacet sibi vel consilio illusores ipse deludit
et mansuetis dabit graciam. Cuius dicti sentenciam
iacobus apostolus allegat capitulo 4o sue epistole
sic deus superbis resistit humilibus autem
dat graciam nec ipsius huius allegati a iacobo

usque ut existimo plenius quam alia supra tempore
in scriptura veteris testamenti libri ysaye sepe
salvator approbat in ewangelio illius libri scripturam
allegans luce 4o quando cum liber ysaye sibi ibi
legitur traditus illi erat et legisset locum
illum spiritus domini super me propter quod unxit me propter
quod ewangelizare pauperibus misit etc. cepit
dicere ad illos quia hodie impleta est scriptura
hec in auribus vestris ex quo constat quod scripturam
libri ysaye rite tamquam prophetiam approbavit. Item
matheo 8o capitulo ut impleretur quod dictum est per prophetam
ysaiam dicentem ipse infirmitates nostras accepit
et egritudines nostras ipse portavit quod scribi-
tur ysaye 53 tamen ipse scribitur dolores nostros ipse
portavit. Unde marci 8o ubi dicit de vobis
ypocrite prophetavit ysaias sicut scriptum est populus hic
labiis me honorat etc. Et libri approbat
ysaye in 10 a o in novissimo autem die magno
festivitatis stabat ihesus et clamabat si quis
sitit etc. qui credit in me sicut dicit scriptura
flumina de ventre eius fluent etc. et hanc
in scriptura scripturam ysaias allegat in nostra translacione
secundum quod hic est dictum sicut ipse ieronimus affirmat in
prologo libri quando hanc ysaie scripturam apostolus paulus
ad romanos 9o 10 11 capitulis sepe allegat et aliis
locis quam pluribus et matheo capitulo primo super ewangelium
allegat prophetam ysaiam de virgine puta ipsam
prophetam in hoc dicto applicans hoc autem
totum factum est ut adimpleretur quod dictum est a domino
per prophetam dicentem ecce virgo in utero concipiet
etc. et capitulo 2o dicitur ut impleretur quod dictum est per
prophetas quoniam nazareus vocabitur hic autem
ieronimus dicit iesus et in libro ysaia 11 capitulo in principio
in nostra translacione hic est flos de radice eius ascen-
det et statim post capitulo 3o allegat dictum ysaie
prophete de iohanne baptista hic enim est qui dictus
est per ysaiam prophetam terra zabulon et terra neptalim
etc. Et 12o capitulo dicit ysaie scripturam allegat
et capitulo 13o dicit ut adimpleretur in eis prophetia
ysaie. Scripturam seu prophetam ieremie ewangelista
matheus allegat et capitulo 13o dicit ut adim-
pleretur in eis prophetia secundum ewangelium capitulo 2o
tunc enim impletum est quod dictum est per ieremiam
prophetam vox in rama etc. Et paulus apostolus
dicit primo ad corinthios quod admonuit scriptum est qui
gloriatur in domino glorietur. Ieremie scribitur
ieremie 9 capitulo scripturam ezechielis salvator
applicat iohannis 6o cum dicit scriptum est in prophetis
et erunt omnes docibiles dei in quo dictum secundum ipsum
legimus huius dicti patris prophetam adducit quod

verba eorum nullus in ... in ... [illegible]
cavilla legimus Ezechielis 36 capitulo similiter legimus
huius verba sub propheta dicit auferam cor lapi-
deum de carne vestra et dabo vobis cor car-
neum et spiritum meum ponam in medio vestri et faciam
ut in praeceptis meis ambuletis Danielis scripturam
Christus in evangelio allegavit ubi dixit Matthaei 24
cum ergo videritis abominationem etc. qui legit intelligat
ad legendum et intelligendum Danielem prophetam scripturam
Matthaei 24 etc.

Scripturam Osee Matthaeus evangelista allegat
capitulo 2 suo evangelii ubi dicit ut impleretur
quod dictum est per prophetam ex Aegypto vocavi
filium meum quod scribitur Osee 11 et capitulo 9
vel remittit phariseos ad librum Osee de-
cimae dicens quid est misericordiam volo et non sacrificium
quod scribitur Osee 6 capitulo Ioel scripturam Petrus
apostolus auctorizat Actuum 2 ubi dicit sed hoc
est quod dictum est per prophetam Ioel et erit in novissimis
diebus dicit dominus effundam de spiritu meo
etc. quod scribitur Ioel 2 capitulo Amos prophetae in
scripturam allegat Iacobus apostolus Actuum 15
ubi dicit huic concordant verba prophetarum sicut scriptum
est et post haec revertar et reaedificabo taberna-
culum David quod decidit et diruta eius reaedi-
ficabo et erigam illud et requirant ceteri homines
dominum et omnes gentes super quas invocatum est
nomen meum dicit dominus faciens haec haec autem scriptura
est Amos ultimo capitulo sic in die ista in die
suscitabo tabernaculum David quod cecidit et re-
aedificabo aperturas murorum eius et ea quae
corruerant instaurabo et reaedificabo eam sicut
in diebus antiquis ut possideant reliquias
Idumaeae et omnes nationes eo quod invocatum sit
nomen meum super eos dicit dominus faciens haec Ab-
diae scripturam videtur allegare Paulus apostolus prima
ad Corinthios primo capitulo ubi dicit sic scriptum est perdam
sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo
...dam ... videtur ... in scriptura Abdiae prophetae
... ... capitulo Ysaiae ... quod in Ysa-
ia ... sapientiam ... perdam
sapientes de Idumaea et sapientes de monte
Esau ... timor
de Idumaea et Esau ... de Idumaea ...
... et Esau ... augmentum ...
... illud dictum ... a scriptura
Abdiae Ionae scripturam commendat salvator
Matthaei 12 et Lucae 11 ubi dicit generatio mala
et adultera signum quaerit et signum non dabitur
ei nisi signum Ionae prophetae sicut enim fuit Ionas
in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus
sic erit filius hominis in corde terrae etc. Et eodem
capitulo 12 dicit viri Ninivitae surgent in iudicio
cum generatione ista et condemnabunt eam quia paenitentiam
egerunt in praedicatione Ionae Michaeae scripturam
omnes principes sacerdotum et scribae Iudaeorum
reputabant cum Herodes ab eis quaereret ubi
Christus nasceretur responderunt in Bethleem Iudae
sic enim scriptum est per prophetam et tu Bethleem
terra Iuda nequaquam minima es in principibus Iuda ex te
enim exiet dux qui regat populum meum Israel
cuius verba sumpta scribuntur Michaeae 5 capitulo ubi evangelista
eorum allegationem approbavit et ob hoc evangelista approbat
verum quod ad locum signatum ... ipsi non recte
allegaverunt verum auctoris cuius ... talia
exstat et tu Bethleem Ephrata parvulus es
in milibus Iuda Naum scripturam allegat Paulus
apostolus ad Romanos 10 ubi dicit sicut scriptum est
quam speciosi pedes evangelizantium pacem evangelizantium
bona cuius aliqualis sensus sub aliis verbis
in translatione nostra scribitur iam primo capitulo Ysaiae
52 sic scribitur quam pulchri pedes super montes
annuntiantis pacem annuntiantis bonum praedicantis
salutem Scripturam Abacuc allegat apostolus
Paulus ad Hebraeos 10 ubi dicit adhuc enim modicum
aliquantulum qui venturus est veniet et
non tardabit iustus autem meus ex fide vivit
quod si subtraxerit se non placebit animae meae
quod sub aliis verbis scribitur Abacuc capitulo 2
isto modo si moram fecerit exspecta eum quia
veniens veniet et non tardabit ecce qui
incredulus est non erit recta anima eius in semetipso
iustus autem in fide sua vivet quod verbum allegat
idem apostolus Romanos 1 quod sic scriptum est
iustus ex fide vivit Sophoniae verba scripturam
apostolus approbat ad Romanos 2 ubi appellat diem
iudicii diem irae quod verbum accipit a Sophonia
capitulo primo sui libri ubi dicit dies irae dies illa
dies tribulationis et angustiae etc. et magis
expresse prima ad Corinthios 15 ubi dicit quia
Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas
et quia sepultus est et quia resurrexit tertia die secundum
scripturas Sophoniae 3 capitulo dicitur quapropter
exspecta me dicit dominus in die resurrectionis
meae in futurum Aggaei scripturam auctorizat
Paulus apostolus ad Hebraeos 12 ubi dicit adhuc semel

non effugerunt recusantes eum qui super terram loquebatur, multo magis nos qui de celo loquentem advertimus, cuius vox movit terram tunc, nunc autem repromittit dicens: adhuc semel et ego movebo non solum terram sed et celum. Hoc autem scriptum est Aggei 2° ca° in ma... displacio sub verbis aliis hoc modo: adhuc unum modicum est et ego movebo celum et terram, mare et aridam. Zacharie scripturam auctorizat Iohannes apostolus ca° 19° secundum Iohannem ubi dicit: et iterum alia scriptura dicit: et videbunt in quem transfixerunt, quod scribitur Zacharie 12° ca° per hunc modum: et aspicient ad me quem confixerunt. Et Mt° 21 hoc autem totum factum est ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem: ecce rex tuus venit etc., quod scribitur Zacharie 9° et Mt 26° ca° scriptum est enim: percutiam pastorem et dispergentur oves gregis. Hoc autem scribitur 13° ca° Zacharie isto modo: percute pastorem et dispergentur oves. Malachie prophete scripturam auctorizat salvator Mt xi et Mr primo ubi dicit de Iohanne: hic est enim de quo scriptum est: ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam tuam ante te. Sicut enim scribitur Malachie 3° ca°: ecce ego mitto angelum meum et preparabit viam ante faciem meam. Et apostolus ad Ro. 9° allegat scriptum esse: Iacob dilexi etc., quod scribitur Malachie primo ca°.

Cap^m 4^m

Item in genere sepe habes omnes scripturas legis et prophetarum in evangeliis scriptum et apostolis approbatas. Item Christus dicit Io. 5°: scrutamini scripturas et vos putatis in illis vitam eternam habere et ille sunt que testimonium perhibent de me. Ubi Christus mittit iudeos ad totam scripturam quam ipsi habebant canonicam et dicit eam testimonium perhibere de ipso in suis preconiis et sic totam approbavit et habuit velut autenticam. Sed et Petrus apostolus dicit Actuum 3° ca°: Deus qui prenunciavit per os omnium prophetarum suorum pati Christum suum sic implevit. Et post: quem oportet celum suscipere usque in tempora restitucionis omnium que locutus est dominus per os sanctorum suorum a seculo prophetarum. Moyses quidem dixit: quoniam prophetam suscitabit vobis dominus deus vester de fratribus vestris tanquam me, ipsum audietis, et omnes prophete a Samuel et deinceps qui locuti sunt annunciaverunt dies istos. Item Luce 24 ca° Christus dicit Cleophe et eius socio: o stulti et tardi corde ad credendum etc. et subditur: incipiens a Moyse et omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erant. Et infra: hec sunt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me. Ubi Christus auctorizat omnes scripturas canonicas que de ipso erant, quia ex hoc quod in illis scripturis sunt prenunciata Christum pati concludit sic oportuisse fieri, quod non sequeretur nisi ille scripture veritatem haberent auctoritatem. Aut affirmat eas habere ex hoc quod affirmat et quod credi deberent et quod illi stulti et tardi erant ad eas credendas. Item ex quo affirmatur oportere adimplenda que scripta erant de eo in lege Moysi et prophetis et psalmis, per que tria intelligitur totum vetus testamentum acceptum et tunc apud hebreos, sicut apparet, quod est quod omnia illa erant autentica et auctorizata a Deo. Nota dictum quod Christus primo dicitur sic incipiens a Moyse, intelligi voluit quod incepit a libris Moysi et per hoc ita ut liber Genesis intelligatur, sicut ut etiam ... quod in Genesi sunt multe scripture de Christo sicut illud ca° 22° semini tuo dabo terram hanc, quod apostolus exponit de Christo ad Gal. 3° eo quod dicatur singulariter semini, non pluraliter seminibus. Et de eius passione dicit Iacob Gen. 49 ca°: lavabit vino stolam suam et sanguine uve pallium suum, quod ex expositione constat dictum de Christo, quod illud etiam pronunciatur: catulus leonis Iuda ad predam ascendisti fili mi, requiescens accubuisti ut leo et quasi leena, quod scribitur: vicit leo de tribu Iuda. Et illud dictum de Adam Gen. 2° et erunt duo in carne una exponit apostolus dictum esse de Christo et sponsa ecclesia ad Ephes. 5°. Et de duabus uxoribus Abrahe, libera et ancilla, et filiis earum sic apostolus tamquam sacramentum exponit duorum testamentorum ad Gal. 4° ca°. Item

Liber gen(esis) in(ter) libros legis nota(tur) q(uia) in hu(ius)
ca° 17° data fuisse lex circumcisionis primo
legitur et sacrificiorum lex denotata ternarii de [illegible]
vacca de ariete trium annorum et de turture
et columba ca° 15° Item ca° 26 dicit(ur) q(uod)
ysaac et benedicentur in semine tuo omnes gen-
tes terre eo q(uod) obedierit abraham voci
mee et custodierit precepta mea et cerimo-
nias leges q(ue) meas servaverit. Ex hiis
constat librum gen(esis) inter legis libros numeratos
posse intelligi. Item paulus ad galat(as) 4°
legem non legistis scriptum est enim quoniam abraham
duos filios habuit etc. unum autem genera(vit)
sub nomine legis moysi seu sub nomine
legis non ita expresse assignavit hec scilicet
aperte possit intelligi ut supra supius
Item ut a° lege data et prophetas xpistus autem
auctorizat cum dicit mat(thei) 7 omnia quecumque vultis
ut faciant vobis homines et vos facite
illis hec enim lex est et prophete. Et mat(thei) 11 omnis
enim lex et prophete usque ad iohannem prophetaverunt
ubi scripturas legis approbat et prophetarum sicut
est mat(thei) 22° in hiis duobus mandatis tota
lex pendet et prophete. Item auctorizat omnes
scripturas propheticas quas habebant iudei
cum dicit mat(thei) 26 hoc autem totum factum est
ut implerentur scripture prophetarum. Sic similiter
et luc(e) 18 et ult(imo) cap(itulo) ecce ascendimus
iherosolimam et consummabuntur omnia que scripta
sunt per prophetas de filio hominis. Ubi omnes libros
prophetarum approbare videtur

c° 6°

[H]abet 1° quia constat legem evangelicam totum
vetus testamentum hic autenticum esse
primo per auctoritatem quorumdam librorum veteris testamenti
sufficit / si non habemus per ius ex novo
testamento tunc infidelis tenemus [illegible]
hoc secundum argumentum si sarracenis sive aut
gentiles [illegible] sufficit / q(uia) a tempore [illegible]
ad [illegible] usque in primis populus iudeorum [illegible]
hos 22 libros veteris testamenti approbavit et
acceptavit tunc auctoritates et [illegible] auctori-
tates editos sine ambiguitate affirmant
q(uod) et per omnia mundi climata est vulgatum
quia in omnibus climatibus habitabant iudei
post vastationem iherusalem factam per regem baby-
lonie et habitant in patria q(uod) et erat eis

antiquitus prophetatum levit(ici) 26 c(apitulo) q(uod) disperderen-
tur in gentes et deut(eronomii) 28. sunt eis predictum
q(uod) si non observarent eius precepta dominus
disperderet eos in omnes populos a summitate
terre usque ad terminos eius. Item cum ad
vetus primo erant iudei dispersi in omnes nacio-
nes sub celo et hoc clare
act(uum) 2° ubi sic legitur. Erant autem in iherusalem
habitantes iudei viri religiosi ex omni
natione que sub celo est Id est erant iudei
religiosi de omni natione que sub celo est. Constat
q(uod) in omnibus nationibus a quibus aliqui
religiosi descenderant fuerant habitantes
iudei. Nunc dicendum quod illi inter quos erant
tales viri religiosi iudei hos libros
habebant quia libri eos suam religionem
docebant / Et sic constat q(uod) diu ante adventum
xpisti fuerunt omnes isti libri veteris testamenti auctori-
zati et divulgati per orbem terrarum. Tunc
ipso iudeorum dominatus fuit hoc sicut inferius
ostendetur q(uod) lex sarracenorum veteris testamenti
multipliciter approbat et confirmat

[P]ro autem libris novi testamenti c(apitulum) 9 [illegible]
[illegible] evangeliis 14 epistolarum pauli / septem
epistole iacobi / duarum petri / 3um iohannis / unius
iude apostoli / liber actuum apostolorum quem scripsit lucas
xpisti discipulus / et liber apocalipsis io(hannis) / sufficit primo
declarare illis certe super hoc q(uod) illi libri omnes
apud xpistianos catholica habentur quisque
eos dictavit et ex evangeliis et epistolis
libris et ex aliis scripturis sufficienter apparet
quod predicti apostoli et discipuli xpisti hos libros dicta-
verunt. Iohannes enim in fine sui evangelii
se dicit perhibere testimonium de omnibus scriptis
in suo evangelio sub hiis verbis conversus
petrus videbat [illegible] ut interrogaret se
appellans discipulum quem diligebat ihesus
[illegible] hic est discipulus qui testimonium perhibet
de hiis et scimus quia verum est testimonium eius. Sunt
autem et alia multa que fecit ihesus que si scribantur
per singula nec arbitror mundum capere eos
qui scribendi sunt. Hos iacobus petrus
et iudas apostoli in omnibus suis dictis epistolis
auctores esse profitentur. Iohannes
se seniorem se nominat in duabus [illegible]
dictat ut palam ex forma dictaminis

c(apitulu)m a(liu)m

appareat esse suus apostolus tam in principio quam in fine
[illegible] illius scripture auctorem se exprimit paulus
in omnibus suis epistolis excepta epistola ad hebreos
se nominat et fatetur auctorem seu scriptorem in fine
epistole ad hebreos sic loquitur ut intelligatur ipse
esse qui ipsam scripsit epistolam verbi gratia scribit
rogo autem vos fratres ut sufferatis verbum
solacii et per paucos scripsi vobis cognoscite
fratrem nostrum thimotheum dimissum cum quo si celerius
venerint videbo vos et salutate omnes
fratres vestros prepositos et omnes sanctos salutant
vos fratres de italia gratia cum omnibus vobis
amen verbi gratia ex quo docetur thimotheum discipuli
sui quem [illegible] solebat [illegible]
ad quas erat [illegible] et [illegible] expositione quam
ipse thimotheo [illegible] romanos
iudei et ex aliis in ibi diligenti lectore inspi-
cientibus satis apparet ipsa epistola esse sua

Johannes. Si non dico quod auctoritate mee nunc
scripture ordinis quam decreta ecclesie romane et
doctorum romanorum scripturas consimiles [illegible]
[illegible] habeant sarraceni iudei et tartari
et gentiles [illegible] respectu eorum decreta
suarum ecclesiarum et suorum pontificum et scripturas
suorum doctorum / non reddis in auctoritate mee
legis firmiorem quam ipsi reddunt auctoritate legum
seu sectarum suarum et sic [illegible] quam
rationem [illegible] possit sufficere [illegible] paulus
apostolus scribat ad col. primo et ad gal. ut sit
[illegible] in caritate et in omnes divitias [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ihesu
[illegible] [illegible] quod doctores debent [illegible]
[illegible] [illegible] de tali [illegible] et ita de ceteris
[illegible] legis mee et i epistola ad thimotheum 3o capitulo
omnis doctrina divinitus inspirata utilis est ad
docendum ad arguendum ad corripiendum ad
erudiendum in iusticia ut perfectus sit homo dei
ad omne opus bonum [illegible] verbi gratia [illegible]
[illegible] quod doctor scripture [illegible]
perfectus [illegible] ad omne opus bonum
[illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad docendum et ad erudiendum
in iusticia [illegible] legimus quod [illegible] paulus
[illegible] de lege [illegible] et fecit [illegible]
[illegible] rationem et legem apostolus
petrus docet in prima sua epistola capitulo 3o [illegible]
autem [illegible] possetis vos reddere de ea
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quod in nobis est fide et spe [illegible] [illegible]
apostolus paulus ad ro. xi fides [illegible] ex
auditu auditus autem per verbum christi verbi gratia ego
intelligo verba sacre scripture [illegible]
fidem meam et spem [illegible] in me [illegible] sacre
scripture [illegible] fides et spes
non solum si fundatum [illegible] auctoritatem
non habeat [illegible] possent rationem [illegible]
[illegible] sufficientes [illegible] non possit [illegible]
puta apostolus petrus [illegible] in illo [illegible]
[illegible] quod doctor sacre scripture [illegible] sufficienter
paratus pro auctoritate fidei et spei et tocius
et scripture sacre [illegible] rationem
de hoc sive fuit [illegible] sive legis [illegible]
aut et sine lege [illegible] in legenda
non fluctuet sicud in sua fide non fluctuat
sarracenus seu iudeus tum si sarracenus
aut iudeus infidem meam impugnat affirmans
me fatuum quod sic credo unum deum [illegible] personas
et unam essenciam et unam personam esse deum et
hominem et ceteros peculiares articulos romane
fidei de sacramentis ecclesie in quibus non solum
iudei et sarraceni [illegible] et omnes gentes ratione
naturali viventes a mea lege discordant
si rationem sibi non reddidero [illegible] solo verbo
me ita credere affirmare ipse me inito
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illum iudeum
[illegible] [illegible] sua [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] placet / et
ob hoc rationem inquirens [illegible] iudeos et
sarracenos et [illegible] sectas [illegible] ac
[illegible] gentiles ratione naturali in ipsum [illegible]
[illegible] sufficienter reducere possem [illegible]
scripture [illegible] [illegible] [illegible]
non dubito [illegible] legum [illegible] non sunt
et in hiis in quibus [illegible] legibus [illegible]
[illegible] [illegible] naturalis [illegible] legi [illegible]
seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod solum decreta ecclesie
romane rationem [illegible] auctoritatis mee
scripture non reddis [illegible] sarracenus reddat
de sua scriptura aut [illegible] de sua secta
[illegible] [illegible] [illegible] non ambiguum [illegible] esse
[illegible] [illegible] [illegible] de mea fide et spe
[illegible] [illegible] apostoli [illegible]
[illegible] rationem [illegible] in romano sufficientem rationem [illegible]
[illegible] [illegible] fluctuare in mea scriptura [illegible]

mea fide primitus cum christo sarracenos
et tartaros et quoscumque gentiles per suos
sectis inrobari auctoritas sive generale
et operatur romanum sunt in ad singulare et solidior
per auctoritate nostre legis adducatis esse tamen non
videtur cum non no sit alii legi aut rationi
naturali eam adherere velint legi nostre ita
ut eo primo per libero valeat ecclesie legum magis
sarracenus tartarus aut iudeus quod non
ex feris ignotus sed audiri possit legem
nostram maioris esse auctoritatis quam eorum
et est notum quod lex nostra multo magis quam
certe rationi naturali repugnat quam vel aliqua
que sequuntur semper est maioris roboris seu
auctoritatis quam esse. Et ita illi fortunati existimentur
alios esse dampnandos et nos solos deberi
salvari eo potius sit ergo existimatio

Ricardus. Nimium ita es stolidus non
sanctus tue fidei sed mecum velis
animare quod si esset destitutus natura incitu
non sufficeret cum fides omnino non esset quod
inspirata non apparentium sicut diffinit paulus
apostolus ad hebreos xi capitulo. Sed salvatoris
dicit thome prius incredulo ac latius in re
thoma credidisti beati qui non viderunt et
crediderunt Jo xx capitulo. Est tue fidei seu
auctoritatis tue scripture requiris sanam **Johan-
nes** non quia ad diffugia ac non ut ignarus
de probis rationem exposito sed ut romanus
fidelis valens non veram sanam quod non possum
et rationem sufficientem quietatiuam cuiusque
omni inquirentis sicut premittis atque qualem
ut credimus petrus apostolus voluit in epistola
prima illud ab eo per me sumptum allegatum
est. sicut paulus apostolus in ea quam de certis
scriptoribus et aliis sumptum allegamus dic
rationem idem si nosti aut fatearis non
nos romanos tamquam asinos auctoritatibus hominum
velud abusiuis capistris abduci saltem
adduci. **Ricardus.** Ita in aliquibus potest esse
sufficientia aut saltem apud aliquos deuicta sicut
debellatur instrumentis quod non omnia quecumque
sufficiunt et ob hoc quibus ideo supradicta
de credo esse a sarracenis aut iudeis assignata
ineffirma non propter hoc potest in epistola que fit suppositus
omnibus romanis de quibus potest verbum apostoli
petri intelligi ut esset propter oppositum

rationem sed cum hoc romano posteri rationem nisi
capitulum precedens ad quod illud dictum refertur
sive in prima parte facit de gentibus non
credentibus quod credentibus detrahebant quorum
sine timore cum dissuadet timore eorum
dicat et quibus est qui nos vocat si bonorum
emulatores fueritis sed et si quid patimini
propter iusticiam beati sitis timorem autem eorum ne
timueritis et non conturbemini et cetera
adiungit dominum autem christum sanctificate in
cordibus vestris parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de
ea que in vobis est spe. Intelligit vos dare esse paratos omni ... de
vestra fide et spe tota rationem posterius reddere
rationem nunc in sit et cum provideat aspicimus
doctum romane aut illis esse romane expresse
aut dicere romanis doctis gentibus rationem
auctoritatis nostre scripture aut fidei posse
sufficere in omnibus illam rationem inquirentis quietativam
eorum auferamus talem sed cum quisque volet
rationem sequi de ratione auctoritatis acquiescere possit
et doceat. **Johannes.** Sic videtur
cor meum per te quo tendis. **Ricardus.**
puto idem rationem sufficientem nullius legem dei
habuit aut sine lege dei a deo data ...
que tamen est euidens ut nullus legis alterius
aut sine lege existens eam euidentem rationem
per sua lege aut contra nostram posset assignare.

Johannes. Ita rationem expressio et veracitatem in claresceret.
Ricardus. Sed separata
euangelia inanius testimonium minus obtineat
quam secta alios agnitis alterius at naturalis ratio legem
nostram contraria testimonium ut ostenderemus quod ratio
quam postulas potest comprobari. **Johannes.**
negare non possum. **Ricardus.** Multa
ergo comparatione oportebit uti ut valeamus
ostendere quod ex possibilitate sed comparatione legis
nostre ad leges cuiusque secte alterius et ad
rationem naturalem impugnationem legis nostre
rationi naturali non legibus tamen singularum
sectarum ut et locus occurret quam potero per
donatus eam agere et abire quam valeo ratiociniis
contra legem nostram per illos et sic si deus donauerit
salvemus quod quantum appetit. **Johannes.**
Contra per comparationem legem nostram legi sarracenorum
et legi iudeorum ut ostendas premissum. **Ricardus.**
In hac comparatione legem nostram tota nostram scripturam

canonicam super descriptam [illegible] novi et veteris testamenti placet
in nomine et ex sequenti deductione valeat
sicut apparet tam novum quam vetus testamentum
legem Sarracenorum auctoritatibus [illegible] probatur

Johannes sic fiat **Ricardus** lex
Sarracenorum quam Alchoranum [illegible] vocant
preceptor Sarracenorum appellant vetus testa-
mentum et novum sepe approbat et allegat
et dicit ea a deo tradita Moysi et Christo et aliis
[illegible] prophetis in [illegible] sicut etiam quod de bono
appellat dicit accepisse legem illam datam
videtis infirmam [illegible] legis ipsorum sub [illegible] ubi
vos autem filii Israel [illegible] quam ego vos [illegible]
[illegible] fecerit [illegible] vos constituit dissolutos
[illegible] mea [illegible] omnia timentes sunt liberi mee
legis [illegible] [illegible] mee legis firmamentum [illegible]
[illegible] nunc [illegible] vos obstinatores [illegible]
esse [illegible] legit lex [illegible] sine [illegible]
legis [illegible] ex lege Sarracenorum approbatur et
affirmatur esse auctoritas [illegible] vos [illegible]
[illegible] deinceps Moyse [illegible] [illegible]
[illegible] ut legem susciperet [illegible] adorastis
[illegible] vos quod data [illegible] quod gratia [illegible]
[illegible] nobis a Moyse tradita bonique malique discre-
tionem vos [illegible] agnoscentes hos
[illegible] vos adoratorem [illegible]
[illegible] quod vos [illegible] in [illegible] mor-
tificate [illegible] a deo [illegible] sit [illegible]
a deo [illegible] vos nolle [illegible]
[illegible] approbatur a deo [illegible]
Sarracenos [illegible] Moysi et [illegible] esse discretionibus
boni et mali [illegible] [illegible] [illegible]
agnoverunt [illegible] Machometus [illegible]
[illegible] dixisse [illegible] Moysi [illegible]
[illegible] postea [illegible] suo [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] auxilium atque testimonium
[illegible] prophetas nobis missos displicuerint [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testes
[illegible] legis [illegible] [illegible]
[illegible] malignus [illegible] approbat
legem Moysi [illegible] Machometus [illegible] verba [illegible]
[illegible] fundamentum [illegible] suo [illegible]
approbat Moysen et prophetas in [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] testimonium
et sic in [illegible] approbat [illegible] prophetarum missorum
videtis a deo affirmat quod deus singulis
tradidit libros [illegible] aperte intelligi nisi
[illegible] prophetas et [illegible] videtis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

suas prophetas [illegible] [illegible] [illegible] videtis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alterum [illegible]
nullus [illegible] legis [illegible] [illegible] legiferis [illegible]
[illegible] hos legiferos [illegible] secte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] subtiliter [illegible] ut [illegible]
amplectatur legem [illegible] admonet
[illegible] legem [illegible] bona esse
affirmat [illegible] legem Moysi Abrahe [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Abrahe et Ismaeli et
Ysaac et Iacob atque [illegible] legibus
Moysi [illegible] [illegible] prophetarum nullis [illegible]
[illegible] fidem adhibeat [illegible]
[illegible] legis Moysi [illegible] prophetarum
approbat et admonet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fideles et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libris
atque prophetis fidem adhibe [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fidem et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] atque fideles [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
atque prophetis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Moysen et [illegible] Alchorani [illegible]
deus [illegible] [illegible] [illegible] altissimus
[illegible] non est alius [illegible] testimonium deinceps
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possimus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legis
affirmatione nobis [illegible] [illegible] possit
[illegible] [illegible] deus [illegible] testimonium
[illegible] vetus deinceps [illegible] [illegible]
[illegible] aut quales [illegible] testimonium [illegible]

Et ibi inferius de Johanne baptista [illegible]
[illegible] Zacharia deinceps [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
altare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] affirmantem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] affirmat Johannes [illegible] et [illegible]
verba dei Johannes autem docebat [illegible] post
[illegible] [illegible] affirmat et
[illegible] [illegible] baptizans [illegible] aqua [illegible]
[illegible] [illegible] Johannes [illegible] legem

et mirabiliter in despecto quod illi angeli mariam qui
eo filium nunciaverunt. Facit enim ambos sic
alloqui et cetera. O domina deus tibi ... non tetigit quo
ego concipiam infantem cum nullus de viris generavit ipse
omnia quecumque vult operatur cuius mandatum
est suum placitum ... ... filium
tuum cum divina doctrina veteris nomine(?) librorum
legiferorum omnes eos magistrum precipuam et testamentum
aut evangelium mandatum quod filius ipse edocebit
ille namque formans volatilium pullos a se
propositis curabit mortificatos atque leprosos
emundabit mortuos deinde cooperante deo
vivificabit quod quod comederint quique ne depositum deputa-
tum ... appellabitur ... ... accidentibus
in deum universaliter sentiens vetus testamentum
confirmabit quedam in prius prohibita licita
annunciabit sciens quod divina scriptura potest novisse
patre faciat. Et hoc apud legem mahumet
approbat testamentum et mandatum filius ipse et evangelium
quod asserit Christum filium marie docuisse cum divina
divina scriptura et quia idem exprimunt quod vetus
testamentum confirmavit et in superius facit deum
sic alloqui christianos et iudeos ... legem
cum veteri documentis et secte confirmantem
ex abraham derivatis cum testamentum nunc novum
et evangelium post ipsum ... fuit approbantes
quod negatur ... et approbat utrumque testamentum ex quo
dicit librum suum esse confirmantem vocationis et
secte utriusque christianorum et iudeorum quam non
iste ... mahumeti ... ...
[illegible] sit trinitas personarum ...
[illegible] et ob hoc in multis ...
[illegible] ... tempus nobisque ...
[illegible] ... ... tamen non ... cumque
[illegible] legis evangelice ac veteris testamenti
[illegible] eosdem ... ...
[illegible] infideles magis reddunt auctenticos
et auctenticatos ac roboris amplioris nullus
ambiget quin lex mahumet auctoritatem
maiorem habet quod crederet in quantum ... aut
veteri testamento aut novo aut utrique testamenti
sumus confirmator. Item azohara 12o capitulo statuit
deum sic alloquentem mahumet de iudeis per ...
istos quidem sic falsi professores et illicita ac
iniusta summa ... si ... venient
... quod non ... noluerit ... iudicato
quod doctos iudicia ... testamentum habeant iudicium
dei doctos ... ... et lucem et sapientiam
prestans suis cordibus et mentibus ... ...
... notitiam a deo monstratam cui quod
... ... et sacerdotes atque ponti-
fices iudicant cum ... ... postulat

esse sic illud approbat auctoritas veteris
testamenti quod dicit datum a deo iudeis ad iudicium
dei faciendum quod est doctrina lucem veram et lucem
et sapientiam prestans et cetera. Post Christum Ihesum marie
filium cum gravissimus evangelium quod est lumen et confirmans
testamenti et castigationem ac vera via timentibus deum
et veteris legis supplementum missimus dicens quod evangelium
prius precepta iudicanda sequantur sin autem
malus est et hic non solum approbat auctoritas evangelii
quod dicit esse lumen et veram viam timentibus deum
approbat esse solum quod dicit evangelium confirmat et de
eius supplementum evangelium a deo datum affirmat
et in superius de iudeis et christianis precantibus facit
deum sic loqui: nos quidem habuimus legem ... ...
atque timerent veniam peccaminum sacri paradisi
possessores ... et si testimonium ... evangelium
ac celitus super eos missa precepta ... ...
... ... bonis habundarent quam ... ...
... ... pedibus et hoc approbat testamentum
et evangelium ... ... observanciam dicit deum
nolle ... ... idem
clarissime satis ... ...
... legem nullus legis fidei non perfectionem
... vel assequi ... testamenti ac evangelii ...
a deo ... ... magna approbat ... ...
quod sine observantia preceptorum ... testamenti
et evangelii nullus legis homo perfectam fidei
aut legis ... ...

Item capitulo 13o ibi mahumet facit deum alloquentem
Christum dicens Ihesum marie filium affatus sum
... animam mundam atque benedictam qui
... et infantulos affatus est et formis
volatilium ... ... insufflans volare
... ... atque leprosum curavit et
mortuos suscitavit quod ... ... et ...
nunc non evangelium et testamentum docuit ... ...
... ... velle
... ... magnum esse ...
... ... et magis ... ...
... ... dicit deum docuisse filium
... Christum evangelium et testamentum ... in hac auctoritate
... ... et ... ... ex quo
affirmat Christum accepisse a deo animam mundam
et benedictam et maximam et plurima fecisse
miracula affirmat ... ... legem quam ...
... legem quam ... approbavit ... legem atque
... ... Item azohara ... ponit deum
... ... legem ... in deum ...
fidem ... nullum ... ...
... ... timoris ... ...

Capitulum 12m

vocem abrahe et gente sua elegimus et quos
volumus super ceteros gentes exaltamus
cum ego sim sapiens et in prophetis prophete rationem
usum iacob et noe predecessori suo simul
et posteris de salem et ioseph atque moysi
et aaron et zacharias atque iohannes et ihesum et helie
omnibus de hiis bonis et samueli et ezechie
atque loth vias rectas patefecimus et eos
super omnes gentes exaltavimus et super
quosdam patrum suorum et filiorum suorum successorum
et fratrum iter duximus ita dei lege et dilatis
patefacta si fierent increduli omnem suorum operum
iacturam incurrerent si illi libri et nunciis
atque prophetas non crediderint ipsum volentibus
committamus. Hic in lege data hiis omnibus
approbat et in scriptura dicens deum non posuisse
cum ergo sit aliqua interroga quibus moysi liber
clarissimum hominibus ostendit plura quorum quorum
cartis inscripta et palliatis plura quidem ab
scondunt ostendit sed ille quidem nec vos nec
parentibus vestris antea penitus cognoverunt
hic ipsum librum legis moysi affirmat a deo
traditum sed cum iudei quedam in cartis scripta
propalant quedam abscondunt ostendit et in fine
Item azohara 10ª sic dicit in omnibus
que dantur in manibus nostris comedere volenti
illicitum et contra legem nostram nisi semen et carne
porcina et morticinum ex hiis necessitate
coacte comedentes deus ipsis ~~delictis~~ delictis
pius non dabit veniam iudeis autem ob sua
malicia omnia fecimus illicita ungulam gerentia
sinerea vel vaccarum ac ovium pinguedinis non
costis aut [illegible] coniunctis [illegible] ex hoc
apparet deum dixisse fecisse iudeis omnia
illicita que ungulam gerentes hinc satis ostendit
ipse hanc legem eis datam fuisse in qua
hinc prohibentur. Item azohara 10ª usus sine
dei quorum nemini dubitandum quod testamentum
et evangelium in alphurkam affirmatur hic approbat
testamentum et evangelium. Item azohara 10 ubi autem
[illegible] inde procedens patet confirmatio
qualis est lex moysi iam premissa do-
cens et adorans credentibus illi bonum
possidebit incredulis autem et [illegible] ignem
erit. Et hic dicit legem moysi esse ra-
tionem [illegible] testibus confirmatam et in quibus
in fine de hiis quod nichil nisi quod sui pietate
[illegible] invocantes nil dubito quod
tibi parte sua absque dubietate reddamus

ipsi dei cum preceptum finem erit et generatio le-
tos qui huius moysi generationes inferunt
ceteros quod sibi dubitatos deus ipse
in iudicatis omnia sciens omnibus suis
et in sua reddens opera et hoc expresse
affirmat deum iudicaturum nos quas generationes
inferunt libris moysi. Item azohara 25
in principio moysi siquidem librum pate-
fecit in ea vera filius ipsius posuit illius
hoc gentis quod in archa [illegible] et
illicita prohibitorum [illegible] dicentes in
meo quomodo tertium [illegible] illicite multa
in [illegible] ex hoc gentem huius moysi
[illegible] a deo patefaciens vera recta
et negans illicita

Et omnis ibi statuit sit loquitur nos quod
ad hoc te misimus in se et [illegible]
ut adorant qui de perfectam [illegible]
[illegible] affirmat quod [illegible]
azohara 26 hoc modo [illegible] dicentes
[illegible] et allegat [illegible] cum [illegible]
[illegible] et salutis [illegible] omnibus cum gentibus
legatos misimus quibus quod dictis increduli
confundimus et azohara a non [illegible]
cum nos non [illegible] de professoribus
[illegible] cum [illegible] et psalterio
librorum splendidissime [illegible] in inferius
usus sine [illegible] hoc modo deum loquitur moysi
[illegible] patefecimus quod [illegible]
ipsi [illegible] pharaone [illegible]
et [illegible] libro [illegible]
[illegible] cum [illegible]
filiorum ipsius. Item azohara 28ª [illegible]
[illegible] ita loquitur [illegible]
[illegible] libri moysi [illegible]
atque [illegible] in monte synai [illegible]
[illegible] atque [illegible]
[illegible] aaron [illegible] et [illegible] post [illegible]
[illegible] quoque atque [illegible] elevatum
in loco excelso in hoc volumine [illegible] quidem
[illegible] de [illegible] et [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] et diligentes [illegible]
precepta que legebant [illegible]
[illegible] et approbat moysi et [illegible]
[illegible] et [illegible] cum [illegible]
liberos quod salute se [illegible]
[illegible] aut [illegible] debat [illegible]
Item [illegible] azohara 26 moysi [illegible]
aaron alphurkam [illegible] atque [illegible]
[illegible] et [illegible] sed et
hanc doctrinam [illegible] non [illegible]

Erit affirmat deum

Etiam affirmat eum dixisse se de dictis moysi et aaron alphurcan, i. collectionem preceptorum alphurcan seu alchoranum appellans sic tamen dedit ille machumet doctrinam eo igitur argumento quo ordine putatur machumet suum alchoranum intitulare sicut et nos alchoranum et pentateucum moysi libri est collectio preceptorum aaron et affirmare conformes. Item alchorani homines qui permanebunt in sua credulitate [illegible] a nobis numquam convertentur lex quam sequuntur sic imposita hominibus est legem nostram sunt a deo illis impositam aut [illegible] quam sunt et sequuntur illius tamquam auctorem cum sint in toto [illegible] [illegible] non sunt et sunt inculpabiles sed tue secte homines affirmant inculpabiles esse qui illam sectantur quod a patribus suis omnibus receperunt ut legem a deo impositam eis. Item azohora 22 nobis numquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gentis [illegible] succedens [illegible] ille de quibus nos [illegible] facientes non [illegible] [illegible] fecimus ut fecimus moysi [illegible] et aaron fratri suo ad [illegible] gentem suam illi velut [illegible] [illegible] dicebant [illegible] nos qui [illegible] gens subiecti si non [illegible] illis duobus [illegible] [illegible] et nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] moysi libri quod ad sanctam memoriam [illegible] [illegible] filium [illegible] [illegible] [illegible] miraculis [illegible] [illegible] [illegible] et aquis [illegible] ad [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible] de bonis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] libri moysi [illegible] affirmat eum dixisse a se dictum et ad [illegible] [illegible] memoriam et [illegible] [illegible] [illegible] filium marie. Item azohara 2a [illegible] [illegible] [illegible] moysi libri [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quibus est [illegible] liber moysi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] liber legis moysi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] precepta atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vivendi et in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] leges [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] afferentes et [illegible] [illegible] moyse [illegible] legem accepit in monte synay neque affuisti certe affirmatio quod lex moysi a moyse fuit accepta in monte synai. Item azohara 21 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et moysen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non potes eorum [illegible] [illegible] quibus de [illegible] et [illegible] [illegible] asserit [illegible] [illegible] in fine [illegible] bonum non timentem male loquentes de moyse qui [illegible] [illegible] [illegible] loquimur [illegible] honestus et bonorum [illegible] apparet ex quo iste machumet tam [illegible] moysen et extollit [illegible] non [illegible] [illegible] dignus est si legem [illegible] [illegible] dicunt. Item azohara 26 moysi quoque et aaron [illegible] nobis [illegible] collata suffragia victoria [illegible] hostes [illegible] [illegible] ipsos suos [illegible] [illegible] [illegible] liberavimus et [illegible] libro [illegible] [illegible] [illegible] viam [illegible]. Item de hoc [illegible] [illegible] post azohara 99 moysi liber [illegible] filiis israel hereditate [illegible] viam [illegible] atque memoriam [illegible]. Item azohara [illegible] [illegible] [illegible] a deo pro sapiente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui si latine [illegible] [illegible] questio cum latinis et arabibus non distinguitur [illegible] suo [illegible] viam [illegible] et salutem [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in illis [illegible] a loco longinquo [illegible] hoc moysi [illegible] plures [illegible] dicebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libri moysi [illegible] [illegible] quod deus illis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] velle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item azohara 42 precepta quam legem et mores sed [illegible] ac abrahe et moysi ac [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] quod deus dedit legem [illegible] et mores moysi et [illegible] [illegible] [illegible] azohara [illegible] dicit filiis [illegible] atque [illegible] ac legem atque [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item azohara 44 moysi liber [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libro [illegible] [illegible] [illegible] castigans malos bonis quod bonum [illegible] [illegible] hic est [illegible] [illegible] moysi [illegible] [illegible] libri moysi non solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Item azohara [illegible] expresse allegat [illegible] et evangelium [illegible] [illegible] machomet [illegible] et evangelium [illegible] [illegible] [illegible]

surgentes moysen [illegible] dicit [illegible] stantes [illegible]
nantibus [illegible] medicina [illegible] comedentibus et bibentibus
optima [illegible] dedit deus. Et [illegible]
azoara [illegible]. Et sic allegat nomine [illegible]
qualiter liber moysi et ab [illegible] desiderium
[illegible] ne quamquam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et azoara [illegible] allegante describit dominus
[illegible] psalterium [illegible] modo [illegible] castigationem [illegible]
[illegible] pluribus [illegible] nos [illegible] [illegible] [illegible]
quorum [illegible] [illegible] in psalterio [illegible] [illegible]
in terra [illegible] [illegible] magis [illegible] sunt [illegible] azoara
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible] omnes
suos apostolos [illegible] acceptos fuisse [illegible]
omnes [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] maie
filius [illegible] interrogans [illegible] albis
indutos uestibus quos [illegible] [illegible]
[illegible] me [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipsi [illegible] quos [illegible] [illegible]
[illegible] manentibus [illegible] longe [illegible]
illos [illegible] [illegible] albis indutos
[illegible] apostolus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] post illud sic supra allegatum
de [illegible] azoara [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deus [illegible] nomine [illegible] me
[illegible] [illegible] albis induti uestibus
[illegible] [illegible] in [illegible] nomine [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] te teste [illegible] [illegible]
nos [illegible] fidem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fidelibus [illegible] [illegible]
[illegible] fraudulenta non [illegible] [illegible] [illegible]
ab ipso uelut [illegible] [illegible] sunt
[illegible] [illegible] [illegible] affectus [illegible] [illegible]
ad me [illegible] [illegible] et [illegible] ab
[illegible] te [illegible]. Et [illegible] [illegible]
eos [illegible] tuo [illegible] [illegible] [illegible]
publice [illegible] [illegible] ad me [illegible]
[illegible] [illegible] tua [illegible] [illegible] et in
[illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fidelibus [illegible]
et [illegible] [illegible] sua [illegible] gaudio
[illegible] [illegible] malos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] agnus [illegible] [illegible]

Hec [illegible] sufficit [illegible]

Quod lex sarracenorum [illegible] [illegible]
[illegible] lege sarracenorum aut [illegible]
[illegible] lex sarracenorum [illegible] testamentum
[illegible] et [illegible] non solum [illegible]
[illegible] et sua lege [illegible] alchoran [illegible]

[illegible] [illegible] testamentorum et [illegible] in-
[illegible] affirmat [illegible] aut ueteris testamenti
legem sarracenorum [illegible] [illegible] aut
confirmat. Et ita [illegible] lege sarracenorum
[illegible] [illegible] testamentum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et omnes eius leges a deo
[illegible] [illegible] hominibus [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] suis salutem [illegible]
alchorani [illegible] [illegible] [illegible] affirmat
[illegible] [illegible] [illegible] quod lex sarracenorum
[illegible] alchoran [illegible] [illegible] [illegible] nouo
aut ueteri testamento [illegible] [illegible]
et [illegible] in omnibus legibus suis [illegible] legibus ueteris
testamenti aut noui repugnant [illegible] aliena
a deo non ab eo [illegible] [illegible] ut fingit
mahumet [illegible] [illegible] hominibus
[illegible] [illegible] de alchorani [illegible] ut [illegible]
sufficit [illegible] [illegible] legem in [illegible]
[illegible] sarracenorum [illegible] [illegible] alchoran [illegible]
[illegible] [illegible] ultimo [illegible] [illegible]
posse [illegible] [illegible] in omnibus [illegible] in alcho-
ran [illegible] [illegible] euangelium [illegible] seu [illegible]
[illegible] [illegible] per talis [illegible] [illegible] euangelium
confirmat [illegible] magna [illegible] confirmat [illegible]
quod mahummet uolens ipsum euangelium [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sue legi [illegible] [illegible] euangelium
[illegible] [illegible] post [illegible] [illegible]
affirmat euangelium [illegible] a deo [illegible] [illegible]
[illegible] azoara [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] azoara [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deus [illegible] et euangelium [illegible] [illegible]
hominibus et azoara [illegible] euangelium [illegible]
et confirmat et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] euangelium [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a deo [illegible] [illegible] [illegible]
hominibus ut salutem [illegible] et [illegible] [illegible]
dicit azoara [illegible] ut supra [illegible] posui
[illegible] non euangelium [illegible] [illegible] in omnibus
ut [illegible] mahumet [illegible] alchoran [illegible] [illegible]
alchoran [illegible] euangelio repugnantibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod deus non [illegible] [illegible] euangelium [illegible]
[illegible] [illegible] psalterio [illegible] [illegible]
a deo [illegible] [illegible] azoara [illegible] et [illegible]

Quod si [illegible] non [illegible] euangelium
[illegible] deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
per [illegible] apostolos seu alios per [illegible] successores
eorum seu quosque alios [illegible] [illegible]
alchoran mahumet [illegible] [illegible] affirmat
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] aut

vel fratrem suum ut dicit hic ~~mendacii~~ mendaces
extiterunt. Hic enim dicit azoara 4a 212
quinto sunt homines vel libri quibus apud fideles
sunt nunc admiscentes quidam sacrilegium
imponunt. Et azoara 12a quinque quod
dicentes Christum filium marie filium dei existere
mendaces et maledicti ipsi sunt cum ipse
Christus dixisset se filium hominis in dicto evangelio meo
de virgine edite. Et in eadem [illegible] legi nulli
[divini]tatem in lege nostra sublimare nominatos
tos homines qui plures erroneos multos errare
fecerunt. Hic dicit ad christianos legem
habentes. Nos contra primo dicimus a sarracenis
querentes an suo alchorano adhibeant plenam
fidem an de eo fluctuant et eius auctore
quia si fluctuant de sua salute cum ab
illius auctoris fide salvationis sue dependeat.
Si non asserunt ut omnes quod pro suo libro legifero
et alchorano quem habent in pretio adhibent
fidem plenissimam fateri cogentur se fide
firmam tenere quod illud librum ut cecidit a suo
auctore pervenerit integrum aut saltem propius
in his sue fidei incorruptum et non similiter con-
fidei nostre opposito. Et quamquam contradicunt
contra integritatem legis evangelice simile nos
reddemus contrarietates firmatam ad nostros scripta
sunt. Quia hoc eis edictum et doctrina
a suis maioribus et nos illud quod de nostris
patribus affirmamus. Multo plus nobis addimus
duntaxat inter se partes plurium diffinicionum
multitudine ampliorem et in omnibus profundiorem
doctrinam et excellentiam vite et sanctitatis
probabilius argumentum ex miraculis in fide
ad ordinem ipsorum gestis quod negare non
possunt et inconvenienter quod propter hoc in eorum lege
scriptum ne in aliquibus disputatione asse-
verat azoara 4a in principio non sit facere dicitur
loquitur ad ipsum mahumet si quis tecum
disceptare voluerit altercare propria addicatur
eum dicens quod sequatur sequaces quaerere quod
agendo cum legum sacrorum quod illustrati bona
lege secuntur. Quam autem cum eis precepta in
gentibus summo patefacere. Si non dicunt
ex multitudine librorum comparatione firmitate integritate
propter sue legi et cetera a mahumet approbare
et nos dicimus quod christianos multo plures
libros nostre legis a principio habuisse quam alchoranum
habuit tantum ipse mahumet solus
ut ipse in alchorano sepe fateri legitur illud
quod accepit. Et nos contra evangelistas a principio

habitum habuimus et apostolos alios atque discipulos
sub a° fidei legis nostre scribentes. Item
quod affirmat mahumet corruptionem legis
a Christo tradite aut contra ipsum loquitur sibi evangelium
Christo datum tradita an contra apostolum aliquem Christi sive
discipulum an aliquem alium Christo mendacium fecisse dicit.
aliquem apostolorum seu discipulorum Christi ipsius librum Christo
traditum corrupisse consequenter illud corruptorem
mendacem fuisse atque mendacium qui non
adhesit Christi doctrine. Omnis vero qui adhesit Christi
doctrine iam bonus erat et iustus et a deo
quasi per huius obitum sublimatus sic ut mahumet
affirmat azoara 4 166 et 40 ut supra
patuit. Unde si hoc dicit ex aliis eius dictis
quibus quod debet hoc asserere quod Christum prophetam
iustum et sanctum et immaculatum et in tantum dicat
patefecisse hominibus vel hic in alchorano suo
predicat non potest unquam malus dici quisquam qui
tali doctrine et tali doctori adhesit. Non potest
igitur convenienter defendere istam corruptionem
evangelii quam fingit factam fuisse per aliquem de
Christi veris apostolis aut veris discipulis. Si vero
dixerit corruptorem huius fuisse aliquem hereticum
sine Christo et eius doctrine mendacium primo
contra ab eo quorum quibus corruptione illa
hereticus instituit talis liber Christi seu liber legis
nostre an tempore apostolorum an tempore subsequenti non
valet defendere. Si tempore apostolorum illud gestum
fuit primo quidem quoniam omnes apostoli in quo ma-
humet dicit esse corrupta scilicet de divinitate Christi
et de pluralitate personarum et de Christi vera passione
et de istis [illegible] petrus iacobus iohannes paulus
et iudas in suis epistolis et lucas in libro quem de
actibus apostolorum conscripsit. Et iohannes et mat-
theus affirmaverint sicut per eos legimus
immo in illis articulis predicte fuit predicatio tota
ipsorum et propaganda quod Christus [illegible] fuit
verus deus et dei filius mortuus et
passus [illegible] in die tertia surrexit. Unde si istos
apostolos fingat fuisse falsarios remanet
liber Christi illesus quo ad illos articulos
in quibus mahumet dicit librum Christi traditum
fuisse corruptum.

Si vero dicit tempore apostolorum libros sic
et libri sui integri fuisse corruptos quo
ad predictos articulos et eos innovatos [illegible]
[illegible] quoniam fingit libros illorum articulis
illi corruptos in quibus omnes apostoli perstiterunt
usque ad mortem et pro quorum articulorum

defensione fidei omnes apostoli martirium pertulerunt
nisi forte dicamus sic hec historia sit corrupta
et cetera. quod apostoli pro defensione huius sunt
occisi aut per eius doctrinam quod supradicta sunt
[illegible] quod roma hanc fidem de christo accepit
aut ierusalem aut anthiochia aut alia civitas
sive regnum quod non nisi predicationem apostolorum
per hanc fidem de christo gentes receperunt
inter quas apostoli et discipuli predicantes ista
occisi fuerunt ignorari non potest cum in omnibus
regionibus mundi maioribus de hoc inveniantur
historie [illegible] non tamen [illegible] constat [illegible] fal-
sitas [illegible] affirmat quod tempore
apostolorum fuit liber evangeliorum conditus de christo corruptus
per [illegible] falsarium scilicet hereticum quem dicit istos
articulos [illegible] ex alio quod [illegible] evangelia
evangeliorum in diversis mundi climatibus et diversis
regionibus [illegible] conscripserunt sicut asserunt
non tamen unus sed plures fide digne historie
scilicet mattheus in iudea marcus in ytalia lucas
in achaia et iohannes in asia minori Quomodo
falsarius fabricatur qui misit tam distantibus
regionibus ista evangelia in sua origine
prima corrupit maxime cum de hec conscripta non
dubitetur fuisse non concordantes ita ut nec
[illegible] falsarius potuisset eos corrumpere et
si quisquam eo tempore ea corrupisset et post
eorum completa scriptura corruptio seu fermentum
impositum [illegible] clarissime patuisset
[illegible] aut heretici conscriptos [illegible] quo
[illegible] auctore [illegible] eos cum
diligentia corrupissent cum non [illegible] suppo-
[illegible] qui singuli scribentes ut mos est
de suis scriptis copiam [illegible] retinuerunt
[illegible] scriptores [illegible] sine
exemplari fecisse sed sine exemplari [illegible]
sua scriptura dictavit [illegible] heretici illo [illegible]
[illegible] corruptela [illegible]
[illegible] filiis [illegible]
de apostolorum [illegible] quod tempore apostolorum
non omnes potuit per falsarios ita corrumpi
[illegible] articulis quia corruptela fuisset
[illegible] non potest [illegible] colore
[illegible] hereticum [illegible] temporibus
apostolorum fuisse [illegible] speculationibus [illegible]
[illegible] corpus

Sed non dicatur [illegible] quod post apostolorum tempora

huius corruptela facta fuisset et patentissime
huius doctrine obviat generalis omnium per totum mundi
generalis historia [illegible] quod apostoli plurimorum
particularium defensione morte in diversis [illegible] mundi
partibus pertulerunt sicut thomas in orien-
tali india, petrus et paulus occidentali
roma [illegible] iacobus maior et minor in
iudea [illegible]
[illegible] matheus in [illegible] ethiopia bartholo-
meus in septentrionali armenia et
alii apostoli in diversis plagis orbis non sunt
[illegible] in illis articulis [illegible] corrupte
quos articulos docuerunt et hanc defensione
morte acerbissimam crudelissime pertulerunt
igitur ut supra deductum nisi dicatur apostolos
fuisse falsarios [illegible] non potest
auctor [illegible] falsitatis illius qui [illegible]
[illegible] predicaverunt [illegible]
fuerunt omnes illi articuli et
doctrina christi [illegible]
quorum [illegible] maccabat
[illegible] non dicatur apostolos fuisse falsarios
quod hos quo ad hos particulares articulos
fidei [illegible] dicat eos non fuisse
veros sed falsos [illegible] apostolos non tantum apta
[illegible] ipse [illegible] in sua
ficta lege [illegible] quod de falsitate
[illegible] sequitur quod
omnes apostolos [illegible] confusionem in duplicem
dampnationem [illegible] fecisse quod
numquam ab origine mundi legitur egisse quisquam
[illegible] aut doctus [illegible]
[illegible] falsitatis apostolorum [illegible]
aut consequitur quod si apostoli a christo veram
doctrinam acceperant quod negari non potest [illegible]
a principio sue doctrine affirmat falsarius
[illegible] doctrina eis [illegible] in libro [illegible]
[illegible] de falsitate [illegible]
[illegible] sequitur omnes apostolos
[illegible] confusionem in [illegible] dampnationem [illegible]
sibi fecisse quod numquam ab origine mundi
legitur egisse quisquam [illegible] aut doctus
[illegible] falsitatis apostolorum
[illegible] consequitur quod si apostoli a christo veram
doctrinam acceperant quod [illegible] non potest [illegible]
a principio sue doctrine affirmet falsarius [illegible]
doctrina eis [illegible] in libro [illegible]
[illegible] ipse recepit omnis consequitur quod ipsi
[illegible] seu crediderunt [illegible] se [illegible]
[illegible] acceperunt

Marginalia: apostoli passi [illegible] — 4or evangeliste — Ca^m 9 [illegible]

publice praedicaverunt per eos scribendo
quod non dubium habet liber populi et eius doctrina
habebant sed hic omnis firmitas doctrina dicit
quod apostolos omnis populi fecit seu [illegible] quia
tanquam bonum in isto proposito quod non dubium
quod eorum fides una erat firma adhesio
sed una sua est in nobis quia magis facere volebant
bant firmiter defendere et docere in [illegible] defensione
mortem seu dampnationem temporalem sustinere
et eternam quia si dicit nemo ambigit ipsum
rectissime [illegible] quod [illegible] homo gerit in
corde suo esse firmum [illegible] quod nullus dicat
[illegible] illud velle ad firma fide [illegible]
[illegible] [illegible] se statim dicere dampnari eterne
et quod statim eterno igne gehenne sine
fine puniri ad nos [illegible]. ut [illegible] sit
[illegible] volenti [illegible] [illegible] [illegible]
sed non propter illud velle sine sua voluntate
[illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] seu [illegible]
se statim sine [illegible] molestia [illegible]
[illegible] carne quod [illegible] est [illegible]
voluntate seu [illegible] et omnes [illegible]
[illegible] aut bonum [illegible] [illegible] [illegible]
dampnationem sine [illegible] esse [illegible] inferens
non [illegible] saltem [illegible] posset [illegible] bona
et ob hoc non [illegible] [illegible] [illegible] voluntabile
ex quo est [illegible] ut ipse mahumet scripsisse
[illegible] in alchoran sit [illegible] [illegible]
et ipse [illegible] [illegible] sive apostolus [illegible] fore
testes [illegible] [illegible] et per eius nomine [illegible]
passum [illegible] esse non [illegible] [illegible] de ipso
[illegible] [illegible] dicebant quod non fuit [illegible] testes
eius fuisset non per [illegible] nomine [illegible]
[illegible] defensione passi fuissent.

Quod si dicit [illegible] [illegible]
[illegible] fuisse et esse [illegible] [illegible] quibus apostolis
[illegible] [illegible] [illegible] testes [illegible] fuisse
et [illegible] suo nomine [illegible] [illegible] [illegible]
alchoran esse [illegible] quod [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] in alchoran [illegible] sic
[illegible] [illegible] [illegible] eos in [illegible]
obstinatos [illegible] [illegible] [illegible] nomine
me sequuntur [illegible] quidam albis [illegible]
vestibus [illegible] [illegible] nos [illegible]
nomine te [illegible] in [illegible] [illegible] te teste
[illegible] quod [illegible] nobis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidelibus

atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posuimus
in quibus affirmat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod fuerunt et [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] non testes [illegible] [illegible]
[illegible] ipse dicat [illegible] [illegible] [illegible] ut supra
[illegible] patuit quod dicit quod sequaces [illegible]
obedientes [illegible] [illegible] [illegible] atque fidelia
[illegible] [illegible] apostolus [illegible] intelligere in [illegible]
illo [illegible] legem mathometi quod de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et ob hoc alii quod [illegible] apostoli vel eius discipuli
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] apostolus fuit [illegible] usque in [illegible] qui
fuerit post tempora apostolorum non habebant [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sic illi
de [illegible] [illegible] [illegible] sequaces aut [illegible]
obedientes [illegible] fuerit ut [illegible] dicit [illegible]
fuerit [illegible] [illegible] obedientes et eius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuerit ut post ipsum eius doc
[illegible] [illegible] et sine [illegible] [illegible] [illegible]
illam doctrinam [illegible] [illegible] [illegible] dicit
[illegible] aut quod apostoli fuerunt [illegible] sequaces
et ei [illegible] obedientes ~~et sequuntur~~ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si alibi [illegible] [illegible]
fuisse falsarios aut quod alii post tempora
apostolorum fuerit [illegible] sequaces et ei [illegible] obe
dientes [illegible] sequuntur quod illi habebant per apostolos
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] per alios [illegible]
apostolos [illegible] seu eius discipulos illud [illegible] potue
runt [illegible] [illegible] sua doctrina aliqui nisi per
suos discipulos post eius mortem [illegible]
valuerunt [illegible] sequuntur eos fuisse [illegible]
et sic [illegible] in hoc mahumet [illegible] [illegible]
[illegible] eos [illegible] [illegible] fuisse falsarios

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et sibi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apostoli atque [illegible] [illegible] [illegible] volebant
bant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa
probabilis [illegible] nisi [illegible] [illegible] aut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mahu
met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legislatoris
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] apostoli [illegible] [illegible] eius [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omnia sua [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

qrebant laudem post morte q̃ prius ē appetit
q̄ in vita. Itm̄ dicit hic mahumet q̄d
xp̄s erat tam̄ sanctus tam iustus oīm hīis pīas
ut affirmat. Si aplos ꝛ discipulos tales
elegit qui eius legem corruperunt ꝛ falsa
lege noīe suo hoībus ꝑmulgarent ꝑ
q̃ totus ꝑplus qui a noīe suo xp̄ianus
appellatur cum tp̄e dampnacōm ex quo
ipse si ꝑpha iustus fuisset ꝛ fingit tales
nullatenus at inprudentissime ac corruptos
aut dampnandos nō dubium elegisset. Fateatur
xp̄m nō tales sancte elegisse et sue legis
falsarios nec aplos tales fuisse aut
affirmet q̄ tñ nō audet xp̄m nō iniꝑ pre
tem. Et ī tā sit ꝑ incōsulta electōne dampnatum
fuisse sicut ꝛ ipse dampnatus fuisset et sic
nōie ꝛ tñ tamē ī ꝑo crudelit' elegisset.
Itē q̄ dicit azzhara aº ob bon do fuit
ut ihesus marie filius ꝑsuasit uiros
interroga albis indutos uestibus quis
ind subueniat ꝯ ꝑte di me socios ꝛ ridere
illi nos quod aut filioꝝ isrl credere
quos ceteris medulis remanentibus longe
ꝑferendo sicut illos extulimus aplos quos
albis indutos appellat uacuos fuisse affirmat
qui illos xp̄o scribus interrogauit ꝛ in
eratim si eū uellent imitari quī asserit
eos ꝛ ridisse q̄ ipi eū sequentur nō
in h' eō ꝯphundit sic ubi hoc impioꝝ laude
inducit q̄ ī dicit quosdam filioꝝ isrl
credidisse xp̄o quos deus ꝑ alothos
extulit de nullis aut et apte nullat
nisi deos discipulos. Cum si aos uolit intelligi
illi aut ꝛ ceperunt doctrina xp̄i ꝑ xp̄i
discipulos aut eā nullatenus ꝛ receperunt
sicut nec aliquam doctrinam mahumet ꝛ te
pora alii ab eo aut ꝑ eius discipulos
apud quos ꝑmanserit lr̄ eius ꝛ scia
ꝛ scā doctrinā illa q̄ docuit. Et sic
item ꝯsequi discipulos xp̄i fuisse eius
testes ueros eius doctrina ꝑpositis fideli
ꝛ tradidisse ꝛ eos nō fuisse falsarios
dicit hic ipse mahumet quos hoc
loco dicit medulos remansisse ab his
de filiis isrl xp̄o ꝯtemporibus aut ꝯtemporales
xp̄i ꝛ aplis atq̄ discipulis qui xp̄i doctrina
ab eo audierant at alios xp̄o ꝑ potentes
in tp̄e sic xp̄i ꝯtemporaneos ꝯtos ꝯphundit
tamq̄ medulos. Et illos medulos a
xp̄o adherentibus tamq̄ impios a iustis

distinxit. Et ut iam xp̄o adherentes approbat
uelud iustos. Si postea ꝯphundio dicat
ubi nec dici possunt xp̄o medulis nō qz eius
ueram doctrinam audierant ꝛ eos postmodum
eam corruperunt. Et sequitur xp̄i doctrinam
integram ꝛ incorruptam penes eius discipulos
ipso mortuo remansisse nō ante pōz ipe
mahumet aos ꝑ postea tamq̄ et medulos
ꝯdempnans nisi eius doctrina corrupta ꝛ
in tēꝝ in ꝑhalibus sue fidei ꝛ ueritatis remanere
nullo cū mō ꝑt uel ꝑbat affirmare xp̄i aplos
fuisse falsarios similiter ubi clara ꝛ dē quant
q̄ lex nrā exinanita atq̄ ap̄ta ī aliis
illis ꝑecularibus articulis fidei xp̄iane quibus
mahumet in alchoran ꝯtradicit ex assumo
in ipso alchoran ꝯtinet ueritatem. Videtur
igitur q̄ lex saracenorum nrām corroborat
lex nrā illa nō solum nō roborat sed ꝯtempnit
ꝛ dicit ꝛ infirmat quamuis ē ꝯfirmatiua ꝛ nrē
ubi alchoran lex ipsa firmatiua legis nrē
ꝛ legis iudeoꝝ scripturis appella. ut ꝑ hoc
dam ꝛ uidet ad quos ꝯmittitur. Et quā obsumma
legem nrām corroborat illa lege sar
racenorum accepta illam lege infirmat
q̄ id ē nrē ī multis aduersaria ubi negari
nō pōt ab aliquo sarraceno qn testio legis
nrē sit ꝯtrarius.

Quod insuꝑ ꝑ aliud ex ead lege elic
Quondictu. Cum mahumet in alchoran
dicat azoha 2º ꝛ 10 in qui nequaquam ad
de miraculis mandatis uenies ꝛ azohara 30
faciat deū sic loqui dicentibus alchorā
eū esse fictum dic: falsi nisi unā azohara
huic ꝯsimilem quolibet adiuuare insuꝑ
sufficientes efficiant ut sit an uidua sit
appareat. Si saluis se facit nō hic grām
uincent ꝑ quia pōz sua lege firmat
ex quo solum hic in eius ꝯfirmatione adducit
q̄ nullus possit nisi deo sufficiens admirabilis
una azohara eius ꝯponere sic azoha
ꝛ facit ipsum deum alloqui isto mō asserit
quod si uiuis ꝛ eē clarore solum supposuisse
aliud negaq̄ uitas ꝯponit. Et sīc quidem
nisi uelud uelud ꝑdecessores suos de
similes ingenium se de...ris. se sidens
illud alloquio ... q̄ pater fuerit
non sat res arduas ... subli
mes scripturas sapientū testio pc quamuis
nū ꝑ uaria precepta ꝯmitto aliud
bonos ... ...

excusat se ab operatione miraculorum
quia mittere dicunt ita ut deus noluit ali-
cuius credere. Ex quo sequitur affirmat se non
fuisse missum ad miracula facienda ad dei
precepta dicit et nominatim affirmat prout continetur
libro evangelii cum multis et magnis miraculis
dicit enim sic azohara 4° ut sequens
est expressum et ex ipsa lege sarracenorum
apparet quod ipsa lex sua per miracula robora-
tur quando ita confirmatur miraculis. Pro affirmat

Habet etiam lex ista fundamentum suum quod illa
non habet. Istud autem fundamentum quod ista
lex sit ipsa[m] est quod a magno propheta mundi
tradita fuit hominibus et publice promulgata
quia lex moysi et apparet xpm promissum
...abilius maiorem esse dicit sicut omnium
est in 2° libro huius operis et lex mahumet
dicit azohara 4° o maria tibi filium magni
gaudium cum verbo dei cuius nomen est xpus maria
filius hic est faciens omnia genera in hoc seculo
et futuro senex infirmus et ambula...
tes quietus [illegible] sapiens ...
ab omnibus [illegible] dator multi[s] in quo ...
affirmatur non solum quod xpus est ... optimus
sed quod est faciens ... omnia ...
in hoc seculo et futuro quod quilibet alius
est minor eo quod est exemplatus ab eo ...
... ibi ... facit ... sic
allaqui deus ... cum ... ...
nemere libri legis ... magister
... et testamentum ... evangelium mandatum
et filius iste ... affirmat quod
... legis ... sunt omnes magistri
... ut mahumet ... sunt ... facere
ex quibus clare concluditur quod sarraceni sunt
astricti legem xpianam quia ... auctore
... legem ipsorum extollere
... maiorem ea auctoritatem habere

Item 2m speciale fundamentum habet lex xpiana
quod lex sarracenorum non habet quod apostoli
et alii xpi discipuli eam promulgantes
hominibus ita claruerunt miraculis ...
... quod ipsorum miracula per omnia mundi ...
fuerunt divulgata ... ...
... quod deus non exaudit peccatores
... ipsorum peticiones ... exigebat
... miracula ... consequitur quod apostolo ...
... sanctam et doctrinam ...

docentes hac claritate signorum caruerunt
omnes predicantes in lege sarracenorum quoniam
non est discipulus maior magistro suo nec
apostolus maior eo qui misit illum. Ex quo
... mathomet quoniam suos postos misit et
erat eorum magister hac caruit signorum ut malchora
scripsit ipse fatetur quod est ut ea sui discipuli
... ... sarraceni
hec miracula per suos ... affirmat ...
... ... unde ...
... ad persuadendum ... sufficiunt quod lex
xpiana in omnibus ... ... saltem quod
... ... est eandem legem sarracenorum
... ... hic

Johannes fateor me non habere quod
sarracenus ... quorum lex ... lege
xpianam approbat cum suo auctore excepto
... obito quod ponam in libro ... ...
illud quod dixi supra ... quod dicere ...
lege qua ... esse ... et non esse ea
... erat a xpo aut qua ipse ... debat
in quo me sufficienter ... ...

Aliam 10 liber in quo ponuntur
obiectiones ... ... auctoritatis
tam legis antique quam legis evangelice
et tolluntur ostendendo in tantum nova
scriptura tam quo ad ... eius ...
... esse ... quod antiquitatem
... sit ... aliquis ... ...
... scripture impugnatis ... et ostenditur
lex xpiana roborari non solum ... ...
libros sed per libros legales veteris
testamenti et ostenditur ... ...
et ... tolluntur obiectiones de ...
sive ... ...
... scripture novi et veteris testamenti
et ... regule de ... ...
... ... et de diversis
miraculorum ... gestis per ...
tam novi quam veteris testamenti et
continet iste liber 34 capitula

Primum capitulum ponit ... ... ex libris
precedentibus quod lex evangelica maiorem ...
... quam lex antiqua ... lege nova et ...
2m capitulum ... ... legis antique

distinctione triplici de preceptis legis antique

¶ 3m capitulum ostendit novam legem abiecisse legem antiquam quo ad figuralia legis illius [illegible] evangelistas et apostolos

¶ 4m capitulum probat ex illo dicto apostoli neque circumcisio est [illegible] figuralia et cerimonialia legis antique esse abolita et ex dictis ipsius et factis illud idem ostendit concludens propositum

¶ 5m capitulum obicit difficultates ex dictis [illegible] pro roboratione cerimonialium legis antique et incipit solvere ostendens ex 18o capitulo deuteronomii quod lex nova a iudeis debebat

¶ 6m capitulum solvit obiectionem contra precedentia [illegible] premittens aliqua de lege nova precedentia ipsam legem et eius auctorem fuisse promissum [illegible] in lege antiqua

¶ 7m capitulum ostendit quod in benedictione sem [illegible] 3e [illegible] et lex eius promittebatur

¶ 8m capitulum idem ostendit de benedictione [illegible] data in moyse ut probatur eodem 3o capitulo

¶ 9m capitulum ostendit idem de benedictione Joseph concludens legem [illegible] quo ad eius spiritualitatem roborari per veterem et veterem quo ad spiritualitatem cerimonialium infirmari per novam [illegible] ut sit in hac materia possit plenior affirmari [illegible] conclusionibus et cerimonialium legis antique

¶ 10m capitulum ostendit quod christus [illegible] paulatim abiecit observantias

¶ 11m capitulum impugnat precedentia ex dictis [illegible] pauli apostoli et solvit ostendens christum servasse [illegible] cerimonialia et figuralia legis antique

¶ 12m capitulum ostendit auctoritatem excellentie pauli apostoli ex dictis petri apostoli et luce et ananie et ex aliis

¶ 13m capitulum [illegible] rationem supra expositam probante de auctoritate legis nove precedente auctoritatem legis antique in [illegible] precepto

¶ 14m capitulum obicit ex dictis [illegible] quod promissa [illegible] per perplexitatem [illegible]

¶ 15m capitulum solvit perplexitatem ostendens [illegible] damnationem [illegible] in [illegible] testamento

¶ 16m capitulum idem sufficienter [illegible] per auctoritatem legis nove [illegible] impugnatam

¶ 17m obicit ex precedentibus inferens salutem [illegible] obedientiam suis doctoribus et dissolvit excusans penam [illegible] in illis pena damnationis

¶ 18m capitulum obicit contra auctoritatem [illegible] ostendens [illegible] scripture ex [illegible] diversitate [illegible] translationum [illegible] et nomine

¶ 19m capitulum ostendit que confundit [illegible] testimonia [illegible] scriptura [illegible] et illam [illegible] per omnia [illegible] probat

¶ 20m capitulum solvit obiectionem de diversitate translationis dans [illegible] remedium [illegible] ad [illegible] et ostendens non esse diminutione [illegible] per diminutione [illegible] scripture

¶ 21m capitulum [illegible] solvit obiecta de explanatione

¶ 22m capitulum tollit omnes obiectiones positas in 18o de diversitate translatione [illegible] scripture

¶ 23m capitulum dat causas diversitatis translationum ostendens non esse [illegible] periculum [illegible] diminutione [illegible] articulis principales addicens [illegible] ad intendendum [illegible]

¶ 24m capitulum aperte ostendit rationem [illegible] impugnantem particulares articulos fidei [illegible] nullus esse [illegible] ad [illegible] eosdem articulos roborantes

¶ 25m capitulum obicit contra precedens capitulum quod non [illegible] de miraculis veris [illegible] et [illegible] quia non [illegible] miracula demonum vestigiis [illegible]

¶ 26m capitulum obicit contra precedentem [illegible] ex miraculis aliquibus [illegible] per petrum et paulum et solvit

¶ 27m capitulum obicit quo ad expositionem [illegible] auctoritatibus veris miraculis et dissolvit [illegible] seu doctrina agnoscendi [illegible] auctoritatem divinam

¶ 28m capitulum distinguit [illegible] miraculorum [illegible] ostendens quod [illegible] apostoli [illegible] affirmat

¶ 29m capitulum ostendit quod [illegible] bonos angelos adorare et [illegible] ac templa [illegible] ex [illegible] accepta et [illegible] apud quascumque gentes [illegible] miracula

¶ 30m capitulum obicit [illegible] ostendens [illegible] miraculorum qui modus roborat auctoritatem legis [illegible] per quos fiunt miracula

¶ 31m capitulum sufficienter [illegible] idem explanat [illegible] apostolos [illegible] per [illegible] miracula

¶ 32 capitulum ostendit quos articulos legis [illegible] per [illegible] lex affirmat seu roborat et quos aut omnino non affirmat aut corroborat

¶ 33m capitulum obicit quod in antiqua lege non fiebant [illegible] miracula et concludit quod auctoritates legis antique non corroborantur miraculis et dissolvit in generale ostendens [illegible] a bono

¶ 34m capitulum ostendit [illegible] miraculorum [illegible] per antiquos [illegible] per que roborantur

Incipit lib. 19 xix

nens testa auctoritas est sic 3a ca^m
tem opus cum cive 2 glie actore gilet
Sufficiant c ii primissa ad ondendum legem sarracenorum lege mosaica
et in multis sarracenis illi legi sarraceno-
rum in multis consimilis alius auctor huiusmodi
putat **Johannes** si potes de lege
mosaica ostende **Ricardus** in 2° 3° 29
libris operis huius suffit ut existimo
hic hec ostensum J bi cum ex ipsa scriptura
iudaica probaui iudeos messiam seu christum
promissum in lege iudaica dum esse hunc et
quod ex eadem scriptura hec ostensum christum rex
auctore euangelice legis fuisse messiam seu
christum in illa scriptura promissum et legem
mosaicam fuisse in se plenam . . . . primo
statu et nouissime hec ex eadem scriptura
iudaica probatum sit illa lege in multis
ordinata fuisse ad mortem quod in aduentu
multe ge leges nouis ad quem talem
diuino cessarent Et ob hoc non opus est
probationes repetere / esto modo iudeus toto tuo
nisu conamine / et dic p cs quod hec sit
a sarracenis facta

Capitulum xvii
Johannes sicud lex iudaica mosaicam
affirmat ut asseris sic etiam multo magis
expresse ista lex 1^a3 non solum confirmat vel
dicere non venit soluere legem sed adimplere
iii 4° et comp . . . . . et confirmat
legis illam antiquam . . . . . .
multis . . . .
et eius apostolos . . . . . legem mosaicam
corroborat illam affirmans . . . .
. . . . super lege iudaica
. . . pocius . . . . illa . . . quo
. . . . multi
plus . . . . quod ipsa mosaicam
etiam corroborat . . . . sequi quod uideri
prouidentiam suam legem . . . . mosaicam
in omnibus in quibus ista lex sue legi repugnat
. . . .
et in hac legem . . . .
. . . . quod lex illa que
. . . .
. . . .
lege . . . . quod sit ista
lex . . . . sequi . . .
. . . . lege sua . . . . . non
. . . . . . sequi . . . .
. . . . lege magis . . . .
. . . . si uelis . . . . .

qui legem aliquam datam a deo non servant
. . . . . et iudeos . . . . . / habes ostende
legem nouam a . . . . maiorem hanc
quam . . . . habeat lex antiqua /
Ricardus quo ad robur auctoritatis eorum
que asseruntur in scripturis diuinis / non uideo me
facilius posse probare quod lex euangelica sit maioris
roboris quam antiqua / sed . . . .
. . . . in hac parte auctoritas
existit / cum quod lex antiqua describens hystorias
et . . . . mundi originem
. . . . legem moysi
. . . .
quod moyses legem dedit et locutus sit populo
. . . .
. . . . asserunt et . . . . plurima
. . . . fuerit . . .
. . . . precepta aut similia
et multa exprimunt tam precepta . . . .
et . . . . moralia
. . . .
sub . . . . scripture / . . . .
. . . . / . . . .
. . . . / . . . .
. . . .
non . . . . auctoritas . . . .
auctoritas . . . . impleri . . . .
observari . . . . / . . .
. . . . et iudeos . . . .
. . . . maior
. . . . legis . . . .
legis precepta . . . .
. . . .
legis . . . . sub precepto . .
. . . .
. . . .
legis noue . . . . quod . . . .
. . . .

Capitulum xviii
Itaque . . . .
. . . .
. . . noue legis auctoritate . . . .
. . . lex antiqua quo . . . .
. . . legem noue . . . .
legem nouam confirmat . . . .
. . . .
antiqua lex antiqua . . . legis noue
. . . .
. . . .
. . . illam legem . . . .

melchisedech quod prefigurat eandem legem antiquam
quo ad multa cerimonialia et maxime quo ad ordi-
nem sacerdotum aaron tollendum et abiciendum
a deo fore asserunt / quia omnia cerimonialia et figuralia
quorum figuralium res figurate tempore legis
nove advenerant lex nova abiecit et contemp-
sit quod tempus a iohanne baptista inchoatum velud nove
auctoritatis incepit lex enim et prophete usque ad iohannem
ex eo regnum dei evangelizatur luce 16o ubi
intelligere dico quod aperte iohannes figurata in legibus
et prenunciata a prophetis incepit evidenter
et esse presencia. Unde dominus mt. xi. quasi apertius illud
ostendit cum dicat quid existis videre
prophetam etiam dico vobis plus quam prophetam. hic
enim de quo scriptum est ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam qui preparabit
viam tuam ante te. Amen dico vobis non surrexit
inter natos mulierum maior iohanne baptista. qui
autem minor est in regno celorum maior est
illo / a diebus autem iohannis baptiste usque nunc
regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt
illud / omnes enim prophete et lex usque ad iohannem
prophetaverunt / vel iohannem plus quam prophetam etc. prophetas
et evangelistas dicit prenunciata per prophetas velud
testatur presencialiter exhibentem affirmacione
sua affirmat ostendens ex re prenunciata ve-
re ipsa prophetam etc. quod a tempore suo regnum celorum
vim patitur et violenti rapiunt illud. et autem
solito illud coniungunt videntes quod per prophetas
prenunciata fuerant presencialiter exhiberi quod ex-
tunc ostendit cum etc. omnes prophete et lex usque
ad iohannem prophetaverunt / vero quod extunc prophetare
cessabant presentibus eis presentibus / et attende
quod christus dicat legem prophetasse sicut et prophetas
non dicam quod ob hoc quod lex similitudinem et figuram
habebat futurorum bonorum / non rerum ipsarum imaginem
sicut exponit apostolus ad hebreos ... [illegible]
ius istam formam salvatoris ... prophete
cessabant rebus prophetatis presentibus sicut
lex cessare debebat quantum ad figuralia sunt tempore
eius figurata seu quod ipsa lex prophetabat presentia /
sicut quod non est modo dicendum ecce concipiet
et pariet filium sicut ipsa prophetavit etc. est
dicendum nunc etiam ecce virgo concepit
et peperit filium et nunc non est dicendum ecce
ego mitto angelum meum ante faciem tuam
qui preparabit viam tuam ante te. sed idem
ipsa ... ... sed est dicendum modo

etiam eum veritate exhibitum ecce ego
misi angelum meum ante faciem tuam qui preparabit
viam ante nunc. item est dicendum sicut zacharias
prophetavit percutiat percutiam pastorem et
dispergentur oves gregis sed modo etiam eum
veritate exhibitum est dicendum percussi pastorem
et dispersi sunt oves gregis et ita de ceteris
similibus prophetis de christo scilicet futuris
tempus in presentiam impletis sic nunc est mosaicum
quod precipiebatur exodi 12. de agno et edo pascha-
libus immolabit eum multitudo filiorum israel
ad vesperam pasche sed secundum evangelicam veritatem
exhibita est tenendum quod agnus figuratus
immolatus est christus sicut dicit paulus apostolus
prima ad corinthios 5o pascha nostrum immolatus est christus
vos non communicetis ex eo cum eum immolaverit
sicut erat preceptum in lege / sed secundum veritatem
evangelicam est nunc credendum quod os non comminuetis
de christo qui pendebat in cruce sicut iohannes evangelista
exponit io 19. sic nunc non est modo ...
nandum non allegabis hostem bovem triturantem
sicut lex dicendo precepit sed est nunc veritate
quam paulus ad corinthios 9. exposuit tenendum
est qui seminant spiritualia debent victum
et vestitum ab hiis quibus predicant si velint
[illegible] et ita de ceteris figuralibus

Unde sicut in cena apostolis in hoc dico quoniam
... preceptum figuratum illud sunt
in lege preceptum non allegabis os bovem
triturantem etc. quod non est de cura de bobus
etc. propter nos hec scripta sunt sic in
ceteris similibus aperte probatur quod nec propter sensum
litteralem precepta sed propter sensum allegoricum seu
spiritualem precepta fuerunt / non enim est cura
deo de ambobus ut propter eos dicit precepit
preceptum si ambulans per viam in arbore
vel in terra nidum avis inveneris et matrem
pullis vel ovis desuper incubantem non tenebis
eam cum filiis sed abire patieris deuteronomio 22.
Item non est cura deo de bestiis aut de arboribus
seminibus ut propter illorum sanctitatem precipit
dicit preceptum non seres vineam tuam altero
semine et ne sementis quam sevisti et que nascuntur
ex vinea pariter sanctificentur. Item sic nunc est cura
deo de varietate vestium ut in lege precepit
non indueris vestimento quod ex lana linoque contextum
nunc est deo cura de quibusdam bovis cum asino
ut in lege precepit non arabis simul in bove

et asino et pariter de ceteris similibus. Pro
secundo quia precepta que nos legem spiritualem
et figuratam recepimus hec sunt scripta
atque mandata observari ab illis quos deus sub
umbris et velamine ad obedientiam compellere
volebat donec veniret in illis figuris et
umbris velata seu figurata in illis exprimerentur
qua expressa spiritus cessaret umbra tamen
secundum illud perfecta parte perficiet omnis desinet
tamen quod attendite quod quotiens quis vel aut
aliquis eius est apostolus figurale de lege
antiqua confirmatorie adducit ad spiritum spirituale
ostendendo non ad litteram servandum inducit
et ex illo fuerunt conclude quod magis roborat
lex antiqua legem novam quo ad litteralem
observantiam mandatorum et hortamentorum et cetera inmediate
in ea que in natura figuratis quo ad spiritum
figuratum tamen non servandum abicit et reprimit
quamvis tamen fortius existat quod nova lex
expressius auctoritate legis antique qua conformius
confirmet quo ad aspecta in ipsa quo ad hec
quod data erat autem domina hominibus observanda
et ob hoc apte sequitur danorum
salus qui utriusque legem quo ad spiritum eius
recipiunt quo ad verum spiritum utriusque legis
et tempore nove legis servandum observant et
dampnatio vero eorum qui verum spiritum utriusque legis
omnino observare negligunt et contempnunt legem
in nonnullis paginis testamenti vetus vel nepticus
sacrificium institutum apostoli et tempore concedendo
sicut hic de sacrificiis mandatum in veteri testamento
et eisdem paginis constat scriptum ante quam sit
potest in lege evangelica vel penitencia et
restaurationem testamentum autem aut lex futura
cuius precepta finem imponunt spiritum morum
preceptorum quod de illis habemus sicut in veteri
testamento scriptum vobis legem evangelicam
prophetarum cuius precepta et observantias non
dubitas spiritum tollere et spiritum quod inveni in sue
legis observantiis et mandatis intelligunt et eum
fiducia tuta concludere absentiam legis me
minoris ac firmioris eius non esse quod ob
servantiam legis antique ex quo non potest non
videns quod esse efficere eius concludit fidei observantiam
legis me quam ad ea preter spiritum litterale legis
antique quo ad figuralia in ea contempta et

libat et impetrat autem tamen et vicissitudine hic
invigore quod non solum a suo auctore est
a lege antiqua premunitur extollitur in omnibus
infirmatur et observantiam figuralium legis antique
nulla omnino auctoritate tempore nove legis hic
quod lex nova preter ipsam antiquam in omnibus approbata
ipsarum observantiam reprobat et contempnit dictum
sicut quod hec amplius preceptorum salutem quod
constat nisi premissa nova sacramenta salutis
contempnit et dampnat reprobat observantie et in hereticos
credentes preter sacramentum christianorum et a lege
umbratica se posse et debere salvari.

Iohannes in lege invenitur non premunitur
circa lex mea nec posita et observanda ceci
moralium nec sacrorum illius antique legis
preter veram novam tollenda sed hoc solum ostendisti
ex libris prophetarum non ex libris legalibus
et in eisdem libris legalibus ut ego supra obiecta
precepit quod omnia vel quedam in eternum
observentur sicut quod ad sue vel quod vetere
omnino tenere legalia observare vero tamen certam
veritatem nec aliud ad quinque in auctoritate respondeat
sicut scriptum de deuteronomio 12o capitulo quod si preceptio
tibi tamen facito deo nec addas quicquam
nec minuas et ad illud preceptum deuteronomii capitulo quod

Ricardus quoque in prophetarum libris est
scriptum ex lege omnino consentiendum contendo quamvis
et in lege scriptum non fuit tamen in lege preparatur
accepere dabis prophetarum loquentes
in nomine domini an ex arrogantia propria depravatus
quod deuteronomii 18o prophetam de gente tua et de
fratribus tuis sicut me suscitabit tibi dominus deus
ipsum audies ut petisti a domino deo tuo in
oreb quando contio congregata est et dixisti ultra
non audiam vocem domini dei mei et ignem hunc
maximum non videbo ne moriar et ait
dominus ad me bene omnia sunt locuti prophetam
suscitabo eis de medio fratrum suorum similem
tui et ponam verba mea in ore eius loqueturque
ad eos omnia que precepero illi qui autem verba
eius que loquetur in nomine meo audire noluerit
ego ultor existam propheta autem qui
arrogantia depravatus voluerit loqui in nomine
meo que ego non precepi illi ut diceret aut ex
nomine alienorum deorum interficietur quod si tacita
cogitatione responderis quo modo possum intelligere
verbum quod non est locutus dominus hic

Marginal notes: C.5. | cum [illegible]

hoc eis signum quod in nomine domini propheta ille predixit
et non evenit hoc dominus non est locutus. Sed primo
per superbiam propheta confinxit et idcirco non timebis
illum. Ecce quo preceptum est ut audirent prophetam
de gente sua quem deus erat eis daturus et
signum datum est eis quo debebant eum agnoscere
et si id evenerit quod dixit quoniam tu petrus
apostolus ut in primo et ut in primo operis huius
tractatum narravi, assumit hoc dictum de Christo
quo ad allegoriam et spiritualem sensum et si ad
literam fuisset datum de Christo modo tanto melius
consequitur quod quamvis et quod verba Christi omnia et lex
nova observari preciebantur in lege antiqua
cum hoc signum quod dicitur magis ad cognos-
cendum de quocumque propheta magis locuturus
fuerit in nomine domini sed audit illud literaliter
eis datum fuisse de quocumque propheta a deo
eis mittendo et ita de illo dicto consequitur
quod Christus iste non fuit vel saltem dicta aliorum
prophetarum sequendum sicut dicta moysi quod tunc preter
habebant ponam inquit verba mea in ore eius
et loquetur ad eos omnia que precepero illi. Qui autem
verba eius que loquetur in nomine meo audire
noluerit ego ultor existam. Ergo ex quo
nunc unus erat prophetarum tunc eis futurus
mea verba moysi, non solum preceptum audire debebant
erant et implere aliquid sicut iam sed apparet
deus ultor existit tum propter obstinationem ipsorum quod
Christum non destructa est ierusalem et iudei dispersi
per orbem sicut Christus in eis predixerat isto modo ad
terram prosternent te et filios tuos qui intra sunt
et non relinquent intra lapidem super lapidem eo
quod non cognoveris tempus visitationis tue. Luce 19. Et
sic ex lege moysi affirmatur quod lex nova
tunc fuisse futura ex quo lex nova promulgata
fuit per sequentes prophetas et david per Christum prophetam
eis promissum quos prophetas ipsos mandavit legis
preceptum audire debuit et eorum verba implere
sicut moysen audire debuit et eius sermones
servare. Nec aliqui iudei hoc negant aut
unquam negaverunt et ob hoc non est advocatus eorum
contra prophetas suorum libros impugnans quod eis
precium in hoc eorum iudicio remansisse dicitur sufficienter/
de precepta observantia legalium in lege precepta
solutum est quod obiectum in libro quo

Ca^m 6^m

[Q]uod non obicitur de 12º capitulo deuteronomio non
[...]abuiat hic preceptis quam sicut ia
sufficit moyses nec liceat et deus precepit
quod fide adhibent tunc futuris prophetis et eorum dicte
seu facta quod illi sequentes prophete predicarent
seu preciperent non fuit addere quamquam legis
quam moyses illis precepit sed erat potius preceptorum
eius impletio/ Similiter si autem consideres non per
preceptis sequens promulgatio per tunc futuros
prophetas erat sicut dictum a moyse. Sed quod precipio
tibi hoc tantum facito/ alioquin quod nemo sanus
dixerit/ sperne debebant quamquam nomine prophete
posset in nomine domini preceperunt/ Sed hoc dictum
erat eis propter ceremonias quas vive per missionem
eum quibus servare debebant/ sicut in fine capituli
in medio precedentis capitulo meo isto/ Cave ne
imiteris eos postquam fuerint te introeunte
subversi/ et requiras ceremonias eorum dicens. Sicut
coluerunt gentes deos suos et ita ego colam.
Non facies similiter domino deo tuo/ Omnes enim abo-
minationes quas aversatur dominus fecerunt
diis suis offerentes filios suos et filias
comburentes igni. Et tunc sequitur in medio textu
quod precipio tibi hoc tantum facito domino/ nec addas
quicquam nec minuas. Ex qua litera prima sui
comparat illam clausulam sequentem per similitudinem
et promissam dictam fuisse non ob hoc
ut dicta sequentium prophetarum abiceret. Item non sane
pensata temere affirmasti quod lex nova non
promulgatur in lege antiqua ex quo messias
seu Christus in [illegible] promulgatus et fuisse verus propheta
et maximus propheta futurus. Sed cum in lege appareat
messias dicere forte summus propheta/ in lege
apparet doctrina ipsius/ nec latent iudeos
promissio messie in lege/ sicut apparet ex eo
[illegible] primo quod philippus dixit ad nathanael
eum quem scripsit moyses in lege et prophete
invenimus ihesum filium ioseph a nazareth/ Et
ex hoc quod scribit lucas ultimo et incipiens
a moyse interpretabatur eis omnibus scripturis que
erant de ipso. Et ex hoc quod petrus dixit
sicut scriptum actuum 10º ~~Et ex multis similibus~~
Et huic perhibent testimonium omnes prophete. Et
ex hoc quod paulus assumit ro[manos] [illegible] sine lege
iustitia dei manifestata est a lege/ et prophetis testificata
ad ro 3 capitulo et ex multis similibus et si fortassis
loca legis in quibus ubi messias promulgatus
fuerat non tibi occurrant vide 2 et 2um librum operis
huius 3um et invenies loca a creatione genesis et libri moysi
in quibus promulgatur messias deus et homo
ut ex hoc sufficienter inferas eius doctrinam tunc

futurum fuisse premunita in lege aliquotiens in velate et in applicata. Et ultima eius penultimi libri Deuteronomii de benedictionibus datis per Moysen sic ut recognosceretur sit eius patentius expositio per premunita et et legem eius quam suo loco non suscepimus exponenda tibi intellecturus [illegible]

Capitulum [illegible]

Johannes nisi aliqua historia producis nec alioquin sic sola verba sine intellectu subita ex plurimum assignabit **Benedictus** lege nimium importune. Sic dictum Levi quoque ait perfectio tua et doctrina tua viro sancto tuo quem probasti in temptatione et iudicasti apud aquam contradictionis qui dixit patri suo et matri sue nescio vos et fratribus suis ignoro illos et nescierunt filios suos hii custodierunt verba tua et pactum tuum servaverunt iudicia tua o Jacob et legem tuam o Israel ponent thimiama in furore tuo et holocaustum super altare tuum. Benedic domine fortitudini eius et opera manuum suscipe. Percute dorsa inimicorum eius et qui oderunt eum non consurgant. Hec autem est tota benedictio Levi id est de sorte / que aut intelligitur de patre Levi ac de tribu eius / aut de aliqua persona de tribu illius / scilicet de Aaron seu de posteris qui de tribu descendunt aut de aliquibus persona / sicut apud nos pater aliquando [illegible] / quia est quod ipse premunitur et lege sua sit / de persona Levi neque intelligi sit nisi corruptionem hec illud accipias ne forte per hec benedicens Levi a Moyse / benedicens [illegible] maledictionem Jacob super patre [illegible] / que dixit Symeon et Levi vasa iniquitatis bellantia / in consilium eorum non veniat anima mea / et in cetu eorum non sit gloria mea / quia in furore suo occiderunt virum / et in voluntate sua suffoderunt murum / maledictus furor eorum quia pertinax et indignatio eorum quia dura / dividam eos in Jacob et dispergam eos in Israel / Sed quod est quod dicit perfectio tua et doctrina tua, personam accipias [illegible] [illegible] Sed et doctrina tua sit cum eo filius [illegible] ut via eius veniret / aut sed et benedic domine fortitudini eius aut illud quod [illegible] percute dorsa inimicorum eius et qui oderunt eum non consurgant si [illegible] debuit in [illegible] et dispersi in [illegible] aut quod sit per [illegible] Levi quem probasti in temptatione et iudicasti apud aquam contradictionis Levi autem persona mortuus fuit cccc annis antequam hec probatio apud aquam contradictionis et qua die vivebat et deinde [illegible] sed fuit nisi post quod ista nisi persona Levi

litteraliter intelligi / nec hic dicitur potuit de tribu Levi intelligi quia persona ad aliquo quibus fortassis sed primum dicitur perfectio tua et doctrina tua a viro sancto tuo quem probasti in temptatione et iudicasti apud aquam contradictionis / premo enim qui ne tribus Levi sed dominus ipse probavit Moysen et Aaron in temptatione et eos iudicavit apud aquam contradictionis / sed si certas ipsorum capitulorum predictorum ostendit nec quod tribus Levi nullo modo aptari posset de Aaron viro sancto tuo aut Moyse quem iudicasti apud aquam contradictionis. Item in capitulo xxxii predicto Deuteronomii Moysi dicit Deus quia prevaricati estis contra me in medio filiorum Israel ad aquas contradictionis etc. neque sanctificastis me. Ad iudicium eorum ad aquas contradictionis sic eos laudibus extulisset hii sunt qui custodierunt eloquia tua etc. Item nec Moysi nec Aaron singulariter aptari potest quod sequitur per tempus futurum ponent thimiama in furore tuo et holocaustum super altare tuum cum tempore huius benedictionis Moysi Aaron sepultus fuit et Moyses est futurus in fine dierum suorum precepto ut staret in monte Nebo ascendit ut ibi moreretur sic quod neuter eorum aut thimiama aut holocausta in furore Dei super altare Dei fuerat positurus / tertio si sequentia videntur de hominibus illius tribus et de eloquiis et pactis et iudiciis et lege datis illi populo quo ad [illegible] habentem eorum / verba sequentia nullo modo possunt intelligi cum omnis lex illa precepit honorare patrem et matrem et qui maledixerit patri aut matri morte moriatur / et qui contumax aut rebellis foret parentibus lapidari debuit. Deuteronomii xxi capitulo / nullo modo possit intelligi cum omnis [illegible] litteraliter fieri posset de hiis qui istam legem litteraliter observare debebant qui dicit patri et matri nescio vos et fratribus ignoro illos et nescierunt filios suos hii custodierunt eloquia tua et pactum tuum servaverunt iudicia tua o Jacob et legem tuam o Israel ponent etc. [illegible] quod hic [illegible] nec huiusmodi observationibus legem eloquia pacta atque iudicia [illegible] ponere thimiama in furore tuo [illegible] accipiantur cum dicatur in furore tuo in furore dei [illegible] [illegible] [illegible] quod oportet iam propter ut dicamus sicut alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in furore dei [illegible] [illegible] ponitur aut holocaustum quod in lege

recipiebantur offerri si eloquia pacta legem et
iudicia observassent quod potius in beneplacito
dei thimiamata et holocausta ponerent super
eius altare aut eadem racione convertitur istud dicendum
realiter non posse convenire aliquibus sub
lege quantumcumque iustis et commendabilibus a deo
ante adventum christi nati, sicut hic istis scriptu-
tes legem et iudicia commendantur et obse-
quium consequuntur quod hic persone messye et suorum
discipulorum et de pacti eloquiis et iudiciis
et lege a deo dandis per ipsum que omnia certe
spiritualis et principalis legis mosayce
non de lictera legis moysi oportet accipere quibus
hec omnia legem tissime coaptantur ut sermo suus
dirigatur ad deum christum seu per personam christi
perfectio tua et doctrina tua a viro sancto tuo
quem in persona christi et per eius perfecto fuit summi
dei et eius doctrina patefacta fuit que verbis
suis et per multa alia ut in toto dictum de
perfectione et de doctrina apud homines [illegible]
te a christo viro sancto suo quem deus probavit
in temptatione multa facta a dyabolo et phariseis [illegible]
que eum occiderunt sic autem altare iudei in pri-
mis [illegible] ... non nulli [illegible]
[illegible] ipsius legis antique posituri erant [illegible]
altare christi thymiamata et holocausta precepta
in lege [illegible] in furore dei [illegible] in eius [illegible]
[illegible] quem non valuit [illegible] fieri [illegible] obviam [illegible]
ipsius spiritualis exhibitus legis huius populi fortitudine
spiritualis [illegible] et conversione [illegible]
moysces deum benedicere et opus eius suscipere
adversantes [illegible] per [illegible] ita ut non resurgerent
[illegible] cum [illegible] fuit sue et suorum [illegible]
[illegible] qui [illegible] parentes et fratres [illegible]
[illegible] et filios et [illegible] ignorantes
[illegible] spiritualia [illegible] / [illegible]
[illegible] sive [illegible] qui
dixit patri suo et matri sue nescio vos
et fratribus suis ignoro illos et nescierunt
filios suos hii custodierunt eloquium
tuum et pactum tuum servaverunt iudicia tua
o iacob et legem tuam o israel [illegible]
[illegible] carnali [illegible]
[illegible] posse exponi / et iudicasti ad
aquas contradictionis [illegible] ut patuit
[illegible] intelligi et [illegible]
[illegible] hic intelligi [illegible]
iudicii [illegible] in hoc quod [illegible] peculiaris
electi a deo [illegible] predicando

et conversi [illegible] fecerunt bonum et salutem
populo toti qui sic predicaverunt [illegible]
sic peculiares christi [illegible] de eius gratie et lege
[illegible] predicando quod deum [illegible] fecerunt /
et totius mundi salutem per passionem quam christus
intulerat effecerunt ut hic ipsius [illegible]
[illegible] quem iudicasti apud aquam contradictionis [illegible]
apud aquam contradictionis iudicium [illegible] at-
tendisti / et eodem modo apte clausula [illegible]
[illegible] intelligi / quem probasti in temptatione
[illegible] per [illegible] a pharaone moysi
illatis fidelem fore [illegible] ad temptacionem
[illegible] / [illegible] hoc [illegible] illud
[illegible] ut [illegible] illud nec moysi nec
aaron ante adventum [illegible]
[illegible] valemus [illegible] loco [illegible]
[illegible] et iustum et tam tale
per quod moyses [illegible] deum ut eius
fortitudini benediceret et opera eius susciperet et
dorsa inimicorum eius percuteret et ut [illegible]
eum non [illegible] / [illegible] imprecatione [illegible]
quo ad primam partem et [illegible] quo ad [illegible]
[illegible] impleta est sic [illegible]
possumus [illegible] ipsum et suos [illegible]
commendato de [illegible] pacti dei et custo-
dia eloquiorum eius ac iudiciorum et legis [illegible]
[illegible] non possunt intelligi et [illegible]
legem [illegible] in lege moysi
[illegible] figurus

[L]eg[e] [illegible] eadem [illegible] benedictione [illegible]
[illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] suum [illegible]
[illegible] manus eius [illegible]
[illegible] / [illegible] benedictio
[illegible] tota [illegible] persona [illegible] persona
a christo [illegible] benedictionis [illegible] intelligi /
non persona [illegible] / [illegible] annos [illegible]
[illegible] fuerat / [illegible]
non ad [illegible] suum fuerat [illegible] /
[illegible] populi [illegible] deum
[illegible] suum debet [illegible] / [illegible]
[illegible] de [illegible] intelligi ad [illegible]
suum [illegible] / [illegible]
super [illegible] loco [illegible]
[illegible] moyses [illegible] plenius [illegible]
[illegible] voce [illegible]
[illegible] officium fuit [illegible] deum [illegible]
[illegible] constituisset [illegible]
[illegible] benedictio ista non [illegible] persone [illegible]

alteri quod persone domino quomodo que le pat
messiam nulla iudices tamen vocat primi
suo sao quod sit me audis Jo xi° que domo
suffragio ad patrem suum pervenit et non solum
fuerat introductus/ut illum spiritualiter
possideret cuius manus et opera miraculosa
pugnabunt contra eos et deum in orbibus spiritualiter
adunitare et attende auctoris quod in nullius
benedictore propheta inde primitus hic in benedicto
spiritus aut spiritus quod confessio obsequi secundum ut
diligentibus sanctitatibus spes sed omnem
illam titulum talem primificat cum ee
in quo nuptio permissiones fecit patribus benedi
centur omnes gentes terre

Benedictione in ioseph si diligenter
attendas xiii° inspicies patrem generatum
sic enim de ioseph scribitur Joseph quoque
ait de benedictione domini terra eius de pomis
celi et rore atque abysso subiacente sub
pomis fructuum solis et lune de vertice
antiquorum montium de pomis collium eternorum
et de frugibus terre et de plenitudine
eius benedictio illius qui apparuit in rubo
veniat super caput ioseph et super verticem na
zarei inter fratres suos quasi primogeniti tauri
pulchritudo eius cornua rinocerotis
cornua illius in ipsis ventilabit gentes
usque ad terminos terre Ecce benedictio ioseph
... [illegible] ... benedictio illius qui apparuit in
rubo veniat super caput ioseph et super verticem
nazarei eius etc nunc persone ioseph cuius
defectio quia in nazareis non erat nisi solum
ioseph cum dicitur super caput ioseph ut alia
xpo potest congruere ad apostolos autem nullus alius
benedictus a moyse fuerat ventilaturus
suis cornibus gentes usque ad terminos
terre xpo excepto qui erat verus caput
ioseph et anthiques veri fidelis omnibus in quo paulus
paulus vero caput ipse est xpo ad cornu xpi
cornua et omnes cetera in manibus suis
omnes etiam cornibus quasi ventum dissipavit
de ierusalem usque ad terminos
terre ad gentes in isto tamen de benedictionibus
et zabulon ysachar gad et aser quam in decimo
xiii° inveni expositione pro sua causa et difficultas
de illis quam expressimus post xpi adventum
Et ob hoc pro hoc superius postulasti promissa
tunc pro sufficiente ut credas bonum est quod xpo
dixit si credideritis fortassis et in eternum
de melle scripsit io xi° ca° et amen non

ambiguis unquam xpc et eius doctrina pronunciati
et approbati fuerunt in lege mosayca ex quibus
maniteste sequitur quod lex nova tamen spiritualis
est tamen quo ad illum approbatur non tamen ex
... [illegible] ... sed ex lege moysi et ergo nova
lex alterum spiritum legis mosayce et talem
in nullis infirmat et approbat et ita solum
sunt sua conclusio quod lex nova multo est ra
tionis roboris et auctoritatis quo ad eius
sacra et cerimonias quam sit lex antiqua
quo ad suas cerimonias aut in sacra sua

Johannes plane primo dixi per observandam
fine etc quod vero nunc etc valde vetabat et
quod nova lex multo clarius approbat preceptis
ergo quo ad figuralia precepta in veteri
et que ad cetera autem quorum observantia talis
obviat unus creatoris inspiciens vero ideo
apte quod illa figuralia per novam legem a tempore
persone promulgationis ipsius nullatenus approbatur

Ricardus prudenter ista audiens adde
tu ad ista quod quamvis xpc salvator noster evidenter
etiam ... ut leges illas ab veteris testamenti
a deo fuisse datas habuit cum obedientie
bene dicunt ... in primo sue predicationes
figuralia autem et ceteras approbavit ut suis ... non
tamen ob hoc potes inferre quod xpc eas voluit
post mortem ipsius observari quia cum xpc fuerat
circumcisus non fuit forma baptismi ab constituta
seu exhibita et ideo debet circumcisi qui predicabat
bat nondum ipse fuerat sacrificium ... sed
et ob hoc tempore illo quo predicabat legem
mundationis leproso mundato debebat lepro
so indicere ... postea quod predicabat primam
et quartam spiritualitate et nimium in ambi
guitate nullitate deprehensam ... doctrina
et ... legem ambiguitatem voluit quod ... sed
claresceret quod in fine quod sit ... quod pro
paulatim res figuratas ponentes ipse
aut per suos apostolos exigebat sic figu
rales leges et ... in ... deponi
... paulatim ... voluit atque
disposuit quod ... in ... sunt approba
rate fecit

Johannes ad quem possum dicere
videtur quod ita figuralia
spiritualiter non infirmat per paulum apostolum xpi
... audivit expresse improbari
... pauli auctoritas infirmari
quod apostolorum et hebreorum antiquorum ... talium
observantia eorumdem ob ipsum paulum quoniam

in octavo testimonium non nisi a se ipso hic appareat in scriptura et ob hoc dicunt indocti maiorem auctoritatem habere de observanciis corporis quam quod [illegible] non reprehendisse [illegible] quod habeant paene parabolice illorum.

Ricardus. An non ondit dominum nostrum omnia integre abstulisse non solum in suis set in aliis cum dicat lex ille et prophete usque ad iohannem ex eo regnum dei evangelizatur. Item hoc patet per [illegible] ut ea dixi dominum nostrum in quo ad primum iudaycam legem de muliere adultera lapidanda solvisse cum et fuit in parte et modo quodam mortale / ondit a multo maiori quam omnia que sunt fuerit figuralia dissolvebat / hec insuper actuum 15° apostolus simul cum discipulis disceptantes cum hiis qui ex gentibus non tenere artam ad circumcisionem aut ad legem moysi servandam sed potius e contra sicut apparet et quamvis a iacobo et aliis apostolis et senioribus dictum eos responderunt / qui iugum legis moysi volebant eis imponere quod iugum nec ipsi nec patres eorum portare valebant sed credebant salvari per graciam in quibus verbis petrus patenter ondit quod nec ipse cum ceteris apostolis qui erant omnes iudei volebant iugum legis admittere. Et illud plene exprimitur quia distinctionem quo ad figuralia omnia admittimus et si generalius ea accipis quo ad articulos preceptorum plus faciet. Et hic diligenter per verba attendite dico quod sicut legis mentio [illegible] precepisse simul apostolis [illegible] ut iudeos volentes [illegible] cum talibus [illegible] aut ut saepe legalia [illegible] eis sufficient quam si nusquam [illegible] legis [illegible] tertio [illegible] apostolis [illegible] ad [illegible] salutem set cum [illegible] petrus precepisse ut baptizarent omnes gentes indistincte affirmans fide cum baptismo sufficere ad salutem cum dicit qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit. In ultimo cum dicit legalia figuralia [illegible] a Christo fuisse sublata.

Ca. 12m

Item apostolus paulus per sua auctoritate petri [illegible] apostolum non tantum [illegible] ut [illegible] [illegible] ecce cum petrus 2a sua epistola in fine sic dicit [illegible] quod carissimi hec expectantes satagite immaculati et inviolati ei inveniri in pace et dominum nostrum ihesum Christum longanimitatem salutem arbitramini sicut carissimus frater noster paulus secundum datam sibi sapienciam scripsit vobis sicut et in omnibus epistolis loquens in eis de hiis in quibus sunt quedam difficilia intellectu que indocti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem. Sed non tantum pauli omnes epistolas auctorizat sed omnes eas depravantes condempnat. Legitur libro actuum apostolorum quod lucas evangelista conscripsit in quo testificatur pauli excellentissima auctoritas. Ecce cum ananias de quo scribitur actuum 22 quod erat vir secundum legem testimonium iudeis ab omnibus affirmat sicut legitur actuum 9° hic modo saule frater dominus ihesus misit me qui apparuit tibi in via qua veniebas ut videas et implearis spiritu sancto. An non est excellens eius auctoritas qui sit spiritu sancto plenus asseritur. Ibidem legitur ananiam dixisse quod dominus ihesus sibi apparuit et dixit vade quoniam vas electionis est mihi iste ut portet nomen meum coram regibus et principibus gentibus et filiis israel. Ubi iterum extollitur pauli auctoritas in hiis que a Christo fuerat predicaturus. Sed forsitan nos indocti pauli auctoritatem conamur ondere et multum amplius sicut vacue atque impudenter conaris eius auctoritatem esse talem [illegible] quam ut refert lucas actuum 14° [illegible] vel velud lucas deus immortalis et magnus apostolus [illegible] extollitur et laudatur.

Johannes. Videtur mihi quod auctoritatem pauli insufficienter expresseris.

Cm 13

Ricardus. Sed dixi tibi primo [illegible] quod insuper legitur eum precepisse apostolis ut [illegible] docerent legalia observare sic dico quod non potes reperire vel aliquis apostolorum sic docuit aut docere precepit. Sed ubi querebat ab eis quid nisi agere debuerint responderunt quod agerent penitenciam et baptizarentur et sic spiritum sanctum reciperent sicut legitur actuum 2° et 8° et aliis eiusdem libri capitulis. Ex quibus fideliter potest inferri quod omnes apostoli legalia figuralia omnia solvebant non solum paulus apostolus. Hinc [illegible] fidei tue et tue scripture perfecte [illegible] legem [illegible] legibus [illegible] predicto premisso tamquam sufficientes potes [illegible] postea [illegible] dissipat [illegible] clarissime [illegible] quam [illegible] asseritur legem illam esse [illegible] minime roborat tue legi [illegible] omnes quo ad ea [illegible] tue [illegible] legi repugnantem [illegible] detestando [illegible] quod [illegible] omnia sibi [illegible] contemptionem. Constat et ex premissis

quod maledictio est auctus legis mee quamvis specialis
legis antique eam in multis impugnat cum ipsa contra
textum legis antique specialiter illud expugnat et hoc sit
super omnes leges tamquam summum confirmata admirabiliter
copiosior quam alie leges sunt doctores [illegible]
mirabiles et doctrinis / fuerunt non per paucos quasi doctores
magnos et sanctos fuisse legimus / sit illud sicut
potest per paucitatem [illegible] illius magnitudo ad [illegible]
christianam diffusum per orbem. Et in Arabes de lege
Saracenorum nec multos nec magnos fuisse
doctores hec potuit ut possit in parte hec
eo quod secta ista tarde incepit circa annum domini
[illegible] calere regionum suarum [illegible]
tam inter se [illegible] magnam in doctrinis
[illegible] attingere omnino non potuit [illegible] regiones
suas calidas [illegible] salute [illegible] pax
temporis illius quod sunt [illegible] impendere studio [illegible]
[illegible] sufficientes [illegible] de aucto-
ritate scripture [illegible] de mea fide. Et sic
hanc [illegible] comprehendo et quod tua scriptura seu lex
christiana [illegible] legem [illegible] de multis testimonio
[illegible] testimonio legis [illegible] testimonio legis
Saracenorum et [illegible] confirmatus quod sit [illegible]
[illegible] non lex christianorum legem Saracenorum quia erat
ea posterior historica approbatione nec in genere nec
in specie approbavit nec eam [illegible] prefigura[illegible]
[illegible] insinuavit [illegible] prenunciavit [illegible]
[illegible] futuras et [illegible] pseudo prophetas [illegible]
[illegible] / legem autem utriusque datam
fuisse a deo et eciam [illegible] tempore suo tenendam
et [illegible] quo [illegible] memorabilia
et [illegible] temporis [illegible] promulgacionis tempore
[illegible] legis [illegible] hoc [illegible] auctoritate
[illegible] scripture [illegible] affirmat

Ca^m 14^m

Johannes [illegible] gaudentem
amplector tamquam sufficientes [illegible] legem [illegible]
[illegible] ob hoc [illegible] videns [illegible]
[illegible] plexus [illegible] attentia [illegible]
legem meam [illegible] commissa [illegible]
meam [illegible] legi submittentem quam si meam tenerem
esset me [illegible] lege [illegible] maioris et
[illegible] amplioris [illegible] mea [illegible]
maledictionem [illegible] et plagas
pessimas in lege conscriptas [illegible]
in legem deuteronomii 28a maledictus qui non per-
manet in sermonibus legis huius et eos opere
non perficit et capitulo 28o nisi custodieris et feceris
omnia verba legis huius que sunt scripta in hoc volu-
mine et timueris nomen eius gloriosum et terribile
hoc est dominum deum tuum augebit dominus plagas
et plagas seminis tui magnas et perseverantes
infirmitates pessimas et perpetuas et convertet in te
omnes afflictiones egipti et capitulo 30 [illegible]
magis omnes sermones istos [illegible]
[illegible] ad eos ponite corda vestra in
omnia verba que ego testificor vobis hodie. Et mandetis
ea filiis vestris custodire et implere universa
que scripta sunt in volumine legis huius quia non incassum
precepta sunt vobis sed ut singuli in eis viverent
que facientes longo perseveretis tempore in terra ad quam
iordanem transmissuri ingredimini possidendam [illegible]
sunt [illegible] testamento [illegible] penas
non observantibus legem [illegible]
[illegible] intelligo [illegible] aliud [illegible]
[illegible] precepta que nunc apud
legis [illegible] illud [illegible] spirituali sensu
[illegible] servasset aut [illegible] servando [illegible]
quorum [illegible] est actu quo [illegible]
[illegible] videntur salvari [illegible] legem [illegible] si eam
nolit accipere quia ille nisi [illegible]
[illegible] non potuit / aut quo defendi posset [illegible]
[illegible] quod non observancia legis [illegible] dam-
nari debeat / cum [illegible] iudicat observandam
et sic [illegible] compellit [illegible] si eam
[illegible] ut in [illegible] hoc [illegible]
[illegible] ut non possem [illegible] dampnari et sic
[illegible] quod non dicere [illegible] nullo
modo [illegible] peccare mortaliter

Ca^m 14^m

Ricardus [illegible] de [illegible] mea
[illegible] exigit [illegible] quod [illegible]
[illegible] hanc questionem [illegible] solutam videas
[illegible] attendens quod [illegible] ex lege
antiqua [illegible] tempore legis nove non dicere
[illegible] maledictos
et penis [illegible] promulgate legis
[illegible] quo lex ipsa [illegible] debuit
[illegible] obligat
[illegible] lege [illegible] Et sic [illegible]
[illegible]
[illegible] sanam et [illegible]
intelligo [illegible] supradicte [illegible] sunt
[illegible] observancia [illegible]
legis antique [illegible] adhuc [illegible]
[illegible] attencius [illegible] / et dampnacio
[illegible] nisi legem
[illegible] in [illegible]
[illegible] ut salve [illegible] tua
non [illegible] ab
[illegible]
et eo [illegible] legem [illegible]
[illegible] et [illegible] in quibus [illegible]

no tollit. Sed multi ipsorum sciunt credentes
fine nisi christianos sed lege dei salvari/ ambiguitatis
ipsam utique fecerunt peccatum mortale sed in
christianis peccatores dampnat sed legem machometi
experiantur sanctam et iustam et forte in tantum
erunt amici quod sub preceptis datis in ipsa
non possit salvari in lege eius admittes
et observantes illud/ sed in christianis mortale
peccatum meretes. Sed tota lege antiqua iusta
et sanctam et observandam a suis auctoribus
existimantes/ et cum hoc credo in ea esse expressio
sed asserere et sub tali lege observantium neminem
salvus esse nisi illa observancia acceptantes/
quam admodum cum ascendit dampnaret/ qui negaverit
testamentum sacrum novum etiam ne salutem obtinere
hoc est igitur ita peccatum multorum/ cum multi
eorum non dico omnis pena sed mortalis
eterna/ sed aliqui ut iam dixi multi
eorum non habentes considerationem habent/ obedientes
tres sue esse a peccato alicui missionis dampnant
de non reputando lege vel de pena sed eterna
pro hoc quod habent obedientes excusentur ut sicut
quod dicit apostolus ad romanos xi cecitas ex parte
accidit in israel donec plenitudo gentium intraret
et tunc ista cecitas manebit in magna parte
ipsorum usque ad adventum christi et enoch et helye
sed malachias propheta predixit cum ultimo sive libri
Ecce ego mittam vobis heliam prophetam antequam
veniet dies domini magnus et horribilis et convertet
cor patrum ad filios et corda filiorum ad patres
eorum ne forte veniam et percutiam terram ana-
themate. Puto enim quod patres iudeos et filios
christianos appellet quia non solum pro apostolis patriarcham
carnaliter a iudeis descenderant sed et suscepto
spirituale ipsi tenuerunt eos sed iudaica lege
iudeorum ex semine patrum non susceperant
sed per nichil locum ipsorum et ritus et caritas ad
[illegible] iudeos de lege christianorum propter ille
senes sit et [illegible] patres de filios et
[illegible] qui est [illegible] tempus erant de patres

Ca^m 16^m

Iohannes sufficit in hoc ut quod videos
[illegible] quali et qua racionem [illegible] per ma-
[illegible] [illegible] iuncti qui lege scriptu-
[illegible] sit. Unde Ricardus an non sufficit
[illegible] qua scriptura intra scriptura aliis
dicunt legem [illegible] de mundo et iudeorum
et [illegible] testis [illegible] assensum
[illegible] pro auctoritate ipsius apostolorum suorum
atque discipulorum et aliorum successorum suorum
in tota ecclesia qui ita floruerunt miracula

ut iam dixi quod ista sunt divulgata per orbem
et ipsorum miraculorum magne civitates et regna
ad christianam sunt conversa et eius legem secuta
quod et in parti secutus scriptura nostra [illegible]
Sed cum gentiles credunt suis historiis quos
non ita sunt aut miraculis et [illegible] applicant
illos/ nos christiani nostros auctores [illegible]
valde extollere et in multis et ut iam dixi
suis probabilius et propinquius adhiberet plenam
fidem. unde de quibus [illegible] de qua patria
qua gente sub quo principe quo anno et quo
die fuerit [illegible] [illegible] scilicet die
igitur per hoc sufficit cum nos multo magis
christo eius apostolis et discipulis aliis et aliis innumeris
confessoribus et doctoribus martiribus et innumeris
quorum scriptura dei et scripta in [illegible]
[illegible] gentilium comparata velut poetarum magis
[illegible] fidem integram adhibemus maxime cum sint
omnibus pro defensione scripture [illegible] sunt
mortem aut sunt mori parati

Ca^m

Iohannes dico in [illegible] sufferent
et cum ecclesia quod [illegible] conclusionem illatam
consentire sed de [illegible] quod me movet
[illegible] in quod videns sarracenos et quosdam
gentiles asserere ac doctrine suorum prelatorum et
doctorum non solum legem pro [illegible] [illegible]
tenere in lege scripta [illegible] sic affirmet
eum dicere acceptatam doctrine suorum maiorum
[illegible] sequi in [illegible]/ pro [illegible] quod sub
superioribus [illegible] sunt excusabiles a peccato
qui sequuntur [illegible] in [illegible] ac quod si agerent
se dampnarent. Secundo quod omnes tales salvantur qui
omnes faciunt [illegible] et sic [illegible] obedientes
consentit. Ricardus dicit in fine libri
dixi ignorantiam [illegible] excusare [illegible] quod
ignorans preceptum divinum non puniretur [illegible]
non observantia divini precepti ad [illegible] sic
excusat in [illegible] quod obediens sit suis
doctoribus et prelatis non est punitus [illegible] non sunt
divino precepto non [illegible] sequitur [illegible]
quod omnes obedientes [illegible] salvabuntur
qui non [illegible] hoc quod obediant ea [illegible] consequitur
quod habeant necessarium salutis [illegible] [illegible]
[illegible] quod deus non dat adultis [illegible]
fide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui non [illegible] [illegible] condempnabitur et [illegible]
illud io. 3° nisi qui renatus fuerit ex
aqua et spiritu sancto non potest introire in regnum
dei et [illegible] similia et [illegible]

dubites de esu cor omis ubi eos saira
cenos tartaros 2 tartaros 2 ceteros secte
alterius hoies qui fidem xpi no sunt ut
sacm in bapt suscepunt finalr ce dapna
dos a tpe pmulgacois xane leg p
orbem mu permissa uba saluatoris 2 a
multa silua ps diffuse ondimus in fine d
li Un paulus actuu 13 de deo loqs sic
dicit 2 nos mortales sumus pilis nob
hoies amiciates nob ab his uanis qui
ad dm uiui qui fecit celu 2 tra 2 oia q
in eis sunt q in pritis gnacionibus dimisit
oms gentes ingredi uias suas Ecce dapna
om gnacio an aduentu xpi ab aplo
affirmatu 2 pus eius aduentu fide xpi
cicencon gnus em simplices eos decam
ut astruit sequi de cta suos doctors atq
eor in his q eis nat 2 initia ad salute
appent / quus erronee / no tm saluat ios
illa oia q tenent p salute p q bapto
2 fide x 2 io sunt dapnadi no dico
ignis gehenne incendio tandi / si p sine
uiribus in quibus pecant ioi ut dr puilis
no bapt a bn peccatu sequestrandi sic
em constat bm ec / cum mult ange + q mult
ndum dt Jo 10 10 / 2 gra dd iura cena
ad ro 6 / Un multu imprudentius eps
aliud debita supius intulisti oms hoies
secte cuius cuiq lege sua seruates ueie
saluari unde sup h fine d ti pdcta
unde q no est p nom in isto ult ambige

Johannes ad hunc ad dm aliud dul
[illegible] regnis Ecce n nos latini mul
tas translaciones hemus 2 tres pcipuas s
translaciones ad mpratiu translatas scrige
romin 2 1am q dicimus eccam q magis ga
romin 2 1am q dicimus eccam q magis sa
debat nec in dpu q cete que sibi in mul
tis locis repugnare uidentur aliq discepare
in sp cu tn no nisi una sint sensus p
ma auctori ex ora translato geines am pm
ad io est falsa translato eccam, 2 non hem
g translaciones iste quibus utimur sunt tra
ns latas ipor qbus assecut nisi hom
uindicibus q quoto sac ne loquar rus
ticac potanes fabricale mentitam de
ipis insup scripture hebrer qbus isti sua
translacionem accepunt + cum hemus nisi
c hebrois uba sola quos in pma pdi
catoe legis euangelice tollentes in mul
ti legis suam / pmuiscid c f uisit sua
ex dt sic sino de fide unat corrupisse
ua

suum cu eis nalis sit ita scom sir iocem
sequi q item septima mota / p tu io pacet
chu tenend dlingua cc mota sr sequi
q nos aunt tenemus iocem iornalem sequi
poti qua septuagta item tuit dam durime
no hemus quo cu alias potius concord
si n insimali nlsuo fuimus interogaui a
ds tu ita codistis 2 fide tenuistis pon
q illa cu illa euora nob uidebant q ut
discernere q spc scitati debuistis p alys
jom dt suum 2 a translao dt a n trasla
n i q 46 ca dicit jos ois aie domus
iacob q ingsse sunt i egiptu fuert
ao 2 hac lra no hit latin dtm ipun
d translao ad mpatis ht ao fuerit qua
ar aplis appbac sit stephus actus a ca
dicens intrens aut Joseph iacob pem
sum 2 ocm genacionem sua aiabus 44
sit lra deut ca 10 in pnne ht sic iaco
aiabus pues tu descenderit in egiptu
no pt ee qui alta translao errore 2 fu
erit icar qui lra hebraica agnu 2 q qua
transtulerit altem illoru no hit et leui
4 6 translao jom ht aia si pnauerans
animo ab in his qui dno sunt sificata
pcanur offerat pdictis suo arietem
i maculatu q gibus qui em sit duobs
silis ius pondus tenmam translao ad
mpatu ht . scitis quaz bna translao ua
no extat qui lra differenda no sunt
debit 2 b 2 si huius sic lra ecce
translato curasse qui illo ipm tam no
transtulit Item deut 32 ca 6 trasla
iom ht ego occidam 2 uiue faciam
pcuciam ego sanabo lra hebr hyca
scpta manu tenere q sicut bonomica
fratribus predicatoribus magno fulgido
fidei xane de passione dni xpi p hoibus
peccatoribus ht passione ego occidi
2 uiue facia pc p cuacr 2 e sanabi
Un translao illa quietum no se ce erronea
s multu nocua fidei xane sicut prior
loc 2 mult ucris testi 2 2 euangel c sp
aplis 1 incid errore q similem qui
b ma lra latina ht 10 16 ille me
clarificabit qui demco accipiet 2 annunc
uob q lra multa clar affirmat pcessioe

spiritus sanctus a filio ex quo ab illo accepit ex quo manifestatur quod aliqua littera non efficit vera sicut patet in ordinatione in 6° libro capitulo 8° qui circa [illegible] nephariorum et in prima epistola ad cor. 14° ubi nostra translatio habet omnes quidem resurgemus et non omnes immutabimur. littera greca habet secundum dominum Barlaam videlicet quod omnes immutabimur sed non omnes resurgemus quod habet sunt duae contrariae. et prima ad cor. 9. habet nostra translatio aut solus Barnabas et ego non habemus potestatem hoc operandi. sed greca littera habet potestatem non operandi quae est contrarium nostrae et in multis similibus quae magis expedit suis locis dissolvere quam hic. sunt autem dissolvenda ad hanc habere regulam generalem huiusmodi dissolutionis. Ex hiis autem sequitur quod nulla penitus fides sit adhibenda nostrae scripturae. Quoniam in hiis premissis non est eis fides adhibenda ut patet sicut de errore et falsitate ex fide autem quod non audet dicere contrarius et per quod nec aliquis in aliis aliqua est fides adhibenda nostrae scripturae quam equalis auctoritatis affirmat ubique. Quia non quisque dixerit premissa et alia similia esse a falsariis inserta. Sic patet dicere quod de aliqua quaque particula et quaelibet dicere potest. nichil in tota scriptura esse autenticum sicut dixerit ea et similia esse per incuriam interpretatorum sicut dicunt aliqui Mathaeum nominasse Ieremiam pro Zacharia per incuriam in mente tamen implendum est quod dictum est per Ieremiam prophetam et acceperunt 30 argenteos pretium appretiati quod appretiaverunt a filiis Israel et dederunt in agrum figuli sicut constituit mihi dominus cum Zacharia illud dixit non Ieremias. Sic in sic posse de quibus et similibus dici seu etiam exprimi in aliis locis scripturae quos quamque vult inficiari quae sunt posita per incuriam. Et ex isto modo omnis consequenter nichil esse securum ut dicit. [illegible] ea quae asserit in nostra scriptura et tollitur omnis nostrae scripturae auctoritas. Item multa inveniuntur translata quae non sunt in translatione ad nostrum propositum sicut Ieronimus in prologo super [illegible] et illa allegantur [illegible] et in scripturis apostolicis cum igitur dicimus in tota scriptura ita reddit ea sicut dicitur sine in apocrifis in fine Ezechielis omnino pene sit dimittenda de libris apostolis [illegible] et ideo quidem ergo ut omnino consequitur quod nullius sit auctoritatis illa translatio quae aliquid de hebraica veritate obmittit in qua lingua edita erat nostra scriptura veteris testamenti. Lego

[illegible] in epistola in apostolo isto modo prophetavit autem de hiis septimus ab Adam et Enoch dicens Ecce venit dominus in milibus suis facere iudicium contra omnes et arguere omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt et de omnibus duris quae locuti sunt contra deum peccatores impii. Cum tamen nichil tale compositum in toto veteri testamento legatur quod Enoch qui septimus erat ab Adam. Et sic [illegible] scriptura nostra non est autentica.

Bernardus. [illegible] legis nostrae antiquae et novae [illegible] ut puto sufficienter probata superius ita ut ultra fluctuas quae sit lex illa et nostra melius hic et per quos ad latinos pervenit. Sed primo volo te attendere quod lex nostra est illa quam spiritus sanctus per ministerium prophetarum apostolorum et discipulorum Christi fidei mandaverunt et fecerunt habitis ad vere [illegible] [illegible] nobis nisi alia scriptura vocatur tamen [illegible] illam et per eos illius intelligo. Sed non verba quibus tota scriptura veteris testamenti erat [illegible] non dicimus includimus sicut hebraeus translatio in primo latino. Et in greco et in certis [illegible] ad nationes quae [illegible] facti sunt per multa [illegible] annorum circula cum nostri salvatoris adventu et ob hoc sicut [illegible] sua post mortem [illegible] [illegible] per doctores antiquos aliarum linguarum [illegible] fuisset eorum scripto sicut aliis aliis facta sunt in locis aliquibus de messia. Sic quod error ex hoc capite posset faciliter deprehendi ad hanc scripturae primariae summae fidem tuam de iure nostrae scripturae canonice et omnes totius differentias ipsius cum consilii generalibus diffiniunt 22e libros veteris testamenti esse autenticos et novi [illegible] 10 epistolas Pauli duas Petri 3es Iohannis una Iacobi una iude librum actus apostolorum quod Lucas evangelista dictavit et apocalipsis ipso in [illegible] [illegible] dimitti quam ipsum illud certo non dubitatur sed summa sit tenet fuisse [illegible] et alii [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] sunt apud nos [illegible] [illegible] quam [illegible] per eos quod [illegible] non possumus sed pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scripturae esse auctorem [illegible] quod [illegible] testimonia [illegible] de fortiori apud nos auctoritas efficitur quae sit hic legitur veritatis superius cum quem [illegible] multo amplioris et fortioris sunt auctoritatis quam illa sine testificatione superius et per plures glossas omnibus [illegible]

quam moralia aut historiata qualia sunt
multa in utraque scriptura veteris et novi testamenti et
veteris tota igitur scriptura canonica quam deus in
fallibili veritate asserit in ea a spiritu sancto
[illegible] ex fide est quia creditur locutus fuisse
per prophetas et per apostolos atque discipulos qui
eorum erant socii et ex eorum [illegible]
dictante spiritu sancto quod nulla contrarietas seu falsitas
asseritur est in ista scriptura canonica quam vera
fides affirmat quod nulla contrarietas aut
falsitas est a spiritu sancto asserendo deo hominibus
inspirata. Sed si tamen in aliquibus locis
repugnancia seu falsitas videatur in [illegible]
tempore nostro et [illegible] dubites quod
[illegible] nulla contrarietas
seu falsitas est omnino et ob hoc [illegible] loca in
quibus est ambiguitas aut repugnancia aut
falsitas [illegible] illa loca exposicione [illegible]
ambigua [illegible] per inspectionem diversorum codicum
[illegible] ebreorum aut grecorum [illegible]
pro solucione [illegible] fulcimento scripture fateor
[illegible] in scriptis [illegible] falsitatem [illegible]
falsitatem fuisse [illegible] locis scripture [illegible]
[illegible] veritas fuerat [illegible] et negli
gencius attendebam et aliquociens ex
[illegible] argumentacionibus quas [illegible]
tenebam [illegible] scriptura
[illegible] sed non [illegible]
tes et effrenati [illegible] operibus suorum
[illegible] prudenciam de falsitate
aut repugnancia in sacra canonica scriptura
[illegible] non dubitetis

H[illegible] de contrarietate aut falsitate [illegible]
[illegible] quas [illegible] in [illegible] concilio [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
primum [illegible] per [illegible] exposuerunt
non [illegible] codice aut [illegible] qui forte
ab indoctis aut negligentibus scriptoribus
[illegible] canonica
in sacra scriptura [illegible] translacione
quod [illegible] de [illegible] concilio [illegible]
[illegible] diligencia ex
[illegible] collacione ad antiquos codices
[illegible] lingue in qua erat [illegible]
[illegible] scriptura [illegible]
[illegible] dubites [illegible]
in illis conciliis [illegible] fides sufficit
de [illegible] aut [illegible]
scripture translacione [illegible]
[illegible]
[illegible] translacionis tanta diligencia [illegible]
[illegible] de [illegible] aut

falsitate [illegible] potius [illegible]
[illegible] scripture [illegible]
[illegible] in quo [illegible]
[illegible] ad [illegible] codices
antiquos correctos et si [illegible]
[illegible] lingue [illegible]
[illegible] translacione fuisse
[illegible] auctores [illegible] scripture [illegible]
[illegible] non [illegible]
de veritate scripture translate et de [illegible]
[illegible]
translacio [illegible] suprascripta
[illegible] translacionibus
[illegible] potius [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] scripture aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] linguis
diversis et [illegible] qualis [illegible]
in una lingua [illegible]
[illegible]
[illegible] diligencia et industria
[illegible]
[illegible] translacione in [illegible] loco scripture
[illegible] diligenter
[illegible] sine
contrarietate [illegible] non est in contrarietas
scripturarum si [illegible] plus aut minus [illegible]
[illegible] non repugnet
[illegible] in translacione
[illegible] mane [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] et [illegible] ex egipto vocavi
filium meum a qua [illegible] obmissa [illegible]
[illegible] translacione [illegible] aut [illegible]
illa particula et ex egipto vocavi filium meum
[illegible] non ob [illegible] falsitate [illegible]
Et ob [illegible] translacione [illegible] in omnibus
[illegible] in locis aliquibus
[illegible] et [illegible] non repugnat [illegible]
ab [illegible] translacio
[illegible] aut [illegible]
de apostolis [illegible] qui de illa
scriptura [illegible] et [illegible]
ita [illegible] de [illegible] de [illegible]
scripture [illegible]
[illegible] et de [illegible]
et [illegible] scriptura
[illegible] ita ut [illegible]
de rebus quo [illegible]
aut [illegible] quod multa [illegible] de
[illegible] aut [illegible] probabile [illegible]
sic fecisse aut [illegible]
sic [illegible]

non est incredibile ex quo edite tot partes et
dicti sic consonum quod non preter hoc ipsum translacio
scriptura secundum septuaginta interpretum translacio et tunc valuit
approbare dicit quod tamen propter unitatem grecorum
in ipsa et conformitate ad codices in quibus
erat et primo perspiciendum. Dicit autem Josephus
hebrei gressimus dicunt 22^m autem 27^m secundum
in prologo 2° prologo galeato refert Josephus de Pto-
lomeo rege egipti qui eos scripturam
hebraicam transferre fecit cristianus plures
eos et si plures perscribe in illis scriptum
expressius attendet quod ob hoc ad interpretes
qui de misterio trinitatis locus transferendo
accerint aut exposicione distinctam
personam obmiserat aut ea obscurius
posuerat secundum eo de eius eam non confert
nec in de amatore dignitas quod est et sicut tu
supernus intellexisti quod ipsorum translacio non est per
eos auctentica quamvis ab ecclesia auctorizata
ut dixi dum si illa que ipsi ad obmiserant
non fuissent de Christo tamen ad tamen exprimere
Unde ex ea que ipsi subtraxerunt preter
prophecie de Christo propter quod sicut ad loca sue sapiencie erant
inter eorum lex fidei mutanda quod ipsa habuerunt
erant id de Christo forsitan illa tacuerunt
ne apprehensione qui eorum translacionem cum ipsi
inter eorum leges inimicus apparuerit generata
inmutanda per Christum et forte ob hoc etiam in aliis
locis de Christo et eius divinitate obscurius non interpretati
fuerunt

21^m ca^m

Quod autem intellexisti super dictum prelocuta
quare dominus veteris testamenti ex hoc quod
quidem apostolus de prophecia enoch allegat
in ipsa scriptura nostra in qua non potest esse
fortasse inspires si videas aliquid hic veteris
testamenti aut novi testamenti in genere
allegasse secundum non tunc voluit allegare secundum dicit
enoch de eis sub prophetasse sed eciam
est apud iudeos sicut apud nos erat
multa hic approbare auctoritatis aut propter ecclesiam
in ipsius unitate aut propter fidei dignam assertorum
suorum auctorum qui tamen non erant apostoli
expresse et nota autem dominus et ob hoc non
erant admissi minus apud ipsos illa autentice
inter scripturas auctoritas seu catholicas
aut divinas in quo libro alique dicit quod de unde
apostolo epistola protulisti erant expressum ex qua
allegacione secundum beatus in prima (?) dicunt sunt inter
scripture canonice sed non canonicata (?) absque quod
secundum me adducta aliqua preter ista in ideo possem

confingit et nequaquam et similiter vox allegacionis
alicuius dicti scripti in uno libro vel ex textu (?) conceda
ex platone illius libelli nisi allegacione
solum in illo dicto attende quod si allegata
per iudeum aut antiquiorem legis auctorem
in veteri testo ex solo quod ipse hunc simpliciter
allegasset coniectura sufficienter posses inferre
quod ipse nobis ad ea loca inter scripture tunc
misterii in quibus hunc sunt expressa quia
quam hunc allegacio per sumum decet memoria
consuetudo more allegandi eadem allegasse
sicut ego super supposui de allegat pluribus
iamque dominus et a paulo

22^m ca^m

Dilige tamen advertere quod non est aliqua contrarietas
in hiis que tu supernus obiecisti prout in littera
ad intencionem intelligi tamen de hominibus ac nativis
de lumbis quia enim exierunt in macarum vitis dicitur
ad de nativis in mundo et non est
dissencio contrarietas omnis autem etc. sic inspicitur si
consideratus erat apud iudeos maiorum et
minorum 24 maiores nulla est contrarietas
inspicitur inter illam illam que cum sit duobus
titulis et illa que cum sit libellis scribis sinagoga
habita sic non est repugnancia alicui in illam
de me accipiet 21 ca^m de accipiet et prima
et 23 inferat et ita apte sit intelligi per
verbum 2° ad hoc dicit dispensacio in verbo velud
ut possit omnia quod nullus dei domus est
spiritus ex quo vero dicitur constat autem
et in illo apostolo dicto de imitacione quomodo
dicte sunt contra tamen quod verbum dictum exstat
auctentica per eorum spiritum in eodem loco dicitur
non est utrumque scriptum fuisse id tenendum
est quod illud quod alter translator intellexit
per imitacionem alius per hoc non intelligere
voluit et sic utrumque hic dicimus est spiritus
sic nec est contrarietas inter illa ego peccator
et nunc faciam et ego dominus venire faciam
unde utrumque intelligatur de eo sicut accipe
quod vero dominus sic inferimus ex hoc dicitur
tamen intelligamus ob hoc dominum dicere dicta accidere
domini quod dedit sibi in liberam voluntatem qua
libere non voluit et mortem sustinuit ex
qua contra dominus se fecit suum tradidisse ad
mortem quod non obicit de deo in te tantum non
concernit hunc locum cum inter diversas translaciones
contrarietas nulla sit allegatas secundum sentenciam hic
contrarie omnino ut eo facit fiat tibi
ad prius hoc videto quod non est sentencias in suppo-
sicione inter eum sed sic quod dictum est per Jeremiam
prophetam qui non dicit quod per Jeremiam Zachariam
qui illud scripsit intelligit et ob hoc nomine

quod zacharias acceperit et non erat filius barachie [illegible] neque in insimul cum nomina sunt ad placitum in hebraeo ex logica et ob hoc [illegible] nolunt figurare zacharie nomine eum qui prophetias illas protulit, nominis ille qui exposuit illa nomine zacharie apud ipsum sunt [illegible] designatus ponunt et quod Ieronimus illud [illegible] [illegible] eius quod nos hebraeus scriptum non fuit, sed nec [illegible] hebraeus de propheta [illegible] tamen prophetias apud iudeos allegat ut supra posuimus. Ego quoque tamen non scio quod in [illegible] scriptura sit dubium quin non est dubium illud dimittendum quod possit esse [illegible] quod tunc est [illegible] esse [illegible] et omnis [illegible] in [illegible] deperiret. Item non [illegible] est dictum quod zacharias qui in prima [illegible] templi post [illegible] babilonie captivitatem tempore zorobabel [illegible] prophetabat a Ieremia [illegible] colligi potest ex prologo Ieronimi super Ieremiam [illegible] in iudea illam prophetiam [illegible] audiendo ut sic [illegible] est sed dictum est [illegible] Ieronimus [illegible] in persona zacharie ab eo [illegible] [illegible] in historia [illegible] de etate zacharie repugnet quod zacharias [illegible] annos prophetie inveniens a Ieronimo illud et [illegible] accepisse [illegible] ex nova declaratione [illegible] tempore [illegible] [illegible] sit dictum tenendum est quod [illegible] mathei [illegible] sunt [illegible] [illegible] suo illud [illegible] allegare volebat [illegible] [illegible] Ieronimus illud [illegible] non [illegible] ad [illegible] codice [illegible] prophetie [illegible] voluit allegare nec [illegible] possibilis errorem in quibuscumque locis aliis [illegible] non [illegible] possit [illegible] illo errore [illegible] fuisse inserta in [illegible] quibus [illegible] [illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] allegata [illegible] in eum excusat [illegible] excusatio non [illegible] in aliquibus [illegible] scripture ut accipis locum hic [illegible] [illegible] locus scripture [illegible] alius scripture locum allegat [illegible] allegat [illegible] sit aut solus ego et [illegible] non [illegible] hoc non operandi et [illegible] translatio [illegible] negationem [illegible] aut solus ego et [illegible] non [illegible]

hoc operandi. non operit [illegible] non accepit quod de potestate [illegible] ex alio qui hic [illegible] operandi [illegible] non operandi et ita [illegible] alio [illegible] recens a seipso [illegible] illud vellet unde [illegible] negatione [illegible] ex potestate [illegible] ad operandum non [illegible] si a se illud [illegible] possit asserere.

Sunt [illegible] repugnantia [illegible] scripturas diligenter [illegible] ita esse in textis [illegible] translationes ab ecclesia approbate [illegible] nullatenus [illegible] translatio [illegible] fortassis [illegible] possit [illegible] scriptura [illegible] non esse translatio [illegible] illud [illegible] approbata [illegible] originali scripture [illegible] non cum omnis translationis [illegible] modus significandi in linguis [illegible] sed aliquotiens [illegible] exponere [illegible] illarum translationum [illegible] hebreo sed ea que est [illegible] lingua fuit [illegible] primordialis scripta [illegible] testamenti aliqua fiebat ex greco [illegible] fortassis ex lingua [illegible] plures translationes primordialis [illegible] scripture [illegible] lingua [illegible] latina non debebit [illegible] absurdum seu [illegible] quod in translationibus ipsis [illegible] aliqua et [illegible] equivocatio [illegible] in linguis [illegible] ab uno [illegible] equivoca et ab alio [illegible] ponat [illegible] in una lingua non [illegible] equivocum [illegible] auctoritatibus [illegible] scripture [illegible] translate ab ecclesia approbata [illegible]

e

et si in aliquibus locis translatio antiqua non
sit vera translator aliquis scripture primarie
non est propter scripture primarie contrarietatem
sed auctoritas maioris sit illa scriptura que
maioribus testimoniis [illegible] primor-
diali scriptura [illegible] agnoscatur quod illa
sola per leges alias non [illegible] supius
approbatur [illegible] lege antiqua lege approbat
non [illegible] ut in primo [illegible]
translatione approbat [illegible] primariam lege
[illegible] illius [illegible] lingua [illegible]
[illegible] expressum confirmat / sicubi [illegible]
[illegible] de primordiali scriptura ad radices
[illegible] ad originalem linguam in qua scriptura
primitus [illegible] hebraica et ad codices
antiquiores illius non [illegible] illos quos
[illegible] ad illos si [illegible] quos
[illegible] in lingua hebraica ne forte [illegible]
[illegible] supius [illegible] in hebreis codicibus
aliqualis corruptio et ad codices grecos
[illegible] translacionem [illegible] accepimus
et non [illegible] error si quis fuit
[illegible] possit et si in primordiali
scripture [illegible] quod in [illegible]
[illegible] non posses [illegible] in loco non [illegible]
fidem [illegible] aliud ad in quo error
[illegible] non est ambiguitas [illegible]
[illegible] noceret sed ut dixi [illegible]
[illegible] erroneus [illegible] in hoc [illegible]
[illegible] veres suppone [illegible]
illo [illegible] ingenium [illegible]
non pos/ [illegible] facere [illegible]
[illegible] scriptura [illegible] et non [illegible] in
aliis/ [illegible] gredi [illegible]
[illegible] ingenio [illegible]
[illegible] ingenio [illegible]
[illegible] ingenio [illegible]
[illegible] multis [illegible]
[illegible] et [illegible] cum per [illegible]
[illegible] ille [illegible]
[illegible] naturali [illegible]
[illegible] scripture [illegible]
[illegible] quia non [illegible]
[illegible] naturale [illegible]
[illegible] a deo [illegible]
[illegible] vocem [illegible]
[illegible] clarearet [illegible]

[illegible] et verbum [illegible]
[illegible] non posse esse [illegible]
simplica [illegible] multas personas
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] non [illegible] et illius [illegible]
[illegible] sit [illegible] legere [illegible] de
[illegible] scriptura illam approbant et confirmat
[illegible] affirmant [illegible] scriptura a deo [illegible]
[illegible] hominibus ad [illegible] confirmata
[illegible] per apostolos et [illegible]
doctores maximos [illegible] sub [illegible]
et [illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] scriptura [illegible] a nobis
[illegible] fabulibus et si
[illegible] fidem adhibimus [illegible]
[illegible] [illegible] manearis
[illegible] columpna [illegible]/

Iohannes negat non posse quin ad [illegible]
[illegible] onderet quia posset
[illegible] nobis discipulos et apostolos [illegible]
[illegible] miracula [illegible] miracula [illegible]
[illegible] fuerint non [illegible] quo [illegible] posse
[illegible] legimus [illegible] et magi
similia fecerunt moysi miraculis sicut [illegible]
[illegible] de [illegible] virgas [illegible]
[illegible] et flammas in sanguine et [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ab ydolis et legimus [illegible] et
arphaxat magi quos [illegible] a civitate
magna nadabear in ethiopia in suo [illegible]
[illegible] et salvabat
[illegible] ut [illegible]
[illegible] apostolo [illegible]
de [illegible]
[illegible] faciat
[illegible] miracula qualia nos
[illegible] miracula appellamus [illegible]
[illegible] et beretem et astaroth ac [illegible]
ac iovis [illegible] seu [illegible] sol [illegible]
et [illegible] apud barbaras nationes
[illegible] hominum [illegible]
[illegible] et [illegible] accepimus [illegible]
[illegible] posse [illegible] apostolorum [illegible]
[illegible] in [illegible] fuisse [illegible]
miracula [illegible] paganorum non [illegible]
[illegible] miracula [illegible] non [illegible] **Prudi dus**
[illegible] miracula [illegible]
seu [illegible] operibus [illegible]

quomodo autem [illegible] per solam permissionem divinam [illegible]
[illegible] aut magis in quibus ex ipso facto
[illegible] sit dicendum. Ex quo modo agendi
seu impetrandi miracula fieri aut ex [illegible]
[illegible] et falsus sit sepe signo
[illegible] dicitur. Unde in vera miracula
[illegible] aliquo modo divina auctoritate [illegible] operibus
[illegible] in deus ac opere suo aut ordine
devota ab homine invocatur ut cum quod fidelis
desiderat deus efficiat aut divina auctoritate
[illegible] seu mandare illud fieri [illegible]
sic fit in magorum [illegible] demonum seu falsorum
prophetarum seu hominum malorum operibus que mira
simulantur [illegible] aut [illegible] tacite invocato [illegible]
aut non invocato deus ut auctor operis illius
non fuit [illegible] et sortilegia [illegible]
invocato [illegible] deus [illegible] efficiat [illegible]
[illegible] demonum [illegible]
qui libere [illegible] operis [illegible]
malo homine fieri [illegible] efficiat ut [illegible]
[illegible] et [illegible] legem tam veteris
testamenti et novi et [illegible] libros actuum
apostolorum [illegible] et scripturas de patribus
et patribus et operibus apostolorum et discipulorum
et [illegible] confessorum et virginum [illegible]
ubique invenies in [illegible] aut [illegible]
[illegible] potest colligere mala illa que eos dicimus
efficisse ad invocationem [illegible] sive [illegible] dei
aut [illegible] a deo facta fuisse.
[illegible] Helias ego homo dei sum descendat
ignis de celo et devoret te et quinquaginta
[illegible] Domine deus [illegible]
[illegible] puer [illegible] Item
[illegible] sic legitur accedens Helias propheta ait
Domine deus Abraham Ysaac et Israel hodie
ostende quia tu es deus [illegible] et cecidit
ignis et voravit holocaustum ligna [illegible]
Et Helyseo [illegible] capitulo legitur [illegible] ingressus
clausit hostium super se et super puerum
et oravit ad dominum et sic puerum suscitavit
a morte. Et [illegible] capitulo 6 sic legitur porro
Helyseus oravit ad dominum dicens percute
obsecro gentem hanc cecitate percussitque eos
dominus ne viderent [illegible] Helysei. Actuum [illegible]
Petrus claudo dixit argentum et aurum
non est mihi quod autem habeo hoc tibi do in nomine domini
nostri Ihesu Christi nazareni surge et ambula.

Actuum [illegible] capitulo [illegible] Paulus dixit [illegible] navi-
gantes [illegible] in hac nocte angelus dei cuius
sum ego et cui deservio dicens ne timeas
Paule cesari te oportet assistere et ecce donavit
tibi deus omnes qui navigant tecum [illegible]
bono animo estote viri credo enim deo quia
sic erit quemadmodum dictum est mihi. Actuum [illegible]
[illegible] Actuum primo [illegible] orantes
dixerunt tu domine qui nosti corda hominum [illegible]
elegeris unum ex hiis duobus unum accipe
locum ministerii huius apostolatus de quo prevaricatus
est Iudas ut abiret in locum suum et dederunt
sortes eis et cecidit sors super
Mathiam [illegible] non dubium [illegible] miraculum postu-
labant [illegible] signum aliquod celeste [illegible] super
eum quem deus eligi voluisset [illegible] dubitantes
[illegible] postulaciones [illegible] actum fuisse [illegible]
de illo signo scriptura subticeat [illegible]
de [illegible]
tibi [illegible] in quibus [illegible] volentes
miracula fieri ea a deo [illegible] postulabant
quamvis nec magos Egypti [illegible]
aut [illegible] seu [illegible] aut [illegible]
Apolline aut Iove [illegible] seu Minervam
aut [illegible] ydolum seu demonum [illegible]
fuisse talia miracula quia [illegible] opera [illegible]
[illegible] potuit fuisse prodigia
[illegible] ydolatria [illegible]
[illegible]
[illegible] ydolatrat [illegible] occasione

Iohannes [illegible] Ananie et Saphire uxoris eius
simulacionis [illegible] de quibus [illegible]
Actuum [illegible] capitulo legitur [illegible] occisisse [illegible]
[illegible] suscitaverunt [illegible]
[illegible] capitulo [illegible] Paulus legitur [illegible] occisisse [illegible]
claudum ab utero matris sue sanavit [illegible]
aut eum [illegible] suscitavit de quo Actuum
20 capitulo et multa similia [illegible] legimus in sacris
scripturis et in sanctorum fide dignis [illegible]
[illegible] miracula
[illegible] fuisse. **Ricardus** non [illegible]
[illegible] occisisse [illegible] occasione Ananie
[illegible] Saphire [illegible] pena [illegible]
[illegible]
Petrus [illegible] Petrus illa [illegible]
a deo [illegible] dicat [illegible] et ego

Alibi[?] et ob hoc non asserimus per [illegible] miraculum
[illegible] divine voluntate seu [illegible] nostri [illegible] de paulo
ante [illegible] [illegible] [illegible] corde [illegible]
[illegible] suscitatos [illegible] mortuos a [illegible]
obtinuit quia [illegible] legimus [illegible] [illegible]
racione [illegible] de uno [illegible] sancto [illegible]
et de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] paulo illos mortuos suscitasse
merito affirmamus [illegible] de [illegible] de aliis
[illegible] quod miracula fuerunt [illegible] [illegible] dubio

Cap. 20m

Johannes [illegible] quod nos [illegible]
[illegible] divina [illegible] dicimus [illegible] invocata
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] non invocato [illegible] opera sepe [illegible]
sic [illegible] [illegible] opera [illegible] invocato et efficere
[illegible] et ita [illegible] aliud [illegible] nos [illegible]
[illegible] divina [illegible] seu de beneplacito [illegible]
[illegible] et sic [illegible] sequitur [illegible] [illegible]
[illegible] divina miracula **Ricardus** [illegible]
[illegible] divina et de eius beneplacito miracula
[illegible] non [illegible] fiunt per demones [illegible] per angelos
bonos et [illegible] [illegible] miraculose
[illegible] sathan [illegible] expellantur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sathan [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et de [illegible] beneplacito seu precepto de
monentes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] demones [illegible]
[illegible] obsessos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] miracula [illegible] divina [illegible]
similia legimus in [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
miracula divina gesta [illegible] per demones [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] invocato
ut [illegible] miraculo [illegible] opus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] beneplacito [illegible] [illegible]
demonis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] miracula bonorum [illegible]
[illegible] demonum [illegible] [illegible] seu [illegible]
[illegible] sathanas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obsessi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] miraculo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a seipso [illegible] non posset ita ut ex hoc
capite [illegible] ex augustino [illegible]
[illegible] [illegible] miraculo ad [illegible]
[illegible] [illegible] invocato [illegible] fiebat
miracula sathan non [illegible] [illegible] efficit
et sic [illegible] fidem [illegible] [illegible]
[illegible] opera [illegible] fuisse [illegible] miracula
Sicut de ista materia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] genus miraculorum legimus
[illegible] [illegible] quod deus per se aut angelos
efficit nullo [illegible] hominis invocante aut ministerio
[illegible] ut fuerunt quando deus [illegible]
diluvium [illegible] sodomam et gomorram [illegible]
[illegible] egiptios [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] / Et quod nullo homine invocante
aut ministerium [illegible] deus hoc [illegible] nullus
homo ex [illegible] operibus possumus [illegible]
[illegible] miraculis et ob hoc [illegible]
[illegible] non posset quia [illegible] opera sunt [illegible]
miracula [illegible] seu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] dicta

Secundum genus miraculorum est quod deus [illegible]
invocatus [illegible] per se aut per angelos [illegible]
[illegible] [illegible] ministerium hominis [illegible] [illegible]
[illegible] moyses [illegible] [illegible] [illegible] plagas
egiptiorum [illegible] [illegible] [illegible]
aut per angelos [illegible] [illegible] seu [illegible]
agit [illegible] moysi [illegible] aaron [illegible]
ministerium hominis [illegible] [illegible] [illegible]
modus [illegible] [illegible] ut posset [illegible] de
invocatione divina [illegible] miraculum non [illegible]
[illegible] [illegible] signorum [illegible] [illegible]
sine [illegible] sive non [illegible] [illegible]
miraculo sive maleficio [illegible] [illegible] dicta
non [illegible] est [illegible]

Tertium genus miraculorum est
quod deus [illegible] [illegible] per angelos bonos
aut malos non [illegible] ad invocationem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad invocationem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] orationis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] signum
[illegible] [illegible] [illegible] petere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hoc [illegible] zacharias petivit
signum ab angelo et obtinuit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fideles [illegible] [illegible]
et petivit signa [illegible] [illegible]
et [illegible] signa [illegible] [illegible]
fuisse et sine [illegible] posset [illegible] miraculorum
sine non [illegible] [illegible] [illegible] miracula
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

miss fore ut in 2o modo [illegible] duorum modibus
in quibus aliquibus temporibus ab apostolis aut
aliis sanctis signa sunt facta aliqui appetunt de
innovatione [illegible] [illegible] per eos a quibus huius
signa fieri petebantur quam causa ad sequens
genus miraculorum contingit quod 3m genus
quod fit [illegible] a deo vel angelo bono aut
malo homine autem bono illud exhibente divini
invocando aut iudei nomine imponendo seu
[illegible] ut fuit de quo [illegible] mathei [illegible]
testatur [illegible] [illegible] et [illegible] non usus
sum loquendo signum ad ex claritate signorum
seu miraculorum quod fit [illegible] per [illegible] non
demonis maleficium [illegible] [illegible] factum est
miraculum per [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et per exclusionem [illegible] [illegible]
seu [illegible] [illegible] ex [illegible] legis [illegible] ex
solo opere non possit accipi ista distinctio in-
[illegible] obiectio // hanc doctrinam libenter accipio

Iohannes // et [illegible] 3m genus si placet legis
diffusus [illegible] [illegible] [illegible] et paganum ydola
[illegible] et multa colentes deum summum corde
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut postulant miracula sine insolita
et mirabilia fieri ab eisdem deo summo non
negant [illegible] [illegible] et eos quos colunt [illegible]
[illegible] [illegible] seu angelos [illegible] bonos non malos
[illegible] non [illegible] eos [illegible] in [illegible] suis [illegible]
et [illegible] indignantur [illegible] [illegible] nos [illegible] de
bonis [illegible] et de [illegible] [illegible] hominibus similia
nos [illegible] posse [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et de [illegible] [illegible] [illegible] prima celeste
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut aliis [illegible]
[illegible] nos [illegible] in [illegible] miraculorum [illegible]
exhibitum [illegible] [illegible] miracula et similia
exhibita [illegible] aut [illegible] [illegible] ydolis
[illegible] [illegible] in quibus [illegible] bonos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
summus [illegible] [illegible] homo aut angelus [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipse [illegible] seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible]
daniel [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] angelus bonum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] angelus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] non [illegible] singulis [illegible] angelus [illegible] [illegible]
de eis ydola fabricare et templa ut [illegible]
colendum in [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ydola
seu ymagines [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in eis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ydolis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a quibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] seu ymaginibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible]
[illegible] et paganos seu gentiles [illegible] [illegible]
miracula non [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apud illos et
nos similia [illegible] et similiter [illegible] [illegible] appareat

Ricardus [illegible] ut [illegible] 3m genus miraculorum
[illegible] de quibus [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] quo ad ea
[illegible] [illegible] [illegible] et de [illegible] [illegible] apud [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse miracula [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] opus [illegible] [illegible] factum demonis et
non [illegible] miraculum [illegible] aut [illegible] de
ipso opere [illegible] miraculum aut maleficium
sit [illegible] [illegible] potest ambigere [illegible] ex
[illegible] [illegible] [illegible] postulantes aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] exhibitoris [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] impugnat [illegible] ea [illegible] nos de apostolis
[illegible] allegamus miracula [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] posse [illegible] bonis aut [illegible] ymagines
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
angelos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] honorantur [illegible] [illegible] angelos bonos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aut [illegible] seu barbaras nationes [illegible]
aliquibus [illegible] [illegible] posse [illegible] [illegible]
insolitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] quo
[illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apud illas nationes [illegible] apud [illegible]
posse [illegible] [illegible] miraculum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Iohannes si [illegible] [illegible] apud illas
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] miracula
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] miraculis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ex operacione miraculorum [illegible] [illegible]

Ricardus Si aliquis infidelium [illegible] sancta fide christiana [illegible] filium [illegible] sapientem [illegible] vocaverit [illegible] fateor quod [illegible] per justum legem [illegible] et ob hoc [illegible] sarracenos et tartaros [illegible] filium dei non [illegible] filium dei unquam [illegible] aut filium dei unquam [illegible] aut filium dei unquam mortalem [illegible] aut filium dei unquam mortuum [illegible] temporibus [illegible] aut filium dei unquam [illegible] a mortuis aut filium dei unquam in natura humana celos ascendit aut filium dei qui non est auctor fidei [illegible] et ita de aliis istis similibus [illegible] principalibus fidei [illegible] miraculis et [illegible] apud nos [illegible] non [illegible] sicut affirma[illegible] in quibus religionem [illegible] impugnat [illegible] et [illegible] non [illegible] impugnat [illegible] miracula [illegible] aliquis [illegible] defectus illius post [illegible] ab [illegible] fide digno [illegible] impugnantibus [illegible] leges fidem [illegible] et [illegible] in [illegible] lege [illegible] miraculis [illegible] [illegible]

Johannes Si in [illegible] sarraceno [illegible] apostolos [illegible] miracula [illegible] finaliter [illegible]

Ricardus [illegible] affirmationem [illegible] ecclesie [illegible] alexandrie romane [illegible] aut europe [illegible] asie et africe non [illegible] affirmat [illegible] miraculorum [illegible] apostolorum [illegible] in [illegible] regnis [illegible] et [illegible] in [illegible] nomine [illegible] ita [illegible] fides [illegible] in [illegible] [illegible]

primus non [illegible] aliquis [illegible] et diligentius inquirit [illegible] ecclesiarum [illegible] inquirere [illegible] metropolitanis [illegible] discipuli pauli miraculis [illegible] predicantes eius [illegible] fidem [illegible] qualiter roma per petrum et paulum apostolos aut qualiter marsilia per magdalenam et sanctum lazarum et marias [illegible] sorores [illegible] matris [illegible] et [illegible] aut qualiter [illegible] per iacobum [illegible] paulum aut [illegible] et paulum aut qualiter alexandria per lucam aut qualiter ethiopia per matheum aut india per thomam et bartholomeum [illegible] persia per simonem et iudam aut arabia per paulum apostolum aut [illegible] per augustinum [illegible] apostoli aut [illegible] aut [illegible] fidem [illegible] accepit [illegible] predicantes [illegible] [illegible] sicut dicit [illegible] paulus apostolus [illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] miracula [illegible] fidem [illegible] ab omnibus [illegible] et [illegible] [illegible]

eis articula exhibita ad fidem christianam et ad ridiculum miraculorum [illegible] quantum [illegible] naturali [illegible] voluerunt nisi clarissime expressius [illegible] eis exhibita fuisse nec divina miracula quod nec tu aliqua [illegible] similia posses. Ad haec nisi probabis vel ostendere [illegible] si [illegible] non vel et [illegible] sufficiat ad fidem saltem primam [illegible] de [illegible] miraculorum per apostolos non potuit aliquam scripturam historicam aut [illegible] istos per fidem [illegible] sufficere ita nec [illegible] fidem [illegible] de non [illegible] quales [illegible] de tua [illegible] de [illegible] de tua [illegible] nec de [illegible] nec de [illegible] nec de [illegible] nec de aquibus [illegible] non [illegible] fabulibus [illegible] potes [illegible] testimonia [illegible] qualia [illegible] miraculis apostolorum [illegible] et [illegible] suppone [illegible] agnosce [illegible] colere [illegible] ac [illegible] et scripta [illegible] ac [illegible] [illegible] tamen [illegible] [illegible] fallentia ac [illegible] historica dicta [illegible] vilissimas [illegible] ut in [illegible] nulla talem [illegible] ut se [illegible] saltem [illegible] et noxia [illegible] voluisse [illegible] affirmare quod si non [illegible] suppone [illegible] fidem de non [illegible] debes [illegible] nulla [illegible] fide prima [illegible] sufficere posse tibi [illegible] aliud [illegible] non [illegible] naturali [illegible] sufficiens esse [illegible] de [illegible] legis Sarracenorum et legis et [illegible] quo ad eius [illegible] et [illegible] et de [illegible] [illegible] postulasti. Explica de hiis

Iohannes queso [illegible] quo legi [illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] quod lex [illegible] auctorizant non tamen omnes translationes [illegible] eius [illegible] auctorizare [illegible] Ex quo sequi videtur quod [illegible] [illegible] fidei [illegible] confirmacione legis Sarracenorum [illegible] lex Sarracenorum translationes illas [illegible] illud non [illegible] per legem Sarracenorum non [illegible] [illegible] de [illegible] antique [illegible] lex antiqua [illegible]

[illegible] tamen [illegible] legis nove [illegible] in codicibus [illegible]

Ricardus [illegible] [illegible] [illegible] codices [illegible] in qua [illegible] prima lex [illegible] nova si in [illegible] ambiguitas [illegible] [illegible] per [illegible] quibus [illegible] [illegible] talis articuli qui in aliis [illegible] principalibus articulis fidei [illegible] in simbolo [illegible] [illegible] nulla discrepancia [illegible] translationibus [illegible] de [illegible] articulis legis antique [illegible] diverse translationes quo ad articulos illos principales [illegible] discrepant et [illegible] [illegible] [illegible] quod illi articuli [illegible] legem que leges [illegible] aut [illegible] affirmat [illegible] non [illegible] de aliis [illegible] non [illegible] [illegible] sive [illegible] aut [illegible] in [illegible] apud diversas translationes non [illegible] in [illegible] et apud diversas linguas notabilis discrepancia [illegible] discrepancia non [illegible] de salute et [illegible] nulla [illegible] sit [illegible] et [illegible] non sufficit [illegible] [illegible] legis [illegible] aut legis antique per leges Sarracenorum [illegible] roborare [illegible] debeas [illegible] ex quo lex Sarracenorum [illegible] [illegible] antique et nove [illegible] auctorizat quod [illegible] illa [illegible] discrepancia notabili [illegible] in [illegible] translationibus a lege Sarracenorum [illegible] et [illegible] fuisset ex quo lex [illegible] [illegible] auctorizat quod [illegible] in [illegible] diverse translationes [illegible] sunt omnia [illegible] sunt [illegible] quorum prima [illegible] in simbolo [illegible] lege antiqua [illegible] roborare et auctoritate [illegible] in [illegible] articuli ex [illegible] translationum [illegible] legis [illegible] quod illa lex [illegible] [illegible] quibus [illegible] in aliis [illegible] canonicas Sarracenorum [illegible] [illegible] dicta de [illegible] codicum [illegible] diversorum [illegible] et si [illegible] codices [illegible] linguarum et de diversas translationes [illegible] illius [illegible] de quo ambigitur [illegible] [illegible] Ista libenter [illegible] si [illegible]

Iohannes [illegible] seu auctores [illegible] [illegible] non [illegible]

et precedenti miracula sicut extat apud et
posteriores in lege data. et si abundantius
per tempus habuerint gratiam prophetandi quam
magis ex hoc confirmasse quod temporibus quibus
scriptura sunt signorum cum illi non iam durarent
fidem legis sunt quia ex prophetiis ab hiis crederentur
superius crediderant. non tamen eosdem primos
quia legis apertum omnia operari et cum hii
auctorem salutis et hic quod predictos et disputatores
perdurans donati sunt suis ipse opilare
non hec autem legis antiqua sicut sic legis
nove auctoritas suorum auctorum quibus superdicti
miraculis roboranda non indiget aliorum tamen
quam memoriam fidem assidue tenent cum
nobis confirmare non possit nunquam sunt hec dicta
miracula et vita spiritualiter potest geludi quod atque
sermone auctoritas nullo omnino indiget robore
et cum lex una ut supra determinatum dispositio
veteris abolitus illa debuisset et abdita
de foro fuisset si non eius doctores principes
suos signis ab exhibitis confirmassent
sed hec quod insipiens et prolixe auctoritate legis
antiqua fuerat introducta ex quo lex nostra non
fuit confirmata. **Rotundus** fatetur et ut
supra veterem legem ac sedem novam quod certum
... contra hominem sic impugnatus probans
quod confirmatum nisi per predicationem hominum
posse apud prelatos doctos et prudentes in eo
... nisi ut dicitur domino cooperante et per monte
confirmate sequentibus signis et ob hoc lex antiqua
data per moysen magnis signis sicut legimus et con-
firmata primarie confirmata et sicut ... dicitur
quod moyses cum daret legem pharaonem et egiptios
percusserunt plagis et prodigiis sed non modicis
quibus sicut similiter et miracula postmodum quibus
magnitudo fuit solidata. sicut in eo libro
legis litteris sequentibus explanatur ubi dicitur quod ...
sicut scribitur interroga de diebus antiquis qui
fuerunt ante te ex die quo creavit deus
hominem super terram a summo celi usque ad
summum eius si factum est aliquando huiusmodi res aut
unquam cognitum est aut audivit populus vocem dei
loquentis de medio ignis sicut tu audisti et vidisti
si fecit deus ut ingrederetur et tolleret sibi gentem
de medio nationum per temptationes signa portenta
per pugnam et robustam manum extentum quod
brachium et horribiles visiones iuxta omnia que fecit pro
nobis dominus deus vester in egipto videntibus oculis
tuis ut scires quod dominus ipse est deus et non est

et non est alius preter eum de celo te fecit audire
vocem suam ut doceret te et moyses ut fabatus
caruit sicut signorum quibus plena miracula.
et quibus dei eloquia per eum quo cum
dominus moysi sermonibus audit et cum fuisset
allocutus secum quibus eciam miraculis corporibus
roboratum ita ut sufficienter moysi confirmaret
dicens sibi per angelum bonum bonum fuisse qui
in eius nomine sit quod deus ipso audire illi
preceptum ipso perficeret et ex aliis testimoniis
sufficientibus deprehendit quod non angelus malus
sic fuisset cum allocutus huius donum illud sed
est simile est quod apostolus paulus discretionem
spirituum appellabat prima ad corinthios 12 et alio modo
discretionem spirituum non dicitur quia illi qui assueti
sunt angelos videre et alloqui malos a bonis
facile sciunt sicut dicitur sicut magnus antonius
heremita et sanctus martinus et alii qui deo
puris et iustis similiter permittat sathana
se transfigurare in angelum lucis non tamen permittit
quod sit in omnibus accidentibus operis sicut bono
angelo sit conformet bonum non similiter homines
quibus apparet primo terreant et reddant
infirmos torpidos et ... in ...
primo motum immobilem confortando sed eos efficiunt
validos et ... mali autem et malos
incipiunt et eos qui apparent similiter terrificos
debiles et pravos ... efficiunt
hec exempla de angelis apparentibus dixit et loquitur
de angelo lucente cum iacob ... in ... dicente
de angelo quod apparuit manue et uxori eius de an-
gelo qui de gedeon apparuit de angelo quod apparuit
zacharie patri iohannis baptiste et de angelo qui solebat
potum de curte et de aliis apparicionibus angelorum
bonorum in omnibus ... ante eos quibus appare-
rent quibus in principio terruerunt finaliter fuerant
consolati cum exprimunt scripturam de malis
autem non prius quod magis probis pacti et infirmi
effecti cum in incantatoribus locuti fuerunt cum
demonibus consuetis ... suas ...
et viderunt virgam moysi ... videntibus
vertisse aut cum primo ... incantatores ... ut
ut simplices facerent viderunt prophetam
digitus dei est hic de quibus ... ex ...
... certe non ambigitur sicut erat saul
... cum ... est locutus et ... mulierem
... qui per incantationem prophetasse non ...
... suspensus ... occidit omnes
... iacuit confirmavit in sede

primo regum xvi ca° et quomodo scriptum
[illegible] sed sequitur [illegible] ca° ultimo

Item quod de precepto dei manus moysi
primo [illegible] infirmi suo exposita ea
[illegible] 2° [illegible] in sinum [illegible]
quod [illegible] eius [illegible] de mandato dei [illegible]
[illegible] applicata eius [illegible] et
[illegible] magnum miracula [illegible]
de quorum [illegible] quod [illegible] miracula
moysi [illegible] quod deus [illegible]
eum fuerit allocutus et [illegible]
per [illegible] primo [illegible] moysi [illegible]
[illegible] eius [illegible] bene deo
quod [illegible] dominus [illegible] amalech [illegible] moyses
manus levabat [illegible] ca° [illegible]
[illegible] miraculum [illegible] quod non [illegible]
aliud manus moyses levasse nisi [illegible]
[illegible] ut ego [illegible] assiduis
quod non tenentur [illegible]
[illegible] nos [illegible] qua
[illegible] de [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] duxerat [illegible]
[illegible] accedentibus [illegible] ut [illegible]
[illegible] agnosce [illegible] ad fidem [illegible]
miracula [illegible] 2° [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] sibi [illegible]
[illegible] [illegible] multa [illegible]
[illegible]
[illegible] moysi

Ambulans per gloria [illegible]
[illegible] piissime [illegible] potentissime [illegible]
[illegible] qui [illegible] ego [illegible]
[illegible] via sine [illegible] sine [illegible]
et [illegible] sine [illegible] via [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] via [illegible] in [illegible] erat in
in [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] via [illegible] via [illegible]
in [illegible] [illegible] sequebar [illegible]
[illegible] mea [illegible] in [illegible]
ambulandum [illegible] non [illegible]
[illegible] me [illegible] non valebam [illegible]
sic [illegible] via [illegible] tunc [illegible]
tu via [illegible] tu [illegible]
[illegible] [illegible] meum [illegible]
[illegible] [illegible] in publica [illegible]
[illegible] mei me [illegible]
in [illegible] me [illegible]
[illegible] quod [illegible] a te [illegible]
[illegible] me [illegible]

ambulanti in [illegible] via [illegible] tunc eras
in via ad [illegible] in me
et meos [illegible] captivus [illegible]
[illegible] quos in [illegible]
[illegible] de nobis [illegible] molestias
[illegible] peccatum meum [illegible] multo [illegible]
[illegible] me [illegible]
[illegible] ei
me [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] alienis
[illegible] et me ut volebas [illegible] mea [illegible]
via eras in [illegible] a [illegible]
[illegible] fugiens [illegible] quas
[illegible] plurimas [illegible]
[illegible] ut me [illegible] et
[illegible] [illegible] insidias [illegible]
me [illegible] ut [illegible]
me [illegible] dicebas quo [illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] vastitatem me
[illegible] quo [illegible] pedibus [illegible]
[illegible] ne [illegible] in [illegible]
in [illegible] a [illegible]
sic [illegible] non [illegible]
[illegible] via [illegible] via eras in [illegible]
in post [illegible] meorum [illegible]
[illegible] infundens [illegible]
[illegible] erga me [illegible] atque
[illegible] attendentem [illegible] afflictione
et [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] et consolacionem [illegible]
mee de te [illegible] clementia [illegible]
[illegible] afflicto [illegible] in ambulatione
mea [illegible] quid sit [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] afflicto
in [illegible] consolacionis [illegible]
[illegible] afflicto [illegible] afflictionis
liberas [illegible] consolaris [illegible]
in isto [illegible] mea [illegible] et meorum [illegible]
mei [illegible] [illegible]
[illegible] eras in [illegible]
[illegible] eras in [illegible]
quod [illegible] meorum [illegible]
in [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] eras in [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

ne cuspis velut baculus aspidineus omnis constructio de potentibus meis ... [illegible] ... parte me triumphare fecisti ... ut classicus ... [illegible] ... et post ... annos septies ... [illegible] ... me liberans a loco illo ... abire ... [illegible] ... solida veritas ... [illegible] ... in quodam ... speculo illuxisti / quando ... meis ... me ... tenebrosa caligine quadam ... / putabam ... dogmata et argumentaciones quasdam confundas ... [illegible]

[illegible]

... collegi ... triumphantes ... [illegible] ... ac solida ... [illegible] ... sine fine Amen.

Explicit Armachanus anglicus de questionibus Armenorum scriptus et finitus per manus Gherardi ... studentis anno domini ... in vigilia petri ad vincula apostolorum ... [illegible]

et in ... [illegible] ... et ... hereticatus et condempnatus et post mortem ... per curiam romanam tempore Bonifacii ... [illegible]

In nomine domini amen [illegible] anno [illegible] mensis Augusti [illegible]
pontificatus sanctissimi in Christo patris domini ac domini Martini divina providencia pape quinti anno sexto in mea notarii publici
testiumque subscriptorum presencia constitutus personaliter [illegible] honorabilis ac discretus dominus Nicolaus Polmer presbiter de Nova Sandecz
Cracoviensis dyocesis, nunc altarista altaris sanctorum trium regum in ecclesia parochiali sancte Marie in civitate
attendens nec [illegible] vite humane cursus intuitu animi stabilia [illegible] sibi obtinenda [illegible] nichil certius
morte, nichil quoque incertius hora mortis, et ideo ipsam suam mortem cupiens operibus pietatis prevenire specialiter
desiderans universorum bonorum spiritualium que per honorabiles ac discretos viros magistrum Nicolaum Holtberg [illegible]
sancte Marie in capella sancte Barbare magistrum [illegible] sancte crucis, Andream de Brezi sancti Stanislai
Nicolaum Czipser sancti Viti et Petrum de Thyrny sancti [illegible] et [illegible] altaria in ecclesia sancte
Marie virginis altaristas, nunc Petrum dictum Grutz et [illegible]
ex opposito [illegible] ecclesie prefate sancte Marie in Cracovia site [illegible]
[illegible] in eadem digna divina clemencia operari dignabitur. Specialiter [illegible] privilegii [illegible] vita [illegible] et in
morte, nunc eciam et post mortem participem se fieri bono consilio ac deliberacione matura prehabita pro anime sue
remedio salutari infrascriptum disposuit et prout melius potuit fecit et ordinavit testamentum
ac sub nomine veri et legitimi sui testamenti testatus est et legavit dictus dominus Nicolaus. Dedit itaque et contulit
ac sacerdotibus aliis in predicta domo existentibus et inposterum futuris temporibus perpetue moraturis (?) prefatis altaristis
[illegible] grossorum latorum census annui per ipsum in [illegible] Cracoviensis pro sexaginta marcis latorum [illegible]
a famosis viris consulibus ibidem in Cracovia comparatos quos [illegible] marcas monete currentis
per eundem dominum Nicolaum Polmer emptos [illegible] consulibus pro sexta marcarum monete currentis annui census
tribuens ipse dominus Nicolaus Polmer eiusdem sui testamenti vigore, memoratis altaristis atque sacerdotibus
plenam et omnimodam potestatem atque ius plenarium post suum migracionem ex hac vita. Extunc et inposterum
perpetuis temporibus prefatos census [illegible] marcas grossorum latorum et [illegible] marcas monete currentis annui census
singulis a supradictis consulibus exigendi, repetendi, recipiendi et tollendi ac de solutis eosdem quittandi,
necnon et contradictores ad solucionem debitam per censuram ecclesiasticam compellendi, eosdem quoque census per
ipsos altaristas in suos usus necessarios conversionis videlicet lignorum atque carbonum per totum annum tam
tam in coquina quam in stuba domus ipsius oportunos. Ac eciam pro comparandis sibi panibus impendendi
atque convertendi. Hiis tamen apposita condicione [illegible] dictus dominus Nicolaus Polmer prescriptos census
a prefatis consulibus super titulo reempcionis [illegible] subripi ne contingant, quemadmodum per litteras ipsorum
consulum super inde confectas [illegible] ac ipsius civitatis Cracoviensis sigillo [illegible] plene constat. Videlicet in [illegible]
suo testamento disposuit dominus N. Polmer memoratus, [illegible] consules ipsi ac solucionem census premissorum
[illegible] atque liberare voluerint, atque solvendo plene ipsis altaristis pecunias capitales [illegible]
grossorum latorum et sexta marcarum currentis monete se defacto et actualiter liberaverit, [illegible] sexta [illegible] marcas